X398

Univ. Cath. Leuvain – Kath. Univ. Leuven
BIBLIOTH.
Dépôt : Faculté de DROIT
Depot : Faculteit RECHTSGELEERDHEID
Tiensestraat 41, Rue de Tirlemont

KATH. UNIVERSITEIT LEUVEN
Nederlandse afdeling
FAC. RECHTSGELEERDHEID
BIBLIOTHEEK

Beroep in Burgerlijke Zaken en in Zaken van Koophandel

door

W. BROSENS

Substituut van de Krijgsauditeur te Velde

In deze verhandeling werd de stof bijgehouden tot

1 oktober 1956

LBS 9269278

Deze verhandeling werd bekroond
met de ***A. VLEURINCK - PRIJS***
1954 van de A. P. R.

KATH. UNIVERSITEIT LEUVEN
FAC. ... BIBLIOTHEEK

INHOUD

Nrs

INHOUD
ZAKENREGISTER
BIBLIOGRAPHIE

Titel I. — Bepaling - Begrippen - Aard . . . . 1 - 29

HOOFDSTUK I. — BEPALING - BEGRIPPEN . . . . . 1 - 7

HOOFDSTUK II. — AARD VAN HET RECHTSMIDDEL . . . . 8 - 29

AFDELING I. — *Gewoon rechtsmiddel* 8

AFDELING II. — *Nieuwe aanleg* . . . . . 9 - 10

AFDELING III. — *Faculteit in het belang der partijen* . . . . 11 - 17

AFDELING IV. — *Beroep is een tweede aanleg, onderstelt noodzakelijk een aan te vechten vonnis* . . . . 18 - 21

AFDELING V. — *Uitoefening van het recht - Onrechtmatig beroep* 22 - 29

Titel II. — Gerechtelijke beslissingen vatbaar voor beroep . . . . . 30 - 181

HOOFDSTUK I. — BEGINSELEN - ALLE VONNISSEN VATBAAR VOOR BEROEP . . . . . 30 - 47

AFDELING I. — *Verstekvonnissen* . . . . . 31 - 33

AFDELING II. — *Vonnissen alvorens recht te doen* . . . . . 34 - 35

AFDELING III. — *Interpretatieve en verbeterende vonnissen* . . 36 - 37

AFDELING IV. — *Vonnissen op derden-verzet* . . . . . 38 - 39

AFDELING V. — *Beslissingen van willige rechtsmacht* . . . . 40 - 46

AFDELING VI. — *Uitzonderingen-Verwijzing* 47

HOOFDSTUK II. — VOORWAARDE : VOLDOENDE WAARDE VAN HET GESCHIL . . . . . 48 - 120

AFDELING I. — *Beginsel* . . . . . 48 - 105

§ 1. — Vereiste waarde van het geschil . . . . . 49 - 50

N^rs

§ 2. — Regelen tot bepaling van de waarde van het geschil - Verwijzing . . . . . 51 - 90
A. — Geschillen vatbaar voor schatting . . . . . 54 - 89
B. — Geschillen niet vatbaar voor schatting 90
§ 3. — Wedereisen . . . . . 91 - 94
§ 4. — Vrijwaring en tussenkomst . . . . . 95 - 98
A. — Vrijwaring . . . . . 95 - 96
B. — Andere gevallen van vrijwillige en gedwongen tussenkomst . . . . . 97 - 98
§ 5. — Derden-verzet 99
§ 6. — Instructievonnissen en vonnissen op incident . . . . 100 - 105
A. — Instructievonnissen . . . . . 101 - 102
B. — Vonnissen op incident . . . . . 103 - 105

AFDELING II. — *Uitzonderingen in verband met de aard van het opgeworpen incident* . . . . . 106 - 117
§ 1. — Betwistingen van bevoegdheid en machtsoverschrijding 106 - 116
A. — Bevoegdheid van de eerste rechter . . . . . 106 - 111
B. — Machtsoverschrijding . . . . . 112 - 115
C. — Litispendentie en verknochtheid 116
§ 2. — Wraking der rechters 117

AFDELING III. — *Uitzonderingen in verband met de aard van het aangevochten vonnis* . . . . . 118 - 120
A. — Scheidsrechterlijke uitspraken 118
B. — Vonnis uitgesproken door de vrederechter bij toepassing van artikel 214 b, B.W. 119
C. — Vonnissen over geschillen in verband met huur van handelshuizen 120

HOOFDSTUK III. — ANDERE BIJZONDERE OF AFWIJKENDE VOORSCHRIFTEN IN VERBAND MET DE ONTVANKELIJKHEID VAN HET BEROEP 121 - 181
§ 1. — Uitzonderlijke bepalingen in zake beslag en gedwongen onteigening . . . . . 122 - 153
A. — Beslag op onroerend goed . . . . . 122 - 132
B. — Inbeslagneming van renten op particulieren . . 133 - 138
C. — Prijsverhoging en vrijwillige verkoop 139
D. — Rangregeling en verdeling bij aandelen . . . 140 - 141
E. — Beslag op zeeschepen en binnenschepen . . . 142 - 145
F. — Handelspand en pand op handelszaak . . . . 146 - 147
G. — Warrant 148
H. — Beschikkingen die beslag toelaten 149
I. — Kantonnement 150
J. — Onteigening te algemenen nutte . . . . . 151 - 153

Nrs

§ 2. — Rechtspleging in verband met faillissement, concordaat en uitstel van betaling . . . . . 154 - 160
A. — Faillissement . . . . . 154 - 156
B. — Concordaat . . . . . 157 - 159
C. — Uitstel van betaling 160

§ 3. — Andere afwijkende bepalingen uit het burgerlijk wetboek en bijzondere wetten . . . . . 161 - 179
A. — Huwelijk . . . . . 161 - 162
B. — Echtscheiding en scheiding van tafel en bed . . 163 - 165
C. — Vonnissen over het verzoek tot bekomen van termijn van respijt 166
D. — Nationaliteitskeuze 167
E. — Betwistingen betreffende de ontvangst van vervoerde goederen door de geadresseerde 168
F. — Verzet tegen verhandeling van titels aan toonder 169 - 170
G. — Kleine nalatenschappen 171
H. — Krankzinnigen . . . . . 172 - 173
I. — Art. 214 j . . . . . 174 - 175
J. — Landpacht 176
K. — Verbetering van akten van de burgerlijke stand 177
L. — Kosteloze rechtspleging 178
M. — Mijnschade 179

§ 4. — Bijzondere gevallen in verband met de aard van het vonnis . . . . . 180 - 181
A. — Verhoor nopens feiten en vraagpunten 180
B. — Beslissingen van inwendig beheer 181

Titel III. — Appellant en geïntimeerde . . . . . 182 - 273

HOOFDSTUK I. — APPELLANT . . . . . 182 - 226
AFDELING I. — *Hoedanigheid* . . . . . 183 - 199
AFDELING II. — *Belang* . . . . . 200 - 211
§ 1. — Beginsel 200
§ 2. — Toepassingen . . . . . 201 - 211
AFDELING III. — *Bekwaamheid* . . . . . 212 - 226

HOOFDSTUK II. — GEINTIMEERDE . . . . . 227 - 240
AFDELING I. — *Hoedanigheid* . . . . . 228 - 234
AFDELING II. — *Belang* 235
AFDELING III. — *Bekwaamheid* . . . . . 236 - 240

HOOFDSTUK III. — MEDEBELANGHEBBENDEN VAN APPELLANT EN GEINTIMEERDE . . . . . 241 - 273
AFDELING I. — *Beginsel - Relatieve uitwerking van het beroep* 241 - 244

Nrs

AFDELING II. — *Uitzonderingen* . . . . . 245 - 273
§ 1. — Ondeelbaar geschil . . . . . 245 - 251
§ 2. — Hoofdelijkheid . . . . . 252 - 257
§ 3. — Tussenkomst en vrijwaring 258
A. — Beroep beperkt tot het vonnis over de eis tot tussenkomst (vrijwaring, gemeenverklaring van het vonnis) 259
B. — Beroep tegen het vonnis over de hoofdeis (*vgl.* De Paepe, *o.c.*, II, blz. 164) . . . . . 260 - 273

Titel IV. — Termijn binnen dewelke beroep kan ingesteld worden . . . . . 274 - 396

HOOFDSTUK I. — AANVANG — OGENBLIK VANAF HETWELK BEROEP MOGELIJK IS . . . . . 274 - 328
AFDELING I. — *Niet onmiddellijk voor beroep vatbare vonnissen : voorbereidende vonnissen* . . . . . 276 - 288
AFDELING II. — *Onmiddellijk voor beroep vatbare vonnissen* . . 289 - 328
§ 1. — Interlocutoire vonnissen of tussenvonnissen . . . . 289 - 302
§ 2. — Voorlopige vonnissen . . . . . 303 - 307
§ 3. — Eindvonnissen . . . . . 308 - 316
A. — Algemene regelen . . . . . 308 - 312
B. — Eindvonnissen van de werkrechtersraden . . . 313 - 316
§ 4. — Verstekvonnissen . . . . . 317 - 328
A. — Beginsel . . . . . 317 - 318
B. — Cumulatie van verzet en beroep . . . . . 319 - 326
C. — Bijzondere gevallen . . . . . 327 - 328

HOOFDSTUK II. — EINDE - DE BEROEPSTERMIJN . . . . . 329 - 396
AFDELING I. — *Algemene regelen - Vonnissen van de rechtbank van eerste aanleg en de rechtbank van koophandel* 333 - 375
§ 1. — Vereiste voor het doen ingaan van de beroepstermijn : voorafgaande betekening van het vonnis . . . . . 333 - 348
A. — De betekening moet geschieden aan de partij 335 - 344
B. — Het vonnis moet in zijn geheel betekend worden 345
C. — Het exploot van betekening moet zijn voorwerp vermelden . . . . . 346 - 348
§ 2. — Uitgangspunt van de beroepstermijn . . . . . 349 - 360
A. — Vonnissen op tegenspraak . . . . . 349 - 351
B. — Verstekvonnissen . . . . . 352 - 356
C. — Afwijkingen . . . . . 357 - 358
D. — Invloed van de betekening van het vonnis ten aanzien van de betekenende partij . . . . . 359 - 360

Nrs

§ 3. — Duur van de beroepstermijn . . . . . 361 - 375
A. — Duur van de termijn - Verlenging - Berekening 361 - 367
B. — Schorsing van de termijn . . . . . 368 - 372
C. — Omstandigheden die de termijn van beroep verhinderen in te gaan . . . . . 373 - 374
D. — Uitzonderlijke wetsbepalingen 375

AFDELING II. — *Beschikkingen in kortgeding* . . . . . 376 - 377

AFDELING III. — *Vonnissen van de vrederechter* . . . . . 378 - 390
A. — Uitgangspunt . . . . . 378 - 380
B. — Duur, verlenging, schorsing, kortere termijnen 381 - 390

AFDELING IV. — *Vonnissen van de werkrechtersraden* . . . . 391 - 392
A. — Vertrekpunt van de termijn 391
B. — Duur van de termijn 392

AFDELING V. — *Betwistingen over de toepasselijke beroepstermijn* 393 - 394

AFDELING VI. — *Sanctie van het verstrijken van de beroepstermijn* 395 - 396

Titel V. — Vorm van het beroep - De akte van beroep . . . . . 397 - 476

HOOFDSTUK I. — BEROEP DOOR DEURWAARDERSEXPLOOT . . 398 - 457
AFDELING I. — *Inhoud van de akte van beroep* . . . . . 398 - 449
§ 1. — Algemeenheden . . . . . 398 - 406
§ 2. — Verplichte vermeldingen . . . . . 407 - 449
A. — Verplichte vermeldingen, gemeen aan alle akten van beroep . . . . . 408 - 432
B. — Verplichte vermeldingen, eigen aan de akten van beroep tegen de vonnissen van de rechtbanken van eerste aanleg en van de rechtbanken van koophandel, of tegen de beschikkingen in kortgeding 433 - 443
C. — Vermeldingen eigen aan de akten van beroep tegen de vonnissen van de vredegerechten . . . 444 - 449

AFDELING II. — *Betekening van de akte van beroep* . . . . . 450 - 457
§ 1. — Aan wie moet de akte van beroep betekend worden 450
§ 2. — Hoe moet de betekening geschieden . . . . . 451 - 457

HOOFDSTUK II. — BEROEP DOOR MIDDEL VAN EEN VERZOEKSCHRIFT . . . . . 458 - 459

HOOFDSTUK III. — BEROEP DOOR VERKLARING TER GRIFFIE 460 - 476
AFDELING I. — *Wraking van rechters* 460
AFDELING II. — *Concordaat* . . . . . 461 - 462
AFDELING III. — *Beroep tegen vonnissen van de werkrechtersraad* 463 - 476
§ 1. — Verklaring ter griffie . . . . . 463 - 470
§ 2. — Dagstelling . . . . . 471 - 476

N^rs

Titel VI. — Opschortende kracht van het beroep 477 - 521

HOOFDSTUK I. — BEGINSEL EN TOEPASSING . . . . . 477 - 499

§ 1. — Algemeenheden . . . . . 477 - 482

§ 2. — Onregelmatig beroep . . . . . 483 - 488

§ 3. — Omvang van de opschortende kracht . . . . . 489 - 491

§ 4. — Sanctie van de opschortende kracht van het beroep . . 492 - 499

HOOFDSTUK II. — UITZONDERINGEN . . . . . 500 - 521

AFDELING I. — *Vonnissen in laatste aanleg gekwalificeerd* . . 500

AFDELING II. — *Bij voorraad uitvoerbaar verklaarde vonnissen* 501 - 521

§ 1. — Algemeenheden . . . . . 501 - 504

§ 2. — Vonnissen waarvoor de uitvoerbaarheid bij voorraad niet moet gevorderd worden . . . . . 506 - 512

A. — Vonnissen van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad 506 - 510

B. — Vonnissen die door de rechtbank ambtshalve bij voorraad uitvoerbaar moeten verklaard worden 511 - 512

§ 3. — Vonnissen voor dewelke de uitvoerbaarheid bij voorraad steeds uitdrukkelijk moet gevorderd worden . . . . 513 - 521

Titel VII. — Devolutie . . . . . 522 - 557

HOOFDSTUK I. — BEGINSEL . . . . . 522 - 527

HOOFDSTUK II. — GEVALLEN WAARIN DE RECHTER IN BEROEP GEEN KENNIS NEEMT VAN DE GROND VAN HET GESCHIL . . . . . 528 - 534

A. — Beroep tegen een interlocutoir vonnis . . . . 528 - 529

B. — Beroep tegen een vonnis op incident . . . . 530 - 531

C. — Beroep tegen een in laatste aanleg gewezen vonnis, om reden van onbevoegdheid of machtsoverschrijding . . . . . 532 - 534

HOOFDSTUK III. — GEVALLEN WAARIN DE RECHTER IN BEROEP KENNIS NEEMT VAN DE GROND VAN HET GESCHIL . . . . . 535 - 557

§ 1. — Gevallen . . . . . 535 - 548

A. — Vonnis op incident dat een verdere kennisneming over de grond van de zaak in eerste aanleg uitsluit . . . . . 535 - 538

B. — Vonnissen waarbij de eerste rechter ten gronde een voor beroep vatbare beslissing gewezen heeft 539 - 548

Nrs

§ 2. — Uitgebreidheid van de devolutie ten gronde . . . . 549 - 557
A. — Kennisneming van de grond van het geschil . . 549 - 552
B. — Beperking van de bevoegdheid van de rechter in beroep . . . . . 553 - 557

Titel VIII. — Evocatie . . . . . 558 - 626

HOOFDSTUK I. — ALGEMEENHEDEN . . . . . 558 - 566
A. — Begrip 558
B. — Kenmerken . . . . . 559 - 566

HOOFDSTUK II. — VEREISTEN VOOR EVOCATIE . . . . . 567 - 618
AFDELING I. — *Afwezigheid van devolutie over de grond van de zaak* . . . . . 570 - 573
AFDELING II. — *Hervorming of vernietiging van het aangevochten vonnis* . . . . . 574 - 587
A. — Algemene beschouwingen . . . . . 574 - 578
B. — Geen evocatie in geval van nietigverklaring van de rechtsingang . . . . . 579 - 582
C. — Evocatie bij onbevoegdheid van de eerste rechter ? 583 - 587
AFDELING III. — *Geding in staat van wijzen* . . . . . 588 - 601
A. — Beginsel . . . . . 588 - 589
B. — Voor welke rechtbank moeten de besluiten ten gronde genomen zijn ? . . . . . 590 - 591
C. — Wanneer zijn besluiten ten gronde genomen, en is de zaak in staat van wijzen ? . . . . . 592 - 601
AFDELING IV. — *Noodzakelijkheid van evocatie en einduitspraak in één vonnis of arrest* . . . . . 602 - 611
A. — Beginsel . . . . . 602 - 603
B. — Afwijkingen . . . . . 604 - 608
C. — Gedeeltelijke evocatie . . . . . 609 - 611
AFDELING V. — *De rechter die de zaak tot zich trekt moet de normale rechter in beroep zijn* . . . . . 612 - 618

HOOFDSTUK III. — RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG ZETELEND IN BEROEP, OORDEELT DAT HET GEDING TOT HAAR BEVOEGDHEID BEHOORT, ART. 473, DERDE LID . . . 619 - 626

Titel IX. — Incidenteel beroep . . . . . 627 - 671

HOOFDSTUK I. — ALGEMEENHEDEN . . . . . 627 - 628

HOOFDSTUK II. — VOORSCHRIFTEN EIGEN AAN HET INCIDENTEEL BEROEP . . . . . 629 - 643

Nrs

AFDELING I. — *Vorm van het incidenteel beroep* . . . . . 630 - 635
AFDELING II. — *Termijn voor het instellen van incidenteel beroep* 636 - 637
AFDELING III. — *Incidenteel beroep na berusting in het vonnis a quo* . . . . . 638 - 643

HOOFDSTUK III. — GEVOLGEN VAN DE NOODZAKELIJKHEID VAN EEN VOORAFGAAND HOOFDBEROEP 644 - 665

AFDELING I. — *Invloed van de niet-ontvankelijkheid of de ongegrondheid van het hoofdberoep op het tegenberoep* 644 - 653
§ 1. — Niet-ontvankelijk hoofdberoep . . . . . 644 - 651
A. — Absolute zienswijzen . . . . . 644 - 645
B. — Gemengde zienswijze . . . . . 646 - 651
§ 2. — Ongegrond hoofdberoep . . . . . 652 - 653
AFDELING II. — *Incidenteel beroep is alleen mogelijk door geïntimeerde tegen appellant* . . . . . 654 - 661
A. — Wie kan incidenteel beroep instellen ? . . . . 654 - 656
B. — Tegen wie kan het incidenteel beroep gericht worden ? . . . . . 657 - 661
AFDELING III. — *Beperking van het incidenteel beroep tot het reeds aangevochten vonnis* . . . . . 662 - 665

HOOFDSTUK IV. — VOORSCHRIFTEN GEMEEN AAN ELK BEROEP 666 - 667

HOOFDSTUK V. — GEVOLGEN VAN HET INCIDENTEEL BEROEP 668 - 669

HOOFDSTUK VI. — INCIDENTEEL BEROEP OP INCIDENTEEL BEROEP . . . . . 670 - 671

Titel X. — Nieuwe eisen in beroep . . . . . 672 - 727

HOOFDSTUK I. — BEGINSEL, GRONDSLAG EN SANCTIE . . . 672 - 676

HOOFDSTUK II. — VERBODEN NIEUWE EISEN . . . . . 677 - 689
AFDELING I. — *Beginsel - Toepassingen* . . . . . 677 - 685
A. — Beginsel . . . . . 677 - 678
B. — Toepassingen . . . . . 679 - 685
AFDELING II. — *Bijzondere regelen* . . . . . 686 - 689

HOOFDSTUK III. — NIEUWE MIDDELEN . . . . . 690 - 697

HOOFDSTUK IV. — NIET ALS NIEUW TE BESCHOUWEN EISEN 698 - 702

HOOFDSTUK V. — UITZONDERINGEN - ONTVANKELIJKE NIEUWE EISEN . . . . . 703 - 727
AFDELING I. — *Uitzonderingen ten voordele van de oorspronkelijke verweerder* . . . . . 706 - 715

N^rs

§ 1. — Eisen die strekken tot schuldvergelijking . . . . . 706 - 708
§ 2. — Eisen strekkend tot verweer tegen de hoofdvordering 709 - 715
A. — Beginsel - Toepassingen . . . . . 709 - 710
B. — Opmerkingen . . . . . 711 - 715

AFDELING II. — *Uitzonderingen ten voordele van alle partijen* 716 - 727
§ 1. — Interesten, achterstallen, huren en andere *accessoria,* vervallen sedert het vonnis in eerste aanleg . . . . . 716 - 720
§ 2. — Schadeloosstelling wegens schade, geleden sedert het vonnis *a quo* . . . . . 721 - 727

Titel XI. — Tussenkomst in beroep . . . . . 728 - 763

HOOFDSTUK I. — VRIJWILLIGE TUSSENKOMST . . . . . 728 - 752
AFDELING I. — *Algemeenheden* . . . . . 728 - 732
AFDELING II. — *Vereisten voor de tussenkomst in beroep* . . . 733 - 752
A. — De tussenkomende partij moet een derde zijn 734 - 741
B. — De tussenkomende partij moet het recht hebben, verzet door derden te doen . . . . . 742 - 744
C. — De tussenkomst in beroep moet een bewarend karakter hebben . . . . . 745 - 747
D. — Het beroep moet ontvankelijk zijn . . . . . 748 - 749
E. — De tussenkomende partij moet het geding aanvaarden in de stand waarin het zich bevindt. — Gevolgen der tussenkomst . . . . . 750 - 752

HOOFDSTUK II. — GEDWONGEN TUSSENKOMST . . . . . 753 - 763
AFDELING I. — *Is gedwongen tussenkomst mogelijk ?* . . . . 753 - 755
AFDELING II. — *Vereisten* . . . . . 756 - 761
AFDELING III. — *Vorm en kosten van de tussenkomst* . . . 762 - 763

Titel XII. — Andere regelen nopens de rechtspleging in beroep . . . . . 764 - 780

HOOFDSTUK I. — BEGINSEL 764

HOOFDSTUK II. — BIJZONDERE REGELEN . . . . . 765 - 780
A. — Tussenkomst van pleitbezorger 767
B. — Betekening der grieven voor het hof van beroep 768 - 769
C. — Inleiding der zaak 770
D. — In beroep over te leggen stukken . . . . . 771 - 774
E. — Mededeelbare zaken 775
F. — Mededeling der stukken tussen partijen 776
G. — Ambtshalve onderzoek van de ontvankelijkheid van het beroep . . . . . 777 - 780

N^rs

Titel XIII. — Verstek en verzet in beroep . . . 781 - 801

HOOFDSTUK I. — VERSTEK VAN DE APPELLANT . . . . . 783 - 798

AFDELING I. — *Verstek met ontslag van aanleg* . . . . . 783 - 794

AFDELING II. — *Verstek tegen de appellant met onderzoek van het aangevochten vonnis* . . . . . 795 - 798

HOOFDSTUK II. — VERSTEK VAN DE GEINTIMEERDE . . . . 799 - 801

A. — Beginsel . . . . . 799 - 800

B. — Uitzondering 801

Titel XIV. — Motivering van de beslissing in beberoep . . . . . 802 - 813

Titel XV. — Tenuitvoerlegging van de in beroep gevelde beslissing en voortzetting van het geding . . . . . 814 - 847

HOOFDSTUK I. — ALGEMEENHEDEN . . . . . 814 - 821

HOOFDSTUK II. — EENVOUDIGE BEVESTIGING VAN HET AANGEVOCHTEN VONNIS . . . . . 822 - 827

HOOFDSTUK III. — VOLLEDIGE HERVORMING VAN HET AANGEVOCHTEN VONNIS . . . . . 828 - 840

AFDELING I. — *Beginselen* . . . . . 828 - 833

AFDELING II. — *Enkele bijzondere gevallen* . . . . . 834 - 840

HOOFDSTUK IV. — GEDEELTELIJKE BEVESTIGING EN HERVORMING VAN HET AANGEVOCHTEN VONNIS 841 - 845

HOOFDSTUK V. — BIJZONDERE BEVOEGDHEID, OPGEDRAGEN AAN SOMMIGE RECHTBANKEN . . . . . 846 - 847

ZAKENREGISTER

Aanhangigmaking.
Zie: Artikel 473, derde lid Rv.

Aanleg.
— aantal aanleggen, 5, 18 en volg.
— artikel 473, derde lid Rv., 623.
— bewakingsrecht over de kinderen, 20.
— eis tot interpretatie, 20.
— evocatie, 19.
— kwalificatie door eerste rechter, 500.
— nieuwe —, 9.
— nieuwe eis, 19.
— onderhoudsgeld na echtscheiding, 20.
— principe, beroep, 30-46, 47.
Zie ook: Openbare orde, Schatting door partijen, Schatting (geschillen vatbaar voor —), Schatting (wettelijke), Verval van aanleg, Waarde van het geschil.

Aanneming.
— inroepen van — voor het eerst in beroep, nieuw middel, 695.

Aansprakelijkheid.
— nieuwe eis, 680, 688.
— nieuw middel, 625.
— uit onrechtmatige daad, 680.
— — (meerdere eisers, aanleg), 64.
— uit overeenkomst, 680, 695.
— van gemeenten (dubbele vergoeding), 688.
— voor aangestelden, 680.
— voor zaken, 680.
— wegens onrechtmatig beroep, 22-29, 722-724.

Aansprakelijkheid *in solidum*.
— beroep door *in solidum* veroordeelde, relatieve uitwerking, 256, 257.
— ontvankelijkheid van beroep, 778.
Zie ook: Hoofdelijkheid, Ondeelbaarheid.

Aanvang termijn van beroep (mogelijkheid van beroep).
— definitief vonnis (eindvonnis), 274, 276, 283, 308 en volg.
— eindvonnis van werkrechtersraad, 313-316.
— interlocutoir vonnis, 274, 289 en volg.
— verstekvonnis, 317 en volg.
— voorbereidend vonnis, 276, 278, 279, 280, 281, 283.
— voorlopig vonnis, 274, 303 en volg.
Zie ook: Eindvonnis, Interlocutoir vonnis, Termijn van beroep, Termijn van beroep (hinderpaal tot ingaan van —), Termijn van beroep (uitgangspunt), Verstekvonnis, Voorbereidend vonnis.

Aanvulling.
— na uitspraak in beroep, 816, 827.
— van aangevochten vonnis, 524, 824.

Accessoria.
— aanleg, waarde van het geschil, 54.
— nieuwe eis, 702.

Achterstal.
— nieuwe eis, 702.

Administratieve beslissing.
— vatbaarheid voor beroep, 30.

Advocaat.
— hoedanigheid voor instellen van beroep (werkrechtersraad), 190, 465.
— houder der stukken, 465.
— mandataris van partijen, 445.
— mededeling van stukken, 776.
— raad der orde, beroep, 30.

Afpaling.
— waarde van het geschil, 56.
Zie ook: Waarde van het geschil.

Afschrift.
— betekend — van vonnis *a quo* voldoende, 771.

Afschriften (afleveren van —).
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 510.

Afstamming.
Zie: Vermoedelijk vaderschap.

Afstand van aanleg.
— en berusting in vonnis (afstand van eis), 790.
— nieuw beroep, 790.

Afstand van beroep, 17.
— incidenteel beroep, 649, 650.
— openbare orde, 17, 651.

— pleitbezorger, bijzondere volmacht, 17.
— verstek van appellant, 651.

Afstand van eis, 786.

Afstand van recht op beroep.

— bij voorbaat, 11, 12.
— — bekwaamheid, 15.
— — conclusie, 13.
— — gedingbeslissende eed, 14.
— — hoedanigheid, 16.
— — onbevoegdheid van uitzonderlijke rechtbank, 15.
— — ontstentenis van schatting, 12.
— — openbare orde, 15.
— — scheiding en deling, 13.
— — scheidsgerecht, 12, 118.
— — uitdrukkelijk of stilzwijgend, 13.
— — vermindering van het gevorderde, 13.
— — vorm, 13.
— na de uitspraak.
— — berusting of inwilliging, 17.
— — incidenteel beroep, 17.
— — tussenkomst, 17.
— — verstrijken van de termijn van beroep, 17.

Afwezige.

— mededeling aan O.M., 775.

Akte van de burgerlijke stand.

Zie: Burgerlijke stand.

Akte van beroep (betekening), 240, 450 en volg.

— aan alle partijen met strijdig belang, 247.
— aan enige partij met strijdig belang, 247.
— aan gekozen woonplaats, 452, 453.
— aan persoon, 451.
— aan pleitbezorger, 454.
— aan woonplaats, 451.
— beslag op onroerend goed, 454.
— beslag op renten, 454.
— deurwaardersexploot, 397.
— echtscheiding, 455.
— sanctie van niet betekening aan woonplaats, 457.
— scheiding van tafel en bed, 455.
— verdeling bij aandelen, 454.
— wettelijke feestdag, 408.
— woonplaats op ogenblik van dagvaarding, 456.

Zie ook: Deurwaardersexploot (vorm van beroep), Geïntimeerde.

Akte van beroep (inhoud).

— aanduiding rechtbank die vonnis velde, 424.
— aanduiding rechter in beroep, 438, 446.
— aanduiding vonnis *a quo*, 424, 425, 426.
— aanduiding voorwerp van beroep, 423, 424.
— dag en uur van verschijning, 448, 449.
— dagtekening, 409 en volgende.
— deurwaarder, 431.
— dwaling omtrent beroep, 415.
— dwaling omtrent voorwerp beroep, 427.
— dwaling omtrent woonplaats, 415.
— handelsregister, 416.
— handtekening deurwaarder, 432.
— herstel, 426, 427.
— identiteit appellant, 413, 414, 415.
— identiteit geïntimeerde, 420.
— middelen en grieven (motivering), 429, 430.
— randmelding, 443.
— samenvoeging meerdere beroepen, 428.
— samenvoeging meerdere vorderingen, 428.
— stelling van pleitbezorger, 433-437, 444.
— termijn van verschijning, 439-442, 447.
— verblijfplaats appellant, 414.
— vergetelheid, 426.
— voorschriften van vorm en inhoud, 9.
— woonplaats appellant, 414.
— woonplaats geïntimeerde, 421.

Zie ook: Akte van beroep (betekening), Appellant, Deurwaarder, Geïntimeerde, Motivering, Nietigheid van de akte van beroep, Pleitbezorger, Termijn van verschijning.

Appellant, 6, 10, 182-226.

— aanduiding in akte van beroep, 411 en volg.
— advocaat, 190.
— bekwaamheid, 212 en volg.
— belang, 200 en volg.
— bepaling, 6, 10, 183.
— derde, 193.
— erfgenamen, 184.
— faillissement, curator, 188.
— gemeente, 9.
— gevoegde partij, openbaar ministerie, 196.
— hoedanigheid, 183 en volg.
— hoedanigheid, andere dan in eerste aanleg, 192.
— lasthebber, 189.
— onbekwaamheid, 187.
— — verstek in beroep, 785.
— openbaar ministerie, 183, 195-198.
— openbaar ministerie als gevoegde partij, 196.
— pleitbezorger, 190.
— rechtsopvolgers onder algemene titel, 184.
— rechtspersoon, 191.
— rechtverkrijger onder bijzondere titel, 185.
— sanctie, 194.
— schuldeiser, 186.

— tussenkomst, 183.
— vereisten, 182.
Zie ook: Akte van beroep (inhoud), Bekwaamheid, Belang, Hoedanigheid, Nietigheid van akte van beroep.

Arbeidsgerecht.
Zie: Werkrechtersraad.

Arbeidsongeval.
— devolutie, 571.
Zie ook: Waarde van het geschil.

Artikel 214 b B.W.
— ontvankelijkheid van beroep, 174-175.
— termijn van beroep, 386.
— waarde van het geschil, 119.

Artikel 214 j B.W.
— vatbaarheid voor beroep, 174, 175.
Zie ook: Bevoegdheid (betwistingen nopens —).

Artikel 473 derde lid, Rv.
— aanleg, 623.
— beroep wegens toepassing van —, 624.
— één vonnis, 622.
— en evocatie, 560, 567, 619, 622, 624.
— hervorming van aangevochten vonnis, 622.
— pleitbezorger, 621.
— rechtbank van eerste aanleg, 625.
— rechtbank van eerste aanleg zetelend in zaken van koophandel, 626.
— rechtbank van koophandel, 625.
— regeling van rechtsgebied, 624.
— staat van wijzen, 622.
— uitbreiding van rechtsmacht, 626.
— verbreking, 624.
— verplichtend, 622.
— volheid van rechtsmacht, 625, 626.

Authentieke titel.
Zie: Uitvoerbaarverklaring.

Beheer (gecontroleerd).
— evocatie, 618.

Beheerder.
Zie: Vennootschap.

Bekwaamheid, 8, 9, 212-226.
— appellant, 187, 218.
— betekenen van de beroepsakte en optreden in beroep, 218, 222.
— curator, 225.
— daden van bewaring, 217, 218.
— dilatoire exceptie, 215.
— echtelijke machtiging, 216.
— echtgenoot, 223.
— faillissement, 225.
— gebrek aan machtiging door de familieraad, 219.
— gehuwde vrouw, 213.
— geïntimeerde, 236-240.
— gemeente, 219, 221.
— gerechtelijk raadsman, 219, 222.
— huwelijk na vonnis *a quo*, 214, 234.
— incidenteel beroep, 667.
— kortgeding in beroep, 221.
— lasthebber, 226.
— machtiging, 9,213.
— machtiging na betekening, 219.
— machtiging niet vereist, 217.
— maritale machtiging (weigering), 216.
— meerderjarig na vonnis *a quo*, 214.
— ogenblik van bekwaamheid, 214.
— ontvoogde minderjarige, 219.
— ontvoogde minderjarige (curator), 222.
— ontzette (wettelijk), 237.
— openbare instellingen, 221.
— principe, 212.
— provincie, 221.
— sanctie, 215.
— schatting van het geschil, 85.
— tegenstelbaarheid, 225.
— vertegenwoordiger, 215.
— vertegenwoordiging, 9, 223.
— voogd, 219.
— voogd (toeziende), 224.
— werkrechtersraad, 226.
Zie ook: Appellant, Faillissement, Gehuwde vrouw, Geïntimeerde.

Belang (ontstentenis van —).
— beginsel, 200.
— besluiten met voorbehoud, 211.
— bevestiging (beroep tot —), 202.
— bijkomstigheden niet ingewilligd, 209.
— dwaling in feite of in rechte, 205.
— eisen ingewilligd, 204.
— eis niet ingewilligd, 207.
— gedingbeslissende eed, 208.
— incidenteel beroep, 653, 666.
— materiële vergissing, 206.
— nieuw middel, 694.
— overwegingen (beroep tegen —), 201.
— voorbereidend vonnis, 203.

Belofte (erkende).
Zie: Uitvoerbaarverklaring.

Beperkt beroep.
— begrip, 7.
— devolutie, 555.
— nieuwe eis, 686.
— noodzakelijke ondergeschikte beschikking, 555.
— ondeelbare beschikkingen, 555.
Zie ook: Draagwijdte van het beroep.

Beroep.
— begrippen, 1-7.
— bepaling, 3.
— doel, 4.
— en verzet, 9, 31.
— facultief karakter, 11.

— gevolgen, 9.
— rechtsmiddel (gewoon), 2.
— wegens vormgebrek, 4.

Beroepsakte.
Zie: Akte van beroep (betekening), Akte van beroep (inhoud).

Berusting.
— afstand van aanleg, 787, 790.
— bekwaamheid tot —, 330.
— betekening van vonnis, 360.
— door uitvoering bij voorraad, 327, 505, 640.
— hoofdelijkheid, 253, 267.
— incidenteel beroep, 332, 636, 638, 639, 641.
— in eindvonnis, 296.
— in interlocutoir vonnis, 298, 302.
— in verstekvonnis, 327.
— in voorbereidend vonnis, 287.
— in voorlopig vonnis, 307, 309.
— machtiging tot —, 330.
— onontvankelijkheid van beroep, 307, 327, 329 en volg.
— stilzwijgende —, 287, 298.
— ten opzichte van betekenende partij, 360.
— uitdrukkelijk, 298.
— verstek van appellant, 790.
Zie ook: Afstand van aanleg, Afstand van recht om beroep in te stellen, Termijn van beroep, Verval van beroep.

Berusting (gerechtelijke).
— incidenteel beroep, 649, 650.

Berusting door appellant.
— incidenteel beroep, 649, 650.
— — openbare orde, 651.
— — verstek, 651.

Berusting na hoofdberoep.
— gedeeltelijke, 643.
— in besluiten, 641.
— verstek, 642.

Beschikkingen waarbij beslag toegelaten wordt.
— geen beroep mogelijk, 149.

Beslag op onroerend goed.
— betekening van akte van beroep, 454.
— motivering van akte van beroep, 430.
— ontvankelijkheid van beroep, 122 en volg.
— — dadelijke uitwinning, betwisting omtrent veilingsvoorwaarden, 130.
— — geldigverklaring van het onroerend beslag, 131.
— — gelegen in verschillende arrondissementen, 122.
— — herveiling (bepalen van de dag van), 127.
— — indeplaatsstelling, 125.
— — nietigheden na geldigverklaring, 125.
— — notaris (vervangen van), 124.
— — omzetting in vrijwillige verkoop, 128.
— — ontnemen van het bezit, 123.
— — rouwkoop, verzet tegen afgifte van getuigschrift, 126.
— — schorsing, 129.
— — tenuitvoerlegging (moeilijkheden van), kortgeding, 125.
— — uitstel, 125.
— — vonnissen andere dan bedoeld in art. 69 wet 15 aug. 1854, 132.
— tenuitvoerlegging, 814, 817.
— tussenkomst in beroep, 740.
— voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 817, 846.

Beslag onder derden.
— evocatie, 584.
— opheffing, voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 847.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 519.

Beslag op renten op particulieren.
— motivering van akte van beroep, 430.
— ontvankelijkheid van beroep, 133-138.

Beslag op zee- en binnenschepen, 142-145.
— ontvankelijkheid van beroep, 142-145.
— — prijsverhoging, 144.
— — rangregeling, 145.
— — veiligheidsvoorwaarden, 142.
— — verzet tegen dadelijke uitwinning, 143.

Beslissingen van inwendig beheer, 181.
— ontvankelijkheid van beroep, 181.
— — aanmaning ter zitting aan advocaat, 181.
— — bevel om ten gronde te besluiten, 181.
— — heropening van de debatten, 181.
— — schrapping van beledigende tekst in de besluiten, 181.
— — verwijzing naar bepaalde kamer van de rechtbank, 181.
— vaststellen van datum voor pleidooi, 181.

Betekening van akte van beroep.
Zie: Akte van beroep (betekening).

Betekening van vonnis.
— aan beheerder *ad hoc*, 342.
— aan curator van wettelijk ontzet persoon, 343.
— aan gerechtelijk raadsman, 344.
— aangevochten vonnis, 275.
— aan gevrijwaarde, 267.
— aan hoofdelijke tegenpartijen, 338.
— aan niet ontvoogde minderjarige, 340.
— aan onbekwame, 238, 339, 340, 343, 344.

— aan ondeelbaar verbonden tegenpartijen, 338.
— aan ontzette persoon, 343.
— aan partij, 335, 337, 354.
— aan persoon, 337, 370.
— aan pleitbezorger, 335, 337, 354.
— aan toeziende voogd, 340.
— aan vennootschap, 337.
— aan verscheidene tegenpartijen, 338.
— aan voogd, 340.
— aan voogd *ad hoc*, 341.
— aan voorlopig bewindvoerder, 343.
— aan woonplaats, 337, 370.
— betekenis, 346.
— berusting, 360.
— eensluidend verklaard afschrift, 348.
— grosse, 345.
— kopie, 345, 346.
— langs administratieve weg (werkrechtersraad), 337.
— langs burgemeester, 337.
— onregelmatige —, 347.
— origineel, 345.
— ten verzoeke van onbekwame, 339, 340.
— uittreksel audiëntieblad, 345.
— zonder voorbehoud, incidenteel beroep, 628, 629.

Beurswaarden.
— waardebepaling, 76.

Bevoegdheid (betwistingen nopens —).
— evocatie, 612 en volg.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.
— onbevoegdheid alleen door beroep te bestrijden, 4.
— vatbaarheid voor beroep, 106 en volg.
Zie ook: Devolutie, Evocatie, Machtsoverschrijding.

Bevoegdheid (van rechter in beroep).
— aan te vechten vonnis nodig, tweede aanleg, 18.
— derden-verzet, 20.
— evocatie, 19.
— interpretatie, 20.
— maatregelen na echtscheiding en scheiding van tafel en bed, 20.
— nieuwe eis, 19.
— rechtbank van eerste aanleg, 22.
— rekwest-civiel, 20.
Zie ook: Hiërarchie der rechtscolleges en rechtbanken.

Bewakingsrecht.
— nieuwe eis, 699.
— onmiddellijk voor hof van beroep gevorderd, 20.

Bezit.
— ontnemen van het bezit aan de beslagene, 123.

Bezoeksrecht.
— nieuwe eis, 699.

Bijhorigheden.
Zie: *Accessoria.*

Bijstand (gerechtelijke).
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 510.

Bloed- en aanverwantschap.
— wraking, mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Borgstelling.
— gebrek (sanctie van —), 517.
— ogenblik, 517.
— opgelegd door rechter in beroep, 516.
— principiële vereiste, 517.
Zie ook: Rechtbank van koophandel, Uitvoerbaarheid bij voorraad.

Bruidschat.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Burgerlijke stand.
— verbetering van akten van —, 42, 177.
Zie ook: Termijn van beroep.

Compromis.
Zie: Scheidsgerecht.

Concordaat, 157-159.
— ontvankelijkheid van beroep, 157-159.
— — homologatie, 159.
— — niet ontvankelijkverklaring, 157.
— — onbevoegdheid, 158.
— termijn van beroep, 158, 159.
— vorm van het beroep (verklaring ter griffie), 461, 462.

Contumax non appellat, 31.

Dadelijke uitwinning.
Zie: Beslag op onroerend goed.

Dagvaarding.
Zie: Exploot van rechtsingang.

Dagvaarding (nietigheid van —).
— devolutie, 538, 541, 548, 580.
— evocatie, 580.
— nieuw middel, 697.

Datum van akte van beroep.
Zie: Akte van beroep (inhoud), Nietigheid van akte van beroep.

Delegatie.
Zie: Artikel 214 b B.W.

Derden-verzet, 2, 20, 38-39, 99.
— benadeling door vonnis *a quo*, 193.
— beroep, 751.
— karakter, 99.
— kortgeding, 730.

— tegen art. 214 j B.W., 174.
— tegen vonnis van rechtbank van eerste aanleg, 99.
— tussenkomst in beroep (gedwongen), 757.
— tussenkomst in beroep (vrijwillige), 728, 730.
— vatbaarheid voor beroep, 38-39, 99.
— waarde van het geschil, 99.
— — vonnis van rechtbank van eerste aanleg, 99.
— wegens eigen recht, 186.

Deskundige.
— aanstelling in evokerend vonnis, 607.
— buitengerechtelijke expertisekosten, bijhorigheden, 54.
— eis in vrijwaring na deskundig onderzoek, 760.
— *exequatur*, afstand van beroep tegen scheidsrechterlijke uitspraak, 118.
— gedwongen tussenkomst na deskundig onderzoek, 761.
— nieuw middel, 693.
— onderzoek bevolen in beroep, 837.
— — kosten, 837.
— wijziging aan opdracht, devolutie, 554.
— wraking, uitvoerbaarheid bij voorraad, 510.

Deurwaardersexploot (vorm van beroep).
— aanduiding appellant, 400, 411, 419.
— aanduiding bevoegd rechtscollege, 438.
— aanduiding geïntimeerde, 400, 420 en volg.
— aanduiding pleitbezorger, 400.
— aanduiding vonnis *a quo*, 400.
— dagtekening, 410.
— handtekening, 400, 432.
— herstel nietigheid, 403.
— hoedanigheid van appellant, 412.
— identiteit deurwaarder, 431.
— nietigheid, 399, 400, 406, 411-417, 419, 425, 427, 428, 430, 431, 432, 435, 437, 457.
— taalgebruik, 401.
— termijn van verschijning, 439, 441.
— vergissing, 412.
— verplichte vermeldingen, 407 en volg.
— vormgebrek, 415, 419.
— vormvereisten, 398, 399.

Devolutie.
— aangevochten vonnis (vergetelheid in —), 552.
— aangevochten vonnis (vormgebrek van —), 522, 542, 543, 545, 584.
— arbeidsongeval, 571.
— begrip, 4, 522.
— bevoegdheid van eerste rechter, 522, 524, 525, 526, 527.
— dagvaarding (nietigheid van —), 538, 541, 548, 574, 580.
— draagwijdte, 527, 549, 554, 555.
— echtscheiding, 524, 580.
— eindbeslissing, 539, 540.
— en evocatie, 522, 528, 529, 534, 537, 540, 545, 558, 570.
— enkwesten, 553.
— en opschortende werking, 482.
— en uitvoerbaarheid bij voorraad, 526.
— evocatie (overbodige), 557, 572, 584.
— exceptie (grondvernietigende), 535.
— exceptie (vertragende), 581, 582.
— exceptie van het gezag van het gewijsde, 535, 536.
— exceptie van onbevoegdheid, 531, 532, 533, 538, 546, 548, 583.
— exceptie van onbevoegdheid *ratione materiæ*, 556.
— exceptie van verjaring, 535.
— faillietverklaring, 550, 553.
— faillissement (gebrek aan verslag van rechter-commissaris in zaken van —), 544.
— familieraad (bekrachtiging van beslissing van —), 536.
— hoedanigheid (gebrek aan —), 535.
— incidenteel beroep, 527, 554.
— incidenteel vonnis, 549.
— instructiemaatregel, 551.
— instructievonnis, 549.
— interlocutoir vonnis, 524, 527, 528, 529.
— kennisneming van de grond, 525.
— krankzinnige (vraag tot invrijheidstelling van —), gebrek aan mededeling aan het openbaar ministerie, 544.
— machtsoverschrijding, 532, 533.
— onbekwame (niet behoorlijk bijgestane of vertegenwoordigde), 540, 582.
— onregelmatigheid in eerste aanleg, 539, 540, 573.
— onttrekking van de zaak aan eerste rechter, 522, 524, 526, 527.
— ontvankelijkheid van beroep, 523.
— openbaar ministerie (gebrek aan mededeling aan —), 540, 544.
— rechtbank (onregelmatige samenstelling van —), 540, 584.
— rechter-commissaris (gebrek aan verslag van —), 540, 544.
— schade (gebrek aan besluiten over bedrag van —), 553.
— tenuitvoerlegging van of na uitspraak in beroep, 818, 819, 835.
— vennootschap, artikel 11 V.W., 536, 580.
— vennootschap (feitelijke), 580.
— vennootschap (nietige), 535.
— vennootschap (schijn-), 580.
— verzoek (nietigheid van), 548, 574.
— vonnis op incident, 530, 535.
— voorbarig aangevochten vonnis, 546.
— voorbereidend vonnis, 531.

— voorlopig vonnis, 528.
Zie ook: Beroep (beperkt), Deskundige, Doorgang (erfdienstbaarheid van —), Draagwijdte, Echtscheiding, Faillissement, Incidenteel beroep, Vaderschap (vermoedelijk).

Dilatoire exceptie.
Zie: Exceptie (vertragende).

Disciplinaire beslissing.
— beroep, 8.

Documentair krediet (vordering tot terugbetaling).
— verandering van rechtsgrond, nieuwe eis, 687.

Doorgang (erfdienstbaarheid van —).
— devolutie, 554.
— en recht van gebruik, 699.
— nieuwe eis, 699, 710.
— vordering tot verbod van —, en afpaling, zelfde oorzaak, 56.

Doorhaling van hypothecaire inschrijving.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 519.

Dotaal huwelijksvermogensstelsel.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Draagwijdte van beroep, 7, 10, 527, 529, 554, 555.
Zie ook: Devolutie.

Echtelijke machtiging.
Zie: Gehuwde vrouw.

Echtgenoot.
— geen hoedanigheid tot instellen van beroep, 223.
Zie ook: Appellant, Gehuwde vrouw.

Echtheid van geschriften (onderzoek naar —).
— nieuw middel, 693, 695.

Echtscheiding.
— beroep, 163.
— bewakingsrecht na uitspraak in beroep, bevoegde rechter, 20.
— devolutie, 524, 529.
— evocatie, 529.
— gebrek aan pleegvormen, evocatie, 580.
— nieuwe eis, 704, 717.
— onderhoudsgeld na uitspraak in beroep, bevoegde rechter, 20.
— ontvankelijkheid van beroep, 163.
— pleitbezorger in beroep, 767.
— uitvoerbaarverklaring, 515, 519.
— verstek in beroep, 785.
— vormgebrek, devolutie, 580.

Echtscheiding (scheiding en deling na —), 817.

Echtscheiding bij onderlinge toestemming.
— ontvankelijkheid van beroep, 165.

Eed (gedingbeslissende).
— impliciete afstand van recht om beroep in te stellen, 14, 208.

Eigenaar en vruchtgebruiker.
— nieuwe eis, 682.

Eindbeslissing.
— devolutie, 539, 540.

Eindvonnis (vatbaarheid voor beroep).
— betekening —, 308, 309.
— bevrijding van schuld (bewijs van —) als —, 311.
— exceptie van onontvankelijkheid, 311.
— feiten en vraagpunten, 311.
— op tussengeschil, 304, 310.
— rechtbank van eerste aanleg, 276.
— rechtbank van koophandel, 276.
— scheiding en deling, 311.
— termijn van beroep, 308, 309.
— uitlegging overeenkomst, 311.
— vonnis over bevoegdheid, 311.
— vonnis over waarde van het geschil, 311.
— vredegerecht, 276.
— werkrechtersraad, 276, 308, 313 en volg.

Eindvonnis op incident.
— evocatie, 571.
— vatbaarheid voor beroep, 304, 310.

Eis.
Zie: Nieuwe eis.

Enkwesten.
— devolutie, 553.
— voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 816, 822.

Erfgenaam.
— hoedanigheid van appellant, 184.

Evocatie.
— aan bepaalde rechtbank voorbehouden geschil, 565.
— aanvullend begrip, 570.
— beheer (gecontroleerd), 618.
— beslag onder derden, 584.
— bevoegde rechtbank, 562, 612 en volg.
— bevoegdheid *ratione loci*, 585.
— bij bijzondere bevoegdheid, 618.
— bij verstek, 588, 601, 779.
— definitie, 558.
— doel, 579, 602, 616.
— en artikel 473, derde lid Rv., 560, 567, 619, 622, 624.
— en devolutie, 522, 528, 534, 537, 540, 545, 558, 570.
— en openbare orde, 559, 560.
— eindvonnis, 571.
— eindvonnis op incident, 571.
— exceptie (vertragende), 581, 582.

— faculteit, 561.
— gedeeltelijke, 571, 609, 610, 611.
— hervorming (vereiste), 574, 575.
— hervorming van beschikkend deel, 577.
— hervorming van motieven, 577.
— hoofdvordering, 610, 611.
— in de einduitspraak, 602 en volg.
— in instructie-uitspraak, 603, 779, 780.
— instemming van de partijen, 560.
— interlocutoir vonnis, 528, 529, 571.
— kortgeding, 562.
— latere redenen tot hervormen, 568, 576.
— met aanstelling van deskundigen, 607.
— met bevel nader te besluiten, 606, 611, 780.
— met bevel tot maatregelen van tenuitvoerlegging, 606.
— motivering, 566.
— na instructie-uitspraak, 603, 604.
— nietigheid van rechtsingang, 573, 579, 580.
— normale rechter in beroep, 612 en volg., 616.
— onbekwame (niet behoorlijk vertegenwoordigde of bijgestane), 540, 582.
— onbevoegde burgerlijke rechtbank, 614.
— onbevoegdheid (bij —), 522, 570, 583, 586.
— onbevoegdheid (bij —) *ratione materiæ*, 586.
— onbevoegdheid (exceptie van), 617.
— ontvankelijkheid van beroep (vereiste), 569.
— overbodige, 557, 571, 584.
— procedure in eerste aanleg (gebrek van de —), 540, 572, 579.
— rechtbank (onregelmatige samenstelling), 584.
— rechtbank van eerste aanleg, 560.
— rechtbank van koophandel, onbevoegdheid, 584.
— rechtsvernietigende exceptie, 570.
— rekening na —, 607.
— schade (latere besluiten omtrent omvang van de —), 607.
— scheiding en deling, 618.
— scheidsgerecht, 563.
— uitspraak ten gronde in aangevochten vonnis, 570.
— uitzonderlijke maatregel, 13, 559.
— vennootschap (feitelijke), 580.
— vennootschap (schijn-), 580.
— vennootschap, art. 11 V.W., 580.
— vereisten, 560, 567, 568.
— vereiste ontvankelijkheid van het beroep, 617.
— vereiste staat van wijzen, 588 en volg.
— vereiste vernietiging, 574, 575.
— verzet, 588.
— voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 825, 826.
— voorwerp, 562, 564.
— vormgebrek van aangevochten vonnis, 540, 545, 584.
— wedereis, 564.
— wenselijkheid, 618.
Zie ook: Aanleg, Artikel 473, derde lid, Devolutie, Echtscheiding, Staat van wijzen.

Exceptie (grond- of rechtsvernietigende).
Zie: Evocatie, Devolutie, Rechtsvernietigende exceptie.

Exceptie (vertragende).
— betekening van beroepsakte aan onbekwame, 239.
— devolutie, 581, 582.
— evocatie, 581, 582.
— nieuw middel, 691.
— onbekwaamheid van appellant, 215.

Exceptie van het gezag van het gewijsde.
Zie: Gezag van het gewijsde (exceptie van —).

Exceptie van niet-ontvankelijkheid.
Zie: Niet-ontvankelijkheid (middel van —).

Exceptie van onbevoegdheid.
Zie: Bevoegdheid (betwistingen nopens —), Devolutie, Evocatie, Nieuw middel, Staat van wijzen.

Exceptio non adimpleti contractus, 695.

Expeditie.
— over te leggen in beroep, 771.

Expeditie (afleveren van —).
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 510.

Expertise (buitengerechtelijke).
Zie: Deskundige.

Exploot van rechtsingang.
— nietigheid, 4.
— nietigheid hernomen in akte van beroep, 406.
— overlegging in beroep, 774.
— voorschriften (art. 613 en volg. Rv.), 9.
Zie ook: Akte van beroep (inhoud).

Factuur.
Zie: Waarde van het geschil.

Faillissement.
— curator appellant, 188, 225.
— faillietverklaring, devolutie, 550.
— gebrek aan verslag van rechter-commissaris, devolutie, 544.
— ontvankelijkheid van beroep, 154-156.
— tussenkomst van schuldeisers, 737.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 510.
— vennootschap, vennoten, devolutie, 553.
— verstek in beroep, 785.

— voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 847.
Zie ook: Bekwaamheid.

Familieraad.
— bekrachtiging van beslissing, 42, 43, 536.

Feitenrechter.
— nieuwe eis, 689.

Fondsen (openbare).
— schatting, 76.

Gebruik (recht van —).
— medeëigendom en erfdienstbaarheid van doorgang, nieuwe eis, 710.
— nieuwe eis, 699, 710.

Gebruik der talen.
Zie: Taalgebruik.

Gedwongen onteigening.
Zie: Beslag op onroerend goed.

Gehuwde vrouw.
— appellante (bekwaamheid, echtelijke machtiging), 213, 216, 218, 219, 221.
— appellante (hoedanigheid), 223.
— geïntimeerde (bekwaamheid, echtelijke machtiging), 238.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.
— tussenkomst in beroep, 736.

Geïntimeerde.
— algemeenheden, 6, 10.
— bekwaamheid, 236-240.
— — ogenblik, 236.
— belang, 235.
— bepaling, 6.
— beroepsakte betekend aan overledene, 231, 232.
— betekening aan onbekwame —, 238.
— — sanctie, 239.
— — wijze van betekening van de beberoepsakte, 240.
— hoedanigheid, 228-234.
— — begrip, 228.
— medeverweerder, 229.
— ontzette (wettelijk), 237.
— oorsprong van de term, 227.
— principes, 227.
— tegen medegeïntimeerde, 656, 660.
— tegenstelbaarheid van het beroep aan medeverweerder, 230.
— vervreemding van het voorwerp van het geding sinds vonnis *a quo*, 233.
— voogd van gewezen minderjarige, 236.
— vrouw, huwelijk na vonnis *a quo*, 234.
Zie ook: Akte van beroep (betekening), Bekwaamheid, Hoedanigheid, Incidenteel beroep.

Gemeente.
— machtiging (nieuwe) vereist in beroep, 9.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775
— personen bevoegd om beroep in te stellen, 191.
— vertegenwoordiging in beroep, 9.

Gemeenverklaring.
— gedwongen tussenkomst, 757.
— karakter van eis, 98.
— vatbaarheid voor beroep, 98.
— vrijwillige tussenkomst, 739.
Zie ook: Tussenkomst (in eerste aanleg), Tussenkomst (in beroep), Vrijwaring.

Gerechtelijk contract (verwerping van begrip), 672, 755.

Gerechtelijke bijstand.
Zie: Kosteloze rechtspleging.

Gerechtelijke uitwinning.
— voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 817.

Getuigenverhoor.
Zie: Onderzoeksmaatregel.

Gezag van het gewijsde (exceptie van het —).
— devolutie, 535, 536.
— en nieuwe eis, 678.
— nieuw middel, 691, 694.
Zie ook: Oorzaak (gezag van gewijsde).

Gezinsschade.
Zie: Waarde van het geschil.

Gijzeling.
— tenuitvoerlegging, 814.
— voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 847.

Goederen.
Zie: Vervoer van goederen.

Grosse, 771.

Handelshuurovereenkomst.
Zie: Huur van handelshuizen.

Handelspand.
— ontvankelijkheid van beroep, 146-147.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 510.

Handelsregister.
— vermelding in akte van beroep, 416.
— vertragende exceptie, devolutie, 582.
— vertragende exceptie, evocatie, 582.

Handelszaak (pand op —).
Zie: Handelsfonds.

Handlichting.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 519.

Herdaging.
— artikel 153 Rv., 800.

Herziening, 2.
Zie ook: Rekwest-civiel.

Hiërarchie der rechtscolleges.
— beroep is steeds tweede aanleg, 18.
Zie ook: Bevoegdheid (van rechter in beroep).

Hoedanigheid.
— andere dan in eerste aanleg, 19.
— dubbele —, incidenteel beroep, 656, 658.
— gebrek aan —, devolutie, 535.
— incidenteel beroep, 656, 658, 666.
— nieuwe eis in beroep, 675, 682.
— nieuw middel, 691, 694.
— ontbreken van — kan niet hersteld worden, 402.
— ontvankelijkheid van beroep, 419, 467, 473, 523.
— van appellant, 183-199.
— van geïntimeerde, 228-234.
— verscheidene, 61.
Zie ook: Appellant, Geïntimeerde, Nietigheid van akte van beroep.

Hoofdberoep.
— gewoon, 6.
— onder vorm van incidenteel beroep, 646, 647, 659.

Hoofdelijkheid.
— afwijking van relatieve uitwerking van beroep, 252-255.
— eis tot hoofdelijke veroordeling, zelfde titel, 62.
— incidenteel beroep, 655, 661, 667.
— nieuwe eis, 679, 701.
— ontvankelijkheid van beroep, 778.
Zie ook: Aansprakelijkheid *in solidum*, Waarde van het geschil.

Huur-verhuur.
Zie: Beroep (waarde van het geschil).

Huur van handelshuizen.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 509.
— uitwinningsvergoeding, nieuw middel, 693.
— vatbaarheid voor beroep, 72, 120.

Huwelijk.
— voorziening tegen eerbiedige akte, ontvankelijkheid van beroep, 161.
Zie ook: Onbekwame.

Huwelijk (verzet tegen —).
— opheffing, ontvankelijkheid van beroep, 162.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 520.

Hypotheek.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 519.

Incident (besluiten nopens —).
— vonnis ten gronde, 779.

Incidenteel beroep.
— aanleg, 648.
— aanpassing bij muntontwaarding, 632.
— afstand van hoofdberoep, 649.
— akte van pleitbezorger, 630.
— als vereenvoudigd hoofdberoep, 646, 647, 659.
— begrip, 6.
— bekwaamheid, 666.
— belang, 666.
— bepaling, 627.
— berusting, 332.
— berusting door appellant, 649.
— berusting in besluiten (na —), 641.
— berusting (na —), 636, 638, 639, 640.
— berusting (na gedeeltelijke —), 643.
— berusting na hoofdberoep, 636, 641.
— berusting na verstek, 642.
— bewoordingen, 631.
— deurwaardersexploot, 635.
— — kosten, 635.
— — samenvoeging, 635.
— devolutie, 527, 554.
— door niet geïntimeerde partij, 655.
— en nieuwe eis, 667, 686.
— gebrek aan belang van appellant, 652.
— gedeeltelijk hoofdberoep, 662, 663.
— geïntimeerde, 654.
— gevolgen, 668, 669.
— hoedanigheid, 666.
— — dubbele, 656, 658.
— hoofdberoep ongegrond, 652.
— hoofdelijkheid, 655, 661, 667.
— laat hoofdberoep, 648.
— mededelingstermijn, 634.
— muntontwaarding, aanpassing, 632.
— na betekening zonder voorbehoud, 628, 629.
— na bevel tot betaling, 640.
— na samenvoeging, 664.
— na uitvoering bij voorraad, 640.
— na verbreking, 636.
— nieuwe eis, 667, 686.
— nieuw —, 636.
— nut, 627, 629.
— ogenblik, 629.
— om subsidiaire besluiten, 667.
— omtrent de kosten, 666.
— ondeelbaarheid, 655, 661, 667.
— ondergeschiktheid (volstrekte), 644, 646, 647.
— op incidenteel beroep, 671, 672.
— rangregeling, 661.
— scheiding van tafel en bed, 661.
— tegen ander vonnis, 665.
— tegen medegeïntimeerde, 600, 656.

— tegen motieven, 666, 667.
— tegen voorbereidende beschikkingen, 664.
— termijn, 17, 636, 637.
— tussenkomst, 661.
— verdeling (evenredige), 661.
— vereiste hoofdberoep, 666.
— vereiste ontvankelijkheid van hoofdberoep, 644, 646, 647, 648.
— verstek, 633.
— verstek in beroep, 795.
— vorm, 628, 629, 630, 633.
— voorwerp, 662, 663, 665.
— vrijwaring, 661, 667.
— vruchten vervallen tijdens het geding, 54.
— zelfstandigheid, 645, 646, 647.
— zittingsbesluit, 633.
Zie ook: Beroep, Beroep (waarde), Berusting, Tussenkomst in beroep, Vrijwaring.

Incidenteel beroep (gebrek aan —).
— devolutie, 554.
— nader omschrijvende uitspraak, 554.
— niet ontvankelijkverklaring, 667.
— verzwaring, 554.
— wijzigende uitspraak, 554.
— wijziging van kwalificatie, 667.

Incidenteel vonnis.
Zie: Vonnis op incident.

Inleiding van de zaak, 770.

Inschrijving in de registers van de bewaarder van hypotheken.
— vertragende exceptie, devolutie, 582.
— vertragende exceptie, evocatie, 582.

Inschrijving op de algemene rol, 770.

Instructiemaatregel.
— devolutie, 551.

Instructievonnis.
— devolutie, 549.
— evocatie in —, 603.
— evocatie na —, 603, 604.
— ontvankelijkheid van beroep, 100, 101, 102.
— waarde van het geschil.
— — bezoekrecht, 102.
— — echtscheiding, onderhoudsgeld, 102.
— — interlocutoir vonnis, 101.
— — *provisio ad litem,* 102.
— — scheiding van tafel en bed, onderhoudsgeld, 102.
— — sekwester (aanstelling van), 102.
— — voorbereidend vonnis, 101.
— — voorlopig vonnis, 102.
— — werkrechtersraad, 101.
Zie ook: Devolutie, Evocatie, Interlocutoir vonnis, Voorbereidend vonnis.

Interlocutoir vonnis.
— devolutie, 524, 527, 528, 529.
— evocatie, 528, 529, 571.
— onderscheid met voorbereidend vonnis, 290, 291, 293.
— ontvankelijkheid van beroep, 101, 289 en volg.
— — afzonderlijk beroep, 295.
— — deskundige, 292.
— — getuigenverhoor, 292.
— — overlegging bewijsstukken, 292.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 295, 510.
— voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 816, 817, 825, 856.
— rechtbank van eerste aanleg, 289.
— rechtbank van koophandel, 289.
— termijn van beroep, 295.
— vredegerecht, 289.
— werkrechtersraad, 281, 289, 299.
Zie ook: Berusting.

Interest.
— nieuwe eis, 702, 719.
Zie ook: Waarde van het geschil.

Interestvoet, 584.

Interpretatief vonnis.
— na kracht van gewijsde, 37.
— na uitspraak in beroep, 816.
— nieuwe eis, 683.
— van aangevochten vonnis, 522, 524.
— van uitspraak in beroep, 826.
— weigering, vatbaarheid voor beroep, 36.
Zie ook: Bevoegdheid (van rechter in beroep), Verbeterend vonnis.

Inventaris.
— dilatoire exceptie, 697.

Kantonnement.
— ontvankelijkheid van beroep, 150.
— vredegerecht, 150.

Kinderen.
Zie: Bewakingsrecht.

Kleine nalatenschappen.
— ontvankelijkheid van beroep, 171.

Konijnenschade (dubbele vergoeding voor —).
— nieuwe eis, 689.

Koop-verkoop.
— nieuwe eis, 710.
— nieuw middel, 695.
— ontbinding (eis tot—), 710.
— uitvoering (eis tot —), 710.

Kortgeding.
— bekwaamheid, 221.
— beroep, 8.
— beslagneming van renten op particulieren, schorsing van de tenuitvoerlegging, 139.

— beslag op zee- en binnenschepen, 142.
— evocatie, 562.
— intrekking van toelating tot beslaglegging, 149.
— onroerende beslaglegging, moeilijkheden van tenuitvoerlegging, 125.
— pleitbezorger in beroep, 767.
— staat van wijzen, 595.
— tergend en roekeloos beroep, 724.
— termijn van beroep, 376.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 510.
— voortzetting van geding na wijziging in beroep, 834.
— wijziging, hangende het beroep, 525.
Zie ook: Bekwaamheid, Uitvoerbaarheid bij voorraad.

Kosteloze rechtspleging.
— bureel van gerechtelijke bijstand, beroep, 177.
— ontvankelijkheid van beroep, 178.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 510.

Kosten.
— bij niet verschijnen van eiser, 328.
— incidenteel beroep omtrent de—, 666.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 521.

Kraamkosten.
Zie: Vermoedelijk vaderschap, Waarde van het geschil.

Krankzinnige.
— devolutie bij gebreke van mededeling aan het openbaar ministerie, 544.
— rechtspleging tot ontzetting, ontvankelijkheid van beroep, 173.
— verzoek tot vrijlating, ontvankelijkheid van beroep, 172.
Zie ook: Bekwaamheid.

Kwalificatie.
Zie: Aanleg, Beroep (opschortende kracht van het —), Incidenteel beroep. Uitvoerbaarheid.

Landbouwprodukten.
— waarde van de eis, 75.

Landpacht.
— ontvankelijkheid van beroep, 176.

Lastgeving en zaakwaarneming.
— wijziging van rechtsgrond, nieuwe eis, 680.

Lasthebber.
— als appellant, 189.

Legaat (zaken betreffende —).
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Levensonderhoud.
Zie: Onderhoud.

Lijfrente.
— waardeschatting, 73.

Litis contestatio, 672.

Litispendentie, 116.

Machtsoverschrijding.
— devolutie, 532, 533.
— evocatie, 617.
— exceptie van —, 105, 112-115.
— willige rechtsmacht, 41.

Marktberichten (officiële).
— waardering van rente of pacht *in natura*, 75.

Mededeling aan het openbaar ministerie, 765, 775.
— afwezigen, 775.
— ambtshalve, 775.
— bloed- en aanverwantschap, 775.
— bruidschat, 775.
— dotaal huwelijksvermogensstelsel, 775.
— gebrek aan —, devolutie, 540, 544.
— gehuwde vrouw, 775.
— gemeente, 775.
— gevraagd door openbaar ministerie, 775.
— in rechtbank van eerste aanleg, 775.
— krankzinnige, verzoek tot vrijlating, 544.
— legaten, 775.
— minderjarigen, 775.
— onbevoegdheid (exceptie van —), 775.
— ontvankelijkheid van beroep, 775.
— openbaar domein, 775.
— openbare instelling, 775.
— openbare orde, 775.
— regeling van rechtsgebied, 775.
— schenkingen, 775.
— staat, 775.
— staat van personen, 775.
— verhaal op de rechter, 775.
— verwijzing, 775.
— voogdij, 775.
— wraking, 775.

Mededeling van stukken, 776.

Medeëigendom.
— erfdienstbaarheid van doorgang en recht van gebruik, 710.
— nieuwe eis, 699.
— verschillende medeëigenaars, elk verschillende titel, 63.

Mijnschade.
— eis uit schade aan de oppervlakte, ontvankelijkheid van beroep, 179.

Minderjarige.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.
Zie ook: Bekwaamheid.

Motivering, 803 en volg.
— andere besluiten, 805, 811, 812.

— na instructievonnis, 813.
— nieuwe beslissing, 805.
— nieuwe besluiten, 805.
— nieuwe eis, 804.
— overname van motivering, 806 en volg.

Motivering van beroepsakte.
— algemeen : niet vereist, 429.
— beslag op renten, 430.
— evenredige verdeling, 430.
— gedwongen onteigening, 430.
— onteigening algemeen nut, 430.
— rangregeling, 430.
— verstekvonnis, 429.

Muntontwaarding.
— incidenteel beroep, 632.
— nieuwe eis, 700, 727.

Nalatenschappen (kleine).
— ontvankelijkheid van beroep, 171.

Namaking en onrechtmatige mededinging.
— nieuwe eis, 680.

Nationaliteitskeuze, 167.
— ontvankelijkheid van beroep, 167.

Natuurlijk kind.
Zie : Vermoedelijk vaderschap.

Nederlandse gulden, 70.

Nietigheid (exceptie van —).
Zie : Nieuw middel.

Nietigheid van akte van beroep, 399 en volg.
— benadeling van geïntimeerde, 399.
— datum, 409.
— deurwaarder, 431.
— appellant, 412, 413, 415.
— geïntimeerde, 420.
— pleitbezorger, 437.
— voorwerp van eis in beroep, 426, 427.
— betekening aan woonplaats, 457.
— — en hoedanigheid, 411 en volg.
— herstellen van oorzaak van —, 403.
— niet-bestaande akte van beroep, 400, 411, 432.
— — niet van openbare orde, 399.
— vormgebrek reeds in exploot van rechtsingang, 406.
Zie ook : Akte van beroep (inhoud).

Nietigverklaring, ontbinding en uitvoering van overeenkomst.
— nieuwe eis, 679.

Niet-ontvankelijkheid (middel van —), 691, 694.
Zie ook : Devolutie, Evocatie, Nieuwe eis, Nieuw middel, Staat van wijzen.

Niet-ontvankelijkheid van beroep.
Zie : Aanleg, Appellant, Bekwaamheid, Berusting, Geïntimeerde, Hoedanigheid, Schatting, Termijn van beroep, Waarde van geschil.

Nieuwe eis in beroep, 553, 672 en volg.
— aanleg, 9.
— aansprakelijkheid.
— — der gemeenten, 688.
— — uit onrechtmatige daad, 680.
— — uit overeenkomst, 680.
— — voor aangestelden, 680.
— — voor dieren, 680.
— — voor zaken, 680.
— *accessoria,* 702, 717.
— achterstal, 702.
— bedrag, 677, 684, 699, 700, 710.
— begrip, 698.
— beperking van hoofdeis, 698.
— bewakingsrecht, 699, 717.
— bezoekrecht, 699, 717.
— documentair krediet, 687.
— doorgang, 698.
— echtscheiding, 704.
— en gezag van gewijsde, 678.
— en incidenteel beroep, 667, 686.
— en nieuw middel, 678.
— eigenaar, 682.
— eis begrepen in hoofdeis, 698.
— eis die ambtshalve werd beoordeeld, 701.
— feitenrechter, 689.
— gebruik, 699.
— hoedanigheid, 677, 682, 697.
— hoedanigheid (andere), 675, 682.
— hoofdelijkheid, 679, 701.
— interpretatie, 683, 689.
— interest, 702, 719.
— konijnenschade, 689.
— lastgeving, 680.
— man, 682.
— medeëigendom, 699.
— motivering, 804.
— muntontwaarding, 700, 727.
— na gedeeltelijk beroep, 686.
— namaking, 680.
— na verzaking van eiser, 686.
— nietigverklaring van overeenkomst, 679.
— noodzakelijk gevolg van eis, 19, 698.
— octrooien, 689.
— omschrijving, 677.
— omvang, 677, 684, 697, 726.
— ondergeschikte —, 687.
— onderhoudsgelden, 717, 720.
— onrechtmatige mededinging, 680.
— ontbinding van overeenkomst, 679.
— ontvankelijkheid (uitzonderlijk), 19, 702 en volg.
— oorzaak, 677, 680, 697.
— openbare orde, 673, 674, 675.
— persoon, 677, 682, 697.
— principieel verbod, 10, 19, 672, 676, 677, 678.

— provisie *ad litem*, 718.
— provisionele veroordeling, 699.
— rechtspleging, 765.
— schade ontstaan na het aangevochten vonnis, 700, 702, 721 en volg.
— scheiding en deling, 679, 699, 713.
— scheiding van tafel en bed, 704.
— scheidsgerecht, 711.
— schuldvergelijking, 702, 705, 706, 707.
— tenuitvoerlegging (schade uit onrechtmatige —).
— tergend en roekeloos beroep, 722, 723.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 699.
— uitvoering, 679.
— vaderschap (vermoedelijk), 680.
— vennootschap, 687.
— verbreking, 673, 689.
— verdeling (ontbinding van—), 699.
— vermogensverschuiving zonder oorzaak, 680.
— vertragen, 704.
— verweer, 695.
— verweermiddel, 702, 708 en volg.
— voorbehoud in dagvaarding, 20, 700.
— voortzetting na uitspraak in beroep, 822.
— voorwerp, 677, 679, 797.
— vrijwillige verschijning, 675.
— vrouw, 682.
— vruchtgebruiker, 682.
— wedereis, 712, 714.
— werkrechtersraden, 703, 715.
— wilsgebrek, 680, 681.
— zaakwaarneming, 680.
Zie ook : Nieuw middel, Tussenkomst.

Nieuw middel in beroep.
— aanbod van bewijs, 693, 695.
— aanneming, 695.
— belang (gemis aan —), 694.
— bewijsmiddelen, 695.
— contractuele aansprakelijkheid, 695.
— dagvaarding (nietigheid van —), 697.
— deskundig onderzoek, 693.
— echtheid van geschriften (onderzoek naar —), 693, 695.
— exceptie (dilatoire), 691, 697.
— exceptie van nietigheid, 691.
— exceptie van onbevoegdheid, 691, 697.
— excepties (processuele), 691, 697.
— *exceptio non adimpleti contractus*, 695.
— gezag van gewijsde, 691, 694.
— handelshuurovereenkomst, uitwinningsvergoeding, 693.
— hoedanigheid (gemis aan —), 691, 694, 696.
— hoedanigheid van bediende, 697.
— inventaris (dilatoire exceptie tot het opmaken van —), 697.
— koop-verkoop, 695.
— middelen van niet-ontvankelijkheid, 691, 694.
— nieuwe titel, 693, 695.
— omvang van de eis, 696.
— oorzaak van de eis, 696.
— partijen, 696.
— principe, 690, 692.
— processuele excepties, 691.
— rechtsverband (afwezigheid van —), 694.
— scheiding en deling, 695.
— spel (exceptie van —), 694.
— valsheid (betichting van —), 693, 695.
— veilingsvoorwaarden, 695.
— verjaring, 691, 694.
— vertraging, 697.
— verweermiddelen, 691.
— voorwerp van de eis, 696.
— wedereis, 691.

Notaris.
— aanstelling na wijzigende uitspraak, 839, 840.
— vervangen bij onroerende inbeslaglegging, 124.

Octrooien.
— nieuwe eis, 689.

Onbekwame (niet behoorlijk bijgestane of vertegenwoordigde —).
— devolutie, 540, 582.
— evocatie, 540, 582.
Zie ook : Appellant, Bekwaamheid, Geïntimeerde.

Onbevoegdheid.
Zie : Bevoegdheid (betwistingen nopens —), Devolutie, Evocatie, Nieuw middel, Mededeling aan openbaar ministerie.

Ondeelbaarheid.
— afwijking van relatieve uitwerking van beroep, 245-251.
— beroep door een medeveroordeelde, 17.
— gemeenverklaring, 757.
— incidenteel beroep, 655, 661, 667.
— ondeelbare geschillen, 251.
— tussenkomst (gedwongen), 757.
Zie ook : Aansprakelijkheid *in solidum*, Hoofdelijkheid.

Onderhoudsgeld.
— nieuwe eis, 717, 720.
— waarde van het geschil.
— — echtscheiding : bevoegde rechtsmacht, 20.
— — vermoedelijke vader (340e B.W.), 65.
— wijziging hangende het beroep, 524.

Onderzoeksmaatregel.
— bevolen in beroep, 522.
— — evocatie, 611, 607.

Onderzoeksmaatregel.
Zie ook : Devolutie, Echtscheiding, En-

kwesten, Evocatie, Staat van wijzen, Tenuitvoerlegging van of na uitspraak in beroep, Voortzetting van het geding na uitspraak in beroep.

Onrechtmatig beroep, 22-29, 723, 724.
— dilatoir beroep, 24.
— kortgeding, 25, 724.
— goede en kwade trouw, 23, 28.
— nieuwe eis, 722.
— vonnis in laatste aanleg, 24.
— wedereis, 91.

Onrechtmatige daad.
Zie: Aansprakelijkheid, Nieuwe eis, Onrechtmatig beroep, Oorzaak, Schade-Schadeloosstelling, Waarde van het geschil, Schatting (wettelijke).

Onrechtmatige mededinging en namaking.
— nieuwe eis, 680.

Ontbinding, nietigverklaring en uitvoering van overeenkomst.
— nieuwe eis, 679.

Onteigening te algemenen nutte.
— motivering van akte van beroep, 430.
— ontvankelijkheid van beroep, 151-153.
— schade uit vertraging, nieuwe eis, 726.

Ontslag van aanleg, 784 en volg.
— verzet, 787 en volg.
Zie ook: Verstek in beroep.

Ontvankelijkheid van beroep.
— ambtshalve onderzocht middel, 523, 777.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.
— opgeworpen middel, 523.
— voeging van incident bij de grond, 780.
Zie ook: Aanleg, Devolutie, Evocatie, Incidenteel beroep, Schatting, Termijn van beroep, Waarde van het geschil.

Ontzetting.
— verstek in beroep, 785.

Oorzaak.
— bijhorigheden met — ouder dan eis, 54.
— van verschillende eisen of verschillende punten van de eis, 55 tot 58.
— verscheidene eisers of verweerders, 61-65.
Zie ook: Rechtsgrond.

Oorzaak (gezag van gewijsde), 59-60.
Zie ook: Rechtsgrond.

Openbaar domein.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Openbaar ministerie.
— appellant, 183, 195.
— beslaglegging op onroerend goed, 122.
— geen partij in eerste aanleg, beroep, 10.
— gevoegde partij, beroep, 196.
— openbare orde, recht beroep in te stellen, 15, 183, 195.
— termijn voor beroep, 199.
— tussenkomst in beroep, 731.
Zie ook: Krankzinnige, Mededeling aan openbaar ministerie, Waarde van het geschil.

Openbare instelling.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Openbare orde, 89, 195.
— afstand bij voorbaat van recht om beroep in te stellen, 15.
— afstand van ingesteld beroep, 17, 651.
— berusting na beroep, 651.
— fantaisistische wedereis, 89.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.
— niet eerbiedigen van de eerste aanleg, 18.
— nieuwe eis in beroep, 19, 673, 674.
— openbaar ministerie, 10, 731, 775.
— schatting, 18.
— tussenkomst in beroep van openbaar ministerie, 731.
— verbod van rechtstreeks aanhangig te maken in beroep, 21.
— verstek, 785.

Opschortende kracht van beroep.
— verkeerde kwalificatie, 500.
Zie ook: Uitvoerbaarheid bij voorraad, Uitvoering bij voorraad.

Overgang.
Zie: Doorgang (erfdienstbaarheid van —).

Overlegging aangevochten vonnis, 765, 771 en volg.
— sanctie, 773, 796.

Overlegging van besluiten, 771 en volg.
— sanctie, 773.

Overlegging van stukken.
— dagvaarding, 774.
— schatting, 774.
Zie ook: Termijn van beroep (hinderpaal tot ingang van —).

Overlijden.
— beroepsakte betekend aan overledene, 231-232.
Zie ook: Rechtsopvolger onder algemene titel.

Pand.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 519.

Pand van handelszaak.
— ontvankelijkheid van beroep, 147.

— uitvoerbaarheid bij voorraad, 510.
Zie ook: Handelspand.

Pensioen.
Zie: Waarde van het geschil.

Pleegvormen.
Zie: Devolutie, Evocatie.

Pleitbezorger.
— afstand van het ingestelde beroep, 17.
— appellant tegen vonnis van de werkrechtersraad, 190.
— artikel 473, derde lid, 621.
— betekening aan — die ambt niet uitoefent, 435.
— betekening grieven, 429.
— echtscheiding, 767.
— getuigschrift van verstrijken van termijn van beroep, 479.
— hof van beroep, 766, 767.
— keuze van woonplaats bij —, 436.
— kortgeding, 767.
— rechtbank van eerste aanleg, 767.
— rechtbank van eerste aanleg, kosten, 767.
— spelling van naam van —, 437.
— vermelding in akte van beroep, 400, 433, 434.
— werkrechtersraad in beroep, 767.

Politiemacht van de rechtbank.
— inwendig beheer, beroep, 181.

Prijs-courant.
Zie: Waarde van het geschil.

Prijsverhoging na vrijwillige verkoop.
— ontvankelijkheid van beroep, 139.

Processuele excepties, 691.
Zie ook: Nieuw middel.

Pro Deo.
Zie: Kosteloze rechtspleging.

Provisio ad litem.
— nieuwe eis, 718.
— voorlopig vonnis, 102.
Zie ook: Waarde van het geschil.

Provisionele veroordeling.
— nieuwe eis, 699.

Randmelding, 443.
— en overschrijving, 443.

Rangregeling.
— incidenteel beroep, 661.
— motivering van akte van beroep, 430.
— ontvankelijkheid van beroep, 140.
— termijn van beroep, 140.
— voortzetting van het geding na uitspraak in beroep, 847.
— waarde van het geschil, 79.

Rechtbank (onregelmatige samenstelling van —).
— devolutie, 540, 589.
— evocatie, 584.

Rechtbank van eerste aanleg.
— evocatie, 560.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.
— onbevoegdheid van —, evocatie, 614.
— uitvoerbaarheid bij voorraad,
— — authentieke titel, 511, 512, 513.
— — erkende belofte, 511, 512, 513.
— — verstekvonnis, 512.
— — vroegere veroordeling, 511, 512, 513.
— volheid van rechtsmacht, artikel 473, derde lid Rv., 625, 626.
— zetelend in beroep, pleitbezorger, 767.
— zetelend in handelszaken, artikel 473, derde lid, 626.

Rechtbank van koophandel.
— artikel 473, derde lid Rv., 625, 626.
— staat van wijzen, 595.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 506, 508, 512.
— uitvoerbaarverklaring bij voorraad en zonder borgstelling, verzoek, 508, 512, 513.
— uitvoering bij voorraad, bevoegdheid, 507.

Rechtbank van koophandel (onbevoegdheid van de —).
— evocatie, 584.

Rechtbank van koophandel (voorzitter van —).
— uitvoerbaarheid bij voorraad.
— — eindvonnis op incident, 510.
— — interlocutoir vonnis, 510.
— — zonder borg, 508, 510, 513.
— uitvoering bij voorraad, betwistingen, 507.

Rechter-commissaris (gebrek aan verslag van —).
— aanstelling na uitspraak in beroep, 821.
— devolutie, 540.
— in zaken van faillissement, devolutie, 540.

Rechtsgrond.
— wijziging van —, nieuwe eis, 680, 681.

Rechtsingang (nietigheid van —).
Zie: Devolutie, Evocatie.

Rechtsmacht (uitbreiding van —).
Zie: Artikel 473, derde lid Rv.

Rechtsmacht (volheid van —).
Zie: Artikel 473, derde lid Rv.

Rechtsmiddel tegen een vonnis, 1.
— beroep, 1, 4, 8.
— gewoon en buitengewoon, 2.
— verbreking, 2, 5.

Rechtsopvolger onder algemene titel.
— hoedanigheid, 184.
Zie ook: Appellant.

Rechtspersoon.
— als appellant, 191.
Zie ook: Gemeente, Staat, Vennootschap.

Rechtspleging in beroep.
— betekening der grieven, 768, 769.
— hof van beroep, 766.
— inschrijving op de algemene rol, 770.
— nieuwe eis, 765.
— overlegging van aangevochten vonnis, 765, 771.
— overlegging van besluiten, 771.
— principe, 764.
— tussenkomst, 765.
— vaststelling, 770.
— zittingsbesluiten, 769.
Zie ook: Incidenteel beroep, Mededeling aan het openbaar ministerie, Mededeling van stukken, Nieuwe eis in beroep, Nieuw middel in beroep, Onderzoeksmaatregel, Ontslag van aanleg, Overlegging van aangevochten vonnis, Overlegging van besluiten.

Rechtsverband (afwezigheid van —), 694.

Rechtsverkrijger onder bijzondere titel.
— appellant, 185.
Zie ook: Appellant.

Rechtsvernietigende exceptie.
— devolutie, 535.
— evocatie, 570.
— voortzetting van het geding na uitspraak in beroep, 835.

Rechtszekerheid, 671, 675.

Regeling van rechtsgebied.
— artikel 473, derde lid, 624.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Rekening (overlegging van —).
— na uitspraak in beroep, 824.
— voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 847.

Rekwest-civiel, 2, 20.

Relatieve uitwerking van beroep, 241 en volg.
— eisers (verscheidene), 241.
— erfgenamen, 242.
— gemeenverklaring, 249, 253, 264, 266.
— hoofdelijkheid, 252 en volg.
— medeschuldenaren, 243.
— medeveroordeelden, 243, 246.
— nietigverklaring van testament, 251.
— nietigverklaring van verkoop, 251.
— ondeelbaarheid van geschil, 245.
— scheiding en deling, 247, 251.
— tussenkomst, 249, 253, 258 en volg., 266.
— verval, 242 en volg.
— verweerders (verscheidene), 241.
— vrijwaring, 260 en volg.
Zie ook: Hoofdelijkheid, Ondeelbaarheid.

Renten op particulieren (inbeslagneming van —), 133-138.

Revendicatie van inbeslaggenomen meubelen, 847.

Rouwkoop.
— verzet tegen aflevering van getuigschrift door notaris, 126.

Samenhang.
— nieuwe eis als verweermiddel, 708.
— waarde van de eis, 55.
Zie ook: Waarde van het geschil.

Samenhang (exceptie van —).
— ontvankelijkheid van beroep, 116.

Samenvoeging.
— eis tot —, staat van wijzen, 598.
Zie: Incidenteel beroep, Waarde van het geschil.

Schade-Schadeloosstelling.
— bedrag nieuwe eis, 700.
— bepaling na uitspraak in beroep, 816, 827.
— gebrek aan conclusies over bedrag der schade, devolutie, 553.
— — evocatie, 553, 606, 607.
— mijnschade, 179.
— ogenblik der begroting, 700.
— overdreven schatting van het geschil, 88.
— schade ontstaan na de uitspraak *a quo*, 700, 702, 721 en volg.
— uitvoering ondanks beroep, 486, 487, 494, 495.
Zie ook: Onrechtmatig beroep.

Schatting (geschil niet vatbaar voor —).
— afwezigheid (eis tot verklaring van —), 95.
— faillietverklaring, 95.
— gekollokeerde, 95.
— ontkenning van ministeriële ambtenaar, 95.
— openbaar ministerie als hoofdpartij, 95.
— principe, 90.
— scheiding van goederen, 90.
— staat van personen, 90.
— twijfelachtig geval, 95.

Schatting (wettelijke).
— altijddurende rente, 73.
— arbeidsongeval, rente, 73.
— beslaglegging, 78.
— beurswaarden, 76.
— gedeeltelijke, 83.
— geldsom, 66-67.

— handelshuurovereenkomst, 72.
— huur-verhuur, uitdrijving, 72.
— huurovereenkomst, geldigheid of ontbinding, 71.
— krankzinnige, levensonderhoud, 74.
— levensonderhoud, 74.
— lijfrente, 73.
— lijfrente uit arbeidsongeval, 73.
— officiële koers, 70.
— ogenblik van de schatting, 70.
— openbare fondsen, 76.
— overdreven bedrag, 68.
— pacht *in natura,* 75.
— rangregeling, 79.
— rente (altijddurende), 73.
— rente *in natura,* 75.
— verdeling bij aandelen, 79.
— voorrechten en hypotheken, 77.
— vreemde munt, 70, 76.
Zie ook : Waarde van het geschil.

Schatting door de partijen.
— beginsel, 80.
— bewijs, 86.
— college van burgemeester en schepenen, 85.
— en gedeeltelijk wettelijk, 83.
— fantaisistische wedereis, 89.
— gemis, 12.
— onbekwame, 85.
— openbare orde, 89.
— overdreven schatting, 88-89.
— partij die schat, principes, 84.
— sanctie, 87.
— verschillende punten, 82.
— vorm, 86.
Zie ook : Waarde van het geschil.

Scheiding en deling.
— afstand bij voorbaat van het recht beroep in te stellen, 13.
— echtscheiding, 817.
— evocatie, 618.
— incidenteel beroep, 661.
— nieuwe eis, 679, 699, 713.
— nieuw middel, 695.
— scheiding van tafel en bed, 817.
— tussenkomst in beroep, 740.
— voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 844.

Scheiding van goederen.
— tussenkomst, 740.
— tussenkomst van gehuwde vrouw na —, 736.
— verstek in beroep, 785.

Scheiding van tafel en bed.
— bewakingsrecht, bevoegde rechtsmacht, 20.
— nieuwe eis, 704, 717.
— ontvankelijkheid van beroep, 164.
— scheiding en deling na —, 817.
— — uitvoerbaarheid bij voorraad, 519.
— verstek in beroep, 782.

Scheidsgerecht.
— afstand bij voorbaat van recht om beroep in te stellen, 12, 118.
— evocatie, 563.
— *exequatur,* 12, 118.
— nieuwe eis, 711.
— rekwest-civiel, bevoegde macht, 20.
— vatbaarheid voor beroep, 118.
— vonnis betreffende compromis, uitvoerbaar bij voorraad, 502.

Scheidsrechter-verslaggever.
— wijzigende uitspraak in beroep, 838.

Schenking.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Schip.
Zie : Beslaglegging op zee- en binnenschepen.

Schorsende kracht, 477 en volg.
— betichting van valsheid, 479.
— echtscheiding, 479.
— eindvonnis, 477, 481, 483, 484.
— en onregelmatig beroep, 483 en volg.
— hypotheek, 479.
— interlocutoir vonnis, 477, 481, 483, 484.
— omvang, 489 en volg.
— onregelmatig beroep, 483, 484, 485, 486.
— opheffing, 497.
— sancties, 492 en volg.
— scheiding van tafel en bed, 479.
— uitvoering, 477, 490 en volg.
— van termijn, 478, 479, 480.
— vonnis van ontzetting, 479.
— voorbereidend vonnis, 481.

Schuldvergelijking.
— nieuwe eis, 702, 705, 706, 707.
— nieuw middel, 705.
— wedereis, 706.

Sekwester (aanstelling van —).
Zie : Waarde van het geschil.

Solvabiliteit (bewijs van —).
Zie : Borgstelling.

Spel (exceptie van —).
— nieuw middel. 694.

Staat.
— personen bevoegd om beroep in te stellen, 191.

Staat (zaken betreffende de —).
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Staat van persoon.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Staat van wijzen.
— besluiten in beroep (gebrek aan —), 591.
— besluiten met voorbehoud, 596.
— besluiten ten gronde, 593.
— — bevel te —, 600, 601, 611.
— — (interpretatie van —), 594.
— — (middelen in —), 593.
— — (mondelinge —), 595.
— — (ondergeschikte —), 592.
— — (onvolledige —), 593.
— — van één partij, 601.
— besluiten voor eerste rechter, 599.
— exceptie van onbevoegdheid, 596.
— getuigenverhoor (vraag om —), 596.
— inzake roeping, 598.
— kortgeding, 595.
— niet-ontvankelijkheid (middel van —), 596.
— onderzoeksmaatregel (vraag om —), 596.
— rechtbank van koophandel, 595.
— samenvoeging (eis tot —), 598.
— tussenkomst (gedwongen —), 598.
— vereiste voor evocatie, 588 en volg.
— verstek, 601.
Zie ook: Evocatie.

Strafrechtelijke sanctie.
— betekening op wettelijke feestdag, 408.
— niet registreren beroepsakte, 404.

Taalgebruik, 401.

Tantum devolutum, quantum appellatum.
Zie: Draagwijdte van beroep.

Tegenberoep.
Zie: Incidenteel beroep.

Tegenstelbaarheid.
— door betekening, 244, 256.
— van het beroep aan de oorspronkelijke medeverweerder, 230.

Tenuitvoerlegging bij voorraad.
— aansprakelijkheid, 503.
— berusting door, 505, 640.
— door medeschuldenaar, 243.
— incidenteel beroep, 640.
— louter vermogen, 502.
— nietige —, 486, 492, 495.
— schadeloosstelling, 503.
— — bevoegdheid, 503.
— — nieuwe eis, 725.
— teruggave na —, 503.
— tussenkomst (bij —), 207.
— verbod van —, 500.
— vernietiging van de daden van tenuitvoerlegging, 496, 503.
— vrijwillige —, 243.
Zie ook: Rechtbank van eerste aanleg, Rechtbank van koophandel, Rechtbank van koophandel (voorzitter van —), Uitvoerbaarheid bij voorraad, Uitvoerbaarverklaring.

Tenuitvoerlegging van of na de in beroep gevelde beslissing.
— andere samenstelling van eerste rechtbank, 820.
— derde, 830.
— devolutie, 818, 819.
— gedwongen —, 815.
— — bevoegdheid, 815.
— — onteigening, 814, 817.
— gerechtelijke uitwinning, 817.
— gijzeling, 814.
— onderzoeksmaatregelen, 819.
— openbare orde, 820, 828.
— principes, 814.
— voorbehouden door rechter in beroep, 818.
Zie ook: Voortzetting van het geding na uitspraak in beroep.

Tergend en roekeloos beroep.
Zie: Onrechtmatig beroep.

Tergende en roekeloze eis of verweer.
— waarde van het geschil, 91.

Termijn (verkorte).
— dagvaarding tot verbod van tenuitvoerlegging bij voorraad, 500.

Termijn van beroep, 8, 523, 777.
— bij samenvoeging verknochte vorderingen, 393.
— duur, 361 en volg.
— middel van niet-ontvankelijkheid, 312, 395, 396, 523.
— ondeelbare vordering, 366.
— *ratio legis,* 17.
— t.o.v. openbaar ministerie, 362.
— verlenging wegens afstand, 364, 365, 383.
— zon- en feestdagen, 367.
Zie ook: Afstand, Incidenteel beroep, Kortgeding, Vredegerecht (termijn van beroep).

Termijn van beroep (hinderpaal tot ingang van —).
— niet voorleggen van beslissend stuk, 373, 384.
— overmacht, 374, 384.
— vonnis op vals stuk, 373, 384.

Termijn van beroep (schorsing), 368 en volgende.
— dood van veroordeelde, 368, 370.
— erfgenamen, 368, 369, 370, 371.
— onbekwaamheid, 372.
— weduwe, 369.
Zie ook: Kortgeding, Vredegerecht, Werkrechtersraad.

Termijn van beroep (uitgangspunt), 349 en volg.
— concordaat, 358.
— echtscheiding, 353, 356.
— interlocutoir vonnis, 350.
— kosteloze rechtspleging, 358.
— ontzetting ouderlijke macht, 357.
— scheiding van tafel en bed, 353, 356.
— t.o.v. openbaar ministerie, 358.
— verbetering akte burgerlijke stand, 358.
— verloren titels aan toonder, 358.
— verstekvonnis, 352, 354, 355, 356.
— verzet tegen huwelijk, 358.
— vonnis op tegenspraak, 349, 350, 351, 354.
— voorbereidend vonnis, 350.
— wraking rechter, 358.
Zie ook: Kortgeding, Vredegerecht.

Termijn van respijt, 166.
— ontvankelijkheid van beroep, 166.
— openbaar ministerie, 199.

Termijn van verschijning.
— aanduiding, 439, 441.
— sanctie van te korte termijn, 440, 447.

Terminologie, 6.

Titel.
Zie: Oorzaak, Waarde van het geschil.

Titels aan toonder (verzet tegen verhandeling van —).
— ontvankelijkheid van beroep, 169-170.
— opheffing van het verzet, 170.

Tussenkomst (in eerste aanleg), 97.
— beroep nopens eis tot tussenkomst, 258, 259.
— beroep nopens hoofdeis, 260.
— beroepstermijn, 17.
— en hoedanigheid van appellant, 183.
— en ontvankelijkheid van beroep, 258 en volg.
— gedwongene —, 263, 272.
— relatieve werking van het beroep, 258 en volg.
— ten voordele van eiser, 273.
— vordering tot gemeenverklaring, 98.
— vrijwillige, 263.
— willige rechtspraak, 46.
Zie ook: Afstand, Hoofdelijkheid, Ondeelbaarheid, Tenuitvoerlegging, Tussenkomst (in beroep), Vrijwaring, Waarde van het geschil.

Tussenkomst (agressieve).
Zie: Tussenkomst in beroep (vrijwillige).

Tussenkomst in beroep (gedwongen).
— ambtshalve bevolen, 754, 755.
— belang, 758.
— bewarende aard, 759.
— derde die verzet kan doen, 729.
— deskundige, 761.
— en dubbele graad van jurisdictie, 753.
— incidenteel beroep, 661.
— interlocutoir vonnis, 761.
— kosten, 763.
— mogelijkheid, 752, 753, 754.
— ondeelbaarheid, 757.
— staat van wijzen, 598.
— termijn, 739, 757.
— tussenkomende partij in eerste aanleg, 739, 757.
— vereisten, 756 en volg.
— vorm, 762, 765.
— vrijwaring (eis tot —), 759, 760.
Zie ook: Tussenkomst (in eerste aanleg).

Tussenkomst in beroep (vrijwillige).
— agressieve, 745, 746.
— bedrag, 749.
— belang, 742, 743.
— beroep, 751.
— bewarend karakter, 745, 746, 747, 750 en volg.
— derde, 734.
— derde die verzet kan doen, 729, 730.
— en dubbele graad van jurisdictie, 729.
— excepties, 750.
— faillissement, 737.
— gedwongen onteigening, 740.
— gehuwde vrouw, 736.
— gemeenverklaring, 739.
— gezag van gewijsde, 752.
— kortgeding, 730.
— kosten, 763.
— lasterende geschriften, 746.
— motief (tegen —), 744.
— nieuwe eis (na —), 732.
— nieuwe middelen, 747.
— openbaar ministerie, 731.
— openbare orde, 731.
— principieel verbod, 728, 729.
— rechtspraak (voor of tegen), 744.
— schadeloosstelling, 746.
— scheiding en deling, 740.
— scheiding van goederen, 740.
— scheiding van goederen (na —), 736.
— schuldeisers, 735, 737, 740, 752.
— termijn, 739.
— tussenkomende partij in eerste aanleg, 738, 739.
— vereisten, 733 en volg.
— vereiste ontvankelijkheid van beroep, 748.
— verzekeringsmaatschappij, 737.
— vorm, 762, 765.
— vrijwaring, 739.

Uitstel van betaling, 160.
— ontvankelijkheid van beroep, 160.

Uitvoerbaarheid bij voorraad.

— aanvaarding van borgtocht, 510.
— afleveren afschriften, 510.
— afleveren expedities, 510.
— borgstelling, 506, 516, 517.
— — zonder, 508, 509, 510.
— deskundige, wraking, 510.
— duur, 504.
— en devolutie, 526.
— en schorsende kracht, 482, 487, 498.
— eindvonnis op incident, 510.
— faillissement, 510.
— gerechtelijke bijstand, 510.
— handelspand, 510.
— interlocutoir vonnis, 510.
— invloed van betekening vonnis t.o.v. betekende, 360.
— in zaken van handelshuurovereenkomst, 509.
— koophandelsrechtbank (vonnis van —), 506.
— kortgeding, 510.
— nieuwe eis, 699.
— onteigening ten algemene nutte, 510.
— pand, handelszaak, 510.
— solvabiliteit (bewijs van —), 506.
— van rechtswege, 501, 506, 509, 510.
— verbod door rechter in beroep, 500, 516.
— verkeerde kwalificatie, 500.
— verzet (spijts —), 512.
— waarborg, 506.
— zonder borgstelling, 508, 509, 510.
Zie ook: Rechtbank van eerste aanleg, Rechtbank van koophandel, Rechtbank van koophandel (voorzitter van —), Tenuitvoerlegging bij voorraad, Uitvoerbaarverklaring.

Uitvoerbaarheid bij voorraad.
Zie: Uitvoerbaarverklaring.

Uitvoerbaarheid bij voorraad (termijn van —).
— verstek, 512.

Uitvoerbaarverklaring.
— ambtshalve, 501, 511.
— authentieke titel, 511, 512, 513.
— beoordelingsmacht, 501, 513.
— erkende belofte, 511, 512, 513.
— in beroep, 515.
— na verzet, 514.
— van aangevochten vonnis, 524.
— verstekvonnis, 512.
— verzoek noodzakelijk, 513.
— vorm van verzoek, 514. 515.
— vrijstelling van borg, 513.
— vroegere veroordeling, 511, 512, 513.
— werkrechtersraad, 518.
Zie ook: Beslag onder derden, Doorhaling van hypothecaire inschrijving, Echtscheiding, Handlichting, Huwelijk (verzet tegen —), Hypotheek, Kosten, Pand, Scheiding van tafel en bed, Tenuitvoerlegging bij voorraad, Uitvoerbaarheid bij voorraad.

Uitvoerbare kracht.
— na bevestiging in beroep, 497.
Zie ook: Schorsende kracht.

Uitvoering, ontbinding en nietigverklaring van overeenkomst.
— nieuwe eis, 679.

Vaderschap (vermoedelijk).
— gehuwd man, devolutie, 556.
— nieuwe eis, 680.

Valsheid (betichting van —), 104.
— nieuw middel, 693, 695.

Veilingsvoorwaarden.
— nieuw middel, 695.

Vennootschap.
— aanduiding van beheerders, sanctie, 419.
— akte van beroep ten verzoeke van —, 417, 418, 419, 420.
— akte van beroep betekend aan —, 421.
— artikel 11 V.W.
— — devolutie, 535, 580.
— — evocatie, 580.
— bevoegdheid aan één of meer beheerders voor vertegenwoordiging, 418.
— faillietverklaring van vennoten, devolutie, 553.
— ontvankelijkheid van beroep, 523.
— personen gerechtigd beroep in te stellen uit naam van —, 191.

Vennootschap (feitelijke).
— betekening aan —, 421.
— devolutie, 580.
— evocatie, 580.

Vennootschap (nietige).
— devolutie, 535.

Vennootschap (schijn—).
— devolutie, 580.
— evocatie, 580.

Vennootschap en documentair krediet.
— nieuwe eis, 687.

Verbeterend vonnis.
— na kracht van gewijsde, 37.
— na uitspraak in beroep, 816.
— vatbaarheid voor beroep, 36, 37.
Zie ook: Interpretatief vonnis.

Verbreking, 2.
— artikel 473, derde lid Rv., 624.
— nieuwe eis, 689.
— overlegging van vonnis voor eerste aanleg, 807.

Verdediging (kosten van —), 27.

Verdeling (evenredige).
— incidenteel beroep, 661.

Verdeling (ontbinding van —).
— nieuwe eis, 699, 710.

Verdeling bij aandelen.
— betekening van de akte van beroep, 454.
— motivering van akte van beroep, 430.
— ontvankelijkheid van beroep, 141.
— schatting van het geschil, 79.
— termijn van beroep, 141.
— voortzetting van geding na uitspraak in beroep, 847.
— vorm van beroep, 141.

Verhaal op de rechter.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Verhoor nopens feiten en vraagpunten.
— ontvankelijkheid van beroep, 180.

Verjaring (exceptie van —).
— devolutie, 535.
— nieuw middel, 691.

Verklaring ter griffie.
— als vorm van beroep, 397, 460 en volg.
— concordaat, 461, 462.
— wraking van rechter, 460.
Zie ook : Werkrechtersraad.

Verknochtheid.
— voortzetting van het geding na gedeeltelijke hervorming, 844.
— waarde van de eis, 55.
Zie ook : Waarde van het geschil.

Verknochtheid (exceptie van —).
— ontvankelijkheid van beroep, 116.

Verkoop (vrijwillige).
— prijsverhoging na —, 139.

Verlenging van termijn van beroep.
Zie : Termijn van beroep.

Vermoedelijk vaderschap.
— oorzaak van vorderingen van moeder en kind, 65.
— staat der personen, 90.
— vatbaarheid voor beroep, 65, 90.

Vermogensverschuiving zonder oorzaak en overeenkomst.
— nieuwe eis, 680.

Veroordeling (vroegere).
Zie : Uitvoerbaarverklaring.

Verschijning (termijn van —).
— geïntimeerde, woonplaats in België, 439.
— geïntimeerde, zonder woonplaats in België, 439.
— kortere — dan wettelijke, 440.
— wettelijke, 768.
Zie ook : Deurwaardersexploot.

Verschijning in beroep.
— stelling van pleitbezorger, 768.

Verstek.
— beroep, 31, 317 en volg.
— gebrek aan besluiten, artikel 152 *bis*, 765.
— gebrek aan voorlegging van uitgifte of afschrift, 772.
— in beroep, 780 en volg.
— incidenteel beroep, 642.
— van eiser, 328.

Verstek van appellant.
— afstand van aanleg, 785 en volg.
— bij gebrek aan besluiten, 783.
— bij gebreke te verschijnen, 783.
— echtscheiding, 785.
— faillissement, 785.
— incidenteel beroep, 795.
— keuze van geïntimeerde, 795.
— kosten, 795.
— na instructievonnis, 794.
— onbekwame appellant, 785.
— ontslag van aanleg, 32, 783 en volg
— ontzetting, 785.
— openbare orde, 785.
— scheiding van goederen, 785.
— scheiding van tafel en bed, 785.
— subsidiaire besluiten van geïntimeerde, 789.
— verwaarlozing, 785, 792.
— verzet, 796.
— verzet bij ontslag van aanleg, 787 en volg.

Verstek van geïntimeerde.
— artikel 152 *bis*, 801.
— grond van de zaak, 799.
— herdaging, artikel 153, 800.

Verstekvonnis.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 512.
— vatbaarheid voor beroep, 31, 32, 33.

Verstekvonnis (uitgangspunt mogelijkheid van beroep), 317 en volg.
— beroep door afgewezen eiser, 327.
— cumulatie beroep en verzet, 319-322.
— van werkrechtersraad, 318, 322.
— verstek van eiser, 328.
— vonnis op verzet, invloed op beroep, 324-326.

Vertegenwoordiging.
— vredegerecht, 336.
— werkrechtersraad, 336.
Zie ook : Advocaat, Pleitbezorger, Verschijning in beroep, Werkrechtersraad.

Vertragende exceptie.
Zie : Exceptie (vertragende).

Vertraging.
— nieuwe eis, 704.
— nieuw middel, 697.

Verval van aanleg, 328.

RIJKS UNIVERSITEIT LEIDEN
Nederlandse afdeling
FAC. RECHTSGELEERDHEID
BIBLIOTHEEK

Verval van beroep.
— betekening aan medeveroordeelde, 246.
— opheffing, 242.
— van beroep, 257, 333.
— verdeelbaar geding, 242.
— wegens laattijdigheid, 395.
Zie ook: Afstand van recht om beroep in te stellen, Berusting, Termijn van beroep.

Vervoer van goederen.
— betwisting door de geadresseerde bij ontvangst, ontvankelijkheid van beroep, 168.

Vervreemding.
— van het voorwerp van het geding na vonnis *a quo*, 233.

Verweermiddelen.
— nieuwe eis, 702, 708 en volg.
— nieuw middel, 691.

Verwijzing naar eerste rechter, 828 en volg.

Verwijzing wegens bloed- of aanverwantschap.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Verzaking aan recht om beroep in te stellen.
Zie: Afstand.

Verzaking door eiser (beroep na —), 686.

Verzekeraar-wet.
Zie: Arbeidsongeval, Waarde van het geschil.

Verzekeringsmaatschappij.
— tussenkomst in beroep, 737.

Verzekeringspremiën.
Zie: Waarde van het geschil.

Verzet, 2, 317 en volg.
— en beroep, 31.
— invloed op door beroep aangevochten vonnis, 324 en volg.
— na evocatie, 589.
— onderscheid met beroep, 9.
— uitvoerbaarheid bij voorraad niettegenstaande —, 512.

Verzet door derden.
Zie: Derden-verzet.

Verzet (vonnis op —).
— uitvoerbaarverklaring, 514.

Verzoek (nietigheid van —).
— devolutie, 548.

Verzoekschrift.
— als vorm van beroep, 397, 458, 459.

Volmacht.
Zie: Afstand van beroep, Appellant, Pleitbezorger.

Vonnis.
— vordering tot nietigverklaring van een —, 1, 4.

Vonnis op incident, 100, 103-105.
— devolutie, 530, 535, 549.
— vormgebrek, 4.
— waarde van het geschil.
— — betichting van valsheid, 104.
— — exceptie van machtsoverschrijding, 105, 106, 112-115.
— — exceptie van onbevoegdheid, 105 en volg.
— — exceptie wraking van rechter, 105, 117.
— — principe, 103.
— — uitsluitend bevoegdheid rechtbank eerste aanleg, 104.

Vonnis van willige rechtsmacht.
— bepaling, omschrijving, 40.
— machtsoverschrijding (exceptie van —), 41.
— vatbaarheid voor beroep, 40-46.
— vorm van het beroep, 45.

Voogd.
Zie: Bekwaamheid, Waarde van het geschil.

Voogdij.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.

Voorbehoud in dagvaarding.
— nieuwe eis, 700.

Voorbereidend vonnis.
— berusting, 287.
— betekening van beroep, 284.
— deskundig onderzoek, 278.
— devolutie, 531.
— feiten en vraagpunten, 279.
— getuigenbewijs, 279.
— getuigenverhoor, 278.
— heropening debatten, 279.
— incidenteel beroep, 664.
— mededeling stukken, 279.
— ontvankelijkheid, 283, 285, 286, 287, 288.
— overlegging boeken, 279.
— persoonlijke verschijning, 279.
— plaatsschouwing, 279.
— samenvoeging incident bij grond, 279.
— splitsing, 279.
— termijn, 284, 285.
— van rechtbank van eerste aanleg, 276.
— van rechtbank van koophandel, 276.
— vatbaarheid voor beroep, 34, 35.
— verwijzing naar bepaalde kamer, 279.
— vredegerecht, 276.
— werkrechtersraad, 101, 276, 281.
Zie ook: Waarde van het geschil.

Voorlopig vonnis.
— berusting, 307, 309.

— devolutie, 528.
— ontvankelijkheid van beroep, 102.
Voorlopig vonnis (vatbaarheid voor beroep), 304 en volg.
— kortgeding, 305.
— onderhoudsgeld, 305.
— *provisio ad litem,* 305.
— provisioneel vonnis, 304, 305, 309.
— rechtbank van eerste aanleg, 304.
— rechtbank van koophandel, 304.
— sekwester, 305.
— vergelijking met interlocutoir vonnis, 306.
— vredegerecht, 304.
— zelfstandig geding, 305.
Voorrechten en hypotheken.
— waardeschatting voor beroep, 77.
Voortzetting van het geding na uitspraak in beroep.
— aanvulling, 816, 827.
— beslag onder derden (opheffing van —), 847.
— bevestiging van aangevochten vonnis, 822 en volg.
— bijzondere bevoegdheid, 847.
— derde, 830.
— deskundig onderzoek, 837.
— — kosten, 837.
— — vervanging van, 837.
— devolutie, 835.
— enkwesten, 816, 819, 822.
— enkwesten (na —), 816.
— evocatie, 825, 836.
— faillissement, 847.
— gedeeltelijke bevestiging en hervorming, 841 en volg.
— gedwongen onteigening, 817, 846.
— gerechtelijke uitwinning, 817.
— gijzeling, 846.
— interlocutoir vonnis (na —), 816, 817, 825, 836.
— kortgeding, 834.
— nieuwe eis in beroep, 822.
— notaris, 839, 840.
— onderzoeksmaatregelen, 816, 817, 819, 835.
— openbare orde, 820, 828.
— rangregeling, 847.
— rechter-commissaris, 824.
— rechtsvernietigende exceptie, 835.
— rekening (overlegging van —), 824, 847.
— revendicatie van inbeslaggenomen meubelen, 847.
— samenstelling van rechtscollege, 820, 829.
— schadeloosstelling (bedrag van —), 816, 827.
— scheiding en deling, 847.
— scheiding en deling na echtscheiding, 817.
— scheiding en deling na scheiding van tafel en bed, 817.
— scheidsrechter (verslag van —), 838.
— stilzwijgen van rechter in beroep, 831, 845.
— uitlegging, 816, 826.
— verbetering, 816.
— verdeling bij aandelen, 847.
— verknochtheid, 844.
— verwijzing door tweede rechter, 828 en volg.
— wijziging (na volledige), 828, 829.
Vorm van beroep, 9, 397, 523.
— deurwaardersexploot, 397 en volg.
— middel van niet-ontvankelijkheid, 523.
— verklaring ter griffie, 397, 460 en volg.
— verzoekschrift, 397, 458, 459.
Zie ook: Deurwaardersexploot (vorm van beroep), Incidenteel beroep, Nietigheid van akte van beroep, Verzoekschrift.
Vredegerecht (beroep tegen vonnis van —).
— aanduiding kamer, dag en uur in beroepsakte, 405, 446, 447, 448.
— begroting staat, 444.
— huur van handelshuizen, 120.
— levensonderhoud van krankzinnige, 74.
— stelling pleitbezorger, 405, 444.
— tenuitvoerlegging van aangevochten vonnis, 512.
— vonnis bij toepassing van artikel 214 b B.W., 118.
— vonnis in laatste aanleg, 12.
— vrijwillige verschijning, 12.
— wraking van de vrederechter, 117.
Vredegerecht (termijn van beroep).
— delegatie, 386.
— duur, 381.
— huurgeschil, 388.
— instructievonnis, 379.
— interlocutoir vonnis, 379.
— konijnenschade, 387.
— onderhoudsgeld, 385.
— schorsing, 384.
— tegensprekelijk vonnis, 379.
— uitgangspunt, 378.
— verlenging, 382.
— verstekvonnis, 380.
— vreemdeling, 382.
— zetelend als werkrechtersraad, 389.
Vreemde munt.
— officiële koers (schatting), 70.
Zie ook: Waarde van het geschil.
Vrijwaring.
— afzonderlijk geding, waarde van het geschil, 95.
— eenvormige, 260.
— formele, 260.
— incidenteel beroep, 281, 661, 667.

— interlocutoir vonnis, 761.
— na deskundig verslag, 760.
— nieuwe eis, 758.
— tussenkomst in beroep, 739, 758, 759, 761.
— oproeping tot —, 261, 265.
— schattingswijze, 95.
— schatting verplichte, 95.
— zakelijke, 260.

Vrijwillige verschijning.
— nieuwe eis, 675.

Vruchtgebruiker en eigenaar.
— nieuwe eis, 682.

Waarborg.
— uitvoering bij voorraad, 506.
Zie ook: Uitvoerbaarheid bij voorraad.

Waarde van het geschil, 48-120.
— aanvaring, 57.
— achterstallen, 54.
— afpaling, 56.
— afwijking bij onderling akkoord, 50.
— beginsel, 48, 51-80.
— beslaglegging, 78.
— bezitsvordering, 56.
— bijdragen aan de onderlinge kas voor gezinsvergoedingen, 56.
— bijhorigheden, 54.
— buitengerechtelijke expertise, 54.
— controle voor de rechter, 51.
— deel van grotere schuldvordering, 59.
— erfgenamen, 62.
— facturen (leveringen op rekening), 56.
— forfaitaire waardebeperking, 51.
— gemeentebelastingen (nietigverklaring van dwangbevelen), 63.
— gezinsschade, 64.
— hoofdelijke veroordeling, 62.
— huurgelden, 56.
— incidentele vordering, 54.
— interesten, 54.
— kosten, 54.
— kraamkosten, 65.
— kwalificatie door de rechter, 52.
— meerdere eisers en meerdere gedaagden, éénzelfde titel, 61.
— mijnschade, 56.
— onderhoudsgeld, artikel 340 c B.W., 65.
— onderhoudsgeld, verschillende verweerders, 63.
— onverdeelde medeëigenaars, 63.
— oorzaak (éénzelfde), 58.
— openbare orde, 50.
— pensioen, 56.
— rechtbank van eerste aanleg, 49.
— rechtbank van koophandel, 49.
— samenvoeging (geen), 57 en volg.
— samenvoeging noodzakelijk, 56.
— schadeloosstelling, 54.
— schadeloosstelling uit onrechtmatige daad, meerdere eisers, 64.
— titel(verschillende), 63.
— uitweg (verbod van —), 56.
— verbreking, 50.
— verknochte eisen, 55.
— verschillende eisen, 55.
— vervoeren, 57.
— verzekeraar-wet, eis tegen aansprakelijke, 60.
— verzekeringspremiën, 60.
— voorzitter der rechtbank van eerste aanleg, 49.
— voorzitter der rechtbank van koophandel, 49.
— vredegerecht, 49.
— werkrechtersraad, 49.
— wijze van bepaling, 51-94.
Zie ook: Schatting (geschil dat niet vatbaar is voor —), Schatting (wettelijke), Schatting door partijen, Tergende en roekeloze eis of verweer.

Warrant.
— verzet tegen verkoop, ontvankelijkheid van beroep, 148.

Wedereis.
— cumulatie, 94.
— evocatie, 504.
— nieuw middel, 691.
— waarde van het geschil.
— — feit en dezelfde oorzaak, 92.
— — ongeval, eis en wedereis tot schadeloosstelling, 93.
— — principe, 91.
— — tergend en roekeloos geding, 91.
— — werkrechtersraad, 93.
— waarde volgens de laatste besluiten, 91.

Wedereis in beroep, 714.

Werkrechtersraad.
— beroep door advocaat of pleitbezorger, 190, 465.
— — deurwaarder, 466.
— — lasthebber, 226.
— — pleitbezorger, 465.
— — verklaring ter griffie, 463, 476.
— betwisting omtrent de bevoegdheid, 106.
— nieuwe eis, 703.
— onderzoek naar de echtheid van private geschriften, 104.
— register, 468.
— tenuitvoerlegging, bevoegdheid, 818.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 518.
— verknochte vorderingen, 476.
— verzoening, 715.
— voorbereidend vonnis, 101.
— wedereis, 715.
— wraking van werkrechter, 117.
Zie ook: Waarde van het geschil, Wedereis.

Werkrechtersraad (termijn van beroep).
— bij verkiezing ondernemingsraad, 392.
— duur, 392.
— uitgangspunt, 391.
Zie ook : Vredegerecht.

Werkrechtersraad in beroep.
— bevoegde kamer, 472, 475.
— dagstelling, 471.
— deurwaardersexploot, 471, 472, 473, 474.
— pleitbezorger, 767.
— vrijwillige verschijning, 472.

Wettelijke feestdag.
Zie : Akte van beroep (betekening), Termijn van beroep (duur).

Willige rechtsmacht.
Zie : Vonnissen van willige rechtsmacht.

Wilsgebrek (ander).
— nieuwe eis, 680, 681.

Wraking van rechter.
— altijd vatbaar voor beroep, 105, 117.
— mededeling aan openbaar ministerie, 775.
Zie ook : Waarde van het geschil.

Zaakwaarneming en lastgeving.
— verandering van rechtsgrond, nieuwe eis, 680.

Zaken van koophandel.
— uitvoerbaarheid bij voorraad, 510.

BIBLIOGRAPHIE

Voor de algemene werken over burgerlijke rechtspleging wordt verwezen naar de *Doorlopend aangehaalde bibliographie* in de A.P.R., Inleiding.

Noten en tijdschriftartikelen in verband met het beroep worden aangehaald ter gelegenheid van de besproken vraagstukken.

ALEILHAND. — *Effet dévolutif de l'appel, thèse,* Toulouse, 1942.

BIOCHE. — *Dictionnaire de procédure civile et commerciale,* vijfde uitg., 1867, Tw. *Appel.*

BONTEMPS. — *Traité de la compétence en matière civile,* Luik, 1884-1885.

BORMANS. — *Code de procédure civile, Livre préliminaire, Compétence en matière contentieuse,* derde uitg., Brussel, 1884.

CREPON. — *Traité de l'appel en matière civile,* 1888.

DALLOZ. — *Nouveau répertoire de droit,* Tw. *Appel civil.*

DALLOZ. — *Répertoire alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale.*

DALLOZ. — *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale.* — *Supplément,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale.*

DALLOZ. — *Répertoire pratique,* Tw. *Compétence civile des Cours d'Appel.*

DALLOZ. — *Répertoire pratique,* Tw. *Jugements et arrêts.*

FUZIER-HERMAN (CARPENTIER et DU SAINT). — *Répertoire général alphabétique du droit français,* Tw. *Appel.*

MARCOTTY, G. — *Les ordonnances sur requête au point de vue des recours.*

P.B. — Tw. *Acte d'appel.*
Tw. *Appel civil.*
Tw. *Appel incident.*
Tw. *Evocation en matière civile.*
Tw. *Degrés de juridiction en matière civile et commerciale.*
Tw. *Demande nouvelle.*
Tw. *Exécution.*
Tw. *Motifs d'arrêts et de jugements.*

RIVOIRE. — *Traité de l'appel et de l'instruction sur l'appel,* 1844.

RODIERE. — *Cours de compétence et de procédure en matière civile,* 1875, dl II.

R.P.D.B. — Tw. *Appel en matière civile et commerciale.*
Tw. *Compétence en matière civile et commerciale.*
Tw. *Conseil de Prud'hommes.*
Tw. *Contrat judiciaire.*
Tw. *Degrés de juridiction en matière civile.*
Tw. *Exécution des jugements et arrêts en matière civile.*
Tw. *Intervention en matière civile.*
Tw. *Jugements et arrêts.*
Tw. *Procédure civile.*

RUTTEN, L. E. H. — *Devolutieve uitwerking van het Appel in het burgerlijk procesrecht,* Utrecht-Nijmegen, 1945.

TALANDIER. — *Traité de l'Appel en matière civile,* 1839.

TITEL I

BEPALING - BEGRIPPEN - AARD

HOOFDSTUK I

Bepaling - Begrippen

1. — Een vonnis kan door rechtsmiddelen (*voies de recours*) aangevochten worden. Een rechtsmiddel tegen een vonnis wordt door een partij of een derde die door dat vonnis geschaad wordt, aangewend ten einde dat vonnis in haar voordeel te niet te doen (Van Bauwel, *Handboek van het Burgerlijk Procesrecht,* II, nr 664, blz. 348).

Vorderingen tot nietigverklaring van vonnissen zijn niet mogelijk, alleen rechtsmiddelen (Brussel, 10 april 1951, *R.W.*, 1950-51, 1702).

2. — Er zijn in het Belgische procesrecht gewone en buitengewone rechtsmiddelen ; de gewone zijn : het verzet en het beroep ; de buitengewone : verbreking, rekwest-civiel, herziening en derden-verzet.

(Zie daaromtrent : Tw. *Verstek en verzet in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel* ; — Tw. *Verbreking* ; — Tw. *Rekwest-civiel* ; — Tw. *Derden-verzet ;* — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale ;* — Tw. *Opposition ;* — Tw. *Tierce-opposition ;* — Tw. *Requête civile).*

3. — Het beroep is een gewoon rechtsmiddel dat kan aangewend worden door de partij die zich geschaad acht door de beschikkingen van een tegenover haar in eerste aanleg uitgesproken gerechtelijke beslissing, ten einde deze door de bevoegde hogere rechter in haar voordeel te doen hervormen (Garsonnet et Cézar-Bru, *Traité de procédure civile,* derde uitg., VI, nr 3, blz. 11 ; — Morel, *Traité élémentaire de procédure civile,* nr 604 ; — Japiot, *Traité élémentaire de procédure civile et commerciale,* nr 1001). Het bestaat in het onderwerpen van deze uitspraak aan het rechtscollege in hogere aanleg, ten einde de wijziging te bekomen (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 675, blz. 350).

4. — Het rechtsmiddel van beroep moet echter niet alleen aangewend worden om de wijziging ten gronde van een naar het oordeel van de appellant verkeerd geveld vonnis te bekomen, hoewel dit het eigenlijke doel is van het beroep, doch ook wanneer de in eerste aanleg uitgesproken

gerechtelijke beslissing wordt aangevochten wegens een vormgebrek, of wanneer de appellant de bevoegdheid van de eerste rechter wil betwisten of, in geval hij zich onbevoegd verklaarde, doen vaststellen. Er bestaat inderdaad geen bijzonder rechtsmiddel, noch b.v. een vordering tot nietigverklaring van het vonnis, ten aanzien van de laatstgenoemde betwistingen (zie boven, nr 1 ; — Morel, *o.c.*, nr 602 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 8 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 664, blz. 348 ; — *vgl.* nr 542).

Het is vooral wanneer het rechtsmiddel met het oog op een van laatstgenoemde redenen aangewend wordt, dat verscheidene nader te bestuderen moeilijkheden en betwistingen oprijzen, o.m. in verband met de devolutieve werking van het beroep (zie verder, nrs 539 en volg.) ; dit is eveneens het geval wanneer de nietigheid van (het exploot van) rechtsingang vastgesteld wordt (zie verder, nrs 533, 548, 579 en volg.). Verder ten aanzien van het recht van evocatie (zie verder, nrs 573, 583 en volg.), en in verband met het recht, steeds de bevoegdheid van de rechtbank waaraan het geschil wordt voorgelegd, te betwisten of te doen vaststellen (zie verder, nrs 106 en volg.).

De vraag, welk hoger rechtscollege bevoegd is, wordt behandeld onder het Tw. *Bevoegdheid in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel.*

5. — Er zijn in ons procesrecht slechts twee aanleggen, geen derde (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 675, blz. 350). De voorziening in verbreking leidt geen derde aanleg in, het is een buitengewoon rechtsmiddel tegen vonnissen en arresten in laatste aanleg gewezen.

6. — De partij die het aangevochten vonnis wenst te doen wijzigen in beroep, wordt appellant genoemd. De partij tegen dewelke het beroep gericht is, is de geïntimeerde.

Naar gelang het vonnis *a quo* de besluiten van de eiser of van de verweerder afgewezen heeft, zal het beroep ingesteld worden door de oorspronkelijke eiser of de oorspronkelijke verweerder.

Heeft het vonnis *a quo* de eisen van géén van de in het geding betrokken partijen volkomen ingewilligd, dan kan elk van hen beroep instellen.

Wenst in dit laatste geval echter ook de geïntimeerde de hervorming van het vonnis *a quo* in zijn voordeel te bekomen, dan moet ook deze partij daartoe beroep instellen. Elke partij wendt het rechtsmiddel immers slechts aan in haar eigen voordeel.

Het beroep, ingesteld door de gedaagde in beroep, wordt incidenteel beroep genoemd (Crépon, *Traité de l'appel en matière civile*, I, nrs 4 en 5 ; — zie verder, nrs 627 en volg.). In tegenstelling met het incidenteel beroep wordt het eerst ingestelde beroep het hoofdberoep genoemd.

De terminologie betreffende het hier behandelde onderwerp is nog niet helemaal vast. In Nederland wordt meestal de uitdrukking *hoger beroep* gebezigd, vaak ook de term *appel*, eerder zelden *beroep*. In België bestaan *beroep* en *hoger beroep* naast elkander (*vgl.* Schrijvers, *Ons Recht in ons Taalgebouw*, die daarnaast ook nog *appel* aanvaardt). *Appel*, hoewel misschien de correctste en meest practische term (b.v. in samenstellingen : *appelrechter, appelvonnis*), treft men in de Belgische rechtspraak en rechtsleer omzeggens niet aan. Om deze reden, en omdat anderzijds de uitdrukking *hoger beroep* in een doorlopende tekst soms tamelijk zwaar is, wordt in de onderhavige verhandeling doorgaans de term *beroep* gebezigd. Er weze echter op gedrukt, dat de andere termen niet minder juist zijn. Trouwens, in de meest recente wetten evenals

in de huidige praktijk schijnt de uitdrukking *hoger beroep* steeds meer veld te winnen (zie o.m. w. 31 mei 1955 betreffende het beroep in strafzaken ; — van den Honert, *Formulierboek,* negende druk, 1953 ; — Steensels, *Frans-Nederlands administratief Woordenboek,* Tw. *Appel*).

7. — Een beroep, gericht tegen alle beschikkingen van het vonnis *a quo* is een algemeen beroep ; is het beperkt tot één of meerdere beschikkingen van het vonnis *a quo,* dan noemt men het beperkt beroep.

HOOFDSTUK II

Aard van het rechtsmiddel

AFDELING I. — *Gewoon rechtsmiddel.*

8. — Een gerechtelijke beslissing kan steeds door het beroep aangevochten worden, behalve wanneer de wet uitdrukkelijk een vonnis niet vatbaar verklaart voor beroep (zie verder, nrs 30 en volg.).

Derhalve wordt het beroep, evenals het verzet, een gewoon rechtsmiddel genoemd. Slechts door een uitdrukkelijke wetsbepaling kan aan de partijen het recht ontnomen worden om beroep in te stellen (Crépon, *Traité de l'appel en matière civile,* I, nrs 63 en volg. ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 1, blz. 4 ; — Morel, *o.c.,* nr 605 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 1 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile,* nr 3).

Bij twijfel nopens de mogelijkheid beroep in te stellen, moet beslist worden in voor de appellant gunstige zin (Japiot, *o.c.,* nr 1002).

Dit geldt eveneens voor de beschikkingen geveld in kortgeding, hoewel artikel 809, § 3 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering de bewoordingen « in geval de wet het beroep toelaat » bezigt (Van Lennep, *Het Kortgeding,* blz. 450 ; — Moreau, *De la juridiction des référés,* nr 418 ; — *vgl.* Brussel, 28 juli 1909, *B.J.,* 1910, 124).

Terloops weze opgemerkt, dat het beroep als gewoon rechtsmiddel slechts bestaat tegenover gerechtelijke beslissingen in betwiste zaken of beslissingen met een disciplinair karakter, en enkel bij uitzondering, d.w.z. indien het uitdrukkelijk aldus voorzien is, kan aangewend worden tegenover een beslissing met een zuiver administratief karakter (Verbr., 15 jan. 1920, *Pas.,* 1920, I, 24, met besluiten van procureur-generaal Terlinden ; — *vgl.* verder, nr 181, betreffende de beslissingen van inwendig beheer).

AFDELING II. — *Nieuwe aanleg.*

9. — Het beroep leidt een nieuwe aanleg in (Morel, *o.c.,* nr 606). Hierdoor onderscheidt het zich volkomen van het verzet. Dit laatste leidt tot herneming van de bij verstek gevoerde rechtspleging. De rechtspleging in beroep daarentegen, kan niet als een loutere voortzetting van de eerste aanleg beschouwd worden. De tweede aanleg is er een geheel nieuwe.

Om deze reden moet men de akte van beroep, waardoor — behalve wanneer de wet een andere formaliteit voorschrijft (zie verder, nrs 458 en volg.) — het geschil aan het hogere rechtscollege voorgelegd wordt, als een waar exploot van

rechtsingang beschouwen, waarop de voorschriften van artikel 61 en volgende van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering van toepassing zijn (zie verder, n^rs 398 en volg.).

Om dezelfde reden heeft de onbekwame, die gemachtigd moet worden om in rechte op te treden, een nieuwe machtiging nodig om in beroep te kunnen optreden (Morel, *o.c.*, n^r 606 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 677), behoudens wat het instellen van het beroep zelf betreft, dat een daad van bewaring is (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^rs 26 en volg.).

Deze machtiging kan anderzijds ook in de loop van de rechtspleging voor het hogere rechtscollege gegeven worden (*R.P.D.B.*, *l.c.* ; — De Page, I, n^r 81 *bis*, blz. 89 en volg.). En wat de wettelijke vertegenwoordigers betreft (b.v. voogd), geldt de eens gegeven machtiging tot voeren van een geding in principe voor alle aanleggen, zelfs voor verbreking (De Page, II, n^r 191, blz. 184-185).

Ook het college van burgemeester en schepenen dat namens de gemeente een rechtsvordering instelt, gemachtigd door de gemeenteraad, dient opnieuw gemachtigd te worden om beroep in te stellen (Brants en Ketelaer, *Het Belgisch Gemeenterecht*, n^r 769, blz. 622).

10. — De nieuwe aanleg in beroep, hoewel meer dan een loutere voortzetting van de eerste aanleg, blijft nochtans in principe, althans wanneer de tegenpartij dit verlangt (zie verder, n^r 673), en behoudens het bepaalde in artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, beperkt tot de betwistingen die reeds aan de eerste rechter voorgelegd werden (Morel, *o.c.*, n^r 606).

Beroep kan in principe slechts ingesteld worden door diegene die reeds in het geschil betrokken was in eerste aanleg, en tegen iemand die eveneens reeds partij was in deze aanleg (zie verder, n^rs 182 en volg. ; n^rs 227 en volg.).

Het openbaar ministerie heeft echter steeds het recht beroep in te stellen in het belang van de openbare orde, ook al was het in eerste aanleg geen partij in het geschil (zie verder, n^rs 195 en volg.).

Ook kunnen door de partijen in beroep geen nieuwe eisen ingesteld worden (zie verder, n^rs 672 en volg.), en evenmin door of tegen de tussenkomende partij (zie verder, n^rs 744, 758 ; — zie evenwel, n^r 673).

AFDELING III. — *Faculteit in het belang der partijen.*

11. — Het beroep is een door de wet aan de partijen in hun belang toegekende faculteit.

De partijen kunnen dan ook van deze faculteit afstand doen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 2). Zij kunnen dit ook bij voorbaat doen, en dit zelfs niet alleen wanneer de rechtspleging omtrent het geschil nog in eerste aanleg hangende is, doch zelfs vóór dat de rechtsvordering aanhangig gemaakt werd (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 9 ; — Morel, *o.c.*, n^r 245 ; — *P.B.*, Tw. *Appel civil*, n^r 17 en noot ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 3 ; — Advies advocaat-generaal Wouters voor Gent, 9 mei 1904, *B.J.*, 1905, 171 ; — Cass. fr., 24 juni 1919, *Pas.*, 1920, II, 212, met noot ; — Parijs, 16 juni 1949, *Gaz. Pal.*, 1949, 2, 223 ; — Parijs, 3 juli 1951, *Rec. Dall.*, 1951, *J*, 534, met noot).

12. — Het recht om bij voorbaat afstand te doen van het recht van beroep wordt uitdrukkelijk erkend door verscheidene wetteksten. Ingevolge artikel 33 der bevoegdheidswet worden de partijen geacht afstand te doen van het recht van beroep, indien geen van hen de eis met het oog op bevoegdheid en aanleg geschat heeft op een hoger bedrag dan dit van de laatste aanleg (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 2).

Overeenkomstig artikel 7 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering kunnen de partijen vrijwillig verschijnen voor de vrederechter, die uitspraak doet in laatste aanleg, niet alleen wanneer de wet dit gebiedt, maar ook telkens wanneer de partijen hem er om verzoeken.

Naar luid van artikel 1010 kunnen de partijen afstand doen van het recht van beroep tegen de beslissingen der scheidsgerechten, zowel tijdens als na het compromis (Brussel, 11 juni 1952, *J.T.*, 1952, 521).

Ook wanneer de partijen reeds vóór het compromis, nl. bij het scheidsrechterlijk beding (*clause compromissoire*) afstand hebben gedaan van beroep, kan het rechtsmiddel niet meer aangewend worden, al vermeldt het compromis de afstand niet uitdrukkelijk : het principe van de vrijheid en de bindende kracht der overeenkomsten (art. 1134 B.W.) verzet zich tegen een al te letterlijke interpretatie van voormeld artikel 1010 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (Bernard, A., *L'arbitrage volontaire en matière civile*, nr 647 ; — *vgl.* Van Lennep, *Handleiding voor het scheidsgerecht*, blz. 147 ; — Luik, 25 juni 1936, *Jur. Liège*, 1937, 5 ; — Luik, 22 nov. 1938, *B.J.*, 1939, 487).

Doch afstand van het recht van beroep tegen de scheidsrechterlijke uitspraak, betekent nog geen afstand van verzet (en beroep) tegen het *exequatur*. Zulke afstand bij voorbaat van de vordering tot nietigheid van de arbitrale beslissing ware trouwens nietig (*R.P.D.B.*, Tw. *Arbitrage*, nrs 557-558).

13. — De afstand bij voorbaat van beroep kan uitdrukkelijk of stilzwijgend geschieden. Stilzwijgende verzaking doet zich slechts voor wanneer de omstandigheden noodzakelijk de wil daartoe laten blijken (*P.B.*, Tw. *Appel civil*, nr 27 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 4).

Aldus wordt aanvaard dat, indien het geschil aan een scheidsgerecht voorgelegd wordt, de verklaring der partijen, dat de beslissing van de scheidsrechters wettelijke kracht zal hebben (Brussel, 9 nov. 1928, *P.A.*, 1932, 189), of de omstandigheid dat aan de scheidsrechters de bevoegdheid toegekend werd, als bemiddelaars (*amiables compositeurs*) op te treden, afstand inhoudt van het recht van beroep (zie ook Tw. *Arbitrage ;* — Crépon, *o.c.*, II, nr 3049 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VIII, nr 309, 1°, blz. 614 ; — Chauveau sur Carré, *Lois de procédure civile*, vijfde uitg., *question* 3296 ; — Fuzier-Herman, *Répertoire*, Tw. *Appel*, nrs 3049 en volg. ; — Bernard, A., *o.c.*, nr 649 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Arbitrage*, nrs 307 en 514).

Brengt echter géén afstand bij voorbaat van beroep mee, het feit dat een partij instemt met een vordering tot scheiding en deling met voorafgaande inventaris en licitatie. Tegen een vonnis dat dergelijke vordering toekent, zelfs op eensluidende besluiten van de appellant, is beroep mogelijk, indien dit er b.v. toe strekt, de voorwaarden van de veiling te doen wijzigen, wanneer het niet bewezen is dat de appellant de bedingen die hem grieven vóór de uitspraak kende (Gent, 3 juli 1953, *R.W.*, 1953-54, 837).

Anderzijds, wanneer een verweerder geconcludeerd heeft tot vermindering van de eis van de eiser met een bepaald bedrag, nl. datgene dat hem reeds betaald werd door hoofdelijke medeschuldenaars, en de eerste rechter die besluiten heeft ingewilligd, behoudt de verweerder nochtans het recht, om, hetzij bij hoofdberoep hetzij bij incidenteel beroep, de vermindering van dezelfde vordering met een groter bedrag te vragen, b.v. het bedrag van de schuldkwijtschelding door de schuldeiser aan de andere hoofdelijke medeschuldenaars toegestaan: het concluderen tot de eerstgenoemde vermindering hield geen afstand in van het recht, nog andere, betere en vollediger verweermiddelen in te roepen, gebeurlijk zelfs in beroep (Verbr., 17 okt. 1946, *R.C.J.B.*, 1947, blz. 159; *Pas.*, 1946, I, 365; — Gent, 30 sept. 1943, door het aangehaalde arrest van Verbr. bekrachtigd).

Trouwens, het beroep tegen een vonnis op eensluidende besluiten van de partijen gewezen, is slechts niet-ontvankelijk voor zover dit vonnis die besluiten eenvoudig bekrachtigt (Brussel, 14 juli 1952, *Pas.*, 1952, II, 89).

14. — Een bij de wet bepaald geval van impliciete afstand van het recht om beroep in te stellen, is het opdragen of terugwijzen van de gedingbeslissende eed (zie art. 1363 B.W.).

De gedingbeslissende eed (art. 1357, 1°, B.W.) werd in de oudere rechtsleer en rechtspraak vrij algemeen als een overeenkomst, en wel als een dading beschouwd, waarbij de bewijsvoering van eis of exceptie vervangen wordt door het zich overgeven aan het geweten van de tegenpartij. In die zin is het opdragen of terugwijzen van de gedingbeslissende eed een gedwongen procesvergelijk waardoor de beslissing volkomen en noodzakelijk afhankelijk gemaakt wordt van het aannemen of weigeren van de eed (*vgl.* De Page, III, n^r^ 1035, blz. 1062; n^r^ 1042, blz. 1071 en volg.; — *vgl.* het overzicht van de verschillende theorieën in Asser-Anema-Verdam, *Van Bewijs*, blz. 436). In de jongere rechtsleer daarentegen geldt hij als een wettelijk scheidsmiddel (Asser-Anema-Verdam, *o.c.*, blz. 438 en volg.).

In beide opvattingen is de beslissende eed een uiterste middel met beslissend karakter. Aannemen of weigeren maakt onherroepelijk een einde aan het geding. Daaruit volgt dat het vonnis, geveld op het aannemen of weigeren van de eed, niet vatbaar is voor beroep vanwege de partij die de eed opdroeg of terugwees (Verbr., 13 maart 1930, *Pas.*, 1930, I, 161; — De Page, III, n^r^ 1060, blz. 1089).

Doch het vonnis waarbij het afleggen van de gedingbeslissende eed bevolen wordt is wèl vatbaar voor beroep in de mate dat het één van de partijen benadeelt (De Page, III, n^r^ 1056, blz. 1087). Dit zal o.m. het geval zijn, wanneer de gedingbeslissende eed slechts in ondergeschikte orde opgedragen werd (Brussel, 1 juli 1925, *Pas.*, 1925, I, 129). In dit laatste geval zal, ook na aanvaarding van de eed door de tegenpartij, beroep mogelijk zijn vanwege de opdrager, wiens hoofdbesluiten afgewezen werden (Verbr., 2 juni 1922, *Pas.*, 1922, I, 339; — Brussel, 28 maart 1953, aangehaald door J. Lermusiaux in *J.T.*, 1954, 716; — De Page, III, n^r^ 1049, blz. 1080 en volg.; — De Page, *Une survivance d'ordalie en droit moderne: le serment litisdécisoire,* Koninklijke Belgische Academie, *Medelingen van de klasse der letteren,* 1954, blz. 355, voetnoot 2; — zie ook verder, n^r^ 208). Maar dan moet het beroep ingesteld worden tégen het vonnis waardoor de eedaflegging bevolen werd (Brussel, 1 juli 1925, *Pas.*, 1925, II, 129; — Brussel, 27 maart 1952, *J.T.*, 1953, 523).

Hieruit volgt dat, voor een goede rechtsbedeling, best eerst zou uitspraak gedaan worden over de eigenlijke bewijsvoering, en dat de eedaflegging maar dient bevolen te worden nadat het eerste vonnis nopens de bewijsvoering in kracht van gewijsde gegaan is. De gedingbeslissende eed is immers het uiterste scheidsmiddel, dat moeilijk verenig-

baar is met een herbeginnen van de bewijsvoering voor een hogere rechter. Daartoe kan de rechter bevelen dat de eed zal afgelegd worden nadat het vonnis nopens de hoofdbesluiten geveld, en waarbij eventueel ook nopens de eedsopdracht beslist is (niets belet immers dat zulks in één vonnis zou geschieden), in kracht van gewijsde gegaan is.

15. — Afstand van het recht van beroep onderstelt dat de partijen bekwaam zijn om een dading aan te gaan, en dat het geschil het voorwerp van een dading kunne uitmaken (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 9, 1°, blz. 18 ; — Morel, *o.c.*, n^r 245 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 31).

De partijen kunnen dus niet geldig bij voorbaat afstand doen van beroep, indien het geschil de openbare orde aanbelangt (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 2).

Bovendien heeft het openbaar ministerie in dit geval, ongeacht de houding der partijen, desgevallend het recht ambtshalve beroep in te stellen in het belang van de openbare orde (zie verder, n^rs 195 en volg.).

Doch de afstand is wel geldig, en het beroep derhalve niet ontvankelijk, zelfs wanneer de afstanddoende partij tegen het vonnis een middel of exceptie van openbare orde zou kunnen of willen inroepen, b.v. een exceptie van onbevoegdheid *ratione materiæ*, indien anderzijds vaststaat dat het vonnis op zichzelf de openbare orde niet aanbelangt (Hoge Raad, 12 nov. 1896, *Pas.*, 1898, IV, 8 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 2 ; — *anders :* Gent, 9 mei 1904, met advies advocaat-generaal Wouters, *B.J.*, 1905, 171).

Een speciaal geval is het volgende : wanneer de partijen niet enkel overeengekomen waren, het geschil door de bevoegde rechter te laten beslechten in eerste en laatste aanleg, maar wanneer zij tevens de naar hun oordeel bevoegde rechtbank hadden aangeduid, *quid* indien deze rechtbank, voor zover het een uitzonderlijke rechtbank is, zich ambtshalve onbevoegd verklaart *ratione materiæ ?* .Dan kan, hoewel de partijen van het recht van beroep afstand deden, de kwestie der bevoegdheid toch aan het hoger rechtscollege onderworpen worden (*P.B.*, Tw. *Appel civil*, n^r 30). Zoniet zouden de partijen inderdaad van elke rechtsbedeling kunnen beroofd worden.

16. — Om afstand te kunnen doen van het recht van beroep, is benevens de nodige bekwaamheid, ook rechtsbevoegdheid vereist. Diegene die afstand doet, moet de vereiste hoedanigheid bezitten.

Zo moet de pleitbezorger die afstand doet van het reeds ingestelde beroep, daartoe een bijzondere volmacht hebben (Brussel, 29 april 1953, *R.W.*, 1953-54, 256 ; — zie ook : Tw. *Afstand van eis en aanleg*).

17. — Naast de door de rechtsleer en rechtspraak erkende mogelijkheid om bij voorbaat afstand te doen van het recht van beroep, kan de afstand bovendien, om de enkele reden dat het beroep geen verplichting is, geschieden na de uitspraak van het vonnis.

a) Afstand door berusting in of inwilliging van het vonnis, alvorens de termijn van beroep verstreken is (zie verder, n^rs 330 en volg., n^rs 360, en 638, betreffende het incidenteel beroep ; — zie ook, Tw. *Berusting en inwilliging*).

b) Afstand door het laten verstrijken van de termijn van beroep. Men kan zich echter afvragen of hier van een eigenlijke « afstand van het recht van beroep » mag gesproken worden. Na verstrijken van

de termijn wordt het beroep immers niet-ontvankelijk, zelfs indien de appellant tegen wie de termijn verstreek uitdrukkelijk verklaart géén afstand van beroep te doen. De *ratio legis* van de beroepstermijn, zoals van de meeste procestermijnen, is de goede gang der rechtspleging te bevorderen (*vgl.* Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 438, blz. 183).

In dit verband weze aangestipt dat de partij tegen dewelke de termijn van beroep verstreken is, het rechtsmiddel in geen geval nog kan aanwenden, zelfs niet onder voorwendsel dat de tenuitvoerlegging van het vonnis de openbare orde schenden zou, of dat het te laat ingestelde beroep gesteund is op een middel van openbare orde (zie verder, nr 395).

Hier dient echter voorbehoud gemaakt voor het incidenteel beroep, dat steeds ontvankelijk is, ook al berustte de geïntimeerde in het vonnis, of al liet hij de beroepstermijn voorbijgaan (zie verder, nrs 638 en volg.).

En anderzijds kan het beroep, dat tijdig ingesteld werd door een medeveroordeelde, tot voordeel strekken van andere veroordeelden, die zelf de termijn lieten verstrijken, namelijk bij ondeelbare geschillen, of indien die partijen hoofdelijke belangen hebben, of nog in zekere gevallen van tussenkomst (zie verder, nrs 245 en volg., nrs 252 en volg., nrs 258 en volg.).

Omstreden is de vraag, of het beroep nog geldig kan ingesteld worden, in geval van ondeelbare vordering, tegen de partij ten voordele van dewelke de appellant de beroepstermijn liet verstrijken, wanneer hij tijdig beroep ingesteld heeft tegen de andere tegenpartijen die eveneens het vonnis hadden laten betekenen (zie hierover verder, nr 247).

c) Afstand van het reeds ingestelde beroep (zie Tw. *Afstand van eis en aanleg* ; — *vgl.* verder, nr 649 ; — *vgl.* ook, nr 790).

Er weze slechts aan herinnerd dat afstand van de aanleg in beroep, evenals de berusting, slechts mogelijk is voor zover het in eerste aanleg gewezen vonnis geen wijziging inhoudt van rechten of van een toestand in verband met de openbare orde (zie verder, nrs 592 en 593), en slechts kan geschieden door een partij die de vereiste hoedanigheid (rechtsbevoegdheid) bezit, en bekwaam is over haar rechten te beschikken. Zo moet de pleitbezorger over een bijzondere volmacht beschikken om afstand te doen van het ingestelde beroep (Brussel, 29 april 1953, *R.W.*, 1953-54, 256 ; — zie boven, nr 16).

Afdeling IV

Beroep is een tweede aanleg, onderstelt noodzakelijk een aan te vechten vonnis.

18. — De partijen kunnen niet geldig beslissen, een geschil rechtstreeks aan het hof van beroep of in het algemeen aan de rechter in beroep voor te leggen. Dergelijke overeenkomst ware strijdig met de voorschriften betreffende de hiërarchie der rechtbanken, die hun bevoegdheid *ratione materiæ* betreffen, en dus van openbare orde zijn. Het hof van beroep moet zich ambtshalve onbevoegd verklaren kennis te nemen van een geschil dat niet voorafgaandelijk in eerste aanleg aan de rechtbank onderworpen werd (art. 1 bevoegdheidswet ; — Verbr., 17 nov. 1853, *Pas.*, 1854, I, 33 ; — Verbr., 6 febr. 1902, *Pas.*, 1902, I, 139 ; — Cass. fr., 20 juli 1927, *Pas.*, 1928, II, 133 ; — Morel, *o.c.*, nr 246 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel*

en matière civile et commerciale, nr 11 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 34 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Compétence civile des Cours d'Appel,* nr 5 ; — *anders :* Crépon, *o.c.,* I, nr 7 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 9, 3°, blz. 21 en een deel van de Franse rechtspraak).

19. — Op deze regel gelden enkele, verder nader te bepalen uitzonderingen :

a) De wet zelf kent twee gevallen, waarin het hof van beroep, of eenvoudigweg de rechter in beroep, rechtstreeks kennis neemt van een geschil waarover de eerste rechter geen uitspraak gedaan heeft : bij evocatie (art. 473 Rv.) en wanneer in beroep overeenkomstig artikel 464 Rv. een nieuwe eis ingesteld wordt (Van Bauwel, *o.c.,* II, nr 698, blz. 371 ; — zie verder, nrs 558 en volg.).

b) De rechtspraak gaat nog verder : nieuwe eisen kunnen, ook wanneer zij niet onder de toepassing van artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering vallen, rechtstreeks aan de rechter in beroep voorgelegd worden, voor zover de tegenpartij er zich niet tegen verzet. De rechter in beroep kan de niet-ontvankelijkheid (of zijn onbevoegdheid) niet ambtshalve opwerpen : het verbod van rechtstreekse verschijning voor de rechter in beroep, in het bijzonder het hof van beroep, zou slechts van openbare orde zijn, wanneer de eerste graad van rechtsmacht volledig zou uitgeschakeld worden, en niet wanneer de partijen de perken van een reeds aanhangig gemaakt en in eerste aanleg gevonnist geschil willen uitbreiden (Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 34 ; — *ibid.,* Tw. *Compétence civile des Cours d'Appel,* nrs 4 en 5 ; — Morel, *o.c.,* nr 246 ; — Van Bauwel, *o.c.,* nr 697, *in fine,* blz. 371 ; — Verbr., 21 nov. 1868, *Pas.,* 1869, I, 42 ; — Verbr., 9 juli 1953, *J.T.,* 1953, 621 ; — Cass. fr., 20 juli 1927, *S.,* 1928, 1, 101 ; *D.H.,* 1927, 494 ; — Cass. fr., 14 jan. 1942, *D.H.,* 1942, 106 ; — zie verder, nr 499, en de aldaar aangehaalde rechtspraak en rechtsleer).

Deze rechtspraak wordt door een deel der rechtsleer als strijdig beschouwd met het beginsel dat de bevoegdheid *ratione materiae* tot de openbare orde behoort (zie verder, nr 674).

Eveneens werd beslist dat het beroep, ingesteld door een van de partijen in een andere hoedanigheid dan die waarin zij voor de eerste rechter opgetreden was, nochtans om deze reden niet niet-ontvankelijk kan verklaard worden, indien de tegenpartij het debat ten gronde aanvaardt (zie verder, nr 675).

In al deze gevallen wordt steeds verondersteld dat er een vonnis in eerste aanleg is, dat in beroep aangevochten wordt, en waarbij het geschil uitgebreid wordt tot sommige door de eerste rechter niet beslechte of hem zelfs niet voorgelegde betwistingen.

Voor deze voor het eerst in beroep gestelde eisen bestaat dan geen tweede aanleg (Gent, 14 juli 1954, *R.W.,* 1954-55, 972).

20. — Er zijn echter gevallen waarin een eis door dagvaarding voor het eerst rechtstreeks voor het hof van beroep, of in het algemeen voor de rechter in beroep kan en moet ingesteld worden.

a) Aldus het geval, waarin een vordering tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed in eerste aanleg afgewezen werd, en het vonnis in beroep hervormd werd en de eis toegewezen.

Wanneer nu door het hof geen uitspraak gedaan werd nopens onderhoudsgeld (art. 301 B.W.) of bewakingsrecht over de kinderen (art. 302 B.W.), b.v. doordat deze maatregelen niet gevorderd werden, dan moet een latere eis tot toepassing van deze maatregelen, dus tot toekenning van onderhoudsgeld of tot regeling van het bewakingsrecht over de kinderen, gebracht worden voor het rechtscollege dat de echtscheiding toegestaan of de scheiding van tafel en bed uitgesproken heeft, ter zake het hof van beroep (De Page, I, nr 982, blz. 1020 ; nr 993, blz. 1028 ; — Kluyskens, *Personen- en Familierecht,* nr 493, blz. 458 ; — Verbr., 1 dec. 1932, *Pas.,* 1933, I, 37 ; — Brussel, 13 juni 1936, *B.J.,* 1937, 213, met noot ; — Brussel, 13 juni 1934, *B.J.,* 1936, 56 ; — Brussel, 26 juli 1902, *Pas.,* 1903, II, 175 ; — Luik, 23 juli 1896,

Pas., 1897, II, 34 ; — Rb. Luik, 18 maart 1937, *Pas.*, 1937, III, 71 ; — Brussel, 20 april 1955, *R.W.*, 1954-55, 1760, hervormend Rb. Mechelen, 4 okt. 1954 ; — *anders :* Rb. Mechelen, 4 okt. 1954, *R.W.* 1954-55, 615, volgens hetwelk de gewone regelen der bevoegdheid moeten toegepast worden ; *i.c.* bevoegdheid *ratione loci,* doch de principiële vraag is natuurlijk dezelfde ; — zie ook de kritiek van Pirson, in *B.J.*, 1938, 435 en 436).

Hetzelfde geldt wanneer het hof wél uitspraak deed nopens deze maatregelen, in geval later de intrekking of wijziging ervan gevraagd wordt (Brussel, 8 maart 1924, *Pas.*, 1925, II, 70 ; — zie ook : De Page, *l.c.* ; — Kluyskens, *l.c.*).

Met dit geval mag niet verward worden, datgene waarin, in een geding tot schadeloosstelling, akte wordt verleend van een voorbehoud om later nog schadeloosstelling te vorderen wegens schade, die later zou ontstaan. Dit betekent inderdaad niet dat het hof zijn rechtsmacht niet zou uitgeput hebben. Wanneer er later werkelijk nieuwe schade ontstaat, moet de vordering tot schadeloosstelling daarvoor volgens de gewone regelen van bevoegdheid en rechtspleging aanhangig gemaakt worden. Zij mag dus niet ingesteld worden voor het hof van beroep. Het gaat hier immers om een totaal nieuwe eis, en niet om het voortzetten van het geding na een provisionele veroordeling (*vgl.* hierover : Luik, 27 okt. 1954, *J.T.*, 1954, 712, in correctionele zaken zetelend, doch de principes zijn dezelfde ; — *vgl.* Ronse, Jan, *Aanspraak op schadeloosstelling uit onrechtmatige daad,* n^r^ 286, blz. 207, met aangehaalde rechtsleer en rechtspraak, betreffende de juiste zin van dit « akte verlenen van voorbehoud »).

b) Hier mag ook gewezen worden op twee buitengewone rechtsmiddelen tegen vonnissen, die als eigenlijke vorderingen kunnen beschouwd worden : de herziening (rekwest-civiel, art. 480 en volg. Rv.) en het derden-verzet (art. 474 en volg. Rv.).

De eis tot herziening (rekwest-civiel) en het derden-verzet moeten gebracht worden, tenminste zo deze laatste als hoofdvordering ingesteld wordt, voor het rechtscollege dat de bestreden beslissing geveld heeft. Wanneer dit het hof van beroep is, moeten deze vorderingen derhalve rechtstreeks voor het hof aanhangig gemaakt worden (art. 490 Rv. ; — art. 475 Rv. ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 718, blz. 390 ; *ibid.*, n^r^ 729, blz. 399 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Requête civile,* n^rs^ 280-286 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Tierce-opposition,* n^rs^ 116 en volg ; — Beltjens, *Code de procédure civile,* art. 475-476, n^r^ 4 ; — Carré, *Traité sur la compétence,* 2e deel, II, blz. 1727 ; — zie ook : Tw. *Derden-verzet,* Tw. *Request-civiel*).

Hierbij dient opgemerkt te worden, dat het rekwest-civiel tegen scheidsrechterlijke uitspraken steeds dient gebracht te worden voor de rechtbank die bevoegd is om van het beroep tegen deze uitspraken kennis te nemen (art. 1026, tweede lid, Rv. ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Requête civile,* n^rs^ 287-288).

c) Interpretatie : wanneer er beroep is geweest, dient de eis tot interpretatie van een gerechtelijke uitspraak gebracht te worden voor de rechter in beroep, die het laatst uitgesproken heeft (Vred. Oostende, 17 nov. 1949, *T. Vred.*, 1950, 243 ; — Gent, 25 mei 1889, *B.J.*, 1889, 829 ; — Brussel, 7 aug. 1914, *B.J.*, 1919, 687). Dit kan echter moeilijk nog als een zelfstandige nieuwe vordering beschouwd worden.

21. — Er weze nog opgemerkt dat het verbod van rechtstreeks aanhangig maken voor het hogere rechtscollege van openbare orde is ten aanzien van het hof van beroep. Het geldt niet voor de rechtbank van eerste aanleg, die de volheid van rechtsmacht bezit, en derhalve onmiddellijk kennis kan nemen van een geschil dat tot de bevoegdheid van de vrederechter behoort, tenzij de verweerder *in limine litis* (art. 169 Rv.) de onbevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg inroept (art. 8 bevoegdheidswet, gew. art. 1, w. 15 maart 1932 ; — Braas, *Précis de procédure civile,* I, n^r^ 402, blz. 201, voetnoot 1 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 236, blz. 9 ; n^r^ 240, blz. 14). Doch wat de aanleg betreft, zijn de gewone regelen dan van toepassing, zoals die gelden voor de zaken die normaal onder de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg vallen (zie daaromtrent verder, Titel II).

AFDELING V

Uitoefening van het recht. — Onrechtmatig beroep.

22. — Het instellen van beroep is de uitoefening van een recht. De niet-ontvankelijkheid of ongegrondheid van het rechtsmiddel geeft derhalve in principe geen aanleiding tot schadeloosstelling ten voordele van de geïntimeerde. Artikel 130 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalt slechts dat de verliezende partij zal veroordeeld worden tot de kosten van het geding.

23. — Dit sluit evenwel niet uit, dat de appellant, op vordering van de geïntimeerde, tot schadeloosstelling kan veroordeeld worden, indien het niet-ontvankelijk of ongegrond verklaarde beroep bovendien een onrechtmatig karakter heeft. Er weze opgemerkt dat zulke vordering tot schadeloosstelling wegens onrechtmatig (*tergend en roekeloos*) beroep een — ontvankelijke — nieuwe eis is, en geen incidenteel beroep (Gent, 10 mei 1954, *R.W.*, 1954-55, 673).

Het begrip onrechtmatig beroep, gewoonlijk aangeduid als tergend en roekeloos beroep, is een toepassing van de leer van het rechtsmisbruik (Josserand, *Droit civil,* II, nr 433 ; — *ibid., De l'esprit des lois et de leur relativité,* tweede uit., nr 53 ; — Planiol et Ripert, VI, nr 582 ; — Demogue, *Traité des obligations,* IV ; — De Page, I, nrs 110 en volg., in het bijzonder nr 113, blz. 148-150), die zelf haar grondslag vindt in de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad op grond van artikelen 1382 en volgende B.W. (Pollet, P., *Des dommages-intérêts pour procédure téméraire et vexatoire, J.T.*, 1950, 569-571 ; — *vgl.* Braas, *o.c.*, II, nr 880, en voetnoot 1 ; — Planiol et Ripert, VI, nr 582, blz. 812 ; — zie ook, betreffende rechtsmisbruik en onrechtmatige daad : Asser-Rutten, *Overeenkomst en verbintenis uit de wet,* blz. 501-503 ; — zie ook, Tw. *Onrechtmatige eis en verweer).*

De regelen betreffende het toekennen van schadeloosstelling wegens het onrechtmatig instellen van een geding zijn des te meer van toepassing op het onrechtmatig beroep, daar de appellant zijn aanspraken reeds heeft kunnen toetsen aan een gerechtelijke uitspraak (Pollet, P., *l.c.*).

De heersende rechtspraak, enigszins terughoudend ter zake van het toekennen van schadeloosstelling, gezien de vrijheid van de partijen zich tot het gerecht te wenden, eist dat het beroep een daad van boosaardigheid of kwade trouw zou zijn, of het gevolg zou zijn van een erge dwaling, die met bedrog kan gelijkgesteld worden (Cass. fr., 1 maart 1932, *D.H.*, 1932, 201 ; — Cass. fr., 25 juni 1934, *Gaz. Pal.*, 1934, 392 ; — Tw. *Onrechtmatige eis en verweer*).

24. — Aldus kunnen bijvoorbeeld aanleiding geven tot schadeloosstelling ten voordele van de geïntimeerde :

— beroep tegen een vonnis of beschikking die volgens een vaststaande rechtspraak in laatste aanleg gewezen zijn, zodat het beroep klaarblijkelijk niet-ontvankelijk is (Luik, 10 nov. 1937, *Pas.*, 1938, II, 84 ; *Jur. Liège,* 1938, 73 ; — Brussel, 20 febr. 1952, *J.T.*, 1952, 164 en 456 ; — Gent, 10 mei 1954, *R.W.*, 1954-55, 673 ; — Gent, 14 juli 1954, *R.W.*, 1954-55, 972).

— beroep ingesteld met het enkele doel de door de tegenpartij aangevatte tenuitvoerlegging van het vonnis te verlammen of te doen uitstellen

(Gent, 11 april 1934, *Jur. Comm. Fl.*, 1934, 158 ; — Gent, 5 juni 1935, *Jur. Comm. Fl.*, 1935, 127 ; — Gent, 1 dec. 1937, *Jur. Comm. Fl.*, 1938, 40 ; *R.W.*, 1937-38, 691 ; — Cass. fr., 27 jan. 1931, *Rec. Dall.*, 1931, 1, 165).

— beroep tegen een vonnis dat een eis niet-ontvankelijk verklaart, daar in de loop van het geding een vergelijk tot stand gekomen was, bindend voor de pleitende partijen (Rb. Mechelen, 1 dec. 1938, *R.W.*, 1938-39, 991).

— lichtzinnig beroep ingesteld door een legataris, die hierdoor de verrichtingen van de vereffening stillegt (Brussel, 10 nov. 1931, *B.J.*, 1932, 269).

— beroep tegen een vonnis dat duidelijk heeft aangetoond dat de beweringen van de appellant van alle grond ontbloot zijn, zodat de appellant datgene dat door hem nagestreefd wordt, niet redelijk meer als rechtmatig beschouwen kan (Brussel, 16 nov. 1932, *J.T.*, 1933, 41 ; *P.P.*, 1933, 21).

— beroep tegen het vonnis dat de exceptie van onbevoegdheid *ratione loci* door de appellant opgeworpen, verworpen heeft, dan wanneer de akte van stelling van pleitbezorger van dezelfde appellant zijn adres met woonstkeuze heeft aangeduid binnen het rechtsgebied van de rechtbank voor dewelke hij gedaagd is, en dit adres in zijn beroepsakte herhaald heeft (Brussel, 26 juni 1953, *J.T.*, 1953, 565).

25. — Het hof van beroep is onbevoegd om te beslissen over de wedereis strekkende tot het toekennen van schadeloosstelling wegens onrechtmatig beroep, wanneer het een beroep betreft tegen een beschikking in kortgeding ; dergelijke eis tot schadeloosstelling is immers niet van dringende en voorlopige aard (Brussel, 18 mei 1953, *J.T.*, 1953, 589 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Référés*, n^rs^ 294 en 507 ; — Moreau, *De la juridiction des référés*, n^r^ 430 ; — zie verder, n^r^ 538).

26. — Een onrechtmatig beroep tegen een vonnis dat de appellant reeds tot schadeloosstelling veroordeeld heeft wegens onrechtmatige eis (tergend en roekeloos geding), berokkent aan geïntimeerde een nieuw nadeel, dat aanleiding kan geven tot een bijkomende schadeloosstelling (Gent, 8 juli 1943, *Pas.*, 1943, II, 58).

27. — Het nadeel door de geïntimeerde geleden ten gevolge van het onrechtmatig beroep, kan zowel extra-patrimoniale schade zijn door het buitenmate rekken van de rechtspleging, als vermogensschade, door de kosten die noodzakelijk zijn voor zijn verdediging voor het hogere rechtscollege, en de vertraging die het beroep veroorzaakt bij de oplossing van het geschil (Luik, 10 nov. 1937, *Pas.*, 1938, II, 84 ; *J.T.*, 1938, 73).

28. — Het beroep kan niet als onrechtmatig beschouwd worden, wanneer de appellant zich te goeder trouw vergist heeft nopens de draagwijdte van zijn rechten (Brussel, 28 mei 1930, *P.A.*, 1930, 424), bij voorbeeld ten gevolge van recente wijzigingen in de wetgeving (Luik, 14 nov. 1936, *Pas.*, 1937, III, 103), of ten gevolge van de ingewikkeldheid of kiesheid van het aan de eerste rechter voorgelegde probleem (Brussel, 24 mei 1933, *Pas.*, 1933, II, 197 ; — Brussel, 17 juni 1954, *R.W.*, 1954-55, 95).

29. — Aangezien de geïntimeerde in principe geen recht heeft op schadeloosstelling, kan hij, zo het vonnis *a quo* uitvoerbaar was bij voorraad, ondanks beroep, doch mits borgstelling, tegen de appellant geen terugbetaling eisen van het verschil tussen de wettelijke interest en die betaald door de deposito- en consignatiekas, voor het bedrag bij die kas neergelegd bij wijze van borgstelling (Parijs, 22 dec. 1933, *Pas.*, 1935, II, 2). Dit natuurlijk op voorwaarde dat het beroep niet onrechtmatig weze.

TITEL II

GERECHTELIJKE BESLISSINGEN VATBAAR VOOR BEROEP

HOOFDSTUK I

Beginselen - Alle vonnissen vatbaar voor beroep

30. — Zoals reeds vermeld, zijn, behoudens de door de wet bepaalde uitzonderingen, alle door een rechtbank gewezen vonnissen vatbaar voor beroep (zie boven, nr 8 ; — Verbr., 17 nov. 1887, *Pas.*, 1889, I, 19 ; — Crépon, *o.c.*, I, nrs 63 en volg. ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 39, blz. 75 ; — Morel, *o.c.*, nr 605 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 6 ; — Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*, Tw. *Appel*, nr 4).

Het beroep is ontvankelijk, welke ook de aard van het aangevochten vonnis weze.

Het moet echter een vonnis zijn, d.i. een beslissing in een geschil. Beroep is niet ontvankelijk wanneer de aangevochten beslissing er een administratieve is, b.v. een beslissing van de raad der orde der advocaten, waarbij geweigerd wordt een advocaat in te schrijven op de tabel (Verbr., 15 jan. 1920, *Pas.*, 1920, I, 24).

AFDELING I. — *Verstekvonnissen.*

31. — Verstekvonnissen betreffende geschillen die de waarde van laatste aanleg overschrijden, zijn vatbaar voor beroep, alsof zij op tegenspraak geveld waren. De regel *contumax non appellat* van het Romeinse recht geldt niet in ons procesrecht (Crépon, *o.c.*, I, nr 761 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 31, blz. 61 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 876).

Ingevolge het oude artikel 455 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering moest men voorafgaandelijk de termijn van verzet laten verstrijken alvorens beroep te kunnen instellen. Ook dit laatste overblijfsel van de regel *contumax non appellat* werd opgeheven : het nieuwe artikel 455 (art. 22, K.B. nr 300 van 30 maart 1936) bepaalt dat reeds gedurende de termijn van verzet beroep kan ingesteld worden (zie verder, nrs 317 en volg.).

De verstekmakende partij kan dus een keuze doen tussen beide rechtsmiddelen; doch in principe is cumulatie van beide verboden (zie verder, n^rs 319 en volg.).

32. — Er weze nog opgemerkt dat ook hij die het verstekvonnis bekomen heeft, zonder evenwel voldoening te krijgen, beroep kan instellen. Dit recht wordt niet geschorst door het feit dat de tegenpartij (de verstekmakende gedaagde) nog verzet zou kunnen aantekenen (Tw. *Verstek en verzet in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel;* — zie verder, n^r 327).

Anderzijds wordt het betwist of de aanlegger, tegen dewelke een vonnis van verstek met ontslag van de aanleg uitgesproken werd, d.w.z. wier vordering afgewezen werd enkel op grond van het feit dat hij in eerste aanleg niet verscheen of geen besluiten nam, zonder dat de rechter uitspraak deed over de gegrondheid van de door hem ingeleide vordering, tegen dit vonnis nog enig rechtsmiddel, b.v. beroep, kan aanwenden (zie hieromtrent: Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 657, blz. 344; — Tw. *Verstek en verzet in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel;* — zie verder, n^r 328).

33. — In Nederland bestaat nog steeds het verbod, beroep in te stellen tegen een verstekvonnis (art. 355 Ned. Rv.).

Wanneer tegen de eiser verstek met ontslag van instantie verleend werd, dient hij de aanleg opnieuw te beginnen, na eerst de kosten betaald te hebben (art. 75 Ned. Rv.).

AFDELING II. — *Vonnissen alvorens recht te doen.*

34. — Beroep is ontvankelijk, zowel tegen de eindvonnissen als tegen de vonnissen alvorens recht te doen: voorbereidende, interlocutoire, voorlopige vonnissen (Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r 13; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 677, blz. 358).

Integendeel kan het beroep tegen de voorbereidende vonnissen niet onmiddellijk ingesteld worden, doch slechts samen met het beroep tegen het eindvonnis (zie verder, n^rs 276 en volg.). Hetzelfde geldt ook voor de andere vonnissen alvorens recht te doen van de werkrechtersraden, behalve dat voor onmiddellijk beroep vatbaar zijn de vonnissen, waarbij de vertegenwoordiger van een partij aanvaard wordt (art. 45 en 62 w. 9 juli 1926; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 677, blz. 358).

35. — In Nederland is beroep tegen voorbereidende en interlocutoire vonnissen eveneens mogelijk. Tegen de voorbereidende vonnissen eveneens pas samen met beroep tegen het eindvonnis. Tegen interlocutoire (en incidentele vonnissen) onmiddellijk, tenzij de rechter besliste dat het slechts samen met het beroep tegen het eindvonnis kan ingesteld worden (art. 336 en 337 Ned. Rv.).

AFDELING III. — *Interpretatieve en verbeterende vonnissen.*

36. — a. Rechtsleer en rechtspraak hebben steeds aan de appellant het recht toegekend de interpretatieve of verbeterende vonnissen in beroep te doen hervormen, wanneer de eerste rechter de geïnterpreteerde vonnissen in werkelijkheid zou gewijzigd hebben, b.v. door sommige hunner beschikkingen te wijzigen, te schrappen, of er andere aan toe te

voegen. De eerste rechter heeft meer gedaan dan verbeteren of interpreteren en de rechter in beroep moet de zaken in hun oorspronkelijke staat herstellen (Gent, 24 juli 1911, *Pas.*, 1911, II, 270 ; — Verbr., 27 dec. 1933, *Pas.*, 1934, I, 104 ; — De Paepe, *Compétence civile*, I, nr 39, blz. 425 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Jugements et arrêts*, nrs 599 en 600 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 14).

b. Maar kan de appellant een vonnis, waarbij de eerste rechter weigerde te interpreteren, omdat de zogezegde interpretatie of verbetering het oorspronkelijke vonnis zou gewijzigd hebben, in beroep doen hervormen ? Kan de rechter in beroep eveneens hervormen om reden dat de eerste rechter slecht zou geïnterpreteerd hebben, en een nieuwe interpretatie of verbetering in de plaats van die van de eerste rechter stellen ?

De heersende rechtsleer en rechtspraak hield voor, dat enkel de rechtbank die zich onduidelijk uitgedrukt had, bevoegd is de dubbelzinnigheid nader te verklaren (Gent, 26 jan. 1888, *B.J.*, 1888, 760 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nrs 14 en 15 ; — Morel, nr 573). Een recent arrest van het hof van verbreking bevat echter de impliciete oplossing dat de rechter die kennis neemt van het beroep tegen een interpretatief of verbeterend vonnis bevoegd is een nieuwe interpretatie of verbetering te geven van het oorspronkelijke vonnis (Verbr., 3 okt. 1940, *Pas.*, 1940, I, 241, met noot L.C.). Trouwens, ook wanneer de oorspronkelijke rechtbank zelf overgaat tot interpretatie of verbetering van een door haar geveld vonnis, wordt niet vereist dat de interpretatie of verbetering geschiedt door dezelfde rechters (noot L.C. onder boven vermeld arrest).

37. — De interpretatieve of verbeterende vonnissen volgen nochtans steeds het lot van de geïnterpreteerde of verbeterde vonnissen wat betreft de aanleg : is bijgevolg niet vatbaar voor beroep het vonnis dat een beslissing verklaart die zelf niet vatbaar is voor hoger beroep (Brussel, 16 jan. 1937, *Pas.*, 1937, II, 35 ; — Rennes, 29 mei 1913, *Pas.*, 1913, IV, 123 ; — Cass. fr., 7 mei 1946, *Rec. Dall.*, 1947, J, 3, noot A.C. ; — Cass. fr., 11 febr. 1947, *Rec. Dall.*, 1947, J, 198 ; — Bormans, *Code de procédure civile belge, Livre préliminaire, Compétence en matière contentieuse, Commentaire législatif et doctrinal*, II, nr 768, blz. 125 ; — De Paepe, I, nr 39, *in fine*, blz. 425 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nr 1419 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Jugements et arrêts*, nr 599) ; dit b.v. ook wanneer het geïnterpreteerde vonnis in kracht van gewijsde gegaan is (Brussel, 26 okt. 1929, *B.J.*, 1930, 70).

Afdeling IV. — *Vonnissen op derden-verzet.*

38. — Vonnissen gewezen op derden-verzet als hoofdvordering dienen zelfstandig beoordeeld te worden, volgens de gewone regelen, met het oog op de vatbaarheid voor beroep. Het derden-verzet als hoofdvordering is inderdaad een afzonderlijk geding. Derhalve zal het beroep ontvankelijk zijn, indien de vordering regelmatig geschat werd op een bedrag

hoger dan dat van de laatste aanleg, zelfs al was het door derden-verzet bestreden vonnis in laatste aanleg gewezen, b.v. bij gebreke van schatting (Gent, 25 maart 1953, *R.W.*, 1953-54, met uitvoerig advies van advocaat-generaal Matthijs ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 732, blz. 400 ; — Dalloz, *Codes annotés, Nouveau code de procédure civile,* III, uitg. 1913, *sub.* art. 475, nrs 22, 23, 24 ; — Carré, *Traité sur la compétence,* tweede deel, II, titel IV, 306 ; — Glasson et Colmet-Daage, *Précis théorique et pratique de procédure civile,* II, nr 1051, blz. 140 ; — Glasson et Tissier, *o.c.*, III, nr 994 *in fine,* blz. 564 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, tweede uitg., VI, 2453 ; — *anders :* Brussel, 9 Juli 1952, *J.T.*, 1953, 193, met noot Lermusiaux ; *Pas.*, 1952, II, 47 ; volgens dit laatste arrest volgt het derden-verzet het lot van het vonnis waartegen het gericht werd, wat de aanleg betreft ; — *vgl.* Tw. *Derden-verzet*).

39. — Het is echter mogelijk dat bij een eis van derden-verzet de partijen slechts over één aanleg beschikken, hoewel de vordering voor beroep vatbaar zou zijn. Dit zal namelijk het geval zijn, wanneer het arrest of vonnis waartegen het derden-verzet gericht is, in beroep gewezen is: het derden-verzet dient immers gebracht te worden voor de rechter die de er door aangevochten beslissing geveld heeft (zie boven, nr 20, b. ; — zie hierover o.m. Wiersma, K., *Het rechtsmiddel verzet van derden,* Leiden, 1952, blz. 223 en volg.).

Afdeling V. — ***Beslissingen van willige rechtsmacht.***

40. — Er is uitoefening van willige rechtsmacht, wanneer een rechter op verzoek van een partij bepaalde maatregelen neemt, buiten elk geschil om (Van Bauwel, *o.c.*, I, nr 98, blz. 56), of, volgens een andere bepaling, wanneer de maatregelen die van de rechter gevraagd worden, geen nadeel kunnen berokkenen aan enige derde (Lepaige, *Vrijwillige en eigenlijke rechtspraak, R.W.*, 1937-38, 530 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Procédure civile,* nr 507 ; — zie daaromtrent Tw. *Willige rechtsmacht*).

41. — Uitgaande van de overweging dat een uitspraak van een rechtbank de kenmerken van een werkelijk vonnis moet vertonen om vatbaar te zijn voor beroep, wordt soms beslist dat de beslissingen van willige rechtsmacht niet vatbaar zouden zijn voor beroep (Rb. Antwerpen, 11 nov. 1896, *B.J.*, 1896, 1418 ; — Brussel, 18 nov. 1931, *J.T.*, 1932, 80 ; — Brussel, 20 jan. 1932, *Pas.*, 1932, II, 131 ; — Luik, 31 mei 1934, *Pas.*, 1935, II, 81 ; — Brussel, 2 juni 1937, *J.T.*, 1937, 397 ; — *vgl.* Chauveau sur Carré, *Lois de procédure civile,* vijfde uitg., III, nr 378 en 1581 *bis ;* — Japiot, *o.c.*, nrs 194, 1004 ; — Marcotty, G., *Les ordonnances sur requête au point de vue des voies de recours, B.J.*, 1905, 263, nr 6 ; — *P.B.*, Tw. *Appel civil,* nr 228 ; — *P.B.*, Tw. *Ordonnance sur requête,* nrs 251 en volg.). Dit behoudens het geval van machtsoverschrijding of onbevoegdheid, vermits elke gerechtelijke uitspraak wegens onbevoegdheid of machtsoverschrijding kan bestreden worden (Marcotty, G., *Les ordonnances sur requête au point de vue des voies de recours, B.J.*, 1905, 262 ; — Verbr., 11 mei 1923, *Pas.*, 1923, I, 301 ; — *vgl.* verder, nrs 106 en volg., nr 117).

42. — Algemeen wordt toch aanvaard, dat beroep mogelijk is vanwege de verzoekende partij die geen volledige voldoening

bekomen heeft, voor zover deze mogelijkheid niet uitdrukkelijk door de wet uitgesloten wordt. Er is geen reden om onderscheid te maken tussen de vonnissen op dagvaarding en de vonnissen of beschikkingen op ver zoekschrift, ten aanzien van de vatbaarheid voor beroep, al behoren de beslissingen op verzoekschrift tot de willige rechtsmacht : de beslissing moet ten opzichte van de partij die het verzoekschrift neerlegde als op tegenspraak geveld en dus vatbaar voor beroep beschouwd worden.

Deze regel, uitdrukkelijk voorgeschreven voor de vonnissen in zake verbetering van de akten van de burgerlijke stand (art. 99 B.W., art. 858 Rv.), en inzake homologatie van de beslissingen van de familieraad (art. 889 Rv.), moet uitgebreid worden tot alle vonnissen en beschikkingen op verzoekschrift gewezen (Verbr., 13 maart 1952, *Pas.*, 1952, I, 431, en noot).

Werd het verzoekschrift echter ingewilligd, dan is vanwege de verzoekende partij geen beroep mogelijk, doch dan om de eenvoudige reden dat het rechtsmiddel door de belanghebbende partij slechts kan aangewend worden, wanneer zij door de aangevochten beslissing geschaad werd (Crépon, *o.c.*, I, n^rs^ 94, 95, 103 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VIII, n^r^ 163 ; — Morel, *o.c.*, n^r^ 79 *in fine ; — vgl.* Cézar-Bru et Hébraud, *Traité des référés et des ordonnances sur requête,* II, n^rs^ 34 en volg. ; — Lepaige, *Vrijwillige en eigenlijke rechtspraak, R.W.*, 1937-38, 545 en 548 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 212 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Procédure civile,* n^r^ 529).

43. — Aldus werd beslist :

— dat beroep mogelijk is tegen de beschikking van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg waarbij een vraag tot de inbezitstelling van de goederen ener nalatenschap, krachtens een eigenhandig testament, afgewezen wordt (Parijs, 25 okt. 1952, *Rev. prat. not.*, 1953, 270, met noot J. B. ; — Brussel, 24 nov. 1937, *Rev. prat. not.*, 1938, 81 ; — Brussel, 12 jan. 1939, *Rev. prat. not.*, 1939, 154).

— dat het slachtoffer van een arbeidsongeval beroep kan instellen tegen de beslissing van de vrederechter of de scheidsrechterlijke commissie, waardoor de vraag tot betaling in kapitaal van 1/3 van de toegekende rente verworpen wordt (Verbr., 13 maart 1952, *Pas.*, 1952, I, 431, en noot).

— dat de beschikking waarbij de vrederechter weigert de familieraad bijeen te roepen vatbaar is voor beroep (Rb. Brussel, 28 jan. 1950, *J.T.*, 1950, 478 ; *Pas.*, 1950, III, 33).

44. — In tegenovergestelde zin, doch blijkbaar ten onrechte, werd ook beslist :

— dat niet vatbaar is voor beroep, een beschikking van de voorzitter van de rechtbank van koophandel, waarbij beslist wordt, dat er geen reden bestaat om bewarend beslag toe te laten (Brussel, 4 jan. 1950, *J.T.*, 1950, 378, met afkeurende noot De Bluts).

— dat een beschikking nopens een vraag tot inbezitstelling niet vatbaar is voor beroep (Brussel, 18 okt. 1949, *J.T.*, 1949, 577, met noot Lermusiaux).

45. — Wat de vorm betreft, waarin beroep ingesteld wordt tegen beslissingen van willige rechtsmacht, dit geschiedt, evenals het oorspronkelijke verzoek, door middel van een verzoekschrift (zie verder, n^rs^ 437 en volg.).

46. — Wanneer, nadat het verzoek ingediend werd, een belanghebbende partij in de procedure tussenkomt, wordt de willige rechtspraak in eigenlijke rechtspraak omgezet. Derhalve is het vonnis natuurlijk vatbaar voor beroep, niet alleen vanwege de oorspronkelijke verzoeker, doch ook vanwege de tussenkomende partij.

Op te merken valt, dat de rechtbank zelfs ambtshalve dergelijke tussenkomst kan bevelen (nl. de oproeping van een derde belanghebbende door dagvaarding) (Rb. Antwerpen, 4 febr. 1954, *R.W.*, 1953-54, 1868).

AFDELING VI. — *Uitzonderingen-Verwijzing.*

47. — Op het beginsel dat alle vonnissen vatbaar zijn voor beroep zijn er echter een aantal uitzonderingen.

In sommige gevallen is de mogelijkheid van beroep uitdrukkelijk uitgesloten, of wordt algemeen aanvaard dat geen beroep mogelijk is.

In andere gevallen is de mogelijkheid van beroep beperkt, of is het beroep, wat vorm, termijnen, en ontvankelijkheid in het algemeen betreft, aan bijzondere regelen onderworpen.

Al deze gevallen zullen samen behandeld worden, in hoofdstuk III van deze titel (zie verder, n^rs 121 en volg.).

HOOFDSTUK II

Voorwaarde : voldoende waarde van het geschil

AFDELING I. — *Beginsel.*

48. — Indien weliswaar in principe alle vonnissen door beroep kunnen aangevochten worden, dan wordt nochtans door de wetgever als voorwaarde gesteld dat het geschil een voldoende waarde heeft.

Die voldoende waarde van de geschillen wordt zelf bepaald in functie van de rechter aan dewelke ze moeten onderworpen worden (Van Reepinghen, *Le droit d'appel, J.T.*, 1934, 771).

Hierbij weze opgemerkt dat, wanneer het beroep ontvankelijk verklaard is door een in kracht van gewijsde gegaan arrest of vonnis, nadien niet meer kan opgeworpen worden dat het vonnis *a quo ratione summæ* niet vatbaar was voor beroep (Brussel, 15 april 1953, *R.W.*, 1952-53, 1455 ; — Rb. Antwerpen, 5 april 1949, *R.W.*, 1949-50, 330).

§ 1. — Vereiste waarde van het geschil.

49. — De waarde van de door de onderscheidene rechtbanken in eerste aanleg beslechte en dus voor beroep vatbare geschillen wordt vastgesteld door :

a. *de wet van 25 maart 1876 (bevoegdheidswet).*

Zijn niet vatbaar voor beroep :

1) Vorderingen die behoren tot de bevoegdheid van de vrederechter, tot een waarde van 2.000 fr., niettegenstaande elke bijzondere wet, die een kleiner bedrag zou vaststellen (art. 2 bevoegdheidswet).

De regel dat de vrederechter uitspraak doet in laatste aanleg over de tot zijn bevoegdheid behorende geschillen tot beloop van vormeld bedrag, is van algemene toepassing : hij geldt ook voor de kleine commerciële geschillen, waarvan de vrederechter kennis neemt tot een bedrag van 2.000 fr., ingevolge art. 2, § 2 der bevoegdheidswet, evenals voor de geschillen, opgesomd in artikel 3 dezer wet, waarvan hij kennis neemt zonder beperking van bedrag.

2) Vorderingen die behoren tot de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg of van de rechtbank van koophandel, of van de voorzitter dezer rechtbanken, tot een waarde van 25.000 fr. (art. 16 bevoegdheidswet).

b. *de wet van 9 juli 1926,* betreffende de geschillen die aan de werkrechtersraad onderworpen worden : de werkrechtersraden doen uitspraak in laatste aanleg over de geschillen waarvan de waarde de 1.500 fr. niet overtreft (art. 45, § 1).

50. — De partijen kunnen een geschil, waarvan de waarde het bedrag van de laatste aanleg niet overtreft, niet bij onderlinge toestemming aan de hogere rechter onderwerpen. Werd dergelijke overeenkomst getroffen en dienvolgens beroep ingesteld, dan moet dat beroep niet-ontvankelijk verklaard worden : de bevoegdheid *ratione materiæ* van de hogere rechter, welke de openbare orde aanbelangt, werd geschonden. De niet-ontvankelijkheid *defectu summæ* van het beroep kan derhalve, in elke stand van het geding, ingeroepen worden, zelfs voor de eerste maal voor het hof van verbreking. Zij dient trouwens ambtshalve opgeworpen te worden (Verbr., 9 juli 1914, *Pas.,* 1915-16, I, 44 ; — Verbr., 29 jan. 1926, *Pas.,* 1926, I, 196 ; — Verbr., 28 april 1927, *Pas.,* 1927, I, 215 ; — Luik, 7 febr. 1939, *Pas.,* 1940, II, 59 ; — Brussel, 20 febr. 1952, *J.T.,* 1952, 164 en 456 ; — Crépon, *o.c.,* I, n^rs^ 158 en volg. ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, n^r^ 10, blz. 22 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.,* III, n^r^ 859 ; — *P.B.,* Tw. *Degrés de juridiction en matière civile,* n^r^ 36 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 18 ; — *ibid.,* Tw. *Compétence civile des Cours d'Appel,* n^r^ 3).

§ 2. — Regelen tot bepaling van de waarde van het geschil. — Verwijzing.

51. — De waarde van het geschil wordt bepaald door het voorwerp van de vordering (art. 21 bevoegdheidswet). Het vonnis heeft ter zake geen belang (Van Bauwel, *o.c.,* II, n^r^ 331, blz. 94).

De wijze waarop de waarde van het voorwerp van de eis wordt vastgesteld of geschat, wordt bepaald door de artikelen 22 tot 38 der bevoegdheidswet.

Volgens deze bepalingen wordt de waarde van het geschil vastgesteld, ofwel volgens de bij de wet voorgeschreven regelen, voor de geschillen waarop zij van toepassing zijn : en dit niet op grond van de werkelijke geldwaarde die de betwisting voor een der partijen heeft, maar volgens forfaitaire schattingsprocédé's. Ofwel, voor geschillen waarop geen dergelijke schattingsregel toepasselijk is, door de schatting van de partijen onder de controle van de rechter (Verbr., 4 juni 1954, *J.T.,* 1954, 553, met noot Carlier).

52. — De bepaling van de aanleg hangt niet af van de kwalificatie van de rechter (Crépon, *o.c.,* I, n^r^ 149 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, n^r^ 7, blz. 16 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile,* n^r^ 17). De omstandigheid dat de eerste rechter het vonnis niet kwalificeert, of het ten onrechte kwalificeert als zijnde gewezen in eerste aanleg, terwijl hij uitspraak diende te doen in laatste aanleg, verhindert niet dat het beroep niet-ontvankelijk is (art. 453, tweede lid Rv.).

Zijn daarentegen vatbaar voor beroep, de vonnissen die als in laatste aanleg gewezen gekwalificeerd worden, daar waar zij geveld worden door een rechter die slechts in eerste aanleg uitspraak mocht doen (art. 453, eerste lid Rv.).

53. — De regelen tot bepaling van de waarde van het geschil met het oog op de aanleg en de vatbaarheid voor beroep, zijn dezelfde (art. 22 tot 38 bevoegdheidswet) als die voor het bepalen dezer waarde met het oog op de bevoegdheid, m.a.w. met het oog op de bepaling van de rechtbank voor dewelke de zaak moet ingeleid worden (art. 21 bevoegdheidswet).

Alleen dient opgemerkt te worden, dat het beroep steeds onontvankelijk is, wanneer het vonnis van de eerste rechter in laatste aanleg geveld werd : deze niet-ontvankelijkheid, trouwens steunend op de bevoegdheid *ratione materiæ* van de hogere rechter, is steeds van openbare orde (zie boven, nr 53).

Ook de bevoegdheid *ratione materiæ* van de rechter aan wie het geschil in eerste aanleg wordt voorgelegd, is van openbare orde, en de eventuele onbevoegdheid moet ambtshalve, en kan in elke stand van het geding, ingeworpen worden, behalve echter wat de rechtbank van eerste aanleg betreft, die de volheid van rechtsmacht heeft (art. 8 bevoegdheidswet, gew. w. 15 maart 1932 ; — zie ook boven, nr 21).

Het zou dus volstaan, hier te verwijzen naar de behandeling van deze regelen in het Tw. *Bevoegdheid en aanleg.*

Omwille van de duidelijkheid van de uiteenzetting echter, en wegens het practisch belang ervan voor de ontvankelijkheid van het beroep, wordt hierna een overzicht gegeven van deze regelen tot vaststelling van de waarde van de vordering, met enkele practische toepassingen, vooral uit de jongste rechtspraak, die in het bijzonder de aanleg betreffen.

A. — *Geschillen vatbaar voor schatting.*

1) Algemene regelen tot bepaling van de waarde van het geding.

54. — a) Artikel 22 der bevoegdheidswet bepaalt dat voor het bepalen van de waarde van het geschil, de bijhorigheden, d.i. de vruchten, interesten, achterstallen, schadeloosstellingen, kosten en andere, bij de hoofdsom moeten gevoegd worden, voor zover zij een oorzaak hebben die ouder is dan de eis, d.w.z. voor zover zij op het ogenblik van het instellen van de vordering eisbaar waren.

De andere bijhorigheden (gerechtelijke interesten, proceskosten, enz.) komen daartoe niet in aanmerking (zie hieromtrent, Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 333, blz. 95-96 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nrs 947-970 ; — Gent, 28 juni 1954, *R.W.*, 1954-55, 1804, met advies advocaat-generaal Matthys ; — Brussel, 6 dec. 1952, *J.T.*, 1953, 523).

De vruchten die tijdens het geding vervallen en aldus bij incidentele vordering gevorderd worden, hebben een oorzaak die ouder is dan de eis (Brussel, 4 maart 1952, *Pas.*, 1952, II, 90 ; *J.T.*, 1952, 656 ; *Rev. prat. not.*, 1952, 325).

De kosten van een buitengerechtelijke expertise, welke door de eiser teruggevorderd worden, dienen bij het bedrag van de eis gevoegd te worden om de aanleg te bepalen (Brussel, 14 juni 1952, *P.A.*, 1952, 237 en noot).

De vergoedende interesten bij vordering tot schadeloosstelling uit onrechtmatige daad behoren tot de schade, en hebben dus een oorzaak ouder dan

de eis ; zij dienen bij het bedrag van de vordering gevoegd te worden om de aanleg te bepalen, (Verbr., 22 febr. 1952, *Pas.*, 1952, 366).

55. — b) Wanneer verschillende eisen terzelfder tijd ingesteld worden (wanneer de eis verschillende punten omvat) die op dezelfde oorzaak gesteund zijn, dan moeten die eisen samengeteld worden om het bedrag van het geschil te bepalen. Spruiten zij echter uit verschillende oorzaken voort, dan wordt elk punt volgens zijn eigen waarde in eerste of laatste aanleg beslecht (art. 23 bevoegdheidswet).

De kwestie is dus, te weten wanneer de eisen uit dezelfde en wanneer zij uit een verschillende oorzaak voortspruiten.

Oorzaak in de zin van artikel 23 bevoegdheidswet, is de overeenkomst of het rechtsfeit *tout court* waarop de vordering onmiddellijk gesteund is (Verbr., 27 mei 1880, *Pas.*, 1880, I, 144 ; — Verbr., 22 maart 1900, *Pas.*, 1900, I, 187 ; — Verbr., 17 juli 1919, *Pas.*, 1919, I, 188 ; — Verbr., 17 nov. 1927, *Pas.*, 1928, I, 13, met besluiten procureur-generaal Leclercq ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 977 ; — De Page, III, nr 966, blz. 980-981 ; — *vgl.* noot J. M. onder Gent, 4 dec. 1950, *R.W.*, 1950-51, 837 ; — De Paepe, I, nr 41, blz. 202, en nr 44, blz. 207).

Dit kan zijn, een zakelijk recht, een overeenkomst, een onrechtmatige daad (en meer bepaald de schade door de benadeelde geleden ingevolge de onrechtmatige daad ; — zie nochtans verder, nr 64), een recht dat steunt op een bijzondere wetsbepaling, enz. (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 334, blz. 97 ; — besluiten procureur-generaal Leclercq voor Verbr., 17 nov. 1927, *Pas.*, 1928, I, 13). Het begrip oorzaak is hier breder dan in artikel 1351 B.W. (betreffende het gezag van het gewijsde) (De Page, III, nr 966, blz. 980-982) : wanneer de zaken moeten samengevoegd worden om samen beslecht te worden, betekent dit nog niet dat bij beslechting van de ene, de andere niet meer zou kunnen voortgezet worden op grond van het gezag van het gewijsde.

Opdat de eisen zouden moeten samengeteld worden is het echter niet voldoende dat ze verknocht zouden zijn (Gent, 12 maart 1951, *R.W.*, 1951-52, 264 met advies advocaat-generaal Matthys ; *P.A.*, 1951, 132 ; — *R.P.D.B.*, Tw., *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 974). Ze moeten werkelijk uit dezelfde oorzaak voortspruiten.

56. — Aldus moeten samengevoegd worden om het bedrag van de eis te bepalen :

— de vordering tot afpaling, en de vordering tot verbod van uitweg over het erf van hem die ook de afpaling vordert : de gemeenschappelijke oorzaak is hier het eigendomsrecht (Verbr., 9 okt. 1953, *R.W.*, 1953-54, 1475) ; wanneer dus slechts één schatting gedaan wordt (boven het bedrag van de laatste aanleg) voor beide vorderingen samen, is het beroep ontvankelijk ;

— de vordering tot opeising van een stuk grond, en de vordering tot afbraak van een gebouw dat er op staat : eveneens beide gesteund op eigendomsrecht (Brussel, 25 febr. 1921, *Pas.*, 1921, II, 55) ;

— de vorderingen van twee onderscheidene bedragen, op grond van dezelfde wetsbepaling, b.v. diegene die een recht op pensioen doet ontstaan voor een bepaald persoon. De gemeenschappelijke oorzaak is hier het recht, gesteund op de wetsbepaling (Brussel, 7 dec. 1953, *R.W.*, 1953-54, 1031) ;

— de vordering tot ontbinding van een overeenkomst wegens wanprestatie van een der partijen, en de vordering tot schadeloosstelling wegens deze wanprestatie ; beide hebben zij als oorzaak de overeenkomst (Verbr., 18 sept. 1930, *Pas.*, 1930, I, 307 ; — Gent, 23 maart 1949, *R.W.*, 1949-50, 941 ; — Brussel, 4 maart 1953, *R.W.*, 1952-53, 1329). Eén schatting boven het bedrag van de laatste aanleg volstaat dus om het vonnis vatbaar te maken voor beroep ;

— de vordering van een onderlinge kas voor gezinsvergoedingen tegen een van haar leden, tot betaling van achterstallige bijdragen van verscheidene semesters (Verbr., 23 maart 1950, *Pas.*, 1950, I, 523) ;

— de vordering tot betaling van verschillende facturen, wanneer vaststaat dat de verschillende leveringen geschiedden op rekening, en de betalingen gewoonlijk niet op bepaalde facturen betrekking hadden (Gent, 30 april 1949, *Pas.*, 1949, II, 60) ;

— de vordering tot betaling van verscheidene achterstallige huren krachtens dezelfde huurovereenkomst (Verbr., 22 juni 1925, *Pas.*, 1925, I, 306) ;

— twee onderscheidene vorderingen tot schadeloosstelling, uitgaande van dezelfde eiser en gericht tegen dezelfde verweerder, en gesteund op de wettelijke verplichting, de schade te herstellen voortspruitende uit het uitvoeren van mijnwerken (mijnschade) (Rb. Luik, 5 nov. 1948, *Jur. Liège*, 1948-49, blz. 110).

57. — Moeten daarentegen niet samengevoegd worden voor het bepalen van de aanleg :

— de vordering tot betaling van vrachtprijs voor verscheidene vervoeren : er is telkens een afzonderlijk vervoercontract (Verbr., 28 april 1927, *Pas.*, 1927, I, 215 ; — Verbr., 18 april 1929, *Pas.*, 1929, I, 159) ;

— twee eisen, door twee verschillende partijen, betrokken bij een aanvaring, tegen elkander ingesteld, hoewel verknocht, hebben niet dezelfde oorzaak, en mogen dus niet samengeteld worden om de aanleg te bepalen (Gent, 12 maart 1951, *P.A.*, 1951, 132 ; *R.W.*, 1951-52, 264 (impliciete oplossing) ; — *vgl.* ook het advies van substituut-procureur-generaal Matthys bij dit arrest). Het hof is in dit arrest echter nog een stap verder gegaan : twee vorderingen werden op grond van dezelfde aanvaring door de daarbij betrokken partijen tegen elkander ingesteld ; het bedrag van de ene ging de laatste aanleg te boven, doch niet het bedrag van de andere. Deze laatste stelde beroep in, en de geïntimeerde, wiens vordering dus wel het bedrag van de laatste aanleg te boven ging, stelde op zijn beurt incidenteel beroep in (de twee zaken waren natuurlijk reeds in eerste aanleg wegens verknochtheid samengevoegd). Die geïntimeerde nu wierp bovendien de niet-ontvankelijkheid op van het beroep ingesteld door de tegenpartij, wiens vordering beneden het bedrag van de laatste aanleg bleef. In zijn advies achtte het openbaar ministerie de stelling van de geïntimeerde gegrond, en dus het beroep van de appellant niet-ontvankelijk, het incidenteel beroep van de geïntimeerde daarentegen wel ontvankelijk. Het hof echter besliste dienaangaande, dat het hoofdberoep weliswaar niet-ontvankelijk was (en dat dus de beide vorderingen niet mochten samengevoegd worden), doch het besliste bovendien, dat het feit dat de andere partij die de niet-ontvankelijkheid van het hoofdberoep opwierp, meteen ook betekende, dat zij het gezag van het gewijsde inriep nopens de aansprakelijkheid, die in laatste aanleg vastgesteld was ten aanzien van de appellant. Derhalve werd het incidenteel beroep ongegrond verklaard.

Deze beslissing lijkt, wat het laatste punt betreft, niet geheel onaanvechtbaar : zij komt er inderdaad op neer, dat enerzijds aanvaard wordt dat de onderscheidene vorderingen der twee partijen niet dezelfde « oorzaak » hebben in de zin van de artikelen 23 en 25 der bevoegdheidswet, en dus niet mogen samengeteld worden om de aanleg te bepalen (wat juist is), doch dat anderzijds deze vorderingen wel dezelfde « oorzaak » hebben in de zin van artikel 1351 van het burgerlijk wetboek. Welnu, zoals reeds boven gezegd werd (zie boven, n^r^ 59), is het begrip « oorzaak » in de artikelen 23 en 25 der bevoegdheidswet breder dan « oorzaak » in artikel 1351 van het burgerlijk wetboek. Het zou echter te ver leiden, dit nader uit te diepen ; daarom wordt hier verwezen naar de desbetreffende trefwoorden (zie Tw. *Bewijs ;* Tw. *Gewijsde*).

58. — Wanneer de eis verschillende punten omvat, die uit één zelfde oorzaak voortspruiten, en wanneer voor een van die punten, of voor verschillende ervan, er schatting door de partijen bestaat op een bedrag, dat (ook samengeteld) beneden het bedrag van de laatste aanleg blijft, ook al weze het het hoogst mogelijke (b.v. 25.000 fr. voor de rechtbank van eerste aanleg, of 2.000 fr. voor het vredegerecht), terwijl voor de

andere punten geen wettelijke schatting bestaat, en zij evenmin door de partijen geschat zijn, mag de rechter in beroep aan die andere punten geen waarde toekennen, hoe miniem ook, om ze bij het reeds geschatte bedrag (dat eventueel dus het maximum van de laatste aanleg bereikt) te voegen, en aldus het beroep ontvankelijk te verklaren : het vonnis is in laatste aanleg gewezen (Verbr., 6 okt. 1949, *R.W.*, 1949-50, 711 ; *Pas.*, 1950, I, 63). De rechter is inderdaad niet bevoegd, zelf de eis te schatten (art. 33 bevoegdheidswet).

59. — c) Wanneer de gevorderde som deel uitmaakt van een grotere schuldvordering die betwist wordt, bepaalt het bedrag van deze laatste de bevoegdheid en de aanleg (art. 24 bevoegdheidswet ; — zie hierover, Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 335, blz. 98 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nrs 999 en volg. ; — Braas, *o.c.*, nr 649, blz. 138).

De *ratio legis* van deze bepaling is artikel 1351 B.W. (gezag van het gewijsde) : tegenstrijdige beslissingen dienen vermeden te worden. Derhalve, opdat het bedrag van de grotere schuldvordering de aanleg (en de bevoegdheid) zou bepalen, moet de hele grotere schuldvordering tussen dezelfde partijen, in dezelfde hoedanigheid en steunend op dezelfde oorzaak, betwist worden (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 335, blz. 98 ; — Rb. Brussel, 2 dec. 1952, *J.T.*, 1952, 657 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nr 998).

Oorzaak is hier te verstaan in de zin van art. 1351 B.W. (*vgl.* boven, nr 55).

Derhalve, indien slechts een deel van de grotere schuldvordering betwist wordt (b.v. wanneer slechts een slotsaldo gevorderd wordt, de rest zonder betwisting betaald zijnde, of wanneer de gedaagde uitdrukkelijk de vordering deels erkent, en slechts een bepaald deel ervan betwist) is artikel 24 niet van toepassing : de waarde van het gene betwist wordt, bepaalt bevoegdheid en aanleg (Rb. Brussel, 2 dec. 1952, *J.T.*, 1952, 657 ; — Rb. Kortrijk, 14 dec. 1951, *J.T.*, 1952, 167 ; — Gent, 11 okt. 1955, *R.W.*, 1955-56, 1191).

Doch, in dit laatste geval, moet het gebrek aan betwisting door de gedaagde van een gedeelte van de vordering gepaard gaan met een ernstig aanbod van betaling van dit niet-betwiste deel ; zoniet, heeft de erkenning geen invloed en blijft de aanleg bepaald door het bedrag van de oorspronkelijke vordering (Gent, 31 maart 1951, *R.W.*, 1951-52, 316).

Anderzijds werd echter ook gevonnist, dat de bewering dat de vordering van een grotere schuldvordering deel uitmaakt, ernstig moet zijn ; een vage bewering is niet voldoende (Brussel, 8 febr. 1938, *J.T.*, 1938, 185 ; *P.P.*, 1938, 182).

60. — Maakt deel uit van een grotere schuldvordering, welker bedrag derhalve de aanleg zal bepalen, de vordering van de verzekeraar-wet tegen de derde-aansprakelijke tot terugbetaling van vergoedingen door hem aan het slachtoffer van een arbeidsongeval betaald : de verzekeraar-wet treedt hier op als in de plaats gesteld van het slachtoffer, en oefent een deel van diens vordering uit, welke noodzakelijk zal moeten onderzocht worden met het oog op de beslechting van de vordering van de verzekeraar-wet. Het is dus het bedrag van de eis van het slachtoffer dat de aanleg zal bepalen.

Bestaat daarvoor geen wettelijke schatting, en werd ze bij gebreke daarvan door de partijen geschat boven het bedrag van de laatste aanleg (hetzelfde ware het geval indien er wettelijke schatting bestond boven dit bedrag), dan is het vonnis dat er op gewezen wordt, vatbaar voor beroep (Verbr., 5 juni 1954, *J.T.*, 1954, 553, met noot L. Carlier; *Pas.*, 1954, I, 848).

Een andere zeer belangrijke toepassing vindt artikel 24 bevoegdheidswet ten aanzien van de vorderingen tot betaling van verzekeringspremiën: wordt naar aanleiding van zulke vordering door de verzekerde het verzekeringscontract betwist, dan bepaalt de waarde daarvan, d.w.z. het totale bedrag van alle premiën die krachtens de polis zullen moeten betaald worden, de bevoegdheid en de aanleg (Verbr., 19 jan. 1911, *Pas.*, 1911, I, 91; — Verbr., 17 juli 1919, *Pas.*, 1919, I, 193; — Gent, 5 juli 1950, *Bull. Jur. Immob.*, 1951, 22; — Rb. Dinant, 25 nov. 1953, *Bull. Ass.*, 1953, 852; — Vred. Mechelen, 13 juni 1952, *R.W.*, 1952-53, 324; *T. Vred.*, 1953, 195; *R.G.A.R.*, 1953, 5184).

61. — d) Wanneer een vordering ingesteld wordt door meerdere eisers, of wanneer een vordering gericht is tegen meerdere gedaagden, doch krachtens eenzelfde titel, dan bepaalt de gehele gevorderde som de bevoegdheid en de aanleg, zonder dat moet rekening gehouden worden met elks aandeel (art. 25 bevoegdheidswet).

Titel betekent hier hetzelfde als oorzaak in artikel 23 (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 336, blz. 99; — zie boven, nr 55).

Het is natuurlijk niet voldoende dat de titel gelijkaardig zou zijn, het moet dezelfde zijn: d.w.z. dat er slechts één titel is, gemeen aan al de eisers of al de verweerders.

Steunen de eisers zich op verschillende titels, dan wordt het bedrag van de eis ten aanzien van elk afzonderlijk bepaald.

Met het geval waar meerdere eisers optreden, moet gelijkgesteld worden datgene, waarbij een partij in verschillende hoedanigheden optreedt, b.v. in eigen naam, en als voogd over een minderjarig kind (Gent, 4 dec. 1950, *R.W.*, 1950-51, 837; — Brussel, 13 febr. 1952, *J.T.*, 1953, 125).

Artikel 25 is echter niet toepasselijk, wanneer het geding gaat tussen één eiser en één verweerder, ongeacht de weerslag die de beslissing nopens het betreffende geschil kan hebben op gedingen die tussen andere partijen zouden kunnen gevoerd worden (Verbr., 1 febr. 1943, *Pas.*, 1943, I, 44; *Rev. prat. not.*, 1943, 231 en noot).

62. — Steunen op dezelfde titel:

— een schuldeiser die de erfgenamen van zijn schuldenaar tot terugbetaling van het ontleende kapitaal dagvaardt (Brussel, 1 april 1914, *Pas.*, 1914, II, 239);

— de verzekeraar en de verzekerde, die de aansprakelijke dagvaarden tot schadeloosstelling, de eerste nl. als wettelijk gesubrogeerd in de rechten van de verzekerde (Brussel, 10 nov. 1952, *J.T.*, 1953, 453, met noot Lermusiaux; — Brussel, 6 maart 1954, *J.T.*, 1954, 576, met noot Lermusiaux; — *vgl.* Verbr., 5 juni 1954, *J.T.*, 1954, 553);

— wanneer tegen verscheidene verweerders een hoofdelijke veroordeling gevorderd wordt, betekent dit dat tegen elk van hen het geheel wordt geëist; derhalve is het totale gevorderde bedrag bepalend voor aanleg en bevoegdheid (Rb. Luik, 18 juni 1938, *Rev. Dr. Minier*, 1940, 153).

63. — Steunen daarentegen op een verschillende titel:

— verschillende onverdeelde medeëigenaars, die samen dagvaarden tot betaling van schadeloosstelling, veroorzaakt aan hun gemeenschappelijk eigendom. Het eigendomsrecht van ieder van hen is een verschillende titel (Gent, 17 juni 1947, *T. Vred.*, 1949, 106);

— de verschillende eisers in een proces tot nietigverklaring van dwangbevelen waarbij (onrechtstreekse) gemeentebelastingen wegens het aanleggen van voetpaden en boordstenen ingevorderd worden ; hoewel al deze eisen met elkander verknocht zijn, en aldus door één exploot kunnen ingesteld worden, hebben zij elk hun eigen van de andere onderscheiden oorzaak : het dwangbevel. Zij mogen dus niet samengeteld worden, om de aanleg te bepalen (Gent, 11 juni 1955, *R.W.*, 1955-56, 796) ;

— de eisen tot betaling van onderhoudsgeld, door een zelfde eiser ingesteld tegen verschillende verweerders ; er werd inderdaad gevonnist dat elk van deze eisen op een verschillende titel steunt (Rb. Antwerpen, 10 jan. 1936, *R.W.*, 1935-36, 874). Hierbij weze echter opgemerkt, dat artikel 2 *bis* van de bevoegdheidswet afgeschaft is door de wet van 10 februari 1953, zodat de motieven van dit vonnis thans niet helemaal meer gelden ; doch de oplossing moet blijkbaar dezelfde blijven, daar het door artikel 3 der wet van 10 februari 1953 ingelaste tweede lid van artikel 27 der bevoegdheidswet omtrent de aanleg bepaalt, dat de waarde van het geschil gelijk is aan het in de titel uitgedrukte kapitaal, en bij gebreke daarvan, aan de annuïteit. Deze waarde zal aldus ten aanzien van alle verweerders afzonderlijk moeten bepaald worden.

64. — Door de quasi-unanieme rechtspraak worden de eisen van verschillende personen, die de auteur van de onrechtmatige daad aanspreken tot schadeloosstelling, geacht elk op een onderscheidene titel te steunen nl. de schade door elk van die personen (of eventueel door een persoon in verschillende hoedanigheden) ondergaan (Verbr., 8 maart 1906, *Pas.*, 1906, I, 159 met besluiten advocaat-generaal Janssens ; — Gent, 4 dec. 1950, *R.W.*, 1950-51, 837, met noot J.M. ; — Gent, 21 mei 1951, *R.W.*, 1951-52, 1070 ; — Verbr., 21 mei 1891, *Pas.*, 1891, I, 154 ; — Verbr., 9 juli 1942, *Pas.*, 1942, I, 168).

Wanneer in zulk geval een globale som gevorderd wordt door de verschillende eisers, zonder dat zij bepalen hoeveel voor elk van hen geëist wordt, is het daarop gevelde vonnis in laatste aanleg, en is geen beroep mogelijk, ondanks eventuele schatting boven het bedrag van de laatste aanleg (Gent, 4 dec. 1950, *R.W.*, 1950-51, 837, met noot J.M.). Inderdaad, in zulk geval blijft het juiste bedrag van de eis van elk der onderscheidene partijen wettelijk onbekend, en is er geen (wettelijke) schatting boven het bedrag van de laatste aanleg. En anderzijds blijft, daar waar de eis van die aard is dat er wettelijke schatting bestaat (art. 21 tot 31 bevoegdheidswet), de schatting door de partijen zonder uitwerking (art. 33 bevoegdheidswet ; — Verbr., 8 juni 1922, *Pas.*, 1922, I, 348 ; — *vgl.* verder, n^r^ 68).

In een recent arrest echter, heeft het hof van beroep te Gent, overigens vasthoudende aan het beginsel dat verschillende eisen, ingesteld door verschillende personen, en strekkende tot schadeloosstelling uit dezelfde onrechtmatige daad, inderdaad een onderscheidene oorzaak hebben, nl. de aan elk dezer eisers toegebrachte schade, — daartegenover echter beslist, dat de rechter in beroep tot plicht heeft, na te gaan, ook wanneer dit niet door de partijen is bepaald, aan wie de onderscheidene gevorderde vergoedingen in werkelijkheid zouden toekomen. Aan de hand daarvan, zou dan vastgesteld worden, in hoeverre het aangevochten vonnis vatbaar was voor beroep (Gent, 28 febr. 1956, *R.W.*, 1955-56, 1522, met noot F. B.). Dit arrest lijkt echter in te gaan tegen de artikelen 21 en 25 der bevoegdheidswet : het gaat inderdaad om verschillende eisen, waarvoor slechts wettelijke schatting op grond van artikel 21 kan bestaan, wanneer bij elk ervan een bepaald bedrag gevorderd wordt. Overigens is het de rechter verboden, zelf de door de partijen ingestelde eisen te schatten (*vgl.* art. 33 bevoegdheidswet ; — zie Verbr., 6 okt. 1949, *Pas.*, 1950, I, 63 ; *R.W.*, 1949-50, 711). En het is niet voldoende, dat het bedrag van de eis wellicht bepaalbaar zou zijn, om beroep mogelijk te maken ; de elementen tot berekening ervan dienen als dusdanig aangegeven te worden (Verbr., 27 okt. 1949, *Pas.*, 1950, I, 112 ; *R.W.*, 1949-50, 1150 ; — *vgl.* : Verbr., 6 okt. 1938, *Pas.*, 1938, I, 306). Weliswaar heeft de rechter de bevoegdheid, de dagvaarding te interpreteren, doch deze interpretatie zou toch niet zo ver kunnen gaan, iets als gevorderd aan te zien dat het niet is.

Om al deze redenen kan deze oplossing in de huidige stand van de wetgeving en rechtspraak dan ook niet zonder voorbehoud aanvaard worden (zie noot F.B. onder het aangehaalde arrest).

Delikater is het probleem van de zgn. « gezinsschade », d.i. de gezamenlijke inkomstenschade door de nabestaanden van het overleden slachtoffer van een onrecht-

matige daad ondergaan, waarover sprake is in gemeld arrest. Hieromtrent werd soms beslist dat de schadeloosstelling niet dient verdeeld te worden tussen de aanspraakgerechtigden, zodat het totale gevorderde bedrag de bevoegdheid en de aanleg zou bepalen. Onaanvechtbaar lijkt zulks echter niet (zie daaromtrent o.m. Ronse, Jan, *Aanspraak op schadeloosstelling uit onrechtmatige daad*, n^rs 322 en volg; — Gent, 14 juni 1951, in zake O.M. en Mahy t./Berth, *onuitg.*; bevestigd door Verbr., 14 jan. 1952, *Pas.*, 1952, I, 264, waar echter deze kwestie niet aangeraakt wordt; — *vgl.* Tw. *Schade en schadeloosstelling*).

Anderzijds werd in een nog meer recent arrest terloops een geheel nieuwe opvatting van het oorzaak-begrip ter zake van vorderingen uit onrechtmatige daad vooropgesteld: als oorzaak wordt niet meer aangezien, de schade door elk der benadeelden ondergaan, doch wel de onrechtmatige daad zelf (Gent, 11 juni 1956, *R.W.*, 1956-57, 192, met noot F. B.). Deze opvatting, die ingaat tegen de heersende rechtspraak, is zeker vatbaar voor kritiek, o.m. om redenen van rechtszekerheid. Doch, moest zij door de rechtspraak aanvaard worden, dan zouden veel practische moeilijkheden uitgeschakeld worden, en tegenstrijdige beslissingen vermeden (zie de noot F. B. onder dit arrest, n^r 4).

65. — De respectievelijke vorderingen tot betaling van de kraamkosten en het onderhoud van de moeder gedurende 4 weken (art. 340 c B.W.), en tot levensonderhoud van het natuurlijk kind tegen de vermoedelijke vader (340 b B.W.), die tegelijk ingesteld worden, vormen in dit verband een der meest delicate en meest omstreden vraagstukken in rechtsleer en rechtspraak.

Reeds vroeger namen sommige beslissingen aan, dat er hier slechts één oorzaak is, en dat derhalve de eis van de moeder in dezelfde mate vatbaar is voor beroep als die van het kind (Brussel, 14 okt. 1927, *Pas.*, 1928, II, 40; — Brussel, 7 okt. 1935, *J.T.*, 1936, 101; — Luik, 1 april 1938, *J.T.*, 1938, 390). Doch de meerderheid van rechtsleer en rechtspraak was van oordeel dat deze vorderingen, ofschoon op hetzelfde feit gesteund, nl. de bevalling, toch een verschillende oorzaak hebben, nl. de eerste (340 c) de geslachtsomgang tijdens het wettelijk tijdperk der bevruchting, en de tweede (340 b) het vermoedelijk vaderschap van het kind.

Derhalve werd in het algemeen aangenomen, dat beide eisen ten aanzien van de vatbaarheid voor beroep afzonderlijk moeten beschouwd worden, en niet mogen worden samengeteld (Gent, 1 juli 1953, *R.W.*, 1953-54, 1150, met advies advocaat-generaal Matthys; — Gent, 12 maart 1951 en 23 mei 1951, *onuitg.*, aangehaald in het eerstgenoemde; — Gent, 24 april 1950, *R.W.*, 1950-51, 1138 en noot J. M.; — Luik, 7 maart 1923, *P.P.*, 1924, 553; — Luik, 15 april 1930, *B.J.*, 1930, 342; — Brussel, 4 juli 1933, *J.T.*, 1933, 495; — Brussel, 14 juni 1933, *Pas.*, 1933, II, 153; — Gent, 17 juli 1915, *Pas.*, 1915-16, II, 122; — Luik, 4 dec. 1952, *Pas.*, 1953, II, 48).

Dit kon tot eigenaardige en onbillijke gevolgen leiden: waar het in beroep ten aanzien van de vordering van het kind (340 b B.W.) kon komen vast te staan, b.v. door bloedonderzoek, dat de aangesprokene de vermoedelijke vader niet kan zijn, en dus niet verplicht is, bij te dragen tot het levensonderhoud van het kind, kon hij intussen door een niet voor beroep vatbaar vonnis veroordeeld blijven tot betaling van de kraamkosten van de moeder. Ook het omgekeerde ware mogelijk. Om deze reden meenden dan ook sommige auteurs, dat het beroep in beide vorderingen in dezelfde mate moest mogelijk zijn (De Page, I, n^r 1200, blz. 1191 en volg., in het bijzonder blz. 1193: deze auteur aanvaardt nochtans dat theoretisch er twee van elkander onderscheidene oorzaken zijn voor de twee vorderingen).

In een recent arrest, heeft het hof van beroep te Gent zijn vroegere vaststaande rechtspraak gewijzigd, en beslist, in een blijkbaar principiële uitspraak, dat de beide vorderingen één en dezelfde oorzaak hebben, nl. het ondeelbaar feit van de buitenechtelijke verwekking van een kind; zodat, naar luid van artikel 23 der bevoegdheidswet, de beide vorderingen moeten samengeteld worden om de aanleg te bepalen (Gent, 23 april 1955, *R.W.*, 1955-56, 350, met noot F. Baert; — Gent, 18 juni 1955, *R.W.*, 1955-56, 354). Deze nieuwe rechtspraak dient, al was het maar om praktische redenen, aanvaard te worden. Doch het ware in elk geval wenselijk, *de lege ferenda*, dat de wetgever zou tussenkomen om de beide vorderingen hetzelfde lot te doen delen wat de aanleg betreft, en aldus alle mogelijkheid van betwisting uit te schakelen.

Hierbij mag volledigheidshalve nog aangestipt worden, dat, hoewel dit laatste

arrest zich steunt op artikel 23 der bevoegdheidswet, hier eerder artikel 25 schijnt van toepassing te moeten zijn : de eiseres (moeder van het natuurlijk kind) treedt immers op in twee hoedanigheden, nl. in eigen naam, en als wettelijke vertegenwoordigster van het kind (zie de arresten van 1 juli 1953 en 24 april 1950, hierboven aangehaald). Praktisch komt dit natuurlijk op hetzelfde neer, daar « titel » in artikel 25 dezelfde betekenis heeft als « oorzaak » in artikel 23.

Door het hierboven (n^r 64, *in fine*) aangehaalde arrest van het hof van beroep te Gent (11 juni 1956, *R.W.*, 1956-57, 192) wordt anderzijds aanvaard, dat beide vorderingen steeds vatbaar zijn voor beroep, welk ook het gevorderde bedrag weze. Deze vorderingen zouden nl. niet vatbaar zijn voor begroting, daar zij verband houden met de staat van de personen (art. 36 bevoegdheidswet ; — zie de noot F. B. onder dit arrest).

2) Wettelijke schatting.

66. — a) Zo de eis een geldsom tot voorwerp heeft, is het bedrag van het geschil gelijk aan de gevorderde som (art. 21 bevoegdheidswet). Wanneer echter de vordering in de loop van het geding gewijzigd wordt, bepaalt het bedrag dat gevorderd wordt in de laatste besluiten, de waarde van het geding (Braas, *o.c.*, I, n^r 639 ; — Verbr., 17 maart 1938, *Pas.*, 1938, I, 131 ; — Brussel, 9 nov. 1951, *R.W.*, 1951-52, 598 ; — Brussel, 4 maart 1952, *Pas.*, 1952, II, 90 ; *J.T.*, 1952, 656 ; *Rev. prat. not.*, 1952, 325 ; — Brussel, 28 mei 1952, *J.T.*, 1952, 456, met noot Lermusiaux ; — Brussel, 8 febr. 1936, *R.W.*, 1935-36, 1093).

Het is anderzijds slechts het betwiste gedeelte van de gevorderde som die de aanleg en de bevoegdheid bepaalt, mits door de verweerder desbetreffende een ernstig voorstel ter betaling van het niet betwiste deel gedaan wordt (Gent, 11 okt. 1955, *R.W.*, 1955-56, 1191 ; — Gent, 31 maart 1951, *R.W.*, 1951-52, 316 ; — *vgl.* boven, n^r 59).

67. — Wanneer de eis strekt tot betaling van een geldsom, is het alleen de gevraagde som die de waarde van het geding, en dus de aanleg bepaalt : een schatting door de partijen kan dan geen invloed meer hebben, en indien nl. een bedrag gevorderd wordt beneden dat van de laatste aanleg, is het vonnis niet vatbaar voor beroep, ook al hadden de partijen de waarde van het geding geschat op een bedrag hoger dan dat van de laatste aanleg (Gent, 4 dec. 1950, *R.W.*, 1950-51, 837, met noot J. M. ; — Brussel, 25 jan. 1952, *R.W.*, 1952-53, 507 ; — Brussel, 27 dec. 1952, *J.T.*, 1953, 383, met noot Lermusiaux).

Dit is maar een toepassing van het algemeen principe, dat wanneer er een wettelijke schattingsregel bestaat, de schatting der partijen zonder uitwerking blijft (*vgl.* art. 33 bevoegdheidswet ; — Verbr., 8 juni 1922, *Pas.*, 1922, I, 348 ; — Verbr., 9 juli 1942, *Pas.*, 1942, I, 168 ; — Gent, 4 dec. 1950, hierboven aangehaald).

68. — Het heeft geen belang dat de gevorderde som overdreven zou zijn : in elk geval bepaalt zij de waarde van het geschil (Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 337, blz. 100 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^r 1292, en de aldaar aangehaalde referenties).

Dit is een verschil met de schatting door de partijen : indien deze duidelijk overdreven is, met het doel de wet te omzeilen en zich een tweede aanleg te verzekeren, wordt het beroep niet-ontvankelijk verklaard, en kan de appellant zelfs tot betalen van schadeloosstelling veroordeeld worden (art. 35, bevoegdheidswet).

69. — Het spreekt vanzelf dat in geval van een eis tot betaling van een geldsom, de hierboven uiteengezette algemene regelen ook toepasselijk zijn (zie boven, nrs 54 tot 65). Deze regelen gelden immers in elk geval, zowel in de gevallen van wettelijke schatting, als wanneer er schatting door de partijen dient te geschieden.

70. — Een speciaal probleem stelt zich hier, ten aanzien van de vorderingen tot betaling van een geldsom, uitgedrukt in vreemde munt. Door de rechtspraak en rechtsleer werd steeds aanvaard, dat artikel 21 niet kan toegepast worden op vorderingen tot betaling van een bepaalde som uitgedrukt in vreemde munt. Deze vorderingen dienen geschat te worden volgens artikel 33 van de bevoegdheidswet (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 337, blz. 100; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nr 933; — Verbr., 6 april 1933, *Pas.*, 1933, I, 199; — Verbr., 18 mei 1933, *Pas.*, 1933, I, 245).

Op te merken valt hierbij, dat de rechter in beroep over een tamelijk objectief criterium beschikt om een overdreven schatting te onderkennen, en derhalve toepassing te maken van artikel 35: nl. de officiële of officieuze wisselkoers dier vreemde munten.

Ook de jongste rechtspraak, en namelijk de rechtspraak betreffende dit punt van nà de besluitwet en het besluit der in rade vergaderde ministers van 1 mei 1944, heeft beslist dat vorderingen in vreemde munt dienden geschat te worden boven het bedrag van de laatste aanleg, op straf van niet-ontvankelijkheid van het beroep, wat ook het bedrag in vreemde munt van de vordering zij (Brussel, 2 juni 1951, *J.T.*, 1951, 650; *R.W.*, 1951-52, 260; — Brussel, 2 juni 1951, *P.A.*, 1952, 401; — Brussel, 18 juni 1952, *Pas.*, 1952, II, 44; — Luik, 8 juli 1952, *Jur. Liège*, 1952-53, 92; — noot Lermusiaux in *J.T.*, 1952, 107-108).

Een recent arrest echter beslist dat sedert de inwerkingtreding van het besluit der in rade vergaderde ministers van 1 mei 1944, de Nederlandse gulden een officieel genoteerde waarde geworden is, waarop artikel 29 der bevoegdheidswet moet toegepast worden: wettelijke schatting volgens de officiële koers ter beurs gepubliceerd door de Nationale Bank van België, en nl. volgens de koers, op het ogenblik van de dagvaarding. Derhalve zou een schatting door de partijen niet meer nodig zijn, en zelfs zonder uitwerking blijven (zie Brussel, 8 jan. 1954, *R.W.*, 1954-55, 168).

Op te merken valt, dat, indien deze rechtspraak wordt gevolgd, zij ook zou gelden voor de andere vreemde munten, waarvan de koersen ingevolge genoemde wetsbepalingen (art. 2, besl. 1 mei 1944) dagelijks ter beurs gepubliceerd worden.

71. — b) Betreffende de geschillen over de geldigheid of ontbinding van een huurovereenkomst bepaalt artikel 26 der bevoegdheidswet dat de waarde van het geschil bepaald wordt volgens de hiernavolgende regelen:

— betreft het de geldigheid van een huurovereenkomst: de waarde van het geschil is gelijk aan de samengetelde huurgelden voor de ganse duur van de overeenkomst.

— betreft het de verbreking van een huurovereenkomst: de waarde van het geschil is gelijk aan het totaal bedrag van de nog te vervallen huurgelden.

De huurgelden waarvan sprake omvatten zowel de in geld bedongen huurprijs als de prestaties in natura (b.v. in zake landpacht), en omvat ook alle bijkomende lasten, b.v. belastingen door de huurder te dragen enz. (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 340, blz. 102-103).

72. — Deze wettelijke schatting geldt enkel voor de door artikel 26 uitdrukkelijk voorziene gevallen : betwistingen nopens de geldigheid of de ontbinding van de huurovereenkomst. Vallen niet onder de toepassing ervan, b.v. geschillen betreffende het bestaan zelf van een huurovereenkomst (Rb. Dendermonde, 17 maart 1950, *R.W.*, 1949-50, 1557 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 340, blz. 103 ; deze auteur vermeldt ook, doch ten onrechte, geschillen betreffende « de uitdrijving van de huurder wegens wanbetaling » : om de uitdrijving te kunnen bekomen moet immers eerst de ontbinding tegen de huurder gevorderd worden).

Artikel 26 is evenmin toepasselijk op geschillen betreffende het uitdrijven van de huurder wegens het verstrijken van de huurtermijn (Rb. Marche-en-Famenne, 10 febr. 1950, *Jur. Liège*, 1949-50, 207).

In deze gevallen dient de eis dus door de partijen te worden geschat. Strekt de eis tot betaling van achterstallige huurgelden, dan bepaalt het bedrag van de gevorderde som de aanleg. Doch wanneer de verweerder (b.v. bij wedereis) de geldigheid, handhaving of draagwijdte van de huurovereenkomst betwist, wordt de waarde van het geschil niet meer bepaald door de gevorderde som, doch wel door het bedrag van de titel, en is artikel 26 van toepassing, nl. voor zover het geschil aldus zijn weerslag kan hebben op de toekomstige betrekkingen en betwistingen tussen de partijen (art. 24 bevoegdheidswet ; — Luik, 3 jan. 1936, *Pas.*, 1937, II, 42 ; — *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nrs 1008 en volg.).

Opgemerkt weze, dat ter zake van huur van handelshuizen, alle vonnissen vatbaar zijn voor beroep, zodat elke schatting daar zonder belang is (art. 31, w. 30 april 1951).

73. — c) Bij betwistingen over de titel van een altijddurende rente of een lijfrente, wordt de waarde van het geschil bepaald door het kapitaal dat in de titel uitgedrukt wordt. Bij gebreke daarvan, wordt de waarde van het geschil bepaald door het bedrag van de annuïteit te vermenigvuldigen met 20 voor een altijddurende rente, en met 10 voor een lijfrente (art. 27, eerste lid, bevoegdheidswet).

De lijfrenten verschuldigd ingevolge de arbeidsongevallenwet vallen onder toepassing van dit artikel (Verbr., 19 dec. 1918, *Pas.*, 1919, I, 25 ; — Verbr., 29 juni 1933, *Pas.*, 1933, I, 272 ; — Verbr., 5 febr. 1948, *Pas.*, 1948, I, 80 ; — Verbr., 8 nov. 1951, *R.W.*, 1951-52, 1123 ; *Pas.*, 1952, I, 121 ; *J.T.*, 1952, 148). Als « betwisting nopens de titel » van zulke lijfrente moet o.m. beschouwd worden, de betwisting nopens de graad van de blijvende werkonbekwaamheid (Verbr., 8 nov. 1951, *cit.*). Eveneens, wanneer de derde-aansprakelijke betwist nog iets aan de verzekeraar-wet verschuldigd te zijn, en nl. beweert, dat hij de volledige vergoeding die hij op grond van het gemeen recht verschuldigd was, aan de rechthebbende van het slachtoffer heeft uitgekeerd (Gent, 3 febr. 1955, *R.W.*, 1954-55, 1593).

Artikel 27 is niet van toepassing bij vorderingen tot betaling van achterstallige renten, wanneer de titel zelf niet betwist wordt (*R.P.D.B.*, Tw.

Compétence en matière civile et commerciale, n^r 1087 ; — Braas, *o.c.,* I, n^r 656, blz. 344).

74. — Door de wet van 10 februari 1953, waarbij artikel 2 *bis* der bevoegdheidswet opgeheven werd (art. 1), en een § 11° toegevoegd werd aan artikel 3 der bevoegdheidswet (art. 2), werden alle geschillen betreffende uitkeringen tot levensonderhoud aan de bevoegdheid van de vrederechter onderworpen, voor zover zij gegrond zijn op de artikelen 205, 206, 207, 212, 337 en 351 van het burgerlijk wetboek en artikel 27 der wet van 18 juni 1950 en 28 december 1873 betreffende de krankzinnigen, en met uitzondering van de geschillen die verband houden met een geding tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed.

Wat de bepaling van de waarde van het geschil betreft, heeft artikel 3 van gemelde wet van 10 februari 1953 uit de tekst van artikel 27 der bevoegdheidswet de woorden «onverminderd de bepalingen van het eerste lid van artikel 2 *bis* » en in het bijzonder de woorden « of van een uitkering tot levensonderhoud » doen wegvallen, en aan artikel 27 een tweede lid toegevoegd, waarbij de waarde van de geschillen betreffende uitkering tot levensonderhoud als volgt bepaald wordt :

« Wordt de titel van een uitkering tot levensonderhoud betwist, dan wordt de waarde van het geschil bepaald door het kapitaal dat in de titel uitgedrukt is, en, bij gebreke daarvan, door de annuïteit ».

Hier is dus een verschil met de wettelijke schatting volgens de vroegere wetgeving (art. 27 bevoegdheidswet), en met de thans nog geldende wettelijke schatting ter zake van betwistingen nopens lijfrenten.

Het is het bedrag van de gevorderde annuïteit dat de waarde van het geschil bepaalt, zonder dat dit met enig coëfficiënt moet vermenigvuldigd worden.

Practisch zal dit natuurlijk weinig verschil maken, daar het wel zelden zal voorkomen dat het gevorderde onderhoudsgeld minder dan 2.000 fr. per jaar bedraagt. Zulks is wel mogelijk, wanneer b.v. verscheidene onderhoudsplichtigen aangesproken worden, en van sommigen onder hen minder dan of ten hoogste 2.000 fr. gevorderd wordt. Daar in het algemeen aangenomen wordt, dat de vorderingen tegen elk der verweerders op een afzonderlijke titel steunen (zie boven, n^r 63), zou in zulk geval het vonnis in laatste aanleg geveld zijn ter zake van diegenen tegen wie ten hoogste 2.000 fr. per jaar gevorderd werd.

75. — d) Wanneer — in de bovengenoemde gevallen, n^rs 72 tot 74 — renten of pachten *in natura* moeten betaald worden, en de uitkeringen of waren kunnen gewaardeerd worden volgens officiële marktberichten, wordt de schatting gedaan volgens de berichten van de dichtstbijgelegen markt, en zulks op de dag van de eis, of, wanneer er die dag geen marktbericht was, op die van de laatste markt (art. 28 bevoegdheidswet).

Voor zover het landbouwprodukten betreft, is het opstellen der marktberichten door de verschillende gemeentebesturen geregeld door het koninklijk besluit van 12 november 1921, gewijzigd door het koninklijk besluit van 17 december 1928.

Wanneer er ten aanzien van de bedongen waren geen marktberichten bestaan, zijn de gewone regelen van toepassing, m.a.w., dienen de partijen de eis te schatten (Van Bauwel, *o.c.,* II, n^r 342, blz. 104).

76. — e) Gaat het geschil over openbare fondsen of andere ter beurs genoteerde waren, dan worden deze geschat naar hun waarde op het ogenblik van de eis, volgens de prijs-courant die maandelijks door de regering afgekondigd wordt en gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch staatsblad (art. 29 bevoegdheidswet).

Zijn de waarden niet ter beurs genoteerd, dan dient de eis geschat te worden door de partijen.

Ten aanzien van vreemde munten werd onlangs beslist dat dit, sedert de besluitwet van 1 mei 1944 en het ministerieel besluit nr 6 van 1 mei 1944, ter beurs genoteerde waarden zijn, waarop artikel 29 der bevoegdheidswet derhalve van toepassing is ; het zou dus niet meer nodig zijn, dat de partijen in zulk geval de eis schatten (Brussel, 8 jan. 1954, *R.W.*, 1954-55, 168). De koersen tegen dewelke de Nationale Bank vreemde munten koopt en verkoopt zijn inderdaad de officiële ; zij moeten aangeplakt worden in de lokalen van de Nationale Bank, en moeten dagelijks in de officiële beursnoteringen bekend gemaakt worden (art. 2 besl. van in rade vergaderde ministers nr 6 van 1 mei 1944).

Deze rechtspraak is recent, en gaat in tegen de tot op dat ogenblik algemeen geldende rechtspraak, ook die van na het van kracht worden van bovengenoemde besluitwet en ministerieel besluit (zie hierboven, nr 70).

77. — f) Wanneer het een geschil betreft tussen schuldeiser en schuldenaar betreffende voorrechten en hypotheken, worden bevoegdheid en aanleg bepaald door het bedrag van de gewaarborgde schuldvordering, niet door de waarde van het bezwaarde goed (art. 30 bevoegdheidswet).

Het gaat hier over de geschillen betreffende het vestigen, het bestaan, en de uitgestrektheid van hypotheken en voorrechten, betreffende de eisen tot doorhaling en vermindering, e.a.d. (Bontemps, *Traité de la compétence en matière civile,* III, blz. 129, nr 1).

Deze regel geldt alleen voor betwistingen tussen schuldeiser en schuldenaar, en niet wanneer een derde, b.v. bezitter, bij het geschil betrokken is. In dat geval moet de eis door de partijen geschat worden (Van Bauwel, *o.c.,* II, nr 344, blz. 105 ; — *vgl. R.P.D.B.,* Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 1123).

De gewaarborgde schuldvordering omvat al hetgene door het voorrecht of de hypotheek gewaarborgd wordt : dus normaal de hoofdsom, drie jaar interesten (art. 87 Hypotheekwet), en de bijhorigheden, b.v. de kosten, wanneer die voorgeschoten werden door de schuldeiser, en hij er de hypotheek eveneens voor bedongen heeft (art. 83, 4° Hypotheekwet ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 1119).

Wanneer een eis strekt tot vermindering van het bedrag der inschrijving, worden de bevoegdheid en de aanleg bepaald door het betwiste bedrag, nl. datgene dat de eiser beweert niet verschuldigd te zijn (*R.P.D.B.,* Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 1121 ; — *vgl.* echter ook, nr 1122).

78. — g) Dezelfde regel geldt ten aanzien van geschillen tussen beslagleggende schuldeiser en beslagen schuldenaar ter zake van de beslaglegging : het bedrag van de schuldvordering waarvoor beslag gelegd wordt, bepaalt bevoegdheid en aanleg (art. 30, tweede lid, bevoegdheidswet, zijnde art. 7, w. 15 maart 1932).

Dit geldt voor alle beslagleggingen.

Het is enkel van toepassing op betwistingen tussen schuldeiser en schuldenaar, en niet b.v. op een vordering tot revindicatie van in beslag genomen goederen door een derde.

79. — h) Ter zake van rangregeling en verdeling bij aandelen, dienen verschillende gevallen onderscheiden te worden :

1) het geschil betreft alleen de rang van de schuldvorderingen (in geval van bevoorrechte of hypothecaire schuldvorderingen) : in principe wordt in dat geval de waarde van het geschil bepaald volgens artikel 33 bevoegdheidswet, d.i. door schatting der partijen (art. 31, tweede lid, bevoegdheidswet).

Indien echter het ganse te verdelen bedrag de 25.000 fr. niet te boven gaat, is het vonnis dat over de rangregeling beslist, steeds in laatste aanleg (art. 31, derde lid, bevoegdheidswet).

Op te merken valt dat de geschillen over rangregeling en verdeling bij aandelen, geschillen zijn nopens de tenuitvoerlegging van vonnissen, en derhalve steeds tot de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg behoren (art. 51 bevoegdheidswet). Dit wordt in artikel 31 bevoegdheidswet trouwens verondersteld.

2) gaat de betwisting ook over de schuldvorderingen zelf, dan wordt de waarde van het geschil bepaald door het bedrag van de betwiste schuldvordering : beroep zal slechts ontvankelijk zijn, wanneer de betwiste schuldvordering de 25.000 fr. overtreft. Het bedrag van de schuldvorderingen der betwistende partijen heeft ter zake geen belang, evenmin als de te verdelen som (art. 31, eerste lid, bevoegdheidswet).

80. — *Opmerking.*

Niet enkel moeten de wettelijke grondslagen tot schatting van de eis aanwezig zijn, doch bovendien dienen de partijen ook de nodige gegevens om de schatting te kunnen doen, bekend te maken, zoniet is het vonnis van de eerste rechter in laatste aanleg (Verbr., 27 okt. 1949, *R.W.*, 1949-50, 1150 ; — *vgl.* Verbr., 6 okt. 1938, *Pas.*, 1938, I, 306).

Het is dus van belang, b.v. de jaarlijkse huurprijs op te geven, of het bedrag van de lijfrente die gevorderd wordt, of het bedrag van de gewaarborgde schuldvordering, enz., daar anders het vonnis in laatste aanleg zou gewezen zijn, en het beroep dus niet ontvankelijk ware, vermits de waarde van het geschil, hoewel bepaalbaar, onbekend gebleven is.

3) Schatting door partijen.

81. — a) Indien de bovenstaande schattingsregelen (zie boven, n^rs^ 67 tot 80) niet aanwezig zijn, en alleen dan, dienen de partijen zelf de waarde van het geschil te schatten (art. 33 bevoegdheidswet ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 347, blz. 106-107, en de aldaar aangehaalde rechtspraak).

Een schatting door de partijen is overbodig, en heeft dan ook niet de minste invloed op bevoegdheid en aanleg, wanneer er wettelijke schatting is, b.v. indien de vordering strekt tot betaling van een geldsom, of wanneer het geschil gaat over de geldigheid of ontbinding van een huurovereenkomst enz. (Brussel, 24 jan. 1952, *R.W.*, 1952-53, 507 ; — Brussel, 27 dec. 1952, *J.T.*, 1953, 383, met noot Lermusiaux ; — Brussel, 22 mei 1953, *J.T.*, 1953, 588 ; — Verbr., 8 nov. 1951,*R.W.*, 1951-52, 1123 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 347, blz. 107 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* n^rs^ 1203 en volg.).

82. — Wanneer de eis verschillende punten omvat, hetzij wanneer verscheidene eisen door een enkele eiser tegelijk ingesteld werden,

hetzij wanneer verscheidene eisers gezamenlijk optreden, moet elk van de onderdelen van de eis afzonderlijk geschat worden op een bedrag boven dat van de laatste aanleg, opdat het vonnis vatbaar zou zijn voor beroep. Dit natuurlijk alleen voor zover de verschillende eisen elk een verschillende oorzaak hebben : de artikelen 23 en 25 der bevoegdheidswet dienen hier toegepast te worden.

In dit verband werd o.m. beslist :

— dat wanneer meerdere eisers een globale som vorderen ten titel van schadeloosstelling wegens een ongeval, de eis van ieder van hen een eigen oorzaak heeft, en dus afzonderlijk moet geschat worden, opdat eventueel beroep zou mogelijk zijn (Verbr., 2 nov. 1909, *Pas.*, 1910, I, 25 ; — Verbr., 6 jan. 1910, *P.P.*, 1910, nr 395). Andere uitspraken zijn hieromtrent nog verder gegaan, en hebben beslist, dat een schatting hier zelfs zonder gevolg zou blijven, daar de eisen tot betaling van een geldsom wettelijk geschat worden, en dus, opdat beroep mogelijk zou zijn, de gevorderde sommen door elk van de eisers dienen aangegeven te worden (zie boven, nr 64 en de aldaar aangehaalde rechtspraak ; — *vgl.* hierboven, nr 81) ;

— dat, wanneer een vordering twee punten omvat, waarvoor geen wettelijke schatting bestaat, en de partijen slechts een globale schatting hebben gedaan, — en wanneer in de loop van het geding één dezer punten wegvalt en de rechter derhalve slechts over het overblijvende punt te beslechten heeft, terwijl geen nieuwe schatting gedaan wordt, — het vonnis in dat geval in laatste aanleg gewezen is (Verbr., 10 mei 1951, *R.W.*, 1951-52, 444 ; *Pas.*, 1951, I, 617).

83. — Een speciaal geval is datgene waarbij de eis meerdere punten omvat, en er voor sommige daarvan wettelijke schatting bestaat boven het bedrag van de laatste aanleg, en voor andere niet.

Moet in zulk geval de eis dan nog globaal door de partijen geschat worden, of moet hij in zijn onderdelen waarvoor geen wettelijke schatting bestaat door de partijen geschat worden, ten einde beroep mogelijk te maken ?

In de rechtsleer wordt de vraag betwist : sommige auteurs menen, dat, wanneer voor een punt van de eis wettelijke schatting bestaat boven het bedrag van de laatste aanleg, het beroep in elk geval ontvankelijk is, zonder dat enige schatting door de partijen nodig weze (Bontemps, *Traité de la compétence en matière civile*, III, blz. 16 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nr 1214).

Anderen houden voor, dat er in zulk geval alleszins nog een schatting door de partijen moet gedaan worden, opdat het vonnis niet in laatste aanleg zou zijn (Braas, *o.c.*, blz. 379 ; — Bormans, *Code de procédure civile belge, Livre prélim., Compétence en matière contentieuse, Commentaire législatif et doctrinal*, derde uitg., II, nr 687, blz. 70).

De oplossing van dit geval is in de hierboven uiteengezette regelen en beginselen te vinden : inderdaad, wanneer de verschillende punten éénzelfde oorzaak hebben, en voor één van deze punten (b.v. vordering tot betaling van een geldsom) wettelijke schatting bestaat boven het bedrag van de laatste aanleg, is het vonnis in elk geval vatbaar voor beroep : volgens de artikelen 23 en 25 der bevoegdheidswet moeten immers de verschillende eisen, hetzij die door één eiser hetzij zij door verschillende eisers ingesteld werden (of tegen verschillende verweerders gericht zijn), en uit dezelfde oorzaak voortspruiten, samengeteld worden om de waarde van het geschil te bepalen. Wanneer dus reeds voor een van deze punten wettelijke schatting (of eventueel schatting door de partijen) bestaat boven het bedrag van de laatste aanleg, overtreft het gehele geschil alleszins de waarde van de laatste aanleg (*vgl.* in die zin Luik, 31 okt. 1919, *Pas.*, 1920, II, 50).

Toepassing makend van dezelfde artikelen 23 en 25 der bevoegdheidswet moet anderzijds beslist worden dat, wanneer de verschillende punten van de eis uit verschillende oorzaken voortspruiten, of de verschillende eisers krachtens een afzonderlijke titel optreden (of tegen de verschillende verweerders krachtens een afzonderlijke titel opgetreden wordt), elk van deze punten of eisen volgens zijn eigen waarde in eerste of laatste aanleg gevonnist wordt. M.a.w. voor die punten waarvoor geen wettelijke schatting bestaat boven het bedrag van de laatste aanleg, moeten de partijen zelf de eis schatten, opdat het vonnis op deze punten of ten aanzien van deze eisen vatbaar zou zijn voor beroep (zie boven, nrs 55-58, en 61-65 ; — *vgl.* de verschillende gevallen aangehaald door *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nrs 1214 en volg., zonder dat deze auteur echter een systematisch-principiële oplossing voorhoudt ; — zie ook T*w. Bevoegdheid en aanleg in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel*).

84. — b) Wanneer en door wie moet de eis geschat worden ?

Alleen de partijen mogen de eis schatten. De rechter is daartoe niet bevoegd (Verbr., 9 juli 1914, *Pas.*, 1915-16, I, 44 ; — Verbr., 6 okt. 1949, *Pas.*, 1950, I, 63 ; *R.W.*, 1949-50, 711).

1. De eiser dient de waarde van het geschil te schatten in zijn exploot van rechtsingang (dagvaarding). Doet hij dit niet, dan mag hij het geschil nog schatten uiterlijk in zijn eerste besluiten (art. 33, eerste lid, bevoegdheidswet).

De schatting, zo zij niet in de dagvaarding gedaan werd, dient werkelijk in de eerste besluiten te geschieden, wat verder ook de inhoud daarvan weze (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 348, blz. 108 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nrs 1237-1238).

Het wordt betwist of de schatting in de dagvaarding gedaan, nadien nog kan gewijzigd worden, nl. in de eerste besluiten (bevestigend : Brussel, 29 april 1953, *J.T.*, 1953, 589, met noot G. Lermusiaux).

Het lijkt alleszins zeker dat wanneer de eis geschat werd boven het bedrag van de laatste aanleg in de dagvaarding, de eiser in zijn eerste besluiten geen nieuwe schatting kan doen, beneden het bedrag van de laatste aanleg : op die wijze immers zou hij aan de verweerder naar willekeur het recht op beroep kunnen ontnemen, daar de verweerder zelf de eis slechts mag schatten wanneer de dagvaarding geen schatting inhoudt of slechts een schatting beneden het bedrag van de laatste aanleg (art. 33, tweede lid bevoegdheidswet ; — Luik, 28 maart 1882, *Pas.*, 1882, II, 268 ; *B.J.*, 1882, 573).

Anderzijds zou men kunnen aannemen dat de eiser in zijn eerste besluiten een schatting boven het bedrag van de laatste aanleg mag doen, indien hij in de dagvaarding de eis beneden het bedrag van de laatste aanleg geschat heeft : een schatting beneden het bedrag van de laatste aanleg staat immers in feite gelijk met een gebrek aan schatting en aan de eiser moet de gelegenheid gegeven worden een vergetelheid of vergissing van de deurwaarder te herstellen (*R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nr 1236 ; — Braas, *o.c.*, tweede uitg., nr 580 ; — Brussel, 29 april 1953, hierboven aangehaald). Nochtans bestaat in zulk geval het gevaar, dat de tweede schatting, boven het bedrag van de laatste aanleg, als klaarblijkelijk overdreven zou kunnen aangezien worden, zodat beroep niet ontvankelijk zou zijn (art. 35 bevoegdheidswet), — waarbij dan als « feiten en bescheiden der zaak » o.m. de eerste, lagere schatting zou kunnen ingeroepen worden.

2. De verweerder kan op zijn beurt de eis schatten, indien de eiser nagelaten heeft de schatting te doen, of het geding geschat heeft

beneden de waarde van de laatste aanleg. Het ware immers onaanvaardbaar dat de eiser naar willekeur de verweerder het recht van beroep zou kunnen ontnemen (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 348, blz. 108).

Deze schatting door de verweerder dient te geschieden in de eerste besluiten die hij over de grond van de zaak neemt (art. 33, tweede lid, bevoegdheidswet). Zij dient dus niet te geschieden in besluiten waarin b.v. een exceptie van onbevoegdheid of nietigheid opgeworpen wordt, zonder dat de grond van de zaak wordt behandeld.

Wanneer de gedaagde verstek liet gaan, kan hij de schatting doen in de verzetsakte.

Het wordt echter betwist of de gedaagde die verstek liet gaan, de eis nog zou kunnen schatten in de beroepsakte, wanneer hij, in plaats van verzet te doen, dadelijk beroep instelde (bevestigend: Brussel, 6 nov. 1889, *Pas.*, 1890, II, 337 (impliciet); — *anders:* Luik, 3 april 1895, *Pas.*, 1895, II, 260; — Braas, *o.c.*, blz. 278, noot 2). Een auteur wijst er op dat artikel 33 der bevoegdheidswet niet voorschrijft dat de schatting voor de eerste rechter zou geschieden; doch alleen dat ze zou geschieden in de eerste besluiten over de grond van de zaak (*R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nr 1255).

Normaal is een schatting die voor het eerst geschiedt in de akte van beroep, te laat en zonder waarde (Brussel, 8 febr. 1927, *Pas.*, 1927, II, 130).

85. — c) Artikel 34 der bevoegdheidswet schrijft voor dat de partijen, die gemachtigd moeten worden om in rechte te verschijnen, ook in het bijzonder moeten gemachtigd zijn om de in artikel 33 voorgeschreven schatting te doen.

Werd de schatting door zulke partijen gedaan zonder machtiging, dan wordt zij meestal als ongeldig beschouwd, en zou het vonnis in laatste aanleg zijn (Verbr., 20 okt. 1881, *Pas.*, 1881, I, 387; — Bontemps, *o.c.*, III, blz. 271, nr 6; — *anders:* Gent, 11 febr. 1905, *Pas.*, 1906, II, 8: dit arrest, waarin het gaat over het gevolg van een schatting, gedaan door het college van burgemeester en schepenen zonder de machtiging van de gemeenteraad, en dat degelijk gemotiveerd is, laat o.m. opmerken, dat zulke schatting boven het bedrag van de laatste aanleg een daad van bewaring is, die een onbekwame steeds mag verrichten; dit argument mag zeker niet zonder meer voorbijgegaan worden, vooral in het raam van de algemene theorie betreffende de onbekwamen; — zie hieromtrent ook Tw. *Staat en bekwaamheid*).

86. — d) De schatting van het geding moet uit de stukken die aan de rechter in beroep voorgelegd worden, blijken, zoniet is het beroep niet ontvankelijk, zelfs al werd de schatting ook werkelijk gedaan (Verbr., 18 okt. 1951, *Pas.*, 1952, I, 86).

Normaal zal de schatting blijken uit het vonnis *a quo*: de rechter geeft aan de partijen akte van hun schatting van het geding.

Anderzijds is voor de schatting geen enkele wettelijke vorm voorgeschreven. Het zal dus voldoende zijn, wanneer uit de dagvaarding of de eerste besluiten van de partijen zonder twijfel blijkt welke waarde zij aan het geschil toekennen (zie hieromtrent Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 351, blz. 109, met referenties; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nrs 1256 en volg., met verschillende toepassingsgevallen).

87. — e) Wanneer de schatting niet volgens de wettelijke voorschriften gedaan werd, is het vonnis in laatste

aanleg, en het beroep niet-ontvankelijk (art. 33, eerste lid, *in fine*, bevoegdheidswet).

Hierbij is het zonder belang, of de rechter in het vonnis vermeldt dat hij in eerste of in laatste aanleg uitspraak doet. Deze vermeldingen doen niets ter zake : het is enkel aan de rechter in beroep, te oordelen of de zaak in eerste of in laatste aanleg gevonnist is. Deze moet zulks trouwens ambtshalve doen, daar de bevoegdheid in eerste en laatste aanleg tot de openbare orde behoort (*R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^rs^ 1278-1279). De niet-ontvankelijkheid van het beroep kan zelfs voor de eerste maal in verbreking ingeroepen worden (*vgl.* Verbr., 1 juli 1886, *Pas.*, 1886, I, 286 ; — Verbr., 13 juli 1911, *Pas.*, 1911, I, 446).

88. — f) Wanneer uit de feiten en bescheiden der zaak duidelijk blijkt dat een overdreven schatting gedaan werd, ten einde de wetsbepalingen betreffende de waarde van de laatste aanleg te ontwijken, moet de rechter in beroep het beroep niet-ontvankelijk verklaren. Bovendien kan hij de partij die de overdreven schatting deed, veroordelen tot betalen van schadeloosstelling aan de andere partij (art. 35 bevoegdheidswet).

Het dient uit de feiten en bescheiden der zaak duidelijk te blijken ; er mag daaromtrent dus geen mogelijkheid van twijfel bestaan (Brussel, 12 febr. 1949, *J.T.*, 1949, 293, met noot G. L.). Dit zal b.v. het geval zijn wanneer de vordering strekt tot teruggave van geleende voorwerpen, en bij gebreke daarvan tot betaling van 10.000 fr. : een schatting van de eis op een hoger bedrag dan dit laatste, en nl. op een bedrag hoger dan dat van de laatste aanleg, is klaarblijkelijk overdreven met het doel de wetsbepalingen omtrent de aanleg te ontwijken, en het beroep is dan ook niet-ontvankelijk (Gent, 6 april 1950, *Pas.*, 1950, II, 101).

Bovendien dient de partij die de overdreven schatting deed, dit gedaan te hebben met de bedoeling de wetsbepalingen betreffende de aanleg te ontwijken, en nl. met het doel beroep mogelijk te maken, daar waar het geding volgens zijn werkelijke waarde in laatste aanleg zou gevonnist zijn. Deze bedoeling wordt echter nogal gemakkelijk aanvaard, eens dat vaststaat dat de schatting klaarblijkelijk overdreven is : immers, ook de partij welke de schatting deed, moest daarvan op de hoogte zijn, en de schatting hefet juist tot doel, de aanleg, de vatbaarheid voor beroep, te bepalen.

Het is de rechter in beroep, die dient na te gaan of de schatting al dan niet overdreven is. De eerste rechter heeft de schatting van de partijen niet te beoordelen, hij dient er hun enkel akte van te geven (*R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^r^ 1308). Doch de rechter in beroep moet ambtshalve nagaan, of de schatting niet overdreven is : de bevoegdheid in eerste en laatste aanleg behoort tot de openbare orde (Brussel, 20 febr. 1952, *J.T.*, 1952, 164 en 456, met noot resp. Ch. V. R., en G. Lermusiaux).

Wanneer de schatting overdreven is met het doel de wetsbepalingen nopens de aanleg te ontwijken, is de rechter in beroep verplicht het beroep niet-ontvankelijk te verklaren (Verbr., 9 juli 1896, *Pas.*, 1896, I, 241 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^r^ 1307).

Anderzijds kan hij de partij die de overdreven schatting deed, tot schadeloosstelling tegenover de andere partij veroordelen (art. 35 bevoegdheidswet ; — Brussel, 20 febr. 1952, *J.T.*, 1952, 164 en 456 ; — *Nov.*, *Droit social*, II, n^r^ 341, betr.

werkrechtersraden). Dit lijkt overigens maar een toepassing van de mogelijkheid de appellant tot schadeloosstelling te veroordelen in geval van onrechtmatig beroep, nl. wanneer het beroep klaarblijkelijk niet ontvankelijk is (zie boven, n^rs 23-24).

89. — Ten aanzien van de overdreven schatting werd nog beslist:

— dat het zonder belang is, of het de appellant of de geïntimeerde is, welke in eerste aanleg de overdreven schatting heeft gedaan: de geïntimeerde zou dus de niet-ontvankelijkheid van het beroep kunnen inroepen, en daartoe aantonen dat de door hemzelf voor de eerste rechter gedane schatting klaarblijkelijk overdreven was (Brussel, 12 febr. 1949, *J.T.*, 1949, 293, met noot G. L.).

Deze rechtspraak schijnt betwistbaar, vermits de geïntimeerde zich aldus a.h.w. op zijn eigen kwade trouw zou beroepen. En overigens schijnt artikel 35 alleen de partij die beroep instelde te bedoelen (*la partie*).

— dat met overdreven schatting gelijk te stellen is, het geval waarin de verweerder een volkomen fantaisistische wedereis heeft ingesteld, b.v. tot schadeloosstelling wegens onrechtmatige eis (tergend en roekeloos geding), met het uitsluitend doel, door samentelling van de oorspronkelijke eis en de wedereis het geschil de waarde van de laatste aanleg te doen overschrijden.

In dat geval zou de rechter in beroep mogen weigeren de samentelling te doen, en het beroep niet-ontvankelijk verklaren *defectu summæ* (Luik, 24 nov. 1949, *Jur. Liège,* 1949-50, 153; — zie ook, Gent, 29 nov. 1950, *R.W.*, 1950-51, 914: het vorderen van een bepaald bedrag wegens onrechtmatige eis, wordt door dit arrest als een schatting beschouwd; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence et ressort en matière civile et commerciale,* n^rs 1294, 1295, 1296, 1298).

Ook deze rechtspraak lijkt betwistbaar, althans voor zover de wedereis strekte tot betaling van een bepaalde som: in geval van vordering tot betaling van een bepaalde som (hoe ongegrond of overdreven die ook moge zijn) bestaat er wettelijke schatting op het bedrag dat gevorderd wordt. En artikel 35 der bevoegdheidswet is niet toepasselijk op de vorderingen tot betaling van geldsommen. En anderzijds, voor zover de wedereis op hetzelfde feit gesteund is als de hoofdeis, of gegrond is op het onrechtmatig karakter van de eis, moet het bedrag ervan gevoegd worden bij dat van de hoofdeis, om de aanleg te bepalen. Er is trouwens een ander middel om dergelijke te kwader trouw ingestelde wedereis zijn betekenis te ontnemen: nl. hem als nietig te beschouwen, wegens ontduiking van de wet: *fraus omnia corrumpit* (zie in deze zin het advies van advocaat-generaal Matthys voor het arrest van het hof van beroep te Gent, 11 juni 1951, *R.W.*, 1951-52, 511, in het bijzonder 514; in het arrest zelf wordt deze kwestie terzijde gelaten).

— dat het uitsluitend aan de feitenrechter behoort, vast te stellen of de schatting al dan niet overdreven is (Verbr., 16 dec. 1909, *Pas.*, 1910, I, 47).

B. — *Geschillen niet vatbaar voor schatting.*

90. — Geschillen die niet in geld kunnen geschat worden, vallen, behoudens uitzonderlijke wetsbepaling, steeds onder de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg.

Deze vorderingen zijn steeds vatbaar voor beroep (art. 36, bevoegdheidswet).

Als geschillen die niet op geld waardeerbaar zijn, vermeldt artikel 36 der bevoegdheidswet uitdrukkelijk de geschillen van staat.

Meestal worden de vorderingen tot onderhoud voor een natuurlijk kind en tot betaling van de kraamkosten en onderhoud gedurende 4 weken van de natuurlijke moeder (art. 340 b en 340 c B.W.) daaronder niet begrepen (De Page, I, n^r 1200, blz. 1193). In een recent arrest werd echter het tegenovergestelde aanvaard, en worden deze vorderingen niet vatbaar voor begroting geacht, en dus altijd vatbaar voor beroep (Gent, 11 juni 1956, *R.W.*, 1956-57, 192; — zie boven, n^r 65).

Dit zijn echter niet de enige geschillen die moeten geacht worden niet voor schatting vatbaar te zijn; de wetgever heeft het echter voor het overige aan de rechter overgelaten, vast te stellen of een geschil al dan niet vatbaar is voor schatting (Verbr., 4 febr. 1909, *Pas.*, 1909, I, 128).

Waar het vaststellen van de vatbaarheid voor schatting aan het oordeel van de rechter overgelaten wordt brengt dit natuurlijk mede, dat er vaak tegenstrijdige beslissingen geveld worden betreffende bepaalde gelijkaardige vorderingen (zie *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 1319).

Hierna worden enkele voorbeelden gegeven uit de rechtspraak en rechtsleer, van geschillen die geacht worden niet vatbaar te zijn voor schatting:

— een eis tot scheiding van goederen (Gent, 16 mei 1885, *Pas.*, 1885, II, 339 ; — Brussel, 7 mei 1902, *Pas.*, 1902, II, 266) ;

— de vorderingen waarin het openbaar ministerie als hoofdpartij optreedt (Beltjens, *o.c.*, I, blz. 296, nr 58 ; — Braas, *o.c.*, blz. 285) ;

— een eis tot verklaring van afwezigheid (Bormans, *o.c.*, II, nr 733, blz. 100) ;

— een eis tot faillietverklaring (Bontemps, *o.c.*, III, blz. 328, nr 19 ; — Brussel, 29 dec. 1877, *Pas.*, 1878, II, 146) ;

— eisen betreffende de vrijheid van een persoon, b.v. tot vrijlating van een gekollokeerde uit een gesticht (Bontemps, *o.c.*, III, blz. 298, nr 7) ;

— een eis tot verwijdering van een lijk uit een familiegrafkelder (Dendermonde, 19 dec. 1927, *Pas.*, 1929, III, 12) ;

— een eis tot ontkenning van een ministeriële ambtenaar (Bormans, *o.c.*, II, nr 734, blz. 100) ;

— zie ook de andere voorbeelden aangehaald o.m. door *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 1320.

In geval van twijfel, wordt meestal beslist dat de eis wel vatbaar is voor schatting: b.v. een vordering tot boedelscheiding, tot scheiding en deling, een vordering tot vernietiging of ontbinding van een vennootschap, enz. (zie hieromtrent Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 339, blz. 102 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 1321).

§ 3. — Wedereisen.

91. — Artikel 37 der bevoegdheidswet bepaalt de invloed van de wedereis op de waarde van het geschil, en derhalve op de aanleg.

Ingeval de wedereis zijn oorsprong vindt in de overeenkomst of het feit dat ook aan de oorspronkelijke eis ten grondslag ligt, of gesteund is op het onrechtmatig karakter van deze eis, wordt de waarde van het geding bepaald, door de bedragen van hoofdeis en wedereis samen te tellen (zie ook Tw. *Eis, wedereis, en nieuwe eis*).

Het heeft geen belang op welk ogenblik de wedereis is ingesteld, mits dit maar vóór het sluiten van de debatten over de grond van de zaak geschiedt. Het is de waarde van het geding, blijkend uit de laatste besluiten van de partijen, welke de aanleg bepaalt (Luik, 12 jan. 1954, *Jur. Liège,* 1953-54, 193).

92. — Er bestaat betwisting over, of « het feit dat aan de grondslag ligt van de oorspronkelijke vordering » (art. 37 bevoegdheidswet) hetzelfde is als « dezelfde oorzaak » waaruit de verschillende punten van een eis spruiten (art. 23 bevoegdheidswet). Er bestaan gerechtelijke beslissingen in de twee richtingen: door sommige uitspraken wordt aan het « feit » in artikel 37 dezelfde betekenis toegekend als aan de « oorzaak » van artikel 23, en zullen hoofdeis en wedereis dus werkelijk dezelfde oorzaak moeten hebben (of op dezelfde overeenkomst gesteund zijn), om te mogen samengeteld worden voor het

bepalen van de aanleg (zie Hrb. Brussel, 30 nov. 1949, *R.G.A.R.*, 1951 4747 ; *Jur. Comm. Brux.*, 1950, 65, met noot R. D.; — Hrb. Brussel, 10 febr. 1948 en 23 april 1948, *Jur. Comm. Brux.*, 1950, 77, met noot R. D. ; — Hrb. Brussel, 6 mei 1947, *Jur. Comm. Brux.*, 1950, 87, met noot R. D.). Andere beslissingen hebben echter blijkbaar terecht aangenomen, dat de beide begrippen niet dezelfde inhoud hebben, en dat nl. het « feit dat aan de grondslag ligt van de oorspronkelijk vordering » ruimer is dan de « oorzaak » bedoeld door artikel 23 (Brussel, 7 maart 1952, *Jur. Comm. Brux.*, 1953, 246, met noot R.D. ; — zie ook, het advies van advocaat-generaal Matthys voor Gent, 12 maart 1951, *R.W.*, 1951-52, 264 ; — Gent, 28 febr. 1956, *R.W.*, 1955-56, 1522, met instemmende noot F. B. : dit arrest roept echter ten onrechte ook art. 23 in).

Aldus zal, wanneer een eis tot schadeloosstelling ingesteld wordt ingevolge een aanrijding tussen twee auto's, de wedereis van de verweerder, eveneens strekkend tot schadeloosstelling wegens de door hem bij hetzelfde ongeval opgelopen schade, volgens de eerste stelling als niet in hetzelfde feit zijn oorsprong vindend beschouwd worden, terwijl hij volgens de tweede stelling wel degelijk zal geacht worden op hetzelfde feit als de hoofdeis te steunen (*vgl.* de verschillende beslissingen in dit nummer aangehaald). Volgens de eerste stelling zullen dus de gevorderde bedragen niet mogen samengeteld worden om aanleg en vatbaarheid voor beroep te bepalen, volgens de tweede moeten zij integendeel wel samengevoegd worden (*vgl.* daarentegen boven, n^{r} 64).

Om practische redenen, en op grond van de geest der wet van 15 maart 1932, waarbij artikel 37 gewijzigd werd, dient de tweede stelling aanvaard te worden (zie de noot F. B. onder Gent, 28 febr. 1956, *R.W.*, 1955-56, 1527-1528).

93. — Artikel 46, § 2 van de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden luidt als volgt : « De wedereisen oefenen, wat betreft de bevoegdheid en de aanleg, geen invloed uit op het vonnis over de hoofdeis ». Over het algemeen neemt de rechtsleer aan dat deze tekst impliciet zou opgeheven zijn door de wet van 15 maart 1932 : hij stemde overeen met het oude artikel 37 van de bevoegdheidswet, doch is niet meer in overeenstemming met de huidige tekst van dit artikel (Braas, *o.c.*, I, n^{r} 708, voetnoot 2 ; — *Nov., Droit social,* II, n^{rs} 208, 291 en 347 ; — Van Goethem en Geysen, *Arbeidsrecht,* blz. 377). Het hof van verbreking besliste nochtans in tegenovergestelde zin, op grond van de overweging dat algemene wetten de wetten betreffende een bijzondere stof niet afschaffen (Verbr., 4 dec. 1941, *Pas.*, 1941, I, 442 ; Geysen, *Jurisprudence du Travail - Arbeidsrechtspraak,* n^{r} 75, met afkeurende noot ; — zie in dezelfde zin als het arrest van het hof van verbreking, W. R. Ber. Gent, 23 april 1956, in zake Blaes t./Seeuws, *onuitg.*).

Op grond van het beginsel der rechtszekerheid, en aangezien het hier niet gaat om een regel van behoren, dient ter zake de rechtspraak van het hof van verbreking gevolgd te worden (*vgl.* Asser-Scholten, *Algemeen deel,* blz. 121 en volg.).

94. — Vindt de wedereis zijn ontstaan niet in het feit of het contract dat aan de oorspronkelijke vordering ten grondslag ligt, en wordt hij niet ingesteld uit hoofde van het tergend of roekeloos karakter van de oorspronkelijke vordering, dan worden de bedragen van hoofdeis en wedereis niet gecumuleerd ; elk der vorderingen wordt afzonderlijk beschouwd. De ontvankelijkheid van het beroep ten opzichte van elk der vorderingen wordt bepaald volgens hun eigen respectievelijke waarde.

§ 4. — Vrijwaring en tussenkomst.

A. — *Vrijwaring.*

95. — Artikel 38, § 3 der bevoegdheidswet (art. 10, w. 15 maart 1932) kent aan de eis tot vrijwaring een afzonderlijk bestaan toe wat de aanleg betreft : hij volgt het lot van de hoofdeis niet ten aanzien van de ontvankelijkheid van het beroep (Gent, 13 nov. 1953, Belgische Staat t./Cornelis, *onuitg.* ; — Gent, 11 mei 1950, De Luycker t./Carré en Vermeulen, *onuitg.* ; — Tw. *Tussenkomst en vrijwaring in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel).*

De partij die een derde in vrijwaring roept, of de verweerder in vrijwaring, moeten de waarde van het geding schatten met het oog op de aanleg (verslag Sinzot, *Parlem. Besch.*, Kamer, 1931-32, nr 142, blz. 34 en 35).

De waarde van de eis tot vrijwaring zal meestal overeenstemmen met die van de oorspronkelijke eis. Dit is evenwel niet noodzakelijk het geval : de vordering tot vrijwaring kan eventueel ook slechts een gedeelte van het bedrag of de oorzaak van de hoofdvordering omvatten (Braas, *R.C.J.B.*, 1949, 120, nr 5), of de waarde van de hoofdvordering overtreffen : iemand heeft 20 huizen laten bouwen ; hij verkoopt er één van, en wordt gedagvaard door de koper tot betaling van een schadeloosstelling van 2000 fr. wegens verborgen gebrek ; hij dagvaardt de aannemer die de huizen bouwde tot vrijwaring, en beweert dat het verborgen gebrek ook bij de andere huizen bestaat, — zodat de werkelijke waarde van het geding tot vrijwaring niet 2.000 fr. is, maar 40.000 fr. en het vonnis op de eis tot vrijwaring vatbaar is voor beroep, daar waar het vonnis op de hoofdeis dit niet is (verslag van het bestendig comité van de Raad van Wetgeving, de wet van 15 maart 1932 voorafgaand, en aangehaald door Braas, *o.c.*, I, nr 713, voetnoot 2). Hetzelfde zal zich voordoen wanneer voor het geschil geen wettelijke schatting bestaat, en de hoofdvordering geschat wordt boven het bedrag van de laatste aanleg, en de eis tot vrijwaring niet (of beneden het bedrag van de laatste aanleg), of omgekeerd.

96. — Er dient opgemerkt te worden, dat de eis tot vrijwaring ingesteld bij afzonderlijk geding, d.w.z. na het vonnis op de hoofdeis, in het geheel geen aanleiding geeft tot moeilijkheden : het betreft hier een nieuw geding, dat om deze reden op zichzelf dient beoordeeld te worden wat bevoegdheid en aanleg betreft (*R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 1430 ; — De Paepe, *o.c.*, II, nr 77, blz. 134).

B. — *Andere gevallen van vrijwillige en gedwongen tussenkomst.*

97. — Zowel bij de gedwongen als bij de vrijwillige tussenkomst moet een onderscheid gemaakt worden naar gelang de tussenkomst al dan niet een nieuw geschil in het leven roept (zie Tw. *Tussenkomst en vrijwaring in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel*).

Zo de tussenkomst een bewarend karakter heeft, en dus geen nieuw geschil doet ontstaan, volgt zij het lot van de hoofdvordering wat de aanleg betreft (*R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 1457). Heeft zij daarentegen een agressief karakter, dan heeft het geding tot tussenkomst een eigen waarde ten aanzien van de aanleg, en dient het afzonderlijk beoordeeld te worden met het oog op de vatbaarheid voor beroep (De Paepe, *o.c.*, I, blz. 480-481).

98. — De vordering tot gemeenverklaring van het vonnis is een incident van de hoofdvordering, in de zin van artikel 38, § 3 der bevoegdheidswet (art. 10, w. 15 maart 1932), en volgt het lot van de hoofdvordering wat de ontvankelijkheid voor beroep betreft (Gent, 17 juni 1947, *T. Vred.*, 1950, 106 ; — *anders :* Braas, *R.C.J.B.*, 1949, 120, nr 5).

§ 5. — Derden-verzet.

99. — Verwant met de bovenstaande gevallen is het derden-verzet. Nopens de kwestie of de waarde van het geding tot derden-verzet afzonderlijk dient bepaald te worden met het oog op de vatbaarheid voor beroep, bestaat betwisting. Meestal wordt aanvaard, dat het derden-verzet een afzonderlijk geding is, dat op zichzelf moet beoordeeld worden wat de aanleg betreft, zonder dat rekening dient gehouden te worden met de waarde van het geding waarin het bestreden vonnis geveld werd (zie boven, nr 38 ; — Gent, 25 maart 1953, *R.W.*, 1953-54, 654, met uitvoerig advies van advocaat-generaal Matthijs, vooral 658 tot 662 ; — De Paepe, *o.c.*, I, nr 47, blz. 442 ; — Beltjens, art. 475, 476, nrs 2 en 7 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 732, blz. 400 ; — Morel, *o.c.*, nr 691, blz. 528 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, tweede uitg., § 2453, blz. 603 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Tierce-opposition,* nr 356 ; — zie ook, de verdere rechtsleer en rechtspraak aangehaald in bovenvermeld advies van adv.-gen. Matthijs voor Gent, 25 maart 1953). Dit is zelfs zo, wanneer het derden-verzet gericht is tegen een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg, gewezen in graad van beroep (Gent, 25 maart 1953, *R.W.*, 1953-54, 654).

Anderen menen, doch ten onrechte, dat het derden-verzet, als buitengewoon rechtsmiddel, geen nieuw geding is, en derhalve wat de aanleg betreft het lot moet volgen van het vonnis waartegen het gericht is : is dat vonnis in laatste aanleg geveld, dan is het vonnis op derden-verzet evenmin voor beroep vatbaar (Brussel, 9 juli 1952, *Pas.*, 1953, II, 47 ; *J.T.*, 1953, 193, met noot G. Lermusiaux ; — Chauveau sur Carré, *Lois de procédure civile,* vijfde uitg., IV, art. 475-476 Rv., *quest.* 1729 ; — *ibid.*, X, Tw. *Tierce-opposition,* nrs 155 tot 160 ; — Merlin, *Questions de droit,* Tw. *Opposition tierce,* 62).

§ 6. — Instructievonnissen en vonnissen op incident.

100. — Wanneer de waarde van een geschil het bedrag van de laatste aanleg overschrijdt, maar alleen in dat geval, zijn alle vonnissen die ten aanzien van dit geschil gewezen worden, vatbaar voor beroep : zij zijn wat de aanleg betreft verbonden met het lot van de hoofdeis, *accessorium sequitur principale.* Dit geldt zowel voor de vonnissen op incident, als voor de instructievonnissen (art. 38, § 3 bevoegdheidswet).

A. — *Instructievonnissen.*

101. — Alle instructievonnissen, zowel de voorbereidende als de interlocutoire, volgen, wat betreft de mogelijkheid beroep aan te tekenen, het lot van het eindvonnis (wet van 25 maart 1876, art. 38, § 3 ; — Crépon, I,

n^r 209 ; — De Paepe, I, n^r 39, blz. 423 ; — Morel, n^r 279 *in fine* ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^r 1400).

Evenwel kan tegen de voorbereidende vonnissen niet onmiddellijk beroep aangetekend worden, al overtreft het geschil het bedrag van de laatste aanleg (zie verder, n^r 276). Het onderscheid tussen beide soorten van instructievonnissen is derhalve om deze reden, behalve voor de werkrechtersraden, waar ook de interlocutoire vonnissen niet onmiddellijk door beroep kunnen bestreden worden (zie verder, n^r 281), van groot belang (zie verder, n^rs 277 en volg.).

102. — Voorlopige vonnissen volgen eveneens, wat betreft de aanleg, het lot van de hoofdvordering ; zij vertonen inderdaad ook ten opzichte van de hoofdvordering een werkelijk incidenteel karakter (Gent, 17 juni 1953, *R.W.*, 1953-54, 1000, met advies adv.-gen. Matthijs).

De vordering strekkende tot de aanstelling van een sekwester, of, tijdens een geding in echtscheiding of scheiding van tafel en bed, tot het bekomen van onderhoudsgeld, van een *provisio ad litem*, of een andere voorlopige maatregel, zoals het bezoekrecht, volgt, al werd zij voorgelegd aan de voorzitter van de rechtbank, zetelende in kortgeding, het lot van de hoofdvordering. Dergelijke eis is slechts ontstaan ter gelegenheid van en gedurende het hoofdgeschil. Zij is dus, indien de hoofdvordering in eerste aanleg gewezen wordt, b.v. omdat zij een kwestie van staat tot voorwerp heeft (echtscheiding), eveneens vatbaar voor hoger beroep, welk ook haar waarde weze, dus zelfs indien de geëiste provisie lager is dan het bedrag, vereist voor de vatbaarheid van hoger beroep (*provisio ad litem* : *P.B.*, Tw. *Provision ad litem*, n^r 9 ; — De Paepe, I, blz. 425 ; — Parijs, 2 jan. 1942, *Rec. Dall.*, 1945, J, 36 ; — onderhoudsgeld : Brussel, 11 juli 1939, *Pas.*, 1940, II, 50 ; — Brussel, 18 maart 1942, *Pas.*, 1942, II, 83 ; — Luik, 12 mei 1949, *Pas.*, 1949, II, 93 ; *J.T.*, 1949, 467 ; — Brussel, 15 juli 1949, *J.T.*, 1949, 463, met advies van adv.-gen. van den Branden de Reeth ; — Braas, *o.c.*, I, n^r 659 ; — provisionele veroordeling : Gent, 17 juni 1953, *R.W.*, 1953-54, 1000).

Deze mening wordt nochtans niet eenparig bijgetreden. Soms werd beslist dat de voorlopige vonnissen op zichzelf moeten beschouwd worden wat betreft de aanleg, en derhalve niet noodzakelijk het lot van het hoofdgeschil volgen (Luik, 23 nov. 1939, *Jur. Liège*, 1940, 35 ; — Luik, 25 mei 1943, *Pas.*, 1943, II, 55 ; — Parijs, 6 jan. 1944, *Rec. Dall.*, 1945, J, 36 ; — Glasson, Morel, Tissier, I, n^r 309, blz. 824). Enkele andere auteurs wensen een onderscheid in te voeren tussen voorlopige vonnissen die een bepaald of bepaalbaar bedrag tot voorwerp hebben, waardoor het geding een eigen geldelijke waarde bekomt (*provisio ad litem* ; onderhoudsgeld), en deze waarvan de eigen waarde onmogelijk kan bepaald worden (aanstelling van een sekwester). Slechts in het laatste geval zouden de voorbereidende vonnissen het lot van de hoofdvordering volgen (Garsonnet et Cézar-Bru, VI, n^r 74, blz. 126, voetnoot 2 ; — Chéron, noot in *Rec. Dall.*, 1945, J, 36).

Het beroep tegen een voorlopig vonnis kan, zoals tegen een interlocutoir vonnis, onmiddellijk ingesteld worden (zie verder, n^rs 177 en volg.).

B. — *Vonnissen op incident.*

103. — In principe volgt het vonnis, dat gewezen wordt op tussengeschil of incident, het lot van het eindvonnis, wat de

ontvankelijkheid van het beroep betreft. Dit is zelfs zo, wanneer een kwestie van staat of bekwaamheid, of een andere niet voor schatting vatbare betwisting zich bij wijze van tussengeschil voordoet (Bormans, *o.c.*, n^r 739 ; — Braas, *o.c.*, I, n^r 687 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^r 1422, met de aldaar aangehaalde referenties).

Hier worden bedoeld, de vonnissen op incident in de engere zin van het woord, d.w.z., diegene waarbij de grond van het geding niet gewijzigd wordt (Morel, *o.c.*, n^r 278 ; — *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^r 1377), — en niet de vonnissen op wedereis of op een eis tot vrijwaring, waarbij de grond van het geding wordt uitgebreid of gewijzigd, en welke reeds hierboven behandeld werden (zie boven, n^rs 89 en volg. ; n^rs 92 en volg.).

Aldus is een provisioneel vonnis (waarbij een provisionele veroordeling wordt uitgesproken in afwachting van de eindbeslissing) een vonnis op incident. De vatbaarheid ervan voor beroep hangt af van de waarde van de hoofdeis (*R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^r 1422, ref. ; — De Paepe, *o.c.*, I, *De la compétence relative aux incidents*, n^r 39, blz. 424-425 ; — Gent, 17 juni 1953, *R.W.*, 1953-54, 1000, met advies van advocaat-generaal Matthijs ; — *anders*, doch ten onrechte, Glasson et Tissier, *o.c.*, I, 824).

Met de vonnissen op incident worden ook gelijkgesteld, ten aanzien van de aanleg, de voorlopige vonnissen, waarbij een dringende maatregel genomen wordt, om schade voor een der partijen te vermijden (Gent, 17 juni 1953, hierboven aangehaald; — *vgl.* ook, verder, n^rs 286 en volg.).

Wat betreft de verschillende incidenten welke zich tijdens de rechtspleging kunnen voordoen, weze verwezen naar het Tw. *Rechtsvordering* (*burgerlijke*).

104. — Bijzondere regelen gelden voor :

a) Sommige incidenten, die moeten beslecht worden door de rechtbank van eerste aanleg, hoewel de hoofdvordering ingeleid werd voor een andere rechtbank:

1° De buitengewone rechtbanken kunnen geen kennis nemen van de betwistingen nopens de staat of hoedanigheid der personen, zelfs wanneer deze betwistingen op incidentele wijze voor deze rechtbanken opgeworpen worden (art. 38, tweede lid, bevoegdheidswet).

Welk is het lot, ten aanzien van de mogelijkheid van beroep, van deze om voormelde reden naar de rechtbank van eerste aanleg verwezen incidenten ?

Een deel van de rechtsleer en rechtspraak neemt aan dat de betwistingen van staat en over de hoedanigheid van personen, eenmaal afgescheiden van de hoofdbetwisting die er aanleiding toe gaf, een eigen bestaan krijgen : deze vorderingen, die voor de rechtbank van eerste aanleg moeten gebracht worden door een nieuwe dagvaarding, geven aanleiding tot een werkelijk zelfstandig proces ; bovendien heeft het te wijzen vonnis gevolgen die verder strekken dan het bij de uitzonderlijke rechtbank aanhangig gemaakte geding : het zal kracht en gezag bekomen in alle geschillen die de partijen dienaangaande nog ooit kunnen hebben (De Paepe, I, blz. 427 ; — *P.B.*, Tw. *Degrés de juridiction en matière civile et commerciale*, n^r 62 ; — Brussel, 25 maart 1861, *Pas.*, 1861, II, 220).

Deze opvatting wordt evenwel terecht betwist. Artikel 38, derde lid, der bevoegdheidswet maakt geen onderscheid, en artikel 36 dezer wet blijft vreemd aan de vorderingen van staat en andere niet voor schatting vatbare vorderingen, die bij wijze van tussengeschil opgeworpen worden (*R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^r 1407). De door De Paepe en de rechtspraak aanvaarde theorie leidt bovendien tot zonderlinge gevolgtrekkingen : de betwisting van staat of hoedanig-

heid, incidenteel opgeworpen tijdens een geschil waarvan de rechtbank van eerste aanleg in laatste aanleg kennis neemt, wordt in laatste aanleg gevonnist; wordt dergelijke betwisting incidenteel voor een buitengewone rechtbank opgeworpen, dan zou integendeel steeds beroep mogelijk zijn (Braas, *o.c.*, I, nr 697, blz. 367, voetnoot 1).

2° De betichting van valsheid, bij wijze van tussengeschil opgeworpen, en waarvan eveneens alleen de rechtbank van eerste aanleg kennis kan nemen, ook al werd de hoofdvordering ingesteld voor een buitengewone rechtbank (art. 38, tweede lid, bevoegdheidswet), kan wegens haar accessoir karakter ten opzichte van de hoofdvordering niet zelf het karakter van hoofdeis bekomen, en volgt, wat de aanleg betreft, het lot van het geschil dat er het ontstaan heeft aan gegeven (De Paepe, *o.c.*, I, blz. 426; — Braas, *o.c.*, I, nr 697, blz. 367; — *vgl.* Cass. fr., 19 dec. 1932, *D.H.*, 1933, 68; — *P.B.*, *Degrés de juridiction en matière civile*, nr 61).

3° Artikel 38, tweede lid, vermeldt slechts de betichtingen van valsheid, d.w.z. in authentieke akten of geschriften. De buitengewone rechtbanken zijn dus wel bevoegd om zelf kennis te nemen van het onderzoek naar de echtheid van private geschriften (De Paepe, *o.c.*, I, blz. 353; — Braas, *o.c.*, I, nr 697 *in fine*).

Wordt het onderzoek naar de echtheid van private geschriften echter gevorderd voor de werkrechtersraad, dan moet het incident verwezen worden naar de rechtbank van eerste aanleg (art. 74, w. 9 juli 1926 op de werkrechtersraden; — *Nov.*, *Droit social*, II, nr 289). Doch het behoudt, ondanks deze verwijzing, zijn zuiver bijkomend karakter: zijn waarde blijft bepaald door die van de hoofdvordering (De Paepe, *o.c.*, I, blz. 426).

105. — b) Vonnissen gewezen op een exceptie van onbevoegdheid (art. 38, derde lid, bevoegdheidswet), van machtsoverschrijding, van wraking van rechters (zie verder, nrs 106 en volg.).

AFDELING II

Uitzonderingen in verband met de aard van het opgeworpen incident.

§ 1. — Betwistingen van bevoegdheid en machtsoverschrijding.

A. — *Bevoegdheid van de eerste rechter.*

106. — Beroep is steeds ontvankelijk, ongeacht de waarde van het voor de eerste rechter ingestelde geding, indien de appellant door dit rechtsmiddel de bevoegdheid van de eerste rechter wil betwisten of doen vaststellen (art. 425 en 454 Rv.; — art. 38, derde lid, bevoegdheidswet; — art. 86, w. 9 juli 1926 op de werkrechtersraden; — *vgl.* art. 333, Ned. Rv.).

107. — a) Excepties betreffende de bevoegdheid zijn incidentele betwistingen. De op deze betwistingen gewezen vonnissen zouden dus, wat de aanleg betreft, het lot van de hoofdeis moeten volgen.

Nochtans kunnen deze vonnissen steeds door beroep aangevochten worden, hoe gering ook de waarde van het geschil weze (zie boven, nr 102 ; — Brussel, 4 nov. 1931, *Pas.*, 1932, II, 34 ; — Luik, 3 nov. 1937, *Jur. Liège*, 1938, 10 ; — Brussel, 17 juni 1939, *R.W.*, 1939-40, 397 ; — Hrb. Brussel, 10 april 1940, *R.W.*, 1939-40, 1279 ; — Verbr., 22 febr. 1951, *Pas.*, 1951, I, 419 ; *R.W.*, 1950-51, 1355). Dit omwille van het grote belang van de betwistingen nopens de bevoegdheid ten aanzien van de organisatie van de rechtspleging (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 73, blz. 125 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nr 1381).

Deze uitzondering heeft een algemene draagwijdte. Zo kan derhalve ook tegen vonnissen, die krachtens een bijzondere wetsbepaling niet vatbaar worden verklaard voor beroep, toch beroep ingesteld worden om reden van onbevoegdheid of machtsoverschrijding (zie verder, nr 113) van de rechter die het vonnis wees. Dit is onder meer het geval wanneer de eerste rechter meende artikel 214 j te moeten toepassen (zie verder, nrs 174-175), of een der artikelen 2 tot 4 van de wet op de kleine nalatenschappen (zie verder, nr 171).

108. — b) Een vonnis kan bovendien te allen tijde wegens onbevoegdheid *ratione materiæ* van de eerste rechter bestreden worden, ook al hadden de verweerders, nadien appellanten, voor de eerste rechter geconcludeerd en gepleit over de grond van de zaak, zonder de exceptie van onbevoegdheid op te werpen. De exceptie van onbevoegdheid *ratione materiæ* kan immers in elke stand van het geding ingeroepen worden, ook voor de eerste maal in beroep ; zij is van openbare orde, en de rechter dient zelfs ambtshalve zijn bevoegdheid *ratione materiæ* te onderzoeken, en zich desgevallend onbevoegd te verklaren (Brussel, 6 juli 1911, *Pas.*, 1911, II, 317 ; — Brussel, 15 juni 1933, *B.J.*, 1933, 458 ; — Brussel, 10 april 1940, *R.W.*, 1939-40, 1279 ; — Cass. fr., 30 april 1954, *Rec. Dall.*, 1954, J, 592).

Ingevolge artikel 1 van de wet van 15 maart 1932, tot wijziging van artikel 8 der bevoegdheidswet, is de onbevoegdheid *ratione materiæ* van de rechtbank van eerste aanleg, evenals van de voorzitter van deze rechtbank, zetelend in kortgeding (Braas, *o.c.*, I, nr 603 ; dit voor zover de andere voorwaarden van bevoegdheid, nl. de dringendheid en het voorlopig karakter van de gevorderde maatregelen, vervuld zijn), niet meer van openbare orde. Hetzelfde geldt ook voor de bevoegdheid *ratione loci* van alle rechtbanken (zie Tw. *Bevoegdheid en aanleg*).

Doch zelfs wanneer de opgeworpen exceptie de openbare orde niet aanbelangt, blijven de bovenvermelde artikelen van de bevoegdheidswet en het wetboek van burgerlijke rechtsvordering van toepassing (Brussel, 9 jan. 1952, *R.W.*, 1951-52, 1225 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nr 1382), op voorwaarde echter dat in dat geval de exceptie van onbevoegdheid reeds in eerste aanleg en *in limine litis* opgeworpen werd. Zij kan immers niet meer voor de eerste maal in beroep ingeroepen worden (zie Tw. *Bevoegdheid en aanleg* ; — *vgl.* verder, nrs 691 en 697).

109. — Beroep nopens de bevoegdheid van de eerste rechter wordt niet onontvankelijk:

— om reden dat de eerste rechter, na zich onbevoegd verklaard te hebben, en ten onrechte over de grond van het geschil uitspraak doende, de eis niet-ontvankelijk of ongegrond zou verklaard hebben (Luik, 22 juli 1925, *Pas.*, 1926, II, 83, en noot).

— om reden dat, alvorens uitspraak gedaan wordt over het beroep, de eerste rechter intussen reeds een beslissing zou geveld hebben over de grond van de zaak, die in kracht van gewijsde zou gegaan zijn (Brussel, 18 juli 1925, *B.J.*, 1926, 430 ; — zie verder, n^r^ 296).

— om reden dat de appellant tegen een vonnis waarbij de eerste rechter zich onbevoegd verklaarde, zonder voorbehoud ten aanzien van het ingestelde beroep, sindsdien reeds voor een andere rechtbank zou gedagvaard hebben, welke zich echter eveneens onbevoegd verklaarde (Brussel, 18 juli 1896, *B.J.*, 1897, 311).

110. — Tegen een beschikking in kortgeding is steeds beroep mogelijk nopens de kwestie of het geschil al dan niet spoedeisend is, wat ook de waarde ervan moge zijn. De dringendheid bepaalt inderdaad de bevoegdheid *ratione materiæ* van de rechter in kortgeding. De afwezigheid van dringendheid kan dan ook voor het eerst in beroep opgeworpen worden (Brussel, 18 okt. 1892, *Pas.*, 1893, II, 272).

111. — De omstandigheid echter, dat de waarde van de hoofdvordering het bedrag van de laatste aanleg niet overtreft, is van belang ten opzichte van de devolutieve werking van het beroep. De devolutieve werking van het beroep, wegens een kwestie van bevoegdheid, tegen een in laatste aanleg gewezen vonnis, blijkt in elk geval tot deze kwestie beperkt, of de eerste rechter al dan niet ten gronde uitspraak gedaan heeft (zie verder, n^r^ 532, en de aldaar aangehaalde rechtspraak). Zoniet zou eenieder de grond van een in laatste aanleg gevonnist geschil aan de rechter in beroep kunnen voorleggen, door nl. een zelfs onhoudbare exceptie van onbevoegdheid op te werpen (Braas, *o.c.*, I, n^r^ 746).

B. — *Machtsoverschrijding.*

112. — Een vonnis is eveneens vatbaar voor beroep, ongeacht de waarde van het geschil, wanneer het aangevochten wordt wegens machtoverschrijding door de eerste rechter (Verbr., 15 jan. 1914, *Pas.*, 1914, I, 62 ; — Verbr., 11 mei 1923, *Pas.*, 1923, I, 301 ; — Brussel, 26 jan. 1935, *P.P.*, 1935, 231 ; — Verbr., 12 nov. 1942, *Pas.*, 1942, I, 284 ; — *anders*, de vroegere rechtspraak : Verbr., 2 juli 1903, *Pas.*, 1903, I, 324 ; *B.J.*, 1903, 1301, met advies procureur-generaal Janssens ; geciteerd door Braas, *o.c.*, I, n^r^ 744, welke echter ten onrechte ook Verbr., 12 nov. 1942 voormeld in deze zin citeert ; — Crépon, *o.c.*, I, n^r^ 171).

113. — Het onderscheid tussen machtsoverschrijding en onbevoegdheid wordt door de huidige rechtspraak als volgt aangeduid : een rechtbank is onbevoegd wanneer zij zich de aan een andere rechtbank toegekende bevoegdheid zou toeëigenen ; machtsoverschrijding bestaat daarentegen hierin, dat een rechtbank zich bevoegdheden aanmatigt, die aan de rechterlijke macht in haar geheel beschouwd niet toebehoren, m.a.w. die geen enkel rechter of rechtscollege bezit, — zodat de grenzen van de bevoegdheid der rechterlijke macht overschreden worden (*vgl.* advies advoc.-gen. Dumon voor Gent, 30 jan. 1954, *R.W.*, 1954-55, 223).

Zo het nu de wil is van de wetgever, dat een rechtbank alleen maar uitspraak kan doen onder voorbehoud van beroep betreffende haar eigen

bevoegdheid, dan moet hij alleszins gewild hebben dat elke beslissing, die de bevoegdheid van de rechterlijke macht in haar geheel te buiten gaat, eveneens steeds door beroep kan aangevochten worden (Verbr., 20 sept. 1937, *Pas.*, 1937, I, 239 ; — Verbr., 3 nov. 1941, *Pas.*, 1941, I, 414 en noot ; — Verbr., 12 nov. 1942, *Pas.*, 1942, I, 284 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^r 1383).

114. — Dezelfde oplossing geldt wanneer een beschikking in kortgeding wordt aangevochten door beroep wegens machtsoverschrijding (Brussel, 16 dec. 1936, *R.W.*, 1936-37, blz. 921 ; — *idem* voor bevelschriften op grond van art. 214 j B.W. : advies advoc.-gen. Dumon voor Gent, 30 jan. 1954, voormeld, evenals dit arrest zelf, *R.W.*, 1954-55, 223).

115. — De exceptie van machtsoverschrijding kan in elke stand van het geding ingeroepen worden, zelfs ten aanzien van de rechtbank van eerste aanleg: de volheid van rechtsmacht toegekend aan deze rechtbank geldt immers natuurlijk alleen voor de geschillen die tot de bevoegdheid van een andere rechtbank behoren (art. 8 bevoegdheidswet), d.w.z. slechts voor zover de grenzen van de bevoegdheid der rechterlijke macht, in haar geheel beschouwd, niet overschreden worden.

C. — *Litispendentie en verknochtheid.*

116. — In tegenstelling met de betwistingen nopens de bevoegdheid *stricto sensu* nochtans, volgen het lot van het eindvonnis wat de aanleg betreft, en blijven dus vallen onder de toepassing van het algemeen beginsel betreffende de vonnissen op tussengeschil (zie boven, n^rs 103 en volg.) :

a) het vonnis gewezen op een exceptie van litispendentie. De exceptie van litispendentie kan niet gelijkgesteld worden met een exceptie van onbevoegdheid doch is een incident van de hoofdeis (Verbr., 1 april 1886, *Pas.*, 1886, I, 131 ; — Brussel, 30 maart 1885, *Pas.*, 1885, II, 290 ; — Luik, 19 mei 1909, *Pas.*, 1910, II, 155 ; — Braas, *o.c.*, I, n^r 724 ; — *anders :* Cass. fr., 27 nov. 1899, *Rec. Dall.*, 1900, I, 225 ; — De Paepe, *o.c.*, I, blz. 280 ; — Bormans, *o.c.*, II, blz. 126 ; — Chauveau sur Carré, *question* 1635 *quater ;* — Crépon, *o.c.*, I, n^r 180 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 73, blz. 125 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, I, n^r 309, blz. 824 ; — Japiot, *o.c.*, n^r 1011 ; — Morel, *o.c.*, n^r 279 ; — *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^rs 1385 en 1736, waar op de tegenstelling tussen rechtsleer en rechtspraak gewezen wordt, doch, bepaaldelijk in n^r 1736, geopteerd voor de stelling van de rechtsleer) ;

b) het vonnis gewezen op een exceptie van samenhang of verknochtheid (Brussel, 30 maart 1885, *Pas.*, 1885, II, 290 ; — Braas, *o.c.*, I, n^r 737 ; — *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, n^r 1418 ; — *anders :* Crépon, *o.c.*, I, n^r 180 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 73, blz. 125 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, I, n^r 309, blz. 824 ; — Japiot, *o.c.*, n^r 1011 ; — Morel, *o.c.*, n^r 279).

Dit zal geen aanleiding geven tot moeilijkheden, wanneer beide vorderingen beneden het bedrag van de laatste aanleg blijven, of dit bedrag overtreffen. Wanneer echter één der samen te voegen vorderingen het bedrag van de laatste aanleg niet overtreft en de andere wel, zal het vonnis op de exceptie van verknochtheid vatbaar zijn voor beroep wanneer het gewezen wordt in de zaak die slechts in eerste

aanleg kan beslecht worden door de rechtbank, en zal het in laatste aanleg zijn, in geval er ook geen beroep mogelijk is in de zaak waarin het geveld werd (Bontemps, *o.c.*, III, blz. 428, nr 20 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale*, nr 1418).

§ 2. — Wraking van rechters.

117. — Elk vonnis dat uitspraak doet over een wraking van rechters is vatbaar voor beroep, ook in gedingen waarin de rechtbank in laatste aanleg vonnist (art. 391 Rv.). Dit is in het algemeen het geval met elk vonnis betreffende de samenstelling van de rechtbank.

Het beroep dient ingesteld te worden binnen de vijf dagen na de uitspraak, door een verklaring ter griffie (art. 392 Rv. ; — zie verder, nr 460). Bijzondere regelen gelden voor de rechtspleging in beroep (art. 393-396 Rv. ; — zie Tw. *Wraking*).

Bijzondere voorschriften gelden voor de wraking van een vrederechter: wanneer deze de wraking verwerpt of nalaat te antwoorden, wordt op verzoek van de meest gerede partij een expeditie van de akte van wraking (en van de verklaring van de rechter, zo hij er een gedaan heeft) door de griffier aan de procureur des konings bij de rechtbank binnen welker rechtsgebied het vredegerecht gelegen is, gezonden ; binnen de acht dagen wordt dan door de rechtbank van eerste aanleg in laatste aanleg over de wraking gevonnist op conclusie van de procureur, en zonder dat het nodig is de partijen op te roepen (art. 47 Rv.).

Voor de wraking van een werkrechter geldt dezelfde regeling als voor de wraking van de vrederechter (art. 38, w. 9 juli 1926).

Afdeling III

Uitzonderingen in verband met de aard van het aangevochten vonnis.

A. — *Scheidsrechterlijke uitspraken.*

118. — De scheidsrechterlijke beslissingen kunnen altijd door beroep aangevochten worden, zelfs indien zij geveld werden nopens geschillen, die, zo zij aan de gewone rechtbanken voorgelegd werden, in laatste aanleg zouden gevonnist worden (art. 1023 Rv. ; — Gent, 18 jan. 1952, *J.T.*, 1952, 350 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, IV, *question* 3370, 2° ; — Crépon, *o.c.*, I, nr 156 ; — Tissier et Darras, art. 1023, nr 2).

Deze uitzondering zou te verklaren zijn door het feit dat scheidsrechters naar het oordeel van de wetgever niet dezelfde waarborgen kunnen bieden als beroepsrechters (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VIII, nr 308, blz. 612 ; — *anders :* Crépon, *o.c.*, I, nr 155, die gelooft aan een materiële vergissing in de tekst van de wet).

Hoewel artikel 1023 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering enkel uitdrukkelijk de geschillen vermeldt die, indien er geen scheidsrechterlijk beding geweest ware, voor de rechtbank van eerste aanleg of voor de vrederechter zouden moeten gebracht worden, wordt bij analogie

dezelfde oplossing aanvaard voor de geschillen die normaal tot de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel zouden behoord hebben (Brussel, 2 maart 1932, *B.J.*, 1932, 398, en andere beslissingen aangehaald door Bernard, A., *L'arbitrage volontaire en droit privé*, nr 644). De partijen kunnen nochtans, zoals voor de gewone rechtbanken, afstand doen van het recht van beroep (zie boven, nrs 11 en volg.).

Opdat het beroep tegen een scheidsrechterlijke beslissing ontvankelijk weze, is het niet nodig dat vooraf het exequatur zou bekomen zijn (Verbr., 10 juni 1954, *J.T.*, 1954, 533 ; *R.W.*, 1954-55, 789 ; — *anders :* het verbroken arrest, Brussel, 16 mei 1953, *J.T.*, 1954, 123 ; — Bernard, A., *o.c.*, nr 607 ; — in dezelfde zin als het hof van verbreking : Brussel, 24 april 1953, *J.T.*, 1954, 391).

B. — *Vonnissen uitgesproken door de vrederechter bij toepassing van artikel 214 b, B.W.*

119. — Een vonnis van de vrederechter, uitgesproken bij toepassing van artikel 214 b, B.W., kan steeds door beroep aangevochten worden, wat ook het bedrag van de vordering weze (art. 214 e, B.W.).

Tevens gelden bijzondere voorschriften wat betreft de beroepstermijn en zijn uitgangspunt (zie verder, nr 386).

C. — *Vonnissen over geschillen in verband met huur van handelshuizen.*

120. — Naar luid van artikel 31 der wet van 30 april 1951 op de huurovereenkomst betreffende handelshuizen, zijn alle vonnissen van de vrederechter, bij toepassing dier wet geveld, vatbaar voor beroep. Er is dus daartoe geen schatting nodig (zie Tw. *Huur van handelshuizen*, nr 169).

HOOFDSTUK III

Andere bijzondere of afwijkende voorschriften in verband met de ontvankelijkheid van het beroep

121. — Talrijke wetsbepalingen sluiten bij wijze van uitzondering voor bepaalde geschillen de mogelijkheid van beroep uit, ook indien het bedrag van de laatste aanleg overschreden wordt. Anderzijds bestaan er ook tal van bepalingen die, zonder het beroep uit te sluiten, afwijkingen inhouden van de regelen van gemeen recht in zake beroep.

De uitzonderlijke wetsbepalingen in zake beroep zijn meestal ingegeven door de bedoeling een vluggere afhandeling der geschillen mogelijk te maken, b.v. te vermijden, in zaken van beslaglegging, dat de schuldenaar zonder ernstige redenen de dreigende gedwongen onteigening zou kunnen vertragen (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^{r} 41, blz. 75). Zij betreffen dus, voor zover het beroep niet uitgesloten wordt, in hoofdzaak verkorting van de termijn van beroep, of het bepalen van een vroegere aanvangsdatum van die termijn, alfabetisch overzicht der beroepstermijnen (zie Zwendelaar, *Formulierboek van burgerlijke rechtspleging*, II, n^{r} 597 ; — Zwendelaar, *Formulaire annoté de procédure civile*, II, n^{r} 597).

Daar deze studie in het bijzonder de studie van de regelen van gemeen recht ter zake van beroep beoogt, wordt hier enkel een overzicht gegeven van de bepalingen die uitzonderingen en afwijkingen inhouden. Desaangaande worde verwezen naar de respectievelijke trefwoorden.

§ 1. — Uitzonderlijke bepalingen in zake beslag en gedwongen onteigening.

A. — *Beslag op onroerend goed.*

122. — Indien de goederen waarop een schuldeiser hypotheek heeft, ontoereikend zijn om zijn schuld te voldoen, kan hij van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg toelating krijgen om beslag te leggen op de andere onroerende goederen van de schuldenaar. Deze ontoereikendheid wordt vastgesteld volgens wettelijke regelen (art. 4 en 6, w. 15 aug. 1854 op de gerechtelijke uitwinning).

Wanneer de onroerende goederen van een schuldenaar gelegen in één arrondissement, ontoereikend zijn om diens schulden tegenover de beslaglegger en de ingeschreven schuldeisers te voldoen, kan toelating

gegeven worden om gelijktijdig op onroerende goederen gelegen in verschillende arrondissementen beslag te leggen. Normaal moet dit immers achtereenvolgens geschieden (art. 5, w. 15 aug. 1854).

De hierboven bedoelde toelatingen worden verleend bij beschikking van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar het gedeelte der goederen gelegen is met de grootste kadastrale waarde, op verzoekschrift van de schuldeiser, en na mededeling aan het openbaar ministerie. Deze beschikking is voor geen enkel rechtsmiddel, ook niet voor beroep, vatbaar (art. 7, w. 15 aug. 1854, zie laatste lid).

Dezelfde bepalingen gelden voor een schuldeiser die over een uitvoerbare niet-hypothecaire titel beschikt : deze mag de uitwinning in verschillende arrondissementen aanvangen, en doorvoeren tot en met de overschrijving van het beslag. Nadien kan hij de tenuitvoerlegging slechts in één arrondissement voortzetten, tenzij mits toelating van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg ; de beschikking van de voorzitter is voor geen enkel rechtsmiddel vatbaar (art. 8, w. 15 aug. 1854).

123. — Zijn eveneens niet vatbaar voor beroep, de beschikkingen van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, nopens het verzoek van één of meer schuldeisers om de beslagene het bezit te ontnemen van het in beslag genomen goed vóór de verkoop, of nopens het verzoek van deze schuldeisers om toelating te bekomen tot het inzamelen en verkopen van àlle of een gedeelte der wortelvaste vruchten (art. 22, derde lid, w. 15 aug. 1854).

124. — De beschikking van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, waarbij in de vervanging van de aangestelde notaris (wanneer deze verhinderd is) voorzien wordt, is noch voor verzet, noch voor beroep vatbaar (art. 38, tweede lid, w. 15 aug. 1854).

125. — Zijn niet vatbaar voor beroep :

1) de vonnissen die uitspraak doen over de eis tot indeplaatsstelling tegen de vervolgende schuldeiser, behalve wanneer deze eis wegens collusie of bedrog ingesteld werd ;

2) de vonnissen of beschikkingen van uitstel ;

3) de vonnissen die uitspraak doen over nietigheden die zouden begaan zijn na het vonnis van geldigverklaring ;

4) de beschikkingen in kortgeding nopens de moeilijkheden van tenuitvoerlegging (art. 69, w. 15 aug. 1854).

126. — Ingeval van rouwkoop, vervolgd vóór de aflevering van het proces-verbaal van toewijzing, moet de schuldeiser die de rouwkoop vordert, zich door de notaris een getuigschrift laten afleveren, waaruit blijkt dat de koper niet bewezen heeft aan de voorwaarden van toewijzing te voldoen.

Is niet vatbaar voor beroep, de beschikking in kortgeding nopens het verzet tegen de afgifte van zulk getuigschrift (art. 74, w. 15 aug. 1854).

127. — Was niet vatbaar voor beroep, be beschikking van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, waarbij de dag der herveiling

bepaald wordt, in geval de toewijzing om een of andere reden vertraagd werd (vroeger art. 80, w. 15 aug. 1854).

Artikel 80 werd gewijzigd door de wet van 5 maart 1951 (énig artikel, § 6). Ingevolge die wijziging is er geen sprake meer van de tussenkomst van de voorzitter, zodat dit voorschrift als vervallen mag beschouwd worden : de nieuwe datum kan blijkbaar vrij door de notaris bepaald worden.

128. — Is niet vatbaar voor beroep, de beschikking van de voorzitter der rechtbank van eerste aanleg, betreffende het verzoek tot omzetting van het onroerend beslag in een vrijwillige verkoping (art. 83, w. 15 aug. 1854).

129. — Is niet vatbaar voor beroep, de beschikking van de voorzitter der rechtbank van eerste aanleg, nopens het verzoek van de schuldenaar tot schorsing van het onroerend beslag, wanneer vóór de overschrijving van het beslag reeds een vonnis bestond, dat de verkoping van de in beslag genomen goederen beveelt (b.v. krachtens de wet van 12 juni 1916, de art. 970 en 1001 Rv., of elk ander geval waarbij de verkoping van de onroerende goederen krachtens gerechtelijke beslissing bij opbod moet geschieden) (art. 89. w. 15 aug. 1854).

130. — In geval van dadelijke uitwinning, is niet voor beroep vatbaar de beschikking waarbij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg uitspraak doet over betwistingen betreffende de door de notaris opgestelde veilingsvoorwaarden, en desgevallend een nieuwe termijn voor de verkoop bepaalt (art. 91, w. 15 aug. 1854).

131. — Beroep tegen het vonnis waarbij over de geldigheid van het onroerend beslag uitspraak gedaan wordt, is slechts ontvankelijk binnen de acht dagen na de betekening aan pleitbezorger ; het moet binnen dezelfde termijn ingeschreven worden in het bij artikel 163 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voorgeschreven register (art. 37, w. 15 aug. 1854).

Een partij, die in eerste aanleg verstek liet gaan, kan tegen dit vonnis geen beroep instellen (arg. art. 66 en 71, w. 15 aug. 1854; — zie verder, nr 132).

132. — Artikel 70 van de wet van 15 augustus 1854 nopens de gedwongen onteigening bepaalt dat het beroep tegen «alle andere vonnissen» ter zake van onroerend beslag (d.w.z. de andere vonnissen dan diegene bedoeld in art. 69, zie boven, nr 125), binnen de acht dagen na de betekening aan pleitbezorger moet ingesteld worden, of, indien er geen pleitbezorger gesteld is, na de betekening aan de partij of aan de gekozen woonplaats. Zoniet wordt het beroep niet bestaande geacht. Het hof van beroep doet uitspraak binnen de 14 dagen, en de bij verstek gewezen arresten zijn niet vatbaar voor verzet (art. 70, w. 15 aug. 1854).

Artikel 71 behelst nog aanvullende voorschriften nopens de betekening van de akte van beroep, de inschrijving in het bij artikel 163 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voorgeschreven register, de inhoud van de akte van beroep.

In beroep kunnen door de beslagene geen andere middelen ingeroepen worden dan in eerste aanleg. Dit geldt niet voor de andere partijen, die wel nieuwe middelen mogen inroepen; zulks echter onder voorbehoud van artikel 66, naar luid van hetwelk de middelen van nietigheid of verval tegen de rechtspleging die het vonnis van geldigverklaring voorafgaat, op straf van verval moeten voorgelegd worden vóór de sluiting der debatten over de eis tot geldigverklaring: in beroep kunnen zij dus niet voor het eerst ingeroepen worden. Dit brengt in feite mede, dat tegen het vonnis van vanwaardeverklaring zelf geen beroep kan ingesteld worden door een partij die in eerste aanleg verstek liet gaan (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^rs^ 101-102).

Anderzijds moeten de grieven in de akte van beroep vermeld worden, op straf van nietigheid (art. 71, w. 15 aug. 1854; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 108; — zie verder, n^r^ 430).

B. — *Inbeslagneming van renten op particulieren.*

133. — Door artikel 11 van de wet van 15 augustus 1854 betreffende het beslag op renten ten laste van private personen gevestigd, worden de bepalingen van de artikelen 37 en 38 van de wet van 15 augustus 1854 betreffende het beslag op onroerend goed, ook toepasselijk gemaakt op de inbeslagneming van renten (zie boven, n^rr^ 124-131).

134. — Naar luid van artikel 19 der wet van 15 augustus 1854 betreffende het beslag op renten ten laste van private personen gevestigd, zijn niet vatbaar voor beroep:

1) de vonnissen die uitspraak doen over de vorderingen tot indeplaatsstelling tegen de vervolgende schuldeiser, behalve wanneer zij ingesteld werden wegens collusie of bedrog;

2) de vonnissen of beschikkingen van uitstel;

3) de vonnissen die uitspraak doen over nietigheden die begaan zijn na het vonnis van vanwaardeverklaring van het beslag;

4) de beschikkingen in kortgeding over betwistingen bij de tenuitvoerlegging.

135. — Krachtens artikel 20 van de wet van 15 augustus 1854 betreffende het beslag op renten, wordt inzake betwistingen hieromtrent, het beroep tegen alle vonnissen, behalve in de gevallen vermeld in artikel 19 (zie boven, n^r^ 129), geregeld overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 70 en 71 van de wet van 15 augustus 1854 betreffende het beslag op onroerend goed (zie boven, n^r^ 132).

136. — Artikel 80 van de wet van 15 augustus 1854 betreffende het beslag op onroerend goed is toepasselijk op de inbeslagneming van renten op particulieren (art. 24 en 25, w. 15 aug. 1854 betr. beslag op renten; — zie boven, n^r^ 127).

137. — In geval de vervolgende schuldeiser of de beslagene de omzetting vragen van de inbeslagneming en gedwongen verkoping, in een vrijwillige verkoop, geschiedt dit overeenkomstig artikel 82 der wet van 15 augustus 1854 betreffende het beslag op onroerend

goed ; nopens het verzoekschrift daartoe wordt door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg beschikt overeenkomstig artikel 83 dezer laatste wet, zodat o.m. geen beroep mogelijk is (art. 26, w. 15 aug. 1854 betr. beslag op renten ; — zie boven, nr 128).

138. — Wanneer er vóór de neerlegging van de veilingsvoorwaarden ter griffie een vonnis bestaat dat de verkoping van de inbeslaggenomen renten gelast, of in geval de verkoping krachtens gerechtelijke beslissing bij opbod geschiedt, kan door de schuldenaar in kortgeding de schorsing van de tenuitvoerlegging gevorderd worden volgens artikel 89 der wet van 15 augustus 1854 betreffende het beslag op onroerend goed (art. 27, w. 15 aug. 1854 betr. beslag op renten ; — zie boven, nr 129). Tegen de beschikking van de voorzitter op deze vraag is geen beroep mogelijk.

C. — *Prijsverhoging na vrijwillige verkoop.*

139. — In geval van prijsverhoging na vrijwillige verkoop, is het beroep tegen de vonnissen die uitspraak doen over de nietigheden die de aanneming van de borg voorafgaan, over de aanneming van de borg zelf, over de vordering tot indeplaatsstelling wegens collusie of bedrog, slechts ontvankelijk indien het ingesteld wordt binnen de acht dagen na de betekening aan pleitbezorger (art. 101, w. 15 aug. 1854 betr. beslag op onroerend goed, ondergebracht onder titel IV van het eerste boek van het tweede deel Rv.).

D. — *Rangregeling en verdeling bij aandelen*

140. — Het beroep tegen de vonnissen, bedoeld in artikel 762 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, nl. diegene die uitspraak doen over de betwistingen betreffende de voorlopige vaststelling van de rang der schuldvorderingen tijdens een rangregeling ten overstaan van de rechter-commissaris, is slechts ontvankelijk, indien het ingesteld wordt binnen de 10 dagen na de betekening aan pleitbezorger. De grieven moeten in de beroepsakte aangegeven worden (art. 763 Rv. ; — zie verder, nr 409).

Dit geldt zowel voor de incidentele betwistingen, als voor de definitieve vaststelling van de rang der schuldvorderingen door de rechtbank.

141. — Het vonnis waarbij uitspraak gedaan wordt nopens de betwistingen opgerezen betreffende de verdeling bij aandelen, kan slechts binnen de tien dagen na de betekening aan pleitbezorger ingesteld worden ; de beroepsakte wordt aan de pleitbezorger betekend, en dient, naast dagvaarding, opgave der grieven in te houden. Het beroep kan alleen gericht worden tegen de betwistende schuldeiser, tegen diegene die men weigert te erkennen, tegen de beslagene en tegen de oudste pleitbezorger van de opposanten (art. 669 Rv.).

E. — *Beslag op zeeschepen en binnenschepen.*

142. — Wanneer er betwisting ontstaat betreffende de door de ministeriële ambtenaar opgestelde veilingsvoorwaarden, ver-

wijst deze de partijen in kortgeding naar de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg. Deze doet daarover uitspraak, zonder dat tegen de beschikking verzet of beroep mogelijk is (art. 18, w. 4 sept. 1908).

143. — Het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg, waarbij uitspraak gedaan wordt over het verzet van de eigenaar van een schip tegen het bevelschrift van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, waarbij dadelijke uitwinning van het schip toegelaten wordt, is slechts vatbaar voor beroep indien dit ingesteld wordt binnen de 8 dagen na de betekening (art. 24, vijfde lid, w. 4 sept. 1908).

144. — In geval van prijsverhoging na vrijwillige verkoping van schepen, is artikel 101, vijfde lid, van de wet van 15 augustus 1854 betreffende de gedwongen onteigening, toepasselijk (art. 34, laatste lid, w. 4 sept. 1908 ; — zie boven, n^r 139).

145. — De bepalingen betreffende de rangregeling zijn ook toepasselijk op de verdeling van de koopprijs bij gedwongen onteigening van schepen(art. 36, w. 4 sept. 1908 ; — zie boven, n^rs 140-141).

F. — *Handelspand, en pand op handelszaak.*

146. — De termijn van beroep tegen het vonnis van de rechtbank van koophandel, waarbij uitspraak gedaan wordt over het verzet van de schuldenaar tegen de beschikking van de voorzitter dier rechtbank waarbij de verkoop van het pand toegelaten wordt, bedraagt slechts acht dagen, te rekenen van de betekening, en zonder dat verlenging wegens de afstand mogelijk is (art. 6 en 8, w. 5 mei 1872).

147. — De artikelen 4 tot 10 der wet van 5 mei 1872 zijn door artikel 12 van de wet van 25 oktober 1919, gewijzigd door het koninklijk besluit n^r 282 van 30 maart 1936, toepasselijk gemaakt op de rechtspleging tot verkoop van een in pand gegeven handelszaak (o.m. art. 6 en 8, w. 5 mei 1872 ; — zie boven, n^r 146).

G. — *Warrant.*

148. — Tegen het vonnis van de rechtbank van koophandel dat uitspraak doet over het verzet van de schuldenaar tegen de beschikking van de voorzitter dier rechtbank, waarbij de verkoop van de volgens het warrantstelsel in pand gegeven koopwaren toegelaten wordt, kan slechts beroep ingesteld worden binnen de acht dagen na de betekening aan de partij die in het ongelijk gesteld is (art. 14, § 2, w. 18 nov. 1862).

H. — *Beschikkingen die beslag toelaten.*

149. — De beschikking van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of van de rechtbank van koophandel, zetelend in kortgeding, waarbij uitspraak gedaan wordt over de vordering van de beslagen schuldenaar tot intrekking van de beschikking waarbij het beslag

toegelaten werd (b.v. beslag onder derden, conservatoir beslag), is noch voor verzet noch voor beroep vatbaar (art. 635 *bis*, tweede lid, Rv., zijnde art. 32 K.B. nr 300 van 30 maart 1936).

I. — *Kantonnement.*

150. — Artikel 553 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (art. 25 K.B., nr 300 van 30 maart 1936) bepaalt dat artikel 635*bis* toepasselijk is op de rechtspleging tot opheffing van beslag wegens kantonnement (zie ook art. 554 en 554 *bis* Rv. ; — zie boven, nr 149).

J. — *Onteigening te algemenen nutte.*

151. — Het vonnis waarbij beslist wordt dat de vordering niet regelmatig ingesteld is, dat de door de wet voorgeschreven vormen niet nageleefd werden, of dat het aanwijzingsplan der uit te voeren werken niet toepasselijk is op het eigendom waarvan de onteigening gevorderd wordt, en derhalve in elk dezer gevallen de procedure niet mag worden voortgezet, evenals het vonnis waarbij beslist wordt dat dient overgegaan te worden tot regeling van de vergoeding, is slechts vatbaar voor beroep binnen de vijftien dagen na de uitspraak ervan (art. 5 en 6, w. 17 april 1835).

Voor het overige zijn de gewone regelen toepasselijk, en o.m. artikel 33 der bevoegdheidswet : de eis moet door de partijen geschat worden (zie ook verder, nr 409, betreffende het motiveren van beroepsakte).

152. — Het beroep tegen het vonnis waarbij de vergoeding wegens onteigening toegekend wordt, wordt ingesteld binnen de termijnen en in de vormen van het gemeen recht (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 170).

153. — De beschikkingen (o.m. van de rechter-commissaris waarbij de vergoedingen vastgesteld worden, waarbij het onteigenend bestuur in het bezit gesteld wordt van het onteigende, of van de voorzitter van de rechtbank tot verlenging van de termijn voor het neerleggen van het verslag) inzake spoedprocedure tot onteigening te algemenen nutte, zijn noch voor verzet noch voor beroep vatbaar (art. 10, w. 10 mei 1926).

§ 2. — Rechtsplegingen in verband met faillissement, concordaat en uitstel van betaling.

A. — *Faillissement.*

154. — De beschikkingen van de rechter-commissaris van het faillissement kunnen alleen aangevochten worden door dagvaarding voor de rechtbank van koophandel (art. 463 faillissementswet).

155. — Een vonnis gewezen in betwistingen betreffende faillissement kan slechts door beroep aangevochten worden binnen de vijftien dagen na de betekening (art. 465, eerste lid, faillissementswet).

Zijn niet vatbaar voor beroep, evenmin als voor verzet of voorziening in verbreking (art. 465, tweede lid en volg., faillissementswet) :

1) De vonnissen betreffende de benoeming of vervanging van de rechter-commissaris, evenals die betreffende de benoeming of het ontslag van de curatoren.

2) De vonnissen waarbij uitspraak gedaan wordt over de vraag tot vrijlating of tot voorlopige invrijheidsstelling van de gefailleerde, en diegene die uitspraak doen over de vraag tot steun voor de gefailleerde en zijn gezin.

3) De vonnissen waarbij de verkoop toegelaten wordt van de tot het faillissement behorende goederen en koopwaren, of diegene die overeenkomstig artikel 453, § 3 der faillissementswet, uitstel verlenen van de verkoop van inbeslaggenomen goederen.

4) De vonnissen waarbij de opschorting van het concordaat uitgesproken wordt.

5) De vonnissen nopens de bezwaren tegen de beschikkingen die de rechter-commissaris binnen de perken van zijn bevoegdheid heeft verleend (zie boven, n^r 154).

Wanneer het faillissement ambtshalve uitgesproken werd, kan de gefailleerde alleen beroep instellen, indien hij vooraf verzet aantekende (art. 473 faillissementswet ; — Verbr., 27 sept. 1928, *Pas.*, 1928, I, 235).

156. — De uitzonderlijke bepalingen betreffende het beroep tegen vonnissen in zake het faillissement hebben slechts betrekking op de geschillen die hun oorsprong vinden in de staat van faillissement zelf, en die niet hadden kunnen bestaan zonder de faillietverklaring. In dat geval gelden echter deze uitzonderlijke bepalingen ook indien de vorderingen voor de rechtbank van eerste aanleg gebracht zijn. Voor de geschillen die hun oorsprong vinden in een omstandigheid buiten de faillietverklaring, en waarop deze geen juridische invloed uitoefent, worden de gewone regelen der rechtspleging gevolgd (Verbr., 23 nov. 1882, *Pas.*, 1883, I, 6 ; — Verbr., 20 mei 1926, *Pas.*, 1926, I, 383).

B. — *Concordaat.*

157. — Het vonnis waarbij de vraag tot bekomen van concordaat niet ontvankelijk verklaard wordt, is niet vatbaar voor beroep (art. 9, tweede lid, gecoördr. w. 25 sept. 1946).

158. — Zijn daarentegen wel vatbaar voor beroep, de vonnissen waarbij de rechtbank zich onbevoegd verklaart om over het verzoek te beslissen, of het vonnis waarbij de rechtbank, oordelend dat de voor het bekomen van een concordaat vereiste voorwaarden niet vervuld zijn, het verzoek verwerpt (art. 9, derde en vierde lid, gecoördr. w. 25 sept. 1946).

De termijn van beroep in deze gevallen is acht dagen, vanaf de uitspraak van het vonnis (art. 9, vijfde lid, gecoördr. w. 25 sept. 1946).

Het beroep wordt ingesteld door een verklaring ter griffie van de rechtbank van koophandel, welke wordt opgenomen in een bijzonder register. Een afschrift van deze verklaring, bevestigd door referendaris of griffier, wordt door de griffier, samen met het volledige dossier, binnen de 48 uur

overgemaakt aan de griffie van het hof van beroep (art. 10, eerste lid, gecoörd. w. 25 sept. 1946).

Ook voor de rechtspleging in beroep gelden speciale regelen (art. 10, tweede lid en volgende, gecoörd. w. 25 sept. 1946 ; — zie verder, nr 461).

159. — Het vonnis dat uitspraak doet over de homologatie van het concordaat, is vatbaar voor beroep vanwege de schuldenaar, vanwege de schuldeisers die niet werden opgeroepen of die tegen de aanneming van het concordaat gestemd hebben, en vanwege de schuldeisers wier vordering geheel of gedeeltelijk verworpen werd (art. 27, eerste lid, gecoörd. w. 25 sept. 1946).

Dit beroep heeft geen schorsende kracht (art. 27, tweede lid).

De termijn van beroep bedraagt acht dagen. Hij begint te lopen, ten aanzien van de schuldenaar, vanaf de uitspraak van het vonnis, en ten aanzien van de schuldeisers, vanaf de bekendmakingen (in de zittingszaal van de rechtbank van koophandel, en in de aangeduide dagbladen) voorgeschreven in artikel 25 (art. 27, derde lid).

Wat de vorm van het beroep betreft, is artikel 10, eerste lid van toepassing (art. 27, vierde lid ; — zie boven, nr 152). Het beroep ingesteld door de schuldeisers, moet bovendien aan de schuldenaar betekend worden, met dagvaarding om voor het hof van beroep te verschijnen binnen een termijn van vier vrije dagen (art. 27, vijfde lid).

Bijzondere regelen gelden ook voor de rechtspleging in beroep (art. 27, zesde, zevende en achtste lid ; — zie verder, nr 462).

C. — *Uitstel van betaling.*

160. — Het vonnis waarbij een voorlopige uitstel van betaling verleend wordt, of waarbij zulke voorlopige uitstel afgewezen of herroepen wordt, is noch voor verzet noch voor beroep vatbaar (art. 609, eerste lid, H.W.).

§ 3. — Andere afwijkende bepalingen, uit het burgerlijk wetboek of bijzondere wetten.

A. — *Huwelijk.*

161. — Het vonnis waarbij uitspraak gedaan wordt over de voorziening van de ouders tegen een akte van eerbied, is slechts vatbaar voor beroep binnen de veertien dagen na de uitspraak, zo het op tegenspraak geveld werd, en binnen de vijftien dagen na de betekening in geval van verstek. Bijzondere regelen gelden ook voor de rechtspleging in beroep (art. 152 B.W., gew. art. 4, w. 30 april 1896, en art. 2, w. 14 juli 1953).

162. — Wanneer beroep ingesteld wordt tegen het vonnis dat uitspraak doet over de vordering tot opheffing van het verzet tegen het huwelijk, moet hierover uitspraak gedaan worden binnen de tien dagen na de dagvaarding (art. 178 B.W.). Deze termijn is echter niet op straf van nietigheid voorgeschreven (Cass. fr., 26 juni 1911, *Rec. Dall.*, 1912, 1, 149).

B. — *Echtscheiding en scheiding van tafel en bed.*

163. — Naar luid van artikel 262 van het burgerlijk wetboek (gew. art. 4, w. 14 dec. 1935 en K.B. nr 300 van 30 maart 1936) is het beroep tegen vonnissen, waarbij uitspraak gedaan wordt over een eis tot echtscheiding wegens bepaalde oorzaak, slechts ontvankelijk wanneer het ingesteld wordt binnen de termijn bepaald door de artikelen 443 en volgende van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Voor de vonnissen bij verstek gaat de termijn van beroep in terzelfder tijd als de termijn van verzet (art. 262, eerste en tweede lid B.W.).

De zaak wordt behandeld als een spoedeisende. Wedereisen kunnen in beroep voor het eerst ingesteld worden, zonder te worden beschouwd als nieuwe eisen (art. 262, derde en vierde lid B.W.).

Het beroep tegen een vonnis waarbij de echtscheiding toegestaan wordt, moet op straf van verval binnen de acht dagen na het instellen ervan, bij deurwaardersexploot aangezegd worden aan de griffier van de rechtbank die het vonnis geveld heeft. De griffier maakt melding van het beroep in de rand van het vonnis (art. 262, vijfde lid en volg. B.W.).

164. — Artikel 262 B.W. is door de artikelen 307 van het burgerlijk wetboek, en 875 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, toepasselijk gemaakt op de scheiding van tafel en bed (zie ook Brussel, 8 maart 1952, *J.T.*, 1953, 193, met noot G. Lermusiaux: dit arrest verklaart het beroep « niet ontvankelijk » wanneer het niet vooraf aan de griffier betekend is).

165. — Bijzondere regelen gelden voor het beroep tegen vonnissen waarbij verklaard wordt dat er geen reden is om de echtscheiding door onderlinge toestemming toe te staan:

Het moet ingesteld worden door de beide partijen, doch bij afzonderlijke akten, ten vroegste binnen de 10 dagen, en ten laatste binnen de 20 dagen na de datum van het vonnis, een en ander op straf van niet-ontvankelijkheid (art. 291 B.W.).

De betekening van de akten van beroep moet ten verzoeke van elk der partijen geschieden én aan de andere echtgenoot én aan de procureur des konings (art. 292 B.W.).

Binnen de tien dagen na de aan hem gedane betekening van de tweede akte van beroep, maakt de procureur des konings de uitgifte van het vonnis en de stukken waarop het gewezen werd over aan de procureur-generaal bij het hof van beroep. Deze dient schriftelijk besluiten in binnen de tien dagen na ontvangst van de stukken. Verslag wordt uitgebracht door de voorzitter of een raadsheer in raadkamer, en het arrest wordt geveld binnen de tien dagen na het neerleggen van de besluiten van de procureur-generaal (art. 293 B.W.).

C. — *Vonnissen over het verzoek tot bekomen van termijn van respijt.*

166. — Wanneer een schuldenaar in de voorwaarden gesteld door artikel 1244 B.W. (gew. w. 30 juli 1938, art. 1) uitstel van betaling vraagt, zijn het vonnis of de beschikking die hierover uitspraak doen, slechts vatbaar

voor beroep binnen de vijftien dagen na het uitspreken ervan. In beroep wordt uiterlijk binnen de twee maand uitspraak gedaan (art. 1244, achtste lid, B.W.).

D. — *Nationaliteitskeuze.*

167. — Tegen het vonnis waarbij uitspraak gedaan wordt over de vraag tot inwilliging van de nationaliteitskeuze kan beroep ingesteld worden door de belanghebbende en de procureur des konings. Het beroep dient ingesteld te worden binnen de vijftien dagen na de betekening van het vonnis (langs administratieve weg: art. 10, gecoörd. w. betreffende nationaliteit, zesde lid). Het wordt ingesteld door een verzoekschrift dat wordt gericht aan het hof van beroep. Het hof doet uitspraak in laatste aanleg, na advies van de procureur-generaal. De belanghebbende moet worden gehoord of opgeroepen (art. 10, vijfde lid, gecoörd. w. betreffende nationaliteit).

E. — *Betwistingen betreffende de ontvangst van vervoerde goederen door de geadresseerde.*

168. — De beschikkingen van de voorzitter der rechtbank van koophandel, gewezen op verzoek van een belanghebbende in geval de vervoerde goederen door de geadresseerde geweigerd worden of nopens hun ontvangst betwisting is ontstaan, en waarbij deskundigen aangesteld worden om de staat van die goederen te beschrijven, waarbij desgevallend de bewaargeving, het sekwester of de verkoop van die goederen bevolen wordt, is niet vatbaar voor beroep (art. 8, w. 25 aug. 1891).

F. — *Verzet tegen verhandeling van titels aan toonder.*

169. — De beschikking van de voorzitter van de rechtbank van koophandel, betreffende het verzoek tot homologatie van het verzet tegen de verhandeling van verloren titels aan toonder, is vatbaar voor beroep volgens de algemene regelen betreffende de aanleg. Het beroep is slechts ontvankelijk indien het ingesteld wordt binnen de acht dagen na het wijzen van de beschikking (art. 7, w. 24 juli 1921).

170. — De beschikking van de voorzitter van de rechtbank van koophandel, nopens de vordering tot opheffing van het verzet tegen de verhandeling van die titels aan toonder, is slechts vatbaar voor beroep binnen de vijftien dagen na de datum waarop de beschikking gewezen werd (art. 29, w. 24 juli 1921).

G. — *Kleine nalatenschappen.*

171. — De vonnissen van de vrederechter of van de rechtbank van eerste aanleg, gewezen overeenkomstig de artikelen 2 tot 4 van de wet van 16 mei 1900 op de kleine nalatenschappen, zijn niet vatbaar voor beroep (art. 5, w. 16 mei 1900), zelfs niet wanneer de hoofdvordering strekte tot scheiding en deling met voorafgaande licitatie (Gent, 15 juni 1950, *R.W.*, 1950-51, 752).

Hier weze echter opgemerkt, dat artikel 5 der wet van 16 mei 1900

eng moet verklaard worden, en de niet-ontvankelijkheid van het beroep derhalve dient beperkt te blijven tot de beslissingen overeenkomstig de artikelen 2 tot 4 gewezen (Verbr., 19 nov. 1928, *Pas.*, 1929, I, 25).

Aan het hof van beroep kan in elk geval de kwestie of de eerste rechter gerechtigd was het geding te behandelen als vallend onder de toepassing van de wet van 16 mei 1900, onderworpen worden (Gent, 4 mei 1953, *T. Not.*, 1954, 137 ; — voor meer uitgebreide behandeling, zie Tw. *Kleine nalatenschappen*, n^rs 286 en volg.).

H. — *Krankzinnigen.*

172. — Tegen de beschikking van de voorzitter der rechtbank van eerste aanleg, waarbij uitspraak gedaan wordt over het verzoek van de opgesloten krankzinnige, of van elke belanghebbende, tot vrijlating uit het krankzinnigengesticht, kan slechts beroep ingesteld worden binnen de vijf dagen na de betekening der beschikking aan de betrokken partijen (art. 17, der wetten van 18 juni 1850 en 28 dec. 1873 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Déments et déficients mentaux*, n^r 121).

173. — In verband met de rechtspleging tot ontzetting, bestaat betwisting nopens de vraag of tegen het vonnis dat de bijeenroeping van de familieraad (art. 494 B.W. ; — art. 892 Rv.), en datgene dat de ondervraging van de betrokkene beveelt (art. 496 B.W.), een beroep kan ingesteld worden door diegene tegen wie de ontzetting gevorderd wordt (geen beroep mogelijk : Brussel, 19 dec. 1951, *J.T.*, 1952, 323, met noot G. Lermusiaux ; *Bull. Ass.*, 1952, n^r 3, blz. 25 ; — Brussel, 26 mei 1909, *Pas.*, 1910, II, 81 ; — De Page, II, n^r 329, blz. 309 : deze auteur steunt zich op de vaststelling dat de betrokkene nog geen partij is in de procedure, en dus geen beroep kan instellen, en trouwens, als derde, over andere middelen beschikt om de vernietiging of intrekking van zulk vonnis te bekomen, nl. het instellen van een hoofdvordering tot intrekking of vernietiging ; — wel beroep mogelijk : *R.P.D.B.*, Tw. *Interdiction*, n^r 72, waar de stelling van De Page besproken wordt en verworpen ; men gaat hier uit van de beschouwing dat diegene tegen wie de ontzetting gevorderd wordt, wel degelijk van in het begin verweerder is, en dus de gewone rechtsmiddelen tegen het vonnis kan aanwenden, zoals hij zich vrijwillig van bij het indienen van het verzoekschrift kan verdedigen ; — zie ook *R.P.D.B.*, Tw. *Conseil judiciaire*, n^rr 44, 67, 81 ; — Gent, 31 dec. 1909, *Pas.*, 1910, II, 80 ; — Gent, 21 jan. 1913, *Pas.*, 1913, II, 71 ; — Planiol et Ripert, I, n^r 679 ; — *vgl.* Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VII, n^r 139, *in fine ;* — *vgl.* in het algemeen de Franse rechtsleer en rechtspraak, o.m. aangehaald in *R.P.D.B.*, Tw. *Interdiction*, n^r 69).

Bij weigering de ondervraging of de bijeenroeping van de familieraad te bevelen, kan de partij die de ontzetting vraagt in elk geval beroep instellen (De Page, II, n^r 328, blz. 308, en ref.).

I. — *Art. 214 j.*

174. — De beschikkingen van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, gewezen op grond van artikel 214 j B.W., zijn niet vatbaar voor beroep, Zij zijn trouwens in principe voor geen enkel rechts-

middel vatbaar, behoudens het derden-verzet. Dit blijkt zowel uit de parlementaire werken als uit de aard van de opdracht die door dit artikel aan de voorzitter toevertrouwd werd (De Page, I, nr 708 *ter*, B, blz. 776-777 ; — Kluyskens, *Personen- en Familierecht*, nr 406, blz. 366 ; — Brussel, 21 dec. 1946, *Pas.*, 1947, II, 6 ; — Brussel, 4 okt. 1947, *J.T.*, 1947, 554 ; — Gent, 30 juni 1949, *Pas.*, 1950, II, 70).

Ten onrechte echter beschouwt men deze beschikkingen vaak als behorend tot de willige rechtsmacht, en — nogmaals ten onrechte — om deze reden niet vatbaar voor beroep.

De voorzitter doet in deze gevallen uitspraak nopens betwistingen tussen echtgenoten ; de beschikkingen behoren derhalve tot de gedingbeslissende macht van de voorzitter (Kluyskens, *Personen- en Familierecht*, nr 406). Het verbod tegen deze beschikkingen op grond van artikel 214 j B.W. beroep in te stellen, dat overigens vaststaat (*Parlem. Hand.*, Senaat, 1926-27, blz. 161), is dus een werkelijke uitzondering op het beginsel dat uitspraken van contentieuze rechtsmacht steeds aan de hogere rechter kunnen onderworpen worden.

175. — Beroep is nochtans steeds mogelijk wegens onbevoegdheid of machtsoverschrijding van de voorzitter (nopens het onderscheid tussen beide, zie boven, nr 113). Immers, alle vonnissen zonder onderscheid, ook diegene die in principe niet vatbaar zijn voor beroep, kunnen door beroep aangevochten worden om reden dat de rechter die van het geschil kennis nam, onbevoegd was of de perken van de rechterlijke macht overschreed. De hogere rechtbank heeft in elk geval het recht, na te gaan of de lagere rechter bevoegd was om uitspraak te doen. Een zo belangrijke kwestie mag niet aan het eigen oordeel van de lagere rechter overgelaten worden (zie art. 38 bevoegdheidswet ; — art. 425 en 454 Rv. ; — Verbr., 11 mei 1923, *Pas.*, 1923, I, 301 ; — zie boven, nrs 102 en volg.).

Dit beginsel dient eveneens geëerbiedigd te worden ten aanzien van de beschikkingen bedoeld in artikel 214 j (Hayoit de Termicourt, *La femme devant la loi civile, P.P.*, 1939, blz. 28 ; — Lefere, F., *De feitelijke scheiding der echtgenoten*, blz. 60 ; — Desimpelaere, A., *De maritale macht en de rechtsonbekwaamheid der gehuwde vrouw*, blz. 152 ; — De Page, I, nr 708 *ter*, B ; — De Page, I, nr 916 ; — Kluyskens, *Personen- en Familierecht*, nr 406, blz. 366 ; — Gent, 5 april 1954, in zake Gruyaert t./ Verhelst, *onuitg.* ; — Gent, 30 jan. 1954, *R.W.*, 1954-55, 223, met advies advocaat-generaal Dumon ; — Brussel, 18 okt. 1950, *R.W.*, 1950-51, 590 ; — Gent, 30 juni 1949, *Rev. prat. not.*, 1950, 128 ; *Pas.*, 1949, II, 70).

Aldus zal beroep mogelijk zijn, wanneer er geen hoogdringendheid bestond (hetgeen b.v. kan blijken uit het feit dat de voorzitter in de beschikking termijnen van respijt toekent), of wanneer de gevraagde en bevolen maatregelen niet voorlopig waren, of nog wanneer de betwisting door een andere rechtbank diende beslecht te worden (b.v. wanneer de voorzitter zich bevoegdheden toeëigent die aan de vrederechter toebehoren krachtens art. 214 b B.W. : Rb. Hoei, 16 jan. 1945, *Pas.*, 1945, III, 57).

Dit is ter zake zeer belangrijk, daar o.m. als bevoegdheidsvoorwaarden gelden, het voorlopig en dringend karakter van de gevraagde maatregelen (Gent, 30 jan. 1954, *R. W.*, 1954-55, 223 met advies advocaat-generaal Dumon). Het hof zal dus practisch over de wenselijkheid van de maatregel kunnen oordelen (nl. over de dringendheid en het voorlopig karakter ervan).

J. — *Landpacht.*

176. — Naar luid van het nieuw artikel 1778, § 6 van het burgerlijk wetboek, gewijzigd door de wet van 7 juli 1951, hebben zowel de pachter als de verpachter het recht, de andere partij te dwingen, een omstandige plaatsbeschrijving te laten opmaken van het verpachte goed, en dit nl. binnen de eerste drie maanden van elke landpacht. In geval van weigering van de andere partij, kan de vrederechter op verzoek van diegene die de plaatsbeschrijving eist, een deskundige aanstellen om daartoe over te gaan. Het vonnis waarbij de vrederechter aldus een deskundige aanstelt is niet vatbaar voor beroep (art. 1778, § 6, B.W.; — *vgl.* Tw. *Landpacht,* nr 250).

K. — *Verbetering van akten van de burgerlijke stand.*

177. — Ter zake van de verbetering van akten van de burgerlijke stand gelden eveneens bijzondere regelen ten aanzien van het beroep.

Krachtens artikel 858 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering beschikt de eiser tot verbetering, die meent zich over het vonnis te moeten beklagen, over een termijn van drie maand vanaf de datum van het vonnis, om beroep in te stellen, door middel van een verzoekschrift dat aan de voorzitter van het hof van beroep aangeboden wordt. Op dit verzoekschrift wordt dan een dag bepaald waarop ter zitting uitspraak gedaan wordt op conclusie van het openbaar ministerie.

L. — *Kosteloze rechtspleging.*

178. — Tegen de beslissingen van de burelen voor gerechtelijke bijstand in eerste aanleg, kan slechts beroep ingesteld worden door de procureur-generaal bij het hof van beroep, niet door de betrokken partijen zelf.

Het beroep dient ingesteld te worden binnen de maand na de uitspraak, bij een gemotiveerd en aan de partijen betekende akte, waarbij dagvaarding gegeven wordt om op een bepaalde datum voor het bureau in beroep te verschijnen.

De betekening van de beroepsakte geschiedt zoals in strafzaken (art. 31 w. 29 juni 1929 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 171).

De eiser, aan wie de gerechtelijke bijstand geweigerd werd, kan zich echter, indien hij zich op ernstige gronden benadeeld acht door deze beslissing, tot de procureur-generaal wenden, die eventueel op zijn verzoek zal beslissen, zelf beroep tegen de beslissing in te stellen (*R.P.D.B.,* Tw. *Assistance judiciaire,* nr 75).

De beslissingen nopens verzoeken tot het bekomen van de *pro deo,* in dringende gevallen genomen door de vrederechter, de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, of de eerste-voorzitter van het hof van beroep, zijn voor geen enkel rechtsmiddel vatbaar (*R.P.D.B.,* Tw. *Assistance judiciaire,* nr 84 ; — *vgl.* art. 20, derde lid, w. 29 juni 1929).

De beslissingen van de vrederechter betreffende het al dan niet toekennen van de gerechtelijke bijstand zijn eveneens voor geen enkel rechtsmiddel

vatbaar, dus ook niet voor beroep (art. 20, derde lid, w. 29 juni 1929 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Assistance judiciaire*, nr 88).

In deze laatste gevallen is de rechtspleging trouwens niet tegensprekelijk.

M. — *Mijnschade.*

179. — Krachtens de artikelen 58 en volgende der mijnwetten van 21 april 1810, 2 mei 1837, en 5 juni 1911 (gecoördineerd door K.B. 15 sept. 1919), zijn de mijnontginners er toe gehouden, alle schade te vergoeden die door de ondergrondse werken aan de oppervlakte ontstaat (b.v. grondverzakkingen, scheuren van gebouwen).

Het is de vrederechter die kennis neemt van de eisen tot schadeloosstelling, tot een bedrag van 200.000 fr.

Beroep is slechts mogelijk, wanneer de eis de 60.000 fr. overtreft ; tot dat bedrag beslist de vrederechter dus in laatste aanleg (art. 59, mijnwetten, gew. door w. 29 mei 1949).

§ 4. — Bijzondere gevallen in verband met de aard van het vonnis.

A. — *Verhoor nopens feiten en vraagpunten.*

180. — Volgens sommige beslissingen is de toelating tot of weigering van een verhoor op feiten en vraagpunten een voorbereidend vonnis, dat slechts vatbaar is voor beroep na het eindvonnis (Brussel, 15 juli 1950, *J.T.*, 1951, 170, met noot Lermusiaux; — Brussel, 3 juli 1950, *J.T.*, 1951, 421, met noot Lermusiaux ; — zie ook, Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 564, blz. 264 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 81 ; — zie verder, nr 279). Anderzijds werd ooit beslist dat het een eindvonnis kan zijn (Rb. Gent, 22 dec. 1937, *R.W.*, 1937-38, 1290).

Over het algemeen neemt men echter aan dat dergelijk vonnis in geen geval voor beroep vatbaar is, gezien het speciaal karakter van de toelating tot of weigering van een verhoor op feiten en vraagpunten (Luik, 8 dec. 1927, *Jur. Liège*, 1928, 2 ; — Cass. fr., 28 juni 1903, *Rec. Dall.*, 1903, 1, 535 ; *B.J.*, 1904, 214 ; — Braas, *o.c.*, II, nr 1032, blz. 537 ; — *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 81).

Inderdaad, het is geen vonnis bij verstek, vermits de tegenpartij niet opgeroepen wordt om zich te verdedigen. En anderzijds heeft de wetgever dit verzoek aan elke tegensprekelijkheid willen onttrekken, ten einde het bewijsmiddel zijn doeltreffendheid te verzekeren. Indien beroep mogelijk ware, zou een debat nopens het verzoek ontstaan, hetgeen strijdig ware met de aard zelf van het verhoor op feiten en vraagpunten (zie nopens het karakter van deze rechtspleging, Rb. Gent, 19 okt. 1954, *R.W.*, 1954-55, 1015).

Bij weigering van het verhoor op feiten en vraagpunten, kan, wanneer de zaak later in beroep komt, door de rechter in beroep de ondervraging bevolen worden (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 81 ; — Gent, 5 maart 1914, *P.P.*, 1914, nr 629 ; *J.T.*, 1914, 549).

B. — *Beslissingen van inwendig beheer.*

181. — De beslissingen van inwendig beheer der rechtbanken zijn niet vatbaar voor beroep. Het zijn geen eigenlijke vonnissen,

daar zij alleen de loop van het geding regelen (*P.B.*, Tw. *Appel civil*, nrs 280-284 ; — Crépon, *o.c.*, I, nr 78 ; — Japiot, *o.c.*, nr 1004 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 27 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 594, blz. 298).

Zijn bij voorbeeld beslissingen van inwendig beheer, alle maatregelen die door de rechtbank genomen worden bij toepassing van artikel 1036 Rv. : deze maatregelen behoren tot de politiemacht van de rechtbank over haar terechtzitting, en worden door haar soeverein getroffen. Is derhalve niet voor beroep vatbaar : een beslissing die de schrapping van een beledigende tekst in de besluiten van een der partijen beveelt (Brussel, 11 maart 1950, *J.T.*, 1950, 220) ; een aanmaning gedaan ter zitting aan een advocaat om omzichtiger te zijn (Verbr., 11 nov. 1862, *Pas.*, 1863, I, 114 ; — Verbr., 16 mei 1870, *Pas.*, 1870, I, 294, met besluiten van advocaat-generaal Cloquette ; — zie hierover ook, Ronse, Jan, *Aanspraak op schadeloosstelling uit onrechtmatige daad*, nr 727, blz. 473).

Beslissingen van inwendig beheer zijn nog : vonnissen waarbij de rechtbank de partijen beveelt ten gronde te besluiten, beslissingen waarbij de zaak verwezen wordt naar een bepaalde kamer van de rechtbank, waarbij een uitstel toegestaan of geweigerd wordt, waarbij een gehuwde vrouw gemachtigd wordt om in rechte te staan, waarbij de heropening der debatten bevolen wordt, een datum bepaald wordt om te pleiten, enz. (zie *R.P.D.B.*, Tw. *Exécution des jugements et arrêts en matière civile*, nr 166 ; — Tw. *Vonnissen en arresten*).

Niet altijd is het gemakkelijk, de beslissingen van inwendig beheer te onderscheiden van de voorbereidende vonnissen ; er bestaat daaromtrent wel eens tegenstrijdige rechtspraak (b.v. betreffende de heropening der debatten, bevelen van mededeling van stukken, enz. ; — *vgl.* verder, nr 279 ; — zie ook Tw. *Vonnissen en arresten*).

TITEL III

APPELLANT EN GEINTIMEERDE

HOOFDSTUK I

Appellant

182. — Om beroep te kunnen instellen moet de appellant :

1) de vereiste hoedanigheid bezitten, d.w.z. partij geweest zijn in eerste aanleg, of er vertegenwoordigd geweest zijn ;

2) belang hebben bij het beroep ;

3) de nodige bekwaamheid bezitten.

AFDELING I. — *Hoedanigheid.*

183. — Onder hoedanigheid (*qualité*) wordt in het algemeen verstaan, het wettelijk vermogen om in rechte op te treden (echter niet te verwarren met de bekwaamheid om in rechte op te treden), of nog, de titel krachtens dewelke iemand in rechte optreedt (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, I, n^r^ 363, blz. 543 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Action*, n^r^ 61).

Aldus kan eenzelfde persoon eventueel in één of meerdere hoedanigheden optreden, hetzij in eigen naam, als lasthebber, als wettelijke vertegenwoordiger, als erfgenaam onder voorrecht van boedelbeschrijving, enz.

Ten aanzien van de aanleg in beroep, is de vereiste hoedanigheid, het vermogen, de rechtsbevoegdheid, om beroep in te stellen tegen het vonnis *a quo*. Opdat dit mogelijk zij ,moet de appellant vooreerst in eerste aanleg partij geweest zijn in het geding (Gent, 22 febr. 1932, *Pas.*, 1934, II, 2 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, blz. 544 ; — Braas, *o.c.*, II, n^r^ 1186 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 13), en als dusdanig vermeld worden in het door beroep aangevochten vonnis (Luik, 22 juli 1914, *B.J.*, 1919, 99 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^rs^ 9 en 10).

Het recht van beroep behoort echter niet alleen aan diegenen toe die aanvankelijk in het geding als eiser of verweerder optraden, maar bovendien ook aan hen die nadien, ten aanzien van de oorspronkelijke vordering partij werden, ingevolge vrijwillige of gedwongen tussenkomst (zie verder, n^rs^ 258 en volg.).

Elke partij, in het vonnis vermeld, kan beroep instellen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 10).

Beroep kan eveneens ingesteld worden door diegenen die niet persoonlijk partij waren in het geding, maar door een derde werden vertegenwoordigd, die zelf het recht zou gehad hebben beroep in te stellen (Brussel, 13 juli 1939, *Pas.*, 1940, II, 33 ; — zie ook, nopens de hoedanigheid om beroep in te stellen : Giverdon, C., *La qualité condition de recevabilité de l'action en justice, Rec. Dall.*, 1952, *Chr.*, blz. 85 en volg., in het bijzonder blz. 86).

Het openbaar ministerie, heeft desgevallend het recht zelf beroep in te stellen, in het belang van de openbare orde (zie verder, nrs 195 en volg. ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 17).

184. — De erfgenamen en andere rechtsopvolgers onder algemene titel, vinden in de nalatenschap het recht van beroep tegen het vonnis waarbij hun rechtsvoorganger partij geweest is (Crépon, *o.c.*, I, nrs 1551 en volg. ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 15, blz. 30 ; — Rb. Kortrijk, 8 jan. 1948, *Pas.*, 1949, III, 10 ; *R.W.*, 1947-48, 1062).

Het volstaat dat de erfgenamen of rechtsopvolgers onder algemene titel in de akte van beroep de hoedanigheid aangeven waarin zij optreden (Bioche, *Dictionnaire de procédure civile et commerciale,* Tw. *Appel,* nr 287 ; — Rb. Kortrijk, 8 jan. 1948, voormeld). De akte van beroep kan overigens van hen allen uitgaan : beroep ingesteld uit naam van een overledene is nietig (Crépon, *o.c.*, I, nr 1348).

Indien het geschil niet ondeelbaar is, en er geen hoofdelijkheid is, strekt het beroep door één der erfgenamen ingesteld, de anderen niet tot voordeel (*vgl.* art. 1220 B.W. ; — zie verder, nr 241), tenzij hij als lasthebber van zijn medeërfgenamen zou optreden (zie verder, nr 189).

185. — De rechtsverkrijgenden onder bijzondere titel, kunnen eveneens beroep instellen tegen het vonnis gewezen tegenover hun rechtsvoorganger, indien de titel waarbij zij hun rechten op het litigieuze voorwerp verkregen hebben, dateert van na de inleiding van het geschil in eerste aanleg door of tegen hun rechtsvoorganger, en zij de rechten van deze laatste wensen uit te oefenen : aldus de koper, de begiftigde, de bijzondere legataris. Allen werden zij door hun rechtsvoorganger in eerste aanleg vertegenwoordigd (Crépon, *o.c.*, I, nrs 1559, 1571 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 248 ; — Dalloz, *Nouveau répertoire de droit,* Tw. *Appel civil,* nr 72). Aldus ook de overnemer van een schuldvordering, indien hij de overdracht aan de schuldenaar heeft laten betekenen zoals voorgeschreven door artikel 1690 van het burgerlijk wetboek (Crépon, *o.c.*, I, nr 1563).

Deze betekening kan samen met de beroepsakte gedaan worden in eenzelfde exploot, zoals dit overigens ook met de dagvaarding het geval is (zie Tw. *Overdracht van schuldvordering*).

De rechtsvoorganger zelf behoudt het recht, persoonlijk beroep in te stellen tegen het vonnis gewezen in verband met het voorwerp

dat hij sedertdien vervreemd heeft, voor zover dit vonnis nog tegen hem geveld werd in de hoedanigheid die hij tijdens de aanleg opgehouden had te bezitten (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 13, blz. 27; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 246 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 13 ; — Crépon, *o.c.*, I, n^r 1561). Werd het vonnis echter niet meer tegen hen uitgesproken, dan hebben de verkoper, de schenker, de overdrager, enz., de hoedanigheid om beroep in te stellen verloren (Crépon, *o.c.*, I, n^rs 1563, 1569, 1572 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, III, *question* 1581 *bis*).

186. — Ook de schuldeisers van een partij kunnen beroep instellen tegen een vonnis tegen deze partij geveld, wanneer zij een vermogensrecht van hun schuldenaar wensen uit te oefenen, bij toepassing van artikel 1166 van het burgerlijk wetboek (Brussel, 14 nov. 1905, *Pas.*, 1906, II, 141 ; — *vgl.* Crépon, *o.c.*, I, n^r 1573 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, VI, n^r 18, blz. 32 ; — De Page, I, n^r 186 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 249 ; — zie Tw. *Zijdelingse rechtsvordering*).

Wenst de schuldeiser echter een eigen recht te laten gelden, onderscheiden van dat van de schuldenaar, dan kan hij het vonnis slechts door derden-verzet aanvechten (zie verder, n^r 193).

Een schuldeiser kan anderzijds de rechtspleging in beroep niet voortzetten, waarvan zijn schuldenaar op rechtsgeldige wijze afstand deed, behalve in geval van bedrog (art. 1167 B.W. ; — Crépon, *o.c.* I, n^rs 1581-1582).

187. — Een onbekwame, in eerste aanleg vertegenwoordigd door zijn voogd, enz., en die na het vonnis *a quo* bekwaam geworden is, kan tegen dat vonnis zelf beroep instellen. De vroegere wettelijke vertegenwoordiger heeft in zulk geval niet meer de hoedanigheid om beroep in te stellen ; doet hij het toch, dan zal het door hem ingestelde beroep niet-ontvankelijk zijn (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 24).

Ook het omgekeerde is mogelijk : wanneer een partij na het vonnis *a quo* onbekwaam wordt (b.v. door gerechtelijke of wettelijke ontzetting), kan haar wettelijke vertegenwoordiger tegen dat vonnis beroep instellen (zie verder, n^r 214). Beroep, dat in zulk geval zou ingesteld worden door de onbekwame zelf, ware trouwens niet-ontvankelijk wegens onbekwaamheid, behoudens tussenkomst van de vertegenwoordiger tijdens de aanleg in beroep (zie verder, n^rs 212 en volg.).

188. — In dezelfde zin kan de curator van een gefailleerde beroep instellen tegen een vonnis tegen de gefailleerde geveld, voor zover het tenminste het vermogen betreft, waarvan aan de gefailleerde het beheer ontnomen is (Fredericq, *Traité*, VII, n^r 87, d, blz. 187).

Wanneer aldus het vonnis *a quo* de vernietiging van een schenking uitsprak op grond van artikel 1167 van het burgerlijk wetboek, en beroep ingesteld werd door de vereffenaar van de intussen in staat van (gerechtelijke) vereffening verklaarde schuldenaar (toestand gelijkaardig aan het faillissement in zaken van koophandel), dan zal het arrest, dat het vonnis bevestigt, terecht beslissen dat de nietigverklaring aan de boedel zal ten goede komen (Cass. fr., 5 april 1954, *S.*, 1954, 1, 192 en noot).

189. — De lasthebber van een partij kan beroep instellen, indien hij daartoe uitdrukkelijke en bijzondere volmacht heeft gekregen en deze partij zelf bekwaam was om beroep in te stellen. Doch de naam van de lastgever zal in de beroepsakte moeten vermeld worden, evenals de hoedanigheid (lasthebber) van diegene die hem vertegenwoordigt : « *nul ne plaide par procureur* » *(R.P.D.B.,* Tw. *Appel e nmatière civile et commerciale,* nr 18 ; — zie Tw. *Rechtsvordering).*

190. — Een advocaat of pleitbezorger kunnen geen beroep instellen tegen een vonnis van de werkrechtersraad, tenzij zij in het bezit zijn van een bijzondere schriftelijke volmacht (zie verder, nrs 465 en volg.).

191. — Een rechtspersoon moet noodzakelijk, voor het instellen van beroep zowel als voor het instellen van een eis, vertegenwoordigd worden door de natuurlijke persoon die de wettelijke vertegenwoordigers van de rechtspersoon zijn, d.i. zijn orgaan (beheerraad, zaakvoerders enz.).

Aldus, wanneer in de akte van beroep niet de identiteit wordt vermeld van al de beheerders van een naamloze vennootschap, doch alleen b.v. de identiteit van een directeur of afgevaardigde beheerder, — en mits die niet uitdrukkelijk door de statuten gemachtigd zijn om de vennootschap in rechte te vertegenwoordigen, — zal het beroep niet ontvankelijk zijn wegens het ontbreken van de vereiste hoedanigheid bij de persoon die voor de vennootschap optreedt (zie verder, nrs 417-419).

Ook publiekrechtelijke rechtspersonen moeten vertegenwoordigd worden door de natuurlijke personen die door de wet aangewezen zijn, om de staat, provincie, gemeente, of openbare instellingen, in rechte te vertegenwoordigen, b.v. de bevoegde minister, het college van burgemeester en schepenen, enz. (zie Tw. *Rechtspersoon,* Tw. *Gemeente,* Tw. *Provincie,* Tw. *Grondwet,* Tw. *Openbare dienst en instellingen van openbaar nut,* enz.).

192. — De appellant kan slechts beroep instellen in de hoedanigheid waarin hij in eerste aanleg opgetreden is. Wie in eerste aanleg enkel optrad in hoedanigheid van voogd over een minderjarige, kan geen beroep instellen in eigen naam (Luik, 13 dec. 1928, *Jur. Liège,* 1929, 26 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 256).

Bovendien, indien het de bedoeling van de appellant is, beroep in te stellen in een andere hoedanigheid dan in zijn eigen naam, dient hij daarvan uitdrukkelijk melding te maken in de beroepsakte, op straf van niet-ontvankelijkheid van het beroep. Dit evenwel onder voorbehoud van het recht dat de rechter in beroep steeds heeft, de inhoud van een akte van rechtspleging soeverein te interpreteren (*vgl.* verder, nr 412).

Aldus zal aanvaard worden dat het beroep geldig en ontvankelijk is, wanneer het blijkt dat de appellant in eerste aanleg slechts in één hoedanigheid veroordeeld is, en hij dus vanzelfsprekend in die hoedanigheid beroep instelde, zelfs al werd die hoedanigheid niet *expressis verbis* vermeld in de beroepsakte (Gent, 14 juli 1952, *R.W.,* 1952-53, 600, met advies advocaat-generaal Matthijs en noot Jan Ronse ; — *vgl.* Brussel, 10 nov. 1927, *Pas.,* 1928, II, 78 ; — Brussel, 16 nov. 1948, *R.G.A.R.,* 1948, 4345).

Er weze anderzijds op gewezen, dat de niet-ontvankelijkheid van het beroep wegens de omstandigheid dat de appellant in de beroepsakte niet in dezelfde hoedanigheid optreedt als in eerste aanleg volgens de heersende

rechtspraak door de rechter in beroep niet ambtshalve mag opgeworpen worden (zie verder, n^r 675).

193. — Voor een derde die door het vonnis benadeeld wordt, bestaat er geen ander rechtsmiddel dan het derden-verzet; hij kan in geen geval beroep instellen (Gent, 6 april 1861, *Pas.*, 1861, II, 325 ; — Verbr., 19 mei 1927, *Pas.*, 1927, I, 228 ; — Brussel, 13 juli 1939, *Pas.*, 1940, II, 33 ; — zie ook : Luik, 22 juli 1914, *B.J.*, 1915, 99, betreffende de ontzetting uit de ouderlijke macht ; — zie verder, Tw. *Derden-verzet*).

194. — De sanctie van het feit dat de appellant in eerste aanleg geen partij was, of niet in dezelfde hoedanigheid als in eerste aanleg optreedt, is de niet-ontvankelijkheid van het beroep (zie boven, n^rs 183 tot 193 ; — zie nochtans verder, n^r 675, die niet-ontvankelijkheid mag niet ambtshalve opgeworpen worden door de rechter in beroep).

195. — Het openbaar ministerie heeft het recht ambtshalve op te treden, en dus ook beroep in te stellen, mits het vonnis vatbaar zij voor beroep volgens de gewone en uitzonderlijke regelen betreffende de aanleg, niet alleen in de uitdrukkelijk door de wet bepaalde gevallen, maar telkens wanneer het geschil de openbare orde aanbelangt (art. 46, w. 20 april 1810 ; — Luik, 22 maart 1928, *Pas.*, 1928, II, 161 ; — Brussel, 29 jan. 1949, *J.T.*, 1949, 344 ; — Crépon, *o.c.*, I, n^r 1505 ; — zie ook Tw. *Openbaar ministerie*).

Het is echter vereist dat de Belgische openbare orde aangetast worde door de toestand geschapen door het vonnis. Wanneer alleen private belangen geschaad zijn, kan het openbaar ministerie niet ambtshalve optreden, ook niet wanneer het een wet die van openbare orde is, zou inroepen (Verbr., 22 maart 1923, *Pas.*, 1923, I, 243, met besluiten van advocaat-generaal Paul Leclercq ; — Crépon, *o.c.*, I, n^r 1519).

Aldus werd beslist dat het openbaar ministerie niet ambtshalve beroep kan instellen tegen een vonnis, dat de echtscheiding toestaat tussen een Italiaanse onderdaan en zijn vrouw, die de Belgische nationaliteit behouden heeft, daar dit vonnis, volgens de huidige rechtspraak, de Belgische openbare orde niet schendt (Brussel, 29 jan. 1949, *J.T.*, 1949, 344). Hierbij weze echter opgemerkt, dat het hof van verbreking een voorziening in verbreking, ingesteld door de procureur-generaal bij het hof van beroep tegen een arrest waarbij de echtscheiding ten voordele van een Belgische vrouw tegen haar Italiaanse echtgenoot toegestaan wordt, wel ontvankelijk verklaart (Verbr., 16 febr. 1955, *R.W.*, 1954-55, 1797 ; — Verbr., 16 mei 1952, *R.W.*, 1952-53, 301). Moet dan *a fortiori* niet hetzelfde beslist worden ten opzichte van de ontvankelijkheid van een eventueel beroep van het openbaar ministerie ? (zie ook verder, n^r 197).

196. — Wanneer het openbaar ministerie ambtshalve dient op te treden in het belang van de openbare orde, kan het ook beroep instellen wanneer het in eerste aanleg slechts als gevoegde partij opgetreden is (Luik, 14 juli 1949, *Pas.*, 1950, II, 33 ; *Jur. Liège*, 1949-50, 33 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Ministère public*, n^r 333 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 251), en zelfs wanneer het geen partij was in eerste aanleg (Luik, 19 dec. 1923, *Jur. Liège*, 1924, 33).

197. — Aldus kan het openbaar ministerie beroep instellen :

— tegen elk vonnis dat echtscheiding toestaat in overtreding van of buiten de wetsbepalingen ter zake, hetzij het een echtscheiding wegens bepaalde oorzaak

betreft (Luik, 14 juli 1949, *Pas.*, 1950, II, 33 ; *Jur. Liège*, 1949-50, 33 ; — Luik, 22 febr. 1951, *Pas.*, 1951, II, 101), of een echtscheiding bij onderlinge toestemming (Luik, 22 dec. 1949, *Rev. prat. not.*, 1951, 337 ; *Pas.*, 1950, II, 41) ;

— tegen een vonnis dat de Belgische nationaliteit aan de eiser erkent of zulke erkenning impliceert (Luik, 22 maart 1928, *Pas.*, 1928, II, 161) ;

— tegen een vonnis dat op verzoek van een particulier een akte van de burgerlijke stand verbeterd heeft (Luik, 1 maart 1905, *B.J.*, 1905, 597) ;

— wanneer het beroep er toe strekt de belangen van afwezigen te verdedigen (Brussel, 24 dec. 1917, *B.J.*, 1919, 900 ; — Crépon, *o.c.*, I, n^r 1523).

198. — Alhoewel het beroep tegen een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg, zetelende in burgerlijke zaken, ingesteld wordt door de procureur des konings, is enkel de procureur-generaal betrokken in het geding voor het hof van beroep, als orgaan van het openbaar ministerie. Het is immers de procureur-generaal bij het hof van beroep die in principe het ambt van het openbare ministerie waarneemt bij het hof van beroep en bij de rechtbanken van eerste aanleg van zijn rechtsgebied ; bij de rechtbanken van eerste aanleg oefent hij dit ambt echter uit door een substituut, die de titel van procureur des konings draagt (art. 151 en 152, w. 12 juni 1869, betreffende de rechterlijke inrichting ; — zie Tw. *Openbaar ministerie*). De procureur des konings stelt beroep in in zijn hoedanigheid van substituut van de procureur-generaal ; doch eenmaal het beroep ingesteld, is hij verder niet bevoegd om het ambt van het openbaar ministerie bij het hof van beroep waar te nemen ; dit wordt dan uitsluitend uitgeoefend door de procureur-generaal. De procureur des konings is derhalve geen partij meer in het geding voor het hof van beroep (Verbr., 12 juni 1941, *Pas.*, 1941, I, 217).

199. — Wat betreft de termijn waarover het openbaar ministerie beschikt om beroep in te stellen, zie verder, n^r 362.

AFDELING II. — *Belang.*

§ 1. — Beginsel.

200. — Het beroep is niet ontvankelijk wanneer de partij die het instelt geen belang kan laten gelden. Het principe dat het belang de maatstaf is voor het bestaan van een vorderingsrecht, geldt ook ten aanzien van het beroep (Verbr., 21 okt. 1926, *Pas.*, 1927, I, 76 ; — Luik, 7 febr. 1939, *Pas.*, 1940, II, 59 ; — W. R. Ber. Brussel, 7 nov. 1929, *T.S.R.*, 1930, 168 ; — Gent, 13 jan. 1947, *R.W.*, 1946-47, 781 ; — Brussel, 30 jan. 1951, *J.T.*, 1951, 273 met noot G. Lermusiaux ; — Rb. Oudenaarde, 5 maart 1952, *R.W.*, 1952-53, 678 ; — Van Bauwel, II, n^r 678, blz. 360 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 19).

§ 2. — Toepassingen.

201. — 1) Het beroep kan slechts de hervorming of vernietiging beogen van het beschikkend gedeelte van een vonnis. Beroep ingesteld door de winnende partij tegen overwegingen van het vonnis, die geen noodzakelijk verband vertonen met het beschikkend gedeelte, en derhalve het gezag van het gewijsde niet kunnen verwerven, is niet-ontvankelijk ; de appellant werd niet benadeeld (Luik, 11 nov. 1891, met advies advocaat-generaal Hénoul, *B.J.*, 1891, 1523 ; — Luik, 5 dec. 1903, *B.J.*, 1904, 124 ; — Brussel, 22 juli 1912, *Pas.*, 1912, II, 250 ; — Brussel, 22 dec. 1926,

Pas., 1927, II, 81 ; — W.R. Ber. Antwerpen, 23 nov. 1936, *R.W.*, 1936-37, 607 ; — Japiot, *o.c.*, nr 1020), ook al hielden de overwegingen kwetsende beschouwingen in (Tissier et Darras, art. 443, nr 38 ; — Cass. fr., 10 nov. 1856, *Rec. Dall.*, 1857, I, 32), of een beweerde tegenstrijdigheid met het beschikkend gedeelte, dat nochtans de eisen van de appellant inwilligt (Luik, 20 nov. 1931, *Jur. Liège*, 1932, 73).

202. — 2) Is eveneens niet-ontvankelijk, het beroep dat er toe strekt een veroordeling te bekomen die reeds door de eerste rechter uitgesproken werd (Brussel, 22 juli 1912, *Pas.*, 1912, II, 251).

Het beroep wordt ook in deze onderstelling volgens de gebruikelijke terminologie niet-ontvankelijk verklaard bij gebreke van belang vanwege de appellant. In werkelijkheid zou het beroep in dit geval ongegrond zijn : het beroep moet gesteund zijn op een gegronde reden, en de tweede rechter beslist dat deze grief niet bestaat (noot onder Brussel, 22 juli 1912, *Pas.*, 1912, II, 251). Deze opmerking is van belang om de ontvankelijkheid van het eventuele incidenteel beroep te beoordelen (zie verder, nr 653).

203. — 3) Om dezelfde reden kan geen beroep ingesteld worden tegen een louter voorbreidend vonnis (zie verder, nr 280) ; is eveneens om deze reden niet-ontvankelijk, het beroep tegen een interlocutoir vonnis, al werd dit vonnis door de tegenpartij nooit betekend met het oog op het doen ingaan van de termijn van beroep, zodra het eindvonnis in kracht van gewijsde gegaan is (zie verder, nr 294 *in fine*).

204. — 4) Het beroep tegen een vonnis dat alle door de appellant gestelde eisen inwilligde, is niet ontvankelijk. Men vergelijke te dien einde het aangevochten vonnis met de aanspraken van de appellant, zoals ze omschreven werden in de in eerste aanleg genomen besluiten (Brussel, 2 juli 1937, *Pas.*, 1938, II, 35 ; — Luik, 14 juli 1950, *Pas.*, 1951, II, 74 ; — Crépon, *o.c.*, I, nr 1307). Elke partij wordt verondersteld in te stemmen met het vonnis dat gewezen werd overeenkomstig de door haar genomen besluiten (Rb. Kortrijk, 20 juni 1929, *P.P.*, 1930, 131 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Acquiescement*, nr 91 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Acquiescement*, nr 52). Men kan geen beroep instellen op grond van besluiten, waarin eisen geformuleerd worden die in eerste aanleg niet werden gesteld : deze eisen moeten, op vordering van de tegenpartij, niet-ontvankelijk verklaard worden. In dit opzicht is deze regel een toepassing van het beginsel dat in beroep geen nieuwe eisen mogen gesteld worden (Garsonnet et Cézar-Bru, VI, nr 17, blz. 34 ; — zie verder, nrs 672 en volg.).

205. — Het beginsel dat een partij geen beroep kan instellen tegen een overeenkomstig haar besluiten gewezen beslissing, is nochtans niet absoluut (studie Simont, H., in *R.C.J.B.*, 1947, 171, naar aanleiding van Verbr., 17 okt. 1946). Beroep moet aan de pleiter die voor de eerste rechter een dwaling in feite of in rechte begaan heeft, de gelegenheid geven deze dwaling te herstellen, ook al had de rechtbank de besluiten van deze partij ingewilligd (Simont, H., *R.C.J.B.*, 1947, 174 ; — zie ook, Verbr., 27 maart 1890, *Pas.*, 1890, I, 141). De appellant roept in dit geval slechts nieuwe middelen in (Simont, H., *R.C.J.B.*, 1947, 171).

206. — Bijgevolg :

a) de partij, wier besluiten volkomen ingewilligd werden, kan in beroep het herstellen vragen van een onvrijwillige materiële fout, die de eerste rechter overgenomen heeft door het aanvaarden van besluiten die deze materiële fout inhielden (Cass. fr. req., 27 febr. 1922, *Rec. Dall.*, 1922, 1, 204 ; — Hrb. Lyon, 31 dec. 1952, *Rev. faill.*, 1953, 201).

b) Beroep is eveneens mogelijk in het voordeel van een partij die nadeel lijdt door een vonnis in eerste aanleg, alhoewel dit vonnis gewezen werd overeenkomstig haar besluiten, indien zij door deze besluiten bij dwaling geheel of gedeeltelijk toegestemd had in de door de tegenpartij voor de eerste rechter ingestelde vordering (Simont, H., *R.C.J.B.*, 1947, 175).

207. — 5) Hoger beroep is anderzijds ontvankelijk telkens wanneer de eisen van de appellant in eerste aanleg niet volkomen ingewilligd werden ;

a) De besluiten in hoofdorde van de appellant werden verworpen en slechts de in ondergeschikte orde genomen besluiten worden toegekend (Luik, 2 jan. 1924, *Jur. Liège*, 1924, 42 ; — Luik, 13 juli 1950, *Jur. Liège*, 1950-51, 1 ; — Crépon, *o.c.*, I, n^r 1317 ; — Japiot, *o.c.*, n^r 1020 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 258).

De verwerping van de in hoofdorde genomen besluiten kan op impliciete wijze blijken (Crépon, *o.c.*, I, n^r 1326), b.v. wanneer het vonnis het bewijs toelaat van de feiten die ten grondslag liggen aan de subsidiaire eis (Gent, 15 jan. 1951, *R.W.*, 1950-51, 1026).

208. — Omstreden is echter de vraag, of het beroep ontvankelijk is tegen het vonnis dat de in ondergeschikte orde genomen besluiten, waarbij de gedingbeslissende eed opgedragen werd, ingewilligd heeft. De gedingbeslissende eed is immers een middel, om op onherroepelijke wijze een einde te stellen aan een proces ; hij kan in elke stand van het geding opgedragen worden (art. 1360 B.W.).

Zoals boven aangetoond, is beroep tegen het vonnis dat de eedsopdracht ontvankelijk verklaart en de eedaflegging beveelt en daartoe dag en uur bepaalt, mogelijk wanneer de eed slechts in ondergeschikte orde opgedragen werd : de eed is in dat geval slechts voorwaardelijk opgedragen, nl. als suppletief bewijsmiddel, alleen voor het geval dat de andere bewijsmiddelen zouden verworpen worden. Men kan dan in beroep vragen dat de in hoofdorde genomen besluiten zouden toegewezen worden, waar zij door de eerste rechter werden verworpen, b.v. een in hoofdorde gedaan bewijsaanbod (zie boven, n^r 14 ; — Luik, 31 mei 1913, *Pas.*, 1914, II, 75 ; — Brussel, 15 jan. 1930, *J.T.*, 1930, 151 ; — Verbr., 2 juli 1922, *Pas.*, 1922, I, 339 ; — Brussel, 9 april 1948, *Jur. Comm. Brux.*, 1949, blz. 42, motieven ; — De Page, III, n^r 1049, en voetnoot).

209. — b) De hoofdeis werd ingewilligd, maar de bijkomende eis betreffende de betaling der interesten, teruggave der vruchten enz. werd verworpen (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 17, blz. 35) ; of de appellant, wiens besluiten toegewezen werden, wordt niettemin tot de kosten van de rechtspleging in eerste aanleg veroordeeld (Crépon, *o.c.*,

I, nr 1328 ; — Japiot, *o.c.*, nr 1020 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 262).

210. — Wanneer de partijen die als rechtverkrijgenden in het geding in beroep betrokken zijn (b.v. de erfgenamen), verklaren geen grieven te hebben tegen het vonnis, waartegen hun rechtsvoorganger beroep had ingesteld, kan het hof het vonnis niet hervormen : het hof kan ambtshalve geen middelen opwerpen, die de partijen weigeren in te roepen (Brussel, 30 juni 1949, *J.T.*, 1950, 22). Deze rechtspraak zou evenwel niet gelden indien zekere grieven tot de openbare orde behoren en om deze reden ambtshalve moeten opgeworpen worden.

211. — De beslissing waarbij het vonnis gemeen verklaard wordt aan een der verweerders, berokkent geen nadeel aan de andere verweerders, wanneer die beslissing niet strijdig is met hun besluiten. Het door hem ingestelde beroep is bijgevolg niet ontvankelijk in zoverre het gericht is tegen de verweerder aan wie het vonnis gemeen verklaard werd (Brussel, 13 jan. 1942, dat het vonnis van Rb. Charleroi, 12 juli 1938, hervormt, *Pas.*, 1942, II, 22).

De partij die voor de eerste rechter besluiten nam om een punt van haar vordering te zien voorbehouden, kan geen beroep instellen tegen de beschikking van het vonnis dat haar akte geeft van haar voorbehoud, ten einde van de rechter in beroep een beslissing te bekomen over het voorbehouden punt (Rb. Brussel, 19 okt. 1939, *Pas.*, 1941, III, 34).

Afdeling III. — ***Bekwaamheid.***

212. — De appellant moet bekwaam zijn om persoonlijk de rechtshandeling te verrichten waarover in eerste aanleg uitspraak gedaan werd.

In principe is voor het beroep dezelfde bekwaamheid, macht of machtiging, vereist als voor het instellen van een nieuwe vordering of het verweer daartegen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 23; — Van Bauwel, II, nr 678, blz. 359-360).

De rechtspleging in beroep ten behoeve van een onbekwame wordt derhalve ingesteld en gevoerd, wat de rechtshandelingen betreft die de onbekwame niet zelf kan verrichten :

— mits de door de wet vereiste bijstand of machtiging, wanneer het een bijgestane onbekwame geldt ;

— met de door de wet vereiste vertegenwoordiging, wanneer het gaat om een vertegenwoordigde onbekwame.

213. — Het beroep leidt een nieuwe aanleg in en is geen loutere voortzetting van het geding van eerste aanleg (zie boven, nr 9).

De machtiging aan een gehuwde vrouw door haar echtgenoot of door de rechtbank verleend om op te treden in eerste aanleg, verleent haar niet het vermogen om zonder nieuwe machtiging te pleiten in beroep, zelfs niet als geïntimeerde. De machtiging moet bij elke nieuwe graad van jurisdictie hernieuwd worden (Gent, 23 dec. 1927, *Jur. Comm. Fl.*, 1928, 21 ;

— *Nov., Droit civil,* II, *Le mariage,* nr 1088 ; — Crépon, *o.c.,* I, nrs 1364 en volg. ; — *Nov., Droit social,* II, nr 353). Zelfs wanneer de echtgenoot machtiging had verleend : « om de eis voor de bevoegde rechtbank in te leiden, en alle andere vorderingen in te stellen die met deze eis verband houden, en die hun ontstaan zouden vinden in de omstandigheden van het proces », is een nieuwe machtiging vereist voor de aanleg in beroep (Cass. fr., 2 juli 1878, *Rec. Dall.,* 1879, 1, 213).

214. — De bekwaamheid moet beoordeeld worden op het ogenblik van het beroep. Wie bekwaam was om op te treden voor de rechtbank van eerste aanleg, kan onbekwaam geworden zijn op het ogenblik van het instellen van het beroep.

Aldus b.v. wanneer de appellante na het vonnis *a quo* in het huwelijk getreden is, of wanneer de appellant na het vonnis *a quo* geïnterdiceerd werd, of hem een gerechtelijk raadsman werd toegevoegd (Garsonnet et Cézar-Bru, VI, nr 19, blz. 37).

Ook het omgekeerde is waar : iemand die tijdens de rechtspleging in eerste aanleg minderjarig was, en derhalve vertegenwoordigd door zijn voogd, en die na het vonnis *a quo* meerderjarig wordt, kan beroep instellen. Het beroep dat in zulk geval door de voogd zou ingesteld zijn, is nietig (Brussel, 22 dec. 1911, *B.J.,* 1912, 29 ; *P.P.,* 1912, 289 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, VI, blz. 37, voetnoot 2 ; — Glasson, Morel et Tissier, III, nr 866, blz. 297 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 282). Deze nietigheid kan niet door de meerderjarig geworden gewezen minderjarige gedekt worden ; enkel een beroep, door deze laatste zelf, in eigen naam ingesteld, ware mogelijk (Gent, 17 dec. 1881, *Pas.,* 1882, II, 169). Dit lijkt echter niet zozeer een kwestie van bekwaamheid, als wel van hoedanigheid : diegene die voogd was over de minderjarige tot aan diens meerderjarigheid, en nàdien nog optreedt (*i.c.* beroep instelt) als vertegenwoordiger van die gewezen minderjarige, matigt zich een hoedanigheid aan, die hij niet bezit (zie boven, nrs 183 en volg.).

215. — De sanctie van het optreden van een bijgestane onbekwame zonder machtiging, of van het persoonlijk optreden van een vertegenwoordigde onbekwame, is, ten aanzien van buitengerechtelijke rechtshandelingen, de nietigheid ervan. Deze nietigheid, hoewel gesteund op een voorschrift van openbare orde, is nochtans slechts betrekkelijk, d.w.z. zij kan enkel door de onbekwame ingeroepen worden. Noch de tegenpartij, noch ambtshalve de rechtbank kunnen deze nietigheid opwerpen (art. 225 en 1125 B.W.).

De artikelen 225 en 1125 van het burgerlijk wetboek zijn ook toepasselijk op gerechtelijke akten. Derhalve kan de verweerder, of *in casu* de geïntimeerde, deze nietigheid niet inroepen wanneer het geding (of het beroep) door een onbekwame ingesteld wordt. Hij beschikt enkel over een dilatoire exceptie : hij mag vorderen dat de rechtspleging zou geschorst blijven tot wanneer de procedure geregulariseerd is, en nl. ofwel de onbekwame de vereiste machtiging of bijstand zal hebben bekomen, ofwel de vertegenwoordiger van de onbekwame zal zijn tussengekomen of opgeroepen, ofwel de onregelmatig optredende vertegenwoordiger de nodige machtiging zal hebben verkregen enz. (De Page, I, nr 81 *bis,* blz. 89 en

volg. ; — De Page, I, nr 739, wat betreft de gehuwde vrouw ; — De Page, II, nr 32, wat betreft de minderjarigen ; — De Page, II, nr 431, wat betreft de onder toezicht van een gerechtelijk raadsman gestelden ; — De Page, II, 4 *bis*, wat betreft de voogd die optreedt wanneer zijn belangen strijdig zijn met die van de minderjarigen ; — Verbr., 16 maart 1846, *Pas.*, 1847, I, blz. 58 en volg., in het bijzonder blz. 69 ; — Verbr., 27 april 1899, *Pas.*, 1899, I, 201 ; — Verbr., 17 juni 1926, *Pas.*, 1927, I, 20 ; — Verbr., 15 febr. 1934, *Pas.*, 1934, I, 170 ; — Cass. fr., 4 nov. 1901, *Pas.*, 1902, IV, 111 ; — Luik, 14 maart 1939, *Pas.*, 1940, II, 57 ; *J.T.*, 1939, 632, betreffende de gemeenten ; — ook aangehaald door Cl. Renard, *R.C.J.B.*, 1950, blz. 164, nr 20 ; — *anders*, doch ten onrechte, een alleenstaand arrest Verbr., 25 mei 1883, *Pas.*, 1883, I, 249, overgenomen in De Page, eerste druk, I, nr 80; Luik, 13 juli 1950, *onuitg.*, aangehaald door Mayné, *Chr.*, *Les personnes*, 1949-51, *J.T.*, 1952, 159).

De vertegenwoordiger die tussenkomt, kan de reeds gevoerde rechtspleging bekrachtigen of niet. Zo in beroep de reeds gevoerde rechtspleging, b.v. wanneer de onbekwame ook in eerste aanleg niet vertegenwoordigd of bijgestaan werd, door de vertegenwoordiger bekrachtigd wordt, en de nietigheid ervan niet opgeworpen wordt door de vertegenwoordiger van de onbekwame of diegene die hem zijn bijstand moet verlenen, dan kan het hof het vonnis *a quo* niet teniet doen (Cass. fr. req., 7 mei 1924, *D.H.*, 1924, 413). Wordt de voorafgaande procedure niet bekrachtigd, en was de onbekwame ook voor de eerste rechter onregelmatig opgetreden, dan wordt het eerste vonnis nietig verklaard ; en zo de voorwaarden voor evocatie aanwezig zijn, kan het hof de zaak tot zich trekken.

216. — Wanneer een echtgenoot weigert de door zijn vrouw gevraagde machtiging te verlenen, wordt de gerechtelijke machtiging verleend door het hof, en niet door de rechtbank van eerste aanleg (Luik, 9 juli 1921, *Pas.*, 1921, II, 205 ; — De Page, I, nr 746, B, 2°, blz. 828 ; — *Nov.*, *Droit civil*, II, nr 1231). Op deze wijze wordt een nutteloze omweg in de rechtspleging vermeden (Crépon, *o.c.*, I, nr 1379).

217. — Sommige rechtshandelingen mogen door de onbekwame zelf verricht worden, hetzij omdat het louter daden van bewaring zijn, hetzij doordat ze hem door bijzondere wetten toegelaten werden, hetzij dat ze niet vatbaar zijn voor vertegenwoordiging. Voor de betwistingen in verband met deze rechtshandelingen zou de onbekwame dan ook zelfstandig kunnen optreden voor de rechtbanken, en o.m. beroep instellen. Bij dit alles dient echter onderscheid gemaakt te worden naar gelang de soort onbekwaamheid (minderjarigheid, ontzetting enz.). Hiervoor weze verwezen naar de trefwoorden : *Minderjarige, voogdij en ontvoogding* ; *Gehuwde vrouw* ; *Krankzinnigen, zwakzinnigen en verkwisters* ; *Ontzetting en vervallenverklaring.*

Wat betreft de daden van bewaring, in het bijzonder, die geldig door de onbekwamen kunnen verricht worden, dienen hier behandeld te worden :

1) de akten van beroep ;

2) het kortgeding in beroep.

1) *De akten van beroep.*

218. — Er moet onderscheid gemaakt worden tussen de bekwaamheid om voor de rechter in beroep op te treden, en de betekening van de akte van beroep. Deze laatste kan door de onbekwame zelf geschieden, en wel zonder bijstand of machtiging. Deze zienswijze vrijwaart de belangen van de onbekwame, voornamelijk wanneer de echtgenoot, de voogd, de curator of de gerechtelijke raadsman tijdelijk verhinderd zouden zijn om op te treden, of hun bijstand of machtiging zouden weigeren.

Het betekenen van de akte van beroep is immers een daad van bewaring, en het is als dusdanig dat het door de onbekwame zelf kan geschieden (zie o.m. De Page, I, nr 78, A, B, 1°, b, blz. 81-82 ; — De Page, II, nr 15, A, b, blz. 31 ; — De Page, II, nr 360, 1°, *in fine,* blz. 330 ; — De Page, II, nr 418, 2°, blz. 374 ; — De Page, I, nr 740, *Second groupe,* a, blz. 820).

219. — Zijn aldus geldig :

— de akte van beroep, betekend ten verzoeke van een gehuwde vrouw, zonder machtiging van haar echtgenoot ; nochtans zal de vrouw nadien (zie boven, nr 199), wanneer de tegenpartij het vordert, door haar man moeten gemachtigd worden, of bij weigering van de man, door het hof of de rechtbank in beroep, ten einde het geding voor de rechter in beroep te kunnen voortzetten (Brussel, 15 maart 1950, *J.T.,* 1950, 414, met noot G. Lermusiaux ; — Luik, 29 maart 1922, *Pas.,* 1922, II, 111 ; — *Nov., Droit civil,* I, *Le mariage,* nr 1116 ; — De Page, I, nr 740, *Second groupe,* a, blz. 820) ;

— de akte van beroep betekend ten verzoeke van een ontvoogde minderjarige (*R.P.D.B.,* Tw. *Minorité,* nr 1637) ;

— de akte van beroep betekend ten verzoeke van een onder gerechtelijk raadsman gestelde persoon (*R.P.D.B.,* Tw. *Conseil judiciaire,* nr 152-153) ; de geïntimeerde kan echter een dilatoire exceptie opwerpen, alvorens ten gronde te besluiten (*R.P.D.B.,* Tw. *Conseil judiciaire,* nr 153). Dit is trouwens zo in alle gevallen waarin een onbekwame persoonlijk of zonder behoorlijke machtiging of bijstand beroep instelt (zie boven, nr 215) ;

— de akte van beroep betekend ten verzoeke van de voogd van een vertegenwoordigde onbekwame, zonder dat hij vooraf de machtiging van de familieraad bekomen heeft, in de gevallen dat deze vereist is (Brussel, 1 mei 1937, *Pas.,* 1937, II, 115 ; *Rev. prat. not.,* 1938, 10) ; ook hier zal de voogd zich nadien, om de rechtspleging voort te zetten, moeten laten machtigen. Hierbij weze opgemerkt dat in principe de machtiging door de familieraad aan de voogd gegeven om een proces te voeren, ook machtiging inhoudt om beroep in te stellen en zich in verbreking te voorzien ; het is slechts wanneer de familieraad uitdrukkelijk de machtiging beperkt heeft tot het voeren van de rechtspleging in eerste aanleg, dat het bovenstaande geval zich zal kunnen voordoen (De Page, II, nr 191, blz. 184-185) ;

— de akte van beroep betekend ten verzoeke van het college van burgemeester en schepenen, ook al werd het college slechts nadien gemachtigd om in beroep op te treden (Gent, 20 april 1935, *Jur. Comm. Fl.,* 1935, 315 ; — Luik, 26 jan. 1928, *Pas.,* 1928, II, 131 ; — Luik, 14 maart 1939, *Pas.,* 1940, II, 57 ; *J.T.,* 1939, 632).

220. — Zelfs de vertegenwoordigde onbekwame kan geldig een akte van beroep laten betekenen, ten bewarende titel. De geïntimeerde kan de niet-ontvankelijkheid van het beroep niet inroepen, steunend op de onbekwaamheid van de appellant (Cass. fr., 31 okt. 1934, *B.J.,* 1935, 64 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Minorité,* nr 51 ; — *anders,* doch ten onrechte, *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 26 ; — Gent,

17 dec. 1881, Pas., 1882, II, 169, dat bovendien ten onrechte beslist dat geen bekrachtiging door de inmiddels bekwaam geworden appellant zou mogelijk zijn : dit druist in tegen art. 1125 B.W., en de vaststaande rechtspraak van het hof van verbreking betreffende de sanctie van het onregelmatig optreden van een onbekwame of zijn vertegenwoordiger, *vgl.* boven, n^r^ 215, en de aldaar aangehaalde rechtsleer en rechtspraak).

2) *Het kortgeding in beroep.*

221. — Elke persoon die niet volstrekt onbekwaam is, kan in kortgeding verschijnen en pleiten. Dit geldt ook voor het beroep tegen de beschikking in kortgeding geveld.

De gehuwde vrouw heeft het recht, zonder machtiging van haar man in kortgeding te pleiten, zowel in beroep als in eerste aanleg, en dit niet alleen als verweerster, doch ook als eiseres (Gent, 25 juni 1925, *Pas.*, 1926, II, 207 ; *Rev. prat not.*, 1926, 250 ; — Mons, *Droit civil*, II, n^r^ 1119 ; — *vgl.* Luik, 8 juli 1948, *Pas.*, 1948, II, 117 ; — Rb. Brussel, 10 jan. 1908, *Pas.*, 1908, III, 240 ; — Rb. Antwerpen, 11 febr. 1910, *B.J.*, 1911, 304 ; — De Page, I, n^r^ 740, *in fine*, blz. 821). Nochtans kan de gehuwde vrouw haar echtgenoot niet dwingen, haar bij te staan in een rechtspleging die hij niet goedkeurt, en kan zij hem bijgevolg niet verplichten tot het betalen van een *provisio ad litem* (Gent, 25 juni 1925, *Pas.*, 1926, II, 207).

Kunnen eveneens in kortgeding verschijnen : de ontvoogde minderjarige, de voogd van de minderjarige, zonder machtiging (ook voor geschillen die de machtiging van de familieraad vereisen), de openbare instellingen, de provincies, de gemeenten, zonder enige bijstand of machtiging (*R.P.D.B.*, Tw. *Référés*, n^r^ 443 ; — Van Lennep, *Het kortgeding*, blz. 359 ; — Cass. fr., 22 jan. 1901, *Rec. Dall.*, 1901, 1, 94, betreffende de personen onder gerechtelijk raadsman gesteld ; — *anders*, wat deze laatsten betreft : Brussel, 22 juli 1897, *P.P.*, 1899, 149 ; — Brussel, 16 nov. 1909, *B.J.*, 1910, 17, in welke arresten echter alleszins ten onrechte beslist wordt, dat de nietigheid van de rechtspleging in eerste aanleg niet kan gedekt worden door de tussenkomst van de gerechtelijke raadsman in beroep).

Wat betreft de vertegenwoordigde onbekwame, is de rechtspraak eerder aarzelend (zie Van Lennep, *Het kortgeding*, blz. 360).

222. — Kan de persoon die de onbekwame niet vertegenwoordigt, doch hem slechts bijstaan moet, zelf ten bewarende titel de akte van beroep betekenen ? — De rol van bijstand inzake gerechtelijke akten moet, gezien haar actief en voortdurend karakter, ruim opgevat worden. De gerechtelijke raadsman kan, althans wat betreft de patrimoniale rechten, besluiten nemen die afwijken van die van de bijgestane, en kan derhalve zonder diens medewerking beroep instellen tegen de voor deze ongunstige vonnissen (Verbr., 7 mei 1896, *Pas.*, 1896, I, 180 ; — Verbr., 2 nov. 1900, *Pas.*, 1901, I, 36 ; — De Page, II, n^r^ 422, blz. 379), maar mits de onbekwame, vermits hij hem niet vertegenwoordigt, in de zaak op te roepen.

Deze rechtspraak, door velen als een pretoriaanse constructie beschouwd, is in werkelijkheid een onvermijdelijk gevolg van de natuur zelf van de gerechtelijke akte, die een bijzondere modaliteit van bijstand in het leven roept (De Page, II, n^r^ 412).

Hetzelfde beginsel geldt ten aanzien van de curator van de geëmancipeerde minderjarige (De Page, II, n^r^ 278).

223. — De oplossing geldt echter niet voor de echtgenoot die de maritale machtiging verleende : kan slechts hoger beroep instellen, hij die

partij geweest is in eerste aanleg (zie boven, n^r 183). Wordt een vordering in eerste aanleg ingeleid door een gehuwde vrouw, gemachtigd door haar echtgenoot, dan was zij zelf en niet haar echtgenoot partij in het geding. Het beroep, betekend op verzoek van de gehuwde vrouw en haar echtgenoot gezamenlijk, is niet ontvankelijk voor zover het van deze laatste uitgaat (Brussel, 2 dec. 1950, *J.T.*, 1951, 325, met noot van G. Lermusiaux).

Om dezelfde reden heeft de echtgenoot, door de eiser gedagvaard ten einde zijn machtiging te verlenen, het recht niet in eigen naam beroep in te stellen, tenzij wanneer eiser er in toegestemd heeft, door het wisselen van besluiten ten gronde met de echtgenoot, met hem het debat aan te gaan (Brussel, 10 okt. 1930, *B.J.*, 1931, 40).

224. — Het is de toeziende voogd die beroep zal instellen uit naam van de onbekwame, zo er tegenstrijdigheid bestaat tussen de belangen van de minderjarige en die van de voogd (art. 420 B.W.). De toeziende voogd kan zich echter, buiten de door artikel 420 van het burgerlijk wetboek voorziene hypothese, niet mengen in akten betreffende het beheer van de goederen van de minderjarige, zelfs niet op bevel van de familieraad (Rb. Brussel, 19 okt. 1887, *Pas.*, 1888, II, 97, aangehaald door De Page, II, n^r 98, B ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Minorité*, n^r 680 ; — Crépon, *o.c.*, I, n^rs 1431 en volg. en vnl. n^r 1442 ; — Glasson, Tissier et Morel, *o.c.*, III, n^r 866, blz. 296 ; — *anders : R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 33 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 119, blz. 277, en voetnoot 17 : mits de toeziende voogd de machtiging van de familieraad bekomt).

Ingeval van dringendheid zou het beroep ingesteld door de toeziende voogd kunnen gelden als daad van bewaring (Fuzier-Herman, Tw. *Appel*, n^rs 1430 en volg. ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 33).

225. — Een gefailleerde wordt vertegenwoordigd door de curator, ten aanzien van het beheer van zijn vermogen, evenals voor alle roerende en onroerende rechtsvorderingen, zij het als eiser dan wel als verweerder ; de gefailleerde wordt daartoe zelf onbekwaam (art. 444 en 452 Faillissementswet ; — Fredericq, *Traité*, VII, n^r 74, blz. 158-159). In principe kan de gefailleerde dus geen beroep instellen tegen een vonnis, gewezen tegen de curator. Hij zou dit echter wel kunnen, indien de rechtbank hem, krachtens artikel 452 der faillissementswet, heeft laten optreden als tussenkomende partij (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 34).

Men mag echter de gefailleerde niet gelijk stellen met een eigenlijke onbekwame (b.v. een ontzette). Inderdaad, waar de onbekwaamheid in het algemeen de bescherming van de onbekwame zelf op het oog heeft, strekt de onbekwaamheid van de gefailleerde er toe, niet hem zelf, doch wel de boedel te beschermen. Derhalve zijn de gevolgen van het optreden van de gefailleerde ondanks zijn onbekwaamheid, niet dezelfde als de gevolgen van het optreden der andere onbekwamen : de rechtshandelingen verricht door de gefailleerde blijven geldig, zowel te zijnen opzichte als ten opzichte van de persoon die met hem gehandeld heeft, doch zijn enkel niet tegenstelbaar aan de failliete boedel. Alleen de curator kan deze niet-tegenstelbaarheid inroepen (Fredericq, *Traité*, VII, n^r 74, blz. 158-160). Wat het optreden in rechte betreft, is de gefailleerde daartoe onbekwaam ten opzichte van de goederen waarvan het beheer en de beschikking hem door het faillissement onttrokken werd, d.i. heel zijn patrimonium, zowel wat hij op het ogenblik van de faillietverklaring bezat, als wat hij later, tijdens de duur van het faillissement zou verkrijgen (Fredericq, *Traité*, VII, n^r 87, blz. 185-186 ; n^rs 90

en volg., blz. 189 en volg.). Meestal wordt aangenomen dat de zgn. niet voor inbeslagneming vatbare goederen daarin niet begrepen zijn (zie daaromtrent, Fredericq, *Traité,* VII, nr 101, blz. 208 en volg., met de besproken betwistingen).

In elk geval blijft de gefailleerde zijn volledige bekwaamheid behouden ten aanzien van de uitoefening van zijn persoonlijkheids- en familierechten (Fredericq, *Traité,* VII, nr 97, blz. 202-205). De gefailleerde kan dus alleen de vorderingen desaangaande instellen en de gedingen voeren; met dien verstande nochtans, dat de curator gerechtigd is tussen te komen, telkens wanneer die vorderingen enige weerslag kunnen hebben op het vermogen van de gefailleerde (Fredericq, *Traité,* VII, blz. 206-208).

226. — Wanneer de appellant aan de boven behandelde vereisten van bekwaamheid voldoet, kan hij beroep instellen door tussenkomst van een lasthebber, in het bezit van een uitdrukkelijke en bijzondere volmacht (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 18; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 20, blz. 38; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 284; — zie boven, nr 189; — *vgl.* nochtans, wat betreft het beroep tegen een vonnis van de werkrechtersraad, verder, nr 465).

HOOFDSTUK II

Geïntimeerde

227. — Het beroep kan enkel gericht worden tegen :

1) een tegenpartij of iemand die haar vertegenwoordigt,

2) die voordeel haalt uit het vonnis waartegen beroep ingesteld wordt,

3) en bekwaam is om in beroep op te treden.

De tegenpartij wordt geïntimeerde genoemd (over de oorsprong van de term geïntimeerde, zie Crépon, *o.c.*, I, nr 1616).

Afdeling I. — *Hoedanigheid.*

228. — Het beroep kan enkel gericht worden tegen een tegenpartij (Van Bauwel, II, nr 679, blz. 360 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 35).

Tegenpartij is hij die :

a) partij was in eerste aanleg, en als dusdanig in het vonnis vermeld wordt (*R.P.D.B.*, *l.c.* ; — Garsonnet et Cézar-Bru, VI, nr 22, blz. 42 en volg., en voetnoten ; — W.R. Ber. Bergen, 11 april 1952, *T.S.R.*, 1953, 155 en noot).

De geïntimeerde kan, wanneer hij als partij vermeld wordt in het vonnis, de niet-ontvankelijkheid van het tegen hem gerichte beroep niet opwerpen om reden dat hij vreemd zou zijn aan het geding, indien blijkt dat dit middel door hem in eerste aanleg niet ingeroepen werd (Brussel, 5 maart 1930, *Pas.*, 1931, II, 44).

b) en voor de eerste rechter belangen verdedigde, strijdig met die van de appellant (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nrs 36-37 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 22, blz. 42).

229. — Het rechtsmiddel kan enkel dan tegen een oorspronkelijke medeverweerder gericht worden, wanneer tegen hem besluiten genomen werden, of hij zelf tegen de appelant concludeerde.

Kwam in eerste aanleg geen debat tot stand tussen medeverweerders onderling, dan kan geen van hen ontvankelijk beroep instellen tegen een andere (Brussel, 14 juli 1905, met advies advocaat-generaal De Hoon, *B.J.*, 1905, 945 ; — Gent, 22 febr. 1932, *Pas.*, 1934, II, 2 ; — Luik, 22 nov. 1919,

Pas., 1919, II, 178 en noot ; — Brussel, 5 mei 1951, *J.T.*, 1951, 516 ; — Crépon, *o.c.*, I, nr 1638 ; — Japiot, nr 1027 ; — Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*, Tw. *Appel civil*, nr 103), zelfs niet wanneer die andere buiten de zaak gesteld werd (Luik, 24 juli 1925, *P.P.*, 1026, 108).

Nochtans is het beroep tegen een partij, waarmee geen debat tot stand kwam, ontvankelijk, zo de geïntimeerde partij gekozen heeft ten voordele van de tegenstrever van de appellant, en aldus zijn lot aan dat van deze tegenstrever verbonden heeft (Brussel, 8 jan. 1930, *Pas.*, 1930, II, 73).

Anderzijds heeft het voor de ontvankelijkheid van het beroep geen belang, dat zowel de appellant als de geïntimeerde, oorspronkelijk medeverweerders, op dezelfde wijze veroordeeld werden, wanneer de appellant voor de eerste rechter besluiten heeft genomen tegen de geïntimeerde of omgekeerd, en die besluiten in beroep kunnen hernomen worden (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 38).

230. — De akte van beroep, betekend aan een oorspronkelijke medeverweerder met wie geen debat gevoerd werd voor de eerste rechter, en dus niet-ontvankelijk voor zover zij een eis zou inhouden tegenover de geïntimeerde of diens veroordeling zou vorderen, is nochtans geldig, en het beroep ontvankelijk, wanneer het enkel voor doel heeft, het te vellen arrest aan de oorspronkelijke medeverweerder tegenstelbaar te maken (Brussel, 7 dec. 1949, *R.W.*, 1949-50, 1326). Dergelijk exploot wordt trouwens ten onrechte als akte van beroep betiteld.

231. — Wanneer de partij, tegen dewelke men het in te stellen beroep wil richten, overleden is, dient het beroep gericht te worden, tegen en de akte van beroep derhalve betekend, aan de rechtsopvolgers onder algemene titel (erfgenamen, algemene legatarissen of legatarissen onder algemene titel).

De beroepsakte, betekend aan een overledene, is nietig, en het beroep derhalve niet-ontvankelijk. De aanleg in beroep is een geheel nieuw geding, zodat, evenals dit het geval is met een inleidende dagvaarding (exploot van rechtsingang), de aan een overledene betekende akte van beroep de zaak niet voor de bevoegde rechtbank kan aanhangig maken (Rb. Gent, 6 nov. 1935, *R.W.*, 1935-36, 764). De appellant kan zich niet beroepen op artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, en nl. beweren dat de betwiste akte van beroep de belangen van de tegenpartij niet zou geschaad hebben (Gent, 4 dec. 1950, *R.W.*, 1950-51, 878).

De nietigheid van de akte van beroep wordt nochtans betwist, indien het overlijden van de geïntimeerde zo recent was, dat de appellant van dit overlijden niet op de hoogte kon zijn (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 22, blz. 43, en voetnoot, 11 ; — *anders :* Brussel, 28 maart 1881, *Pas.*, 1881, II, 301 ; — Chauveau sur Carré, *question* 1646 *quater)*.

Behoudens deze hypothese, moet de betekening van de akte van beroep geschieden aan elk der erfgenamen of rechtsopvolgers onder algemene titel van de overledene, tegen wie men het beroep wenst te richten (art. 1220 B.W.).

232. — Een betekening aan de woonplaats van de overledene is derhalve onvoldoende. Artikel 447 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, dat een gezamenlijke betekening aan de erfgenamen voorziet, is enkel van toepassing op een hernieuwde betekening van het vonnis na de

schorsing van de termijn van beroep, die reeds was beginnen lopen ingevolge een betekening aan de erflater vóór diens overlijden. Artikel 447 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is een uitzonderlijke bepaling, die niet bij analogie kan toegepast worden op de betekening van de akte van beroep (Crépon, *o.c.*, I, nr 1668).

233. — *Quid* wat betreft de rechtsopvolgers onder bijzondere titel, bij vervreemding van het voorwerp van het geding waarover het vonnis in eerste aanleg tegenover de oorspronkelijke titularis uitspraak deed.

De appellant heeft thans de keus : hij kan het beroep richten zowel tegen de verkrijger als tegen de oorspronkelijke titularis, die de appellant nog altijd als de werkelijke titularis kan beschouwen : hij is niet verplicht de vervreemding te erkennen (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 23, blz. 41 ; — *vgl.* Dalloz, *Nouveau répertoire de droit,* Tw. *Appel civil,* nr 102).

234. — Wanneer het beroep ingesteld wordt tegen een vrouw die sinds het vonnis gehuwd is, kan het betekend worden aan de man alleen voor zover het gaat om roerende vorderingen en bezitsvorderingen, welke door de man alleen kunnen uitgeoefend worden (art. 1428 B.W. ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 44). De man heeft in dit geval de nodige hoedanigheid om voor zijn vrouw op te treden.

Afdeling II. — ***Belang.***

235. — Het beroep moet gericht worden tegen een partij die voordeel haalt uit het vonnis waartegen beroep wordt ingesteld. Het beroep is niet ontvankelijk tegen een partij die geen voordeel haalt uit het bestreden vonnis (Rb. Oudenaarde, 5 maart 1952, *R.W.*, 1952-53, 678 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 36 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 318 ; — Crépon, *o.c.*, I, nrs 1634-1635).

Afdeling III. — ***Bekwaamheid.***

236. — Het beroep kan slechts geldig gericht worden tegen een partij die bekwaam is persoonlijk en zonder bijstand in het geding op te treden, en zich tegen het beroep te verdedigen.

De bekwaamheid van de geïntimeerde moet beoordeeld worden op het ogenblik van het instellen van het beroep. Is de minderjarige sedert de uitspraak van het vonnis *a quo* bekwaam geworden om zelfstandig op te treden in het geding, dan kan en moet het beroep tegen hem persoonlijk gericht worden (Luik, 19 jan. 1927, *Pas.*, 1927, II, 101 ; — *P.B.*, Tw. *Acte d'appel,* nr 202 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 43 ; — Van Bauwel, II, nr 679, blz. 360 ; — Crépon, *o.c.*, I, nr 1635). Ook het omgekeerde is waar : is de geïntimeerde sedert het vonnis *a quo* onbekwaam geworden (b.v. ontzet, failliet verklaard, of, voor een vrouw, gehuwd), dan moet het beroep naar gelang van het geval gericht worden ofwel tegen zijn wettelijke vertegenwoordiger, ofwel tegen de onbekwame en de persoon die hem moet bijstaan of machtigen.

Het beroep, ingesteld tegen de voogd van een gewezen minderjarige nadat deze meerderjarig geworden is, is niet ontvankelijk (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 43).

Bij nader toezien is dit echter geen kwestie van bekwaamheid, doch wel van hoedanigheid: de voormalige voogd heeft immers, na het meerderjarig worden van de voormalige minderjarige, geen enkele hoedanigheid om voor deze op te treden, — daar waar men niet zou kunnen zeggen dat hij « onbekwaam » is (*vgl.* boven, nr 214 *in fine*).

In het omgekeerde geval daarentegen, nl. wanneer de geïntimeerde na het vonnis *a quo* onbekwaam geworden is, gaat het klaarblijkelijk wél om een kwestie van bekwaamheid.

237. — Wanneer de geïntimeerde een vertegenwoordigde onbekwame is, moet het beroep betekend worden aan zijn wettelijke vertegenwoordiger.

Deze regel geldt ook ten aanzien van een wettelijk ontzette persoon. Het beroep gericht tegen een wettelijk geïnterdiceerde persoonlijk (aan hem alleen betekend), betreffende een patrimoniale vordering, is niet ontvankelijk (Brussel, 22 maart 1950, *J.T.*, 1951, 420, met noot G. Lermusiaux ; — Brussel, 11 juli 1951, *J.T.*, 1951, 521, met noot G. Lermusiaux). Het beroep betekend aan de wettelijk geïnterdiceerde en zijn echtgenote, is enkel ontvankelijk ten opzichte van deze laatste (Brussel, 22 maart 1950, *J.T.*, 1950, 482, met noot G. Lermusiaux).

238. — Wanneer de geïntimeerde een onbekwame is, die moet bijgestaan of gemachtigd worden, moet het beroep betekend worden aan de onbekwame zelf en bovendien ook aan diegene die de onbekwame bijstaan of machtigen moet (Crépon, *o.c.*, I, nr 1660 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 44, tweede deel).

Aldus is ongeldig de akte van beroep, die uitsluitend aan een gehuwde vrouw persoonlijk betekend werd, in een rechtsgeding waarvoor de echtelijke machtiging vereist is (Brussel, 16 mei 1939, *J.T.*, 1939, 422). De in eerste aanleg door de man verleende machtiging ontslaat de appellant niet van de verplichting, de akte ook aan de echtgenoot te doen betekenen (Gent, 23 dec. 1927, *Jur. Comm. Fl.*, 1928, 21).

Het is echter niet noodzakelijk dat het beroep te gelijker tijd aan de gehuwde vrouw en aan haar echtgenoot zou betekend worden ; het beroep is slechts niet ontvankelijk : wanneer de man pas in het geding geroepen werd na het verstrijken van de termijn van beroep (Verbr., 25 febr. 1926, *Pas.*, 1926, I, 263).

Ook wanneer de vrouw in het huwelijk treedt na het betekenen van de akte van beroep, moet haar echtgenoot in de zaak opgeroepen worden. Werd het huwelijk echter aan de appellant niet bekend gemaakt, dan mag deze met recht veronderstellen dat geen wijziging opgetreden is in de staat van de vrouw, en moet hij de echtgenoot niet in het geding oproepen (Gent, 17 dec. 1881, *Pas.*, 1882, II, 169 ; — Verbr., 17 dec. 1925, *Pas.*, 1926, I, 115).

239. — De sanctie van het betekenen van het beroep aan een onbekwame is de niet-ontvankelijkheid van het beroep. Deze niet-ontvankelijkheid moet echter niet ambtshalve uitgesproken worden ; zij is, zoals alle nietigheden voortspruitend uit onbekwaamheid, relatief, en moet door de geïntimeerde ingeroepen worden.

Doch in tegenstelling met wat zich voordoet wanneer het beroep uitgaat van een onbekwame (zie boven, nr 215), blijft de niet-ontvankelijkheid van het aan een onbekwame betekende beroep niet beperkt tot een loutere schorsing van de rechtspleging. De dilatoire exceptie immers, die in zulk geval kan ingeroepen worden door de geïntimeerde (evenals in eerste aanleg door de verweerder) aan wie een akte van beroep betekend wordt ten verzoeke van

een onbekwame, steunt op de beschouwing dat die gedaagde partij niet kan gedwongen worden, het debat aan te gaan, met een onbekwame, en aldus het risico te lopen van latere vernietiging van de gevoerde procedure (zie De Page, I, nr 81 *bis*, A, blz. 90). Dit geldt natuurlijk niet wanneer de appellant zelf een onbekwame heeft gedagvaard in beroep. Het enige wat aan de appellant in dat geval overblijft is, ofwel regelmatig beroep in te stellen met betekening van de akte van beroep aan de wettelijke vertegenwoordiger, voor zover het een vertegenwoordigde onbekwame betreft, ofwel, het beroep gericht tegen de onbekwame zelf blijvende bestaan, bovendien ook een akte van beroep te betekenen aan de persoon die aan de onbekwame zijn bijstand of machtiging verlenen moet, — dit laatste voor zover het gaat om een onbekwame die zelf optreedt, doch moet bijgestaan of gemachtigd worden. Het spreekt vanzelf dat in beide gevallen de betekening van die nieuwe of aanvullende beroepsakte binnen de termijn van beroep dient te geschieden, zoniet ware het beroep niet-ontvankelijk als zijnde te laat ingesteld (*vgl.* Verbr., 25 febr. 1926, *Pas.*, 1926, I, 263).

240. — Wat betreft de wijze waarop de akte van beroep moet betekend worden, weze verwezen naar de nrs 451 en volgende.

HOOFDSTUK III

Medebelanghebbenden van appellant en geïntimeerde

AFDELING I

Beginsel — Relatieve uitwerking van het beroep.

241. — Wanneer er verscheidene eisers en/of verweerders zijn, heeft het beroep, ingesteld door één van de eisers of verweerders, slechts relatieve uitwerking, m. a. w. het heeft slechts gevolgen ten aanzien van de partijen die in de rechtspleging voor de rechter in beroep betrokken zijn (Van Bauwel, *o.c.,* II, nr 680, blz. 361 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 46).

242. — a) Het beroep strekt niet tot voordeel van andere partijen dan diegene die het ingesteld heeft. Geen partij kan opheffing van het opgelopen verval bekomen, zelfs niet om reden van identiteit van belangen met de appellant, wanneer het een verdeelbaar geding betreft (Cass. fr., 19 okt. 1948, *Gaz. Pal.,* 1948, 2, 238; — Cass. fr., 27 nov. 1918, *S.,* 1920, 1, 483 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, VI, nr 135 ; — Japiot, *o.c.,* nr 1024 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 290 ; — Van Bauwel, II, nr 680) : *les appellations sont personnelles* (Loisel). Beroep ingesteld op verzoek van een der erfgenamen strekt dus niet tot voordeel van de andere erfgenamen, die de termijn lieten verstrijken.

243. — Het recht van beroep behoort aan elk der partijen persoonlijk, en kan niet aangetast worden door de afzijdigheid van de samen met de appellant veroordeelde partijen, of door de betekening van het vonnis aan één der mede-veroordeelde partijen. Een door één van de appellanten begane onregelmatigheid is zonder invloed op het beroep dat regelmatig ingesteld en betekend werd door de met hem gezamenlijk veroordeelde partijen (Luik, 6 april 1933, *Pas.,* 1933, II, 145). De vrijwillige uitvoering door een der medeschuldenaren — al was het een hoofdelijke medeschuldenaar — berooft de anderen niet van het recht van beroep (Gent, 25 febr. 1905, *Pas.,* 1906, II, 12).

244. — b) Het beroep kan niet aan andere partijen tegengesteld worden, dan diegenen aan wie het

betekend werd. De appellant is echter niet verplicht beroep in te stellen tegen alle partijen die belangen verdedigden, strijdig met de zijne. Het enkel feit dat de appellant het rechtsmiddel niet heeft betekend aan alle in het geding betrokken partijen kan geen veroordeling tot schadeloosstelling wegens onrechtmatig beroep wettigen (Verbr., 9 okt. 1947, *Pas.*, 1947, I, 404).

AFDELING II. — *Uitzonderingen.*

§ 1. — Ondeelbaar geschil.

245. — Ter zake van ondeelbare geschillen wordt afgeweken van het beginsel van de relatieve uitwerking van het beroep. Inderdaad, elke eventuele hervorming van het aangevochten vonnis heeft bij een ondeelbaar geschil noodzakelijk een absolute uitwerking. De ondeelbaarheid van het geschil maakt de gelijktijdige tenuitvoerlegging van tegenstrijdige beslissingen onmogelijk : het geschil is slechts voor één oplossing vatbaar. Een gebeurlijke hervorming van het aangevochten vonnis moet zich dan ook noodzakelijk uitstrekken tot alle personen die partij waren bij het vonnis *a quo* (beslüiten van procureur-generaal Gesché voor Verbr., 18 mei 1925, *Pas.*, 1926, I, 162).

Rechtspraak en rechtsleer hebben bijzondere regelen aanvaard betreffende het beroep inzake ondeelbare geschillen (zie verder, n^rs^ 246 en volg.).

246. — 1) Elk der partijen kan beroep instellen ; dit is ontvankelijk ondanks de afzijdigheid van de medeveroordeelden (zie boven, n^r^ 243).

Daar een vonnis, gewezen in een ondeelbaar geschil, echter slechts vatbaar is voor één tenuitvoerlegging, en anderzijds de appellant zelf de rechten van de medeveroordeelden niet kan uitoefenen, of hen verplichten ze te laten gelden, strekt het door één der ondeelbaar verbonden partijen regelmatig ingestelde beroep ook ten voordele der medeveroordeelden, al werd het door deze laatsten ingestelde beroep niet-ontvankelijk verklaard, of al hadden zij persoonlijk de hervorming van het vonnis niet nagestreefd (Verbr., 15 febr. 1934, *Pas.*, 1934, I, 170 ; — Verbr., 4 april 1935, *Pas.*, 1935, I, 214 met noot P. L. ; — Gent, 21 juni 1939, *Jur. Comm. Fl.*, 1939, 228 ; — Brussel, 9 juli 1951, *J.T.*, 1952, 12, met noot Lermusiaux ; — Marcotty, G., *De l'autorité de la chose jugée et de l'appel en matière indivisible et solidaire, J.T.*, 1905, 785, n^r^ 4 ; — Crépon, *o.c.*, I, n^rs^ 1692, 1704 ; — Garsonnet en Cézar-Bru, VI, n^r^ 37 ; — Morel, *o.c.*, n^r^ 608 ; — Japiot, *o.c.*, n^r^ 1025 ; — noot Holleaux, in *D.P.*, 1930, 1, 153 ; — Van Bauwel, II, n^r^ 681), of al hadden zij reeds uitdrukkelijk of stilzwijgend in het vonnis berust (Marcotty, G., studie in *J.T.*, 1905, 785, n^r^ 4 ; — Morel, *o.c.*, n^r^ 608 ; — Holleaux, *D.P.*, 1930, 1, 153). Ongeacht eveneens een door de winnende partij aan één der medeveroordeelden vroeger gerichte betekening, waardoor deze reeds van het recht van beroep vervallen was (Verbr., 15 febr. 1934, *Pas.*, 1934, I, 171 ; — *anders,* doch ten onrechte : Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 681, met de door hem geciteerde en verkeerd geïnterpreteerde rechtspraak, nl. Verbr.,

7 maart 1861, *Pas.*, 1861, I, 40 ; — Verbr., 13 juni 1867, *Pas.*, 1868, I, 35 ; — Gent, 4 jan. 1877, *B.J.*, 1877, 200, met advies van advocaat-generaal De Paepe, welke arresten echter in werkelijkheid betrekking hebben op het in nr 239 aangehaalde principe).

247. — 2) Het beroep moet gericht worden tegen alle partijen die belangen verdedigden strijdig met die van de appellant (Brussel, 10 juli 1945, *J.T.*, 1946, 160, met noot Lermusiaux ; — Cass. fr., 4 febr. 1946, *Gaz. Pal.*, 1946, 1, 138 ; — advies advocaat-generaal Dumon voor Gent, 20 febr. 1954, Poppe t./ De Groote, *onuitg.* ; — Crépon, *o.c.*, I, nr 1627 *in fine ;* — Holleaux, noot in *Rec. Dall.*, 1930, 1, 154).

En volgens het grootste deel van de Belgische rechtspraak en rechtsleer moet het beroep aan elk dezer tegenpartijen betekend worden binnen de wettelijke termijn, zo zij het vonnis *a quo* aan de appellant lieten betekenen. Heeft de appellant het vonnis *a quo* ten aanzien van één of meer dezer tegenpartijen in kracht van gewijsde laten gaan, door de termijn van beroep te laten voorbijgaan, dan zou het beroep, gezien de ondeelbaarheid van het geschil, niet-ontvankelijk moeten verklaard worden (Verbr., 18 sept. 1947, *Pas.*, 1947, I, 359, met noot R. H. ; *J.T.*, 1947, 526, met noot Van Reepinghen ; — Gent, 4 jan. 1877, *B.J.*, 1877, 200, met advies advocaat-generaal De Paepe ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 49 ; — Marcotty, *De l'autorité de la chose jugée et de l'appel en matière indivisible et solidaire, B.J.*, 1905, 785, nr 5 *in fine* ; — *vgl.* in zake voorziening in verbreking : Verbr., 3 april 1930, *Pas.*, 1930, I, 181 ; — Verbr., 18 dec. 1930, *Pas.*, 1931, I, 21 ; — Verbr., 28 maart 1935, *Pas.*, 1935, I, 205 ; — Verbr., 3 dec. 1936, *Pas.*, 1936, I, 438 ; — Verbr., 18 nov. 1943, *Pas.*, 1944, I, 62).

Een ander deel van de rechtsleer en van de rechtspraak (vooral recente), aanvaardt echter, in navolging van de Franse rechtspraak en rechtsleer ter zake, dat het tegen één van de tegenpartijen gerichte, tijdig en regelmatig ingestelde beroep, de appellant het recht op beroep tegenover de andere partijen doet behouden, ook al werd aan deze laatsten de akte van beroep niet tijdig betekend (Gent, 20 febr. 1954, Poppe t./ De Groote, *onuitg. ;* — Brussel, 24 okt. 1945, *J.T.*, 1946, 160, *Notes de procédure civile,* G. Lermusiaux ; — Brussel, 26 mei 1951, *J.T.*, 1951, 522, met instemmende noot Lermusiaux ; — zie ook, Verbr., 23 okt. 1857, *Pas.*, 1857, I, 434 ; — Gent, 10 jan. 1883, *Pas.*, 1883, II, 183 ; — Braas, *o.c.*, blz. 627, voetnoot 1 ; — zie ook, *R.P.D.B.*, Tw. *Successions,* nrs 1136-1137 : in de vordering tot scheiding en deling, van nature ondeelbaar, strekt het beroep van één partij de anderen tot voordeel, doch alle partijen moeten in de instantie betrokken worden ; — *vgl.* Cass. fr., 22 jan. 1924, en 26 dec. 1938, *D.H.*, 1939, 97, beide arresten geciteerd door Dalloz, *Nouveau répertoire de droit,* Tw. *Appel civil,* nr 109 ; noot in *S.*, 1939, 1, 102 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, III, *question* 1565 ; — Glasson et Colmet Daage, *o.c.*, II, nr 971 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 135, blz. 242 en volg. ; — Crépon, *o.c.*, I, nrs 1627 en volg ; — Holleaux, noot in *Rec. Dall.*, 1930, 1, 154 ; — Fuzier-Herman, *Répertoire,* Tw. *Appel,* nr 1629). In dit geval moeten echter de andere partijen in zake geroepen worden, m.a.w. ook

tegen hen moet beroep worden ingesteld, hetzij op verzoek van een der partijen, hetzij dat de rechter in beroep dit ambtshalve beveelt (zie de hierboven aangehaalde rechtsleer en rechtspraak).

De eerste oplossing, nl. diegene volgens dewelke het beroep tijdig moet betekend worden aan elk der tegenpartijen, veronderstelt dat elk van die tegenpartijen het vonnis *a quo* heeft willen doen in kracht van gewijsde gaan in haar voordeel, en nl. dit vonnis heeft laten betekenen aan de appellant. De betekening van het vonnis ten verzoeke van slechts één van die tegenpartijen daarentegen, doet dit vonnis ten voordele van deze medebelanghebbende slechts kracht van gewijsde verkrijgen, in de mate waarin het ten voordele van de betekenende partij persoonlijk kracht van gewijsde verkrijgt. Wordt tegen deze partij regelmatig en tijdig beroep ingesteld, dan gaat het vonnis te haren voordele niet in kracht van gewijsde, en *a fortiori* niet ten voordele van de medebelanghebbenden (Gent, 17 dec. 1903, *B.J.*, 1905, 211, met advies van eerste advocaat-generaal Callier).

248. — 3) De appellant is niet verplicht beroep in te stellen tegen de partijen die dezelfde belangen hebben verdedigd als de zijne (Verbr., 18 sept. 1947, *Pas.*, 1947, I, 359). Sommige beslissingen hebben nochtans ten onrechte deze verplichting opgelegd (Luik, 2 juli 1937, *Pas.*, 1938, II, 17 ; — Brussel, 27 febr. 1946, verbroken door Verbr., 18 sept. 1947, voormeld).

249. — 4) Volgens de jongste rechtspraak van het hof van verbreking heeft de appellant echter wel de verplichting, de partijen die voor de eerste rechter dezelfde belangen als de appellant zelf verdedigden, in beroep op te roepen tot tussenkomst of gemeenverklaring van het vonnis of arrest, — dit op straf van niet-ontvankelijkheid van het rechtsmiddel. Deze oproeping kan geschieden na het verstrijken van de termijn van beroep, en zelfs tijdens de debatten voor de rechter in beroep (Verbr., 18 sept. 1947, *Pas.*, 1947, I, 359 ; — zie ook, maar zonder dat het hof van verbreking deze verplichting uitdrukkelijk oplegde : besluiten van procureur-generaal Gesché, voorafgaand aan Verbr., 18 mei 1928, *Pas.*, 1928, I, 162 ; — Verbr., 15 febr. 1934, *B.J.*, 1934, 209, met noot ; — Verbr., 11 juni 1942, *Pas.*, 1942, I ,149, impliciet ; — Holleaux, in *Rec. Dall.*, 1930, 1, 154 ; — Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*, Tw. *Appel civil*, nr 110).

Deze oplossing is een impliciete afwijking van de regel dat in beroep enkel derden tot tussenkomst kunnen gedwongen worden.

250. — Het beroep strekt de medebelanghebbende partijen slechts tot voordeel in de mate van de ondeelbaarheid ; het geeft hun het recht niet, in beroep persoonlijke rechten of excepties te laten gelden, die de appellant zelf niet zou kunnen laten gelden (Crépon, *o.c.*, I, nr 1729 ; — Glasson et Colmet Daage, *o.c.*, II, nr 971).

251. — Wanneer is er, wat de rechtspleging betreft, een ondeelbaar geschil ?

a) Wanneer de vordering, die het voorwerp van het geschil uitmaakt, ondeelbaar is, overeenkomstig artikel 1217 en volgende van het burgerlijk wetboek.

b) Telkens wanneer het een geschil betreft dat ten opzichte van alle betrokken partijen op identieke wijze moet opgelost worden, en dat niet

afzonderlijk zou kunnen worden beslecht ten aanzien van deze partijen (Verbr., 28 maart 1935, *Pas.*, 1935, I, 205, met noot procureur-generaal Leclercq ; — Verbr., 9 febr. 1939, *Pas.*, 1939, I, 71 ; — Verbr., 18 sept. 1947, *Pas.*, 1947, I, 359 ; — Verbr., 8 dec. 1949, *Pas.*, 1950, I, 237 ; — advies advocaat-generaal Dumon voor Gent, 20 febr. 1954, Poppe t./De Groote, *onuitg.* ; — Braas, *o.c.*, II, nr 1209, voetnoot 1 ; — Marcotty, G., *De l'autorité de la chose jugée et de l'appel en matière indivisible et solidaire, B.J.*, 1905, 785 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile,* nrs 294 en volg. ; — Holleaux, noot in *Rec. Dall.*, 1930, 1, 154).

Het is echter niet mogelijk, het begrip ondeelbaar geschil met nauwkeurigheid te omschrijven (Bernard, A., *Effets de l'appel formé par un codébiteur in solidum, R.C.J.B.*, 1952, 120 en 123 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 868, 1°, blz. 301 ; — Morel, *o.c.*, nr 608).

Ondeelbaar zijn b.v. : de vordering tot scheiding en deling, de vordering tot nietigverklaring van een verkoop of een testament (Brussel, 9 juli 1951, *J.T.*, 1952, 12, met noot G. Lermusiaux).

§ 2. — Hoofdelijkheid.

252. — Op welke grondslag steunt de afwijking van het beginsel der relatieve uitwerking van het beroep ter zake van hoofdelijkheid ?

Vaak wordt de wederzijdse vertegenwoordiging van de hoofdelijke schuldenaars, die verondersteld worden aan elkander mandaat te hebben gegeven tot het treffen van bewarende maatregelen, als grondslag van de hoofdelijkheid beschouwd (Verbr., 27 jan. 1936, *Pas.*, 1936, I, 131 ; — Planiol et Ripert, VII, nr 1086 ; — Marcotty, *De l'autorité de la chose jugée et de l'appel en matière indivisible et solidaire, B.J.*, 1905, 785, nr 6 ; — Seiler, P., *L'autorité de la chose jugée en matière de solidarité passive* (1933), nrs 23 en volg.). Deze theorie, waarvan zelfs door het hof van verbreking aanvaard wordt dat zij slechts een uitvinding van de rechtsleer zou zijn, die op geen wettekst berust (Verbr., 30 maart 1916, *Pas.*, 1917, I, 70) is onhistorisch en kunstmatig (Kluyskens, *De Verbintenissen,* nr 139 ; — De Page, III, nr 358). De werkelijke grondslag van de solidariteit is de gemeenschap van belangen of onderneming. Deze grondslag kan men als een voldoende rechtvaardiging van de aan de hoofdelijkheid eigen regelen beschouwen (Bernard, A., studie in *R.C.J.B.*, 1952, 125). Deze regelen zijn wel billijk, doch niet noodzakelijk (zelfde studie, 129, nr 20). In werkelijkheid ondergaan de regelen der hoofdelijkheid de attractie van die van de ondeelbare geschillen (De Page, III, nr 359 ; — *vgl.* Glasson, Morel et Tissier, III, nr 869, blz. 306 ; — Holleaux, *Rec. Dall.*, 1930, 1, 157 : het betreft hier een practische oplossing, zonder theoretische grondslag).

In de volgende nummers worden de bijzondere regelen inzake hoofdelijkheid behandeld.

253. — Het beroep betekend op verzoek van een der hoofdelijke schuldenaars strekt tot voordeel van de andere hoofdelijke schuldenaars (Brussel, 10 aug. 1885, *Pas.*, 1886, II, 250 ; — Luik, 8 jan. 1918, *Jur. Liége,* 1920, 17 ; — Rb. Antwerpen, 24 april 1931, *Pas.*, 1932, III, 16; — Crépon, *o.c.*, I, nr 1692 ; — Marcotty, G., *o.c.*,

B.J., 1905, 785, nr 7 ; — Seiler, P., *L'autorité de la chose jugée en matière de solidarité passive* (1933), nr 90 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 51). Evenwel wordt de hoofdelijke medeschuldenaar, die er zich van onthoudt zich bij de door de appellant ingeleide procedure aan te sluiten, vermoed berust te hebben in de tegen hem uitgesproken veroordeling ; een gebeurlijke hervorming van het vonnis in beroep strekt hem in dit geval niet tot voordeel. Dit verschil met de regel eigen aan de ondeelbare geschillen (zie boven, nr 246), is een logisch gevolg van de eigen aard der hoofdelijke verbintenissen : gelijktijdige uitvoering van afwijkende beslissingen is thans wel mogelijk, er is enkel een gemeenschap van belangen (*vgl.* Cass. fr., 1 mei 1901, *Rec. Dall.*, 1901, 1, 442 ; — Cass. fr., 14 maart 1934, *S.*, 1934, 1, 382 ; — Cass. fr., 25 mei 1938, *D.H.*, 1938, 385 ; — Morel, *o.c.*, nr 608).

Om dezelfde reden bestaat hier ook niet de verplichting om de medebelanghebbende partijen, die geen beroep instelden, tijdens de aanleg in beroep tot tussenkomst of gemeenverklaring op te roepen (*vgl.* boven, nr 233).

254. — Het beroep moet tijdig betekend worden aan elk der tegenpartijen tegenover dewelke de appellant het vonnis wenst te doen hervormen ; zoniet gaat het vonnis *a quo* in kracht van gewijsde ten voordele van diegenen onder de tegenpartijen aan dewelke de akte van beroep niet tijdig betekend werd (Cass. fr., 16 dec. 1891, *B.J.*, 1892, 210, noot M. Cohendy ; — Pau, 20 mei 1952, *Rec. Dall.*, 1952, J, 678 ; — *anders :* Brussel, 3 mei 1939, *P.A.*, 1941, 30 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 135, blz 246 : het beroep, betekend aan één der tegenpartijen, wordt geacht te zijn betekend aan allen ; — *vgl.* Seiler, *o.c.* nr 95).

255. — De regel van nr 253 geldt alleen voor de gemeenschappelijke verweermiddelen van de hoofdelijk verbonden partijen (Brussel, 5 dec. 1885, *B.J.*, 1886, 1153 ; — Luik, 15 juli 1886, *Pas.*, 1887, II, 63 ; — Luik, 16 maart 1904, *Pas.*, 1904, II, 214 ; — Rb. Luik, 18 juli 1912, *P.P.*, 1913, 71 ; — Rb. Antwerpen, 18 mei 1927, *Pas.*, 1928, III, 146 ; — Cass. fr., 25 mei 1938, *Pas.*, 1939, II, 40 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 682 ; — Glasson et Colmet Daage, *o.c.*, II, nr 971 ; — Morel, *o.c.*, nr 608, 1° ; — Marcotty, G., *o.c.*, *B.J.*, 1905, 785, nr 7, *in fine* ; — Seiler, *o.c.*, nr 94 ; — zie boven, nr 250).

256. — De bijzondere regelen, eigen aan de hoofdelijke verbintenissen, zijn niet toepasselijk op de verbintenis *in solidum*.

In tegenstelling tot de hoofdelijkheid, die haar grondslag vindt in een gemeenschap van belangen of onderneming tussen de hoofdelijk verbonden partijen, is de verbintenis *in solidum* niets anders dan de natuurlijke toepassing van de geest van de wet in zake aansprakelijkheid buiten overeenkomst, namelijk wanneer schade berokkend werd door de onrechtmatige daad van verschillenden, en bovendien, zonder de onrechtmatige daad van één hunner, die van elk der anderen geen schade zou berokkend hebben. Elk der daders is verplicht het geheel te betalen, omdat elk van hen de ganse schade heeft veroorzaakt.

De verbintenis *in solidum* gaat echter niet verder, en heeft geen van de secundaire gevolgen der hoofdelijke verbintenis : want geen der schulde-

naars vertegenwoordigt de anderen, zoals bij de hoofdelijke verbintenissen (Matthijs, J., *Solidarité et obligation « in solidum »*, *R.C.J.B.*, 1951, 187).

Het beroep, regelmatig ingesteld door één van de schuldenaars *in solidum* tegen een vonnis dat gemeen is aan allen, ontslaat de anderen niet van de gevolgen van het niet of te laat instellen van beroep (Verbr., 27 jan. 1936, *Pas.*, 1936, I, 131 ; — Gent, 29 mei 1946, *Pas.*, 1947, II, 63 ; — Gent, 18 okt. 1951, *R.C.J.B.*, 1952, 112, met studie A. Bernard).

Evenmin is de betekening van de akte van beroep aan één der schuldenaars *in solidum* tegenstelbaar aan de anderen.

257. — *Quid*, wanneer de eerste rechter een schuldenaar *in solidum* bij vergissing veroordeelde als hoofdelijke schuldenaar ? Zal het beroep ingesteld, door één der schuldenaars, de anderen tot voordeel strekken ?

Volgens een eerste theorie bestaat de hoofdelijkheid zolang het vonnis dat de hoofdelijkheid uitspreekt niet hervormd wordt. Beroep door een der schuldenaars strekt dus de anderen tot voordeel, of de solidariteit al dan niet te recht uitgesproken werd (Crépon, *o.c.*, I, n^r^ 1702 ; — Lyon, 14 jan. 1870, *S.*, 1871, 2, 853 ; — Rb. Antwerpen, 18 mei 1927, *Pas.*, 1928, III, 146).

Volgens een tweede theorie zijn de partijen die geen beroep instelden, vervallen van het recht in tweede aanleg op te treden. Om de ontvankelijkheid van het beroep te beoordelen, moet de rechter rekening houden met de grond van het geding. Het karakter van openbare orde door de rechtspraak gehecht aan de niet-ontvankelijkheid van het te laat ingestelde beroep gebiedt deze oplossing (Gent, 18 okt. 1951, *R.C.J.B.*, 1952, 112, gevolgd door een studie van Bernard, A., die deze oplossing bijtreedt). Deze oplossing leidt nochtans tot de paradoxale toestand dat de appellant, veroordeeld als hoofdelijke schuldenaar, vervallen verklaard wordt van het beroep, omdat hij een schuldenaar *in solidum* is, maar definitief veroordeeld blijft als hoofdelijke schuldenaar (studie Bernard, A., *o.c.*, ; — zie verder, n^r^ 778).

§ 3. — Tussenkomst en vrijwaring.

258. — Er dient onderscheid gemaakt te worden tussen enerzijds het beroep beperkt tot het vonnis betreffende de tussenkomst, en anderzijds het beroep gericht tegen de uitspraak over de hoofdvordering en de gevolgen ervan op de uitspraak betreffende de tussenkomst.

A. — *Beroep beperkt tot het vonnis over de eis tot tussenkomst (vrijwaring, gemeenverklaring van het vonnis).*

259. — Het beroep, dat uitsluitend gericht is tegen de uitspraak over de vordering tot tussenkomst, is een bijkomende eis ten opzichte van de hoofdeis, en blijft zonder invloed op de uitspraak betreffende de hoofdeis. Zowel diegene die tot tussenkomst of vrijwaring dagvaardde, als de opgeroepene, wanneer zij het hoger beroep beperken tot de uitspraak over deze bijkomende vordering, erkennen hierdoor de gegrondheid van de beslissing over de hoofdeis ; zij beweren enkel, ofwel de ene dat hij niet gehouden is tot tussenkomst of vrijwaring, ofwel de andere, dat de eis tot tussenkomst of vrijwaring ten onrechte afgewezen werd. Het beroep door de ene tegen de andere ingesteld is zonder invloed ten aanzien van de eiser in de hoofdvordering, en blijft onderworpen aan de regelen van het gemeen recht (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 138, blz. 248 ; — Crépon, *o.c.*, I,

nr 1745). Het vonnis betreffende de hoofdeis gaat in kracht van gewijsde ten voordele van de oorspronkelijke eiser (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 55 ; — De Paepe, *o.c.*, II, *En matière de garantie*, nr 87, blz. 151 en volg. ; — Verbr., 18 nov. 1883, *Pas.*, 1883, I, 361 ; — Brussel, 16 nov. 1868, *Pas.*, 1869, II, 39 ; — Rb. Brugge, 13 febr. 1931, *P.P.*, 1931, 187 ; — *anders :* Cass. fr., 7 mei 1889, *Rec. Dall.*, 1889, 1, 389 ; *S.*, 1889, 1, 408 ; — *vgl.* Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 870, 3°, blz. 310).

B. — *Beroep tegen het vonnis over de hoofdeis (vgl.* De Paepe, *o.c.*, II, blz. 164).

1) De eiser tot tussenkomst werd buiten het geding gesteld ten opzichte van de hoofdvordering.

260. — Wanneer, bij zakelijke vrijwaring (art. 182 Rv. ; — nopens het verschil tussen zakelijke of formele vrijwaring en eenvoudige vrijwaring, zie o.m. Van Bauwel, *o.c.*, I, nr 209, blz. 283 ; in het bijzonder kan bij zakelijke vrijwaring de oorspronkelijke verweerder, eiser tot vrijwaring, buiten de zaak gesteld worden, hetgeen niet mogelijk is bij eenvoudige vrijwaring, waar trouwens de in vrijwaring geroepene niet verplicht is de oorspronkelijke verweerder in zijn verweer te ondersteunen), de oorspronkelijke verweerder, eiser tot vrijwaring, buiten de zaak gesteld werd, treedt de verweerder in vrijwaring zelf op als verweerder tegen de hoofdeis : de oorspronkelijke vordering en de vordering tot vrijwaring versmelten, en worden beslecht door één vonnis, met slechts twee partijen, nl. de oorspronkelijke eiser en de vrijwarende partij (De Paepe, *o.c.*, II, blz. 137).

261. — a) Wie kan beroep instellen tegen de eiser op hoofdeis ?

De vrijwarende partij, die zelf als verweerder tegen de hoofdvordering moet optreden, kan persoonlijk beroep instellen tegen de eiser op hoofdeis. Dit beroep strekt ook tot voordeel van de eiser tot vrijwaring, daar de in vrijwaring geroepene hem vertegenwoordigt (De Paepe, *o.c.*, II, *En matière de garantie*, nr 86, blz. 150 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 54 ; — Luik, 18 mei 1923, *Jur. Liège*, 1923, 265). De gevrijwaarde zal dus incidenteel beroep kunnen instellen, en eveneens de hervorming van het vonnis vragen, zelfs indien hij de beroepstermijn had laten voorbijgaan.

De gevrijwaarde kan eveneens beroep instellen tegen de eiser op hoofdeis, vermits hij in het geding voor de eerste rechter vertegenwoordigd was door de vrijwarende partij, en het vonnis tegen hem uitvoerbaar is (art. 185 Rv. ; — Van Bauwel, *o.c.*, I, nr 210, blz. 284 ; — De Paepe, *o.c.*, II, *En matière de garantie*, blz. 137, nr 79 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 870, 3°). Dit beroep strekt ook tot voordeel van de vrijwarende partij, die slechts kan veroordeeld worden in de mate waarin de eiser tot vrijwaring, oorspronkelijke verweerder, uiteindelijk zelf veroordeeld wordt (De Paepe, *o.c.*, II, *En matière de garantie*, nr 79). De oproeping tot vrijwaring, bijkomende vordering, kan slechts bestaan in de mate waarin de hoofdvordering gegrond verklaard wordt.

262. — b) Tegen wie moet desgevallend de eiser in hoofdeis beroep instellen ?

Het volstaat dat de eiser in hoofdeis beroep instelt tegen de in vrijwaring geroepene : deze vertegenwoordigt immers de gevrijwaarde. De veroordeling, bekomen ten laste van de verweerder in vrijwaring, zal derhalve ook uitvoerbaar zijn tegen de gedaagde (De Paepe, *o.c.*, II, n^r^ 79).

Zo hij beroep instelt tegen de oorspronkelijke verweerder (alleen, of samen met de verweerder in vrijwaring) strekt dit niet tot voordeel van de oorspronkelijke verweerder ten aanzien van de vordering tot vrijwaring ; dit zal van belang zijn indien b.v. de oorspronkelijke vordering volledig afgewezen werd, zodat er geen grond voor vrijwaring bestond, en de oorspronkelijke verweerder, thans geïntimeerde, zijn recht op vrijwaring tegenover de daartoe opgeroepen partij wil vrijwaren : hij zal in dat geval verplicht zijn, ofwel op zijn beurt tegen de vrijwarende partij hoofdberoep in te stellen (hetgeen onder vorm van besluiten kan geschieden), ofwel de vrijwarende partij opnieuw tot tussenkomst in beroep te dagvaarden (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 56).

2) De eiser tot tussenkomst werd niet buiten het geding gesteld. - Vrijwillige tussenkomst.

263. — Wanneer na gedwongen of vrijwillige tussenkomst de verweerder in de hoofdvordering niet buiten het geding gesteld werd ten aanzien van de hoofdeis (b.v. wanneer hij zulks niet tijdig gevorderd heeft in geval van zakelijke vrijwaring, en altijd bij eenvoudige vrijwaring), blijft de hoofdeis onderscheiden van de bijkomende eis tot vrijwaring of tussenkomst (De Paepe, *o.c.*, II, blz. 138, n^r^ 80).

264. — a) Wie kan beroep instellen tegen de eiser op hoofdeis ?

Behalve de verweerder op de hoofdeis kan ook al wie na tussenkomst (vrijwaring, gemeenverklaring van het vonnis) partij werd ten aanzien van de hoofdvordering, beroep instellen tegen de eiser op hoofdeis, voor zover met hem een rechtsband is tot stand gekomen, d.w.z. voor zover de appellant zijn tegenpartij geworden is.

265. — Het enkel feit van de oproeping tot vrijwaring doet op zichzelf deze rechtsband niet ontstaan (Luik, 2 nov. 1949, *Bull. Ass.*, 1949, 721). Deze rechtsband ontstaat slechts wanneer de opgeroepene tegen de eiser in de hoofdvordering besluiten genomen heeft, of omgekeerd, en het vonnis dienvolgens te zijnen laste een veroordeling uitgesproken heeft ten voordele van de oorspronkelijke eiser (Brussel, 17 jan. 1886, *Pas.*, 1886, II, 140 ; — Brussel, 20 mei 1931, *Pas.*, 1931, II, 111 ; — De Paepe, *o.c.*, II, *En matière de garantie*, blz. 144 ; — *P.B.*, Tw. *Appel civil*, n^rs^ 58 en volg. ; — Dijon, 17 mei 1939, *D.H.*, 1939, 442, aangehaald door Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*, Tw. *Appel civil*, n^r^ 107 ; — *anders :* Crépon, *o.c.*, I, n^r^ 1342 : de ondeelbaarheid van belangen tussen de vrijwarende partij en de gevrijwaarde partij volstaat om aan de vrijwarende partij het recht van beroep toe te kennen ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r^ 870, 3°, blz. 309, met voetnoot 3). De tussenkomende partij is alsdan ten opzichte van de hoofdeis partij geworden in het geding, op gelijke voet met de reeds in het geding betrokken partij (Brussel, 2 april 1913, *Pas.*, 1913, II, 238).

266. — De tot tussenkomst of tot gemeenverklaring van het vonnis gedagvaarde partij heeft inderdaad niet alleen het recht de vordering tot tussenkomst of gemeenverklaring van het vonnis te betwisten, maar ook alle verweermiddelen op te werpen tegen de hoofdvordering (Verbr., 10 juni 1948, *Pas.*, 1948, I, 370 ; *R.C.J.B.*, 1949, 113, en noot Chevalier Braas, blz. 123, nr 7 ; — Cass. fr., 26 maart 1888, *Rec. Dall.*, 1888, 1, 464).

267. — Het recht op beroep van de tussenkomende partij tegen de eiser in de hoofdeis is volkomen onafhankelijk van de houding van de eiser tot tussenkomst. Zij kan beroep instellen, zelfs wanneer dit rechtsmiddel de partij die haar in de zaak geroepen heeft zou schaden (Brussel, 19 juli 1882, *Pas.*, 1883, II, 40) ; zij is niet gebonden door de berusting in het vonnis, of de tenuitvoerlegging ervan, door degene die haar in het geding geroepen heeft (Crépon, *o.c.*, I, nrs 1594, 1595 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 870, 3°, blz. 309). Men kan geen beperking aanvaarden van het recht van verdediging van de tussenkomende partij (Verbr., 10 juni 1948, *Pas.*, 1948, I, 370, reeds vroeger aangehaald ; — Lyon, 23 maart 1933, *S.*, 1933, 2, 228 ; — *vgl.* Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 138, blz. 250, en de in voetnoot 15 aangehaalde referenties).

Het heeft anderzijds ook geen belang, of de tot vrijwaring opgeroepene overigens de gegrondheid van de eis tot vrijwaring betwist : zulks kan hem het recht niet ontnemen, beroep in te stellen tegen de eiser in hoofdeis (De Paepe, *o.c.*, nr 85, blz. 149).

Men neemt zelfs aan dat de berusting door de gevrijwaarde in het vonnis betreffende de hoofdvordering diens hoger beroep niet belet, wanneer de opgeroepene in vrijwaring na deze berusting zelf tegen de oorspronkelijke eiser beroep instelt. De toestemming van de gevrijwaarde werd immers slechts gegeven onder voorwaarde dat de opgeroepene in vrijwaring eveneens de te zijnen laste uitgesproken veroordeling zou aanvaarden (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, blz. 250, voetnoot 19 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 54).

De eiser op hoofdvordering zal dus in deze gevallen het vonnis zowel aan de gevrijwaarde als aan de oproeper in vrijwaring moeten betekenen : betekening van het vonnis aan de gevrijwaarde partij alleen zou de termijn van beroep niet doen ingaan tegen de vrijwarende partij (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 870, blz. 311).

268. — Waar de verbintenissen (en dus veroordeling) van de verweerder in tussenkomst of vrijwaring tegenover de eiser op hoofdeis slechts een gevolg zijn van zijn verbintenissen tegenover de oorspronkelijke verweerder en eiser tot vrijwaring of tussenkomst, kan hij tegen de eiser in hoofdeis alleen maar beroep instellen, op voorwaarde zulks terzelfder tijd ook tegen de eiser tot vrijwaring te doen. Zoniet zou hij immers moeten geacht worden in te stemmen met het vonnis op de hoofdeis, en zou het beroep dus niet-ontvankelijk zijn (De Paepe, *o.c.*, II, nr 85, blz. 149).

269. — Bestaat er ondeelbaarheid van belangen, of minstens een band van verknochtheid tussen de belangen van de verweerder in de hoofdvordering en die van de verweerder in tussenkomst (Crépon, *o.c.*, I, nr 1742), dan strekt het beroep van de tussenkomende partij tegen de eiser op hoofdvordering, eventueel samen met het beroep gericht tegen de eiser tot vrijwaring, tot voordeel van deze laatste eiser tot vrijwaring (Luik, 18 mei 1923, *Jur. Liège*, 1923,

265 ; — Crépon, *o.c.*, I, nr 1744 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 870, 3°, blz. 309-310). De eiser tot vrijwaring kan slechts in de veroordeling ingestemd hebben in de mate waarin de opgeroepene in vrijwaring in de veroordeling tegen de eiser op de hoofdvordering ingestemd heeft (Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 311 ; — zie boven, nr 267).

270. — Het beroep ingesteld door de verweerder in de hoofdvordering, eiser tot tussenkomst, en derhalve ook de gebeurlijke hervorming van het vonnis ingevolge dit beroep, strekt ook tot voordeel van de in vrijwaring geroepen partij, zelfs indien deze zelf geen beroep had ingesteld. De bijkomende eis tot vrijwaring heeft inderdaad slechts reden van bestaan in de mate waarin de verweerder in de hoofdvordering veroordeeld werd tegenover de eiser in de hoofdvordering (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 138, blz. 251, voetnoot 21 ; — De Paepe, *o.c.*, II, blz. 164 ; — Montpellier, 9 dec. 1908, *Rec. Dall.*, 1911, 2, 391).

271. — b) Tegen wie moet de eiser in hoofdeis beroep instellen ?

De eiser in de hoofdvordering moet slechts beroep instellen tegen de verweerder in de hoofdvordering ; zo hij tevens beroep kan instellen tegen de verweerder op tussenkomst, nl. indien met hem een rechtsband is ontstaan (zie boven, nr 250), dan is zulks evenwel geen verplichting (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 138, blz. 251 ; — De Paepe, *o.c.*, II, blz. 139).

272. — Welke is de invloed van de eventuele hervorming van het vonnis nopens de hoofdeis op beroep van de eiser in hoofdvordering, op de eis tot tussenkomst ?

Het beroep van de eiser in hoofdeis, zelfs zo het tevens gericht was tegen de tussenkomende partij, betreft enkel de hoofdvordering, en kan op zichzelf geen verzwaring van de uitspraak ten-aanzien van de tussenkomende partij betreffende de tussenkomst tot gevolg hebben. Om dit eventueel te bekomen, moet de eiser tot vrijwaring voor de rechter in beroep uitdrukkelijk zijn rechten tegenover de in vrijwaring geroepen partij laten gelden, zoals hierna uiteengezet :

Eerste veronderstelling : de hoofdvordering werd slechts gedeeltelijk afgewezen.

In dit geval moet de verweerder op de hoofdeis, eiser tot vrijwaring, binnen de wettelijke termijn beroep instellen tegen de in vrijwaring geroepene. Zoniet zou, bij hervorming van het vonnis in het voordeel van de appellant (oorspronkelijk eiser in hoofdeis), de gevrijwaarde partij (oorspronkelijk verweerder in hoofdeis) tegen zich de kracht van gewijsde van het vonnis in eerste aanleg betreffende de tussenkomst gewezen, zien opwerpen (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 138, blz. 251 ; — Crépon, *o.c.*, I, nr 1585 ; — De Paepe, *o.c.*, II, blz. 164).

Tweede onderstelling : de hoofdvordering werd afgewezen, zodat de eerste rechter zich niet moest uitspreken over de vordering tot tussenkomst,

welke zonder voorwerp geworden was. De eiser tot vrijwaring is thans niet verplicht op zijn beurt beroep in te stellen tegen de verweerder in tussenkomst, om voor de rechter in beroep zijn rechten tegen de verweerder in tussenkomst te kunnen handhaven. Beroep strekt immers tot de hervorming van een vonnis (zie boven, n^r 3) ; daar de eis tot tussenkomst zonder voorwerp geworden was, heeft de eerste rechter over die bijkomende eis geen vonnis moeten vellen.

De verweerder op de hoofdeis kan de reeds in eerste aanleg opgeroepen partij opnieuw dagvaarden, thans voor de hogere rechter, bij wijze van gedwongen tussenkomst (Brussel, 10 dec. 1930, *J.T.*, 1931, 24 ; *P.P.*, 1931, 93 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r 870, 3°, blz. 308, met voetnoot 2) ; dit dient blijkbaar niet binnen de wettelijke beroepstermijnen te geschieden, daar het hier niet gaat om een beroep. Hij zou ook, indien de eiser in hoofdeis zijn beroep zowel aan de verweerder in vrijwaring als aan de hoofdverweerder heeft betekend, bij besluiten zijn vordering tot vrijwaring tegenover de medegeïntimeerde opnieuw kunnen instellen (Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^rs 722-723 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r 56).

3) Vrijwillige of gedwongen tussenkomst ten voordele van de oorspronkelijke eiser.

273. — Het is ook mogelijk dat een derde vrijwillig tussengekomen is om de vordering van de eisende partij te ondersteunen, of wanneer de eiser een derde tot tussenkomst gedagvaard heeft. Tegen wie moet de oorspronkelijke verweerder beroep instellen, wanneer de vordering van de oorspronkelijk eiser ingewilligd werd ?

In principe slechts tegen de oorspronkelijke eiser ; hij kan echter ook, wanneer tussen hem en de tussenkomende partij een debat ten gronde ontstaan is, tegen deze partij beroep instellen (*vgl.* boven, n^r 271).

En in elk geval kan de oorspronkelijke eiser, wanneer alleen tegen hem beroep ingesteld werd, de in eerste aanleg vrijwillig of gedwongen aan zijn zijde tussenkomende partij, in beroep tot tussenkomst of gemeenverklaring dagvaarden (*vgl.* boven, n^r 262). Dit dient niet binnen de gewone termijn van beroep te geschieden, daar het niet gaat om een beroep (*vgl.* boven, n^r 272).

Wanneer de vordering van de oorspronkelijke eiser afgewezen werd, kunnen beiden, d.i. eiser en tussenkomende partij, beroep instellen (afzonderlijk of samen). De eiser kan ook alleen beroep instellen, dat hij dan zal betekenen aan de verweerder èn aan de tussenkomende partij. Hij zal bovendien enerzijds beroep kunnen instellen tegen de verweerder, en anderzijds de in eerste aanleg tussengekomen partij opnieuw tot tussenkomst of gemeenverklaring dagvaarden (zie ook verder, titel XI, *Tussenkomst in beroep*).

TITEL IV

TERMIJN BINNEN DEWELKE BEROEP KAN INGESTELD WORDEN

HOOFDSTUK I

Aanvang : ogenblik vanaf hetwelk beroep mogelijk is

274. — Een in eerste aanleg gewezen vonnis kan onmiddellijk — de dag zelf van de uitspraak — door beroep bestreden worden. Het vroegere voorschrift van artikel 455 Rv., dat eerst een termijn van acht dagen moest verstrijken alvorens beroep kon ingesteld worden tegen een niet bij voorraad uitvoerbaar vonnis (*vgl.* art. 342 Ned. Rv.), werd afgeschaft door het koninklijk besluit nr 300 van 30 maart 1936.

Eén voorwaarde is nochtans vereist opdat het hoger beroep onmiddellijk ontvankelijk weze : het vonnis *a quo* moet een definitief, of minstens een voorlopig of interlocutoir vonnis zijn (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 140, blz. 257).

275. — Opdat beroep mogelijk weze, is geen voorafgaande betekening van het aangevochten vonnis vereist. Dergelijke betekening is wél nodig om de tegenpartij, die wenst beroep in te stellen, te dwingen dit rechtsmiddel aan te wenden binnen de door de wet bepaalde termijn (zie verder, nr 333). Doch de voorafgaande betekening is geen voorwaarde voor de ontvankelijkheid van het beroep.

Hieruit volgt dat de appellant niet verplicht is :

a) Noch de betekening van het vonnis door de tegenpartij af te wachten, alvorens beroep te kunnen instellen (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 140, blz. 257 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 875 ; — *vgl.* *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 235 : er dient echter aangestipt dat deze auteur het K.B. nr 300 van 30 maart 1936 nog niet kent). Eveneens is het beroep ontvankelijk hoewel de daaraan voorafgaande betekening van het vonnis aan de appellant nietig was (Garsonnet et Cézar-Bru, *l.c.*, voetnoot 1 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2106).

b) Noch zelf vooraf het aangevochten vonnis aan de tegenpartij te betekenen. Artikel 147, eerste lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalt dat een vonnis slechts uitgevoerd kan worden na betekening aan de tegenpartij. Geen enkele wettekst vereist integendeel dat wie beroep verlangt in te stellen, eveneens voordien het vonnis aan de tegenpartij zou moeten betekenen, ook al werd deze bij verstek veroordeeld. De rechtsregel *paria sunt non esse et non significari* is hier niet toepasselijk (Brussel, 31 dec. 1915, *Pas.*, 1918, II, 151 ; — Rb. Antwerpen, 17 febr. 1949, *R.W.*, 1948-49, 1228 ; — Brussel, 21 maart 1952, *J.T.*, 1953, 194 ; — Cass. fr., 18 okt. 1899, *Rec. Dall.*, 1900, 1, 102 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^{r} 875 ; — *anders*, doch ten onrechte : Brussel, 24 jan. 1838, *Pas.*, 1838, II, 15, in zake beroep van de appellant tegen een door hem gevorderd verstekvonnis).

AFDELING I

Niet onmiddellijk voor beroep vatbare vonnissen : voorbereidende vonnissen.

276. — Tegen een voorbereidend vonnis, betreffende een geschil waarvan de bevoegde rechtbank overigens kennis neemt in eerste aanleg (zie boven, n^{rs} 48 en volg.), kan slechts nà het eindvonnis, en samen met het beroep tegen dit eindvonnis, beroep ingesteld worden. Dit geldt zowel voor de voorbereidende vonnissen van de rechtbank van eerste aanleg en de rechtbank van koophandel (art. 451 Rv.), als voor de voorbereidende vonnissen van het vredegerecht (art. 31 Rv.) en van de werkrechtersraad (art. 45, tweede lid, w. 9 juli 1926).

277. — Een instructie-vonnis is voorbereidend (preparatoir), wanneer het gewezen wordt met het oog op het onderzoek en de behandeling van de zaak, en er toe strekt het geschil in staat van wijzen te stellen (art. 452 Rv.), zonder daarbij — in tegenstelling met de interlocutoire vonnissen of tussenvonnissen, die eveneens instructievonnissen zijn — op de eindbeslissing vooruit te lopen, d.w.z. zonder dat de rechter zijn mening over de grond van het geschil laat doorschemeren (Van Bauwel, *o.c.*, II, n^{r} 595, blz. 300-301 : de uiteenzetting van de auteur betreffende de verschillende soorten vonnissen in n^{r} 300 is overigens nogal verward, vooral wat de terminologie betreft, en dient met omzichtigheid gebezigd te worden ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Jugements et arrêts*, n^{rs} 32 en volg. ; — Braas, *o.c.*, II, n^{rs} 1146 en 1150 ; — Verbr., 24 sept. 1936, *Pas.*, 1936, I, 367, en de aldaar in voetnoot aangehaalde arresten van het hof van verbreking ; — besluiten adv.-gen. Leclercq voor Verbr., 23 april 1931, *Pas.*, 1931, 141 ; — *vgl.* Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, III, n^{rs} 627 en volg., en n^{rs} 712 en volg. ; — zie Tw. *Vonnissen en arresten*).

278. — Aangezien de interlocutoire vonnissen wél onmiddellijk vatbaar zijn voor beroep, is het van belang in ieder geval te kunnen bepalen of een instructievonnis voorbereidend of interlocutoir is. Het onderscheid tussen beide is echter niet duidelijk omlijnd,

en is dikwijls een zeer kiese kwestie, welke in elk geval afzonderlijk dient opgelost te worden (Braas, *o.c.*, II, nr 1150 ; — Crépon, *o.c.*, I, nr 842 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 79 ; — Japiot, *o.c.*, nr 535 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 596, blz. 301 ; — Verbr., 23 nov. 1933, *Pas.*, 1934, I, 75).

Theoretisch kan het betrekkelijk eenvoudig lijken : heeft de rechter zijn mening over de grond van het geschil te kennen gegeven of niet ? Doch practisch rijzen vaak ernstige moeilijkheden en betwistingen op, vooral in verband met vonnissen die onderzoeksmaatregelen (getuigenverhoor, deskundig onderzoek) bevelen, waarvan de eindbeslissing afhankelijk gesteld wordt. De rechtspraak hieromtrent is dan ook vaak tegenstrijdig, en het ware wenselijk *de lege ferenda*, dat de wet beide vormen van instructievonnissen op gelijke voet zou behandelen zoals in Frankrijk reeds geschiedt (zie verder, nr 293).

In principe moet alleen het beschikkend deel van het vonnis nagegaan worden, om uit te maken of de eerste rechter zijn inzichten omtrent de grond van het geschil heeft laten kennen dan wel of hij zich beperkt heeft tot een loutere maatregel van onderzoek, onder voorbehoud van alle rechten van beide partijen (Verbr., 21 dec. 1871, *Pas.*, 1872, I, 14). Nochtans zal de betekenis van het beschikkend deel gebeurlijk moeten verklaard worden aan de hand van de motivering (Crépon, *o.c.*, I, nr 879 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, III, nr 623, blz. 280 ; — *P.B.*, Tw. *Appel civil*, nr 557 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Jugements et Arrêts*, nr 38 ; — Verbr., 3 juli 1884, *Pas.*, 1884, I, 258 ; — Cass. fr., 15 juli 1908, *Pas.*, 1908, IV, 167).

279. — Hierna volgen enkele voorbeelden van vonnissen die als voorbereidend beschouwd werden (zie ook, Tw. *Vonnissen en arresten*) :

— het vonnis dat de persoonlijke verschijning der partijen beveelt (Brussel, 29 mei 1937, *R.W.*, 1937-38, 143 ; — Brussel, 12 juli 1951, *J.T.*, 1952, 107). Er werd echter gevonnist dat, wanneer de opportuniteit van de persoonlijke verschijning betwist werd, het vonnis wel onmiddellijk vatbaar zou zijn voor beroep (Rb. Dendermonde, 17 dec. 1931, *R.W.*, 1931-32, 190) ;

— het vonnis dat de verschijning der partijen in de raadkamer beveelt, ten einde er hun boeken voor te leggen (Luik, 29 maart 1915, *Pas.*, 19515-16, II, 42, en noot) ;

— het vonnis dat een deskundige aanstelt, voor zover deze beslissing de einduitspraak niet doet vermoeden (Rb. Luik, 18 dec. 1942, *Bull. Ass.*, 1943, 67) ; dit zal echter zelden het geval zijn, vermits zulk vonnis, evenals een vonnis dat getuigenbewijs toelaat, bijna steeds op de eindbeslissing zal vooruitlopen, en nl. zal inhouden dat één of meerdere aanspraken van een of meer partijen desgevallend zullen ingewilligd of afgewezen worden naar gelang de afloop van de bevolen onderzoeksmaatregel (*vgl.* Verbr., 23 nov. 1933, *Pas.*, 1934, I, 75 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 85, waar de stelling verdedigd wordt dat een vonnis dat een getuigenverhoor beveelt, altijd vatbaar is voor beroep, vermits het laat voorzien dat de vordering mogelijk gegrond zal verklaard worden) ;

— het vonnis dat een geschil verwijst naar een bepaalde kamer van een rechtbank van eerste aanleg, waar sommige kamers kennis nemen van de burgerlijke zaken, en andere van de handelszaken volgens de rechtspleging geldend voor de rechtbanken van koophandel ; deze kamers zijn organen van dezelfde rechtbank ; de beslissing heeft dus niet het karakter van een vonnis over de bevoegdheid, en is van voorbereidende aard (Brussel, 15 juni 1933, *Pas.*, 1934, II, 164). Deze beslissing is echter slechts aanvaardbaar, voor zover de rechtbank, waarvoor de zaak aanhangig was gemaakt volgens de rechtspleging geldend voor de burgerlijke rechtbanken, de zaak verwijst naar de kamer die zetelt in handelszaken, en dan kan toch onmiddellijk beroep ingesteld worden, wanneer dit vonnis de beslechting

inhoudt van een betwisting betreffende het karakter van de verbintenis of de vordering (burgerlijk of commercieel).

Wanneer echter de zaak aanhangig gemaakt was voor de kamer van de rechtbank zetelend in handelszaken, en volgens de rechtspleging geldend voor de rechtbanken van koophandel, en wanneer de rechtbank in dat geval beslist dat het gaat om een burgerlijke zaak, is de oplossing heel anders. Weliswaar is ook hier geen kwestie van onbevoegdheid (Verbr., 12 maart 1885, *Pas.*, 1885, I, 91 ; — Verbr., 23 jan. 1930, *Pas.*, 1930, I, 70). Doch de rechtbank moet in dat geval op vraag van de verweerder de dagvaarding nietig verklaren, bij gebreke van stelling van pleitbezorger (voor zover er geen pleitbezorger gesteld is in de dagvaarding) (Luik, 14 nov. 1936, *Pas.*, 1937, II, 102). Welnu, in dit geval is het vonnis geen voorbereidend vonnis meer, doch wel een eindvonnis op tussengeschil, nl. een vonnis dat uitspraak doet over een exceptie van nietigheid. Beroep is dan ook onmiddellijk ontvankelijk ;

— het vonnis dat beslist een incident bij de grond van de zaak te voegen, en er bij éénzelfde vonnis uitspraak over te doen (Brussel, 16 febr. 1944, *J.T.*, 1945, 323) ;

— het vonnis dat de mededeling van stukken beveelt (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 79) ;

— het vonnis waarbij de heropening van de debatten bevolen wordt (Brussel, 22 juni 1948, *J.T.*, 1948, 626) ;

— het vonnis waarbij een plaatsschouwing bevolen wordt (Rb. Kortrijk, 17 nov. 1949, Demeulemeester - Depreester t./Vanassche en Debosschere, *onuitg.*) ;

— het vonnis dat de samenvoeging of splitsing beveelt, (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 79).

Doch al de bovengenoemde vonnissen kunnen een interlocutoir karakter krijgen, indien zij aan een der partijen nadeel berokkenen (ander dan de normale verlenging van de rechtspleging), of vooruitlopen op de einduitspraak (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 79 ; — *vgl.* Verbr., 23 nov. 1933, *Pas.*, 1934, I, 75 ; — besluiten advocaat-generaal Leclercq voor Verbr., 23 april 1931, *Pas.*, 1931, I, 141) ;

— volgens een deel van de rechtspraak, een vonnis dat de ondervraging nopens feiten en vraagpunten beveelt (Brussel, 3 juli 1950, *J.T.*, 1951, 421, met noot G. Lermusiaux ; — Brussel, 14 juli 1950, *J.T.*, 1951, 170, met noot Lermusiaux ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 81 ; — Brussel, 1 okt. 1878, *Pas.*, 1878, II, 364). Het vonnis waarbij de ondervraging geweigerd wordt, zou echter wel onmiddellijk vatbaar zijn voor beroep wegens onbevoegdheid of machtsoverschrijding (*a contrario* uit Brussel, 1 okt. 1878, *Pas.*, 1878, II, 364, aangehaald door *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 81, *in fine*, die echter de betekenis van het arrest niet nauwkeurig weergeeft). Zoals boven gezegd, wordt daarentegen over het algemeen aanvaard dat dergelijk vonnis gezien zijn zeer speciale aard in geen geval vatbaar is voor beroep (zie boven, n^r 180).

280. — De reden waarom de voorbereidende vonnissen, waarbij niet vooruitgelopen wordt op de eindbeslissing, en die nl. het inzicht van de rechter over de grond van de zaak niet laten doorschemeren, door de wet niet voor onmiddellijk beroep vatbaar werden verklaard, is dat geen van de partijen door een voorbereidend vonnis benadeeld wordt. De appellant tegen zulk vonnis zou enkel de oplossing van het geschil kunnen vertragen, zonder werkelijk belang te hebben bij een gebeurlijke hervorming van het vonnis (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 141, blz. 259).

281. — Het onderscheid tussen voorbereidende en interlocutoire vonnissen is zonder belang ten aanzien van het beroep tegen de vonnissen van de werkrechtersraden. Zowel tegen de interlocutoire als tegen

de voorbereidende vonnissen van de werkrechtersraden kan slechts beroep ingesteld worden nà het eindvonnis, en samen met het beroep tegen het eindvonnis (art. 45, § 2, w. 9 juli 1926 ; — zie verder, nrs 299 en volg.).

282. — Op deze regel bestaat echter één uitzondering : het vonnis van de werkrechtersraad dat, overeenkomstig artikel 62, § 1 van de wet van 9 juli 1926 een van de partijen toelaat zich te laten vertegenwoordigen door een ander persoon dan een advocaat, is, hoewel een voorbereidend vonnis, onmiddellijk vatbaar voor beroep en dit wat ook de waarde van het geschil zij (art. 45, *in fine,* w. 9 juli 1926).

283. — Het beroep tegen een voorbereidend vonnis kan slechts ingesteld worden na het eindvonnis.

Door eindvonnis wordt bedoeld, zowel een eindvonnis over de grond van de zaak, als een eindvonnis op tussengeschil (Crépon, *o.c.,* I, nr 930 ; — *P.B.,* Tw. *Appel civil,* nr 543 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 74), b.v. een eindvonnis over een exceptie van onbevoegdheid (Luik, 2 mei 1929, *Jur. Liège,* 1929, 161).

Tegen een voorbereidend vonnis kan eveneens beroep ingesteld worden samen met het beroep tegen een interlocutoir vonnis (Gent, 7 juni 1839, *Pas.,* 1839, II, 102 ; — Brussel, 12 juli 1951, *J.T.,* 1952, 107, noot G. Lermusiaux ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 75). Deze uitzondering op de artikelen 31 en 451 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering biedt immers geen nadeel, daar het beroep tegen een interlocutoir vonnis toch de uiteindelijke beslechting van het geschil vertraagt ; zij wordt dus algemeen aanvaard (Garsonnet, *o.c.,* VI, nr 141, blz. 259, voetnoot 7 ; — Crépon, *o.c.,* I, nr 868 ; — Chauveau sur Carré, *o.c., question* 1627 *quater ;* — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 91) ; de wet heeft enkel het meest voorkomende geval vermeld (*P.B.,* Tw. *Appel civil,* nr 546).

284. — Het beroep tegen een voorbereidend vonnis kan bovendien slechts ingesteld worden samen met het beroep tegen het eindvonnis.

Het beroep tegen een voorbereidend vonnis, betekend in een afzonderlijke akte, onderscheiden van het beroep tegen het eindvonnis, is evenwel ontvankelijk, op voorwaarde dat het beroep tegen het voorbereidend vonnis nog betekend werd binnen de termijn van beroep tegen het eindvonnis (Verbr., 12 jan. 1928, *Pas.,* 1928, I, 57 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 77 ; — *P.B.,* Tw. *Appel civil,* nr 533 ; — *anders,* doch ten onrechte W. R. Ber. Luik, 4 april 1934, *T.S.R.,* 1934, 279, met afkeurende noot Geysen).

285. — De termijn van beroep gaat slechts in op de dag van de betekening van het eindvonnis aan de tegenpartij (art. 451 Rv. ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 155, blz. 285). Is het eindvonnis in kracht van gewijsde gegaan, dan is het beroep tegen een voorbereidend vonnis niet meer ontvankelijk (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 78 ; — *P.B.,* Tw. *Appel civil,* nr 552).

286. — Het beroep tegen een voorbereidend vonnis, ingesteld vóór het eindvonnis, is niet-ontvankelijk. Deze niet-ontvankelijkheid is van openbare orde: het algemeen belang verzet er zich tegen dat één van de partijen, uit louter vitterij, de gang van het proces zou

onderbreken of vertragen. De rechter in beroep moet dus ambtshalve het beroep niet-ontvankelijk verklaren, en de exceptie kan in elke stand van het geding ingeroepen worden (Brussel, 17 juni 1926, *B.J.*, 1926, 529; — Rb. Verviers, 5 nov. 1935, *Jur. Liège*, 1936, 261 ; — Rb. Brussel, 24 maart 1947, *R.W.*, 1946-47, 945 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 142, blz. 261 ; — *P.B.*, Tw. *Appel civil*, nr 548 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 76 ; — *anders :* Crépon, *o.c.*, I, nr 877 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 879 ; — Cass. fr., 14 april 1913, *Rec. Dall.*, 1915, 1, 8 ; — Cass. fr., 18 juli 1904, *Rec. Dall.*, 1905, 1, 134).

287. — De berusting in het voorbereidend vonnis sluit de mogelijkheid van beroep niet uit : het beroep tegen een voorbereidend vonnis, ingesteld samen met het beroep tegen het eindvonnis, is ontvankelijk, ook al werd het voorbereidend vonnis zonder voorbehoud door de appellant ten uitvoer gelegd ; de wet kent geen stilzwijgende instemming in een voorbereidend vonnis (art. 31 en 451 Rv.).

288. — De artikelen 31 en 451 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering zijn slechts van toepassing op de vonnissen die alleen voorbereidende beschikkingen inhouden (Crépon, *o.c.*, I, nr 869 ; — Brussel, 14 juli 1950, *J.T.*, 1951, 170, met noot Lermusiaux : hier bevatte het vonnis *a quo* twee voorbereidende beschikkingen). Zij zijn niet toepasselijk op de niet uitsluitend voorbereidende vonnissen, nl. diegene die zowel voorbereidende als interlocutoire of definitieve beschikkingen bevatten.

Wanneer het vonnis b.v. uitspraak gedaan heeft over verscheidene vorderingen, en namelijk door een voorbereidende beschikking over de ene vordering, en door een interlocutoire of voorbereidende beschikking over de andere, dan kunnen de interlocutoire en de definitieve beschikkingen onmiddellijk door beroep aangevochten worden (Luik, 9 juli 1927, *Jur. Liège*, 1927, 259 ; — *P.B.*, Tw. *Appel civil*, nr 544). Het vonnis zal in zijn geheel voor onmiddellijk beroep vatbaar zijn, indien de onderscheidene beschikkingen van dit vonnis (waaronder voorbereidende) nauw met elkander verbonden zijn, d.w.z. één geheel vormen (Gent, 17 juni 1953, *R.W.*, 1953-54, 1000 ; — Gent, 4 dec. 1935, *R.W.*, 1937-38, 145 ; — Brussel, 22 nov. 1935, *B.J.*, 1936, 370, en noot ; — Gent, 27 febr. 1931, *Pas.*, 1931, II, 111 ; — Brussel, 6 mei 1892, *B.J.*, 1892, 1543 ; — Luik, 6 april 1895, *B.J.*, 1895, 629 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 91).

AFDELING II. — ***Onmiddellijk voor beroep vatbare vonnissen.***

§ 1. — Interlocutoire vonnissen of tussenvonnissen.

289. — Tegen een, in eerste aanleg gewezen (zie boven, nrs 48 en volg.), interlocutoir vonnis kan (zie verder, nr 293) onmiddellijk beroep ingesteld worden, nog voor het eindvonnis geveld wordt.

Dit beginsel, geldend voor de interlocutoire vonnissen van de rechtbank van eerste aanleg, van de rechtbank van koophandel (art. 451, tweede lid, Rv.), en het vredegerecht (art. 31, tweede lid, Rv.), is niet van toepassing op de interlocutoire vonnissen van de werkrechtersraad (zie verder, nr 299).

290. — Interlocutoire vonnissen of tussenvonnissen zijn diegene die, alvorens recht te doen, een bewijs, een verificatie of een andere onderzoeks-

maatregel bevelen, die op de eindbeslissing vooruitloopt (art. 452, tweede lid, Rv.).

291. — Het onderscheid tussen interlocutoire en voorbereidende vonnissen is een moeilijke kwestie, die in elk geval afzonderlijk dient opgelost te worden (zie boven, nr 278).

292. — Hier volgen enkele voorbeelden van interlocutoire vonnissen (zie ook, Tw. *Vonnissen en arresten ;* — zie boven, nr 279).

— het vonnis dat de overlegging van bewijsstukken betreffende de verzending van goederen beveelt, en tevens te kennen geeft dat de beslissing over de grond van de zaak zal afhangen van het overleggen van deze stukken (Verbr., 27 nov. 1933, *P.P.*, 1933, 688) ;

— het vonnis dat een onderzoek door scheidsrechters-verslaggevers beveelt, wanneer de partijen respectievelijk geconcludeerd hebben tot toekennen en afwijzen van de eis *de plano* (Brussel, 12 maart 1926, *B.J.*, 1927, 50) ;

— een vonnis dat een deskundige aanstelt of een getuigenverhoor beveelt, voor zover dit de mening van de rechter over de grond van de zaak laat blijken (Luik, 25 mei 1943, *Pas.*, 1943, II, 53) ; laat het vonnis niets blijken van de mening van de rechter nopens de grond van de zaak, dan is het voorbereidend (Luik, 18 dec. 1942, *Bull. Ass.*, 1943, 67) ;

— een vonnis dat beveelt dat een vroeger aangestelde deskundige, die zijn verslag neerlegde, ter zitting zal gehoord worden (Luik, 28 maart 1950, *Jur. Liège,* 1949-50, 243 ; *J.T.*, 1950, 344) ;

— een vonnis waarbij « vooraleer over de hoofdeis (tot nietigverklaring van een testament wegens vormgebrek) uitspraak te doen », aan de eiser toegelaten wordt het bewijs te leveren door getuigen van een aantal feiten, waaruit de gegrondheid van de subsidiaire eis (tot nietigverklaring van het testament wegens krankzinnigheid of geesteszwakheid) moet blijken (advies substituut procureur-generaal Matthijs voor Gent, 15 jan. 1951, *R.W.*, 1950-51, 1026 ; het arrest zelf noemt het een « incidenteel » vonnis, zonder dat duidelijk uit te maken valt of het hof een eindvonnis op tussengeschil dan wel een tussenvonnis — interlocutoir vonnis — bedoelt, hetgeen trouwens voor onderhavige kwestie zonder belang is).

293. — De *ratio legis* van de mogelijkheid van onmiddellijk beroep tegen een interlocutoir vonnis is, dat het aan een van de partijen reeds een onmiddellijk voordeel verzekert : de rechter laat reeds vermoeden in welke zin uitspraak zal gedaan worden (Tw. *Vonnissen en arresten* ; — Braas, *o.c.*, II, nr 1147 ; — Rb. Luik, 18 dec. 1942, *Bull. Ass.*, 1943,67).

Dit onderscheid tussen voorbereidende en interlocutoire vonnissen, dat zijn grondslag vindt in de wet (art. 31 en 451 Rv.), is nochtans vatbaar voor kritiek. Het beroep tegen een interlocutoir vonnis heeft in werkelijkheid soms geen ander doel dan de vertraging van de uiteindelijke beslechting van het geschil (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 142, blz. 260). Anderzijds is, zoals boven gezegd, het onderscheid met de voorbereidende vonnissen niet duidelijk omlijnd (zie boven, nrs 278, 291).

In Frankrijk heeft de wet van 23 mei 1943 (nieuw art. 451) beide soorten instructievonnissen op gelijke voet gesteld wat betreft de mogelijkheid van beroep, echter in die zin, dat voortaan alle instructievonnissen vatbaar zijn voor hoger beroep, mits zekere beperkingen wat de beroepstermijn betreft (*vgl.* Morel, *o.c.*, nr 551).

294. — De appellant is niet verplicht tegen het interlocutoir vonnis afzonderlijk beroep in te stellen. Hij kan een keuze doen, en namelijk ofwel het interlocutoir vonnis door een afzonderlijk beroep aanvechten, ofwel tegen het interlocutoir vonnis beroep instellen samen met het beroep tegen het eindvonnis (Rb. Antwerpen, 14 juli 1941, *Bull. Ass.*, 1943, 632 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 83 ;

— *P.B.*, Tw. *Appel civil*, nr 617 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2343 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 155, blz. 287 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 879).

295. — a) De appellant kan tegen het interlocutoir vonnis afzonderlijk beroep instellen (zie boven, nr 294).

Indien echter het tussenvonnis betekend werd, moet het beroep binnen de wettelijke termijn ingesteld worden, op straf van niet-ontvankelijkheid ervan (Brussel, 4 jan. 1939, *R.W.*, 1938-39, 1261 ; — Brussel, 2 jan. 1922, *Pas.*, 1922, II, 33 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 83, laatste lid).

Is deze termijn verstreken, dan is het afzonderlijk beroep niet meer ontvankelijk. Doch dan kan nog beroep ingesteld worden tegen het interlocutoir vonnis samen met het beroep tegen het eindvonnis (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 83, derde lid ; — zie verder, nr 297).

Beroep tegen een aan appellant niet betekend interlocutoir vonnis is niet ontvankelijk, bij gebrek aan belang, zodra het eindvonnis in kracht van gewijsde gegaan is : zelfs indien het interlocutoir vonnis zou hervormd of vernietigd worden, blijft het eindvonnis zijn uitvoerbare kracht behouden (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 88 en de daar vermelde rechtspraak : Verbr., 17 sept. 1887, *Pas.*, 1887, I, 359 ; — Gent, 17 maart 1888, *Pas.*, 1888, II, 406).

296. — *Quid* indien de hogere rechter nog geen uitspraak heeft gedaan over het tegen het interlocutoir vonnis tijdig ingestelde beroep, wanneer de eerste rechter reeds een eindvonnis geveld heeft in uitvoering van het door beroep aangevochten, maar bij voorraad uitvoerbare interlocutoir vonnis ?

De appellant moet geen beroep instellen tegen het eindvonnis met het oog op de vrijwaring van zijn rechten bij een gebeurlijke hervorming of vernietiging van het door hem aangevochten interlocutoir vonnis, zelfs niet wanneer het vonnis hem betekend werd. De beschikkingen van het eindvonnis, die een logisch en noodzakelijk gevolg zouden zijn van het nadien in beroep hervormd of vernietigd interlocutoir vonnis zijn als nietig te beschouwen ; het eindvonnis is slechts voorwaardelijk definitief : het behoud van zijn beschikkingen hangt af van de uitslag van het beroep tegen het interlocutoir vonnis. Deze houding impliceert echter wel berusting in de beschikkingen van het eindvonnis, die geen noodzakelijk gevolg zijn van het interlocutoir vonnis (Rb. Brussel, 28 juni 1950, *R.W.*, 1951-52, 315 : in dit arrest wordt echter verkeerdelijk het laten verstrijken van de beroepstermijn met berusting gelijkgesteld ; — Brussel, 12 febr. 1887, *Pas.*, 1889, II, 121 ; *B.J.*, 1889, 25 ; — Gent, 28 juli 1888, *Pas.*, 1888, II, 408 ; *B.J.*, 1888, 1084 ; — Cass. fr., 5 dec. 1913, *Pas.*, 1914, IV, 35).

297. — b) De appellant kan tegen het interlocutoir vonnis beroep instellen samen met het beroep tegen het eindvonnis (zie boven, nr 294).

In dit geval gelden dezelfde regelen als diegene die reeds uiteengezet werden bij de behandeling van het beroep tegen voorbereidende vonnissen (zie boven, nr 283 en volg.). Het beroep kan ingesteld worden door een van het beroep tegen het eindvonnis afzonderlijke akte, op voorwaarde dat de wettelijke termijn van beroep tegen het eindvonnis nog niet verstreken is (zie boven, nr 284 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 89).

298. — Een uitzondering dient evenwel gemaakt te worden, wat betreft de berusting in het interlocutoir vonnis : het beroep is niet meer

ontvankelijk ingeval de appellant uitdrukkelijk of stilzwijgend berust heeft in het interlocutoir vonnis, zelfs wanneer het ingesteld wordt samen met het beroep tegen het eindvonnis. De uitzonderlijke regelen die hier gelden ten aanzien van de voorbereidende vonnissen (zie boven, nr 287), zijn niet van toepassing op het beroep tegen interlocutoire vonnissen (Crépon, *o.c.*, I, nrs 918-919 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Acquiescement,* nr 222 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 89, en de aldaar aangehaalde rechtspraak).

Er is stilzwijgende berusting in het interlocutoir vonnis, in geval een niet bij voorraad uitvoerbaar interlocutoir vonnis door de appellant zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd werd. Het beroep is dan ook niet ontvankelijk (Tw. *Berusting en inwilliging*).

299. — Interlocutoire vonnissen van de werkrechtersraden zijn niet onmiddellijk vatbaar voor beroep. De wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden maakt geen onderscheid tussen de verschillende soorten instructievonnissen (vonnissen vooraleer recht te doen), of zij op de eindbeslissing vooruitlopen of niet (art. 45, tweede lid). Zowel tegen de voorbereidende vonnissen als tegen de tussenvonnissen van de werkrechtersraden kan slechts samen met het beroep tegen het eindvonnis beroep ingesteld worden (W.R. Ber. Luik, 4 april 1934, *Jur. Liège,* 1934, 279 ; — W.R. Ber. Luik, 16 maart 1938, *B.J.*, 1938, 380 ; — W.R. Ber. Antwerpen, 16 maart 1936, *R.W.*, 1935-36, 1536 ; — W.R. Ber. Brussel, 6 dec. 1951, *T.S.R.*, 1952, 78 ; — zie nochtans boven, nr 282, betreffende de vonnissen die aan de partijen toelaten zich te laten vertegenwoordigen door een ander persoon dan een advocaat).

300. — Artikel 45 van de wet van 9 juli 1926 verbiedt niet dat de beroepen tegen het instructievonnis en tegen het eindvonnis ingesteld worden op verschillende data, op voorwaarde dat beide gelijktijdig aan de werkrechtersraad in beroep voorgelegd worden (W.R. Ber. Luik, 7 juni 1951, *T.S.R.*, 1952, 70 en noot ; *Jur. Liège,* 1951-52, 31 ; — noot Geysen onder W.R. Ber. Brussel, 6 dec. 1951, *T.S.R.*, 1952, 49, dat in tegenovergestelde zin gevonnist had ; — *vgl.* W.R. Ber. Gent, 16 febr. 1951, *T.S.R.*, 1953, 153 ; — zie boven, nr 284).

301. — Bevat het vonnis van de werkrechtersraad terzelfder tijd definitieve beschikkingen en andere, dan is tegen de definitieve beschikkingen onmiddellijk beroep mogelijk, nog vooraleer de raad zijn rechtsmacht over de andere punten uitgeput heeft. Artikel 45, tweede lid, is inderdaad van strikte toepassing (W.R. Ber. Bergen, 6 okt. 1928, *T.S.R.*, 1934, 206 ; — *vgl.* boven, nr 270 ; — *anders :* W.R. Ber. Luik, 1 febr. 1932, *Jur. Liège,* 1933, 184, met afkeurende noot in Geysen, *Jurisprudence du travail,* nr 93).

302. — Berusting, uitdrukkelijk of stilzwijgend, in een interlocutoir vonnis van de werkrechtersraad, neemt de mogelijkheid niet weg, er in beroep de hervorming van te vorderen, samen met de hervorming van het eindvonnis. De artikelen 31 en 451 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering dienen immers bij analogie toegepast te worden (W.R. Ber. Brussel, 6 dec. 1951, *T.S.R.*, 1952, 49, met noot R. Geysen).

§ 2. — Voorlopige vonnissen.

303. — Voorlopige vonnissen zijn vonnissen waarbij een dringende maatregel bevolen wordt in het voordeel van één van de partijen, in afwachting dat later uitspraak zal gedaan worden over de grond van het geschil, of waarbij een element van het geschil van de overige wordt afgescheiden ten einde er onmiddellijk uitspraak over te kunnen doen (Braas, *o.c.*, II, nr 1145). De bedoeling ervan is meestal, te voorkomen dat een van de partijen een (dreigende) schade zou ondergaan (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 94).

304. — Als beginsel geldt, ten aanzien van voorlopige vonnissen, dat zij, evenals de interlocutoire, onmiddellijk door beroep kunnen aangevochten worden. Dit is aldus uitdrukkelijk bepaald ten aanzien van de vonnissen van de rechtbanken van eerste aanleg en de rechtbanken van koophandel (art. 451, tweede lid *in fine*, Rv.). Voorwaarde is natuurlijk, dat de waarde van het geschil het bedrag van de laatste aanleg zou overtreffen (zie boven, nrs 48 en volg. ; nr 102).

Hoewel artikel 31 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering niet uitdrukkelijk vermeldt dat de voorlopige vonnissen van de vrederechters onmiddellijk vatbaar zijn voor beroep, bestaat hieromtrent nochtans geen twijfel (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 141, voetnoot 5).

Dat de voorlopige en provisionele vonnissen onmiddellijk vatbaar zijn voor beroep, is goed te begrijpen : zij zijn eigenlijk gelijk te stellen met eindvonnissen op tussengeschil (incident) (zie boven, nr 102 ; — Gent, 17 juni 1953, *R.W.*, 1953-54, 1000, met advies advocaat-generaal Matthijs). Zij strekken er niet toe de zaak in staat te stellen om gevonnist te worden.

305. — Enkele voorbeelden van voorlopige vonnissen (zie : Tw. *Vonnissen en arresten*) :

— het vonnis dat aan één van de echtgenoten een onderhoudsgeld of een *provisio ad litem* toekent gedurende een geding tot echtscheiding (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 595, blz. 300 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 94). Sinds het koninklijk besluit van 7 februari 1936, is het de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, die van deze vorderingen kennis neemt ; doch de bevoegdheid van de rechtbank is daardoor niet uitgesloten (Kluyskens, *Personen- en familierecht*, nr 459, blz. 429-430 ; — *Pasin.*, 1936, blz. 71, eerste kolom ; — De Page, I, nr 944, blz. 994-995, en de kritiek door de auteur op deze laatste oplossing uitgeoefend). Wanneer de vordering voor de voorzitter in kortgeding ingesteld wordt, dient zij volledig behandeld te worden als een zelfstandig geding (De Page, I, nr 945-946, blz. 995 ; — *vgl.* art. 809 Rv. ; — zie boven, nr 8) ;

— het vonnis waarbij tijdens een geding betreffende erfopvolging een sekwester aangesteld wordt, om voorlopig de betwiste goederen te beheren (Van Bauwel, *l.c.* ; — *R.P.D.B.*, *l.c.*) ;

— het vonnis dat een provisionele veroordeling inhoudt, in afwachting van de eindbeslissing over de hoofdeis (Gent, 17 juni 1953, *R.W.*, 1953-54, 1000).

306. — De wet stelt de voorlopige vonnissen op gelijke voet met de interlocutoire vonnissen (zie art. 451, tweede lid, Rv.). Derhalve weze dan ook verwezen naar de nummers 289 en volgende.

307. — Berusting in een voorlopig vonnis heeft, evenals bij interlocutoire vonnissen, de niet-ontvankelijkheid van het beroep ten gevolge (zie boven, nr 298 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 95).

§ 3. — Eindvonnissen.

A. — *Algemene regelen.*

308. — Eindvonnissen kunnen onmiddellijk door beroep aangevochten worden. Zoals boven reeds gezegd werd, is noch het verstrijken van een zekere termijn, noch een voorafgaande betekening van het vonnis vereist (zie boven, nrs 274-275). Het volstaat dat het vonnis in eerste aanleg gewezen zij (zie boven, nrs 48 en volg.).

Uitgezonderd zijn echter de vonnissen van de werkrechtersraden (zie verder, nrs 313 en volg.).

309. — De appellant kan echter geen keuze uitoefenen. Eenmaal de wettelijke beroepstermijn verstreken ingevolge betekening van het eindvonnis door de tegenpartij, is het beroep niet meer ontvankelijk. Zelfs wanneer het eindvonnis, b.v. nopens de bevoegdheid (d.i. een eindvonnis op tussengeschil of incident), geen einde stelde aan de behandeling van het geschil voor de rechtbank (zie verder, nr 310), kan, in tegenstelling met wat geldt voor de interlocutoire vonnissen (zie boven, nr 295), de hervorming ervan in beroep niet meer gevorderd worden samen met de hervorming van het nadien gevelde eindvonnis over de grond van de zaak (Rb. Antwerpen, 4 juli 1905, *B.J.*, 1905, 878 ; — Gent, 14 jan. 1905, *B.J.*, 1905, 597 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 66 ; — Verbr., 11 juli 1836, *Pas.*, 1836, I, 275).

Een uitzondering dient echter gemaakt te worden voor de voorlopige en provisionele vonnissen, die weliswaar als eindvonnissen op incident moeten beschouwd worden, doch wat de onmiddellijke vatbaarheid voor beroep betreft, met de tussenvonnissen (interlocutoire) gelijkgesteld zijn (art. 451, tweede lid *in fine*, Rv. ; — zie boven, nrs 303 en volg.). Zij zouden alleszins voor beroep vatbaar zijn samen met het eindvonnis over de grond van de zaak, zelfs wanneer het voorlopig vonnis betekend was en de termijn verstreken (zie boven, nrs 295, 306), doch onder voorbehoud van de berusting (zie boven, nr 307).

Behalve wat deze laatste betreft, is dus het onderscheid tussen interlocutoire vonnissen en eindvonnissen op incident van groot belang.

310. — Een eindvonnis of definitief vonnis is een vonnis dat een aan de rechter onderworpen betwisting definitief beslecht, en waardoor de rechter zijn rechtsmacht nopens dit punt volledig uitput. Dit eindvonnis kan zowel op een incident als op een betwisting nopens de grond van de zaak betrekking hebben (Tw. *Vonnissen en arresten* ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 65 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 595, blz. 299).

311. — Hierna volgen enkele voorbeelden van eindvonnissen (zie ook : Tw. *Vonnissen en arresten*) :

— het vonnis dat een middel, ingeroepen door de verweerder om zijn bevrijding van schuld te bewijzen, verwerpt, en hem tevens oplegt, de betaling der dividenden opgelegd door het concordaat te rechtvaardigen (Brussel, 4 juli 1933, *Pas.*, 1933, II, 182) ;

— het vonnis dat uitspraak doet op een vordering, die betwist wordt, en die strekt tot het aanduiden van een andere plaats voor het houden van een door een vorig vonnis bevolen onderzoek (Gent, 7 dec. 1935, *Jur. Comm. Fl.*, 1935, 267) ;

— het vonnis waarbij een rechtbank zich bevoegd of onbevoegd verklaart, b.v. wanneer de vrederechter beslist dat de waarde van het geschil het bedrag tot hetwelk hij bevoegd is overtreft (art. 38, laatste lid, bevoegdheidswet ; — Luik, 27 maart 1937, *Jur. Liège*, 1937, 252) ; dergelijk vonnis is niet alleen onmiddellijk vatbaar voor beroep, doch is bovendien voor beroep vatbaar, wat ook de waarde van het geschil weze (art. 425 en 454 Rv. ; — zie boven, n^rs^ 106 en volg.) ;

— het vonnis dat ter gelegenheid van een vordering tot vereffening en verdeling van een nalatenschap ambtshalve een andere notaris aanduidt dan diegene die door de partijen aangeduid werd (Luik, 14 juli 1950, *Pas.*, 1951, II, 74 ; — *vgl.* ook Gent, 27 nov. 1952, *J.T.*, 1953, 122) ;

— het vonnis dat uitspraak doet over de exceptie van nietigheid van de dagvaarding (Verbr., 10 nov. 1904, *Pas.*, 1905, I, 30) ;

— het vonnis dat een termijn van respijt voor betaling toekent (Rb. Brugge, 27 juni 1917, *Pas.*, 1918, III, 57) ;

— de vonnissen die uitspraak doen over een exceptie van niet-ontvankelijkheid (verval, verjaring enz.) (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 66) ;

— het vonnis waarbij de betekenis van de overeenkomsten tussen de partijen bepaald wordt, en bevolen wordt over te gaan tot het doen van rekening (Brussel, 27 april 1864, *Pas.*, 1864, II, 321) ;

— er werd ook beslist dat een vonnis, dat een vraag tot verhoor op feiten en vraagpunten afwijst, of strekt tot het aanvaarden van een ander bewijsmiddel, een eindvonnis op incident zou zijn (Rb. Gent, 22 dec. 1937, *R.W.*, 1937-38, 1290). Wat betreft het verhoor op feiten en vraagpunten weze nochtans verwezen naar wat hieromtrent in deze verhandeling vroeger gezegd werd (zie boven, n^r^ 180) : beroep lijkt in geen geval mogelijk.

312. — Wanneer het vonnis van gemengde aard is, en nl. terzelfder tijd definitieve beschikkingen en voorbereidende of interlocutoire bevat, moet het beroep tegen de definitieve beschikkingen op straf van niet-ontvankelijkheid (d.i. definitief verval van het recht van beroep) ingesteld worden binnen de wettelijke termijn na de betekening van het vonnis aan de appellant (Luik, 28 dec. 1910, *Jur. Liège*, 1911, 25 ; — Luik, 17 dec. 1935, *Jur. Liège*, 1936, 122 ; — Luik, 7 juli 1948, *Pas.*, 1948, II, 110 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^rs^ 91 en 92).

Ten aanzien van de interlocutoire of voorbereidende beschikkingen van zulk vonnis moet een onderscheid gemaakt worden :

a) wanneer deze beschikkingen nauw verbonden zijn met, of afhankelijk van de definitieve beschikkingen, moet er eveneens binnen de wettelijke termijn van beroep na de betekening van het vonnis beroep tegen ingesteld worden, op straf van verval (zie boven, n^r^ 288) ;

b) zijn die beschikkingen onafhankelijk ten opzichte van de definitieve, dan zijn de reeds boven uiteengezette regelen, eigen aan de voorbereidende en interlocutoire beschikkingen, van toepassing (zie boven, n^rs^ 283 en 294-297).

B. — *Eindvonnissen van de werkrechtersraden.*

313. — a) Tegen de voor beroep vatbare eindvonnissen van de werkrechtersraden, kan pas na verloop van een termijn van drie dagen na de uitspraak van het vonnis beroep ingesteld worden (art. 85, derde lid, w. 9 juli 1926).

Is een eindvonnis, het vonnis van de werkrechtersraad, dat uitspraak doet over de grond van de vordering, en een onderzoeksmaatregel beveelt nopens het bedrag van de te betalen vergoeding, vermits door dit vonnis het bestaan van de schuld erkend wordt (W. R. Namen, 21 febr. 1934, *Jur. Liège,* 1934, 287).

314. — b) Een vonnis echter, waarbij de werkrechtersraad zich bevoegd verklaart, is slechts vatbaar voor beroep na het eindvonnis en samen met het beroep tegen dit vonnis (art. 86, *in fine,* w. 9 juli 1926 ; — W. R. Ber. Bergen, 4 okt. 1930, *Pas.,* 1931, II, 103 ; *T.S.R.,* 1931, 5 ; — W. R. Ber. Luik, 26 dec. 1931, *Pas.,* 1933, II, 8 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 609 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Conseil de prud'hommes,* nr 377).

De draagwijdte van dit artikel werd soms door de rechtspraak ten onrechte uitgebreid tot alle vonnissen over de bevoegdheid in het algemeen (W. R. Ber. Antwerpen, 16 maart 1936, *R.W.,* 1935-36, 1536, met afkeurende noot in Geysen, *Jurisprudence du travail,* nr 97), of beperkt tot vonnissen die in laatste aanleg gekwalificeerd werden (W.R. Ber. Luik, 16 dec. 1931, *Pas.,* 1933, II, 168, met afkeurende noot in Geysen, *Jurisprudence du travail,* nr 98).

315. — Het vonnis der gemengde kamer, zetelende krachtens artikel 65 der wet van 9 juli 1926, waarbij het geschil wordt verwezen naar een van beide kamers van de werkrechtersraad, kan onmiddellijk door beroep aangevochten worden. Deze beslissing wordt inderdaad niet beschouwd als een voorbereidend vonnis, noch als een interlocutoir vonnis, maar is een definitief vonnis op tussengeschil. De rechtspraak schijnt echter gevestigd te zijn in tegenovergestelde zin (W.R. Ber. Bergen, 19 febr. 1950, *T.S.R.,* 1950, 60, met afkeurende noot R. Geysen ; — W. R. Ber. Brugge, 22 juni 1943, *T.S.R.,* 1943, 162 ; — W. R. Luik, 10 dec. 1930, *Jur. Liège,* 1931, 158).

Anderzijds kan artikel 86, *in fine* (zie boven, nr 314), dat van strikte interpretatie is, niet ingeroepen worden. Integendeel, wanneer de wetgever het nodig geacht heeft, door een speciale bepaling in één bijzonder geval de mogelijkheid van onmiddellijk beroep uit te sluiten, dan zou daaruit *a contrario* blijken dat voor alle andere gevallen die mogelijkheid wel degelijk bestaat (W. R. Ber. Antwerpen, 30 nov. 1942, *T.S.R.,* 1943, 11 ; — noot Geysen onder W. R. Ber. Bergen, boven vermeld ; — W. R. Ber. Gent, 29 sept. 1952, *T.S.R.,* 1952, 215, en noot ; — Geysen en Van Goethem, *Arbeidsrecht,* blz. 364 ; — *anders :* Magrez, *De werkrechtersraden,* nr 427 ; — *Nov., Droit social,* II, nr 345 ; — W.R. Ber. Luik, 2 juni 1934, *Jur. Liège,* 1935, 40 ; — W.R. Ber. Antwerpen, 8 juli 1936, *T.S.R.,* 1936, 146 ; *R.W.,* 1936-37, 364).

Deze kwestie is echter, zoals uit de aangehaalde tegenstrijdige rechtspraak en rechtsleer blijkt, tamelijk fel omstreden.

316. — Het te vroeg ingestelde beroep tegen een

eindvonnis van de werkrechtersraad is niet ontvankelijk. Deze niet-ontvankelijkheid is van openbare orde (art. 85 ; — zie Wauwermans et Léger, *Les Conseils de Prud'hommes,* 1910, nr 212 ; — *vgl.* Wauwermans et Léger, 1927, nr 87).

§ 4. — Verstekvonnissen.

A. — *Beginsel.*

317. — Beroep tegen voor verzet vatbare vonnissen, die in eerste aanleg gewezen werden, is reeds ontvankelijk gedurende de termijn van verzet (art. 455 Rv., gew. art. 22 K.B. 30 maart 1936). Verstekvonnissen kunnen dus thans onmiddellijk door beroep aangevochten worden, dan wanneer het oude artikel 455 Rv. bepaalde dat de appellant eerst de termijn van verzet moest laten verstrijken, alvorens beroep te kunnen instellen (zie boven, nr 31).

Keuze tussen verzet en beroep: ingevolge het huidige artikel 455 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering kan, zolang noch de termijn van verzet, noch die van beroep verstreken zijn tegen een in eerste aanleg gewezen verstekvonnis, zowel het ene als het andere rechtsmiddel aangewend worden.

318. — Uitzondering wordt gemaakt voor de vonnissen van de werkrechtersraden: het door het vroegere artikel 455 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalde verbod blijft gehandhaafd ten aanzien van de verstekvonnissen van de werkrechtersraden, ingevolge artikel 85, derde lid van de wet van 9 juli 1926. Beroep tegen een verstekvonnis van de werkrechtersraad is dan ook slechts ontvankelijk na het verstrijken van de termijn van verzet.

B. — *Cumulatie van verzet en beroep.*

319. — Kan nog beroep ingesteld worden, nadat tegen het verstekvonnis reeds verzet aangetekend werd, en hoewel dit rechtsmiddel nog hangende is ? Het verbod van cumulatie van beide rechtsmiddelen wordt door geen enkele bepaling van de huidige wetgeving op formele wijze bekrachtigd. Rechtsleer en rechtspraak zijn het er nochtans over eens dat dit beginsel geldt voor de burgerlijke rechtspleging ter zake van verzet en beroep, hoewel de meningen uiteenlopen nopens de al dan niet absolute toepassing van dit cumulatieverbod.

320. — Theorie van de absolute toepassing van het cumulatieverbod (Bonfils, *Traité élémentaire d'organisation judiciaire, de compétence et de procédure en matière civile et commerciale,* nr 1378 ; — Van Bauwel, *o.c.,* II, nr 676, blz. 357-358, die de kwestie echter niet in detail behandelt en vl. niet *ex professo* deze stelling voorhoudt ; — Braas, *o.c.,* II, nr 1193, blz. 21 ; — Brussel, 1 febr. 1911, *Pas.,* 1911, II, 95 ; — Luik, 6 jan. 1887, *Pas.,* 1888, II, 224).

De stelling is, dat eenzelfde zaak niet gelijktijdig voor twee verschillene rechters kan aanhangig gemaakt worden. De partij die bij verstek veroordeeld werd, kan een keuze doen, en

ofwel verzet aantekenen ofwel beroep instellen. Daarbij loopt zij dan het gevaar, dat, wanneer in het eerste geval het verzet niet ongegrond doch wel nietig of niet-ontvankelijk verklaard wordt, en intussen de termijn van beroep tegen het verstekvonnis verstreken is, zij slechts over één aanleg beschikt; dit zou echter het normale gevolg zijn van haar vrije keuze.

Anderzijds steunt deze zienswijze nog op de geest van het oude artikel 455 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, waarbij bepaald werd dat « beroep tegen de voor verzet vatbare vonnissen niet ontvankelijk is gedurende de termijn van verzet » (zie de uiteenzetting en kritiek van deze theorie in het advies van advocaat-generaal Matthijs voor Gent, 23 april 1952, *R.W.*, 1952-53, 756).

321. — Onder het regime van het oude artikel 455 gingen sommige beslissingen zelfs nog verder, en namen aan dat, wanneer eenmaal verzet aangetekend is, de opposant daardoor zijn rechtsmiddelen tegen het verstekvonnis zou uitgeput hebben, zodat geen beroep meer mogelijk zou zijn tegen het verstekvonnis (in geval namelijk het verzet niet-ontvankelijk of nietig verklaard werd), zelfs niet nà het vonnis op het verzet gewezen, en in de veronderstelling dat de termijn van beroep nog niet verstreken is (Brussel, 12 aug. 1878, *Pas.*, 1879, II, 17; — *B.J.*, 1878, 1431; — *vgl.* Brussel, 14 mei 1949, *J.T.*, 1949, 381, met noot G. Lermusiaux; — Brussel, 10 juni 1950, *J.T.*, 1950, 564, met noot G. Lermusiaux: bij deze laatste twee arresten was het verzet echter ongegrond verklaard, zodat beroep mogelijk was tegen het vonnis op verzet gewezen, en dus niet blijkt dat deze arresten de bovenvermelde stelling zouden aanvaarden).

Deze stelling is klaarblijkelijk verkeerd, zelfs wanneer men de theorie van het absolute cumulatieverbod zou aannemen, en ontneemt aan de bij verstek veroordeelde partij zonder enige reden de mogelijkheid van een tweede aanleg. Het beroep tegen een verstekvonnis is dus alleszins ontvankelijk, ondanks het feit dat verzet aangetekend werd, indien het beroep ingesteld wordt na het vonnis op verzet dat dit laatste niet-ontvankelijk of nietig verklaart (Beltjens, *Code de procédure civile*, I, art. 455, n^r^ 16, en de daar aangehaalde rechtspraak; — Gent, 23 april 1952, *R.W.*, 1952-53, 756, met eensluidend advies advocaat-generaal Matthijs; — noot Lermusiaux bij Brussel, 14 mei 1949, *J.T.*, 1949, 381), of wanneer het beroep ingesteld wordt nadat de appellant van zijn verzet afstand gedaan heeft (Brussel, 8 febr. 1843, *Pas.*, 1843, II, 170; — Brussel, 1 febr. 1911, *Pas.*, 1911, II, 95; — *vgl.* Crépon, *o.c.*, I, n^rs^ 784 en volg.).

Deze hypothese zal zich echter zelden voordoen, daar de termijn van beroep meestal zal verstreken zijn, vooraleer over het verzet uitspraak gedaan wordt (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 267).

322. — Theorie van de beperkte toepassing van het cumulatieverbod. Reeds ten tijde van het oude artikel 455 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, werd door een belangrijk deel van de rechtspraak en rechtsleer aanvaard dat de partij, die bij verstek veroordeeld was en verzet had aangetekend, wanneer zij vreesde dat haar verzet nietig of niet-ontvankelijk zou kunnen verklaard worden (b.v. wanneer dit door de tegenpartij opgeworpen werd), tot bewaring van haar rechten binnen de wettelijke termijn beroep kon instellen tegen het verstekvonnis, hoewel het verzet nog hangende was voor de eerste rechter. In zulk geval diende de behandeling van het beroep verdaagd te worden tot wanneer op het verzet uitspraak zou gedaan zijn (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 32, 2°; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 267, en de aldaar aangehaalde rechtspraak).

Na het invoeren van het nieuwe artikel 455 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (art. 22, K.B. n^r^ 300, 30 maart 1936), wordt deze stelling meer algemeen aanvaard (Gent, 23 april 1952, *R.W.*, 1952-53,

756, met uitvoerig advies van advocaat-generaal Matthijs, waarin de beide theorieën worden ontleed en besproken ; — Rb. Leuven, 10 juli 1939, *R.W.*, 1939-40, 848 ; — zie ook *R.P.D.B.*, Tw. *Procédure civile*, nr 426).

Deze opvatting vermijdt de al te strenge gevolgen van de theorie van het absolute cumulatieverbod, en houdt rekening met het principiële recht van elke pleitende partij op twee aanleggen. Anderzijds betekent zij een redelijk compromis tussen dit beginsel, en het adagium *electa una via non datur recursus ad alteram*. Inderdaad, behoudens de bewuste beperking blijft het verbod van cumulatie van verzet en beroep gelden.

Deze oplossing kan ook toegepast worden op de vonnissen bij verstek van de werkrechtersraden, hoewel artikel 85, derde lid, der wet van 9 juli 1926 nog steeds het door het vroegere artikel 455 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalde verbod blijft handhaven.

323. — Wanneer de belanghebbende partij de beide rechtsmiddelen aangewend heeft, dan verdaagt de rechter in beroep zo nodig de beslissing over de grond van de zaak tot na de uitspraak van de eerste rechter over het verzet: inderdaad, indien het verzet ontvankelijk verklaard wordt, heeft het beroep tegen het oorspronkelijke verstekvonnis geen voorwerp meer (zie verder, nr 324).

324. — Wat is nu de invloed van het op verzet gewezen vonnis ten aanzien van het beroep dat tegen het verstekvonnis ingesteld werd hangende het verzet ?

1) Het verzet is ontvankelijk.

Heeft het op verzet gewezen vonnis dit rechtsmiddel ontvankelijk verklaard, en ten gronde uitspraak gedaan, dan wordt het oorspronkelijke verstekvonnis vervangen door een nieuw vonnis, aangezien de uitspraak ten gronde gewijzigd of bevestigd wordt. Het beroep moet voortaan ingesteld worden tegen het op verzet gewezen vonnis, en is niet ontvankelijk voor zover het gericht wordt of blijft tegen het oorspronkelijke verstekvonnis. Beroep tegen het oorspronkelijke verstekvonnis heeft geen voorwerp meer, daar dit vonnis alle uitvoerbare kracht verloren heeft ingevolge het tweede vonnis dat het verzet ontvankelijk heeft verklaard, en opnieuw ten gronde uitspraak gedaan heeft (Brussel, 14 mei 1949, *J.T.*, 1949, 381, noot G. Lermusiaux ; — Brussel, 10 juni 1950, *J.T.*, 1950, 564, noot G. Lermusiaux ; — Brussel, 31 okt. 1951, *J.T.*, 1952, 107, noot Lermusiaux ; — Crépon, *o.c.*, 1, nr 809 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 271 b).

Hetzelfde geldt indien het verzet in eerste aanleg niet ontvankelijk werd verklaard, doch deze beslissing, na beroep nopens deze kwestie, hervormd werd.

Soms wordt aangeraden, ten einde alle moeilijkheden te vermijden, het nà de uitspraak op verzet aangetekende beroep te richten zowel tegen het verstekvonnis als tegen het vonnis op verzet (Crépon, *o.c.*, I, nr 810 ; — zie Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*, Tw. *Appel civil*, nr 5). Deze handelwijze levert nochtans, ingevolge de huidige stand der rechtspraak, gevaar op : de appellant kan veroordeeld worden tot de kosten van het beroep, voor zover het gericht werd tegen het oorspronkelijke verstekvonnis (Lermusiaux, noot *J.T.*, 1949,381).

325. — 2) Het verzet is niet-ontvankelijk.

Wanneer het verzet wegens te laat aantekenen of onregelmatigheid naar de vorm, niet-ontvankelijk verklaard wordt, hetzij onmiddellijk door de eerste

rechter, hetzij door de rechter in beroep na beroep aangaande de kwestie der ontvankelijkheid, behoudt het oorspronkelijke verstekvonnis zijn uitvoerbare kracht, en blijft derhalve het beroep tegen dit vonnis zijn volle uitwerking bewaren.

Indien de rechter het verzet evenwel niet-ontvankelijk heeft verklaard, om reden dat het verstekvonnis er in werkelijkheid een op tegenspraak zou geweest zijn, dan heeft hij door deze beslissing zijn rechtsmacht ten gronde uitgeput, d.w.z. impliciet uitspraak gedaan over de grond van het geschil. Het beroep tegen het op verzet gewezen vonnis draagt derhalve de kennisneming van het geschil over aan de hogere rechter (zie verder, n^rs^ 535 en volg.). Deze zal, na het verzet ontvankelijk verklaard te hebben, indien het eerste vonnis wel degelijk bij verstek gewezen werd, uitspraak doen over de grond van het geschil (Verbr., 28 april 1932, *Pas.*, 1932, I, 136).

326. — De appellant kan beroep instellen, in hoofdorde tegen het vonnis op verzet dat dit rechtsmiddel niet ontvankelijk verklaarde als te laat ingesteld of wegens onregelmatigheid in de vorm (ten einde het verzet ontvankelijk te doen verklaren, zodat de grond van het geschil toch aan de eerste rechter kan voorgelegd worden), en in ondergeschikte orde tegen het oorspronkelijke verstekvonnis (om, in geval de niet-ontvankelijkheid van het verzet door de hogere rechter wordt bevestigd, op deze wijze toch de grond van het geschil te kunnen voorleggen aan de tweede rechter) (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 271, a ; — *anders :* Crépon, *o.c.*, I, n^r^ 813 ; — *vgl.* Gent, 12 jan. 1903, *B.J.*, 1903, 777).

C. — *Bijzondere gevallen.*

327. — Tot hiertoe werd alleen gehandeld over het beroep, in te stellen door de verstekdoende verweerder. Wat is echter de toestand indien de eerste rechter, bij verstek van de verweerder, de vordering gedeeltelijk heeft afgewezen, en de eiser beroep zou wensen in te stellen ?

Onder het oude artikel 455 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, dat verbood beroep in te stellen gedurende de termijn van verzet, werd de vraag, of de eiser in zulk geval onmiddellijk beroep mocht instellen, fel omstreden. Sommige auteurs meenden dat de eiser evenals de verweerder de termijn van verzet moest laten voorbijgaan, en dus o.m. eerst betekenen aan partij, of het verstekvonnis ten uitvoer leggen (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 34 ; — Glasson et Colmet Daage, *o.c.*, II, blz. 63). Dit bracht ernstige moeilijkheden mee, wanneer de eiser, om de termijn van verzet te doen verstrijken, het vonnis moest ten uitvoer leggen tegen de gedaagde : indien hij nadien beroep instelde liep hij gevaar dat dit niet-ontvankelijk zou verklaard worden, vermits de tenuitvoerlegging een stilzwijgende berusting in het vonnis betekent. Derhalve was de Belgische rechtspraak en een deel van de rechtsleer terecht van oordeel dat onmiddellijk beroep mocht ingesteld worden door de eiser, met dien verstande dat wanneer de verstekdoende gedaagde nadien verzet zou aantekenen, de rechtspleging in beroep geschorst werd tot na de uitspraak over het verzet (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 269 ; — Gent, 18 febr. 1875, *Pas.*, 1875, II, 204 ; — Brussel, 31 mei 1893, *B.J.*, 1893, 1341).

Sinds de invoering van het nieuwe artikel 455 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is er geen twijfel meer mogelijk : het is thans toegelaten, beroep in te stellen tijdens de termijn van verzet. Dit geldt *a fortiori* ook voor de (geheel of gedeeltelijk) afgewezen eiser (zie boven, n^r^ 32). Wanneer de tegenpartij nadien in verzet komt, zal de rechtspleging voor de rechter in beroep geschorst blijven tot na de uitspraak over dit verzet.

328. — Het kan ook voorkomen dat de eiser verstek laat gaan. De verweerder kan in dat geval ofwel verstek met verval van de aanleg vorderen : de eis wordt niet onderzocht, en de rechtbank verleent verstek zonder meer, waarmee de rechtspleging ten einde is. Ofwel kan de verweerder verstek vorderen én tevens de afwijzing van de eis ten gronde ;in dat geval zal de rechtbank verstek verlenen en de eis eventueel na onderzoek ongegrond verklaren.

In dit laatste geval kan de eiser, die verstek liet gaan, zowel verzet aantekenen als beroep instellen. Al de hierboven uiteengezette regelen zijn dan toepasselijk (zie boven, n^rs^ 317-326).

Wanneer echter de eis niet onderzocht werd, en alleen verstek met verval van de aanleg werd verleend, kan het betwijfeld worden, of tegen dit vonnis enig rechtsmiddel mogelijk is : vooreerst kan men zeggen dat de eiser die niet verschijnt, afstand doet van de aanleg (Van Bauwel, *o.c.,* II, n^r^ 657, blz. 344) ; en bovendien mag de verweerder niet beroofd worden van een graad van rechtspleging (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 270, met de aldaar aangehaalde rechtspraak). Derhalve zou geen beroep, en zelfs geen verzet mogelijk zijn. De oorspronkelijke eiser zou alleen de aanleg opnieuw kunnen beginnen (*vgl.* art. 75 Ned. Rv.).

Beroep zou alleen mogelijk zijn nopens de kwestie van het verstek zelf : of de niet-verschijning te recht vastgesteld werd, en derhalve verstek verleend met verwijzing van de eiser in de kosten (*vgl.* Brussel, 16 mei 1894, Pas., 1894, II, 362 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 270).

HOOFDSTUK II

Einde - De beroepstermijn

329. — De partij wier besluiten geheel of gedeeltelijk afgewezen werden kan geen beroep meer instellen :

a) zodra zij in het vonnis berust heeft, d.w.z. uitdrukkelijk of stilzwijgend haar instemming heeft betuigd met de beschikkingen van het vonnis (zie verder, nr 330) ;

b) zodra de door de wet vastgestelde termijn van beroep verstreken is. Deze termijn onderstelt evenwel in principe een voorafgaande betekening van het vonnis aan de appellant ; uitzonderlijk gaat hij in op de dag van de uitspraak van het vonnis ;

c) in geval de eventuele appellant niet berust heeft in het vonnis, en dit hem evenmin werd betekend, na verloop van een termijn van 30 jaar vanaf de uitspraak van het aan te vechten vonnis (art. 2262 B.W. ; — Brussel, 4 dec. 1849, *Pas.*, 1850, II, 89 ; *B.J.*, 1850, 1642 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 235 ; — Chauveau sur Carré, *o.c., Question* 1563 ; — Bioche, *Dictionnaire de procédure civile et commerciale,* vijfde uitg., Tw. *Appel* ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2100). Zulks leidt weliswaar tot rechtsonzekerheid, en *de lege ferenda* ware het wenselijk dat b.v. na verloop van een zekere termijn het vonnis ambtshalve door de griffier zou betekend worden (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 690, blz. 365).

330. — Geen rechtsmiddel, dus ook niet het beroep, kan nog aangewend worden tegen een vonnis waarin men berust heeft.

De berusting kan uitdrukkelijk zijn of stilzwijgend. Stilzwijgende berusting is diegene die blijkt uit een of meerdere handelingen die voor geen andere uitleg vatbaar zijn, die noodzakelijk veronderstellen dat de partij die ze verricht instemt met het vonnis (*R.P.D.B.*, Tw. *Acquiescement,* nr 39 ; — *vgl.* verder, nr 360 ; — zie Tw. *Berusting en inwilliging*).

Berusting is slechts mogelijk ten aanzien van geschillen waarbij het gaat om rechten waarover de partijen vrijelijk mogen beschikken, en waar zij o.m. afstand kunnen van doen (*R.P.D.B.*, Tw. *Acquiescement,* nrs 30-36 ; — zie Tw. *Berusting en inwilliging).* Anderzijds kunnen ook slechts die partijen, die bekwaam zijn om over hun rechten te beschikken, in een vonnis berusten dat te hunnen aanzien gewezen werd ; desgevallend hebben zij de daartoe vereiste bijstand of machtiging nodig (*R.P.D.B.*, Tw. *Acquiescement,* nrs 15-29 ; — zie, Tw. *Berusting en inwilliging ;* Tw. *Abnormalen en krankzinnigen ;* Tw. *Minderjarige, voogdij en ontvoogding ;* Tw. *Ontzetting en*

vervallenverklaring). Ontbreekt een van deze vereisten, dan is een eventuele berusting zonder gevolg, en het beroep blijft ontvankelijk *(R.P.D.B.,* Tw. *Acquiescement,* nr 30 ; — Tw. *Berusting en inwilliging).*

331. — De vrijwillige tenuitvoerlegging, zelfs zonder voorbehoud, van een voorbereidend vonnis, en derhalve ook van een interlocutoir vonnis van de werkrechtersraad, wordt niet aangezien als een stilzwijgende berusting in het vonnis (art. 451, eerste lid, Rv. ; — W. R. Ber. Brussel, 6 dec. 1951, *T.S.R.,* 1952, blz. 49, met noot R.G.).

Evenzo wordt beslist, dat de vrijwillige tenuitvoerlegging, zelfs zonder voorbehoud, van een interlocutoir vonnis dat uitvoerbaar is bij voorraad, geen berusting insluit (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 90, en de aldaar aangehaalde rechtspraak, o.m. Brussel, 20 juni 1925, *Jur. Comm. Brux.,* 1925, 427 ; — Luik, 3 dec. 1918, *Jur. Liège,* 1919, 338 ; — Brussel, 14 febr. 1951, *J.T.,* 1952, 107, met noot G. Lermusiaux ; — *anders,* doch ten onrechte, Brussel, 10 mei 1952, *J.T.,* 1953, 671, met noot G. Lermusiaux ; — zie, Tw. *Berusting en inwilliging*).

332. — Wanneer echter, na berusting door één der partijen, beroep ingesteld wordt door de andere, dan kan de eerste, ondanks de berusting in het vonnis, incidenteel beroep instellen tegen het vonnis (zie verder, nr 638).

ADELING I

Algemene regelen. — Vonnissen van de rechtbank van eerste aanleg en de rechtbank van koophandel.

§ 1. — Vereiste voor het doen ingaan van de beroepstermijn: voorafgaande betekening van het vonnis.

333. — Beroep is slechts gedurende een zekere tijd mogelijk (zie boven, nr 329). Doch de door de wet voorgeschreven termijn binnen dewelke, op straf van verval, het beroep moet ingesteld worden, onderstelt in principe een voorafgaande betekening van het vonnis aan diegene of diegenen tegen wie men de termijn van beroep wenst te doen ingaan. Zolang het vonnis niet betekend werd, loopt de termijn van beroep niet.

334. — De betekening van het vonnis moet bovendien regelmatig zijn. Zij kan de termijn van beroep slechts doen ingaan indien zij op regelmatige wijze geschied is (Brussel, 9 juli 1890, met advies van advocaat-generaal Janssens, *B.J.,* 1890, 904 ; — Cass. fr., 27 maart 1950, *Bull. Cass.,* 1950, 2, 81 ; — *P.B.,* Tw. *Appel civil,* nrs 488 en volg. ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nrs 463 en volg. ; — zie verder, nrs 335 en volg.).

A. — *De betekening moet geschieden aan de partij.*

335. — Opdat door de betekening van het vonnis de termijn van beroep zou ingaan, moet deze geschieden aan de partij (art. 443, eerste lid, Rv., gew. K.B. nr 300, 30 maart 1936).

Elke andere betekening blijft zonder uitwerking. Zo doet de betekening van het vonnis aan de pleitbezorger van de tegenpartij de termijn van beroep niet ingaan, zelfs indien het bewezen is dat de appellant in feite van

deze betekening op de hoogte was (Luik, 22 febr. 1951, *Pas.*, 1951, II, 99 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 148, blz. 273-274).

336. — Artikel 16 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, evenals artikel 85 van de wet van 9 juli 1926, spreken slechts van betekening van het vonnis, zonder nadere aanduiding. De afwijkende redactie van deze artikelen is een gevolg van het feit dat voor de vredegerechten en werkrechtersraden geen vertegenwoordiging door pleitbezorgers bestaat (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 147, blz. 272 ; — Maertens, C., *Propos détachés sur la procédure des Conseils de Prud'hommes, T.S.R.*, 1949, 197).

337. — Wanneer, naar luid van artikel 443, eerste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, een betekening aan de partij vereist is, wil dit niet zeggen dat de termijn slechts zou ingaan wanneer de partij aan wie het vonnis betekend wordt effectief kennis krijgt van het vonnis, m.a.w. wanneer de betekening geschiedde aan de persoon van de tegenpartij. *Betekening aan de partij* staat hier tegenover *betekening aan de pleitbezorger*, en niet tegenover *betekening aan de woonplaats* van de partij (het alternatief daarvan is *betekening aan de persoon*): de betekening aan de partij omvat hier zowel de betekening aan de persoon als de betekening aan de (wettelijke of gekozen) woonplaats van de tegenpartij.

Artikel 68 en volgende van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering zijn van toepassing op alle exploten van deurwaarder : de betekening van het vonnis doet de termijn van beroep ingaan, ook wanneer zij geschiedde aan de woonplaats van de betekende, niet sprekende met hemzelf, of b.v. aan de maatschappelijke zetel van een vennootschap, hoewel niet sprekende met de persoon van een der beheerders (Gent, 4 mei 1939, *Jur. Comm. Fl.*, 1939, 37).

De nieuwe redactie van artikel 443, eerste lid, ingevolge het koninklijk besluit nr 300 van 30 maart 1936, waarbij de vroegere tekst van dit artikel *betekening aan de persoon of aan de woonplaats* vervangen werden door *betekening aan de partij*, had niet voor doel, ten aanzien van het doen ingaan van de termijn van beroep de betekening aan de woonplaats van de tegenpartij uit te sluiten. Zij strekte er enkel toe, de tekst van artikel 443 in overeenstemming te brengen met de artikelen 69 en 69 *bis* van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering : door deze artikelen wordt de betekening buiten de wettelijke woonplaats of maatschappelijke zetel toegelaten (Gent, 4 mei 1939, *Jur. Comm. Fl.*, 1939, 37 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Procédure civile*, nr 423 ; — Maertens, C., *T.S.R.*, 1949, 198 ; — onder het oude artikel 443 Rv. deed de betekening van het vonnis aan de gekozen woonplaats de termijn van beroep niet ingaan : *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 258).

De betekening aan de partij langs administratieve weg doet de termijn van beroep lopen. Beroep tegen een vonnis van de werkrechtersraad, ingesteld meer dan vijftien dagen na de betekening van het vonnis aan de burgemeester, is niet ontvankelijk (W.R. Ber. Brugge, 17 febr. 1948, *T.S.R.*, 1948, 72 ; — *anders* echter, de noot R.G. onder dit vonnis : de wet eist een werkelijke kennis van het vonnis door de betekende).

338. — Wenst men de termijn van beroep te doen ingaan tegenover verscheidene tegenpartijen, dan moet het vonnis aan ieder van hen op regelmatige wijze betekend worden. Zoniet zou één dezer tegenpartijen bij verrassing van het recht van beroep kunnen beroofd worden.

Deze overweging geldt ook wanneer de tegenpartijen hoofdelijk of ondeelbaar verbonden zijn (Marcotty, G., *De l'autorité de la chose jugée et de l'appel en matière indivisible et solidaire, B.J.*, 1905, 785, nr 2 (ondeel-

baarheid), nr 4 (hoofdelijkheid) ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Obligations,* nr 1582 ; — Rodière, *Cours de compétence et de procédure en matière civile,* nr 437 ; — *vgl.* verder, nr 342). Werd het op verschillende data aan de onderscheidene tegenpartijen betekend, dan gaat de termijn van beroep ten opzichte van elk van hen in te rekenen van de betekening die haar gedaan werd (Verbr., 8 juni 1893, *Pas.,* 1893, I, 252).

De betekening van de exploten aan de verschillende tegenpartijen kan evenwel in één akte vermeld worden. De geldigheid van dergelijke beroepsakte kan niet betwist worden (art. 173 Rv. ; — Brussel, zonder datum, *J.T.,* 1950, 281, met noot Lermusiaux).

339. — *Quid* wanneer de partij tegen wie men de termijn van beroep wil doen ingaan een onbekwame is.

Zoals vroeger werd aangetoond, kan de betekening van de akte van beroep, daad van bewaring, geschieden ten verzoeke van de onbekwame zelf (zie boven, nrs 218 en volg.). Het volstaat echter niet, het vonnis aan de onbekwame persoonlijk te betekenen, om tegen hem de termijn van beroep te doen lopen.

Hier dient een onderscheid gemaakt te worden, naar gelang het gaat om een vertegenwoordigde, dan wel om een bijgestane onbekwame.

340. — a) *De onbekwame wordt vertegenwoordigd.*

Tegenover een niet ontvoogde minderjarige gaat de termijn van beroep slechts in vanaf de dag waarop het vonnis betekend werd zowel aan de voogd als aan de toeziende voogd, al was deze laatste niet in de zaak betrokken (art. 444 Rv. ; — Zwendelaar, *Formulaire annoté, o.c.,* II, nr 595 ; — Crépon, *o.c.,* II, nrs 2160 tot 2207). Deze regel is ook van toepassing op de gerechtelijk ontzette persoon (art. 509 B.W. ; — Chauveau sur Carré, *o.c., question* 1589 *bis* ; — Bioche, *o.c.,* Tw. *Appel,* nr 364 ; — Japiot, *o.c.,* nr 1038 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 260).

De wetgever heeft niet gewild dat een vonnis definitief zou kunnen worden door onachtzaamheid van de voogd (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 149, blz. 276). Geschiedt de betekening aan de voogd en de toeziende voogd niet gelijktijdig, dan gaat de termijn van beroep pas in op de dag waarop de laatste van de beide voorgeschreven betekeningen geschiedde (Garsonnet et Cézar-Bru, *l.c.* ; — Chauveau sur Carré, *question* 1589 *ter* ; — zie ook Luik, 19 jan. 1927, *Pas.,* 1927, II, 101).

341. — Wanneer de voogd belangen heeft die strijdig zijn met die van zijn pupil, dan wordt deze laatste in het geding vertegenwoordigd door zijn toeziende voogd (art. 420 B.W.). De termijn van beroep gaat dan slechts in, na de betekening van het vonnis aan de toeziende voogd en de toeziende voogd *ad hoc* (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 149, blz. 276-277 ; — Cass. fr., civ., 24 juni 1937, *D.H.,* 1937, 486).

Opdat de vertegenwoordiging door de toeziende voogd zou vereist zijn, is het niet voldoende dat de belangen van voogd en pupil gelijklopend zouden zijn, er moet werkelijk tegenstrijdigheid van belangen zijn, m.a.w. voogd en pupil moeten als elkanders tegenpartij optreden (b.v. wanneer ze met elkander gecontracteerd hebben, of in een vordering tot vereffening en verdeling tussen hen) (Cass. fr., 30 nov. 1875, *S.,* 1878, 1, 365 ; — Luik, 4 april 1903, *Pas.,* 1904, II, 46 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Minorité,* nr 1168 ; — De Page, II, nr 103). Een eventuele tegenstrijdigheid, die echter uit de

akte zelf moet voortspruiten, is wel voldoende (De Page, II, 103 ; — Cass. fr., 28 jan. 1896, *Rec. Dall.*, 1896, 1, 543 ; — zie nopens dit alles Tw. *Minderjarige, voogdij en ontvoogding*).

342. — Is de voogdij nog niet opengevallen, dan volstaat een betekening aan de vader van de niet ontvoogde minderjarige (Luik, 25 maart 1896, *Pas.*, 1896, II, 331 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, *question* 1590 *bis* ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2193).

Quid echter, zo de minderjarige en zijn vader tegenstrijdige belangen hebben ? In dit geval dient de vader de benoeming te vragen van een beheerder *ad hoc*, om voor de minderjarige op te treden (De Page, I, 802, blz. 886 ; — Kluyskens, *Personen- en Familierecht*, nr 631, blz. 575). De betekening van het vonnis dient dan te geschieden aan deze beheerder *ad hoc*, die immers de minderjarige vertegenwoordigt.

343. — Artikel 444 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bevestigt het bestaan van een algemeen beginsel, volgens hetwelk de termijn van beroep tegenover een vertegenwoordigde onbekwame slechts kan verstrijken mits voorafgaande betekening van het vonnis aan diens vertegenwoordiger.

Een betekening aan de wettelijk ontzette persoon zelf, betreffende vorderingen die hij niet meer persoonlijk kan uitoefenen nl. patrimoniale vorderingen, doet de termijn van beroep niet ingaan : het vonnis moet betekend worden aan zijn curator (Luik, 2 maart 1950, *J.T.*, 1950, 603 ; — Verbr., 14 juni 1951, *Pas.*, 1951, I, 714). Indien de curator nog niet benoemd werd, moet het vonnis betekend worden aan de voorlopige bewindvoerder, die ingevolge de wet van 12 juli 1931 aangesteld moet worden om zorg te dragen voor het beheer van de goederen van de veroordeelde tot aan de benoeming van een curator (*vgl.* Verbr., 14 juni 1951, *Pas.*, 1951, I, 714).

344. — b) De onbekwame wordt bijgestaan of gemachtigd.

In dit geval gaat de termijn van beroep pas in, op het ogenblik dat het vonnis zowel aan de onbekwame als aan de persoon, die hem bijstaan of machtigen moet, betekend werd, b.v. aan de gerechtelijke raadsman (*R.P.D.B.*, Tw. *Conseil judiciaire*, nr 151; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, *question* 1591 ; — Bioche, *o.c.*, Tw. *Appel*, nr 365 ; — Crépon, *o.c.*, II, nrs 2211 en volg.), of aan de curator van de ontvoogde minderjarige (Chauveau sur Carré, *l.c.* ; — Bioche, *l.c.* ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2208).

B. — *Het vonnis moet in zijn geheel betekend worden.*

345. — Door de betekening moet het vonnis in zijn geheel medegedeeld worden aan de tegenpartij (Gent, 24 juni 1926, *Pas.*, 1926, II, 169 ; *Jur. Comm. Fl.*, 1927, 15 ; — Crépon, *o.c.*, II, nrs 2122 en volg.).

De termijn van beroep gaat niet in wanneer de kopie een ernstige afwijking van de oorspronkelijke tekst bevat (Parijs, 29 maart 1949, *Gaz. Pal.*, 1949, 2, 20), b.v. wanneer de beschikkingen betreffende het bezoekrecht weggevallen zijn : de tegenpartij wordt in dwaling gebracht omtrent het belang dat zij heeft om beroep in te stellen (Aix, 29 okt. 1951, *Rec. Dall.*, 1951,

J, 721). De kopie vervangt voor de betekende partij het origineel. De gebreken van de kopie kunnen niet gedekt worden door het origineel (Aix, 27 nov. 1945, *Rec. Dall.*, 1946, J, 161).

De kopie moet echter niet de kwaliteiten vermelden, of de uitvoerbare formule. De betekening van de grosse is noodzakelijk om het vonnis te kunnen uitvoeren, niet om de termijn van beroep te doen ingaan (Nancy, 26 juni 1942, *D.H.*, 1942, J, 132).

De betekening van een uittreksel uit het zittingsblad kan niet volstaan (Gent, 24 juni 1926, *Pas.*, 1926, II, 169).

C. — *Het exploot van betekening moet zijn voorwerp vermelden.*

346. — De betekening van het vonnis is de uitdrukking van de wil van de betekenende partij om de termijn van beroep te doen ingaan of eventueel tot de tenuitvoerlegging van het vonnis over te gaan. Deze betekening heeft echter slechts uitwerking voor zover op duidelijke wijze deze wil tot uiting komt. Deze wil kan slechts blijken uit de vermelding van het vonnis in het exploot. De aanwezigheid van de kopie van het vonnis heeft op zichzelf geen uitwerking (Luik, 9 juli 1946, *Jur. Liège*, 1946, 49). De voorschriften van artikel 61 en volgende van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering gelden ook voor een exploot van betekening : het voorwerp van dit exploot moet derhalve vermeld worden, nl. ter zake het vonnis dat men wenst uit te voeren of waarvoor men de termijn van beroep wenst te doen ingaan (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^{r} 150 ; — noot onder Luik, 9 juli 1946, *Jur. Liège*, 1946, 49).

347. — Na een onregelmatige betekening, die de termijn van beroep niet doet ingaan, kan een nieuwe betekening gedaan worden ; de eerste kan echter niet met terugwerkende kracht geldig verklaard worden. De termijn gaat in vanaf de nieuwe — geldige — betekening (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^{r} 149, blz. 274).

348. — Ingevolge artikel 443, derde lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is het mogelijk vonnissen op tegenspraak te laten betekenen met het enkel doel de termijn van beroep te doen lopen. De hiertoe door de wet opgelegde formaliteit bestaat in de betekening van een door de griffier van de rechtbank afgeleverd en voor eensluidend verklaard afschrift, met vermelding van de bijzondere bestemming ervan ; dit afschrift kan voor geen andere doeleinden gebezigd worden en is niet onderworpen aan de registratieverplichting.

Dit artikel 443, derde lid heeft evenwel alle nut verloren : ook de expedities zijn thans vrijgesteld van registratie (art. 164 en 271, K.B. n^{r} 64 van 30 nov. 1939).

§ 2. — Uitgangspunt van de beroepstermijn.

A. — *Vonnissen op tegenspraak.*

349. — Bij vonnissen op tegenspraak gaat de termijn van beroep in vanaf de dag der betekening van het vonnis aan de tegenpartij (art. 443, eerste lid, Rv., gew. K.B. n^{r} 300, 30 maart 1936, art. 22). De appellant is echter niet verplicht, de betekening van het vonnis af te wachten ; hij kan onmiddellijk beroep instellen (zie boven, n^{rs} 274-275).

350. — Voorbereidende vonnissen : aangezien het beroep tegen een voorbereidend vonnis slechts ontvankelijk is na het eindvonnis en samen met het beroep

tegen dit vonnis (n^rs 276 en volg.), gaat de termijn van beroep tegen een voorbereidend vonnis slechts in vanaf de betekening van het eindvonnis.

351. — Interlocutoire vonnissen: wordt afzonderlijk beroep ingesteld tegen het interlocutoir vonnis, dan gaat de termijn van beroep in vanaf de dag van de betekening van dit vonnis. Wordt het beroep ingesteld samen met het beroep tegen het eindvonnis, dan is de betekening van dit laatste het uitgangspunt van de termijn van beroep (n^rs 289 en volg.).

B. — *Verstekvonnissen.*

352. — De betekening van het vonnis, in principe onmisbaar om de termijn van beroep te doen ingaan, is nochtans niet steeds het uitgangspunt van deze termijn. Dit is namelijk het geval bij verstekvonnissen.

a) De termijn van beroep tegen een verstekvonnis gaat in op de dag vanaf dewelke het verzet niet meer ontvankelijk is, m.a.w. hij vangt pas aan wanneer de verzetstermijn verstreken is (art. 443, tweede lid, Rv. ; — Verbr., 8 mei 1953, *J.T.*, 1953, 373, met noot Ch. V.R. ; *R.W.*, 1953-54, 11 ; *Pas.*, 1953, I, 695, en noot).

De termijnen van verzet en van beroep zijn dus niet samenlopend doch wel opeenvolgend. Zolang geen van beide termijnen verstreken is, heeft de belanghebbende de keuze tussen de beide rechtsmiddelen (zie boven, n^rs 317 en volg.).

Opgemerkt weze echter, dat het beroep onmiddellijk mogelijk is, zonder dat de appellant de betekening dient af te wachten (zie boven, n^rs 317 en volg.).

353. — Slechts uitzonderlijk zijn de termijnen van verzet en van beroep samenlopend ; inzake echtscheiding of scheiding van tafel en bed gaat de termijn van beroep in terzelfder tijd als de termijn van verzet (art. 262, tweede lid, B.W., gew. art. 4, w. 14 dec. 1935).

Deze afwijking kan verklaard worden. Vóór de wet van 14 december 1935 was geen verzet toegelaten tegen het vonnis van echtscheiding. Volgens het verslag van de Raad van Wetgeving (uiteenzetting der overwegingen aan de Senaat, *Parlem. Besch.*, Senaat, 1922-23, n^r 51, zitting van 17 jan. 1923) « mag de omstandigheid dat voortaan verzet toegestaan wordt, niet tot gevolg hebben dat de voorziene termijn van beroep verlengd wordt met die van het verzet ».

354. — b) Volgens de rechtspraak blijft de voorafgaande betekening van het vonnis aan de partij een onmisbare voorwaarde om, na het verstrijken van de termijn van verzet, de termijn van beroep te doen ingaan (Luik, 10 juni 1953, *Jur. Liège,* 1053-54, blz. 1, en noot).

Ten aanzien van de verstekvonnissen vermeldt de wet deze voorwaarde echter niet meer uitdrukkelijk. En anderzijds volstaat een betekening van het vonnis aan de pleitbezorger om de termijn van verzet te doen lopen, wanneer het vonnis werd gewezen bij verstek wegens nalatigheid om te besluiten vanwege een tegenpartij die nochtans pleitbezorger gesteld had (art. 157 Rv.).

Desondanks wordt algemeen aangenomen, dat de noodzakelijkheid van voorafgaande betekening van het vonnis aan de partij, hoewel door artikel 443, eerste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering slechts uitdrukkelijk voorgeschreven voor vonnissen op tegenspraak geveld, een algemeen beginsel is, dat eveneens geldt voor de verstekvonnissen, en in het bijzonder ook wegens nalatigheid te besluiten. De wet schrijft een betekening van het op tegenspraak gewezen vonnis aan de partij

voor, opdat deze een voldoende kennis zou hebben van het vonnis, alvorens een beslissing te treffen nopens het al dan niet instellen van beroep: een eenvoudige betekening aan de pleitbezorger mag de tegenpartij niet beroven van het recht van beroep. Deze waarborg dringt zich *a fortiori* op wanneer het gaat om een verstekvonnis (Brussel, 5 febr. 1862, *Pas.*, 1863, II, 205 ; — Brussel, 31 dec. 1915, *Pas.*, 1918, II, 151 ; — Brussel, 15 maart 1944, *J.T.*, 1945, 274, met noot A. Lepaige ; — Brussel, 2 juni 1950, *J.T.*, 1951, 43, met noot Van Reepinghen, *Notes de procédure civile* ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 268 ; — Braas, *o.c.*, II, n^r^ 1213 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 37, blz. 70 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r^ 2329 ; — Cuche, *Précis de procédure civile*, n^r^ 346 ; — Glasson et Colmet Daage, *o.c.*, II, blz. 62 ; — zie Brussel, 3 maart 1951, *R.W.*, 1950-51, 1606 ; — *anders :* een voorbijgaande strekking in de rechtspraak, maar voorafgaand aan de hierboven vermelde arresten van recente datum : Luik, 11 jan. 1913, *Pas.*, 1913, II, 47 ; — Brussel, 15 maart 1933, *J.T.*, 1933, 468 ; — Brussel, 23 juni 1943, *J.T.*, 1945, 323).

355. — Bijgevolg moet het volgende onderscheid gemaakt worden, niettegenstaande de tekst van artikel 443, tweede lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering :

a) Verstekvonnis bij gebreke te verschijnen : de termijn van beroep gaat in onmiddellijk na het verstrijken van de termijn van verzet, d.w.z. 15 dagen na de betekening aan de verstekmakende partij, sprekende tot haarzelf, en, zo de betekening niet geschiedde sprekende tot de persoon van de verstekdoende partij, 15 dagen na de dag waarop overgegaan werd tot de tenuitvoerlegging van het vonnis (art. 158 Rv.). In dit laatste geval kan de termijn van beroep derhalve niet ingaan zolang niet overgegaan werd tot de tenuitvoerlegging van het vonnis.

b) Verstekvonnis wegens nalatigheid te besluiten : ondanks de bewoordingen van artikel 443, tweede lid Rv., gaat de termijn van beroep niet onmiddellijk in na het verstrijken van de termijn van verzet : een betekening aan de partij wordt bovendien vereist (zie boven, n^r^ 354). Is de betekening van het vonnis aan de appellant evenwel reeds geschied vooraleer de termijn van verzet verstreken was, dan gaat de termijn van beroep in onmiddellijk na het verstrijken van de termijn van verzet (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 37, blz. 71).

356. — Het onder n^r^ 354 gemaakte voorbehoud betreffende de noodzakelijkheid van een voorafgaande betekening van het vonnis aan de partij geldt eveneens voor het vonnis dat de echtscheiding toestaat of de scheiding van tafel en bed uitspreekt bij verstek wegens nalatigheid te besluiten. De termijn van beroep gaat, niettegenstaande de bewoordingen van artikel 262, tweede lid, van het burgerlijk wetboek, slechts in vanaf de betekening aan de partij, het weze aan de persoon of aan de woonplaats (noot V.d.P. onder Brussel, 3 maart 1951, *R.W.*, 1950-51, 1606 ; dit arrest zelf is overigens nogal onduidelijk gemotiveerd, en onnauwkeurig wat de termijn van verzet betreft).

Op te merken valt, dat inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed de termijn van verzet tegen een vonnis bij verstek bij gebreke te verschijnen, bepaald wordt door artikel 248 van het burgerlijk wetboek : wanneer de betekening aan de persoon geschiedde, vangt de termijn van verzet aan bij deze betekening, en zijn duur is één maand ; geschiedde de betekening niet aan de persoon, dan is de duur van de verzetstermijn twee maand, te rekenen ofwel vanaf de betekening ofwel, wanneer bekendmakingen bevolen zijn, vanaf het ogenblik van de laatste bekendmaking. Daar de betekening in zulk geval altijd aan de partij geschiedt, begint de termijn van

beroep tegen het verstekvonnis dan te lopen. De termijn van verzet kan dus langer zijn dan die van beroep.

Wanneer het vonnis gewezen werd bij verstek wegens nalatigheid te besluiten, dan is, wat de termijn van verzet betreft, niet artikel 248 van het burgerlijk wetboek, doch artikel 157 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering toepasselijk (Gent, 7 dec. 1950, *R.W.*, 1950-51, 1608).

C. — *Afwijkingen.*

357. — Artikel 443 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is het gemeen recht betreffende het uitgangspunt van de termijn van beroep. Er kan van deze regel slechts afgeweken worden ingevolge een uitdrukkelijke wetsbepaling.

Zich steunend op de voorbereidende werkzaamheden in het parlement nam een deel van de rechtspraak ten onrechte aan dat de termijn van beroep tegen een vonnis gewezen inzake ontzetting uit de ouderlijke macht inging op de dag zelf van de uitspraak der rechtbank ; zij steunde zich bovendien op het spoedeisend karakter van deze rechtspleging (Brussel, 28 juli 1924, *Pas.*, 1924, II, 154 ; — Luik, 18 febr. 1920, *Pas.*, 1920, II, 101 ; — Brussel, 14 febr. 1940, *Pas.*, 1940, II, 49). Bij gebreke van een uitdrukkelijke bepaling in de wet van 15 mei 1912 kan echter van de regel van artikel 443 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, die het gemeen recht vormt, niet afgeweken worden ; een verklaring van een verslaggever in het parlement, is daartoe niet voldoende (Kluyskens, *Personen- en Familierecht,* n^r^ 650 ; — De Page, I, n^r^ 833 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Puissance paternelle,* n^r^ 429 ; — *Nov., Droit civil,* II, Tw. *Puissance paternelle,* n^r^ 265 ; — Gent, 15 april 1930, *Pas.*, 1930, II, 133).

358. — Uitzonderlijk loopt de termijn van beroep vanaf de dag van de uitspraak van het vonnis. In deze gevallen loopt de termijn van beroep samen met de termijn van verzet, voor zover dit mogelijk is.

a) Ingevolge een uitdrukkelijke wetsbepaling.

Hier weze onder meer vermeld :

— artikel 1244 B.W. : de beslissing waarbij een verzoek om termijnen van betaling verworpen wordt is slechts gedurende vijftien dagen te rekenen vanaf de uitspraak vatbaar voor beroep ; zij is niet vatbaar voor verzet. Dit geldt eveneens wanneer het vonnis, dat over de vraag tot het toekennen van termijnen van betaling uitspraak doet, gewezen wordt op een wedereis (Brussel, 29 april 1942, *Pas.*, 1943, II, 26) ;

— artikel 392 Rv. : tegen het vonnis dat uitspraak doet over de wraking van een rechter moet het beroep ingesteld worden binnen de vijf dagen na de uitspraak ;

— concordaat (art. 9, vijfde lid, gecoörd. w. ; — zie boven, n^rs^ 158 en 159) ;

— huwelijk : verzet van de ouders tegen de akte van eerbied (zie boven, n^r^ 161) ;

— verzet tegen verhandeling van verloren titels aan toonder (zie boven, n^rs^ 169-170) ;

— kosteloze rechtspleging (zie boven, nr 178).

b) Vonnissen gewezen op verzoekschrift, bij afwezigheid van enige andere tegenpartij dan het openbaar ministerie; b.v. het vonnis dat uitspraak doet over een verzoek tot verbetering van een akte van de burgerlijke stand (art. 858 Rv.; — zie boven, nr 177; — zie: *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 256; — Brussel, 14 febr. 1940, *Pas.*, 1940, II, 49; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 691, blz. 366).

c) Tegenover het openbaar ministerie, dat, na in eerste aanleg als gevoegde partij tussengekomen te zijn, beroep instelt bij toepassing van artikel 46 van de wet van 20 april 1810 (zie boven, nrs 195 en volg.). Daar het slechts als gevoegde partij optrad, wordt het vonnis aan het openbaar ministerie niet betekend; zodat, indien men de dag van de uitspraak van het vonnis niet als uitgangspunt voor de termijn van beroep nam, deze tegen het openbaar ministerie slechts na verloop van dertig jaar zou verstrijken, hetgeen onaanvaardbaar ware (Verbr., 5 mei 1881, *Pas.*, 1881, I, 230; — Verbr., 15 juni 1888, *Pas.*, 1888, I, 270; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 256; — Braas, *o.c.*, II, nr 1216).

Trad het openbaar ministerie echter in eerste aanleg op als hoofdpartij, dan moet het vonnis betekend worden om de termijn van beroep tegen het openbaar ministerie te doen lopen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 256; — Tw. *Openbaar Ministerie*).

D. — *Invloed van de betekening van het vonnis ten aanzien van de betekenende partij.*

359. — 1) De termijn van beroep loopt slechts tegen de partij of tegen de partijen aan wie het vonnis regelmatig werd betekend, en in het voordeel van de betekenende partij; hij loopt evenwel niet tegen deze partij zelf: *nul ne se forclôt soi-même* (Luik, 15 juli 1924, *P.P.*, 1924, 836; — Luxemburg, 29 mei 1908, *Pas.*, 1912, IV, 143; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 690; — Japiot, *o.c.*, nr 1037; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 254; — Gent, 11 juli 1955, *R.W.*, 1956-57, 241).

De termijn van beroep loopt eveneens ten voordele van de met de betekenende partij hoofdelijk of ondeelbaar verbonden partijen (Gent, 17 dec. 1903, met advies eerste advocaat-generaal Callier, *B.J.*, 1905, 211; — Marcotty, G., *De l'autorité de la chose jugée et de l'appel en matière indivisible et solidaire*, *B.J.*, 1905, 785; — Cass. fr., req., 28 juni 1928, *Rec. Dall.*, 1930, 1, 153, met noot Holleaux; — Parijs, 9 mei 1950, *Rec. Dall.*, 1950, J, 670; *Gaz. Pal.*, 1950, 2, 41; — *vgl.* boven, nr 338).

Sommige wetten bepalen, bij wijze van uitzondering, dat de betekening van het vonnis de termijn van beroep doet lopen ten opzichte van alle in het geding betrokken partijen. Zij betreffen voornamelijk het onroerend beslag (w. 15 aug. 1854, art. 37, 70), het beslag op renten op particulieren gevestigd (w. 15 aug. 1854 betreffende het beslag op renten, art. 11, 20), de rangregeling (art. 763 Rv.; — *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 255).

Het stelsel, volgens hetwelk de termijn van beroep niet loopt tegenover de betekenende partij zelf, is *de lege ferenda* vatbaar voor kritiek (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, II, nr 873).

In Frankrijk voorziet het huidige artikel 445, vijfde lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (wet van 23 mei 1942), dat de termijn ook loopt tegenover de betekenende partij.

360. — 2) De Belgische rechtspraak beslist evenwel dat de betekening van het vonnis ten opzichte van de betekenende partij als een stilzwijgende berusting in het vonnis kan beschouwd worden, nl. indien deze houding blijkt uit de wijze en de voorwaarden waarin tot de betekening werd overgegaan (zie : Crépon, *o.c.*, II, nr 2109 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Acquiescement*, nr 61). In dit geval kan ook de betekenende partij geen beroep meer instellen (zie boven, nr 330), onder voorbehoud echter van een mogelijk incidenteel beroep na hoofdberoep van de tegenpartij.

Betekening betekent geen berusting in het betekende vonnis, o.m. :

a) wanneer de betekening geschiedde onder voorbehoud van het recht beroep in te stellen ;

b) volgens sommigen, zelfs wanneer de betekening geschiedde zonder voorbehoud van hoger beroep, indien het vonnis uitvoerbaar was bij voorraad (zie Brussel, 15 jan. 1908, *B.J.*, 1908, 182 ; — zie Tw. *Berusting en inwilliging*).

In Frankrijk werd aan de rechtspraak, volgens dewelke de betekening van het vonnis een stilzwijgende berusting in het betekende vonnis zou kunnen uitmaken, uitdrukkelijk een einde gemaakt door het nieuwe artikel 445, derde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (wet van 23 mei 1942), als een logisch gevolg van het vijfde lid van hetzelfde artikel, dat de termijn van beroep ook doet ingaan ten opzichte van hem die tot de betekening overging.

§ 3. — Duur van de beroepstermijn.

A. — *Duur van de termijn. — Verlenging. — Berekening.*

361. — De termijn van beroep bedraagt twee maand (art. 443, eerste lid Rv., gew. K.B. nr 300, 30 maart 1936, art. 22).

362. — Ook ten opzichte van het openbaar ministerie gelden in burgerlijke zaken de door het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalde termijnen. De niet-ontvankelijkheid van het door het openbaar ministerie laattijdig ingestelde beroep moet ambtshalve uitgesproken worden (Luik, 9 jan. 1907, *Pas.*, 1907, II, 157 en 208 ; *B.J.*, 1907, 116).

Wat betreft het uitgangspunt van de termijn van beroep ten opzichte van het openbaar ministerie : zie boven, nr 358.

363. — Verlenging van de termijnen : a) De termijn van beroep, vastgesteld door artikel 443, eerste lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, wordt niet verlengd wegens de afstand (art. 1032 *bis* Rv., gew. K.B. nr 300, 30 maart 1936, art. 47).

364. — b) Diegenen die hun woon- of verblijfplaats buiten België hebben beschikken nochtans, buiten de termijn van twee maand vanaf de betekening van het vonnis, over de termijn door artikel 73 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaald voor de dagvaardingen (art. 445 Rv., gew. K.B. nr 300, 30 maart 1936, art. 22).

De door artikel 73 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalde termijnen belopen van vijftien dagen tot vijf maand, naar gelang het land waarin de betekende partij woont of verblijft.

Heeft de betekening van het vonnis evenwel in België plaats, dan wordt de termijn bepaald volgens de plaats waar de betekening geschiedde, zelfs wanneer de betekende partij haar woon- of verblijfplaats in België niet heeft (art. 1038 *ter* Rv.).

365. — c) Zij die van 's Rijks grondgebied afwezig zijn wegens dienst te land of ter zee, of die werkzaam zijn bij onderhandelingen buitenlands ten dienste van de staat, zullen, om beroep in te stellen, buiten de termijn van twee maand vanaf de betekening van het vonnis, over een termijn van een jaar beschikken ; een en ander onverminderd de toepassing van artikel 1038 *ter* wanneer het vonnis in België betekend werd (art. 446 Rv., gew. K.B. nr 300, 30 maart 1936, art. 22).

366. — Een bijzonder geval van verlenging van de termijn van beroep doet zich voor bij ondeelbare of hoofdelijke vorderingen: het beroep, tijdig en regelmatig ingesteld tegen één partij, maakt het beroep tegen de andere partijen nadien nog mogelijk, zelfs al was ten voordele van die andere partijen de beroepstermijn sindsdien verstreken (zie boven, nr 247 ; — zie in hetzelfde nummer ook de rechtspraak en rechtsleer in tegenovergestelde zin).

367. — De termijn wordt berekend op de wijze aangeduid door artikel 1033, eerste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (gew. K.B. nr 300, 30 maart 1936, art. 46), nl. van de zoveelste (= daags na de akte die als uitgangspunt van de termijn geldt) tot daags voor de zoveelste, volgens de Gregoriaanse kalender. De vervaldag wordt in de termijn begrepen (art. 1033, eerste en tweede lid, Rv.). De termijn zou slechts een vrije termijn zijn, wanneer dit uitdrukkelijk door de wet bepaald is (art. 1033, tweede lid, Rv.).

Voorbeeld : een op tegenspraak geveld vonnis wordt betekend op 21 oktober. Deze dag, aanvangsdatum van de termijn, wordt daarin niet begrepen, wel echter de vervaldag, 21 december : dit is de laatste dag om beroep in te stellen. Wordt het beroep pas op 22 december ingesteld, dan is het niet meer ontvankelijk (zie verder, nr 382, de aldaar vermelde rechtspraak).

Wanneer de laatste dag (vervaldag) een zondag of een wettelijke feestdag is, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag (art. 1033, derde lid, Rv.). Voor het overige zijn de zon- en feestdagen in de termijn begrepen.

B. — *Schorsing van de termijn.*

368. — De termijnen van beroep worden geschorst door de dood van de veroordeelde partij (art. 447, eerste lid, Rv.).

Een nieuwe betekening moet geschieden aan de woonplaats van de overledene, met naleving van de formaliteiten voorgeschreven door artikel

68 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (de wettekst vermeldt bij vergissing art. 61 : Crépon, *o.c.*, II, nr 2262). Geschiedt de hernieuwde betekening nog vooraleer de termijnen van inventaris en beraad verstreken zijn, dan gaat de termijn van beroep slechts in na het verstrijken van deze termijnen (art. 447, tweede lid, Rv.).

Indien de erfgenaam echter reeds voordien partij gekozen heeft, loopt de termijn van beroep voort vanaf de dag waarop de erfgenaam partij gekozen heeft (Parijs, 13 dec. 1854, geciteerd door Zwendelaar, *Formulaire de procédure civile*, uitg. 1935, II, nr 594, 5° ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2261).

369. — De appellant weet niet altijd wie de erfgenamen zijn. Daarom bepaalt de wet dat deze hernieuwde betekening kan geschieden aan al de erfgenamen gezamenlijk en zonder aanduiding van hun naam en hoedanigheid (art. 447, derde lid, Rv.), zelfs wanneer op het ogenblik van de betekening de erfgenamen reeds tot de verdeling van de nalatenschap overgegaan waren (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 874, 1° ; — *anders :* Chauveau sur Carré, *o.c.*, *question* 1606 : de betekening kan slechts gezamenlijk aan de in gemeenschap zijnde weduwe en aan de erfgenamen geschieden, zolang de weduwe zich nog in toestand van onverdeeldheid bevindt met de erfgenamen).

De betekening zal geschieden « aan de erfgenamen van X, zijn laatste woonplaats gehad hebbende te.... » (Zwendelaar, *Formulaire de procédure civile*, uitg. 1935, II, nr 594).

Artikel 447 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is van toepassing op de door de bijzondere wetten vastgestelde termijnen (Crépon, *o.c.*, II, nr 2253).

370. — Er weze onmiddellijk opgemerkt dat de gezamenlijke betekening aan de erfgenamen onderstelt dat de termijn van beroep reeds ingegaan was, ingevolge een regelmatige betekening aan de veroordeelde partij vóór diens overlijden. Is dit niet het geval, moet de betekening regelmatig geschieden aan de persoon of aan de woonplaats van ieder der erfgenamen (Rb. Gent, 6 nov. 1935, *R.W.*, 1935-36, 764 ; — Cass. fr., 17 april 1929, *D.H.*, 1929, 282 ; — Braas, *o.c.*, II, nr 1210, voetnoot op blz. 628).

371. — Verondersteld dat de betekende overlijdt daags vóór het verstrijken van de termijn. Bij toepassing van artikel 877 van het burgerlijk wetboek beschikken de erfgenamen in ieder geval over een termijn van acht dagen, te rekenen vanaf de betekening van het vonnis aan de erfgenamen gezamenlijk (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 157, blz. 293 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 276).

372. — De termijn van beroep wordt niet geschorst door de onbekwaamheid van de veroordeelde partij : de onbekwaamheid schorst de korte verjaring niet (art. 2278 B.W.), dus ook, *a fortiori*, de termijn van beroep (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 157, blz. 291 ; — *vgl.* nochtans boven, nrs 210 en volg.). De termijn van hoger beroep wordt evenmin geschorst door het faillissement (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 278).

C. — *Omstandigheden die de termijn van beroep verhinderen in te gaan.*

373. — 1) De gevallen voorzien door artikel 448 Rv.

Namelijk :

a) wanneer het vonnis gewezen werd op een vals stuk.

b) wanneer een partij veroordeeld werd ingevolge het niet voorleggen van een beslissend stuk, dat door de tegenpartij weerhouden werd.

De termijn van beroep gaat slechts in vanaf de dag waarop de valsheid erkend of gerechtelijk vastgesteld werd (Verbr., 3 mei 1926, *Pas.*, 1926, I, 360 ; *R.D.P.*, 1926, 696), of waarop de appellant terug in het bezit is gekomen van het stuk, mits, in dit geval, een schriftelijk bewijs kan voorgelegd worden van de dag waarop het stuk terugbekomen werd : het uitgangspunt van de termijn van beroep moet inderdaad met zekerheid vastgesteld worden (*vgl.* Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r 874, 2°).

In de beide door artikel 448 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voorziene gevallen kon de termijn van beroep niet geldig beginnen te lopen : er kan dus geen sprake zijn van schorsing van de termijn van beroep (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 157, blz. 291, voetnoot 4 ; — *anders :* Verbr., 3 mei 1926, dat zich onnauwkeurig uitdrukt ; — *vgl.* Crépon, *o.c.*, II, n^r 2264 tot 2293).

Artikel 448 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is van toepassing ten aanzien van het beroep tegen alle vonnissen, van welke rechtbank ook (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 156, blz. 290, voetnoot 16).

374. — 2) Overmacht.

De termijn van beroep kan eveneens verhinderd worden in te gaan, of geschorst worden, tengevolge van een toestand van overmacht. Zolang de toestand van overmacht duurt, kan de appellant niet vervallen verklaard worden van het recht van beroep (Verbr., 22 juni 1914, *Pas.*, 1915-16, I, 14 en noot ; — Verbr., 12 maart 1923, *Pas.*, 1923, I, 233 ; — Verbr., 19 febr. 1923, *Pas.*, 1923, I, 198, en noot ; — Gent, 8 nov. 1917, *Pas.*, 1918, II, 28 (in verband met de ontzetting uit de ouderlijke macht) ; — Brussel, 19 dec. 1944, *J.T.*, 1945 ; — Brussel, 16 dec. 1944, *ibid.*, *Notes de procédure civile,* G. Lermusiaux ; — Brussel, 8 maart 1950, *J.T.*, 1950, 281, *Notes de procédure civile,* G. Lermusiaux ; — Braas, *o.c.*, II, n^r 1219 ; — Aix, 12 okt. 1948, *Rec. Dall.*, 1949, J, 35).

Voorbeeld : wanneer de instrumenterende deurwaarder, alsmede zijn enige klerk, onder de wapens geroepen werden, met als gevolg dat voor de partij, toegelaten tot het voordeel der kosteloze rechtspleging, en die wenst beroep in te stellen, het afhalen van de akte van beroep en de overhandiging ervan aan een andere deurwaarder in feite onmogelijk zijn, bevindt deze partij zich in de volstrekte onmogelijkheid de termijn van beroep na te leven. De termijn wordt geschorst zolang deze onmogelijkheid blijft bestaan (Brussel, 9 dec. 1939, *J.T.*, 1940, 22 ; *P.P.*, 1939, 377).

D. — *Uitzonderlijke wetsbepalingen.*

375. — Er weze aan herinnerd dat ettelijke uitzonderlijke wetsbepalingen afwijkende, meestal kortere, termijnen van beroep vaststellen (zie hierboven, het overzicht dat daarvan gegeven werd, n^{rs} 121 en volg.).

AFDELING II. — *Beschikkingen in kortgeding.*

376. — De gemeenrechtelijke termijn van beroep tegen beschikkingen in kortgeding (voor zover die voor beroep vatbaar zijn) wordt vastgesteld door artikel 809, derde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (art. 36, gew. K.B. n^{r} 300, 30 maart 1936).

a) Het uitgangspunt van de termijn van beroep is de betekening van de beschikking, zelfs wanneer zij bij verstek geveld werd (art. 809, derde lid, Rv.).

Voor het overige wordt ter zake van beschikkingen in kortgeding van de onder n^{rs} 329 en volgende uiteengezette regelen niet afgeweken : alleen zijn, zoals gezegd, de termijn van verzet en van beroep samenlopend (zie boven in dit nummer ; — *vgl.* boven, n^{r} 352).

Wat betreft de vereisten waaraan de betekening moet voldoen, weze dan ook verwezen naar de vroegere uiteenzetting : de betekening moet geschieden aan de partij (zie boven, n^{rs} 335 en volg.), de beschikking moet in haar geheel betekend worden (zie boven, n^{r} 345), en het exploot van betekening moet zijn voorwerp vermelden (zie boven, n^{rs} 346 en volg.).

b) De termijn van beroep bedraagt vijftien dagen (art. 809, derde lid, Rv.).

Hij is niet vatbaar voor verlenging, niet alleen wanneer de betekening aan de geïntimeerde in België geschiedt (art. 1032 *bis* Rv), doch ook ten opzichte van de personen die buiten het Belgisch grondgebied verblijven (art. 809 *in fine,* Rv.). De toepassing van artikel 445 (zie boven, n^{r} 364), evenals van artikel 446 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (zie boven, n^{r} 365), is derhalve uitgesloten.

377. — Bij uitzondering kunnen bijzondere wetten, voor zover zij het beroep niet uitsluiten, een bijzondere termijn vaststellen voor het beroep tegen de beschikkingen in kortgeding. Hiervoor weze verwezen naar de n^{rs} 121 en volgende, waarin een algemeen overzicht van de uitzonderlijke bepalingen ter zake van beroep gegeven wordt.

AFDELING III. — *Vonnissen van de vrederechter.*

A. — *Uitgangspunt.*

378. — Het uitgangspunt van de termijn van beroep tegen een vonnis van de vrederechter is de betekening van het vonnis (art. 16, eerste lid, Rv., gew. art. 1 K.B. n^{r} 300, 30 maart 1936).

379. — Van de vonnissen vooraleer recht te doen (instructievonnissen, niet definitieve vonnissen), die door de vrederechter op tegen-

spraak en in aanwezigheid van de partijen worden uitgesproken, wordt geen expeditie afgeleverd (art. 28 en 29 Rv.). In zulke voorwaarden, waarvan het vonnis het vervuld zijn vaststelt, geldt de uitspraak van het vonnis als betekening (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 577 ; — Braas, *o.c.*, II, nr 1348, voetnoot 1). Het geldt trouwens ook als dagvaarding voor het bijwonen van de bevolen onderzoeksverrichting (art. 28, *in fine* Rv.).

Wanneer beroep ingesteld wordt tegen een interlocutoir vonnis, zal een expeditie afgeleverd worden (art. 31, derde lid, Rv.).

380. — De termijn van beroep tegen verstekvonnissen van de vrederechter gaat slechts in op de dag waarop het verzet niet meer ontvankelijk is, dus zoals voor de vonnissen bij verstek van de rechtbank van eerste aanleg. Dit hoewel artikel 16 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, in tegenstelling met artikel 443, geen afwijkende bepaling inhoudt ten aanzien van het uitgangspunt van de termijn van beroep tegen verstekvonnissen.

Inderdaad is artikel 16 opgenomen onder titel II van het eerste boek, dat handelt *Over de terechtzittingen der vrederechters en de verschijning van de partijen.* Uit de artikelen die artikel 16 voorafgaan blijkt dat dit laatste enkel het beroep op het oog heeft tegen vonnissen gewezen tussen partijen die verschenen zijn. Het is titel III die over de vonnissen bij verstek handelt ; doch deze titel houdt geen enkele bepaling in, die van het gemeen recht in zake de termijn van beroep zou afwijken. Derhalve dienen de regelen van het gemeen recht, d.i. diegene die gelden voor het beroep tegen verstekvonnissen van de rechtbank van eerste aanleg (art. 443), toegepast te worden (Verbr., 8 mei 1953, *R.W.*, 1953-54, 11 ; *Pas.*, 1953, I, 695, en noot ; *J.T.*, 1953, 373, met noot Ch. V. R. ; — Braas, *o.c.*, II, nr 1367, en de auteurs door hem aangehaald ; — Bontemps, *o.c.*, art. 9, w. 1876, nr 11 ; — Beltjens, *o.c.*, art. 9, w. 1876, nr 45 ; — *P.B.*, Tw. *Appel de justice de paix,* nr 12 ; — *anders :* Namen, 6 juli 1943, *Bull. Ass.*, 1943, 905 ; — Rb. Gent, 19 dec. 1947, verbroken door Verbr., 8 mei 1953, boven vermeld ; — impliciet ook *anders,* al wordt niet speciaal over vonnissen bij verstek gesproken : *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 575).

B. — *Duur, verlenging, schorsing, kortere termijnen.*

381. — De termijn van beroep tegen een vonnis van de vrederechter bedraagt één maand (art. 16 Rv., gew. art. 1 K.B. nr 300, 30 maart 1936).

382. — De termijn wordt berekend van de zoveelste tot daags voor de zoveelste volgens de Gregoriaanse kalender ; de dag van de akte die het uitgangspunt van de termijn bepaalt wordt daarin niet begrepen, wel de vervaldag (art. 1033, eerste en tweede lid Rv. ; — zie boven, nr 367). Slechts wanneer het uitdrukkelijk door de wet bepaald is, is het een vrije termijn.

Voorbeeld : een op tegenspraak gewezen vonnis wordt betekend op 19 juli. Deze dag, aanvangspunt van de termijn, wordt dus niet in de termijn begrepen, maar de vervaldag, 19 augustus, wel : dit is de laatste dag waarop tijdig beroep kan ingesteld worden, en het beroep ingesteld bij beroepsakte betekend op 20 augustus is niet ontvankelijk (Verbr., 5 dec. 1940, *Pas.*, 1940, I, 315 ; — Verbr., 25 sept. 1952, *R.W.*, 1952-53, 669 ; *J.T.*, 1952, 583 ; *Pas.*, 1953, I, 13 ; — Rb. Nijvel, 1 maart 1939, *Revue des Accidents du Travail,* 1939, 103 ; — Rb. Luik, 4 mei 1951, *Jur. Liège,* 1951-52, 44).

Wanneer de laatste dag van de termijn een zondag of een wettelijke feestdag is, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag (art. 1033, derde lid, Rv.).

383. — De termijn wordt niet verlengd wegens de afstand in België (art. 1032 *bis* Rv.).

De personen die buiten België wonen beschikken, buiten de hierboven vermelde termijn van één maand na de betekening van het vonnis, over de termijnen bepaald bij artikel 73 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, behoudens toepassing van artikel 1038 van hetzelfde wetboek (art. 16, tweede lid, Rv., gew. art. 1 K.B. nr 300, 30 maart 1936).

De wet herhaalt dus de regel die ook reeds voorgeschreven was voor de termijn van beroep tegen de vonnissen der rechtbanken van eerste aanleg en der rechtbanken van koophandel (art. 445 Rv. ; — zie boven, nrs 363-364).

Doch geen enkele wetsbepaling maakt uitdrukkelijk artikel 446 toepasselijk op het beroep tegen vonnissen van de vrederechter. Er kan dus twijfel bestaan of diegenen die van 's Rijks grondgebied afwezig zijn wegens dienst te land of ter zee, of die in dienst van de staat werkzaam zijn bij onderhandelingen in het buitenland, over de bijzondere termijn van 1 jaar beschikken, toegekend door artikel 446. Het lijkt echter logisch en billijk, in positieve zin te beslissen (*vgl. R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 591, geschreven onder het oude artikel 446). Het ware inderdaad moeilijk te aanvaarden dat iemand die wegens staatsdienst in het buitenland vertoeft, minder gunstig zou behandeld worden dan een vreemdeling.

384. — De in de nummers 368 en volgende uiteengezette regelen betreffende de schorsing van de termijn van beroep, en de omstandigheden die de termijn beletten in te gaan, gelden ook ten aanzien van het beroep tegen een vonnis van het vredegerecht.

Derhalve wordt de termijn geschorst in geval van overlijden van de veroordeelde partij (zie boven, nrs 368 tot 371) ; en gaat hij niet in, wanneer het vonnis gewezen werd op een vals stuk, of wanneer een partij veroordeeld werd ingevolge het niet voorleggen van een beslissend stuk, door de tegenpartij weerhouden, vooraleer de valsheid erkend of vastgesteld werd, of vooraleer de appellant opnieuw in het bezit gekomen is van het achtergehouden stuk (zie boven, nr 373) ; hij gaat eveneens niet in (of wordt geschorst) in geval van overmacht (zie boven, nr 374).

385. — In verscheidene gevallen bepaalt de wet een kortere termijn van beroep.

a) Wanneer de vordering van de eiser strekt tot het bekomen, vermeerderen, verminderen of afschaffen van onderhoudsgeld, en ingesteld werd volgens de vereenvoudigde rechtspleging, geregeld door artikel 55 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, wordt de door artikel 16 bepaalde termijn herleid tot 15 dagen ; en deze termijn is niet vatbaar voor verlenging wegens de afstand (art. 57 Rv., gew. art. 1 K.B. nr 92, 6 febr. 1935).

Deze verkorte termijn geldt slechts op voorwaarde dat de vordering tot bekomen, vermeerderen, verminderen of afschaffen van onderhoudsgeld ingeleid werd volgens de vereenvoudigde rechtspleging van artikel 55. Werd de vordering door een dagvaarding ingeleid, dan wordt de termijn van artikel 16 toegepast (Verbr., 16 dec. 1938, *Pas.,* 1938, I, 383).

386. — b) Tegen vonnissen door de vrederechter geveld bij toepassing van artikel 214 b van het burgerlijk wetboek, dient het beroep ingesteld te worden binnen de vijftien dagen na de uitspraak, en binnen de vijftien dagen na de kennisgeving, indien het vonnis bij verstek gewezen werd (art. 214 e B.W.). Ook de bepaling van het uitgangspunt van de termijn van beroep wijkt dus af van het gemeen recht (*vgl.* boven, n^r 378).

De termijn van artikel 214 e van het burgerlijk wetboek wordt ook toegepast wanneer het gaat om een vordering strekkende tot wijziging van een vroeger bij toepassing van artikel 214 b gewezen vonnis (Rb. Bergen, 14 juli 1936, *Pas.*, 1936, III, 175).

387. — c) De wet van 28 februari 1882, gewijzigd door de wet van 4 april 1900, betreffende de schadeloosstelling wegens konijnenschade, bepaalt eveneens een termijn van beroep van vijftien dagen, te rekenen van de uitspraak van het vonnis, ook wanneer dit bij verstek geveld werd. Indien het vonnis echter in afwezigheid van de verweerder uitgesproken werd, moet hem binnen de drie dagen bij aangetekend schrijven het dispositief van het vonnis betekend worden (art. 7 *bis*, w. 28 febr. 1882). Bij gebreke daarvan is de gewone termijn van beroep van toepassing (art. 16 Rv.) : dertig dagen vanaf de betekening van het vonnis door de tegenpartij (Rb. Nijvel, 16 nov. 1949, *J.T.*, 1950, 7 ; — *vgl.* Verbr., 5 juli 1934, *Pas.*, 1934, I, 351 ; — zie ook, Tw. *Konijnenschade en Knaagdieren*).

388. — d) De vonnissen waarbij overeenkomstig de wet van 9 augustus 1887 de uitzetting wordt bevolen van huurders van huizen of appartementen tegen geringe huurprijs, wordt gelijkgesteld met een beschikking in kortgeding, en is derhalve slechts voor beroep vatbaar, binnen de vijftien dagen na de betekening van het vonnis (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 581 ; — Rb. Oudenaarde, 3 juni 1895, *P.P.*, XLIII, 896 ; *J.T.*, 1896, 142).

Opgemerkt weze hierbij, dat, sinds het koninklijk besluit n^r 302 van 30 maart 1936, de wet van 9 augustus 1887 practisch alle belang verloren heeft, vermits aan de vrederechter een volstrekt algemene bevoegdheid ter zake der huishuurgeschillen toegekend werd (De Page, IV, n^r 652, blz. 650, voetnoot 5). Men kan zich dan ook afvragen, of de bovenstaande rechtspraak nog zou kunnen aanvaard worden in de huidige stand van de wetgeving.

389. — Wanneer de vrederechter zetelt als werkrechtersraad, bedraagt de duur van de beroepstermijn vijftien dagen. Het is inderdaad de rechtspleging eigen aan de werkrechtersraden die dient toegepast te worden voor de vrederechter die als werkrechtersraad zetelt (Rb. Veurne, 17 febr. 1949, *R.W.*, 1948-49, 984 ; — *Nov., Droit social*, II, n^r 339 ; — zie verder, n^rs 392 en volg.).

390. — In vele gevallen bestaan bijzondere regelen betreffende de beroepstermijnen, evenals nopens de ontvankelijkheid van het beroep in het algemeen. Deze gevallen werden vroeger systematisch behandeld (zie boven, n^rs 121 en volg.).

AFDELING IV. — *Vonnissen van de werkrechtersraden.*

A. — *Vertrekpunt van de termijn.*

391. — De termijn van beroep gaat in vanaf de dag waarop het vonnis door een deurwaarder aan de appellant betekend werd. Dit geldt zowel voor

de vonnissen op tegenspraak als voor die bij verstek (art. 85, derde lid, *in fine,* w. 9 juli 1926). Behoudens de afwijkende bepaling aangaande het uitgangspunt van de termijn van beroep tegen vonnissen die bij verstek geveld werden, gelden de onder n^rs^ 333 en volgende behandelde voorschriften ook ten aanzien van de vonnissen der werkrechtersraden.

B. — *Duur van de termijn.*

392. — De duur van de beroepstermijn bedraagt vijftien dagen (art. 85, derde lid, *in fine,* w. 9 juli 1926).

Dit is geen vrije termijn. Hij wordt berekend op de wijze voorgeschreven door artikel 1033 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (gew. art. 46 K.B. n^r^ 300, 30 maart 1936; — zie boven, n^rs^ 367 en 382).

Deze termijn geldt ook voor het beroep tegen vonnissen van de werkrechtersraad nopens betwistingen bij de verkiezing der ondernemingsraden (Verbr., 22 mei 1953, *Pas.,* 1953, I, 738).

Wanneer de vijftiende dag (of de vijftiende en de zestiende dag) valt op een dag waarop de griffie van de werkrechtersraad ingevolge een wettelijk of reglementair voorschrift niet toegankelijk is voor het publiek, kan het beroep nog op de eerstvolgende werkdag ingesteld worden (W.R. Ber. Brussel, 10 april 1928, *T.S.R.,* 1929, 4; — W.R. Ber. Gent, 15 dec. 1952, *T.S.R.,* 1953, 118; — noot Geysen in *T.S.R.,* 1947, 186; — Van Goethem en Geysen, *Arbeidsrecht,* blz. 376; — *anders,* doch ten onrechte, W.R. Ber. Antwerpen, zonder datum, *R.W.,* 1934-35, 1443; *T.S.R.,* 1936, 20; — W.R. Ber. Antwerpen, 2 dec. 1946, *T.S.R.,* 1947, 186, en noot; *R.W.,* 1946-47, 827; in deze laatste vonnissen wordt het beroep, in de vermelde omstandigheden op de zestiende of zeventiende dag na de betekening ingesteld, niet-ontvankelijk verklaard).

AFDELING V

Betwistingen over de toepasselijke beroepstermijn.

393. — Samenvoeging in één enkele procedure, wegens verknochtheid, van vorderingen die hun oorsprong vinden in een verschillende oorzaak, blijft zonder invloed op de natuur van deze vorderingen. Wanneer voor de verschillende vorderingen verschillende termijnen van beroep gelden, blijft elke vordering onderworpen aan de voor haar voorgeschreven termijn van beroep.

Voorbeeld: de door de curator van een faillissement tegen een derde ingestelde vordering, strekkende tot betaling van geaccepteerde handelseffecten, is niet onderworpen aan de door de wet van 18 april 1851 op het faillissement voorziene bijzondere termijn van vijftien dagen, zelfs wanneer deze vordering gevoegd werd bij de eis tot nietigverklaring van door de gefailleerde ten nadele van de massa gedane betalingen (Gent, 29 april 1932, *Pas.,* 1932, II, 181; — *vgl.* Verbr., 16 maart 1876, *Pas.,* 1876, I, 185; — Verbr., 9 juli 1891, *Pas.,* 1891, I, 202).

In tegenovergestelde zin werd echter ook beslist: wanneer het beroep gericht wordt tegen een vonnis dat uitspraak doet over twee vorderingen van verschillende aard, en één van beide onder toepassing valt van een wet die een bijzondere termijn van

beroep voorschrijft, wordt deze termijn toegepast, bij voorkeur boven de termijn bepaald door het gemeen recht (Verbr., 10 dec. 1936, *Pas.*, 1936, I, 449).

394. — De termijn van beroep wordt bepaald door de aard van het geschil, en niet door de kwalificatie die de rechtbank meende er te moeten aan geven (Verbr., 24 dec. 1925, *Pas.*, 1926, I, 148 ; *J.J.P.*, 1927, 152).

AFDELING VI

Sanctie van het verstrijken van de beroepstermijn.

395. — De sanctie van het verstrijken van de beroepstermijn is de niet-ontvankelijkheid van het te laat ingestelde beroep ; de niet-naleving van de door de wet vastgestelde termijnen heeft het verval van het recht om beroep in te stellen ten gevolge (art. 444 Rv.).

De niet-ontvankelijkheid van het niet tijdig ingestelde beroep is van openbare orde. De rechter in beroep moet het verval derhalve ambtshalve uitspreken en het beroep niet-ontvankelijk verklaren. Het middel van niet-ontvankelijkheid kan ook voor de eerste maal in verbreking ingeroepen worden. De rechtspraak neemt inderdaad aan, dat het hier geen nietigheid van vorm of rechtspleging betreft, die zou kunnen gedekt worden door verweer ten gronde van de geïntimeerde, en evenmin om een verjaring waarvan men zou kunnen afstand doen, maar wel : om een absoluut verval, door de wet voorgeschreven in het belang van de openbare orde, en om een einde te maken aan de processen (Verbr., 21 jan. 1909, *Pas.*, 1909, I, 107, met besluiten procureur-generaal Terlinden ; — Verbr., 28 jan. 1924, *Pas.*, 1924, I, 171 ; — Verbr., 13 mei 1941, *Pas.*, 1941, I, 182 ; — Verbr., 26 mei 1941, *Pas.*, 1941, I, 203 ; — Verbr., 21 okt. 1943, *Pas.*, 1944, I, 15 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 238 ; — Braas, *o.c.*, II, n^r^ 1218 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 163, blz. 304 en volg. ; — Crépon, *o.c.*, II, n^rs^ 1942 en 1949 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r^ 877 ; — *P.B.*, Tw. *Appel civil*, n^r^ 413). Ook het openbaar ministerie dat de termijn van beroep liet voorbijgaan, moet ambtshalve vervallen verklaard worden van het recht van beroep (Luik, 9 jan. 1907, *Pas.*, 1907, II, 157 en 208 ; *B.J.*, 1907, 116 ; — zie boven, n^r^ 362).

Aldus werd beslist dat de geïntimeerde voor het eerst in verbreking kan opwerpen dat de termijn van beroep niet inging op de dag van de betekening, doch wel op de dag van de uitspraak van het vonnis (Cass. fr., 19 juni 1908, *Pas.*, 1909, IV, 15).

Het middel van niet-ontvankelijkheid van het beroep, hoewel niet ingeroepen voor de rechtbank van eerste aanleg zetelend in beroep, wordt, wanneer het in verbreking wordt opgeworpen, aanvaard, wanneer het te laat instellen van het beroep blijkt uit de vaststellingen van de uitspraak in beroep zelf (Verbr., 25 sept. 1952, *Pas.*, 1952, I, 13, met noot R.H. ; *R.W.*, 1952-53, 669).

Wanneer de geïntimeerde nadien incidenteel beroep instelt, kan zulks niet beschouwd worden als een erkenning door de geïntimeerde van de ontvankelijkheid van het te laat ingestelde beroep ; dit ware strijdig met de openbare orde (Gent, 29 mei 1946, *Pas.*, 1946, II, 63).

De rechter in beroep zal eventueel vooraf de grond van het geschil moeten onderzoeken, ten einde de ontvankelijkheid van het beroep te beoordelen (*vgl.* boven, n^r^ 257, 2°, en verder, n^r^ 778).

396. — Ook ten aanzien van de vonnissen van de werkrechtersraad zijn de beroepstermijnen van openbare orde. De werkrechtersraad in beroep moet ambtshalve het beroep niet-ontvankelijk verklaren (W.R. Ber. Brugge, 17 febr. 1948, *T.S.R.*, 1948, 78 ; — W.R. Ber. Brussel, 1 maart 1944, *T.S.R.*, 1944, 359, 1°). Hij kan de appellant niet ontslaan van het verval van het recht om beroep in te stellen (W.R. Ber. Brussel, 17 april 1931, *Pas.*, 1931, II, 158 ; *T.S.R.*, 1932, 165).

TITEL V

VORM VAN HET BEROEP
DE AKTE VAN BEROEP

397. — Het beroep wordt ingesteld op een van de volgende wijzen :

a) in principe door een exploot van deurwaarder, de akte van beroep (art. 456 en 82 *bis* Rv. ; — zie verder, n^rs^ 398 en volg.). Deze akte van beroep zou niet kunnen vervangen worden door een andere formaliteit, b.v. een verklaring onderaan de betekening van het vonnis (Cass. fr., 16 nov. 1937, *D.H.*, 1938, 82).

Uitzonderlijk kan het beroep ingesteld worden :

b) door een verzoekschrift, nl. tegen vonnissen en beschikkingen op verzoekschrift gewezen (zie verder, n^rs^ 458-459).

c) door een verklaring ter griffie, wanneer dit in bijzondere gevallen aldus door de wet bepaald is. Aldus : ter zake van wraking van rechters (art. 392 Rv. ; — zie verder, n^r^ 460) ; ter zake van concordaat tot voorkoming van faillissement (art. 10, eerste lid, en art. 27, vierde lid, w. 25 sept. 1946 op het gerechtelijk akkoord ; — zie verder, n^rs^ 461-462) ; het beroep tegen de vonnissen der werkrechtersraden (art. 85, tweede lid, w. 9 juli 1926 ; — zie verder, n^rs^ 463 en volg.).

HOOFDSTUK I

Beroep door deurwaardersexploot

AFDELING I. — *Inhoud van de akte van beroep.*

§ 1. — Algemeenheden.

398. — De akte van beroep leidt een nieuwe aanleg in ; zij is bijgevolg onderworpen aan dezelfde voorschriften als een exploot van rechtsingang ; de artikelen 61 en volgende van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering zijn van toepassing op de akte van beroep (Gent, 20 febr. 1857, *Pas.*, 1858, II, 12 ; — Brussel, 14 juli 1933, *Pas.*, 1933, II, 162 ; — Gent, 5 jan. 1934, *Jur. Comm. Fl.*, 1934, 69 ; — Gent, 22 maart 1935, *Rev. prat. soc.*, 1936, 255 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 684, blz. 363 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r 2367 ; — *vgl.* art. 343 Ned. Rv. : « het hoger beroep wordt aangevangen door een dagvaarding in dezelfde vorm en met dezelfde vereisten als die in eerste aanleg »).

399. — De niet-naleving van de door artikel 61 en volgende voorgeschreven vormvereisten heeft de nietigheid van de beroepsakte ten gevolge, doch enkel voor zover de tegenpartij daardoor benadeeld werd (art. 173, eerste lid, Rv. ; — Gent, 13 maart 1937, *R.W.*, 1937-38, 248, met advies advocaat-generaal Van der Moere ; — Rb. Luik, 8 dec. 1953, *J.T.*, 1953, 312 ; — zie ook Gent, 11 mei 1953, *R.W.*, 1953-54, 1034 : het hier beslechte geval is datgene waarbij de akte van beroep niet de juiste identiteit van de beheerders van een N.V.-appellante vermeldt ; in het arrest wordt echter onderscheid gemaakt tussen de niet-ontvankelijkheid van het beroep als uitgaande van personen die niet de vereiste hoedanigheid bezitten om beroep in te stellen (zie boven, n^r 191 ; verder, n^rs 417-419), en de nietigheid van de beroepsakte wegens het niet aanwezig zijn van de door art. 61 Rv. voorgeschreven vermeldingen : enkel op dit laatste is art. 173 Rv. toepasselijk).

De nietigheid van de beroepsakte wegens niet-naleving van een der door artikel 61 voorgeschreven vormvereisten is bovendien niet van openbare orde. Zij moet dus door de geïntimeerde *in limine litis* opgeworpen worden, en mag niet ambtshalve door de rechter uitgesproken worden (art. 173, tweede lid Rv. ; — Rb. Luik, 8 dec. 1952, *J.T.*, 1953, 312 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r 3024).

400. — Artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is echter slechts van toepassing op de vormgebreken in de opstel

van het exploot (Braas, *o.c.*, II, n^r 981). Het kan niet ingeroepen worden, wanneer het gaat om de niet-naleving van een essentiële voorwaarde : b.v. het ontbreken van de handtekening van de deurwaarder (Rb. Luik, 8 dec. 1952, *J.T.*, 1953, 312 : in dit geval kan men zelfs niet meer spreken van een akte), of het verstrijken van de termijn van beroep (Braas, *o.c.*, II, n^r 981 : hier is trouwens geen nietigheid van de akte van beroep, doch niet-ontvankelijkheid van het — eventueel regelmatig — ingestelde beroep wegens verstrijken van de termijn), of nog, het niet aanduiden van de appellant, voor zover uit de verdere inhoud van de akte de identiteit van de appellant niet te achterhalen is, of het betekenen van de akte van beroep aan een intussen overleden tegenpartij (Gent, 4 dec. 1950, *R.W.*, 1950-51, 878).

Er dient aldus een onderscheid gemaakt te worden, in het algemeen, tussen het volledig ontbreken van de voorgeschreven vermeldingen, en gebrekkigheid of onvolledigheid van deze vermeldingen. In het eerste geval, dat zich overigens klaarblijkelijk zelden zal voordoen, is de akte nietig en zelfs onbestaande, zonder dat daartoe enige bijzondere benadeling dient bewezen te worden, en deze nietigheid zal niet kunnen gedekt worden. Inderdaad, in zulk geval is de tegenpartij in elk geval geschaad, vermits bij veronderstelling de volstrekt ontbrekende vermelding door de verdere inhoud van de beroepsakte niet te achterhalen is, en dus de voorgeschreven aanduiding aan de geïntimeerde onbekend blijft (b.v. identiteit van de appellant of van de geïntimeerde volledig weggelaten, aanduiding van het aangevochten vonnis vergeten, ontstentenis van stelling van pleitbezorger, enz.). In principe is in zulk geval een nieuwe beroepsakte nodig (zie echter ook verder, n^r 403 : het gebrek kan hersteld worden zolang de beroepstermijn nog niet verstreken is).

Wanneer echter de voorgeschreven vermeldingen, hoewel op gebrekkige wijze, wel in de beroepsakte voorkomen, zal, bij toepassing van artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering de akte van beroep niet nietig zijn, indien de geïntimeerde daardoor niet in twijfel kon gebracht worden (b.v. omtrent de identiteit van de appellant, het aangevochten vonnis, enz. ; — zie hieromtrent, Tw. *Exploot ;* Tw. *Rechtspleging in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel*).

401. — Anderzijds bepaalt artikel 173 uitdrukkelijk dat geen afbreuk gedaan wordt aan de bepalingen van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken : de akte van beroep moet opgesteld worden in de taal van de aangevochten beslissing, op straf van nietigheid ; en deze nietigheid moet ambtshalve uitgesproken worden (Tw. *Taalgebruik in gerechtszaken,* n^rs 238-240).

402. — Artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is niet toepasselijk wanneer het gaat om een niet-ontvankelijkheid, voortspruitende uit het ontbreken van de passende hoedanigheid van de appellant of de geïntimeerde : het betreft hier immers niet een nietigheid van de beroepsakte, doch wel een grond van niet-ontvankelijkheid, waarbij het zonder belang is of de tegenpartij geschaad is of niet (zie boven, n^rs 183 en volg. ; — *vgl.* Gent, 11 mei 1953, *R.W.*, 1953-54, 1034, waarin dit onderscheid duidelijk gemaakt wordt : *in casu* was daar echter enkel de nietigheid ingeroepen van de beroepsakte betekend ten verzoeke van een N.V., met vermelding van beheerders die reeds voor de betekening vervangen waren ; op deze nietigheid acht het hof art. 173 toepasselijk). Doch anderzijds kan de afwezigheid der vereiste hoedanigheid ook niet ambtshalve ingeroepen worden (*vgl.* verder, n^r 675).

403. — Een oorzaak van nietigheid wegens niet naleving van een vormvoorwaarde kan steeds hersteld worden zolang de termijn van beroep niet verstreken is, doch enkel gedurende deze termijn (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 166, blz. 309, en n^r 171, blz. 328).

404. — De akte van beroep moet geregistreerd worden. Het ontbreken van registratie brengt echter niet de nietigheid van het exploot mede, doch geeft enkel aanleiding tot een fiscale boete, en eventueel tot strafrechtelijke vervolgingen (Brussel, 21 febr. 1953, *R.W.*, 1952-53, 1234 ; *Rec. gén.*, 1953, 225, met noot P. D. : dit arrest beslist overigens ook dat een akte van beroep, betekend ten verzoeke van de R.M.Z., niet vrijgesteld is van registratie, vermits een wet, *i.c.* de registratiewet, niet door een ministerieel besluit kan gewijzigd worden).

405. — De akte van beroep tegen een vonnis van de vrederechter vertoont enkele eigen kenmerken (art. 82 *bis* Rv.) :

a) de stelling van pleitbezorger is facultatief ;

b) er moet dagvaarding gegeven worden voor een bepaalde kamer van de rechtbank ;

c) zij moet dag en uur van verschijning vermelden (zie verder, n^rs^ 447 en volg.).

406. — De nietigheid van de akte van beroep wegens een vormgebrek wordt niet gedekt door de enkele omstandigheid dat dezelfde nietigheid, die reeds voorkwam in de inleidende dagvaarding, in eerste aanleg niet opgeworpen werd (zie o.m. Brussel, 4 maart 1908, *Pas.*, 1908, II, 334 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r^ 2695 ; — *vgl.* ook verder, n^r^ 417).

§ 2. — Verplichte vermeldingen.

407. — De kwestie van de vermeldingen die de akte van beroep moet bevatten, wordt hier slechts bestudeerd voor zover het de akte van beroep in het bijzonder betreft. Voor een meer algemene studie weze verwezen naar het Tw. *Exploot.*

A. — *Verplichte vermeldingen, gemeen aan alle akten van beroep.*

(*Vgl.* Zwendelaar, *Formulaire annoté,* II, n^r^ 596 ; — Zwendelaar, *Formulierboek,* II, n^r^ 596).

1. Datum van de akte.

408. — De datum van de akte van beroep laat toe, na te gaan of zij niet betekend werd op een dag die een wettelijke feestdag is (art. 63 Rv.), en of zij tijdig betekend werd.

Te laat ingesteld beroep moet immers door de rechter in beroep ambtshalve niet-ontvankelijk verklaard worden (art. 444 Rv. ; — zie boven, n^r^ 395).

Betekening op een wettelijke feestdag brengt geen nietigheid mede van het exploot, doch geeft wel aanleg tot boete ten laste van de deurwaarder (art. 1030 Rv. ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 420, blz. 174).

Hierbij weze opgemerkt dat, naar luid van artikel 63 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, alleen de voorzitter van de burgerlijke rechtbank eventueel toelating kan verlenen om de beroepsakte op een wettelijke feestdag te betekenen, zelfs al geldt het een beroep dat ingesteld wordt voor het hof van beroep (*R.P.D.B.*, Tw. *Exploit,* n^r^ 507).

409. — Wanneer de akte van beroep, en namelijk het origineel, niet gedagtekend is, is de beroepsakte in principe nietig (Rb. Luik, 8 dec. 1952, *J.T.*, 1953, 312) ; doch wanneer de tegenpartij hierdoor niet geschaad wordt, kan deze nietigheid niet ingeroepen worden ; zij kan evenmin ambtshalve ingeroepen worden (zelfde vonnis ; — art. 173 Rv.) ; dit voor zover uit de andere gegevens van de akte van beroep, b.v. registratie, kan afgeleid worden dat het beroep tijdig ingesteld werd, vermits de rechter in beroep dit ambtshalve moet onderzoeken (*vgl.* boven, nr 408).

De akte van beroep is eveneens nietig, wanneer de datum niet op de kopie voorkomt, en de overige vermeldingen in de tekst ervan niet toelaten de ontbrekende datum aan te vullen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 196 ; — Gent, 14 juli 1905, *Pas.*, 1907, II, 310). De kopie vervangt inderdaad het origineel ten opzichte van de betekende, en de nietigheid van de kopie wordt niet gedekt door de regelmatigheid van het origineel (zie Tw. *Exploot*).

Werd de akte van beroep tijdig betekend, dan heeft een louter materiële vergissing niet de nietigheid van de akte van beroep tot gevolg, indien de belangen van de tegenpartij niet geschaad werden. Dit zal het geval zijn, wanneer de geïntimeerde de dwaling door de andere gegevens van de akte kan herstellen (art. 173 Rv. ; — Rb. Dendermonde, 22 dec. 1934, *R.W.*, 1934-35, 590). De vernietiging van de fiscale zegel zal nochtans niet als element van aanduiding van de datum kunnen ingeroepen worden, daar deze vernietiging ook vóór de betekening kan geschieden (Rb. Dendermonde, *l.c.*).

410. — Omstreden wordt de vraag of de akte van beroep nietig is, wanneer de datum van het origineel en die van de kopie verschillen. Meestal wordt aangenomen, dat de akte van beroep in zulk geval niet nietig is, wanneer beide data binnen de termijn van beroep vallen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 196, met verwijzing naar Algiers, 19 mei 1908, *Rec. Dall.*, 1909, 2, 51). Sommigen houden echter voor dat een verschil in datum tussen kopie en origineel gelijk staat met het ontbreken van de datum (Braas, *o.c.*, II, nr 862, voetnoot 3/, met verwijzing naar Cass. fr., 15 maart 1939, *D.H.*, 1939, 244).

2. Naam, voornamen, beroep en woonplaats van de appellant.

411. — De akte van beroep moet naam, voornamen, beroep en woonplaats van de appellant vermelden. Het volkomen ontbreken van de aanduiding van de appellant zou meebrengen dat de akte van beroep als niet-bestaande dient aangezien te worden (zie boven, nr 400 ; — zie ook Tw. *Exploot*).

412. — Wanneer de appellant in verscheidene hoedanigheden beroep instelt, b.v. in persoonlijke naam, in zijn hoedanigheid van hoofd der wettelijke huwgemeenschap bestaande tussen hem en zijn echtgenote, en in zijn hoedanigheid van vader wettelijke vertegenwoordiger van zijn minderjarige kinderen, moet de akte van beroep deze verschillende hoedanigheden vermelden. Bij ontstentenis van zulke vermelding wordt de appellant geacht slechts in zijn persoonlijke naam beroep ingesteld te hebben (Luik, 13 dec. 1928, *Jur. Liège*, 1929, 26).

Indien nochtans vaststaat dat de geïntimeerde zich niet heeft kunnen vergissen nopens de hoedanigheden waarin de appellant beroep instelde, en zijn belangen

derhalve geenszins konden geschaad worden door onzekerheid betreffende de draagwijdte van de beroepsakte, en namelijk wanneer de vergetelheid of de vergissing klaarblijkelijk is, zal volgens een recente rechtspraak de akte van beroep rechtsgeldig verklaard worden, ook al wordt door de geïntimeerde de nietigheid ervan opgeworpen (Gent, 14 juli 1952, *R.W.*, 1952-53, 600, met advies advocaat-generaal Matthijs, en met noot Jan Ronse).

Voormeld arrest had zich namelijk uit te spreken over de rechtsgeldigheid van een beroepsakte, waarin niet uitdrukkelijk vermeld was, dat de tweede appellant optrad in zijn hoedanigheid van medevoogd over een minderjarig kind. Doch bij het aangevochten vonnis was die appellant juist in die hoedanigheid, en alleen in die hoedanigheid, veroordeeld geworden. Er kon derhalve geen twijfel over bestaan, dat die appellant bedoeld had in die hoedanigheid beroep in te stellen, hetgeen bovendien ook duidelijk bleek uit de aard en de omschrijving van de door appellant gevorderde bedragen.

Deze rechtspraak kan in verband gebracht worden met zekere arresten van het hof van verbreking inzake interpretatie van rechterlijke akten: de feitenrechter mag op soevereine wijze een akte interpreteren, op voorwaarde dat deze interpretatie verantwoord weze (Verbr., 13 juli 1939, *Pas.*, 1939, I, 366), d.w.z. dat zij afgeleid zij uit de bestanddelen van de akte zelf, en dat de verklaring niet tegenstrijdig zij met de andere elementen van de rechtspleging (Verbr., 10 febr. 1949, *Pas.*, 1949, I, 116; — *vgl.* hieromtrent ook Ronse, Jan, *Aanspraak op schadeloosstelling uit onrechtmatige daad,* n^r^ 329, blz. 230-231).

413. — De akte van beroep, waarin één der voorgeschreven aanduidingen betreffende de identiteit van de appellant niet of op verkeerde wijze vermeld is, zal nietig zijn, indien daardoor een ernstige twijfel kan ontstaan nopens de juiste identiteit van de appellant, en voor zover de andere vermeldingen van het exploot niet toelaten de vergissing of weglating te herstellen of aan te vullen (Gent, 26 juli 1916, *Pas.*, 1917, II, 311; — Gent, 10 dec. 1891, *Pas.*, 1893, II, 107; *B.J.*, 1892, 263; — zie verder, n^rs^ 414 en volg.).

Is er geen twijfel mogelijk, dan is de beroepsakte niet nietig (art. 173 Rv.).

414. — De akte van beroep moet de werkelijke woonplaats van de appellant aangeven. Het vermelden van de verblijfplaats is niet voldoende (Gent, 18 febr. 1892, *Pas.*, 1892, II, 263; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 199; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 167, blz. 310, voetnoot 5; — *vgl.* Chauveau sur Carré, *o.c.*, *question* 300). Evenmin het vermelden van de gekozen woonplaats (Gent, 7 febr. 1891, *Pas.*, 1891, II, 261).

Het louter vermelden van een grote stad, b.v. New-York, als woonplaats, zonder nadere aanduiding van de wijk, is onvoldoende (Brussel, 27 nov. 1900, *Pas.*, 1901, II, 49; — Brussel, 6 jan. 1911, *P.P.*, 1914, 115; *B.J.*, 1911, 178).

Nochtans zal de onjuiste vermelding van de woonplaats van de appellant de geldigheid van de akte van beroep niet aantasten, indien de geïntimeerde er niet door geschaad is, m.a.w., wanneer de andere vermeldingen van de beroepsakte hem toelaten de appellant voldoende te identificeren (Gent, 10 dec. 1891, *Pas.*, 1893, II, 107; — Brussel, 14 juni 1952, *J.T.*, 1953, 383, met noot G. Lermusiaux; — Brussel, 1 juni 1953, *J.T.*, 1953, 672, met noot G. Lermusiaux).

415. — Moeten steeds beschouwd worden als vormgebreken die de tegenpartij niet kunnen benadelen, en die bijgevolg de nietigheid van de akte van beroep niet kunnen ten gevolge hebben (zie boven, n^r^ 399): een dwaling in de schrijfwijze van de naam van de appellant, mits deze verkeerde schrijfwijze geen onzekerheid nopens de identiteit van de appellant ten gevolge heeft (Gent, 27 nov. 1880, *Pas.*,

1881, II, 91) ; hetzelfde geldt, zoals gezegd, wat betreft de verkeerde aanduiding van de woonplaats (zie boven, nr 414) ; het niet aanduiden van het beroep van de appellant tenslotte, brengt geenszins de nietigheid van de beroepsakte mede, wanneer overigens geen twijfel mogelijk is nopens de identiteit van de appellant (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 167, blz. 310, voetnoot 4) ; het beroep is dan ook de minst belangrijke van de verschillende vermeldingen door de wet voorgeschreven tot aanduiding van de identiteit van de appellant (Crépon, *o.c.*, II, nr 2495).

416. — Het niet vermelden van het nummer van inschrijving in het handelsregister, daar waar het gaat om een appellant-handelaar, brengt noch de nietigheid van de akte van beroep noch de niet-ontvankelijkheid van het beroep mede, voor zover de appellant zich slechts verdedigt tegen een vordering van de geïntimeerde (oorspronkelijk eiser), zonder een wedereis in te stellen (Gent, 28 mei 1931, *Pas.*, 1932, II, 116 ; *Jur. Comm. Fl.*, 1932, 71 ; — Luik, 23 febr. 1938, *Jur. Liège*, 1938, 179 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Commerce-Commerçant*, nrs 439-449 ; — zie ook, Fredericq, *Traité de droit commercial belge*, I, nr 118, blz. 222-223).

417. — De akte van beroep, betekend op aanzoek van een rechtspersoon, b.v. een naamloze vennootschap, moet op straf van nietigheid de naam, voornamen, beroep en woonplaats vermelden van de natuurlijke personen die de bevoegdheid hebben, de vennootschap voor het gerecht te vertegenwoordigen, d.w.z. de leden van de raad van beheer (Verbr., 27 april 1931, *Pas.*, 1931, I, 158, litt. B ; — Verbr., 7 maart 1935, *Pas.*, 1935, I, 181 ; — Brussel, 19 dec. 1934, *P.P.*, 1935, 21 ; — Gent, 22 maart 1935, *Jur. Comm. Fl.*, 1935, 129 ; *Rev. prat. soc.*, 1936, 255, en noot ; — Brussel, 7 maart 1936, *P.A.*, 1936, 310 ; — Brussel, 17 nov. 1951, *J.T.*, 1952, 323).

Aldus zal de beroepsakte nietig zijn, wanneer de vermelde beheerders overleden of ontslagnemend zijn (Brussel, 6 juni 1921, *Pas.*, 1921, II, 140 ; *Rev. prat. soc.*, 1922, 201), of wanneer de in de beroepsakte vermelde beheerders niet in voldoende aantal zijn om de vennootschap te vertegenwoordigen (Cass. fr., 4 jan. 1922, *Pas.*, 1923, II, 176).

Deze nietigheid kan opgeworpen worden, zelfs wanneer de inleidende dagvaarding hetzelfde gebrek vertoonde, en dit in eerste aanleg niet opgeworpen werd : het beroep is immers een nieuwe aanleg (zie boven, nr 406 ; — Brussel, 4 maart 1908, *Pas.*, 1908, II, 334 ; — Gent, 29 juli 1909, *P.P.*, 1909, nr 1093 ; — Brussel, 22 juli 1922, *Pas.*, 1922, II, 194 ; — *vgl.* Crépon, *o.c.*, II, nr 2695).

418. — Van de hierboven vermelde regel (zie boven, nr 417) kan slechts afgeweken worden, wanneer de standregelen van de vennootschap aan één of meer beheerders de bevoegdheid verlenen de vennootschap in rechte te vertegenwoordigen (Brussel, 19 dec. 1934, *J.T.*, 1935, 47 ; — zie Tw. *Exploot ;* Tw. *Vennootschap*).

Deze bevoegdheid moet uitdrukkelijk en ondubbelzinnig gegeven worden. Voldoende is daartoe niet, de vaak voorkomende bepaling dat « de rechtsvorderingen in naam van de vennootschap zullen ingesteld worden door de beheerraad, op vervolging en benaarstiging van één der beheerders (of : de afgevaardigde-beheerder) ». In dat geval vertegenwoordigt alleen de beheerraad de vennootschap in rechte ; de afgevaardigde-beheerder of één der beheerders kan slechts de uitvoeringshandelingen verrichten vereist voor de voortzetting van het geding (Brussel, 14 juli 1933, *Pas.*, 1933,

II, 162 ; *P.A.*, 1933, 188 ; — *vgl.* Hrb. Brussel, 9 maart 1949, *Jur. Comm. Brux.*, 1949, 151 ; — *anders :* Luik, 24 jan. 1906, *Rev. prat. soc.*, 1906, nr 1725, blz. 244 ; — Brussel, 4 dec. 1948, *J.T.*, 1949, 43 ; *Rev. prat. soc.*, 1949, nr 409 (impliciete oplossing)).

419. — Nopens de vraag of, ten aanzien van de nietigheid voortspruitend uit het niet vermelden van de namen enz. van de leden van de beheerraad van een vennootschap (of het onvolledig of onjuist vermelden van de samenstelling van de beheerraad), artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering dient toegepast te worden, bestaat nogal verwarring.

Sommige beslissingen verklaren de akte van beroep volstrekt nietig (aldus Brussel, 7 juli 1952, *J.T.*, 1953, 194 ; *Rev. prat. soc.*, 1954, 175). Andere nemen aan, dat er geen nietigheid is, wanneer de tegenpartij niet geschaad is, nl. wanneer geen verwarring of vergissing mogelijk was (Verbr., 10 mei 1948, *Rev. prat. soc.*, 1949, 152 ; — Gent, 11 mei 1953, *R.W.*, 1953-54, 1034).

In feite echter kan tegen het beroep, ingesteld op aanzoek van een vennootschap door een beroepsakte waarin de namen en identiteit van de leden van de beheerraad niet of slechts gedeeltelijk vermeld worden, een dubbele opwerping gemaakt worden : vooreerst kan de geïntimeerde opwerpen dat de in de akte van beroep wel vermelde personen die optreden voor de vennootschap daartoe niet de vereiste hoedanigheid hebben, vermits alleen de voltallige beheerraad gerechtigd is voor de vennootschap in rechte op te treden : in dat geval wordt niet de nietigheid van de akte van beroep, doch wel de niet-ontvankelijkheid van het beroep wegens het ontbreken van de vereiste hoedanigheid bij de appellant opgeworpen. En hiertegen kan artikel 173 natuurlijk niet ingeroepen worden : dit is enkel van toepassing op de nietigheden van de akte van rechtspleging.

Anderzijds kan de geïntimeerde zich beroepen op het vormgebrek in de akte van beroep, bestaande in de onvolledige of onjuiste aanduiding van de appellant, en de daaruit voortspruitende nietigheid van deze akte. In dat geval is artikel 173 wel toepasselijk, en zal de nietigheid gedekt zijn door het feit dat de geïntimeerde er niet door geschaad wordt.

En vermits de niet-ontvankelijkheid wegens gebrek aan hoedanigheid niet van openbare orde is, en dus niet ambtshalve door de rechter mag opgeworpen worden (zie Tw.*Rechtsvordering*), zal in dit laatste geval (wanneer de geïntimeerde niet terzelfder tijd het ontbreken van de vereiste hoedanigheid opwerpt) de rechtspleging regelmatig moeten verklaard worden (Gent, 11 mei 1953, *R.W.*, 1953-54, 1034 ; — Verbr., 10 mei 1948, *Rev. prat. soc.*, 1949, 152 ; *Pas.*, 1948, I, 311 : zowel in het arrest van het hof van verbreking als in het arrest van het hof te Gent wordt zeer duidelijk het onderscheid gemaakt).

De arresten en vonnissen die spreken van een « absolute nietigheid » van de akte van beroep zijn dus ofwel als onjuist te beschouwen, ofwel bezigen zij een verkeerde terminologie, en bedoelen zij in feite niet-ontvankelijkheid wegens het ontbreken van de vereiste hoedanigheid bij de appellant, waar zij spreken van nietigheid van de akte van beroep.

3. Aanduiding van de geïntimeerde.

420. — De aanduiding van de geïntimeerde in de akte van beroep is onmisbaar : hij moet immers weten dat het exploot voor hem bestemd is.

Het volstaat echter dat de geïntimeerde op zulkdanige wijze aangeduid is, dat hij er niet kan aan twijfelen dat hij het is die bedoeld wordt. Voldoende is daartoe, de vermelding van naam en woonplaats van de geïntimeerde. De appellant heeft het recht, de voornamen of de feitelijke verblijfplaats van de geïntimeerde niet te kennen (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 167, blz. 311 en 312, voetnoten 7/, 8/ en 9/).

Op de nietigheid voortspruitend uit onvolledige of onjuiste vermelding van de identiteit van de geïntimeerde, is artikel 173 toepasselijk: is de geïntimeerde er niet door geschaad, en verschijnt hij nl. en verdedigt zich nopens de grond van de zaak, dan is het beroep geldig.

421. — Is de geïntimeerde een vennootschap met rechtspersoonlijkheid, dan volstaat de aanduiding van de maatschappelijke naam en zetel. De appellant kan niet verplicht worden, b.v. de leden van de beheerraad van de vennootschap bij name aan te duiden (Luik, 13 nov. 1911, *Jur. Liège*, 360; — Brussel, 6 juni 1921, *Pas.*, 1921, II, 140). Het is zelfs niet nodig de aard van de vennootschap te vermelden (Hrb. Namen, 3 febr. 1921, *Jur. Liège*, 1921, 112; dit vonnis wijst er in zijn motieven o.m. op dat geen enkele wetsbepaling op straf van nietigheid voorschrijft dat de aard van de gedagvaarde vennootschap moet vermeld worden), mits daardoor natuurlijk geen verwarring kan teweeg gebracht worden; dit geldt overigens vooral wanneer de gedaagde vennootschap nooit aan de eiser haar juiste aard heeft bekend gemaakt (Hrb. Namen, *l.c.*).

Hetzelfde geldt trouwens voor een feitelijke vennootschap: wanneer het beroep tegen zulke vennootschap ingesteld wordt door een derde die de geldigheid ervan verkiest, dient enkel de maatschappelijke naam van die vennootschap, en haar maatschappelijke zetel, vermeld te worden, niet de identiteit van de feitelijke vennoten (*vgl.* Tw. *Vennootschappen (feitelijke vennootschappen en schijnvennootschappen)*, nr 104).

422. — De kwestie van de aanduiding van de geïntimeerde staat vanzelfsprekend in nauw verband met de betekening van de akte van beroep. Hier weze dan ook verwezen naar de uiteenzetting nopens deze betekening (zie boven, nrs 228 en volg., en verder, nrs 451 en volg.).

4. Het voorwerp van de eis in beroep.

423. — De vordering in beroep strekt tot hervorming van het vonnis dat de besluiten van de appellant in eerste aanleg niet volledig inwilligde; daarin bestaat dus het voorwerp van de eis in beroep (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 231). Derhalve moet de akte van beroep aanduiden tegen welk vonnis het beroep gericht is.

424. — a) Aanduiding van het vonnis waartegen het beroep gericht is.

De geïntimeerde moet in de akte van beroep zelf een voldoende aanduiding vinden van het voorwerp van de eis in beroep (Verbr., 6 nov. 1924, *Pas.*, 1925, I, 8; — Brussel, 19 okt. 1929, *J.T.*, 1929, 709; *P.P.*, 1930, 8 en 161). Gewoonlijk wordt het aangevochten vonnis aangeduid door de vermelding van de rechtbank die het velde, en de datum. De vermelding van de datum is echter niet essentieel, voor zover geen twijfel mogelijk is nopens het vonnis waartegen het beroep is gericht (zie verder, nr 427).

425. — Wanneer op dezelfde dag tussen dezelfde partijen meer dan één vonnis gewezen werd door dezelfde rechtbank, is de akte van beroep, die slechts vermeldt dat het beroep wordt ingesteld tegen « een vonnis » gewezen op voormelde dag door de eerste rechter, nietig, voor zover geen enkele omstandigheid toelaat de onduidelijkheid van de akte betreffende het aangevochten vonnis aan te vullen (Brussel, 6 jan. 1900, *Pas.*, 1900, II, 301 ; — Brussel, 18 nov. 1933, *Pas.*, 1934, II, 82 ; — zie ook : Poitiers, 29 jan. 1906, *Pas.*, 1906, IV, 112 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 167, blz. 314, voetnoot 21 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 604, blz. 363).

426. — In dit geval is de akte van beroep echter geldig, wanneer bestanddelen van de zaak geen twijfel laten nopens de vraag tegen welk vonnis het beroep gericht werd (Brussel, 20 febr. 1935, *R.W.*, 1934-35, 1188 ; — Luik, 31 maart 1953, *Jur. Liège*, 1953-54, blz. 63 ; — Cass. fr., 14 nov. 1898, *Rec. Dall.*, 1899, 1, 65, en noot ; — Brussel, 2 febr. 1955, *R.W.*, 1954-55, 1340).

Dit is namelijk het geval :

1) wanneer slechts één der tussen de partijen gewezen vonnissen aan de appellant betekend werd.

De geïntimeerde moet weten dat de appellant de bedoeling had, het beroep in te stellen tegen het hem betekende vonnis, het enige dat wettelijk te zijner kennis gebracht werd (Brussel, 19 okt. 1929, *J.T.*, 1929, 709 ; *P.P.*, 1930, 8 en 161 ; — Brussel, 2 aug. 1930, *J.T.*, 1930, 649 ; *P.P.*, 1930, 492 ; — Brussel, 30 dec. 1933, *R.W.*, 1933-34, 333 ; — Brussel, 30 sept. 1933, *Pas.*, 1934, II, 150 ; — Brussel, 20 febr. 1935, *R.W.*, 1934-35, 1188 ; — Brussel, 2 febr. 1955, *R.W.*, 1954-55, 1340).

2) wanneer slechts één der vonnissen vatbaar was voor beroep.

B.v. één der vonnissen werd in laatste aanleg gewezen, en is niet vatbaar voor beroep *defectu summæ*, of de appellant heeft berust in één van beide vonnissen : het beroep is dan klaarblijkelijk gericht tegen het andere, dat vatbaar is voor beroep (Luik, 24 jan. 1933, *Pas.*, 1933, II, 177 ; — Brussel, 6 okt. 1950, *J.T.*, 1950, 625, met noot R. Philips ; noot Lermusiaux bij Brussel, 6 okt. 1950, *J.T.*, 1951, 170).

Anderzijds is het mogelijk de vergetelheid te herstellen door in een nieuw exploot aan de geïntimeerde te laten weten tegen welk vonnis precies beroep ingesteld werd, mits dit binnen de termijn van beroep geschiede (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 220).

427. — Een vergissing betreffende de datum van het aangevochten vonnis heeft niet de nietigheid van de akte van beroep ten gevolge, wanneer de geïntimeerde daardoor niet kon in dwaling gebracht worden betreffende het voorwerp van de eis in beroep, en nl. betreffende het vonnis waartegen het beroep gericht is. Het is de feitenrechter die hier soeverein over beslist (Brussel, 17 dec. 1930, *J.T.*, 1931, 153 ; *P.P.*, 1931, 97 ; — Brussel, 14 juni 1952 en 1 juni 1953, *J.T.*, 1954, 231, met noot G. Lermusiaux ; — Verbr., 6 nov. 1924, *Pas.*, 1925, I, 8 ; — *vgl.* Gent, 16 juni 1922, *B.J.*, 1923, 157 ; — Braas, *o.c.*, II, n^r 1220, voetnoot 1).

Aldus zal de beroepsakte niet nietig zijn, wanneer de andere gegevens van deze akte alle twijfel wegnemen nopens de identiteit van het aangevochten vonnis (Rb. Luik, 6 maart 1937, *Jur. Liège*, 1937, 214). Hetzelfde geldt wanneer de vergissing nopens de datum van het aangevochten vonnis hersteld wordt door een latere, nog binnen de beroepstermijn betekende

akte, of zelfs in besluiten die binnen de termijn van beroep betekend werden (Brussel, 6 juni 1921, *Pas.*, 1921, II, 140 ; — Brussel, 5 febr. 1951, *R.W.*, 1950-51, 1101 ; *J.T.*, 1951, 420, met noot Lermusiaux ; — *vgl.* boven, n^r 426, *in fine*).

428. — b) Het beroep mag in principe slechts tegen één enkel vonnis gericht zijn.

1) Het is niet mogelijk, door eenzelfde akte van beroep tegen twee of meer vonnissen in verschillende processen tussen de betrokken partijen gewezen, beroep in te stellen. Dergelijke beroepsakte ware nietig : de appellant kan immers niet op eigen initiatief twee of meer afzonderlijke procedures verenigen (Verbr., 14 mei 1903, *B.J.*, 1903, 899, met besluiten eerste advocaat-generaal Terlinden ; *Pas.*, 1903, I, 212 ; — Gent, 30 jan. 1935, *Jur. Comm. Fl.*, 1935, 17 ; — Luik, 3 juni 1936, *Pas.*, 1937, II, 66 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^rs 2404 en volg. ; — *anders :* Brussel, 15 april 1931, *B.J.*, 1931, 427, met afwijkend advies van advocaat-generaal Colard : volgens dit laatste arrest kan het hof echter steeds de splitsing bevelen van de geschillen die de appellant heeft samengevoegd). Er werd zelfs beslist dat deze nietigheid ambtshalve zou moeten opgeworpen en uitgesproken worden (Verbr., 14 mei 1903, *l.c.* ; — Luik, 3 juni 1936, *l.c.*, motieven : het hof onderzoekt hier ambtshalve deze kwestie).

Hier moeten immers dezelfde regelen toegepast worden als ter zake van dagvaardingen in verscheidene afzonderlijke geschillen (Verbr., 14 mei 1903, *B.J.*, 1903, 899) : bij éénzelfde exploot kan slechts één vordering ingesteld worden, tenware de verschillende eisen met elkander verknocht zouden zijn (*vgl.* besluiten eerste advocaat-generaal Terlinden voor Verbr., 14 mei 1903, *l.c.*, en de aldaar aangehaalde referenties ; — zie Tw. *Exploot ;* Tw. *Rechtspleging in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel*).

Het spreekt echter van zelf dat, wanneer het verschillende vonnissen betreft, die in éénzelfde procedure tussen de partijen gewezen zijn (b.v. tussenvonnis en eindvonnis), het beroep tegen al die vonnissen bij een zelfde exploot mag ingesteld worden.

2) Het hierbovenvermelde beginsel geldt echter niet wanneer de aangevochten vonnissen uitspraak doen over verknochte vorderingen (Gent, 30 jan. 1935, *Jur. Comm. Fl.*, 1935, 17, motieven ; — Gent, 5 jan. 1934, *Jur. Comm. Fl.*, 1934, 69, met noot F. D.), die b.v. hun oorsprong vinden in dezelfde titel (Luik, 3 juni 1936, *Pas.*, 1937, II, 66) ; m.a.w. wanneer het in feite tussen de partijen om één en hetzelfde geschil gaat (Gent, 16 maart 1889, *Pas.*, 1889, II, 361 ; — Verbr., 23 nov. 1905, *Pas.*, 1906, I, 47), en de verschillende vorderingen door één enkele dagvaarding hadden kunnen ingesteld worden (Luik, 3 juni 1936, *l.c.* ; — Verbr., 14 mei 1903, *l.c.*).

Er weze hierbij opgemerkt, dat, behalve wanneer de vorderingen dezelfde oorzaak hebben, elk van die vonnissen op zichzelf vatbaar moet zijn voor beroep : men mag de bedragen van de onderscheidene vonnissen niet samentellen om de aanleg te bepalen, en aldus eventueel boven het bedrag van de laatste aanleg te geraken (Rb. Brussel, 22 april 1885, *B.J., 1885, 1510).* Boven werd er trouwens reeds op gewezen, dat verknochtheid alleen niet voldoende is om het bedrag der in één vonnis beslechte vorderingen te mogen samentellen ten einde de aanleg te bepalen : daartoe is eenheid van oorzaak vereist (zie boven, n^r 55).

Wanneer de eerste rechter zelf reeds de verschillende vorderingen samengevoegd heeft, en er uitspraak over deed in één enkel vonnis, kan het beroep natuurlijk ingesteld worden door middel van één enkele akte van beroep (Rb. Charleroi, 7 juni 1941, *Bull. Ass.*, 1941, 671 ; — Luik, 8 juni 1910, *Pas.*, 1910, II, 405 ; *J.T.*, 1910, 1244 ; *P.P.*, 1911, 220).

3) Sommige recente beslissingen gingen zelfs nog verder, en verklaren het beroep, ingesteld door middel van één beroepsakte tegen verscheidene vonnissen in identieke zaken, regelmatig en ontvankelijk voor zover de geïntimeerde daardoor niet geschaad is (art. 173 Rv. ; — zie Brussel, I^e^ Kamer, zonder datum, *J.T.*, 1950, 281, aangehaald door G. Lermusiaux : het betrof hier drie vorderingen, ingesteld door legatarissen tegen de wettige erfgenamen van de testateur, tot afgifte van hun legaten). Deze rechtspraak lijkt echter moeilijk aanvaardbaar (zie hierboven, zelfde n^r^).

429. — c) De akte van beroep moet echter niet de middelen en grieven vermelden waarop de appellant zich steunt om de hervorming van het vonnis te vorderen, m.a.w. de akte van beroep moet niet gemotiveerd zijn (Verbr., 11 febr. 1907, *Pas.*, 1907, I, 117 ; — Rb. Charleroi, 22 april 1937, *Pas.*, 1938, III, 5 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 684, blz. 363 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 167, blz. 317 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, *question* 1648 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 232).

Artikel 456 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering behelsde aanvankelijk een zinsnede die de appellant verplichtte, in de akte van beroep bondig zijn grieven te vermelden. In de definitieve redactie van artikel 456 is deze zinsnede verdwenen (zie Locré, XXII, blz. 30 en 78). En anderzijds bepaalt artikel 462 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering dat de appellant de grieven die hij tegen het vonnis *a quo* wil laten gelden, binnen de acht dagen na de stelling van een pleitbezorger door de geïntimeerde moet laten betekenen ; de geïntimeerde moet hierop dan antwoorden binnen de acht dagen (zie verder, n^rs^ 767-768). Hieruit kan dus eveneens afgeleid worden, dat de beroepsakte niet moet gemotiveerd zijn.

De middelen van de appellant zijn trouwens reeds aan de geïntimeerde bekend, door de besluiten in eerste aanleg gewisseld, behalve wanneer de appellant in eerste aanleg bij verstek veroordeeld werd. Om deze reden werd door sommige auteurs aangeraden, wanneer het een beroep geldt tegen een verstekvonnis, een afschrift van de uitgifte van het vonnis samen met de beroepsakte aan de geïntimeerde te betekenen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 231). Doch meestal wordt aanvaard, dat ook bij een verstekvonnis de akte van beroep niet moet gemotiveerd zijn (Brussel, 23 juni 1953, *J.T.*, 1953, 588, met noot G. Lermusiaux : hier ging het echter om beroep ingesteld door de oorspronkelijke eiser, tegen wie verstek was verleend wegens nalatigheid te besluiten zodat die nog kon verwijzen naar de besluiten van zijn dagvaarding ; — Brussel, 4 april 1951, *J.T.*, 1951, 421, met noot G. Lermusiaux : hier wordt uitdrukkelijk aangegeven dat het voldoende is, in de beroepsakte te vermelden dat het beroep gesteund is op « *tous autres (moyens), à faire valoir à l'audience* » ; — zie in dezelfde zin, Brussel, 24 okt. 1935, *J.T.*, 1936, 532, met noot G. L. : het betreft hier met zekerheid een geval waarin de appellant oorspronkelijk verweerder was, en niet was verschenen ; en dezelfde oplossing als in het arrest van 1951 wordt aanvaard).

430. — Bij wijze van uitzondering wordt door sommige wetten bijzonder bepaald dat de grieven in de akte van beroep moeten vermeld worden.

Aldus b.v.

— wet van 15 augustus 1854 op de gedwongen onteigening : het beroep tegen alle vonnissen uitgesproken tijdens de procedure tot vanwaardeverklaring van het onroerend beslag moet gemotiveerd zijn, op straf van nietigheid (art. 71) ; de akte van beroep moet namelijk de beschikkingen van het aangevochten vonnis vermelden waardoor de appellant zich geschaad acht, en de middelen op beknopte wijze uiteenzetten (*vgl.* art. 61, 3° Rv. ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 106). Het is niet voldoende eenvoudig te verwijzen naar de voor de eerste rechter ingeroepen middelen (Luik, 26 mei 1932, *Pas.*, 1932, II, 188 ; — Brussel, 29 nov. 1950, *R.W.*, 1950-51, 788 ; *J.T.*, 1951, 272, met noot Lermusiaux).

Anderzijds kunnen door de beslagene in beroep geen andere middelen ingeroepen worden, dan diegene die reeds in eerste aanleg aangewend werden (art. 71, w. 15 aug. 1854 ; — zie boven, n^rs^ 131-132).

— artikel 669 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, betreffende de evenredige verdeling : de akte van beroep tegen het vonnis dat uitspraak doet nopens de betwistingen, opgerezen naar aanleiding van het proces-verbaal en de staat van verdeling opgesteld door de rechter-commissaris, moet de tegen dit vonnis aangevoerde grieven inhouden ; het wordt evenwel betwist of de opgave van de middelen op straf van nietigheid voorgeschreven is (bevestigend : *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 124 ; — ontkennend : Zwendelaar, *o.c.*, II, blz. 124, noot 6).

— artikel 763 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering betreffende de rangregeling : het beroep tegen het vonnis dat nopens de betwistingen in verband met de door de rechter-commissaris vastgestelde rangregeling uitspraak doet, moet bij gemotiveerde akte van beroep ingesteld worden ; hier wordt echter meestal aanvaard dat de motivering niet op straf van nietigheid is voorgeschreven, hoewel de tekst van de wet dezelfde is als die van artikel 669 (Gent, 26 juli 1899, *Pas.*, 1900, II, 9 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 114).

— wet van 15 augustus 1854 betreffende het beslag op renten : het beroep tegen alle vonnissen waartegen het mogelijk is (*vgl.* art. 19, w. 15 aug. 1854, betr. beslag op renten ; — zie boven, n^rs^ 133 en volg.) wordt geregeld volgens de artikelen 70 en 71 van de wet van 15 augustus 1854 betreffende het onroerend beslag (art. 20, w. 15 aug. 1854, betr. beslag op renten) ; derhalve moet de akte van beroep op straf van nietigheid gemotiveerd zijn.

— wet van 17 april 1835 op de onteigening ten algemene nutte: het beroep tegen de vonnissen bedoeld in artikelen 5 en 6 van de wet (d.i. de vonnissen geveld tijdens de rechtspleging voorafgaand aan het toekennen van de vergoeding, *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 165), dient bij gemotiveerde beroepsakte ingesteld te worden, op straf van nietigheid (art. 6). Bovendien mogen tijdens de rechtspleging in beroep geen andere middelen ingeroepen worden dan diegene vermeld in de akte van beroep (art. 6).

5. Aanduiding van de instrumenterende deurwaarder.

431. — De identiteit van de instrumenterende deurwaarder moet vermeld worden op straf van nietigheid, zoals bij alle exploten van deurwaarder. De geïntimeerde, zoals elke gedaagde, moet immers de hoedanigheid en de bevoegdheid van de deurwaarder kunnen nagaan. Doch het ontbreken van de vermelding van b.v. hoedanigheid of woonplaats van de deurwaarder heeft niet noodzakelijk de nietigheid van de akte van beroep ten gevolge : artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is van toepassing, en de beroepsakte zal dus slechts nietig zijn, wanneer de geïntimeerde door dit ontbreken geschaad is ; zoniet is zij geldig (Brussel, 13 dec. 1950, *J.T.*, 1951, 288, met noot Lermusiaux ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 626).

432. — De handtekening van de deurwaarder verleent authenticiteit en geldigheid aan de akte van beroep. Zowel het origineel als de kopie moeten met de handtekening van de deurwaarder bekleed zijn. Bij gebreke van handtekening op de kopie die aan de geïntimeerde overhandigd wordt, is de akte van beroep nietig (Verbr., 7 juli 1873, *Pas.*, 1873, I, 251 ; — Verbr., 5 aug. 1879, *Pas.*, 1879, I, 384 ; — Brussel, 1 dec. 1926, *P.A.*, 1927, 385 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2630). Hetzelfde geldt wanneer de akte van beroep ondertekend is door een niet bevoegd persoon (b.v. iemand die geen deurwaarder is, of een deurwaarder die *ratione loci* niet bevoegd is om te instrumenteren op de plaats van betekening).

De handtekening van de deurwaarder is een essentiële vormvereiste die absolute nietigheid ten gevolge heeft (Braas, *o.c.*, II, nr 840). Deze nietigheid zal ambtshalve moeten uitgesproken worden, en artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is hier niet toepasselijk (zie de hierboven in dit nr aangehaalde referenties ; — zie ook boven, nr 400).

Deze regel, die niet door een wetsbepaling is opgelegd, doch zowel door rechtsleer als door rechtspraak altijd en algemeen aanvaard wordt, is logisch en verantwoord : wanneer de handtekening van de deurwaarder ontbreekt, is er eenvoudig geen deurwaardersexploot : als dusdanig is het stuk niet-bestaande, en als beroepsakte dan ook absoluut nietig (*vgl.* Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 432, blz. 180 ;— *R.P.D.B.*, Tw. *Exploit*, nr 242 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, II, nr 107 ; — zie ook, Tw. *Exploot*).

B. — *Verplichte vermeldingen, eigen aan de akten van beroep tegen de vonnissen van de rechtbanken van eerste aanleg en van de rechtbanken van koophandel, of tegen de beschikkingen in kortgeding.*

6. Stelling van pleitbezorger.

433. — De akte van beroep moet op straf van nietigheid de aanduiding van een pleitbezorger bij het hof van beroep bevatten, die de appellant voor het hof van beroep zal vertegenwoordigen (*vgl.* art. 61, 1°, Rv.).

434. — De aangeduide pleitbezorger moet bevoegd zijn om de appellant voor het hof van beroep te vertegenwoordigen. Aldus is nietig, een akte van beroep waarin een pleitbezorger bij de rechtbank van eerste

aanleg aangeduid wordt om de appellant voor het hof te vertegenwoordigen (Brussel, 31 okt. 1931, *Pas.*, 1934, II, 115 ; *J.T.*, 1931, 647 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2587).

435. — Het stellen van een pleitbezorger die zijn ambt niet meer uitoefent staat gelijk met het niet stellen van een pleitbezorger (Crépon, *o.c.*, II, nr 2590). De nietigheid van het exploot kan in dit geval nochtans slechts uitgesproken worden, wanneer het vaststaat dat de appellant noodzakelijk op de hoogte moest zijn van het ontslag van de door hem gekozen pleitbezorger-vertegenwoordiger, dat de betekening van de akte van beroep is vooraf gegaan (Parijs, 5 febr. 1932, *J.T.*, 1932, 278 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2593).

436. — Het is niet voldoende keuze van woonplaats te doen bij een pleitbezorger, opdat deze daardoor als vertegenwoordiger van de appellant gesteld zou zijn (Luik, 23 nov. 1814, *Pas.*, 1814, 247 ; — Cass. fr., 1 juli 1878, *Rec. Dall.*, 1878, 1, 337 ; — Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*, Tw. *Appel civil*, nr 128 ; — *vgl.* Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 167, blz. 314, voetnoot 17).

437. — De akte van beroep kan niet nietig verklaard worden, wanneer slechts een materiële vergissing begaan is in de spelling van de naam van de aangeduide pleitbezorger, die niet van aard is, twijfel nopens diens identiteit te doen ontstaan : in dat geval is de geïntimeerde immers niet geschaad (art. 173 Rv. ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 214). Anderzijds wordt de nietigheid van de akte van beroep waarin de stelling van pleitbezorger op onregelmatige wijze geschied is, gedekt door het verweer van de geïntimeerde over de grond van de zaak (art. 173 Rv. ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 217).

Tenslotte kan de akte van beroep, die geen regelmatige stelling van pleitbezorger bevatte, aangevuld worden door een latere akte, aan de geïntimeerde betekend binnen de termijn van beroep (Luik, 13 febr. 1929, *Jur. Liège*, 1929, 90 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 167, blz. 313, voetnoot 16).

7. Aanduiding van het bevoegde rechtscollege.

438. — Het beroep moet gebracht worden voor het hof van beroep dat bevoegd is om er kennis van te nemen overeenkomstig de bepalingen van de bevoegdheidswet (art. 61 Rv.).

De aanduiding van het hof van beroep moet niet in sacramentele of geijkte termen geschieden ; het is voldoende dat daaromtrent bij de geïntimeerde geen twijfel kan ontstaan (Verbr., 21 jan. 1926, *Pas.*, 1926, I, 192). Maar de vermelding « voor de bevoegde rechter » alleen zou niet voldoen aan de voorschriften van de wet (Bonfils, *o.c.*, nr 716 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, I, *question* 313 *bis* ; — Dalloz, *Répertoire alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, Tw. *Exploit*, nr 526 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, II, nr 191, voetnoot 2).

8. Aanduiding van de termijn binnen dewelke de geïntimeerde moet verschijnen.

439. — De akte van beroep moet de termijn vermelden binnen dewelke de geïntimeerde voor het hof van beroep moet verschijnen, d.w.z. pleitbezorger stellen voor het hof waarbij het beroep aanhangig gemaakt werd.

De termijn van verschijning is dezelfde als die voor de verschijning op het exploot van rechtsingang in eerste aanleg, zoals dit bepaald wordt door de artikelen 72 en 73 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (*vgl.* art. 456 Rv.).

Voor de geïntimeerden die hun woonplaats in België hebben, of aan wie de akte van beroep aan hun in België gekozen woonplaats betekend wordt, bedraagt deze termijn acht dagen (art. 72 Rv.). Dit is geen vrije termijn (art. 1033, 2° Rv.).

Voor diegenen die in België noch woonplaats noch verblijfplaats hebben, zijn de termijnen : vijftien dagen, voor diegenen die in continentaal Frankrijk, het Groot Hertogdom Luxemburg of Zwitserland wonen ; een maand voor hen die wonen in Duitsland, de Britse Eilanden of Nederland ; twee maand voor hen die in de overige streken van Europa wonen, uitgezonderd de U.S.S.R. ; drie maand voor diegenen die wonen in de U.S.S.R., in Algerië, Tunis, Marokko, Lybië, Egypte, de U.S.A of Canada ; vier maand voor de bewoners van de overige streken van Afrika en Amerika, en voor de bewoners van Aziatisch Turkije ; vijf maand voor alle anderen (art. 73 Rv.).

Deze termijnen kunnen desgevallend verlengd of verkort worden naar gelang de wet zulks toelaat (art. 74 Rv., betreffende de personen die hun woonplaats in het buitenland hebben, maar in België aangetroffen worden ; — art. 1038 *bis* Rv., betreffende de verkorting van de termijnen ; — zie Tw. *Rechtspleging in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel ;* Tw. *Termijnen*).

440. — Wat is het gevolg van de aanduiding in de akte van beroep van een kortere termijn van verschijning dan de wettelijk bepaalde ?

Vroeger werd algemeen aanvaard dat de akte van beroep in dat geval nietig was (Brussel, 26 jan. 1931, *J.T.*, 1931, 131 ; *P.P.*, 1931, 104 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 230). De rechtspleging moest herbegonnen worden.

Artikel 47 van het koninklijk besluit n^r^ 300 van 30 maart 1936, een artikel 1039 *bis* toevoegend aan het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, heeft daaromtrent een nieuwe regeling tot stand gebracht :

1) Ofwel verschijnt de gedaagde, en maakt hij geen bezwaar betreffende de te korte duur van de termijn van verschijning : in dat geval is de akte van beroep geldig, vermits de gedaagde door het gebrek niet geschaad is (art. 173 Rv.) ; trouwens, voor zover er een nietigheid zou bestaan, ware die gedekt door het feit dat de geïntimeerde, in wiens uitsluitend belang ze bestaat, ze niet inroept, doch zich ten gronde verdedigt (*vgl.* art. 173 Rv.) : hij alleen zou ze immers kunnen inroepen.

Dit volgt trouwens ook *a contrario* uit art. 1039 *bis,* dat enkel de « niet op tegenspraak gevoerde rechtspleging » nietig verklaart wanneer geen uitstel gegeven werd.

Maakt de verschijnende gedaagde wél bezwaar nopens de te korte termijn, dan is de sanctie niet de nietigheid, doch zal het hof aan de geïntimeerde de nodige tijd laten, en de zaak uitstellen tot wanneer de wettelijke termijn van verschijning bereikt is. Inderdaad, op deze voorwaarde is de geïntimeerde niet geschaad : het nadeel hem door de te korte termijn berokkend kan alleen maar bestaan, ofwel in het feit dat hij daardoor niet

zou kunnen verschijnen (zie hierover verder, 2)), ofwel in het feit dat hij zijn verdediging niet behoorlijk zou kunnen voorbereiden ; het eerste is bij veronderstelling uitgesloten, en het tweede wordt door de uitstel vermeden.

Dit volgt overigens analogisch en nl. *a fortiori* uit artikel 1039 *bis*, waarin beslist wordt dat zelfs wanneer de gedaagde niet verschijnt, het exploot niet nietig is, doch de zaak alleen maar dient uitgesteld te worden, en de rechtspleging alleen nietig is, wanneer deze uitstel niet verleend werd.

2) Ofwel verschijnt de gedaagde niet : in dat geval schrijft artikel 1039 *bis* van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voor dat de rechtspleging moet uitgesteld worden tot wanneer de wettelijke termijn verstreken is. Indien die uitstel niet gegeven wordt, is de rechtspleging nietig, en kan de gedaagde zich daarop beroepen.

Wanneer de gedaagde geen pleitbezorger gesteld heeft (evenals, in de zaken waar geen pleitbezorger nodig is, wanneer de gedaagde niet tegenwoordig is bij de uitspraak van het vonnis van verdaging, noch regelmatig vertegenwoordigd), moet hij door de griffier verwittigd worden van dag en uur waarop de zaak opnieuw zal opgeroepen worden. Deze verwittiging moet door middel van een ter post aangetekend schrijven gedaan worden, portvrij verzonden tenminste vijf dagen vóór de terechtzitting (art. 1039 *bis*, tweede en derde lid).

441. — Over het algemeen wordt aanvaard, dat de termijn zelf niet uitdrukkelijk moet vermeld worden, en als vermelding zou volstaan b.v. « binnen de termijnen der wet », of « binnen de termijnen, berekend overeenkomstig artikel 72 en 73 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering ». De geïntimeerde wordt inderdaad verondersteld de wet te kennen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 227 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 167, blz. 316, voetnoot 25 ; — Gent, 2 juni 1902, *Pas.*, 1903, II, 70, en noot).

Geschiedt de betekening in het buitenland, dan volstaan de termen « binnen de termijn van de wet, verhoogd volgens de afstand indien daar reden toe bestaat », doch niet de loutere vermelding « binnen de termijnen der wet » (Gent, 29 okt. 1883, *Pas.*, 1884, II, 64 ; — Luik, 17 maart 1883, *Pas.*, 1883, II, 179 ; — Cass. fr., 21 febr. 1900, *S.*, 1901, 1, 129 en noot ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 228 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *l.c.*).

Het aanvaarden van de geldigheid van dergelijke vage aanduiding van de wettelijke termijn kan met reden bekritiseerd worden (*vgl.* Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 167, blz. 317, voetnoot 26). De wet vereist immers de aanduiding van de wettelijke termijn, zoals zij ook de aanduiding van de bevoegde rechtbank voorschrijft. En waar rechtsleer en rechtspraak de nadere aanduiding van die bevoegde rechtbank eisen, en de algemene aanduiding « voor de bevoegde rechtbank » terecht onvoldoende achten (zie boven, n^r^ 438), dient dezelfde regel ook op de aanduiding van de wettelijke termijn toegepast te worden.

Voor de akten van beroep, betekend in België, zal dit overigens gemakkelijk gaan, vermits de termijn in principe steeds 8 dagen bedraagt. De aangehaalde rechtsleer en rechtspraak dateert daarentegen in hoofdzaak uit een periode dat er een nogal ingewikkelde regeling bestond, zodat er heel wat gevaar voor vergissing was ; daarom stelde men zich toen tevreden met de vermelding « binnen de termijnen der wet ».

442. — De sanctie van het niet vermelden van de termijn van verschijnen, is de nietigheid van de akte van beroep. Dit althans voor

zover de tegenpartij daardoor geschaad is (art. 61, 4° Rv. ; — art. 456 Rv. ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Exploit*, nr 260).

9. *Quid* wat betreft de randmelding van vorderingen tot nietigverklaring van sommige akten ?

443. — Artikel 3, eerste lid van de hypotheekwet (gew. art. 2, w. 10 okt. 1913) bepaalt dat, op straf van niet-ontvankelijkheid, elke vordering tot nietigverklaring of herroeping van rechten, voortspruitend uit akten die aan overschrijving onderworpen zijn, moet ingeschreven worden in de rand van de overschrijving van die aangevochten akten, en desgevallend in de rand van de laatste overgeschreven titel. Dit is de randmelding van de vorderingen tot nietigverklaring of herroeping (zie Tw. *Overschrijving, inschrijving en randmelding*).

De randmelding van de dagvaarding in eerste aanleg geldt echter voor de hele verdere rechtspleging, zowel voor de eerste aanleg als voor het beroep en voor de voorziening in verbreking. Er moet dus in de rand van de overgeschreven akte geen melding gemaakt worden van de akte van beroep, noch van de voorziening in verbreking (De Page, VII, nr 1096, blz. 987 ; — Luik, 22 maart 1928, *Jur. Liège*, 1928, 106 ; — Verbr., 17 maart 1932, *Pas.*, 1932, I, 112).

C. — *Vermeldingen eigen aan de akten van beroep tegen de vonnissen van de vredegerechten.*

10. Facultatieve stelling van pleitbezorger.

444. — De tussenkomst van pleitbezorgers is niet vereist, en de kosten van hun eventuele tussenkomst worden niet begroot (art. 82 *bis*, derde lid, Rv.).

De partijen die geen pleitbezorger gesteld hebben, verschijnen in persoon of worden vertegenwoordigd door een advocaat, houder der stukken (art. 82 *bis*, vierde lid, Rv.).

445. — De advocaat concludeert in naam van zijn cliënt, en is als dusdanig diens mandataris (zie hierover o.m. Vermeylen, P., *Règles et Usages de l'Ordre des Avocats en Belgique*, nrs 1323-1333).

De partijen kunnen zich echter, in tegenstelling tot de regel die geldt voor de vredegerechten (art. 9 Rv.), niet laten vertegenwoordigen door een gevolmachtigde, niet-advocaat (*R.P.D.B.*, Tw. *Procédure civile*, nr 459).

11. Aanduiding van de bevoegde rechtbank.

446. — Naast de verplichte aanduiding van de rechtbank zelf waarvoor het beroep aanhangig gemaakt wordt, dient bovendien de kamer vermeld te worden, voor dewelke volgens het reglement van de rechtbank de zaak zal opgeroepen worden (art. 82 *bis*, eerste lid, Rv., gew. K.B. nr 300 van 30 maart 1936, art. 5).

12. Dag en uur van verschijning.

447.— De termijn van verschijning is acht dagen, onder voorbehoud echter van toepassing van artikel 73 van het wetboek van burgerlijke rechts-

vordering, wanneer de betekening in het buitenland geschiedt (art. 82 *bis*, tweede lid, Rv., gew. art. 5, K.B. n^r 300 van 30 maart 1936). Werd deze termijn niet nageleefd, en nl. een te korte tijd gelaten, dan zal artikel 1039 *bis* toepasselijk zijn (zie boven, n^r 440). De akte van beroep tegen een vonnis van de vrederechter, die aan de geïntimeerde een termijn van acht dagen laat voor de verschijning, is geldig, zelfs wanneer de termijn een aanvang nam tijdens de wettelijke duur van het gerechtelijk verlof (Rb. Neufchâteau, 14 dec. 1938, *Jur. Liège*, 1939, 77).

448. — Niet alleen moet de wettelijke termijn van verschijning in acht genomen worden, doch bovendien moeten in de akte van beroep dag en uur van verschijning vermeld worden (art. 82 *bis*, tweede lid Rv.). Het niet aanduiden van dag en uur der verschijning zal de niet-ontvankelijkheid van het beroep meebrengen, op grond van verval. Artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is hier niet toepasselijk (Rb. Dendermonde, 19 okt. 1946, *R.W.*, 1947-48, 195).

Dit volgt uit het vijfde lid van artikel 82 *bis*, volgens hetwelk de akte van beroep « van gener waarde » is, indien de appellant de zaak niet ingeleid heeft op de in de akte van beroep aangeduide terechtzitting. Algemeen wordt aanvaard dat hier een verval van het beroep bepaald is (Verbr., 9 maart 1944, *Pas.*, 1944, I, 244, motieven ; — omzendbrief procureur-generaal te Brussel van 24 apr. 1936, zie *J.T.*, 1936, 249 en volg., zie kol. 254). Daar dit verval de politie en tucht van de rechtbanken en hun inrichting zelf betreft, is het van openbare orde, en kan artikel 173 niet toegepast worden ; het wordt dus uitgesproken zelfs wanneer de belangen van de geïntimeerde niet geschaad zijn (Rb. Antwerpen, 23 febr. 1937, *R.W.*, 1936-37, 1566 ; — Rb. Neufchâteau, 8 nov. 1938, *Jur. Liège*, 1939, 62).

Wanneer nu in de akte van beroep de dag en het uur van de verschijning niet aangeduid zijn, kan in geen geval voldaan worden aan het voorschrift van artikel 82 *bis*, vijfde lid, en kan nl. de zaak niet ingeleid worden « op de terechtzitting in de akte van beroep aangeduid ». Zodat deze niet-vermelding hetzelfde verval meebrengen moet (Rb. Dendermonde, 19 okt. 1946, *R.W.*, 1947-48, 195, motieven ; — *anders :* Rb. Brussel, 10 dec. 1936, *R.W.*, 1936-37, 873 : de akte van beroep tegen het vonnis van de vrederechter, met dagvaarding tegen een onbepaalde datum, kan geldig zijn, bij toepassing van art. 173 Rv.).

449. — Indien in de akte van beroep een datum voor de inleiding van de zaak (d.i. voor de verschijning) aangeduid werd, waarop de bevoegde kamer van de rechtbank van eerste aanleg volgens het reglement van inwendige orde geen zitting houdt, dan zal nochtans geen verval uitgesproken worden, indien de geïntimeerde zelf de zaak heeft ingeleid op een vroegere datum (Verbr., 9 maart 1944, *Pas.*, 1944, I, 244).

AFDELING II. — *Betekening van de akte van beroep.*

§ 1. — Aan wie moet de akte van beroep betekend worden.

450. — De akte van beroep moet worden betekend aan de geïntimeerde. De kwestie welke personen geïntimeerde kunnen zijn, m.a.w. tegen welke personen het beroep kan ingesteld worden, werd behandeld onder Titel III van deze verhandeling (zie boven, n^rs 228 en volg.).

§ 2. — Hoe moet de betekening geschieden.

451. — De betekening van de akte van beroep geschiedt volgens dezelfde beginselen en is onderworpen aan dezelfde regelen als die voorgeschreven

voor een dagvaarding. Derhalve zijn de bepalingen van de artikelen 68 en volgende van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering van toepassing: de betekening moet geschieden aan de persoon of aan de woonplaats van de geïntimeerde of van elk van de geïntimeerden (art. 456 Rv.). Aan ieder van hen moet een kopie van de beroepsakte overhandigd worden (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 169, blz. 319; — Crépon, *o.c.*, II, n^rs 2672 en volg.; — zie Tw. *Exploot*).

Artikel 456 (gew. art. 22, K.B. n^r 300 van 30 maart 1936) bepaalt dat de akte van beroep op straf van nietigheid betekend wordt *aan de partij*, daar waar de vroegere redactie van dit artikel voorschreef *aan de persoon of aan de woonplaats*. Doch de betekenis is dezelfde gebleven, en de termen *betekening aan de partij* omvatten zowel de betekening aan de persoon als de betekening aan de woonplaats. Artikel 22 van het koninklijk besluit n^r 300 van 30 maart 1936 heeft daaraan niets willen wijzigen, doch wil enkel de tekst van artikel 456 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering in overeenstemming brengen met de nieuwe redactie van de artikelen 69 en 69 *bis* van hetzelfde wetboek (art. 3, K.B. n^r 300 van 30 maart 1936), waardoor in sommige gevallen betekening buiten de wettelijke woonplaats toegelaten wordt (*vgl.* in verband met de wijziging van art. 443 Rv., betreffende de betekening van het vonnis, boven, n^r 337).

452. — Een belangrijke kwestie in dit verband is, of de akte van beroep kan betekend worden aan de gekozen woonplaats.

Dit is slechts mogelijk indien de partijen uitdrukkelijk overeengekomen zijn, dat de keuze van woonplaats zou gelden voor de volledige uitvoering van de overeenkomst of de akte: in dat geval kunnen alle op die akte betrekking hebbende betekeningen (gerechtelijke en buitengerechtelijke) aan de overeengekomen woonplaats geschieden (art. 111 B.W.) en onder meer ook de akten van beroep (De Page, I, n^r 334, blz. 392; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 208; — Kluyskens, *Personen- en Familierecht*, n^r 163; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 169, blz. 322 en volg.; — Crépon, *o.c.*, II, n^r 2738).

Nopens deze kwestie bestaat nochtans betwisting (*vgl. P.B.*, Tw. *Acte d'Appel*, n^rs 149 en volg.; *P.B.*, Tw. *Domicile élu*, n^r 31; — zie Tw. *Exploot*).

453. — Soms wordt door de wet zelf bepaald dat de betekening van de akte van beroep kan geschieden aan de gekozen woonplaats.

Aldus dient het bevel tot betalen (*commandement*) dat het beslag tot tenuitvoerlegging (executoriaal beslag) en het beslag op onroerend goed voorafgaat, keuze van woonplaats te bevatten in de gemeente waar het beslag tot tenuitvoerlegging zal plaats hebben, of, wanneer het gaat om een onroerend beslag, in de gemeente waar de rechtbank die van het beslag moet kennis nemen, zetelt, d.i. nl. de rechtbank van de plaats waar de goederen gelegen zijn. Aan deze gekozen woonplaats dan, kan de partij aan wie het bevel tot betalen betekend werd, alle betekeningen doen, onder meer de betekening van de akte van beroep (art. 584 Rv.; — art. 14, derde lid, w. 15 aug. 1854 op de gedwongen onteigening).

454. — Beroep tegen vonnissen geveld tijdens de procedure tot vanwaardeverklaring van het beslag op onroerend goed, evenals tegen vonnissen geveld tijdens de procedure tot vanwaardeverklaring van het beslag op renten, moet betekend worden aan de woonplaats

van de pleitbezorger, voor zover zij op tegenspraak gewezen zijn (voor zover er nl. een pleitbezorger gesteld is) (art. 71, w. 15 aug. 1854 op de gedwongen onteigening, gew. art. 34, K.B. nr 300, 30 maart 1936 ; — art. 20, w. 15 aug. 1854, betreffende het beslag op renten op particulieren gevestigd).

Hetzelfde geldt voor de betekening van het beroep tegen vonnissen gewezen nopens de betwistingen opgerezen bij de rechtspleging van verdeling bij aandelen (art. 669 Rv., gew. art. 33, K.B. nr 300, 30 maart 1936).

455. — Ter zake van echtscheiding of scheiding van tafel en bed dient het beroep, tegen de vrouw gericht, betekend te worden aan de haar ingevolge de artikelen 268 en 269 van het burgerlijk wetboek door de voorzitter van de rechtbank aangewezen verblijfplaats, of in het algemeen aan de door de vrouw gekozen woonplaats (art. 241 B.W., gew. art. 2, K.B. nr 239 van 7 febr. 1936, w. 4 mei 1936 ; — zie De Page, I, nr 323, blz. 381 ; nr 918, blz. 980 ; nr 949, blz. 997 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 206).

456. — De betekening van de akte van beroep geschiedt geldig aan de woonplaats die de geïntimeerde had op het ogenblik van de oorspronkelijke dagvaarding, tenzij hij zou bewijzen dat hij sindsdien werkelijk een andere woonplaats verworven heeft (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 209 ; — Luik, 9 nov. 1912, *Pas.*, 1913, II, 38). Dit zal vooral van practisch nut zijn, wanneer de woonplaats van de geïntimeerde niet meer met zekerheid te achterhalen is, b.v. ingevolge verschillende veranderingen van verblijfplaats (*vgl.* De Page, I, nr 329, blz. 386-388 : theorie van de laatste woonplaats).

De akte van beroep wordt eveneens op geldige wijze betekend aan de woonplaats door de geïntimeerde zelf aangeduid in de akte van betekening van het vonnis (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 210 ; — *vgl.* Verbr., 2 nov. 1911, *Pas.*, 1911, I, 541 : hier gaat het om de betekening van een voorziening in verbreking, doch het principe is natuurlijk hetzelfde).

457. — Wanneer de akte van beroep niet betekend werd aan de persoon of aan de woonplaats, is zij nietig. Artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is echter toepasselijk, zodat de akte niet nietig zal zijn, wanneer de geïntimeerde niet geschaad is, terwijl de nietigheid gedekt wordt door het verweer van de geïntimeerde ten gronde (Brussel, 21 mei 1952, *J.T.*, 1953, 194, met noot G. Lermusiaux ; — Cass. fr., 28 jan. 1878, *S.*, 253, § 153 ; — zie ook, Tw. *Exploot*).

HOOFDSTUK II

Beroep door middel van een verzoekschrift

458. — Wanneer het een vonnis geveld op verzoekschrift geldt,dient, voor zover geen tegenpartij tussengekomen is, het beroep eveneens ingesteld te worden door middel van een verzoekschrift, dat gericht wordt aan het hof van beroep. In dat geval is de betekening van een deurwaardersexploot immers onmogelijk (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, n^r^ 166, voetnoot 2 ; — Crépon, *o.c.,* II, n^r^ 2389 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.,* III, n^r^ 880 ; — *vgl.* Ned. Rv., art. 345 ; — Chauveau sur Carré, *o.c., question* 1645).

Wanneer echter in eerste aanleg een tegenpartij in de rechtspleging tussengekomen is, en de door middel van een verzoekschrift ingeleide vordering betwist heeft, moet het beroep ingesteld worden door deurwaardersexploot, aan deze tegenpartij betekend overeenkomstig de algemene regelen (zie boven, n^rs^ 398 en volg.).

459. — Wanneer het openbaar ministerie, optredend in het belang van de openbare orde, krachtens artikel 46 van de wet op de rechterlijke inrichting (20 april 1810) (*vgl.* boven, n^rs^ 195 en volg.), tegen het vonnis of de beschikking, gewezen op verzoekschrift, beroep instelt, dient dit te geschieden door middel van een deurwaardersexploot, betekend aan de belanghebbende partij (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 194).

Wat de vatbaarheid voor beroep van beslissingen gewezen op verzoekschrift betreft, weze verwezen naar n^rs^ 40 en volgende.

HOOFDSTUK III

Beroep door verklaring ter griffie

AFDELING I. — *Wraking van rechters.*

460. — Het beroep tegen een vonnis over de wraking van rechters wordt ingesteld door een verklaring ter griffie, binnen de vijf dagen na de uitspraak. Deze verklaring dient gemotiveerd te zijn, en moet melding bevatten van de nederlegging van de bewijsstukken ter griffie (art. 392 Rv.).

Voor de rechtspleging in beroep gelden zeer bijzondere regelen : de stukken worden op verzoek van de appellant door de griffier van de rechtbank aan de griffier van het hof van beroep overgemaakt ; deze laatste legt ze binnen de drie dagen aan het hof voor ; op verslag van een der leden van het hof en op besluiten van het openbaar ministerie, wordt uitspraak gedaan, zonder dat de partijen moeten opgeroepen worden ; de stukken worden dan door de griffier van het hof opnieuw overgemaakt aan de griffier van de rechtbank van eerste aanleg (art. 393-395 Rv. ; — zie Tw. *Wraking*).

Binnen de maand na het vonnis dat zijn wraking afwees moet de appellant het arrest aan de tegenpartij betekenen, of, bij gebreke daarvan, een attest van de griffier van het hof waaruit blijkt dat nog geen uitspraak werd gedaan over het beroep, en waarin tevens de datum aangeduid wordt die voor de uitspraak vastgesteld is. Doet de appellant dit niet, dan wordt het vonnis bij voorraad tenuitvoergelegd, en is de rechtspleging geldig, zelfs al zou de wraking in beroep gegrond verklaard worden (art. 396 Rv.).

Wat de wraking van een vrederechter of werkrechter betreft, weze verwezen naar n^r^ 117.

AFDELING II. — *Concordaat.*

461. — Het beroep tegen het vonnis waarbij de rechtbank zich onbevoegd verklaarde om over het verzoek van de schuldenaar te beslissen, of waarbij de rechtbank het verzoek verwierp omdat de vereiste voorwaarden niet zouden vervuld zijn (art. 9, gecoördr. w. 25 sept. 1946 ; — zie boven, n^r^ 158), wordt ingesteld door een verklaring ter griffie van de rechtbank van koophandel, welke wordt opgenomen in een bijzonder register. Een afschrift van deze verklaring, bevestigd door de referendaris of de griffier, wordt door deze binnen de 48 uur aan de griffie van het hof van beroep overgemaakt, samen met het volledige dossier (art. 10, eerste lid, gecoördr. w. 25 sept. 1946).

De zaak wordt gesteld op een van de eerstvolgende zittingen van het hof van beroep. Het hof doet onverwijld uitspraak, na het openbaar ministerie gehoord te hebben.

De schuldeisers kunnen in de rechtspleging voor het hof tussenkomen ; de tussenkomst geschiedt door eenvoudig verzoekschrift, betekend aan de pleitbezorger

van de appellant ; zij mag de behandeling van de zaak niet vertragen (art. 10, gecoörd. w. 25 sept. 1946 ; — zie ook Tw. *Concordaat en uitstel van betaling* ; — *vgl.* wat de vatbaarheid voor beroep betreft, boven, n^rs 157 en volg.).

462. — Het beroep tegen het vonnis dat uitspraak doet over de homologatie van het concordaat wordt eveneens ingesteld door middel van een verklaring ter griffie van de rechtbank van koophandel (art. 27, gecoörd. w. 25 sept. 1946, vierde lid, verklaart het eerste lid van art. 10 toepasselijk op dit beroep).

Wanneer het beroep ingesteld wordt door de schuldeisers, moeten zij het bovendien aan de schuldenaar betekenen, met dagvaarding om binnen een termijn, die slechts vier vrije dagen moet bedragen, voor het hof van beroep te verschijnen. (art. 27, vijfde lid).

Het hof doet uitspraak vóór alle andere zaken, na het openbaar ministerie te hebben gehoord. Alle schuldeisers die voor de rechtbank hun rechten hebben doen gelden, kunnen tussenkomen, bij eenvoudig verzoekschrift dat aan de pleitbezorger van de appellant betekend wordt ; de tussenkomst mag de behandeling van de zaak niet vertragen (art. 27, zesde en zevende lid). Het arrest van het hof wordt aangeplakt en bekendgemaakt zoals voorgeschreven voor het vonnis zelf in artikel 25 der gecoördineerde wetten van 25 september 1946 (art. 27, achtste lid, gecoörd. w. ; — zie Tw. *Concordaat en uitstel van betaling*).

Wat de vatbaarheid voor beroep betreft, weze verwezen naar de vroegere uiteenzetting (zie boven, n^rs 157 en volg.).

AFDELING III

Beroep tegen vonnissen van de werkrechtersraad.

§ 1. — Verklaring ter griffie.

463. — Naar luid van artikel 85, tweede lid en volgende, van de wet van 9 juli 1926 wordt het beroep tegen een vonnis van de werkrechtersraad ingesteld door een verklaring ter griffie van de werkrechtersraad van eerste aanleg (zie Tw. *Werkrechtersraad*).

464. — De verklaring van beroep moet gedaan worden door de appellant in persoon, of door een gevolmachtigde, in het bezit van een bijzondere geschreven volmacht (vaststaande rechtspraak ; — zie o.m. W.R. Ber. Luik, 9 maart 1926, *Jur. Liège,* 1926, 160 ; — W.R. Ber. Brugge, 17 febr. 1948, *T.S.R.,* 1949, 202). Zo niet is het beroep niet ontvankelijk.

465. — De hoedanigheid van advocaat of pleitbezorger geeft niet de bevoegdheid om deze verklaring te doen ; de lastgeving *ad litem* van de advocaat, houder van de stukken, geldt slechts voor de rechtspleging in eerste aanleg (Van Goethem & Geysen, *Arbeidsrecht,* blz. 375).

Het door een advocaat of pleitbezorger zonder bijzondere schriftelijke volmacht ingestelde beroep is niet ontvankelijk, wegens gebrek aan hoedanigheid (zie W.R. Ber. Brussel, 24 okt. 1929, *T.S.R.,* 1933, 105 : advocaat en pleitbezorger ; — W.R. Ber. Brugge, 20 dec. 1922, *Pas.,* 1923, III, 91 : advocaat ; — W.R. Ber. Brugge, 17 febr. 1948, *T.S.R.,* 1949, 202, met noot R.G. : advocaat ; — W.R. Ber. Antwerpen, 2 dec. 1946, *R.W.,* 1946-47, 827 ; *T.S.R.,* 1947, 187 : pleitbezorger).

Dit wordt evenwel betwist wanneer het een beroep betreft, ingesteld door een pleitbezorger: men werpt op dat een pleitbezorger de wettelijke lasthebber van de partijen is ten aanzien van hun vertegenwoordiging voor de rechtbanken, en dat er geen reden is, om deze hoedanigheid uit te sluiten ten aanzien van het beroep tegen een vonnis van de werkrechtersraad (noot onder W.R. Ber. Antwerpen, 2 dec. 1946, *T.S.R.*, 1947, 187).

466. — Wanneer de verklaring van beroep echter gedaan wordt door een deurwaarder, door middel van een exploot aan de griffie betekend, sprekende met de griffier, is dit beroep geldig en ontvankelijk. De deurwaarder vertegenwoordigt immers ambtshalve de persoon op wiens verzoek hij een exploot betekent (W.R. Ber. Brugge, 17 jan. 1937, *R.W.*, 1936-37, 1100; — W.R. Ber. Luik, 9 maart 1926, *Jur. Liège*, 1926, 160).

467. — Zowel de nietigheid van het op onregelmatige wijze ingestelde beroep (b.v. door een beroepsakte alleen aan de geïntimeerde betekend), als de niet-ontvankelijkheid spruitend uit het ontbreken van de vereiste hoedanigheid van diegene die de verklaring van beroep doet (zie boven, n^rs^ 464-465), zijn absoluut. Artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is hier niet toepasselijk. In het eerste geval is er immers in feite geen beroep, en in het tweede is er geen sprake van nietigheid, doch wel van niet-ontvankelijkheid.

Wel kan er aan verholpen worden, door het instellen van een nieuw en regelmatig beroep, voor zover de termijn nog niet verstreken is (W.R. Ber. Gent, 20 maart 1933, *T.S.R.*, 1933, 215). Bovendien dient logischerwijze aanvaard te worden, dat de werkrechtersraad in beroep niet ambtshalve de niet-ontvankelijkheid spruitend uit de ontstentenis van hoedanigheid van de appellant mag opwerpen (*vgl.* boven, n^r^ 194; — zie verder, n^r^ 675).

468. — De verklaringen van beroep worden opgetekend in een register, waaraan een alfabetische lijst van de namen der appellanten gehecht wordt met vermelding van het nummer van de verklaring van beroep. Een model van verklaring van beroep wordt bepaald door de minister van arbeid en sociale voorzorg (K.B. 20 nov. 1897, art. 18).

469. — Binnen de 24 uur na het in ontvangst nemen van de verklaring van beroep wordt de geïntimeerde er van verwittigd door de griffier van de werkrechtersraad van eerste aanleg (art. 85, vierde lid, w. 9 juli 1926; — W.R. Ber. Antwerpen, 7 maart 1938, *T.S.R.*, 1938, 70). Doch het niet ter kennis brengen heeft geenszins de nietigheid of de niet-ontvankelijkheid van het tijdig en regelmatig ter griffie aangetekend beroep ten gevolge (W.R. Ber. Antwerpen, 7 dec. 1936, *R.W.*, 1937-38, 422; — *T.S.R.*, 1937, 174; — W.R. Ber. Antwerpen, 7 maart 1938, *T.S.R.*, 1938, 70).

470. — Het beroep tegen een beslissing van de werkrechtersraad nopens een betwisting in verband met de verkiezingen voor de ondernemingsraden, dient in dezelfde vorm ingesteld te worden als het beroep tegen de andere vonnissen van de werkrechtersraad (Verbr., 22 mei 1953, *Pas.*, 1953, I, 738, impliciete oplossing).

§ 2. — Dagstelling.

471. — De dagstelling voor de bevoegde kamer van de werkrechtersraad van beroep geschiedt door deurwaardersexploot, dat betekend wordt met naleving van de bij artikel 59 van de wet van 9 juli 1926 voorgeschreven vormen en termijnen (art. 85, vijfde lid, w. 9 juli 1926 ; — W.R. Ber. Antwerpen, 7 maart 1938, *T.S.R.*, 1938, 70).

472. — Het geschil is echter voor de werkrechtersraad van beroep reeds aanhangig gemaakt door de ter griffie gedane verklaring van beroep. De verdere rechtspleging betreft derhalve slechts de dagstelling voor de bevoegde kamer van de werkrechtersraad van beroep. Het betekenen van een deurwaardersexploot zou dus niet van openbare orde zijn, en de partijen zouden vrijwillig kunnen verschijnen : men laat inderdaad opmerken dat er geen reden is om ten aanzien van de rechtspleging voor de werkrechtersraden meer formalistisch te werk te gaan dan voor de gewone rechtscolleges (Van Goethem & Geysen, *Arbeidsrecht,* blz. 376 ; — *Nov., Droit Social,* II, n^rs^ 253, 350 ; — W.R. Ber. Brugge, 27 apr. 1951, *T.S.R.*, 1952, 78 ; — *anders :* W.R. Ber. Brugge, 17 febr. 1948, *T.S.R.*, 1948, 78, met afkeurende noot R.G., ; — Maertens, C., *Propos détachés sur la procédure devant les conseils de prud'hommes, T.S.R.*, 1949, 197, met verwijzing naar Verbr., 26 mei 1932, *Pas.*, 1932, I, 175, betreffende een analoog geval).

473. — Wanneer het exploot van dagstelling betekend wordt aan andere personen, dan de eigenlijke geïntimeerden, d.i. diegene die tegenpartij waren van de appellant in eerste aanleg, is het beroep, voor zover het aldus tegen die andere personen blijkt gericht te zijn, niet ontvankelijk wegens gemis aan de vereiste hoedanigheid bij die geïntimeerden (*vgl.* boven, n^rs^ 228 en volg.), hoewel de verklaring van beroep regelmatig geschiedde. Dit betekent echter niet dat het beroep zelf tegen de eigenlijke geïntimeerden (d.i. de tegenpartijen voor de werkrechtersraad in eerste aanleg), eveneens niet-ontvankelijk zou zijn ; de appellant zou immers, vermits het beroep regelmatig ingesteld werd, nadien aan de juiste personen een dagstelling kunnen betekenen (zie Verbr., 22 mei 1953, *Pas.*, 1953, I, 738, impliciete oplossing).

474. — Artikel 85, vijfde lid, van de wet van 9 juli 1926, bepaalt dat de geïntimeerde partij voor de bevoegde kamer gedagvaard wordt bij deurwaardersexploot. De wet heeft hier slechts het normale geval, het *quod plerumque fit,* voorzien, namelijk dat de appellant zelf de rechtspleging voortzet ten einde de hervorming van het vonnis te bekomen ; zij heeft niet de hypothese voorzien waarbij de appellant slechts beroep ingesteld heeft met de bedoeling de tegen hem uitgesproken veroordeling lam te leggen.

Het recht in beroep een vonnis uit te lokken behoort ongetwijfeld aan de meest gerede partij, d.w.z. aan de partij die er het meeste belang bij heeft, de rechter in beroep uitspraak te zien doen. Uit het stilzwijgen van de wet kan men niet afleiden dat de wetgever de geïntimeerde heeft willen beroven van het recht dat hem normaal toekomt, namelijk om zelf de zaak op de rol te brengen en de appellant voor de werkrechtersraad van beroep te dagvaarden (W.R. Ber. Brussel, 9 febr. 1928, *J.T.*, 1928, 242 ;

P.P., 1928, 101 ; — W.R. Ber. Brussel, 4 jan. 1949, *T.S.R.*, 1949, 209 ; — W.R. Ber. Brugge, 17 febr. 1948, *T.S.R.*, 1949, 202). Bij in gebreke blijven van de appellant mag dus de geïntimeerde de zaak op rol brengen en de appellant dagvaarden.

475. — De dagvaarding moet gedaan worden voor de bevoegde kamer van de werkrechtersraad van beroep, tegen een bepaalde dag en uur, en met naleving van de termijnen voorgeschreven door artikel 59 van de wet van 9 juli 1926, d.w.z. de termijnen voorgeschreven voor de dagvaarding voor de werkrechtersraad van eerste aanleg. De termijn bedraagt bijgevolg drie dagen, onder voorbehoud van de bij artikel 59 bepaalde bijzondere termijnen voor schippers, zeelieden en vissers.

476. — Het is niet toegelaten, door één enkele verklaring beroep in te stellen tegen meerdere tussen dezelfde partijen gewezen vonnissen, behalve in geval van verknochtheid. Beroep bij één enkele akte ingesteld tegen verscheidene vonnissen, waartussen geen verknochtheid bestaat, is nietig. Hier gelden dezelfde beginselen als bij het beroep tegen vonnissen van de rechtbanken (*vgl.* Gent, 30 jan. 1935, *Jur. Comm. Fl.*, 1935, 17 ; — *vgl.* boven, n^r^ 428).

TITEL VI

OPSCHORTENDE KRACHT VAN HET BEROEP

HOOFDSTUK I

Beginsel en toepassingen

§ 1. — Algemeenheden.

477. — Het beroep tegen eindvonnissen of interlocutoire vonnissen schorst de tenuitvoerlegging van het vonnis *a quo,* tenzij wanneer het vonnis de tenuitvoerlegging bij voorraad uitgesproken heeft, in de gevallen waarin zulks toegelaten is (art. 457, eerste lid, Rv. ; — *vgl.* art. 350, Ned. Rv.).

Indien de tenuitvoerlegging nog niet begonnen was, kan ze dan ook niet aangevat worden ; was ze het wel, dan wordt ze geschorst : het vonnis kan niet meer tot grondslag dienen van om het even welke daad van tenuitvoerlegging (Van Bauwel, *o.c.,* II, nr 695, blz. 368 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 291).

478. — In principe is het enkel het beroep zelf dat opschortende kracht heeft ; de termijn van beroep schort de tenuitvoerlegging van het vonnis niet op. De in het gelijk gestelde partij kan, hoewel de tegenpartij nog in de mogelijkheid is beroep in te stellen, reeds overgaan tot de tenuitvoerlegging van het vonnis, zolang dit beroep niet werd ingesteld. De tekst van artikel 457 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering laat dienaangaande geen twijfel toe (Verbr., 29 nov. 1900, *Pas.,* 1901, I, 61, met besluiten advocaat-generaal Van Schoor ; — Van Bauwel, *o.c.,* II, nr 695, blz. 368 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 162, blz. 301 ; — Chauveau sur Carré, *o.c., question* 1652, nr 2 ; — Japiot, *o.c.,* nr 1059). De termijn van beroep laat voor de veroordeelde enkel de mogelijkheid open, om beroep in te stellen, doch heeft verder op zichzelf geen juridische uitwerking (Crépon, *o.c.,* II, nr 2882).

479. — Uitzonderlijk bepaalt de wet dat de termijn van beroep op zichzelf wél opschortende kracht heeft.

Dit is namelijk het geval met de vonnissen die echtscheiding toestaan (art. 265 B.W.) : de termijn van twee maand, door artikel 264 van het burgerlijk wetboek bepaald voor het betekenen van het vonnis aan

de ambtenaar van de burgerlijke stand, gaat slechts in na het verstrijken van de termijn van beroep. Dit artikel 265 is niet van toepassing op de scheiding van tafel en bed (zie art. 875 Rv.).

Verder is dit ook het geval voor de vonnissen waarvan sprake in artikel 548 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering : diegene die doorhaling of handlichting van een hypothecaire inschrijving, of een betaling, of iets anders door een derde of te zijnen laste te doen, bevelen, kunnen door die derden of tegen hen slechts ten uitvoer gelegd worden, zelfs na het verstrijken van de termijn van beroep of van verzet, op een getuigschrift van de pleitbezorger van de vervolgende partij, waarin de datum van betekening van het vonnis aan de woonplaats van de veroordeelde partij, en op bevestiging van de griffier, dat er tegen het vonnis noch verzet noch beroep bestaat (*vgl.* Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 162). *A fortiori* volgt hieruit, dat de tenuitvoerlegging slechts kan geschieden wanneer de termijn van beroep verstreken is, m.a.w. dat de beroepstermijn opschortende kracht heeft (*vgl.* Van Bauwel, *o.c.*, n^r^ 695, blz. 368).

Het benoemen van een voogd en toeziende voogd over een ontzette persoon betreft de tenuitvoerlegging van het vonnis waarbij de ontzetting uitgesproken wordt. Deze benoeming kan echter slechts geschieden « indien er geen beroep is tegen het in eerste aanleg gewezen vonnis van ontzetting, of indien het vonnis werd bevestigd in beroep » (art. 505 B.W.). Dit betekent dus dat ook hier de beroepstermijn opschortende kracht heeft (Van Bauwel, *l.c.*).

Artikel 241 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalt uitdrukkelijk, dat de tenuitvoerlegging van een vonnis waarbij, op een betichting van valsheid, de vernietiging, verscheuring of doorhaling, de verbetering of het herstel van vals verklaarde stukken bevolen werd, opgeschort blijft gedurende de termijn van beroep, en zelfs gedurende de termijn van verbreking of rekwest-civiel.

480. — De vonnissen van de werkrechtersraden kunnen slechts ten uitvoer gelegd worden binnen de vier en twintig uur na de betekening ervan. Eens deze termijn verstreken, kan de tenuitvoerlegging slechts geschorst worden door het instellen van beroep (of desgevallend het aantekenen van verzet) ; de termijn van beroep heeft geen opschortende kracht (art. 79, w. 9 juli 1926).

481. — Artikel 457, eerste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering vermeldt de voorbereidende vonnissen niet. Dit moet in verband gebracht worden met de regel dat tegen voorbereidende vonnissen geen afzonderlijk beroep kan ingesteld worden (zie boven, n^r^ 276). Wordt toch beroep ingesteld tegen een voorbereidend vonnis, zonder het interlocutoir vonnis of het eindvonnis af te wachten (zie boven, n^rs^ 283 en volg.), dan blijft de rechtbank van eerste aanleg, zo zij oordeelt dat het bestreden vonnis zuiver voorbereidend was, bevoegd het geding verder te behandelen. Geen wettekst kent schorsende uitwerking toe aan het beroep tegen een louter voorbereidend vonnis (*P.B.*, Tw. *Appel civil*, n^rs^ 787 en volg.). Dit belet evenwel niet dat de niet-ontvankelijkheid van

het aldus ingestelde beroep slechts definitief kan worden uitgesproken door de bevoegde hogere rechtbank (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 301 b ; — *P.B.*, Tw. *Appel civil,* nr 795, met verwijzing naar Verbr., 2 juli 1852).

482. — Er bestaat soms nogal verwarring in de ideeën betreffende enerzijds de opschortende kracht van het beroep, en anderzijds de devolutieve werking ervan. Zo wordt soms voorgehouden of gevonnist, in verband met de opschortende kracht van het beroep, dat deze geldt « ten opzichte van alle vonnissen die de eerste rechter zou willen uitspreken in uitvoering van het eerste vonnis waartegen het beroep is ingesteld » (zodat de eerste rechter dus niet verder zou kennis kunnen nemen van het geschil, op grond van de opschortende werking van het beroep) (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.,* III, nr 884, blz. 343). Deze opvatting leidt er noodzakelijk toe, te aanvaarden, enerzijds dat de eerste rechter wel bevoegd zal zijn om een nieuw vonnis te vellen in de zaak waarin beroep ingesteld werd tegen een eerste vonnis, ingeval dat eerste vonnis (waarbij b.v. een expertise of enkwesten bevolen werden) bij voorraad uitvoerbaar verklaard werd (Rb. Oudenaarde, 9 mei 1951, *R.W.,* 1951-52, 561, hervormd door Gent, 4 okt. 1952, *onuitg.*), — en anderzijds dat de rechter in eerste aanleg steeds een nieuw vonnis in dezelfde zaak zou kunnen uitspreken, wanneer dat geen uitvoering uitmaakt van de beschikkingen van het eerste vonnis (Hrb. Antwerpen, 12 nov. 1934, *R.W.,* 1934-35, 1314 ; — zie ook Cass. fr. Req., 26 juli 1922, *S.,* 1926, 1, 234 ; *Rec. Dall.,* 1927, 1, 41, met noot Cézar-Bru).

Zulks is echter klaarblijkelijk verkeerd, en komt precies voort van de bovenvermelde verwarring. Daarom is het nuttig, hier even op het verschil tussen beide gevolgen van het beroep te wijzen.

De opschortende kracht van het beroep betreft inderdaad enkel de tenuitvoerlegging door de partijen van het aangevochten vonnis : deze tenuitvoerlegging wordt in principe door het beroep, en nl. ingevolge de opschortende kracht ervan, onmogelijk. Wanneer nu het vonnis bij voorraad uitvoerbaar verklaard wordt, zullen de partijen gerechtigd zijn, op eigen risico, het aangevochten vonnis ondanks het ingestelde beroep ten uitvoer te leggen (b.v. door beslaglegging, door het houden van enkwesten, enz.).

Doch de opschortende werking van het beroep heeft niets te maken met de verdere kennisneming van het geding door de eerste rechter. Dit is nu juist het terrein van de devolutieve werking van het beroep. Dit tweede gevolg van het beroep, gaat inderdaad veel verder ,en betreft o.m. (nl. in haar eerste aspect, de ontlasting van de eerste rechter ; — zie hierover verder, nrs 524 en 527) de verdere kennisneming van het geding door de eerste rechter : die verdere kennisneming wordt juist ingevolge de devolutieve werking van het beroep uitgesloten, zolang de rechtspleging in beroep duurt. Het is dus ingevolge de devolutieve werking van het beroep, en niet ingevolge de opschortende kracht ervan, dat de eerste rechter geen nieuw vonnis mag vellen in een geding waarin tegen een eerste door hem geveld vonnis beroep ingesteld werd (zie verder, nrs 524 en 527).

Derhalve kan de eerste rechter, tenminste zolang de aanleg in beroep duurt, absoluut niet verder kennis nemen van het geschil noch hierin een nieuw vonnis vellen, of dit nu een uitvoering weze van het eerste vonnis of niet. En anderzijds kan de uitvoerbaarheid bij voorraad, welke immers alleen de opschortende werking van het beroep wegneemt, aan de eerste rechter niet het recht geven, enig nieuw vonnis te vellen in de zaak waarin beroep ingesteld werd : die uitvoerbaarheid bij voorraad wijzigt niets aan de devolutieve werking van het beroep (Gent, 4 okt. 1952, Vander Paelt t./Van Droogenbroek, *onuitg.,* waarbij bovenvermeld vonnis van Rb. Oudenaarde hervormd werd).

In dit verband werd ooit beslist, dat een ondanks het beroep uitgesproken nieuw vonnis dient vernietigd te worden, als strijdig met de wetten, die de inrichting van de rechtbanken en de hoven regelen, en welke van openbare orde zijn (Gent, 2 maart 1901, *B.J.,* 1901, 888).

Deze beslissing is juist te noemen, en is precies gesteund op de devolutieve werking van het beroep. De opschortende werking heeft trouwens niets te maken met de inrichting en de hiërarchie van de rechtbanken.

§ 2. — Onregelmatig beroep.

483. — De vraag kan gesteld worden ,of het onregelmatig ingestelde beroep tegen een interlocutoir vonnis of een eindvonnis opschortende kracht heeft.

Vooreerst voorziet artikel 457, derde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering uitdrukkelijk een geval, waarin het onregelmatig ingesteld of niet-ontvankelijk beroep niettemin opschortende kracht bezit : namelijk het beroep tegen een vonnis dat niet gekwalificeerd werd door de rechter, of ten onrechte als in eerste aanleg geveld gekwalificeerd werd, terwijl de eerste rechter er in laatste aanleg kennis moest van nemen. In zulk geval is het beroep inderdaad niet ontvankelijk (art. 453, tweede lid, Rv.) ; de bepaling van de aanleg hangt immers af van het voorwerp van de eis, en niet van de kwalificatie door de eerste rechter gegeven. Daar echter alleen de rechter in beroep gerechtigd is uitspraak te doen over de ontvankelijkheid van het ingestelde beroep, heeft dit beroep opschortende kracht, althans voorlopig. De geïntimeerde kan echter de uitvoerbaarheid bij voorraad doen bevelen door de rechter in beroep, ter zitting en bij eenvoudige akte van pleitbezorger tot pleitbezorger (art. 457, derde lid, *in fine* Rv. ; — Zwendelaar, *Formulaire annoté,* uitg. 1935, II, n^{r} 608).

484. — *Quid* echter, wanneer het beroep tegen een interlocutoir of definitief vonnis om een andere reden als onregelmatig of niet-ontvankelijk moet beschouwd worden ?

Deze kwestie is zeer omstreden, en verschillende theorieën bestaan daaromtrent.

485. — *Eerste theorie :* het niet-ontvankelijk of onregelmatig ingesteld beroep heeft geen opschortende kracht.

Artikel 161 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, dat bepaalt dat het niet regelmatig naar de vorm ingestelde verzet de tenuitvoerlegging niet schorst, heeft een algemene draagwijdte, en moet derhalve bij wijze van analogie toegepast worden op het beroep. Schorsende werking toekennen aan onregelmatig ingesteld beroep zou bovendien al te gemakkelijk aanleiding geven tot misbruiken. Deze theorie werd in hoofdzaak verdedigd door de Franse rechtsleer (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, n^{r} 114 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.,* IV, *question* n^{r} 1665 ; — Bonfils, n^{rs} 1021 en 1414 ; — Rouen, 16 juli 1904, verbroken door Cass. fr., 12 juni 1909, hierna geciteerd). Artikel 159 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (gewijzigd door art. 8, K.B. n^{r} 300 van 30 maart 1936) drukt zich in dezelfde zin uit als voormeld artikel 161 en vermeldt uitdrukkelijk het niet binnen de wettelijke termijnen aangetekende verzet.

486. — *Tweede theorie :* het niet-ontvankelijk beroep, nl. wanneer het gericht is tegen een in laatste aanleg geveld vonnis of buiten de wettelijke termijnen ingesteld werd, of het onregelmatig ingesteld beroep, nl. wanneer het niet volgens de wettelijk voorgeschreven vormen ingesteld werd, heeft opschortende kracht. Artikel 457 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering maakt dienaangaande geen onderscheid, en heeft een algemene strekking. Het derde lid van dit artikel is dus geen uitzondering,

maar een toepassing van het algemeen beginsel dat impliciet besloten ligt in het eerste lid van artikel 457.

Een onregelmatig of niet ontvankelijk beroep heeft schorsende werking, omdat enkel de bevoegde hogere rechter het recht heeft over de ontvankelijkheid van het rechtsmiddel uitspraak te doen, de geïntimeerde zelf heeft hierover niet te oordelen. Bovendien mogen de artikelen 159 en 161 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering wegens hun uitzonderlijk karakter niet op andere dan door de wet bepaalde gevallen toegepast worden. Deze theorie, aanvaard door het Franse hof van verbreking (Cass. fr., verenigde kamers, 12 juni 1909, *Pas.*, 1910, IV, 133 ; *S.*, 1910, 1, 545), werd ook gevolgd door een recent vonnis van de Rechtbank te Antwerpen (22 dec. 1949, *J.T.*, 1950, 593, met noot M. Deloof ; — zie ook : noot Lermusiaux, in *J.T.*, 1947, 559 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^{r} 2891 ; — *vgl.* Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^{r} 884 ; — Morel, *o.c.*, n^{r} 623).

Wanneer de geïntimeerde de tenuitvoerlegging voortzet ondanks het onregelmatig ingestelde beroep, kan hij tot schadeloosstelling veroordeeld worden (Rb. Antwerpen, 22 dec. 1949, *l.c.*) ; de daden van tenuitvoerlegging zouden bovendien nietig zijn (zie verder, n^{rs} 492 en volg.).

Er kan slechts uitzondering gemaakt worden voor het beroep dat zou ingesteld worden door middel van een eenvoudige brief, hetgeen echter niet meer als een eigenlijk beroep kan beschouwd worden (Tissier, noot in *S.*, 1910, 1, 545). Hoe zou men immers, behoudens dit laatste geval, een criterium kunnen opstellen om het « klaarblijkelijk onregelmatig beroep » te onderkennen (noot M. Deloof onder Rb. Antwerpen, 22 dec. 1949, *l.c.*).

487. — Kan deze theorie geen aanleiding geven tot misbruiken ? Valt het niet te vrezen, dat de appellant alleen omwille van de opschortende werking beroep zou instellen, terwijl hij er zich klaarblijkelijk van bewust is dat het rechtsmiddel niet-ontvankelijk zal verklaard worden (zie Van Bauwel, *o.c.*, II, n^{r} 695, blz. 368-369) ?

Hierop wordt ontkennend geantwoord (zie noot Deloof, M., onder Rb. Antwerpen, 22 dec. 1949, *J.T.*, 1950, 593). Inderdaad, de partij die het vonnis *a quo* wenst ten uitvoer te doen leggen, kan steeds de voorzorg nemen, de uitvoerbaarheid bij voorraad te vorderen, eventueel zelfs nog van de rechter in beroep (art. 458 Rv.). En is het vonnis niet uitvoerbaar bij voorraad, dan kan de geïntimeerde schadeloosstelling vorderen zo het beroep onrechtmatig is, d.w.z. een zgn. tergend en roekeloos karakter heeft (zie boven, n^{rs} 22 en volg.).

488. — *Derde theorie :* is een variante van de vorige stelling : te laat ingesteld of naar de vorm onregelmatig beroep heeft opschortende kracht ; doch niet het beroep tegen een in laatste aanleg gewezen vonnis.

Deze theorie steunde zich op het tweede lid van artikel 457 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, volgens hetwelk een vonnis dat ten onrechte als in laatste aanleg gewezen gekwalificeerd werd, uitvoerbaar is ondanks beroep ; deze regel zou dan *a fortiori* gelden wanneer het vonnis klaarblijkelijk wél in laatste aanleg gewezen is (Tissier, noot in *S.*, 1910, 1, 545). Sedert het voornoemde arrest van het Franse hof van verbreking (Cass. fr., 12 juni 1909, *Pas.*, 1910, IV, 133) werd deze theorie echter niet meer verdedigd (zie noot Deloof, M., onder Rb. Antwerpen, 22 dec. 1949, *J.T.*, 1950, 593).

§ 3. — Omvang van de opschortende kracht.

489. — 1) De schorsende werking van het beroep heeft slechts betrekking op de beschikkingen van het vonnis waartegen beroep

ingesteld wordt. Indien het rechtsmiddel maar tegen sommige beschikkingen van het vonnis gericht wordt, kan de geïntimeerde te allen tijde tot de tenuitvoerlegging van de andere beschikkingen doen overgaan. De appellant zelf kan eveneens die overige beschikkingen laten ten uitvoer leggen, behalve wanneer de geïntimeerde incidenteel beroep tegen deze beschikkingen ingesteld heeft (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 296). Het incidenteel beroep heeft dus eveneens opschortende kracht.

490. — 2) De tenuitvoerlegging van de vonnissen wordt slechts geschorst door en na het instellen van het beroep, d.w.z. dat daden van tenuitvoerlegging, verricht vóór het instellen van het beroep, geldig blijven. De tenuitvoerlegging wordt stopgezet in de stand waarin zij zich bevindt op het ogenblik van het betekenen van de akte van beroep (Brussel, 20 dec. 1911, *Pas.*, 1912, II, 152; *J.T.*, 1912, 214; *B.J.*, 1912, 78; — Cass. fr., 27 april 1915, *Pas.*, 1921, IV, 49; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2883). De nietigheid van de vóór het instellen van het beroep verrichte daden van tenuitvoerlegging is afhankelijk van de hervorming van het vonnis (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 294).

491. — 3) Alleen de eigenlijke tenuitvoerlegging wordt opgeschort. Daden van bewaring kunnen ondanks de opschortende kracht van het beroep steeds verricht worden: het zijn immers geen daden van tenuitvoerlegging (*P.B.*, Tw. *Appel civil*, nr 744; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 695; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 343, blz. 884; — Morel, *o.c.*, nr 624; — *anders:* Crépon, *o.c.*, II, nrs 2923-2924).

Aldus kan beslag onder derden gelegd worden krachtens het vonnis waartegen beroep ingesteld is; doch de eis tot van waarde verklaring van het beslag onder derden blijft opgeschort tot na de uitspraak in beroep (Beltjens, *Procédure civile*, art. 457, nr 7; — Verbr., 3 dec. 1846, *Pas.*, 1847, I, 451; — Rb. Brussel, 23 mei 1857, *B.J.*, 1857, 853; — *R.P.D.B.*, Tw. *Saisie-arrêt*, nrs 186, 854; — *anders:* Luik, 7 april 1838, *Pas.*, 1838, II, 108; — Brussel, 16 juni 1866, *B.J.*, 1866, 757; — *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 295; — *vgl.* ook Tw. *Beslag onder derden*).

Aldus ook, wanneer beroep ingesteld wordt tegen een vonnis betreffende een incident in een procedure van beslag op onroerend goed, zou dit niet beletten, dat zou overgegaan worden tot het naleven van de formaliteiten voor de openbare verkoping (Bourges, 23 jan. 1878, *Rec. Dall.*, 1880, 1, 71; — Toulouse, 1907, *Rec. Dall.*, 1909, 2, 244).

§ 4. — Sanctie van de opschortende kracht van het beroep.

492. — 1) De schorsende werking van het beroep heeft de nietigheid ten gevolge van alle maatregelen, ondanks het ingestelde beroep aangewend tot tenuitvoerlegging of toepassing van het vonnis (Rb. Brussel, 18 jan. 1951, *J.T.*, 1951, 184; — Cass. fr., 27 april 1915, *Pas.*, 1921, IV, 49; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 113, blz. 208; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2887).

De daden van tenuitvoerlegging van het door beroep aangevochten vonnis blijven zelfs nietig wanneer het beroep op onregelmatige wijze ingesteld werd of niet-ontvankelijk is (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 298; — zie boven, nrs 483 en volg.).

493. — 2) De appellant kan bovendien, wanneer tot tenuitvoerlegging overgaan wordt ondanks het beroep, bij hoogdringendheid de schorsing van deze tenuitvoerlegging doen bevelen door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kortgeding (art. 806 Rv.; — Rb. Hoei, 27 maart 1928, *Pas.*, 1929, III, 22).

494. — 3) Onwettelijke tenuitvoerlegging van het vonnis, in strijd met de opschortende kracht van het beroep, kan aanleiding geven tot het toekennen van schadeloosstelling wegens daardoor ondergane schade, en dit zelfs zo het beroep nietig of niet-ontvankelijk was (Rb. Antwerpen, 22 dec. 1949, *J.T.*, 1950, 593, met noot Deloof, M.; — Dalloz, *Répertoire alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 1209; — Crépon, *o.c.*, II, nrs 2895 en 2896; — zie ook boven, nrs 483 en volg.).

495. — De bevestiging van het vonnis *a quo* kan hieraan niets veranderen. Zelfs wanneer het vonnis in beroep bevestigd wordt, blijft de partij die het, ondanks het ingestelde beroep, en dus voortijdig en op onwettelijke wijze, liet ten uitvoer leggen, gehouden de door deze tenuitvoerlegging berokkende schade te vergoeden. En anderzijds blijven de ondanks het beroep verrichte daden van tenuitvoerlegging nietig, ook wanneer het vonnis bevestigd wordt (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 113, blz. 209; — Bioche, *Dictionnaire de procédure civile et commerciale,* vijfde uitg., Tw. *Appel,* nr 470; — Glasson et Colmet-Daage, *o.c.*, II, nr 697; — Rb. Antwerpen, 22 dec. 1949, *l.c.*).

496. — De nietigverklaring van de ondanks het beroep gedane tenuitvoerlegging, evenals de schadeloosstelling die deswege aan de appellant toekomt, kunnen gevorderd worden voor de rechtbank of het hof waarvoor het beroep aanhangig gemaakt is (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 299).

497. — De opschortende kracht van het beroep wordt opgeheven zodra over het beroep uitspraak is gedaan, en het nl. niet-ontvankelijk of ongegrond verklaard is, en het vonnis derhalve bevestigd werd (Crépon, *o.c.*, II, nr 2822; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 302; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 695, blz. 369). In dat geval herneemt het vonnis *a quo* zijn uitvoerbare kracht: de daden van tenuitvoerlegging vóór het instellen van het beroep verricht, blijven geldig, en de tenuitvoerlegging wordt voortgezet (of desgevallend aangevat en doorgevoerd) krachten het vonnis *a quo.*

In dit verband werd ooit beslist dat daartoe een voorafgaande betekening van het arrest of vonnis, waarbij het eerste vonnis bevestigd wordt en zijn uitvoerbare kracht herkrijgt, zou noodzakelijk zijn. Het vonnis *a quo* herneemt immers wel zijn uitvoerbare kracht ingevolge het beroep waarbij het bevestigd wordt; doch het in beroep gewezen vonnis of arrest wordt zelf pas door zijn betekening uitvoerbaar. Elke daad van tenuitvoerlegging van het vonnis *a quo,* verricht vóór de betekening van het arrest of vonnis van bevestiging, zou derhalve moeten nietig verklaard worden (Rb. Brugge, 19 april 1932, *Pas.*, 1933, III, 22, dat zich beroept op art. 147 Rv.; — Cass. fr., 8 aug. 1893, *S.*, 1896, 1, 438). Deze opvatting is echter verkeerd: artikel 147 schrijft inderdaad voor dat de voorlopige vonnissen en de eindvonnissen waarbij veroordeling uitgesproken wordt, niet kunnen tenuitvoergelegd worden vooraleer zij aan de partij betekend zijn; doch ter zake is het niet de beslissing in beroep die

moet tenuitvoergelegd worden, doch wel het aangevochten vonnis, dat bevestigd werd. Ingevolge die bevestiging is het vonnis immers (het is natuurlijk bij veronderstelling zelf reeds betekend) definitief geworden, en kan er geen enkel gewoon rechtsmiddel meer tegen ingesteld worden. En anderzijds dient opgemerkt dat de eventuele verbreking geen opschortende kracht heeft (*vgl.* Verbr., 20 nov. 1952, *R.W.*, 1953-54, 1763 : in de motieven van dit arrest wordt impliciet aanvaard dat de opschortende werking van het beroep ophoudt op de datum van de beslissing in beroep).

498. — Indien door de eerste rechter, of bij geval door de wet, een termijn bepaald is voor de tenuitvoerlegging van een door de eerste rechter gewezen vonnis, maakt het instellen van beroep tegen dit vonnis een rechtsbeletsel uit voor de tenuitvoerlegging, waardoor de loop van die termijn tijdens geheel de duur van de aanleg in beroep geschorst wordt, en deze slechts opnieuw begint te lopen bij het arrest of vonnis waarbij het eerste vonnis bevestigd wordt (Brussel, 31 mei 1837, *Pas.*, 1837, II, 116 ; — Brussel, 28 dec. 1859, *Pas.*, 1860, II, 92 ; — noot onder Parijs, 28 mei 1913, *Rec. Dall.*, 1913, 2, 373 ; — Rb. Sens, 15 juli 1909, *Rec. Dall.*, 1911, 2, 303 en noot ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.* VI, n^r^ 112, blz. 207-208 ; — *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 304 *in fine*). Dit is zelfs zo, wanneer het vonnis *a quo* uitvoerbaar verklaard was bij voorraad, voor zover de partij die gerechtigd was, tot tenuitvoerlegging van het vonnis over te gaan ondanks het beroep, dit niet gedaan heeft (Verbr., 20 nov. 1953, *R.W.*, 1953-54, 1763 ; — zie verder, n^r^ 502).

Ten onrechte werd echter vaak aangenomen, vooral door de Franse rechtspraak, dat de bepaalde termijn slechts begon te lopen op de datum van het arrest of vonnis van bevestiging (zie in die zin, Poitiers, 27 dec. 1855, *Rec. Dall.*, 1856, 5, 22 ; — Bordeaux, 5 mei 1870, *Rec. Dall.*, 1870, 2, 208 ; — Dijon, 25 jan. 1878, *Rec. Dall.*, 1878, 2, 37 ; — Parijs, 1 april 1882, *Rec. Dall.*, 1882, 2, 229 ; — Bioche, *o.c., Dictionnaire de procédure civile et commerciale,* Tw. *Appel,* n^r^ 472 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, V, n^r^ 954, 2°).

Volgens een ander deel van de rechtspraak en rechtsleer zou de termijn voortlopen gedurende de rechtspleging in beroep, en zou dus het beroep a.h.w. geen opschortende werking hebben ten aanzien van deze voor de tenuitvoerlegging van het vonnis voorgeschreven termijn : wanneer na de betekening van het vonnis, de voor de tenuitvoerlegging bepaalde termijn verstreken is, en een veroordeling (of een verval) was uitgesproken, voor het geval van niet-uitvoering binnen deze termijn, is deze veroordeling (of dit verval) definitief. Dit alles natuurlijk voor zover het vonnis *a quo* bevestigd wordt in beroep.

Volgens deze theorie kan artikel 457 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering de gevolgen van een veroordeling niet aantasten, wanneer het vonnis dat ze uitgesproken heeft bevestigd wordt (Gent, 24 jan. 1880, *Pas.*, 1880, II, 81 ; *B.J.*, 1880, 217 ; — Brussel, 27 dec. 1930, *Pas.*, 1931, II, 76 ; — Cass. fr., 24 jan. 1865, *Rec. Dall.*, 1865, 1, 226 ; — Cass. fr., 26 jan. 1870, *Rec. Dall.*, 1870, 1, 88 ; — Cass. fr., 15 nov. en 14 dec. 1881, *Rec. Dall.*, 1882, 1, 134 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^rs^ 2913 en volg. ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r^ 884 ; — Glasson, *Précis de procédure civile,* II, 94 ; — *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 303, met verwijzingen). Deze rechtspraak en rechtsleer nam echter wel aan, dat, in geval van beroep, de rechter in beroep een nieuwe termijn kon vaststellen, op verzoek van de partij die daarbij belang heeft (*R.P.D.B., l.c.* ; — Gent, 24 jan. 1880, *Pas.*, 1880, II, 81). Wordt het vonnis in beroep hervormd, dan is er natuurlijk geen sprake meer van tenuitvoerlegging ervan, en bestaat er geen probleem.

Beide hierboven aangehaalde theorieën lijken onjuist : de termijn begint te lopen op het ogenblik bepaald door het eerste vonnis (d.i. meestal vanaf de betekening, of vanaf een zekere termijn na de betekening, soms ook vanaf

de uitspraak van het vonnis) ; zijn loop wordt alleen maar geschorst gedurende de rechtspleging in beroep, en hij loopt verder na de bevestiging van het eerste vonnis (Verbr., 20 nov. 1953, voornoemd, *R.W.*, 1953-54, 1763).

Wanneer het gaat om een termijn, binnen dewelke een bepaalde handeling moet verricht zijn op straf van verval, geldt dezelfde regel : schorsing van die termijn wegens de rechtspleging in beroep (zie Verbr., 20 nov. 1953, voornoemd).

Volgens het meer genoemde arrest van het hof van verbreking van 20 november 1953 is dit zelfs zo, wanneer het aangevochten vonnis uitvoerbaar verklaard was bij voorraad, mits de partij die het bekomen heeft, niet tot de tenuitvoerlegging ervan overgaat, waartoe ze immers niet verplicht is, en welke overigens op haar risico zou geschieden (zie verder, n^r 502).

499. — Algemeen wordt aanvaard, dat wanneer de door het vonnis bepaalde termijn voor zijn tenuitvoerlegging verstreken is, vooraleer beroep ingesteld wordt, in dat geval het verval (of in het algemeen het gevolg) voortspruitend uit dit verstrijken van de termijn, behouden blijft en definitief wordt, wanneer het vonnis *a quo* in beroep bevestigd wordt. Ingevolge deze bevestiging worden de partijen immers definitief teruggeplaatst in de toestand waarin zij zich bevonden op het ogenblik van de betekening van de akte van beroep ; welnu, op dat ogenblik was de termijn verstreken, en het daaraan verbonden gevolg (b.v. verval van het recht om de eed af te leggen, of om over te gaan tot een getuigenverhoor) ingetreden (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r 302, *in fine ;* n^r 304). Deze oplossing is trouwens het logische gevolg van de theorie van de schorsing van die termijn van tenuitvoerlegging ingevolge het beroep (zie boven, n^r 498).

HOOFDSTUK II

Uitzonderingen

AFDELING I

Vonnissen in laatste aanleg gekwalificeerd.

500. — Wanneer de eerste rechter een vonnis ten onrechte als in laatste aanleg gewezen heeft gekwalificeerd, is het beroep, ondanks deze kwalificatie, ontvankelijk ; de aanleg hangt immers niet af van de kwalificatie van de rechter (art. 453, eerste lid, Rv. ; — zie boven, n^rs^ 51-52). Alleen de rechter in beroep is bevoegd om uitspraak te doen over de ontvankelijkheid van het beroep, en nl. om te beslissen of de eerste rechter in eerste of in laatste aanleg uitspraak deed.

De kwalificatie van de eerste rechter heeft echter wel uitwerkselen ten aanzien van de uitvoerbaarheid van het vonnis, zelfs indien de kwalificatie verkeerd was : het vonnis is vatbaar voor tenuitvoerlegging bij voorraad, ondanks het beroep (Verbr., 13 jan. 1881, *Pas.*, 1881, I, 73). Het beroep krijgt slechts opschortende kracht ingevolge verbod (*défenses*) door de appellant daaromtrent bekomen ter zitting van de rechter in beroep, na dagvaarding op korte termijn (art. 457, tweede lid, Rv. ; — *P.B.*, Tw. *Exécution provisoire*, n^rs^ 202 en volg. ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, n^r^ 569). Toelating tot dagvaarden op verkorte termijn wordt verkregen op verzoekschrift, aangeboden aan de eerste voorzitter van het hof van beroep of aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelend in beroep (zie Zwendelaar, *Formulaire annoté de procédure civile*, II, n^rs^ 604-607).

AFDELING II

Bij voorraad uitvoerbaar verklaarde vonnissen.

§ 1. — Algemeenheden.

501. — Het beroep heeft geen opschortende kracht, en schorst derhalve de tenuitvoerlegging van het vonnis niet, wanneer dit de uitvoerbaarheid bij voorraad uitspreekt, in de gevallen waarin dit toegelaten is (art. 457, eerste lid, Rv.).

Naast deze mogelijkheid, dat de eerste rechter de tenuitvoerlegging

bij voorraad van het vonnis toestaat, bestaan er talrijke gevallen waarin de uitvoerbaarheid bij voorraad ambtshalve moet uitgesproken worden, of waarin het vonnis van rechtswege bij voorraad uitvoerbaar is (zie verder, n^rs^ 506 en volg.).

Voor een grondige studie over de tenuitvoerlegging bij voorraad, die ook kan toegestaan worden ondanks verzet wanneer het een verstekvonnis betreft, weze verwezen naar het Tw. *Vonnissen en arresten.* Hier wordt derhalve slechts een overzicht gegeven van de regelen betreffende de uitvoerbaarheid bij voorraad niettegenstaande beroep.

502. — De tenuitvoerlegging bij voorraad is niet verplicht voor de partij die het vonnis bekomen heeft ; deze uitvoerbaarheid bij voorraad is voor haar een bloot recht, dat zij naar eigen goedvinden en voorzichtigheid al dan niet kan uitoefenen. Oefent zij het niet uit, doch wacht zij integendeel de uitspraak in beroep af, dan kan zij daardoor geen nadeel lijden en heeft het beroep zijn normale opschortende werking (Verbr., 20 nov. 1953, *R.W.*, 1953-54, 1763).

In het aangehaalde arrest ging het om een arbitrage : in het vonnis van de eerste rechter was beslist dat dat vonnis als compromis zou gelden, indien de verweerder binnen de 8 dagen na de betekening ervan geen compromis ondertekende ; derhalve begon na de termijn van 8 dagen na de betekening de termijn van drie maand te lopen, bepaald door de artikelen 1007 en 1012 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, betreffende de duur van de opdracht van de scheidsrechters. De tiende dag na de betekening werd beroep aangetekend door de verweerder. Het vonnis was uitvoerbaar bij voorraad, doch werd door de eiser, nadien geïntimeerde, niet ten uitvoer gelegd. In beroep werd het vonnis bevestigd, echter meer dan 3 maand nadien. De appellant wierp thans op dat het compromis vervallen was en dus ook de opdracht van de scheidsrechters, vermits meer dan drie maand was verlopen en het vonnis uitvoerbaar was bij voorraad (m.a.w. het beroep geen opschortende kracht had), zodat de termijn ondanks het beroep verder zou gelopen hebben. Deze opwerping werd door het hof van beroep, en nadien ook door het hof van verbreking in bovenvermeld arrest afgewezen, op de aangehaalde gronden.

503. — De tenuitvoerlegging bij voorraad en ondanks het ingestelde beroep, zelfs indien zij door de eerste rechter moest toegelaten worden, geschiedt trouwens ook op risico en onder de aansprakelijkheid van de partij die er toe overgaat (Brussel, 24 mei 1893, *Pas.*, 1894, II, 45 ; — Rb. Charleroi, 20 okt. 1896, *Pas.*, 1898, III, 87 ; — Luik, 22 nov. 1951, *Pas.*, 1952, II, 9 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 649, blz. 337). Het heeft geen belang dat die partij daarbij te goeder trouw was (Rb. Charleroi, *l.c.*).

Bij hervorming van het vonnis door de rechter in beroep kan de partij, die tot tenuitvoerlegging overging ondanks het ingestelde beroep, dan ook tot schadeloosstelling veroordeeld worden (Verbr., 24 mei 1878, *Pas.*, 1878, I, 274 ; — Luik, 4 maart 1908, *Jur. Liège,* 1908, 243 ; — Gent, 14 juli 1954, Verschueren t./Lenvain, *onuitg.* ; — Cass. fr., 18 maart 1929, *D.H.*, 1929, 283 ; — Parijs, 22 dec. 1933, *D.H.*, 1934, 154 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III n^r^ 896). Deze schadeloosstelling kan reeds voor de rechter in beroep gevorderd worden(zie verder, n^r^ 725).

Wanneer het vonnis in beroep hervormd wordt, moeten anderzijds de daden van tenuitvoerlegging ondanks het beroep verricht in de mate van het mogelijke nietig verklaard worden ; de partij die het door beroep aangevochten vonnis bij voorraad ten uitvoer liet leggen, zal

desgevallend veroordeeld worden tot teruggave van de ten onrechte ontvangen bedragen, verhoogd met de interesten vanaf de dag der betaling (Rb. Brussel, 20 jan. 1913, *P.P.*, 1913, nr 789 ; — Cass. fr. Req., 11 juni 1903, *S.*, 1906, 1, 179, aangehaald door Morel, *o.c.*, nr 632).

504. — De uitvoerbaarheid bij voorraad blijft bestaan zolang het vonnis niet geheel of gedeeltelijk hervormd wordt. Het volstaat dus niet dat de rechter in beroep het beroep ontvankelijk verklaart, opdat de uitvoerbaarheid bij voorraad zou vervallen (Brussel, 1 juli 1835, *Pas.*, 1835, I, 267).

505. — In principe wordt de partij die zonder voorbehoud overgaat tot tenuitvoerlegging of uitvoering van het vonnis, geacht in dit vonnis te berusten. Doch wat is het gevolg van dergelijke tenuitvoerlegging ingeval het vonnis uitvoerbaar was verklaard bij voorraad ? Hiervoor weze o.m. verwezen naar wat boven daaromtrent gezegd werd (zie boven, nr 360 ; — zie ook Tw. *Berusting en inwilliging).*

§ 2. — Vonnissen waarvoor de uitvoerbaarheid bij voorraad niet moet gevorderd worden.

A. — *Vonnissen van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad.*

506. — 1) Mits een door de tot tenuitvoerlegging overgaande partij te verschaffen waarborg :

De vonnissen van de rechtbanken van koophandel zijn van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad mits borgstelling, of bewijs van voldoende solvabiliteit (art. 439, tweede lid, Rv. ; — zie ook verder, nr 512).

De rechtbank van koophandel kan aan de partij die tot tenuitvoerlegging wenst over te gaan, dit recht niet ontnemen ; zij is anderzijds ook niet verplicht, dit recht uitdrukkelijk te bevestigen (*vgl.* Piret, R., *L'exécution provisoire nonobstant appel ou opposition des jugements des tribunaux de commerce, Jur. Comm. Brux.*, 1934, 177 en volg., nr 5).

507. — De rechtbank van koophandel kan bovendien, hoewel zij een uitzonderingsrechtbank is, en ondanks artikel 14 der bevoegdheidswet, kennis nemen van de moeilijkheden of betwistingen die ontstaan naar aanleiding van het verschaffen van de waarborg, of het bewijs van de solvabiliteit. De artikelen 14 en 51 der bevoegdheidswet zijn hier inderdaad niet van toepassing, daar deze verrichtingen (stellen van borg, bewijs leveren van voldoende solvabiliteit) nog geen daden van tenuitvoerlegging zijn, doch een onmisbare voorafgaandelijke voorwaarde, zonder dewelke het vonnis niet kan ten uitvoer gelegd worden (Rb. Dinant, 7 okt. 1953, *J.T.*, 1953, 649 ; — Brussel, 6 aug. 1921, *Jur. Comm. Brux.*, 1921, 394).

In geval van hoogdringendheid zal de voorzitter van de rechtbank van koophandel, zetelend in kortgeding, bevoegd zijn om daarover uitspraak te doen (Rb. Nijvel, kortg., 18 nov. 1937, *Pas.*, 1938, III, 156 ; — Rb. Brussel, kortg., 20 mei 1905, *Pas.*, 1905, III, 253).

508. — De rechtbanken van koophandel kunnen hun vonnissen ook zonder borg uitvoerbaar bij voorraad verklaren, nl. door de vervolgende

partij er uitdrukkelijk vrijstelling van te verlenen. Doch dit kan slechts op uitdrukkelijk verzoek van deze partij geschieden (art. 439, eerste lid, Rv.). Bovendien, vermits het de vervolgende partij steeds van rechtswege mogelijk is, het vonnis bij voorraad ten uitvoer te leggen mits het verschaffen van een borg, dient door de rechtbanken van koophandel slechts met omzichtigheid de vrijstelling van waarborg te worden toegestaan. Tenminste voor zover er ernstige betwisting bestaat.

509. — Alle vonnissen ter zake van verhuring van handelshuizen zijn van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad (doch mits borg); dit met uitzondering van de vonnissen die de huurhernieuwing weigeren of het bedrag van de uitwinningsvergoeding vaststellen: deze zijn niet uitvoerbaar bij voorraad, tenzij de rechter dit uitdrukkelijk beslist (art. 31, tweede lid, w. 30 april 1951).

De rechter kan natuurlijk ook in elk geval de uitvoerbaarheid met of zonder borg uitspreken wanneer dit gevorderd werd. En artikel 135 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering zal desgevallend toegepast worden (zie Tw. *Huur van Handelshuizen,* nr 170; — Paternostre, *Baux commerciaux,* nr 328, blz. 339-340).

510. — a) Zonder een door de vervolgende partij te verschaffen waarborg. Sommige vonnissen en beschikkingen zijn van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad zonder borgstelling. Aldus:

a) Eindvonnissen op incident, en interlocutoire vonnissen van de rechtbanken van koophandel. De door artikel 439, tweede lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering vereiste waarborg is hier overbodig, vermits deze vonnissen geen geldelijke veroordeling inhouden. De vrijstelling van borgstelling moet hier dus niet uitdrukkelijk gevorderd worden (Piret, *L'exécution provisoire nonobstant appel ou opposition des jugements des tribunaux de commerce, Jur. Comm. Brux.,* 1934, 177, nr 8; — Wauthier, R., *L'exécution provisoire des jugements consulaires, Rev. Faill.,* 1953, 181; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 301, d/).

b) De beschikkingen in kortgeding, zowel van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, als van de voorzitter van de rechtbank van koophandel, zijn van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad, en zonder borgstelling, wanneer de voorzitter deze borgstelling niet uitdrukkelijk bevolen heeft (art. 809, eerste lid Rv., gew. art. 36, K.B. nr 300 van 30 maart 1936).

c) In tal van bijzondere gevallen bepaalt de wet dat sommige vonnissen van rechtswege uitvoerbaar zijn bij voorraad, zonder borg. Aldus wezen onder meer vermeld:

— alle vonnissen ter zake van faillissement (art. 465 Faill. wet);

— vonnissen ter zake van onteigening ten algemene nutte (art. 17, w. 17 april 1835);

— de beschikkingen en vonnissen ter zake van het te gelde maken van het handelspand of de in pand gegeven handelszaak (art. 7, w. 5 mei 1872);

— de beslissingen ter zake van gerechtelijke bijstand en kosteloze rechtspleging (art. 34, w. 29 juni 1929);

— vonnissen nopens de wraking van deskundigen (art. 312 Rv.);

— vonnissen betreffende de aanvaarding van borgtocht (art. 521 Rv.) ;

— vonnissen betreffende het afleveren van expedities of afschriften van akten door notarissen of andere gerechtelijke bewaarnemers (art. 840 Rv.).

B. — *Vonnissen die door de rechtbank ambtshalve bij voorraad uitvoerbaar moeten verklaard worden.*

511. — De rechtbanken van eerste aanleg moeten de uitvoerbaarheid bij voorraad, zelfs ambtshalve, uitspreken wanneer de eis gesteund is op een authentieke titel, op een erkende belofte, of op een vroegere veroordeling waartegen geen beroep ingesteld werd (art. 135, eerste lid, Rv., gew. art. 20, w. 25 maart 1841).

In deze gevallen is de mogelijkheid van hervorming van het vonnis in beroep zeer gering (*vgl.* art. 1319, 1322, 1351 B.W.).

De opsomming gegeven in artikel 135 is limitatief (zie Tw. *Vonnissen en arresten*).

512. — Nopens het toepassingsgebied van artikel 135 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering zijn enkele speciale gevallen te noteren :

1) Verstekvonnissen van de rechtbanken van eerste aanleg : hier dient ook rekening gehouden te worden met artikel 155. Naar luid van dit artikel zijn verstekvonnissen slechts uitvoerbaar na het verstrijken van veertien dagen na de betekening van het vonnis aan de pleitbezorger (of aan de partij, zo er geen pleitbezorger gesteld was). In geval van dringende noodzakelijkheid kan de rechtbank de tenuitvoerlegging vóór het verstrijken van die termijn toelaten, in de bij artikel 135 voorziene gevallen. Anderzijds kan de rechtbank, doch enkel in geval van gevaar bij verwijl, de tenuitvoerlegging van het verstekvonnis toelaten niettegenstaande het verzet, met of zonder borg.

Wat betreft de samenloop van de artikelen 135 en 155, weze verwezen naar het Tw. *Vonnissen en arresten,* en het Tw. *Verstek en verzet in burgerlijke zaken en zaken van koophandel.*

2) Vonnissen van de vrederechters : ingevolge artikel 17 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, is artikel 135 van hetzelfde wetboek ook toepasselijk op de vonnissen van de vredegerechten.

3) Vonnissen van de rechtbanken van koophandel : geen enkel artikel breidt uitdrukkelijk de toepassing van artikel 135 uit tot de vonnissen van de rechtbanken van koophandel. Anderzijds wordt door artikel 439 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (gew. art. 20, K.B. n^{r} 300 van 30 maart 1936) een bijzondere regeling bepaald voor deze vonnissen : de rechtbanken van koophandel kunnen nl. steeds, zoals de andere rechtbanken, (*vgl.* art. 135, tweede lid Rv.) hun vonnissen uitvoerbaar verklaren bij voorraad met of zonder borgstelling (art. 439, eerste lid, Rv.) ; en wanneer zij daaromtrent niet uitdrukkelijk hebben beschikt, is het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, doch mits borgstelling (art. 432, tweede lid, Rv.). Derhalve wordt door sommigen aangenomen dat artikel 135 niet zou van toepassing zijn op de vonnissen van de rechtbanken van koophandel (Wauthier, R., *L'exécution provisoire des jugements con-*

sulaires, Rev. Faill., 1953, 177). Daartegenover wordt echter door andere auteurs, niet zonder grond, de algemene bepaling ingeroepen van artikel 414 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, volgens hetwelk, behoudens afwijkingen in de artikelen 415 en volgende, de bepalingen van titel VII (art. 116-148, Rv.) toepasselijk zijn op de rechtspleging voor de rechtbanken van koophandel. Nu kan artikel 934 moeilijk als een afwijking beschouwd worden, waar het in zijn eerste lid het algemeen beginsel van artikel 135, tweede lid, gewoon herneemt, en in zijn tweede lid bepaalt dat bij gebreke van uitdrukkelijke beschikking de vonnissen bij voorraad kunnen ten uitvoer gelegd worden mits borgstelling. Artikel 135 zou dus wel toepasselijk zijn op de vonnissen van de rechtbanken van koophandel (zie in die zin, Fredericq, *Traité*, I, n^r^ 386 ; — *vgl.* Tw. *Vonnissen en arresten*).

Ten aanzien van vonnissen bij verstek van de rechtbanken van koophandel bepaalt artikel 435 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (gew. art. 20, K.B. n^r^ 300 van 30 maart 1936) dat de rechtbank deze uitvoerbaar kan verklaren bij voorraad, met of zonder borgstelling, wanneer er een authentieke titel of een vroegere veroordeling is, of wanneer de eis gesteund is op de ondertekening van een effect aan order of aan toonder, of wanneer er gevaar is bij verwijl (zie Tw. *Vonnissen en arresten* ; — Tw. *Verstek en verzet in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel*).

§ 3. — Vonnissen voor dewelke de uitvoerbaarheid bij voorraad steeds uitdrukkelijk moet gevorderd worden.

513. — Alle andere vonnissen dan die vermeld onder § 2 (zie boven, n^rs^ 506 tot 512) kunnen slechts bij voorraad uitvoerbaar verklaard worden, op uitdrukkelijke vraag van de eisende partij.

Hierbij weze opgemerkt dat, indien zekere vonnissen (b.v. de vonnissen van de rechtbank van koophandel) van rechtswege bij voorraad uitvoerbaar zijn mits de door de wet voorgeschreven borgstelling, de vrijstelling van borg uitdrukkelijk moet gevorderd worden, opdat de rechtbank ze kunne uitspreken (art. 439, eerste lid, Rv. ; — zie boven, n^r^ 508).

Voor het al dan niet toelaten van de tenuitvoerlegging bij voorraad, door de eisende partij gevorderd, zal de rechtbank rekening houden met verschillende elementen : de min of meer grote kans op hervorming van het vonnis, de hoogdringendheid van de tenuitvoerlegging, de goede trouw en de vermogenstoestand van de veroordeelde partij, de solvabiliteit van de vervolgende partij (Rouvreux, *Circulaire présidentielle aux tribunaux de Bruxelles, J.T.*, 1938, 239 ; — Wauthier, R., *L'exécution provisoire des jugements consulaires, Rev. Faill.*, 1953, 177).

514. — De vordering tot het bekomen van de uitvoerbaarheid bij voorraad van het te vellen vonnis, is een bijkomende vordering ten opzichte van de hoofdeis.

a) Bijgevolg moet deze vordering niet noodzakelijk reeds in de dagvaarding geformuleerd worden ; zij kan voor het eerst ter zitting gevorderd worden, door eenvoudige besluiten (Rb. Brussel, 18 febr. 1891, *Pas.*, 1891, III, 66 ; — zie verder, n^r^ 699).

b) Om dezelfde reden kan, bij toepassing van het beginsel dat de rechtbank haar bevoegdheid nopens het geschil uitput door het eindvonnis,

de uitvoerbaarheid bij voorraad niet door een tweede vonnis (na uitspraak nopens de hoofdeis) bevolen worden, b.v. wanneer de rechter had vergeten hieromtrent uitspraak te doen (art. 136 Rv.). In artikel 136 wordt evenwel niet het geval bedoeld, waarin de rechtbank eerst bij verstek vonniste, zonder de uitvoerbaarheid bij voorraad uit te spreken, en nadien, op verzet, de uitvoerbaarheid bij voorraad beveelt : dit is volkomen geldig.

515. — De partijen kunnen de uitvoerbaarheid bij voorraad ook voor het eerst in beroep vorderen (art. 136 Rv., *in fine;* — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 643, blz. 335). De geïntimeerde kan namelijk, door een eenvoudige akte van pleitbezorger, de tenuitvoerlegging bij voorraad doen bevelen ter zitting, voor de uitspraak over het beroep (art. 458 Rv. ; — Brussel, 23 juli 1913, *P.P.*, 1914, 258 ; — Brussel, 27 mei 1949, *J.T.*, 1949, 381, met noot Lermusiaux ; — Zwendelaar, *Formulaire annoté de procédure civile,* II, nrs 610 en 611).

Het toestaan van de tenuitvoerlegging bij voorraad hangt dan af van de appreciatie van de rechter in beroep. Aldus werd beslist dat de tenuitvoerlegging bij voorraad van een vonnis in zake echtscheiding, dat aan de eiser toelaat het bewijs te leveren van een aantal feiten, en dat door de eerste rechter niet bij voorraad uitvoerbaar verklaard werd, in beroep niet kan toegestaan worden ; dit zou in strijd zijn met de bedoeling van de wetgeving in zake echtscheiding, nl. geen enkele kans op verzoening uit te schakelen (Brussel, 16 juni 1951, *R.W.*, 1951-52, 965 ; *J.T.*, 1952, 12, met noot Lermusiaux).

516. — De rechter in beroep kan de tenuitvoerlegging bij voorraad van het vonnis wel toelaten, wanneer dit in eerste aanleg niet geschiedde (zie boven, nr 515). Doch hij kan de tenuitvoerlegging bij voorraad, indien ze door de eerste rechter toegestaan was, niet verhinderen. Naar luid van artikel 459 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (gew. art. 22, K.B. nr 300 van 30 maart 1936) kunnen de hoven van beroep in geen geval, op straf van nietigheid en zelfs van schadeloosstelling zo daartoe grond bestaat, verbod tot beginnen van de tenuitvoerlegging geven of de tenuitvoerlegging der vonnissen schorsen. Dit houdt voor de rechter in beroep tevens verbod in, om de uitvoerbaarheid bij voorraad, toegestaan zonder de verplichting borg te stellen, afhankelijk te maken van een borgstelling (Piret, *L'exécution provisoire nonobstant appel ou opposition des jugements des tribunaux de commerce, Jur. Comm. Brux.*, 1934, 177, nr 13).

Maar de rechter in beroep kan wel, naar gelang het geval het vereist, toelating verlenen om uitzonderlijk te dagvaarden tegen een bepaalde dag en uur, ten einde op het beroep te pleiten (art. 459 Rv., *in fine*).

517. — De tenuitvoerlegging bij voorraad, op verzoek van de partij bevolen, kan afhankelijk gemaakt worden van een borgstelling of niet (art. 135, tweede lid, Rv.). Wanneer door de rechtbank geen borgstelling bevolen is, kan de tegenpartij ze niet eisen (Bormans, *o.c.* II, nr 1097 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Exécution des jugements et arrêts en matière civile,* nr 458 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 363).

Daar enkel het beroep zelf, en niet de termijn van beroep opschortende werking heeft (zie boven, nr 478), moet de borg slechts gesteld worden, of het bewijs van voldoende solvabiliteit slechts geleverd worden, wanneer door de tegenpartij werkelijk beroep ingesteld werd (Gent, 6 febr. 1937,

Jur. Comm. Fl., 1937, 16). Heeft de tegenpartij echter beroep ingesteld vóór elke daad van tenuitvoerlegging, dan moet de borgstelling geschieden of het bewijs van voldoende solvabiliteit geleverd worden vóór elke daad van tenuitvoerlegging, op straf van nietigheid van deze laatste. Een nadien gedane borgstelling kan deze nietige daad van tenuitvoerlegging niet geldig maken (Rb. Brussel, 5 jan. 1949, *J.T.*, 1949, 214 ; *Pas.*, 1949, III, 74).

518. — De werkrechtersraden kunnen, indien de waarde van het geschil de 800 fr. overschrijdt, de tenuitvoerlegging bij voorraad slechts mits borgstelling toestaan (art. 80, w. 9 juli 1926). Beneden dat bedrag kan de uitvoerbaarheid bij voorraad met of zonder borgstelling uitgesproken worden.

§ 4. — Vonnissen die niet bij voorraad uitvoerbaar kunnen verklaard worden.

519. — De wet bepaalt uitdrukkelijk dat vonnissen die de echtscheiding toelaten, niet uitvoerbaar kunnen verklaard worden bij voorraad (art. 265 B.W.) ; dit artikel is niet toepasselijk gemaakt op de scheiding van tafel en bed (zie art. 875 Rv., gew. art. 40, K.B. nr 300, 30 maart 1936). Practisch zal een vonnis dat de scheiding van tafel en bed uitspreekt natuurlijk zelden uitvoerbaar verklaard worden bij voorraad.

Hetzelfde geldt voor de vonnissen die de ontzetting uitspreken (art. 505 B.W.), of waarbij een persoon onder gerechtelijke raadsman gesteld wordt (art. 514 B.W.).

Hetzelfde geldt eveneens voor de vonnissen die door of tegen derden moeten ten uitvoer gelegd worden : die handlichting van hypotheek bevelen, doorhaling van hypothecaire inschrijving, betaling (b.v. bij beslag onder derden), of iets anders door een derde of te zijnen laste te doen (b.v. verkopen van in pand gegeven goederen, die bij een derde berusten) (art. 548 Rv.).

520. — Soms ook kan de bijzondere aard van het geschil waarop het vonnis betrekking heeft, de mogelijkheid van tenuitvoerlegging bij voorraad uitsluiten, al legt de wet dit verbod niet uitdrukkelijk op.

Aldus heeft het beroep tegen een vonnis dat het verzet tegen een aangekondigd huwelijk afwijst noodzakelijk opschortende kracht ; de eerste rechter kan dit vonnis niet bij voorraad uitvoerbaar verklaren. Er dient immers rekening gehouden te worden met het definitief en onherroepelijk karakter van het huwelijk dat zou gesloten worden voor de uitspraak over het ingestelde beroep (De Page, I, nr 645).

521. — Tenslotte kan de uitvoerbaarheid bij voorraad nooit uitgesproken worden voor de kosten, zelfs wanneer deze zouden toegekend zijn bij wijze van schadeloosstelling (art. 137 Rv.).

TITEL VII

DEVOLUTIE

HOOFDSTUK I

Beginsel

522. — Het rechtsmiddel beroep heeft devolutieve of overbrengende uitwerking: de kennisneming van het geschil waarover de eerste rechter uitspraak gedaan heeft, of van de grond van het geschil (zie verder, nrs 524, 525, en hoofdstuk III), behoort voortaan aan de rechter in beroep (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 102, blz. 184).

Het is de rechter in beroep die de gegrondheid en de regelmatigheid van het aangevochten vonnis zal onderzoeken en er over beslissen. De eerste rechter kan het aangevochten vonnis zelfs niet meer interpreteren, noch dienaangaande voorlopige of bijkomende maatregelen bevelen (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 767 *in fine*, en nr 883 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *l.c.*).

De rechter in beroep zal, op voorwaarde dat het beroep ontvankelijk is (zie verder, nr 523), het vonnis *a quo* bevestigen, indien hij oordeelt dat het regelmatig gewezen werd, en het geschil op juiste wijze beslecht heeft. Werd door het aangevochten vonnis, hoewel regelmatig naar de vorm, een onjuiste uitspraak gedaan over het geschil, dan zal hij het geheel of gedeeltelijk te niet doen, en uitspraak doen zoals de eerste rechter dit had moeten doen, na, zo nodig, een voorafgaand onderzoek bevolen te hebben (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 883 ; — *vgl.* Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, nrs 102-103 ; — Cass. fr., 24 juni 1943, *Rec. Dall.*, 1943, 73).

Wanneer het aangevochten vonnis naar de vorm onregelmatig verklaard wordt, wordt het door de rechter in beroep vernietigd, en deze velt, zo hij ingevolge de devolutieve werking van het beroep van het geschil moet kennis nemen, een nieuw vonnis over het tussen de partijen bestaande geschil, en over de rechten der partijen (*vgl.* verder, nrs 536 en volg.). Heeft de eerste rechter, ondanks het vormgebrek, overigens juist beslist, dan zal de rechter in beroep deze uitspraak hernemen, na vernietiging van het vonnis wegens het vormgebrek, waardoor het aangetast is (Japiot, *o.c.*, nr 1077).

De devolutie is uitgesloten, indien het aangevochten vonnis vernietigd wordt wegens onbevoegdheid van de eerste rechter (zie verder, nr 548). Doch wanneer de partijen ten gronde geconcludeerd hebben, kan de rechter in beroep, mits de overige voorwaarden daartoe aanwezig zijn, wel bij evocatie kennis nemen van de grond van het geschil.

523. — Opdat het beroep devolutieve uitwerking zou kunnen hebben moet het ontvankelijk zijn. Zo het beroep niet-ontvankelijk verklaard wordt, wordt de devolutieve werking van het rechtsmiddel ten aanzien van het aan de eerste rechter onderworpen twistpunt of geschil opgeheven : de rechter in beroep kan in dat geval de gegrondheid van het aangevochten vonnis niet beoordelen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 314 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 2822 ; — Japiot, *o.c.*, nr 1058). Hij kan derhalve noch bevestigen, noch hervormen.

De rechter in beroep moet derhalve eerst en vooral nagaan of hij regelmatig kan kennis nemen van het door het beroep voor hem aanhangig gemaakt geschil, d.i. van het geschil of twistpunt waaromtrent beroep ingesteld werd. Dit onderzoek geschiedt ingevolge de eventueel door de geïntimeerde opgeworpen middelen van niet-ontvankelijkheid van het beroep en zelfs ambtshalve wat betreft de middelen van niet-ontvankelijkheid die de openbare orde aanbelangen, b.v. het verstreken zijn van de termijn van beroep (zie boven, nr 395), en desgevallend de regelmatigheid van het beroep naar de vorm (zie boven, nrs 398 en volg. ; — Japiot, *o.c.*, nr 1076 ; — zie ook verder, nrs 777 - 778).

De rechter in beroep is zelfs verplicht, in te gaan op een opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid van het beroep (of, ingeval deze niet-ontvankelijkheid de openbare orde aanbelangt, ze ambtshalve op te werpen), ook indien hij daardoor impliciet zou vooruitlopen op de beslissing betreffende de ontvankelijkheid van de eis zelf : wanneer aldus de niet-ontvankelijkheid van het beroep opgeworpen wordt, wegens het ontbreken van de vereiste hoedanigheid bij de personen vermeld in de akte van beroep, die de vennootschap (appellante) in rechte vertegenwoordigen, dient het beroep niet-ontvankelijk verklaard te worden (indien de opwerping natuurlijk gegrond is), zelfs indien daardoor zou vooruitgelopen worden op de eventuele beslissing over de ontvankelijkheid van de oorspronkelijke eis, die door diezelfde vennootschap als eiseres ingesteld was, daarbij vertegenwoordigd door dezelfde persoon als in de akte van beroep (Verbr., 26 mei 1910, *Pas.*, 1910, I, 296 : de eerste rechter had zich onbevoegd verklaard om van de vordering der vennootschap kennis te nemen ; deze had daartegen beroep ingesteld, en het hof van beroep had geweigerd, de exceptie van niet-ontvankelijkheid bij gebreke van hoedanigheid bij de voor de vennootschap optredende persoon, te aanvaarden, om reden dat daardoor meteen zou beslist zijn over de ontvankelijkheid van de oorspronkelijke eis ; dit arrest werd door het hof van verbreking bij gemeld arrest verbroken). De rechter zal eventueel zelfs de grond van de zaak dienen te onderzoeken, wanneer de ontvankelijkheid van het beroep daarvan afhankelijk is (zie verder, nr 778).

524. — Door de devolutieve werking van het beroep wordt de verdere kennisneming van de zaak aan de eerste rechter onttrokken. De eerste rechter moet zich ten opzichte van elke verdere kennisneming onbevoegd verklaren.

De debatten kunnen voor de eerste rechter niet heropend worden om de geldigheid van de akte van beroep te onderzoeken (Rb. Antwerpen, 3 mei 1934, *R.W.*, 1934-35, 768), of om de afstand van de vordering te akteren (Bourges, 27 nov. 1818, Dalloz, *Répertoire alphabétique de législation, de doctrine et de jurisprudence*, 1818, nr 1200). Alleen de rechter in beroep

is daartoe bevoegd. Evenmin kan de eerste rechter nog zijn vonnis aanvullen of interpreteren, of de uitvoerbaarheid bij voorraad bevelen, enz. (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, nr 102, blz. 184-185 ; — zie boven, nr 522).

De debatten kunnen voor de eerste rechter niet heropend worden, zelfs niet met instemming van alle partijen (Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 579).

Wanneer beroep ingesteld werd tegen een vonnis waarbij onderhoudsgeld werd toegestaan, kan geen vordering tot vermeerdering van dit onderhoudsgeld voor de eerste rechter ingesteld worden, zolang op het beroep nog geen uitspraak gedaan werd : de kennisneming van het geschil is overgedragen aan de rechter in beroep (Rb. Brussel, 9 juli 1916, *Pas.*, 1917, III, 223).

Evenmin kan voor de eerste rechter, b.v. de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in kortgeding, een vordering tot vermindering van een voorlopig onderhoudsgeld ingesteld worden, wanneer het hof van beroep nog geen uitspraak gedaan heeft op het beroep, ingesteld door een der partijen tegen de beschikking die het onderhoudsgeld toekende (Rb. Brussel, Kortg., 10 maart 1954, *J.T.*, 1954, 336).

Wanneer in een eis tot echtscheiding enkwesten bevolen werden, en tegen dit vonnis beroep ingesteld werd, dan kan de rechtbank onder geen enkel voorwendsel een nieuw vonnis vellen in de zaak (b.v. de echtscheiding toestaan op andere of dezelfde gronden als aangevoerd in de debatten voor het interlocutoir vonnis) : zij is volledig ontlast van de kennisneming der zaak ingevolge de devolutieve werking van het beroep (Gent, 2 maart 1901, *B.J.*, 1901, 888).

525. — De devolutieve uitwerking van het beroep brengt niet noodzakelijk de kennisneming van de grond van het geschil door de rechter in beroep mede. Het ontvankelijk verklaard beroep heeft niet noodzakelijk ten gevolge dat de tweede rechter kennis neemt van de grond van het geschil.

Heeft de eerste rechter geen uitspraak gedaan ten gronde, noch op een of andere wijze zijn rechtsmacht over de grond van de zaak uitgeput, dan blijft de devolutie beperkt tot in de eerste aanleg beslechte betwisting ; de uitspraak over de grond van het geschil blijft tot de bevoegdheid van de eerste rechter behoren. Zoniet zou de geïntimeerde beroofd worden van de eerste graad van jurisdictie ten opzichte van de grond van het geschil.

526. — Wat is de toestand ten aanzien van de devolutieve werking van het beroep, wanneer het vonnis uitvoerbaar is verklaard bij voorraad ?

In een recente beslissing werd aangenomen, dat de devolutieve werking van het beroep opgeheven wordt, wanneer de tenuitvoerlegging bij voorraad werd toegelaten (Rb. Oudenaarde, 9 mei 1951,*R.W.*, 1951-52, 561 ; in beroep hervormd door Gent, 4 okt. 1952, in zake Van Der Paelt t./Van Droogenbroeck, *onuitg.)*. Dit vonnis steunt zich op de beschouwing dat de uitvoerbaarheid bij voorraad dode letter zou blijven, indien de kennisneming van de zaak toch door het beroep aan de hogere rechter overgemaakt werd.

Dit is blijkbaar verkeerd : de uitvoerbaarheid bij voorraad heft alleen de opschortende werking van het beroep op, doch heeft geen invloed op de devolutieve werking. Wanneer het vonnis bij voorraad uitvoerbaar verklaard is, brengt dit enkel mede, dat de partij, in wiens voordeel het gewezen is, op eigen risico en aansprakelijkheid tot de tenuitvoerlegging mag overgaan ondanks het ingestelde beroep.

Doch de devolutieve werking van het beroep, die o.m. medebrengt dat de eerste rechter van het geschil geen kennis meer mag nemen (b.v. voor verdere behandeling van de zaak), blijft bestaan (Gent, 4 okt. 1952, in zake Van der Paelt t./Van Droogenbroeck).

527. — Zoals hierboven reeds gezegd werd, vertoont de devolutieve werking van het beroep dus een dubbel aspekt : enerzijds het onttrekken van het geschil aan de eerste rechter ; dit onttrekken is absoluut en

volledig en de eerste rechter kan, zolang de rechtspleging in beroep hangende is, in geen geval verder van het geding kennis nemen en daaromtrent b.v. **een nieuw vonnis vellen** *(vgl.* hieromtrent Gent, 4 okt. 1952, in zake Van Der Paelt t./Van Droogenbroek, *onuitg.;* — Rb. Douai, 30 jan. 1895, *Rec. Dall.,* 1996, 2, 513, met noot Cézar-Bru ; — zie ook Van Bauwel, *o.c.,* II, 696, blz. 369 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* n^r 102, blz. 184-185 ; — *Vgl.* boven, n^r 526). Zelfs niet indien het eerste vonnis een interlocutoir vonnis zou zijn (Gent, 2 maart 1901, *B.J.,* 1901, 888).

Anderzijds wordt door het beroep de kennisneming van het geschil overgedragen aan de rechter in beroep. Doch deze overbrengende werking is niet altijd volledig : in sommige gevallen wordt door het beroep tegen het eerste vonnis de kennisneming over de grond van het geschil niet aan de rechter in beroep overgedragen, zelfs wanneer het beroep in algemene bewoordingen was uitgedrukt (zie verder, Hoofdstuk II). In andere gevallen wordt de grond van het geschil ingevolge de devolutieve werking van het beroep wel aan de hogere rechter onderworpen (zie verder, Hoofdstuk III). Doch zelfs dan is die overbrengende werking niet altijd volledig : enerzijds blijft zij beperkt tot het geschil zoals het zich voor de eerste rechter voordeed, en zoals deze er uitspraak over gedaan heeft of had moeten doen ; en anderzijds kan de rechter in beroep van de grond van het geschil slechts kennis nemen in zoverre als er door de appellant (of, bij wijze van incidenteel beroep, door de geïntimeerde) tegen het eerste vonnis beroep ingesteld werd : *Tantum devolutum quantum appelatum* (zie verder, n^rs 549 en volg.).

HOOFDSTUK II

Gevallen waarin de rechter in beroep geen kennis neemt van de grond van het geschil

A. — *Beroep tegen een interlocutoir of voorlopig vonnis.*

528. — De devolutieve werking van het beroep, zelfs in algemene termen geformuleerd, dat gericht is tegen een interlocutoir of voorlopig vonnis, blijft beperkt tot de beschikkingen of het voorwerp van het aangevochten vonnis.

De kennisneming van de grond van het geschil wordt niet definitief onttrokken aan de eerste rechter, en de rechter in beroep zal, bij bevestiging van het interlocutoir of voorlopig vonnis, de zaak moeten verwijzen naar de eerste rechter voor verdere behandeling ten gronde (*vgl.* Brussel, 10 mei 1952, *Pas.*, 1953, II, 22).

Ingeval het interlocutoir vonnis vernietigd wordt, en de zaak zich overigens in staat van wijzen bevindt, zal de rechter in beroep de zaak kunnen tot zich trekken, en ten gronde uitspraak doen bij evocatie (zie verder, n^rs 558 en volg.).

529. — Hierbij dient echter aangestipt te worden, dat in sommige gevallen ingevolge beroep tegen een interlocutoir vonnis de rechter in beroep toch bevoegd is, van de grond van het geschil kennis te nemen, nl. wanneer het beroep (hoofdberoep of incidenteel beroep) ingesteld wordt door de partij, wier besluiten tot toekenning of afwijzing *de plano* van de eis afgewezen werden (terwijl b.v. een expertise of enkwesten bevolen worden om de gegrondheid ervan te onderzoeken). Deze partij kan in beroep de hervorming van het eerste vonnis vragen, en opnieuw de toewijzing of afwijzing *de plano* van de eis vorderen. De rechter in beroep kan daarover uitspraak doen, en de eis inwilligen of verwerpen, zonder evocatie (zie in die zin: Verbr., 26 nov. 1892, *Pas.*, 1893, I, 37: de eiseres had in eerste aanleg in hoofdorde geconcludeerd tot echtscheiding en subsidiair tot enkwesten; het vonnis *a quo* beval enkwesten. Daartegen ging de verweerder in beroep, en de eiseres, bij incidenteel beroep, hernam haar besluiten van eerste aanleg; het hof van beroep hervormde het vonnis, en liet de echtscheiding *de plano* toe, steunend op de devolutieve werking van het beroep. De voorziening daartegen werd verworpen, en het hof van verbreking wijst er uitdrukkelijk op, dat geen evocatie nodig is; — in dezelfde zin, Brussel, 22 nov. 1935, *B.J.*, 1936, 370 en volg.; dit arrest beslist echter ten onrechte dat om de wedereis van de appellante, waaromtrent in eerste aanleg een expertise bevolen was, *de plano* af te wijzen, geen incidenteel beroep van de geïntimeerde nodig is: dergelijke beslissing gaat regelrecht in tegen de regel *tantum devolutum quantum appelatum*, en houdt overigens geen rekening met het beginsel dat de toestand van de appellant door het ingestelde beroep niet kan verzwaren, tenzij de geïntimeerde op zijn beurt incidenteel beroep instelt; zie in die zin de afkeurende noot van R. Ferrier onder dit arrest).

Ondanks deze kennelijk verregaande rechtspraak van het hof van verbreking, is het wellicht toch veiligst, dat de rechter in beroep in zulk geval verklaart « voor zoveel nodig de zaak tot zich te trekken ». Zelfs wanneer de evocatie niet nodig was, brengt zulke verklaring immers geen nietigheid mee (zie verder, n^r 557).

B. — *Beroep tegen een vonnis op incident.*

530. — De devolutieve uitwerking van het beroep, beperkt tot de uitspraak over het opgeworpen incident, onttrekt de grond van het geschil niet aan de kennisneming van de rechter in eerste aanleg. Het in beroep bevestigde of hervormde vonnis op incident sluit een verdere of nieuwe behandeling in eerste aanleg niet uit. De eiser zal na uitspraak over het beroep de vordering eventueel voor verdere instructie terug aan de eerste rechter kunnen voorleggen, of zich richten tot een andere rechtbank, zetelend in eerste aanleg. Aldus wordt de eerste graad van rechtsmacht over de grond van het geschil gevrijwaard.

De grond van het geschil wordt evenwel aan de hogere rechter onderworpen indien :

a) de eerste rechter door het vonnis op incident zijn rechtsmacht ten gronde impliciet uitgeput heeft (zie verder, n^r 535) ;

b) de eerste rechter in hetzelfde vonnis samen met de aangevochten uitspraak op incident een voor beroep vatbare beslissing ten gronde geveld heeft (zie verder, n^r 539).

531. — *Voorbeeld :* de grond van het geschil wordt niet aan de hogere rechter overgemaakt door het beroep tegen een vonnis dat uitspraak doet over een exceptie van onbevoegdheid, en ten opzichte van de grond van het geschil slechts voorbereidend is (Verbr., 23 nov. 1933, *Pas.*, 1934, I, 74 ; *B.J.*, 1934, 81).

Het bestreden arrest (Gent, 3 dec. 1932) had beslist dat, wanneer beroep ingesteld wordt tegen een vonnis dat een exceptie van onbevoegdheid verwerpt, de tweede rechter tevens kennis neemt van de grond van het geschil, zonder onderscheid of ten gronde een voorbereidend, interlocutoir of gedeeltelijk definitief vonnis geveld werd. Met andere woorden : de devolutie breidt zich uit tot de grond van het geschil, ook al had de eerste rechter ten opzichte van de grond slechts een voorbereidend vonnis, dat op zichzelf niet vatbaar is voor beroep, of in het geheel geen vonnis gewezen !

Deze stelling moet verworpen worden : het beroep tegen een vonnis dat uitsluitend over de kwestie der bevoegdheid uitspraak doet, kan op zichzelf de kennisneming ten gronde niet aan de tweede rechter overdragen. Ware dit wel het geval, dan zou de eerste graad van rechtsmacht over de grond uitgeschakeld worden (Van Lennep, studie in *R.T.*, 1952, 28, n^r 48) ; één der partijen, zou, om dit doel te bereiken, slechts een exceptie van onbevoegdheid, hoe ongerijmd ook, en waarvan zij zich bewust is dat zij zal verworpen worden, moeten opwerpen (noot P. L. onder Verbr., 23 nov. 1933, *Pas.*, 1934, I, 74, met verwijzing naar Chauveau sur Carré, *o.c.*, IV, *question* 1635 *ter*).

Het verbroken arrest van het hof van beroep te Gent riep weliswaar het gezag in van de arresten van het hof van verbreking van 20 april 1868 (*Pas.*, 1868, I, 304) en van het hof van beroep te Brussel van 3 december 1868 (*Pas.*, 1869, II, 70). Doch deze arresten doen uitspraak in een gans ander geval : zij veronderstellen dat de eerste rechter tevens ten gronde uitspraak deed in een beslissing, die op zichzelf vatbaar was voor beroep (noot P. L. onder Verbr., 23 nov. 1933,*Pas.*, 1934, I, 74). De eerste rechter had hier dus zijn rechtsmacht over de grond uitgeput.

C. — *Beroep tegen een in laatste aanleg gewezen vonnis, om reden van onbevoegdheid of machtsoverschrijding (zie boven, n^rs 106 en volg. betreffende de ontvankelijkheid van zulk beroep).*

532. — De hogere rechter moet er zich toe beperken, kennis te nemen van de opgeworpen exceptie van onbevoegdheid of machtsoverschrijding, zonder de uitspraak van de eerste rechter ten gronde te kunnen beoordelen (Verbr., 23 nov. 1933, *Pas.*, 1933, I, 74 ; — Verbr., 11 mei 1923, *Pas.*, 1923, I, 301 ; — Brussel, 21 april 1920, *Pas.*, 1920, II, 70 ; — Brussel, 14 maart 1913, *Pas.*, 1918, II, 160 ; — Crépon, *o.c.*, I, n^r 167 ; — Cass. fr., 20 jan. 1948, *Gaz. Pal.*, 1948, I, 127). De beslissing (in beroep) dat de eerste rechter bevoegd was, kan het dispositief ten gronde niet wijzigen ; zo beslist wordt dat de eerste rechter onbevoegd was, vervalt het vonnis ten gronde. In geen van beide gevallen, kan door de rechter in beroep onderzocht worden of er ten gronde al dan niet juist werd gevonnist (Braas, *o.c.*, I, n^r 746 en voetnoot 1).

Dit geval kan gelijkgesteld worden met datgene waarin de eerste rechter, wat betreft de grond, een niet voor beroep vatbare beslissing geveld heeft. Neemt men de hierboven aangeduide oplossing niet aan, dan zou ook hier al te gemakkelijk het verbod van beroep tegen een in laatste aanleg gewezen vonnis kunnen ontweken worden (*vgl.* Braas, *l.c.*).

533. — De rechter in beroep moet nopens het incident uitspraak doen, zoals de eerste rechter dit had moeten doen. Hij zal eventueel de in eerste aanleg verworpen exceptie aanvaarden, en vaststellen dat de eerste rechter geen kennis kon nemen van het geding, b.v. wanneer de onbevoegdheid van de eerste rechter in beroep erkend wordt (*vgl.* verder, n^r 521).

534. — Wanneer het beroep de grond van het geschil niet aan de hogere rechter overbrengt, kan deze nochtans de grond van het geschil tot zich trekken, mits de voorwaarden der evocatie vervuld zijn (zie verder, n^rs 558 en volg.).

HOOFDSTUK III

Gevallen waarin de rechter in beroep kennis neemt van de grond van het geschil

§ 1. — Gevallen.

A. — *Vonnis op incident dat een verdere kennisneming over de grond van de zaak in eerste aanleg uitsluit.*

535. — Wanneer het vonnis op incident verdere kennisneming van de grond van de zaak door de eerste rechter uitsluit, kan de eiser de vordering niet meer voor de eerste rechter aanhangig maken, evenmin als voor een andere rechter, zetelend in eerste aanleg.

Deze veronderstelling doet zich voor wanneer de eerste rechter een rechtsvernietigende exceptie aanvaard heeft. Zulke beslissing houdt immers een ontkenning in van het recht, dat het voorwerp van de vordering uitmaakt, zodat de eerste graad van rechtsmacht over de grond van de zaak definitief uitgeput is. Het geschil moet voortaan noodzakelijk in beroep behandeld worden, daar de belanghebbende anders van een aanleg zou beroofd zijn (Luik, 30 dec. 1896, *B.J.*, 1897, 289, met advies advocaat-generaal M. A. Beltjens ; — Rb. Brussel, 24 mei 1950, *J.T.*, 1951, 90, met noot Van Uytvanck).

Dit is ondermeer het geval wanneer de eerste rechter een van de volgende excepties of middelen van niet-ontvankelijkheid heeft aanvaard :

— de afwezigheid van de hoedanigheid bij de eisende partij (Brussel, 14 april 1934, *P.A.*, 1934, 247 ; — Verbr., 7 mei 1896, *Pas.*, 1896, I, 180) ;

— het gezag van het gewijsde, verjaring (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 312 ; — Verbr., 16 nov. 1894, *Pas.*, 1895, I, 9) ;

— de nietigheid van de als eiser optredende vennootschap.

In al deze gevallen brengt het vonnis mede, dat de eiser het geding niet meer kan herbeginnen, noch voor dezelfde rechtbank, noch voor een andere.

536. — Aldus, wanneer de rechtbank weigert een beslissing van de familieraad te bekrachtigen, wegens een onregelmatigheid in de samenstelling van de familieraad, kan het hof van beroep, wanneer het beslist dat de familieraad wél regelmatig samengesteld was, de zaak niet opnieuw naar de rechtbank verwijzen, onder voorwendsel dat deze geen uitspraak zou gedaan hebben over de grond van de zaak. De eerste rechter, die ten gronde kon en moest uitspreken, heeft zijn rechtsmacht uitgeput (*P.B.*, Tw. *Evocation*, n^r^ 208 ; — Van Lennep, *R.T.*, 1952, 30, n^rs^ 58 en 62, n^r^ 152 ; — *anders*, doch ten onrechte, Luik, 5 april 1838, *Pas.*, 1838, II, 97).

Aldus moet verbroken worden, het arrest van het hof van beroep dat, na hervorming van een vonnis dat een afdoende middel van niet-ontvankelijkheid (zie boven, nr 536) gegrond verklaarde, de zaak terug verwijst naar de eerste rechter, die zijn rechtsmacht uitgeput heeft: de rechter in beroep moet in zulk geval zelf kennis nemen van het ganse geschil (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 309; — Verbr., 30 maart 1916, *Pas.*, 1917, I, 70: het hof van beroep had hier de exceptie van het gewijsde, die door de eerste rechter aanvaard was, verworpen, en de zaak terug verwezen naar de eerste rechter; het arrest werd verbroken).

Vroeger was reeds beslist, dat, wanneer de eerste rechter de eis had afgewezen op grond van het gezag van het gewijsde, de rechter in beroep kennis dient te nemen van de grond van de zaak ingevolge de devolutieve werking van het beroep (Verbr., 16 nov. 1894, *Pas.*, 1895, I, 9).

537. — Daar de kennisneming van de grond van het geschil reeds ingevolge de devolutieve werking van het beroep aan de rechter in beroep overgedragen werd, is de verklaring van de rechter in beroep, dat hij de zaak tot zich trekt, overbodig (zie verder, nrs 557 en 572).

538. — Zoals gezegd (zie boven, nr 535, *in fine*) veronderstelt deze kennisneming van de grond van het geding door de rechter in beroep, dat de door het vonnis *a quo* aanvaarde exceptie het voor de eiser onmogelijk maakt, te herbeginnen.

Derhalve zal de rechter in beroep geen kennis nemen van de grond van het geschil, telkens wanneer de door de eerste rechter aanvaarde exceptie de grond van de vordering niet aantast, en de mogelijkheid niet uitsluit, de vordering opnieuw in te stellen, hetzij voor dezelfde rechtbank, hetzij voor een andere (zie o.m. *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 313; — Masius, *Etude sur l'évocation en matière civile, B.J.*, 1889, 65).

Dit zal b.v. het geval zijn wanneer de eerste rechter een exceptie van onbevoegdheid heeft aanvaard, (zie boven, nrs 530-531) of wanneer de vordering afgewezen werd wegens een grond van niet-ontvankelijkheid *hic et nunc,* of wanneer de dagvaarding nietig verklaard werd wegens onvoldoende aanduiding van de identiteit van de eiser, enz.: in al deze gevallen kan de eiser immers herbeginnen (*vgl.* boven, nrs 530-531).

B. — *Vonnissen waarbij de eerste rechter ten gronde een voor beroep vatbare beslissing gewezen heeft.*

539. — Wanneer de eerste rechter ten gronde een voor beroep vatbare eindbeslissing gewezen heeft, heeft hij zijn rechtsmacht over de grond van het geschil uitgeput; bijgevolg draagt het beroep de kennisneming van de grond van het geschil over aan de rechter in beroep (zie o.m. Luik, 13 juni 1922, *Pas.*, 1923, II, 183; — *P.B.*, Tw. *Evocation,* nrs 213 en 214; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 308).

Dit geldt, volgens de heersende rechtspraak, eveneens wanneer de appellant het beroep wenst te beperken tot een debat over een in eerste aanleg begane onregelmatigheid of in de rechtspleging voorkomend vormgebrek, ten einde, na nietigverklaring van het bestreden vonnis, een nieuwe — deze keer regelmatige — behandeling van het geschil in eerste aanleg uit te lokken (zie verder, nrs 540 en volg.).

540. — Indien de eerste rechter ten gronde een voor beroep vatbare uitspraak geveld heeft, wordt de omvang van de devolutieve uitwerking van het beroep derhalve niet beperkt door het feit dat de appellant het beroep uitsluitend steunde op een in eerste aanleg begane onregelmatigheid of een in de rechtspleging in eerste aanleg voorkomend vormgebrek, b.v. niet mededeling aan het openbaar ministerie van een mededeelbare zaak (Brussel, 30 april 1892, *Pas.*, 1893, II, 10, met advies advocaat-generaal Staes ; *B.J.*, 1892, 1090) ; ontbreken van het verslag van de rechter-commissaris (Gent, 21 nov. 1906, met advies raadsheer Goddyn, *B.J.*, 1907, 455 ; — Luik, 13 jan. en 3 mei 1909, *Pas.*, 1910, II, 86 ; — Luik, 26 jan. 1910, *Jur. Liège*, 1910, 43 ; — Luik, 28 nov. 1917, *Pas.*, 1918, II, 70 ; — *P.B.*, Tw. *Evocation (matière civile)*, n^r 209 ; — *anders :* Brussel, 2 febr. 1891, *B.J.*, 1903, 1133), onregelmatige samenstelling van de rechtbank (Brussel, 27 okt. 1915, *Pas.*, 1917, II, 77 ; — Gent, 5 mei 1885, *Pas.*, 1885, II, 204). In al die gevallen betreft de devolutieve uitwerking niettemin de grond van het geschil, en de hogere rechter moet, na vernietiging van het aangevochten vonnis, van het ganse geschil kennis nemen ten einde ten gronde uitspraak te doen (Masius, *B.J.*, 1889, 69 ; — *P.B.*, Tw. *Evocation (matière civile)*, n^r 195 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^rs 310 en 311 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 105, blz. 192-193). De in eerste aanleg begane onregelmatigheid heeft niet de nietigheid van de uitspraak in beroep ten gevolge, wanneer zij door de rechter in beroep niet overgenomen werd. De rechter in beroep is derhalve niet verplicht, omwille van de in eerste aanleg begane onregelmatigheid, zijn toevlucht te nemen tot de evocatie (*vgl.* in strafzaken Simon, *Strafvordering*, II, n^rs 1077 en 1078 met de aangehaalde rechtspraak, o.m. Verbr., 15 april 1946, *Pas.*, 1946, I, 153 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 618 met verwijzingen ; — Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*, Tw. *Appel civil*, n^rs 227-228).

Hetzelfde zal zich normaal ook voordoen, wanneer de onregelmatigheid in de rechtspleging op zichzelf geen aanleiding geeft tot nietigheid, doch enkel tot schorsing ervan, b.v. wanneer de vordering ingesteld en de procedure gevoerd wordt door een niet behoorlijk vertegenwoordigde of bijgestane onbekwame. Er zal bij eventuele nietigverklaring van het vonnis dan devolutie of mogelijkheid van evocatie zijn, naar gelang de eerste rechter zijn rechtsmacht nopens de grond van het geschil uitgeput heeft of niet (en voor zover, wat de evocatie betreft, de overige voorwaarden vervuld zijn) (zie hieromtrent verder, n^rs 581 - 582).

541. — Opgemerkt weze dat, wanneer het debat in eerste aanleg enkel liep over de onregelmatigheid van de rechtspleging, b.v. de nietigheid van de dagvaarding, en het aangevochten vonnis er zich toe beperkt heeft, daaromtrent uitspraak te doen, de kennisneming van het geschil niet bij devolutie overgedragen wordt aan de rechter in beroep, om de eenvoudige reden dat de eerste rechter in dat geval geen voor beroep vatbare beslissing over de grond van de zaak geveld heeft (zie boven, n^rs 530-531).

542. — De hierboven (n^rs 540 - 541) uiteengezette oplossing van de heersende rechtspraak leidt in feite tot de opheffing van elke sanctie tegen het niet naleven, in eerste aanleg, van vormvoorschriften, zelfs wanneer zij van openbare orde zijn. Deze oplossing houdt echter verband met het feit dat de nietigheden

van de eerste aanleg moeten aangevochten worden door rechtsmiddelen (o.m. beroep), die in feite bedoeld zijn om de hervorming van het aangevochten vonnis ten gronde te bekomen (zie boven, nr 1).

De stelling van de rechtspraak wordt dan ook bekritiseerd door een deel van de rechtsleer. Zo houden sommige auteurs niet geheel ten onrechte voor, dat, zo het vonnis ten gronde wegens een vormgebrek vernietigd wordt, de eerste graad van rechtsmacht ten aanzien van de grond van de zaak niet uitgeput werd (Tissier, noot in *S.*, 1921, 1, 245 ; — Hugueney, noot in *S.*, 1940, 2, 17 ; — Appleton, Paul, noot in *Rec. Dall.*, 1938, I, 49). Alles zou dan moeten plaats hebben alsof er over de grond van de zaak in eerste aanleg geen vonnis geweest is. De rechter in beroep kan, volgens deze opvatting, geen uitspraak doen ten gronde, tenzij door evocatie (zie in die zin Cass. fr., 21 maart 1883, *S.*, 1884, 1, 145 ; *Rec. Dall.*, 1884, 1, 397 ; — Cass. fr., 28 jan. 1919, *S.*, 1921, 1, 345, met noot T. A. ; — zie ook de beslissingen vermeld in nr 544).

Het nieuwe artikel 473 van het Franse wetboek van burgerlijke rechtsvordering (wet van 23 mei 1942, bekrachtigd door de ordonnantie van 9 okt. 1945) schijnt deze oplossing te zijn bijgetreden. De tekst ervan luidt inderdaad : evocatie is mogelijk wanneer de hogere rechter een vonnis ten gronde vernietigt wegens een vormgebrek of enige andere oorzaak (Rb. Montluçon, 9 nov. 1951, en Rb. Meaux, 2 april 1952, *Rec. Dall.*, 1952, 564 ; — Meurisse, *Effet dévolutif de l'appel, Gaz. Pal.*, 1950, 1, *Doctrine*, 2 en volg. ; noot in *S.*, 1953, 2, 53 ; — Hébraud, *Commentaire de la loi du 23 mai 1942, D.C.*, 1943, 9 ; — Meurisse, R., *Effet dévolutif de l'appel ou évocation, Rec. Dall.*, 1953, *Chron.*, 23).

Andere auteurs, samen met het Franse *Cour de Cassation*, aanvaarden dit niet, en zijn van oordeel dat het nieuwe artikel 473 van het Franse wetboek van burgerlijke rechtsvordering de klassieke theorie van de devolutieve uitwerking van het beroep niet aantast (Perrot, R., noot in *Rec. Dall.*, 1952, J, 565 ; — Motulsky, *Les rapports entre l'effet dévolutif de l'appel et l'évocation dans la jurisprudence récente de la Cour suprême, J.C.P.*, 1953, 1, 1095 ; — Morel, *o.c.*, nr 637, blz. 493 ; — Cass. fr., 3 maart, 20 april en 30 juni 1950, 5 dec. 1951, *Bull. civ.*, 1950-51, 153, 87, 377, 274).

543. — De beslissingen die de devolutieve uitwerking ten gronde aan het beroep ontkennen in de gevallen dat het vonnis vernietigd wordt wegens een vormgebrek, zouden volgens sommigen steunen op de theorie van de onbestaanbaarheid, die thans algemeen verworpen wordt (Ameilhand, *Effet dévolutif de l'appel, thèse*, Toulouse, 1942, blz. 209 ; — Perrot, R., *Rec. Dall.*, 1952, 565 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 909, blz. 397). Deze opwerping is evenwel ongegrond : de theorie der nietigheden volstaat om de opheffing van de devolutieve werking ten gronde te verklaren. De partijen worden immers opnieuw geplaatst in de toestand waarin zij zich bevonden vóór de op straf van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde geschonden werd.

Bij dit alles kan echter toch aangestipt worden, dat het bezwaar, dat de rechtsmacht in eerste aanleg niet uitgeput werd, en dat aan een der partijen een aanleg ontnomen wordt, evenzeer bestaat bij evocatie. Dit bezwaar kan dus zeker niet als absoluut afdoende gelden. Overigens dient om reden van rechtszekerheid de vaststaande rechtspraak (zie boven, nr 540) gevolgd te worden.

544. — De hierboven uiteengezette stelling van een gedeelte van de rechtsleer (zie hierboven, nr 542) wordt door sommige beslissingen van de Belgische rechtscolleges bijgetreden. Die beslissingen ontkennen namelijk de devolutieve werking van het beroep ten aanzien van de grond van het geschil :

— wanneer, bij betwisting van een schuldvordering in een faillissement, geen verslag werd uitgebracht door de rechter-commissaris (Brussel, 2 febr. 1891, *Pas.*, 1891, II, 198 ; ook vermeld door Van Lennep, *R.T.*, 1952, 58, nr 137 ; — *anders :*

zie boven, de beslissingen vermeld in n^r 540, o.m. Luik, 28 nov. 1917, *Pas.*, 1918, II, 70).

— wanneer de door de wet voorgeschreven formaliteiten betreffende de vraag tot invrijheidstelling van een opgesloten krankzinnige niet nageleefd werden, nl. indien door de rechtbank het verzoekschrift tot invrijheidstelling niet medegedeeld werd aan het openbaar ministerie, en door het openbaar ministerie aan de persoon die de sekwestratie uitlokte (Brussel, 27 nov. 1889, *B.J.*, 1890, 587, eveneens vermeld door Van Lennep, *R.T.*, 1952, 58, n^r 137).

545. — Andere auteurs, hoewel zij de hierboven aangehaalde stelling (zie boven, n^r 542 : wanneer het vonnis vernietigd wordt wegens een vormgebrek in de rechtspleging, is de eerste graad van jurisdictie niet uitgeput, en is er dan ook geen devolutie van de grond van de zaak) verwerpen, trachten toch in het besproken geval de devolutie ten gronde te vermijden. Zij doen dit met behulp van een theorie, die niet gesteund is op de gevolgen die de nietigverklaring van het vonnis met zich meebrengt (zie boven, n^r 542), doch wel op de wil van de appellant zelf. Het beroep kan slechts overbrengende werking hebben in de mate dat de appellant haar wenst : *tantum devolutum quantum appellatum.* Wil de appellant het beroep, en dus ook het debat in beroep, beperken tot de opgeworpen nietigheid, dan kan de rechter in beroep ten gronde geen uitspraak doen, tenzij door evocatie (Perrot, R., voormelde noot in *Rec. Dall.*, 1952, 565 ; — Appleton, noot in *S.*, 1886, 1, 537).

Doch met deze theorie wordt het beoogde doel, nl. het uitschakelen van de devolutieve werking van het beroep dat beperkt wordt tot de hervorming van het vonnis *a quo* op grond van een nietigheid of vormgebrek, niet bereikt. Immers, ook een algemeen, niet beperkt beroep betreft zowel de vorm als de grond van de aangevochten beslissing ; en anderzijds, steeds in het onderstelde geval, kan de rechter in beroep ook ambtshalve, nl. indien de nietigheid of het vormgebrek de openbare orde raakt, of kan in elk geval de geïntimeerde, deze nietigheid of dit vormgebrek inroepen (Raynaud, M., *Rev. trim. dr. civ.*, 1935, 388).

Bovendien kan de geïntimeerde, indien de appellant het rechtsmiddel beperkt heeft tot het ingeroepen vormgebrek, door incidenteel beroep de devolutie tot de grond van het geschil uitbreiden (*vgl.* Motulsky, *Les rapports entre l'effet dévolutif de l'appel et l'évocation dans la jurisprudence récente de la Cour suprême, J.C.P.*, 1953, 1, 1095).

546. — De onder n^rs 540 - 541 vermelde regel geldt eveneens, wanneer het beroep gesteund is op het feit dat de eerste rechter voorbarig uitspraak gedaan heeft over de grond van de zaak, zonder de besluiten van de partijen af te wachten : hij heeft door deze uitspraak zijn rechtsmacht uitgeput. Alhoewel dus het vonnis over de grond van de zaak door de rechter in beroep moet nietigverklaard worden, wordt de kennisneming over de grond van de zaak overgedragen aan de hogere rechter door devolutie (Verbr., 21 jan. 1886, *B.J.*, 1886, 1121 ; — Gent, 27 sept. 1887, *J.T.*, 1887, 1404 ; — Brussel, 7 mei 1898, *B.J.*, 1898, 725 ; — Luik, 2 okt. 1931, *Pas.*, 1932, II, 59 ; *B.J.*, 1932, 171 ; — *P.B.*, Tw. *Evocation (matière civile)*, n^rs 188 en volg.). De rechter in beroep zal eventueel onderzoeksmaatregelen bevelen ; hij kan echter de zaak niet opnieuw verwijzen naar de eerste rechter.

In andere zin werd echter beslist, dat, wanneer de eerste rechter, na afwijzing van een exceptie van onbevoegdheid, uitspraak gedaan heeft over de grond van het geschil, waarvan hij nochtans nog geen kennis had kunnen nemen door de besluiten van de partijen, en wanneer beroep ingesteld wordt, beperkt tot de kwestie van de bevoegdheid, — de rechter in beroep die het aangevochten vonnis op dat punt bevestigt, de zaak moet verwijzen naar de rechtbank zetelend in eerste aanleg, anders samengesteld, voor uitspraak over de grond van het geschil (Luik, 21 dec. 1933, *Pas.*, 1934, II, 185 ; dit arrest treedt de hierboven, in n^r 542, besproken stelling bij, maar verwijst ten onrechte naar *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,*

n^r 311, waarop het zich beweert te steunen : de aangehaalde auteur onderstelt immers een vaststelling van de nietigheid van de rechtsingang voor de eerste rechter).

547. — In al de boven vermelde gevallen wordt het aangevochten vonnis voorafgaandelijk vernietigd. Wordt echter het nieuwe vonnis gewezen zonder voorafgaande vernietiging van het aangevochten vonnis, dan kan de partij die in beide beslissingen (nl. in eerste aanleg en in beroep) eenzelfde veroordeling opliep, niet opwerpen hierdoor nadeel geleden te hebben (Verbr., 21 jan. 1886, *B.J.*, 1886, 1121 ; *Pas.*, 1886, I, 53).

548. — Wanneer de tweede rechter, het vonnis hervormend wegens een van de grond van het geschil onafhankelijke reden, de nietigheid van de rechtsingang vaststelt, staat het hierdoor vast, dat de eerste rechter niet geldig kennis kon nemen van het geschil, zodat ook de tweede rechter dit niet kan. De rechter in beroep moet in dat geval doen, wat de eerste rechter had moeten doen, nl. geen kennis nemen van de grond van het geschil (*vgl.* verder, n^rs 579 en volg.).

B.v. wanneer de dagvaarding nietig was, of het nieuwe verzoekschrift tot echtscheiding niet in persoon aangeboden werd door de eiser. Zo ook zal b.v. het hof van beroep op grond van de devolutieve werking van het beroep over de grond van de zaak geen uitspraak kunnen doen, wanneer het een vonnis van een lagere rechtbank, waarbij ten gronde uitspraak gedaan werd, wegens onbevoegdheid vernietigt (Verbr., 3 jan. 1846, *Pas.*, 1847, I, 24 ; — Verbr., 16 maart 1876, *Pas.*, 1876, I, 185 ; — Verbr., 3 mei 1888, *Pas.*, 1888, I, 225 ; — Verbr., 9 juli 1891, *Pas.*, 1891, I, 202 ; — Gent, 27 juni 1952, R.M.Z. t./Welvis, *onuitg.* ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 311).

Ook evocatie is in dit geval uitgesloten (zie verder, n^rs 579 en volg.), behalve, ingeval van onbevoegdheid, wanneer het geschil nopens hetwelk de onbevoegdheid van de eerste rechter in beroep wordt vastgesteld, had moeten ingesteld worden voor een andere rechtbank, waarvan de tweede rechter eveneens de rechter in beroep is (Verbr., 9 juli 1891, *Pas.*, 1891, I, 202 ; — zie verder, n^rs 583 en volg ; 612 en volg.).

§ 2. — Uitgebreidheid van de devolutie ten gronde.

A. — *Kennisneming van de grond van het geschil.*

549. — De rechter in beroep neemt, ingevolge de devolutieve uitwerking van het beroep ten gronde, in principe kennis van alles wat het voorwerp uitmaakt van het geschil, en van alle incidenten die er verband mee houden (Rb. Doornik, 13 febr. 1933, *Pas.*, 1933, III, 176 ; — zie echter : *P.B.*, Tw. *Evocation (matière civile)*, n^rs 224-225 : de devolutie ten gronde blijft beperkt tot de punten waarover de eerste rechter uitspraak deed ; — zie ook verder, n^rs 553 en volg.).

Dit geldt natuurlijk slechts voor de gevallen dat de rechter ingevolge de devolutieve werking van het beroep werkelijk kan kennis nemen van de grond van het geschil, nl. wanneer de eerste rechter een incidenteel vonnis geveld heeft, waardoor de verdere kennisneming van het geschil uitgesloten wordt (zie boven, n^rs 535 tot 538), ofwel wanneer in eerste aanleg nopens de grond van de zaak een voor beroep vatbaar vonnis geveld werd (zie boven, n^rs 539 tot 548).

Hij neemt ook kennis van de instructievonnissen die gewezen werden tot beslechting van het geschil, zelfs die waartegen niet uitdrukkelijk beroep ingesteld werd, of die zonder voorbehoud ten uitvoer gelegd werden (zie Verbr., 21 nov. 1935, geciteerd in *Pas.*, 1936, I, 60). Zulks onder voorbehoud, in dit laatste geval, het beschikkend deel van deze instructievonnissen te eerbiedigen.

Het beroep tegen het eindvonnis brengt immers geen beroep mee tegen het instructievonnis (Brussel, 1 febr. 1921, *B.J.*, 1921, 392 ; *Rev. prat. not.*, 1921, 588). Bij ontstentenis van beroep tegen die instructievonnissen is de rechter in beroep er echter slechts in dezelfde mate door gehouden als de eerste rechter (zie *R.P.D.B.*. Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 318 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile,* n^r^ 599 ; — *vgl.* Tw. *Vonnissen en arresten*).

550. — Wanneer b.v. de rechtbank van koophandel weigerde een schuldenaar in staat van faillissement te verklaren omdat zij van oordeel was dat de voorwaarden daartoe niet aanwezig waren, en het hof van beroep daarentegen vaststelt dat de schuldenaar wel degelijk zijn betalingen gestaakt heeft en zijn krediet heeft verbeurd, dan mag het hof de zaak niet naar de eerste rechter verwijzen voor de faillietverklaring, maar moet het zelf het faillissement uitspreken, en alle maatregelen bevelen die naar luid van artikel 466 van het wetboek van koophandel bij dezelfde beslissing (nl. faillietverklaring) moeten genomen worden, en nadien de zaak naar de bevoegde rechtbank van koophandel verwijzen voor de verdere verrichtingen en de vereffening van het faillissement (Verbr., 10 maart 1955, *R.W.*, 1955-56, 588).

551. — Er werd zelfs ooit beslist, dat, zelfs wanneer de geïntimeerde concludeert tot bevestiging van het vonnis *a quo,* waarbij een instructiemaatregel bevolen werd alvorens op de eis (*i.c.* wedereis) van de appellant uitspraak te doen, de rechter in beroep desondanks toch niet voor het alternatief geplaatst wordt, ofwel het beroep van de appellant in te willigen, ofwel het vonnis *a quo* te bevestigen. Hij zou niet gehouden zijn aan de instructiemaatregel, waarvan de debatten in beroep de nutteloosheid zouden aangetoond hebben, en zou de bevoegdheid hebben, zich vrij uit te spreken nopens de grond van het geding, wanneer daartoe voldoende elementen aanwezig zijn, nl. zou hij *de plano,* en ondanks de afwezigheid van incidenteel beroep, de eis van de appellant mogen afwijzen (Brussel, 22 nov. 1935, *B.J.*, 1936, 370).

Dit arrest is in strijd met het beginsel *tantum devolutum quantum appellatum,* alsmede met de regel, die daarmee verband houdt, nl. dat het beroep de toestand van de appellant niet mag verzwaren, tenzij wanneer de geïntimeerde op zijn beurt bij incidenteel beroep, de hervorming van het aangevochten vonnis in zijn voordeel vraagt (zie de afkeurende noot R. Ferrier, onder dit arrest in *B.J.*, 1936, 370 en volg.).

De oplossing van het arrest zou wel aanvaardbaar geweest zijn, indien de geïntimeerde incidenteel beroep ingesteld had (zie boven, n^r^ 529 ; — Verbr., 26 nov. 1892, *Pas.*, 1893, I, 37).

552. — Heeft de eerste rechter nagelaten uitspraak te doen over bepaalde punten betreffende de grond van het geschil, dan moet de rechter in beroep, ingevolge de devolutieve werking van het beroep, toch over het héle geschil en al de betwistingen die het omvat uitspraak doen ; er is geen reden tot vernietiging van het vonnis, of tot evocatie (Cass., fr., 12 aug. 1874, *Rec. Dall.*, 1876, 1, 501 ; ook geciteerd door Masius, *B.J.*, 1889, 69).

B. — *Beperking van de bevoegdheid van de rechter in beroep.*

553. — Zelfs wanneer de devolutie de grond van het geschil betreft, kan de bevoegdheid van de rechter in beroep beperkt zijn. Hierbij dient namelijk op de volgende gevallen gewezen te worden :

1) De devolutieve werking blijft beperkt tot het geschil waarvoor de rechter uitspraak heeft gedaan, of moest gedaan hebben, in het vonnis *a quo*. De devolutieve werking van het beroep dient inderdaad gecombineerd te worden met het beginsel dat de twee aanleggen dienen gevrijwaard te blijven en de rechter in beroep kan ingevolge de devolutieve werking van het beroep alleen doen wat de eerste rechter had kunnen doen (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r^ 883, blz. 342-343 ; — Luik, 21 dec. 1933, *Pas.*, 1934, II, 185 ; —*vgl.* in dat verband ook het verbod van nieuwe eisen in beroep, zie verder, n^rs^ 672 en volg.).

Aldus, wanneer beroep ingesteld wordt tegen een vonnis dat ambtshalve de leden van een — *in casu* onregelmatige — vennootschap onder gemeenschappelijke naam failliet verklaard heeft, doch niet die vennootschap zelf, kan het hof van beroep geen kennis nemen van de kwestie van het eventuele faillissement van de vennootschap zelf, en kan het deze dus niet ambtshalve in staat van faillissement verklaren (Gent, 5 april 1937, *Jur. Comm. Fl.*, 1937, 12 ; *Rev. Prat. Soc.*, 1937, 199).

Wanneer de partijen in eerste aanleg niet geconcludeerd hebben nopens het bedrag van de schade, en de eerste rechter daaromtrent dan ook nog geen uitspraak gedaan heeft, is de rechter in beroep niet bevoegd om ingevolge de devolutieve werking van het beroep daarover uitspraak te doen (Gent, 2 juli 1952, *R.W.*, 1952-53, 1099, met advies substituut-procureur-generaal Matthys : daar *in casu* bovendien het vonnis *a quo* bevestigd werd, was er ook geen mogelijkheid van evocatie). Aldus ook, wanneer de eerste rechter enkwesten bevolen heeft, kan de partij die (ingeval het vonnis nl. uitvoerbaar was bij voorraad) de enkwesten heeft laten houden ondanks het beroep, deze niet inroepen voor de rechter in beroep, omdat de devolutie beperkt is tot het vonnis *a quo* en daaraan voorafgaande rechtspleging (Brussel, 10 mei 1952, *Pas.*, 1953, II, 22 ; *R.C.J.B.*, 1955, 171, n^r^ 57).

554. — 2) De rechter in beroep kan anderzijds slechts kennis nemen van de bezwaren van de appellant: *tantum devolutum quantum appellatum*. De rechter in beroep dient slechts van het geschil kennis te nemen in zover het hem door de appellant voorgelegd wordt. Haalt de appellant geen enkele ernstige grief aan tegen het aangevochten vonnis, dan kan zijn beroep om die reden zonder meer afgewezen worden (Verbr., 21 okt. 1926, *Pas.*, 1927, I, 76).

Een gevolg hiervan is, dat de rechter in beroep, op beroep van een der partijen alleen, dezer toestand niet kan verzwaren (Verbr., 17 juni 1937, *Pas.*, 1937, I, 190 ; — *anders*, doch ten onrechte, Brussel, 22 nov. 1935, *B.J.*, 1936, 370). De beschikkingen van het vonnis *a quo* waardoor de geïntimeerde benadeeld wordt, kunnen slechts in diens voordeel gewijzigd worden, wanneer hij op zijn beurt (incidenteel) beroep instelt (Brussel, 9 juni 1934, *Pas.*, 1935, II, 6 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r^ 2863).

De rechter in beroep kan evenwel, zelfs indien geen incidenteel beroep ingesteld wordt, de beschikkingen van het vonnis *a quo* tegen de appellant nader omschrijven, en zelfs ze wijzigen, mits ze niet te verzwaren (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 317 ; — Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*. Tw. *Appel civil*, n^r^ 214 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, n^r^ 593 ; — *ibid.*, *Supplément*, n^r^ 593, 2°).

Aldus is het de rechter in beroep, die het vonnis waarbij een deskundige aangesteld wordt bevestigt, toegelaten, aan die deskundige een bepaalde methode op te leggen, die hij bij de expertise moet volgen, ook bij ontstentenis van incidenteel beroep. Zulke aanvulling verzwaart de toestand van de appellant niet (Cass. fr., Req., 16 nov. 1880, *Rec. Dall.*, 1881, 1, 109).

De rechter in beroep mag eveneens, ook bij afwezigheid van incidenteel beroep, het karakter van een recht van doorgang (nl. de aard van de weg), dat door het aangevochten vonnis ten voordele van de geïntimeerde erkend werd, nader bepalen (Cass. fr., Req., 22 nov. 1870, *Rec. Dall.*, 1872, 1, 76 ; — zie andere voorbeelden nog in Dalloz, *o.c.*, *l.c.*).

555. — Heeft de appellant het beroep uitdrukkelijk beperkt tot enkele bepaalde beschikkingen van het vonnis, dan kan de rechter in beroep, de andere beschikkingen, waarvan de kennisneming hem immers niet overgedragen werd, niet wijzigen in het voordeel van de appellant, ook al kon de appellant er grieven tegen aanvoeren (Verbr., 24 okt. 1946, *Pas.*, 1946, I, 379 ; *R.W.*, 1946-47, 255). Hij zal dit echter gebeurlijk wel kunnen, in geval van ondeelbaarheid van of noodzakelijke ondergeschiktheid tussen de verschillende beschikkingen (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 883, blz. 342).

Opdat de devolutieve werking van het beroep echter op deze wijze beperkt zou wezen, moet door de beroepsakte of de besluiten van de appellant het beroep uitdrukkelijk tot enkele bepaalde punten beperkt zijn (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 316). Wanneer het beroep in algemene termen is geformuleerd — dit is meestal het geval, — en namelijk gericht is tegen alle beschikkingen, in het algemeen, van het aangevochten vonnis, zal de rechter in beroep ingevolge de devolutie, kennis moeten nemen van alle feiten- en rechtskwesties, die voor de eerste rechter bepleit en door hem beslecht werden, zonder uitzondering (Brussel, 2 mei 1916, *Pas.*, 1917, II, 289).

Aldus wordt de volledige devolutie aanvaard, wanneer het beroep ingesteld wordt, « wegens het onrecht en nadeel door het aangevochten vonnis aan de appellant berokkend », zelfs wanneer in de beroepsakte één of meer van de grieven in het bijzonder aangeduid worden (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 315). Het zal zelfs volstaan, voor zover in eerste aanleg ten gronde geconcludeerd en gevonnist werd, in de akte van beroep naar de in eerste aanleg genomen besluiten te verwijzen, om het geschil in zijn geheel voor de rechter in beroep te brengen (Verbr., 9 maart 1939, *Pas.*, 1939, I, 122).

556. — Er weze er hier op gewezen, dat geen beperking van de overbrengende werking van het beroep bestaat wat de middelen betreft die de openbare orde aanbelangen: de rechter in beroep is immers, zowel als de rechter in eerste aanleg, verplicht, de middelen zelfs ambtshalve op te werpen. Het heeft dus geen belang, of de eerste rechter reeds van deze middelen heeft kennis genomen en er uitspraak over deed, of zelfs of deze in eerste aanleg of in beroep door een der partijen ingeroepen werden, mits de eerste rechter overigens een voor beroep vatbare beslissing ten gronde gewezen heeft (zie o.m. Brussel, 28 febr. 1943, *Pas.*, 1945, II, 4).

Aldus dient de rechter in beroep b.v. de bevoegdheid *ratione materiæ* van de eerste rechter te onderzoeken (tenminste voor zover die van openbare orde is). Eveneens zal ambtshalve door het hof van beroep moeten opgeworpen worden, de exceptie van niet-ontvankelijkheid tegen een eis tot gedwongen erkenning van het vaderschap, die voortspruit uit de omstandigheid dat de verweerder ten tijde van de verwekking van het kind met een andere vrouw gehuwd was, en dit dus zelfs indien dit door de verweerder niet was opgeworpen.

557. — Wat is de toestand, wanneer de rechter in beroep, die kennis moet nemen van de grond van het geschil ingevolge de devolutieve werking van het beroep, verklaart de grond van het geschil tot zich te trekken?

Dit is een overbodige verklaring, die echter niet de ongeldigheid van de uitspraak in beroep ten gevolge heeft (zie verder, nr 572 ; — Verbr., 23 nov. 1933, *Pas.*, 1934, I, 74 ; *B.J.*, 1934, 81).

TITEL VIII

EVOCATIE

HOOFDSTUK I

Algemeenheden

A. — *Begrip.*

558. — Het evocatierecht is het vermogen, toegekend aan de rechter zetelend in beroep, om, na hervorming of vernietiging van het aangevochten vonnis, en in de door de wet bepaalde voorwaarden, bovendien uitspraak te doen over de grond van het geschil, alhoewel de lagere rechter door het aangevochten vonnis zijn rechtsmacht ten gronde niet uitgeput had (zie *P.B.*, Tw. *Evocation (matière civile)*, n^{r} 4 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^{r} 699, blz. 372). In dat geval wordt inderdaad de grond van het geschil door de devolutieve werking van het beroep niet onderworpen aan de tweede rechter (zie boven, n^{rs} 528 en volg.).

B. — *Kenmerken.*

559. — 1) Evocatie is een uitzonderlijke maatregel: evocatie betekent inderdaad uitschakeling van een graad van rechtsmacht ten opzichte van de grond van het geschil (Verbr., 3 mei 1888, *Pas.*, 1888, I, 225 ; *J.T.*, 1888, 691 ; *B.J.*, 1888, 1043 ; — Masius, *B.J.*, 1889, 65 ; — *P.B.*, Tw. *Evocation*, n^{r} 6 ; — *anders :* Van Lennep, *R.T.*, 1952, 14, n^{rs} 12 en 13 : evocatie strekt er volgens deze auteur meestal toe, de herhaling van de eerste graad van rechtsmacht uit te schakelen).

De evocatie belangt dus de openbare orde aan, daar zij een uitzondering vormt op de gewone bevoegdheid van de rechtbanken.

560. — Evocatie kan dan ook niet toegepast worden buiten de door artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalde voorwaarden (Verbr., 3 mei 1888, *Pas.*, 1888, I, 225 ; *B.J.*, 1888, 1043 ; *J.T.*, 1888, 601 ; — Verbr., 7 maart 1929, *Jur. Comm. Fl.*, 1930, 137 ; — Luik, 17 mei 1951, *Pas.*, 1951, II, 108 ; — Rb. Luik, 29 okt. 1953, *Jur. Liège*, 1953-54, blz. 251), ook niet wanneer de partijen uitdrukkelijk besluiten nemen te dien einde. De partijen kunnen hun toestemming niet verlenen tot een onwettelijke evocatie, daar deze de voorschriften van openbare orde betreffende de bevoegdheid *ratione materiæ* en de rangorde der recht-

banken schenden zou (Masius, *B.J.*, 1889, 78 ; — *P.B.*, Tw. *Evocation*, nrs 28 en volg. ; — *anders :* Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*, Tw. *Appel civil*, nr 224). Het middel van nietigheid, gesteund op de onwettelijkheid van een evocatie, kan voor de eerste maal in verbreking opgeworpen worden (Verbr., 16 nov. 1894, *Pas.*, 1895, I, 9 ; — Cass. fr., 18 dec. 1918, *Rec. Dall.*, 1922, 1, 238 ; — Braas, *o.c.*, II, nr 1236).

Dit geldt evenzeer voor de rechtbanken van eerste aanleg, zetelend in beroep, voor zover er geen betwisting bestaat nopens de bevoegdheid van de vrederechter. Het feit dat de onbevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg niet van openbare orde is kan hier niet gelden, vermits bij veronderstelling er reeds een bevoegde rechter, nl. de vrederechter, is, en de rechtbank dus alleen als rechter in beroep kennis neemt van de zaak.

Wanneer echter de betwisting zou gaan over de bevoegdheid van de vrederechter, en het vonnis *a quo* dus bij veronderstelling zou uitspraak gedaan hebben daaromtrent, ziet de zaak er enigszins anders uit. Inderdaad, in zulk geval ware het niet onredelijk, toepassing te maken van artikel 473, derde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, volgens hetwelk de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in beroep, kennis neemt en uitspraak doet over de grond van de geschillen, waarvan zij vaststelt dat zij tot hare bevoegdheid behoren. Wanneer immers de beide partijen besluiten zouden nemen, waarbij zij vragen dat de rechtbank van de grond van het geschil zou kennis nemen (in eerste of laatste aanleg, naar gelang van de waarde van het geschil), zou daardoor de bevoegdheid van de rechtbank vaststaan : haar onbevoegdheid is immers niet van openbare orde, en dient eventueel door de partijen opgeworpen te worden. De rechtbank zou dus wel degelijk kunnen kennis nemen van het geschil. En daar het niet om een eigenlijke evocatie gaat, doch om een speciale wijze van aanhangig maken van het geding voor de rechtbank (art. 473, derde lid, Rv. ; — zie verder, nr 619), zouden de normale voorwaarden voor evocatie niet dienen aanwezig te zijn (zie verder, nrs 619 en volg., en in het bijzonder nr 625). Aldus werd beslist dat, wanneer de rechtbank, zetelend in beroep, vaststelt dat de vrederechter onbevoegd was daar het geschil van commerciële aard was, en de 1000 fr. te boven ging, zij zelf van het geschil kan kennisnemen, wanneer de verweerder niet opwerpt dat zij onbevoegd is (Rb. Gent, 28 dec. 1938, *Jur. Comm. Fl.*, 1938, 234).

561. — 2) Evocatie in burgerlijke zaken — in tegenstelling met wat bepaald wordt in strafzaken (art. 215 Sv.) — is een loutere faculteit voor de tweede rechter (Gent, 2 april 1913, *P.P.*, 1914, 497 ; *J.T.*, 1913, 617 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 3580).

a) De hogere rechter is niet verplicht, het geschil, zelfs wanneer het in staat van wijzen is, tot zich te trekken, ook al zouden de partijen er hem om verzoeken : hij beoordeelt zelf of het belang van een goede rechtsbedeling de evocatie wenselijk maakt (Luik, 23 april 1894, *B.J.*, 1894, 1006 ; — Rb. Hoei, 26 juni 1930, *Pas.*, 1930, III, 171 ; — Rb. Brugge, 29 maart 1916, *Pas.*, 1918, III, 235 ; — *P.B.*, Tw. *Evocation*, nr 12).

In Nederland is, ingevolge artikel 358 van het Nederlandse wetboek van burgerlijke rechtsvordering, de evocatie verplicht, indien de partijen ze vorderen.

b) De hogere rechter kan de zaak tot zich trekken, zelfs wanneer de partijen of een hunner in beroep besluiten zouden genomen hebben, waarin zij zich tegen de evocatie verzetten (Verbr., 4 april 1878, *Pas.*, 1878, I, 201 ; *B.J.*, 1878, 598 ; — Brussel, 28 mei 1927, *B.J.*, 1927, 553).

562. — 3) Artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering kent het recht van evocatie toe, niet alleen aan de hoven van beroep, maar ook aan alle andere rechtbanken, die in beroep zetelen.

Evocatie is aldus ook mogelijk door het hof van beroep, en in het algemeen door elk rechtscollege zetelend in beroep, naar hetwelk het geschil

na verbreking verwezen werd: het heeft dezelfde bevoegdheden als het hof welks arrest verbroken werd, en kan dus, na de beslissing van de eerste rechter hervormd te hebben, de zaak tot zich trekken wanneer het eerste hof dit had kunnen doen (Cass. fr., 5 nov. 1860, *D.P.*, 1861, I, 300; — Crépon, *o.c.*, II, nr 3575; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, nr 602; — *P.B.*, Tw. *Appel civil*, nr 24).

Evocatie kan ook geschieden in kortgeding door het hof van beroep, na hervorming van een beschikking van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of van koophandel. Artikel 473 heeft een algemene draagwijdte en kent het recht van evocatie toe aan alle hoven en rechtbanken, zetelend in beroep, voor alle zaken, zonder onderscheid. Het hof van beroep trekt echter in dit geval niet de grond van het geschil zelf tot zich, maar wel de grond van de betwisting onderworpen aan de voorzitter van de rechtbank (Braas, *o.c.*, II, nr 1446, en noot; — *vgl. P.B.*, Tw. *Evocation*, nrs 144 en volg.).

563. — Evocatie is volgens de rechtspraak eveneens mogelijk, wanneer het geschil in eerste aanleg aan scheidsrechters onderworpen werd (Verbr., 16 maart 1876, *Pas.*, 1876, I, 185; — Verbr., 26 juni 1947, *Pas.*, 1947, I, 299; — Bioche, *o.c.*, Tw. *Arbitrage*, nr 555; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VIII, nr 313, blz. 619).

Sommige auteurs laten weliswaar opmerken, dat de partijen in dit geval door de evocatie beroofd worden van een door hen gewenste scheidsrechterlijke beslissing, zodat hun wil miskend wordt: de rechter, zetelend in graad van beroep, zou, na het incident gevonnist te hebben, de partijen opnieuw moeten verwijzen naar de scheidsrechters (Van Lennep, *R.T.*, 1952, 56, nr 134; 62, nrs 153 en 154; — Bernard, A., *De l'arbitrage privé*, nr 665; — Dalloz, Tw. *Arbitrage*, nr 1280; — Van Lennep, *Handleiding voor het Scheidsgerecht*, blz. 150).

Hiertegen mag echter wel ingebracht worden, dat in de gewone gevallen van evocatie de partijen beroofd worden van meer dan een scheidsgerecht, namelijk van een aanleg die hun door de wet verzekerd wordt, en zelfs van een rechtbank die hun grondwettelijk is voorbehouden (art. 8 G.W.). Het hier tegen deze rechtspraak aangevoerde argument is dus zeker niet afdoende.

Overigens is het omwille van de rechtszekerheid aangewezen, ten deze de rechtspraak van het hof van verbreking te volgen.

564. — De rechter in beroep, die de zaak tot zich trekt, neemt regelmatig kennis van de wedereisen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 326; — Verbr., 2 april 1914, *Pas.*, 1914, I, 169: dit arrest beslist uitdrukkelijk dat de wedereis niet uit hetzelfde feit als de hoofdeis moet voortspruiten).

565. — Zoals gezegd, is evocatie in alle zaken mogelijk (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 325). Er wordt slechts uitzondering gemaakt voor geschillen waarbij uitsluitende bevoegdheid toegekend werd aan een bepaalde rechtbank (zie verder, nr 618).

566. — De rechter in beroep, die de zaak tot zich trekt, en beslist dat er aanleiding toe bestaat, ten gronde uitspraak te doen bij toepassing van artikel 13 der wet van 15 maart 1932, is niet verplicht zijn beslissing nader te motiveren (Verbr., 9 dec. 1937, *Pas.*, 1937, I, 376; *R.W.*, 1937-38, 845).

HOOFDSTUK II

Vereisten voor evocatie

567. — De voorwaarden waaronder evocatie mogelijk is, worden bepaald in de eerste twee leden van artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Naar luid van het eerste lid van dit artikel, kunnen de hoven en rechtbanken zetelend in beroep, wanneer beroep ingesteld wordt tegen een interlocutoir vonnis en dit vonnis wordt hervormd, bij één en hetzelfde vonnis of arrest definitief uitspraak doen over de grond van de zaak, voor zover de zaak in staat is een eindbeslissing te bekomen.

Krachtens het tweede lid van hetzelfde artikel, geldt dit eveneens in de gevallen waarin de hoven en andere rechtbanken definitieve vonnissen zouden hervormen wegens een vormgebrek of om welke reden ook, welke ook de aard en het bedrag van de eis wezen (art. 473, tweede lid Rv., gew. w. 15 maart 1932).

In het derde lid van artikel 473 wordt geen eigenlijke evocatie bedoeld ; de betekenis van deze wetsbepaling wordt verder onderzocht (zie verder, n^rs^ 619 en volg.).

568. — Daar de evocatie een uitzonderlijke maatregel is, dienen alle vereisten gesteld door artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering samen aanwezig te zijn, opdat de rechter in beroep de zaak zou mogen tot zich trekken (zie boven, n^r^ 560 ; — Rb. Luik, 29 okt. 1953, *Jur. Liège,* 1953-54, blz. 251).

Anderzijds werd ook gevonnist dat evocatie mogelijk is, zelfs indien de hervorming van het vonnis slechts kan geschieden wegens redenen die pas nà het vonnis ontstaan zijn (Brussel, 31 dec. 1949, *R.T.,* 1952, blz. 512).

569. — Behalve de door artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering opgesomde voorwaarden, is bovendien vereist dat het beroep ontvankelijk zij. Wanneer het beroep niet-ontvankelijk verklaard wordt, kan de tweede rechter immers het twistpunt dat men hem wilde voorleggen niet beslechten, en kan hij dus niet hervormen of vernietigen (*vgl.* boven, n^r^ 523) ; derhalve kan hij de zaak dan ook niet tot zich trekken (*vgl.* Van Lennep, *R.T.,* 1952, 30, n^rs^ 57, en 26, n^r^ 41).

AFDELING I

Afwezigheid van devolutie over de grond van de zaak.

570. — Er bestaat geen reden tot evocatie, wanneer de eerste rechter zijn rechtsmacht over de grond van het geschil heeft uitgeput, d.w.z., wanneer hij in het aangevochten vonnis :

a) ofwel uitspraak heeft gedaan over de grond;

b) ofwel een rechtsvernietigende exceptie aanvaard heeft (d.i. een middel van niet-ontvankelijkheid waarbij het vorderingsrecht ontkend wordt, en ingevolge hetwelk verdere kennisneming van de zaak dus uitgesloten is).

Hoe dient deze voorwaarde verklaard te worden ?

In beide gevallen wordt de beslechting van de grond van het geschil door het ingestelde beroep zelf aan de rechter in beroep overgedragen : de tweede rechter moet, ingevolge de devolutieve werking van het beroep, kennis nemen van de grond van de zaak, en daaromtrent uitspraak doen, hetzij onmiddellijk, hetzij na voorafgaandelijk onderzoeksmaatregelen bevolen te hebben. De rechter in beroep kan natuurlijk de grond van het geschil, die reeds voor hem aanhangig gemaakt is ingevolge het beroep zelf, niet meer tot zich trekken (zie boven, n^rs^ 535 en volg. ; — Gent, 15 maart 1933, *Pas.*, 1933, II, 120 ; — Verbr., 20 nov. 1933, *Pas.*, 1934, I, 72 ; — Verbr., 20 okt. 1938, *Pas.*, 1938, I, 327 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, *question* 1702, § 1, 2° ; — Crépon, *o.c.*, II, n^rs^ 3582 en volg. ; — *P.B.*, Tw. *Evocation (matière civile)*, n^rs^ 179 en volg.).

De evocatie is ten opzichte van de devolutie een aanvullend begrip. De hogere rechter is slechts vrij de zaak al dan niet tot zich te trekken, voor zover hij niet reeds door de devolutieve uitwerking van het beroep verplicht is kennis te nemen van de grond van het geschil. Om derhalve het gebied van de evocatie te kunnen omschrijven, is het noodzakelijk, vooraf het domein der devolutie juist te bepalen (Perrot Roger, *Rec. Dall.*, 1952, 565 ; — zie boven, n^rs^ 535 en volg.).

Alleen wanneer de eerste rechter die ten gronde uitspraak deed, en dus zijn rechtsmacht ten gronde uitgeput heeft, onbevoegd was, kan er eventueel evocatie zijn, nl. wanneer de rechter in beroep de gewone rechter in tweede aanleg is van de wel bevoegde rechtbank (zie verder, n^rs^ 583 en volg.).

571. — Het evocatierecht kan derhalve, overeenkomstig artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, door de rechter in beroep, slechts uitgeoefend worden in de volgende gevallen :

a) ingeval van beroep tegen interlocutoire vonnissen (art. 473, eerste lid Rv.) ;

b) ingeval van beroep tegen sommige eindvonnissen, meer bepaald de eindvonnissen op incident of tussengeschil, b.v. diegene die uitspraak doen over bepaalde excepties van niet-ontvankelijkheid, nietigheid of onbevoegdheid (Brussel, 20 mei 1944, *Bull. Ass.*, 1944, 473 ; — Van Bauwel, *o.c.*, n^r^ 701, blz. 374), voor zover die eindvonnissen op

incident de rechtsmacht van de eerste rechter over de grond van de zaak niet uitputten (zie boven, nr 530).

De eindvonnissen, waarvan sprake in artikel 473, tweede lid, omvatten niet de eindvonnissen waarbij over de grond van het geschil uitspraak gedaan werd noch diegene waarbij een middel van niet-ontvankelijkheid aangenomen wordt, dat verdere kennisneming van de zaak door dezelfde rechtbank of een andere uitsluit : in deze gevallen werd immers de grond van het geschil reeds door het beroep zelf voor de hogere rechter aanhangig gemaakt (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 329 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 105, blz. 192, en nr 107, blz. 200).

Een vonnis van de vrederechter b.v., beslissend dat een ongeval geen arbeidsongeval was, wordt door de rechtbank zetelend in beroep hervormd. Daar de vrederechter door dit vonnis zijn rechtsmacht ten gronde uitgeput heeft, moet de rechtbank uitspraak doen over de grond van de zaak ingevolge de devolutieve uitwerking van het beroep. Hij dient de zaak derhalve niet tot zich te trekken, en kan ze ook niet terug verwijzen naar de eerste rechter (Vred. Péruwelz, 23 juni 1944, *T. Vred.*, 1945, 193, en noot).

Wanneer een vonnis enerzijds uitspraak ten gronde doet over een deel van het geschil, en anderzijds, alvorens uitspraak te doen over een ander punt, een instructiemaatregel beveelt, m.a.w. wanneer een vonnis deels een eindvonnis ten gronde is, en anderzijds, betreffende een ander punt van het geschil, terzelfder tijd ook een interlocutoir vonnis, dan is evocatie mogelijk betreffende dat deel van het geschil waaromtrent een interlocutoire uitspraak geveld werd. De devolutieve werking van het beroep betreft immers slechts het vonnis *a quo* en de daaraan voorafgaande procedure, en geldt niet ten opzichte van interlocutoire vonnissen (zie boven, nrs 528 en volg. ; 553 en volg.).

En anderzijds is gedeeltelijke evocatie mogelijk (zie verder, nrs 609 en volg.).

572. — *Quid*, wanneer de rechter in beroep, die kennis moet nemen van de grond van het geschil ingevolge de devolutieve werking van het beroep, toch verklaart de zaak tot zich te trekken ?

In dat geval, is zulke verklaring dat hij de zaak tot zich trekt overbodig ; doch zij heeft hierom niet de nietigheid van de uitspraak in beroep ten gevolge : geen der partijen kan immers beweren door die verklaring benadeeld te zijn (Verbr., 16 nov. 1894, *Pas.*, 1895, I, 9 ; — Verbr., 25 maart 1907, *Pas.*, 1907, I, 161 ; — Verbr., 23 nov. 1933, *Pas.*, 1934, I, 74 ; *B.J.*, 1934, 81 ; — Verbr., 20 okt. 1938, *Pas.*, 1938, I, 327 ; — Cass. fr., 7 mei 1935, *Revue du divorce et de la séparation de corps*, 1936, 297 ; — *P.B.*, Tw. *Evocation (matière civile)*, nr 232).

573. — Bestaat er reden tot evocatie, indien de hogere rechter het aangevochten vonnis, dat uitspraak deed ten gronde, nietig verklaart wegens het niet naleven door de eerste rechter van op straf van nietigheid voorgeschreven pleegvormen ?

Deze kwestie, die overigens omstreden blijft, werd reeds vroeger behandeld (zie boven, nrs 540 en volg.). Volgens de heersende rechtspraak bestaat er in zulk geval geen reden tot evocatie : de nietigverklaring van het aangevochten vonnis wegens vormgebrek heft de devolutieve werking van het beroep niet op.

Men verwarre evenwel deze hypothese niet met het geval waarbij de rechter in beroep de nietigheid van de rechtsingang vaststelt, d.w.z. dat de rechtsvordering op onregelmatige wijze ingesteld werd. Deze vaststelling sluit niet alleen de devolutie uit (zie boven, n^r 548), doch tevens normaal ook de mogelijkheid van evocatie (zie verder, n^rs 579 en volg.).

AFDELING II

Hervorming of vernietiging van het aangevochten vonnis.

A. — *Algemene beschouwingen.*

574. — De hervorming of vernietiging van het aangevochten vonnis is een onmisbare voorwaarde opdat de rechter in beroep het geschil zou kunnen tot zich trekken (Brussel, 7 nov. 1935, *P.A.*, 1936, 157 ; — Cass. fr., 7 en 26 nov. 1933, *Rec. Dall.*, 1926, 1, 24 ; — Gent, 2 juli 1952, *R.W.*, 1952-53, 1099).

In artikel 473 wordt de uitdrukking « hervorming » in de ruime zin van het woord gebezigd, d.w.z. niet enkel in de betekenis van een andere uitspraak ten gronde : het tweede lid maakt trouwens gewag van hervorming « wegens vormgebrek of om welke andere reden ook ». Men moet dus geen onderscheid maken tussen hervorming en vernietiging (Van Lennep, *R.T.*, 1952, 18, n^r 22, en 49, n^r 111 ; — *vgl.* Bioche, *o.c.*, Tw. *Appel*, n^r 603 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r 3589), en evenmin is het van belang om welke reden het vonnis *a quo* hervormd of vernietigd wordt (W. R. Ber., Gent, 8 april 1929, *T.S.R.*, 1929, 189 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 106, blz. 195 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, n^r 626).

De hogere rechter moet niet uitdrukkelijk verklaren dat het aangevochten vonnis hervormd of vernietigd werd. Het volstaat, dat de hervorming of vernietiging blijkt uit de beslissing van de hogere rechter zelf (Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*, Tw. *Appel civil*, n^r 230 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 621).

575. — De wetgever heeft niet gewild dat de rechter in beroep zich door evocatie in de plaats van de lagere rechter zou stellen, wanneer hij diens uitspraak bevestigt.

Er bestaat in dat geval inderdaad geen reden om de uitspraak over de grond van de zaak aan de lagere rechter te onttrekken. Slechts bij hervorming of vernietiging van het aangevochten vonnis kan er gevreesd worden dat de eerste rechter de tenuitvoerlegging of toepassing van het in beroep hervormde vonnis zou tegenwerken.

Bij toepassing van dit beginsel kan b.v. de rechter in beroep, die een vonnis bevestigt waarbij de eerste rechter zich bevoegd verklaard heeft, de zaak niet tot zich trekken.

576. — De rechter in beroep kan door evocatie de zaak tot zich trekken, zelfs wanneer het eerste vonnis hervormd wordt wegens redenen die zich pas na de uitspraak van het vonnis *a quo* voordoen (Brussel, 31 dec. 1949, *R.T.*, 1952, 54, n^r 128), b.v. wanneer een nieuwe wet uitgevaardigd werd na de uitspraak van het aangevochten vonnis.

577. — De hervorming van het aangevochten vonnis moet evenwel het beschikkend deel van het vonnis betreffen, en niet enkel de overwegingen ervan (Dalloz, *Nouveau répertoire de droit,* Tw. *Appel civil,* nr 230 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 106, blz. 195, voetnoot 8).

578. — Men dient nochtans rekening te houden met artikel 473, derde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (gew. art. 13, w. 15 maart 1932), volgens hetwelk de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in beroep, uitspraak doet ten gronde, wanneer zij van oordeel is dat het geschil tot haar bevoegdheid behoort.

Deze wetsbepaling, alhoewel opgenomen in de tekst van artikel 473, regelt geen eigenlijke evocatie. Voor de toepassing ervan wordt dan ook niet de voorafgaande vernietiging of hervorming van het aangevochten vonnis vereist (zie verder, nrs 619 en volg.).

B. — *Geen evocatie in geval van nietigverklaring van de rechtsingang.*

579. — De rechter in beroep kan de zaak niet tot zich trekken, wanneer hij het aangevochten vonnis vernietigt, hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van de appellant, omdat de vordering voor de eerste rechter niet regelmatig ingesteld werd.

De door de hogere rechter vastgestelde nietigheid van de rechtsingang belette elke behandeling van het geschil, ook ten gronde, voor de eerste rechter, die er geen kennis kon van nemen, en dus ook voor de rechter in beroep (Van Lennep, *R.T.,* 1952, 24, nrs 37-38 ; en 28, nrs 50-51). Het recht van evocatie strekt er inderdaad toe, aan de hogere rechter toe te laten zich in de plaats te stellen van de eerste rechter, ten einde, ten opzichte van de grond van het geschil, uitspraak te doen zoals de eerste rechter dit eventueel zou hebben moeten doen doch niet gedaan heeft (*vgl.* Brussel, 20 mei 1944, *Bull. Ass.,* 1944, 472, waarvan de formulering van dit principe in de motieven echter al te streng is, en niet zonder nuancering te aanvaarden : er wordt immers geen rekening gehouden met de eventualiteit dat de partijen in eerste aanleg niet ten gronde geconcludeerd hebben). Welnu, in de hier besproken onderstelling, kon de eerste rechter geen uitspraak ten gronde doen (*vgl.* ook boven, nr 548).

Er weze aan herinnerd, dat een geheel andere regel geldt, indien de eerste rechter wel kennis kon nemen van het geschil, dat voor hem op regelmatige wijze ingeleid werd door de eisende partij, doch de kennisneming zelf onregelmatig geschiedde, wegens het verzuimen van een op straf van nietigheid voorgeschreven pleegvorm : in dat geval neemt de rechter in beroep, althans volgens de heersende rechtspraak, kennis van de grond van het geschil ingevolge de devolutieve werking van het beroep (zie boven, nrs 539 en volg.).

580. — Voorbeelden. De rechter in beroep kan geen kennis nemen van de grond van het geschil, noch ingevolge devolutie, noch bij evocatie :

— wanneer hij de dagvaarding, waarvan de geldigheid door de eerste rechter erkend werd, nietig verklaart ;

— indien hij vaststelt, ter zake van echtscheiding, dat het verzoekschrift niet door de eiser in persoon aangeboden werd aan de voorzitter van de rechtbank, of dat de eisende partij niet voor de voorzitter in verzoening verschenen is, of de verwerende partij niet regelmatig voor de voorzitter opgeroepen werd (*P.B.,* Tw. *Divorce,* nr 857 ; — *P.B.,* Tw. *Evocation,* nr 290 ; — *anders :* Luik, 1 febr. 1855, *Pas.,* 1855, II, 98 ; — Brussel, 1 febr. 1857, *Pas.,* 1857, II, 425, bekritiseerd door *P.B., l.c.*) ;

— wanneer hij, het aangevochten vonnis vernietigend, op vordering van de verweerder de eis niet-ontvankelijk verklaart, daar de eisende vennootschap nietig is, en een feitelijke vennootschap of een schijnvennootschap is, of haar oprichtingsakte niet had bekend gemaakt.

581. — In sommige gevallen geeft, volgens de quasi-unanieme rechtspraak en rechtsleer (zie De Page, I, nr 81 *bis*, blz. 89 en volg., en de door deze auteur aangehaalde referenties), het onregelmatig instellen van de vordering geen aanleiding tot nietigheid van de procedure, doch alleen tot schorsing van de rechtspleging, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de verweerder. Dit is het geval, wanneer de door de aanlegger gepleegde onregelmatigheid aan de rechtbank (indien het middel ambtshalve kan opgeworpen worden), of aan de tegenpartij slechts toelaat een dilatoire exceptie op te werpen: de eiser kan de onregelmatigheid in de loop van het geding herstellen, zonder het geding te moeten herbeginnen.

Deze regularisatie, algemeen erkend door de rechtspraak, kan eveneens geschieden tijdens de aanleg in beroep, indien de dilatoire exceptie slechts dan opgeworpen wordt, hetzij doordat de oorzaak van schorsing slechts tijdens de aanleg in beroep ontstond, hetzij omdat de rechtbank of de tegenpartij verwaarloosd hadden deze vertragende exceptie in eerste aanleg op te werpen.

Wordt de rechtspleging geregulariseerd, dan wordt zij voortgezet alsof de opgeworpen onregelmatigheid nooit bestaan had, d.w.z. geheel de rechtspleging, ook die vóór de in beroep opgeworpen dilatoire exceptie, wordt als regelmatig beschouwd. Er is dan devolutie in de mate waarin de eerste rechter in het aangevochten vonnis zijn rechtsmacht uitputte, en mogelijkheid van evocatie voor zover hij geen uitspraak deed ten gronde. Behoudens deze hypothese, bestaat er geen reden tot evocatie, ook niet b.v. onder voorwendsel van nietigheid van het vonnis *a quo*.

582. — Voorbeelden. Er bestaat slechts aanleiding tot schorsing van de rechtspleging indien:

— de eiser of de onbekwame appellant niet behoorlijk vertegenwoordigd, bijgestaan of gemachtigd werden. De rechter in beroep kan de behandeling der zaak niet ambtshalve schorsen, doch enkel op verzoek van de tegenpartij (zie boven, nr 215). Zo de vertegenwoordiger van de onbekwame of de persoon die hem moet bijstaan, alhoewel ter zake opgeroepen, weigert de door deze laatste zelfstandig gevoerde rechtspleging in eerste aanleg te erkennen, wordt het eerste vonnis nietig verklaard; de tweede rechter kan evenwel de zaak tot zich trekken, zo de voorwaarden der evocatie verenigd zijn en wanneer de eerste rechter in het vernietigde vonnis zijn rechtsmacht had uitgeput, is er devolutie. Dit alles natuurlijk voor zover de rechtspleging in beroep geregulariseerd wordt: zoniet blijft ze geschorst, en kan ze niet voortgezet worden;

— indien een handelaar verwaarloosd heeft zich in het handelsregister te laten inschrijven, alvorens, in verband met zijn handel, een hoofd- of tegenvordering in te stellen, of nagelaten heeft, melding te maken van zijn inschrijving in het handelsregister;

— indien een eis strekkende tot nietigverklaring of herroeping van een akte onderworpen aan de verplichting van overschrijving in de registers van de bewaarder der hypotheken, niet voorafgaandelijk ingeschreven werd in de rand der betwiste akte, overeenkomstig artikel 3 der wet van 16 december 1851 (gew. w. 10 okt. 1913). In tegenstelling tot de vroegere rechtspraak, die de procedure nietig verklaarde, bestaat volgens de huidige rechtspraak de sanctie van dit voorschrift, die desnoods ambtshalve kan toegepast worden, niet in de nietigverklaring der procedure, maar in een schorsing van de rechtspleging, die kan hervat worden na inschrijving in de rand van de betwiste akte gedurende het geding (Gent, 9 juli 1927, *Rev. prat. not.*,

1928, 396; — Verbr., 21 maart 1929, *Pas.*, 1929, I, 1940; — Brussel, 20 febr. 1952, *J.T.*, 1952, 456, met noot Lermusiaux; — De Page, VII, nr 1108, 2°; — Kluyskens, *Voorrechten en hypotheken*, nr 36 a).

Er bestaat geen aanleiding tot evocatie indien de eerste rechter zijn bevoegdheid ten gronde uitputte (*anders:* Luik, 11 juli 1941, *Pas.*, 1944, II, 8). Evocatie kan slechts overwogen worden indien de eerste rechter geen uitspraak deed ten gronde (zie Gent, 10 juli 1943, *Pas.*, 1943, II, 63; — zie boven, nrs 570 en volg.).

C. — *Evocatie bij onbevoegdheid van de eerste rechter.*

583. — Wanneer de rechter in beroep het vonnis *a quo* vernietigt omdat de eerste rechter niet bevoegd was om van de vordering kennis te nemen, is er geen devolutie: de kennisneming van de grond van het geschil kan niet overgedragen worden aan de rechter in beroep, wanneer de eerste rechter zelf niet geldig kennis kon nemen van de vordering (zie boven, nr 548).

Wanneer de tweede rechter echter vaststelt dat het geding had dienen aanhangig gemaakt te worden voor een andere rechtbank, behorend tot het rechtsgebied van die hogere rechter, is evocatie mogelijk, mits de andere wettelijke voorwaarden daartoe vervuld zijn (Gent, 3 maart 1932, *Pas.*, 1932, II, 144; *Jur. Comm. Fl.*, 1932, 14; — Luik, 8 nov. 1935, *Jur. Liège*, 1936, 82).

De rechter in beroep kan in dit geval de zaak tot zich trekken, ongeacht de vraag of de eerste rechter, die onbevoegd verklaard werd, al dan niet uitspraak gedaan heeft over de grond van het geschil. Inderdaad, gezien de onbevoegdheid van de eerste rechter, kan er in geen geval devolutie plaats hebben ten aanzien van de grond van de zaak (Brussel, 10 april 1936, *Pas.*, 1936, II, 113; *J.T.*, 1936, 469; *P.P.*, 1936, 465, en noot; — Brussel, 10 nov. 1934, *R.W.*, 1934-35, 447; — Verbr., 9 juli 1891, *Pas.*, 1891, I, 202; — zie boven, nr 548).

584. — Aldus werd beslist, dat, wanneer het hof van beroep een vonnis van de rechtbank van koophandel vernietigt wegens onbevoegdheid *ratione materiæ*, en oordeelt dat het geschil behoort tot de bevoegdheid van een rechtbank van eerste aanleg behorende tot zijn rechtsgebied, het de zaak door evocatie tot zich kan trekken (Gent, 27 juni 1912, *Pas.*, 1912, II, 230; — Brussel, 23 jan. 1952, *Pas.*, 1953, II, 3). Doch, daar het hof in zulk geval optreedt als rechter in beroep van een als van burgerlijke aard erkend geschil, zullen de eventueel door het hof toegekende interesten moeten berekend worden zoals in burgerlijke zaken (Brussel, 29 maart 1931, *Pas.*, 1932, II, 5), ten ware de verbintenis van de verweerder (en dus het geschil) toch van commerciële aard zou zijn, en de zaak enkel op grond van bijzondere wetsbepalingen diende aanhangig gemaakt te worden voor de rechtbank van eerste aanleg (b.v. beslag onder derden en eis tot vanwaardeverklaring voor een commerciële schuld; — zie Tw. *Interesten*).

Ook wanneer het hof van beroep het vonnis *a quo* van de rechtbank van koophandel nietig verklaart wegens een vormgebrek, *i.c.* onregelmatige samenstelling van de rechtbank, terwijl anderzijds ook de bevoegdheid van de eerste rechter betwist wordt, zal het door evocatie kennis kunnen nemen van de zaak, wanneer het vaststaat dat in elk geval de bevoegde rechtbank, het weze de ene of de andere, onder de rechtsmacht in beroep van het hof van beroep ressorteert (Gent, 21 febr. 1949, *R.W.*, 1949-50, 326: ter zake werd het vonnis van de rechtbank van koophandel te Sint Niklaas vernietigd wegens onregelmatige samenstelling van die rechtbank, en was de bevoegde rechtbank alleszins ofwel de rechtbank van koophandel te Sint-Niklaas ofwel de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde). Hierbij dient echter opgemerkt te worden, dat ,indien de rechter in dat geval zou vaststellen dat de eerste rechter, die kennis genomen heeft van de grond van de zaak, wel degelijk de bevoegde rechter

was, het hof kon kennis nemen van het geschil op grond van de devolutieve werking van het beroep: de devolutieve werking van het beroep wordt immers niet belet door het feit dat het eerste vonnis wegens vormgebrek vernietigd wordt (zie boven, n^rs 540 en volg.). Het aangehaalde arrest laat deze vraag in het midden, zeggende dat het in elk geval toch bevoegd is om van de grond van de zaak kennis te nemen. En de verklaring dat het de zaak tot zich trekt, kan geen verbreking teweegbrengen, ook niet indien zij overbodig was (zie boven, n^r 572).

585. — Wanneer echter het geschil had moeten aanhangig gemaakt worden voor een rechtbank, die niet behoort tot het rechtsgebied van de hogere rechter, is geen evocatie mogelijk.

De rechter in beroep, die de zaak wil tot zich trekken, moet immers bevoegd zijn *ratione loci,* zowel als *ratione materiae,* om van het geschil in beroep kennis te nemen, indien dit voor de bevoegde rechtbank ware ingesteld geworden. Zoniet zou er afbreuk gedaan worden aan het principe der territorialiteit, eerste grondslag van de bevoegdheid der rechtbanken, en aan het recht van elke burger, voor zijn natuurlijke rechter, nl. die van zijn woonplaats of van de plaats die de wet aanwijst (zie Tw. *Bevoegdheid in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel*), te verschijnen en daar niet van afgetrokken te worden (Brussel, 12 febr. 1868, *B.J.,* 1060, aangehaald in *P.B.,* Tw. *Evocation,* n^r 141; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.,* III, n^r 910; — Van Bauwel, *o.c.,* II, n^r 702).

586. — Zowel vóór als na de wet van 15 maart 1932 bestaat er betwisting nopens de vraag, of de hogere rechter de zaak tot zich mag trekken, indien hij, het vonnis *a quo* vernietigend, de onbevoegdheid *ratione materiæ* van de eerste rechter vaststelt, en tevens vaststelt dat hij niet de natuurlijke rechter in beroep was van de rechtbank die wél bevoegd was *ratione materiæ* (b.v. wanneer het hof van beroep vaststelt dat de rechtbank van eerste aanleg onbevoegd was om van de vordering kennis te nemen, en de vordering in feite tot de bevoegdheid van de vrederechter behoorde, voor dewelke niet het hof van beroep, doch de rechtbank van eerste aanleg de natuurlijke rechter in beroep is).

Hieromtrent weze verwezen naar afdeling IV van dit hoofdstuk (zie verder, n^rs 602 en volg.).

587. — Een bijzonder geval is datgene waarbij de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in beroep, vaststelt dat het geschil tot haar eigen bevoegdheid *(ratione materiæ)* behoort. Hieromtrent weze verwezen naar hoofdstuk III van deze titel (zie verder, n^rs 619 en volg.).

AFDELING III. — *Geding in staat van wijzen.*

A. — *Beginsel.*

588. — Opdat evocatie mogelijk weze, moet de zaak in staat zijn een eindbeslissing te ontvangen, d.w.z. de zaak moet ten gronde in staat van wijzen zijn (art. 473 Rv., eerste lid; — Gent, 22 juni 1915, *Pas.,* 1915, II, 96).

Een zaak is in staat van wijzen, wanneer ter zitting op tegenspraak besluiten ten gronde genomen zijn (art. 343 Rv.).

589. — Algemeen wordt echter door rechtspraak en rechtsleer aangenomen, dat voor de toepassing van artikel 473, eerste lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, het niet noodzakelijk is, dat de besluiten op tegenspraak genomen zijn : evocatie is ook mogelijk bij verstek, wanneer een der partijen nalaat te verschijnen of te concluderen. Het is voldoende dat een van de partijen besluiten genomen heeft over de grond van de zaak (zie verder, nr 601). De betekenis van de termen « in staat om een eindbeslissing te ontvangen » is dus niet helemaal dezelfde als die van de termen « in staat van wijzen » in artikel 343 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Hierbij dient natuurlijk opgemerkt te worden, dat in dergelijk geval, wanneer de evocatie bij verstek is geschied, verzet mogelijk is vanwege de partij die niet concludeerde of niet verscheen.

B. — *Voor welke rechtbank moeten de besluiten ten gronde genomen zijn ?*

590. — 1) De rechter in beroep kan de zaak tot zich trekken, zelfs wanneer de besluiten, waardoor de zaak in staat van wijzen gesteld wordt, alleen voor hem genomen werden. Het heeft dus geen belang, dat de zaak niet in staat van wijzen geweest was in eerste aanleg (Luik, 21 maart 1868, *Pas.*, 1868, II, 407 ; — Brussel, 1 maart 1922, *Pas.*, 1922, II, 138 ; — Cass. fr., 2 dec. 1901, 3 dec. 1900, en 31 mei 1902, *Rec. Dall.*, 1902, 1, 42, 121 en 351 ; — *anders*, doch ten onrechte : Brussel, 13 maart 1841, *Pas.*, 1844, II, 258).

591. — 2) Om evocatie mogelijk te maken, is het echter ook voldoende, dat besluiten ten gronde genomen werden voor de eerste rechter alleen, en niet in beroep. Het is zelfs niet vereist dat die besluiten in beroep zouden hernomen worden (Verbr., 4 april 1878, *Pas.*, 1878, I, 201 ; — Cass. fr., 10 aug. 1855, *Rec. Dall.*, 1886, I, 212 ; — Cass. fr., 8 juni 1926, *D.H.*, 1926, 393 ; — Cass. fr., 26 dec. 1928, *D.H.*, 1929, 83 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 106, blz. 196, voetnoot 11 ; — Masius, *B.J.*, 1889, 75-76 ; — *P.B.*, Tw. *Evocation (matière civile)*, nr 283 ; — Van Uytvanck, J., noot onder Rb. Brussel, 24 mei 1950, *J.T.*, 1951, 92 ; — *anders :* Gent, 5 mei 1885, *Pas.*, 1885, II, 204, motieven).

Deze overigens vaste rechtspraak wordt bekritiseerd door Van Lennep (*R.T.*, 1952, 32, nr 65). Volgens deze auteur is artikel 343 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering een algemene bepaling, en geldt zij voor alle rechtbanken ; een zaak is voor een bepaalde rechtbank slechts in staat van wijzen, wanneer voor die rechtbank zelf besluiten ten gronde genomen werden.

C. — *Wanneer zijn besluiten ten gronde genomen, en is de zaak in staat van wijzen ?*

592. — Besluiten ten gronde brengen de zaak in staat om een eindbeslissing te ontvangen, ook wanneer zij slechts in ondergeschikte orde genomen werden (Verbr., 7 mei 1903, *Pas.*, 1903, I, 192).

593. — Opdat evocatie mogelijk zij, is niet vereist dat de partijen over alle punten van het geschil ten gronde zouden geconcludeerd hebben noch dat ze alle middelen die zij ten gronde kunnen aanhalen zouden voorgebracht hebben (Verbr., 12 febr. 1885, *Pas.*, 1885, I, 57 ; *J.T.*, 1885, 227 ; *B.J.*, 1885, 257 ; — Masius, *B.J.*, 1889, 76).

594. — Wanneer niet duidelijk vaststaat, of een der partijen ten gronde geconcludeerd heeft, moeten de besluiten in enge zin verklaard worden, en geldt het vermoeden, dat er geen debat nopens de grond van de zaak is geweest (Verbr., 27 juni 1884, *Pas.*, 1884, 252).

595. — Wanneer echter de partijen er niet toe gehouden waren, schriftelijke besluiten te nemen, mag uit de bewoordingen zelf van de aangevochten beslissing afgeleid worden of er al dan niet een debat over de grond van de zaak is geweest, doch slechts in de mate waarin de motivering van het vonnis *a quo* dit onderzoek mogelijk maakt.

Dit is b.v. het geval in kortgeding en in handelszaken. In die gevallen zal meestal uit de termen van de beschikking of van het vonnis moeten afgeleid worden, of in eerste aanleg door de partijen ten gronde geconcludeerd werd (Van Lennep, *R.T.*, 1952, 34, nr 70; — Brussel, 22 apr. 1891, *Pas.*, 1891, II, 311, inzake kortgeding).

596. — Voorbeelden :

— de zaak is niet in staat van wijzen, indien de partijen b.v. alleen een exceptie van onbevoegdheid of een middel van niet ontvankelijkheid hebben opgeworpen, of indien de eerste rechter een onderzoeksmaatregel, die door de partijen gevraagd werd, afgewezen had (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 700, blz. 373) ;

— de zaak is evenmin in staat van wijzen, wanneer één der partijen noch in eerste aanleg, noch in beroep besluiten nam betreffende de door de tegenpartij gevorderde bedragen, doch dienaangaande uitdrukkelijk voorbehoud maakte, en een voorafgaand getuigenverhoor vraagt ; evocatie is in zulk geval niet mogelijk (Gent, 14 mei 1949, *R.W.*, 1949-50, 447 ; — Gent, 2 juli 1952, *R.W.*, 1952-53, 1099).

597. — Evocatie is niet mogelijk wanneer de rechter in beroep niet over de nodige gegevens beschikt om het geschil definitief te vonnissen. Dit zal het geval zijn, wanneer de hogere rechter beslist dat een onderzoeksmaatregel nodig is, om uitspraak te kunnen doen over de grond van de zaak (Luik, 2 febr. 1927, *Pas.*, 1927, II, 84 ; — *Jur. Liège*, 1927, 51 ; — Rb. Brussel, 27 apr. 1881, *Pas.*, 1882, III, 9).

De hogere rechter zal de zaak echter wel tot zich kunnen trekken, wanneer hij meent, uitspraak te kunnen doen zonder een voorafgaandelijke onderzoeksmaatregel te moeten bevelen, of wanneer hij van oordeel is dat het aangeboden bewijs ter zake niet dienend is (Gent, 28 jan. 1891, *P.P.*, 1891, nr 627 ; — Brussel, 28 mei 1927, *B.J.*, 1927, 553 ; — Brussel, 23 jan. 1952, *Pas.*, 1953, II, 3), zelfs wanneer de eerste rechter beslist had dat vooraf een onderzoeksmaatregel noodzakelijk was (Braas, *o.c.*, II, nr 1238). Onnodig te herhalen dat de overige voorwaarden vóór de evocatie moeten vervuld zijn.

598. — De zaak is niet in staat om een eindbeslissing te krijgen en evocatie is dus uitgesloten, wanneer tijdens de aanleg in beroep bevolen wordt, andere partijen in de zaak te roepen (Rb. Brugge, 3 juni 1872, *B.J.*, 1873, 358 ; — Brussel, 11 dec. 1889, *J.T.*, 1889, 1514 ; — *vgl.* Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 106, blz. 196-197, voetnoot 12, 4°).

In de aangehaalde beslissingen werd er op gewezen, dat deze partijen eveneens recht hebben op twee aanleggen, doch dit argument lijkt niet ter zake dienend, daar het enerzijds niet opgaat voor de personen die verzet door derden zouden kunnen doen (zie verder, nr 729) en anderszijds de evocatie juist een uitzondering uitmaakt op het wettelijk recht van twee aanleggen.

In het algemeen is er dus geen mogelijkheid van evocatie, wanneer niet vaststaat welke partijen precies in beroep in het geding dienen betrokken te worden : b.v. wanneer een der partijen, die niet in het geding betrokken was in eerste aanleg, en wel in de zaak geroepen is tijdens de aanleg in beroep, betwist dat zij op geldige wijze in de zaak zou geroepen zijn voor de rechter in beroep ; of nog, wanneer er een vraag is tot samenvoeging met een andere zaak, die niet hangende is voor de rechter in beroep (Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile,* nr 631). Het geding zou echter wel in staat van wijzen zijn, wanneer die partij bovendien, zij het slechts in ondergeschikte orde, ook ten gronde geconcludeerd had, en de rechter in beroep de vraag tot samenvoeging of de opwerping betreffende de geldigheid der inzakeroeping afwijst.

599. — Wanneer de tweede rechter de zaak tot zich trekt, blijven, indien de partijen voor hem geen nieuwe besluiten ten gronde genomen hebben, de besluiten over de grond van de zaak voor de eerste rechter genomen hun uitwerking behouden : de rechter in beroep moet ze beantwoorden, zoals de eerste rechter dit had moeten doen. De rechter in beroep zal ook moeten antwoorden op de besluiten door de geïntimeerde in eerste aanleg ten gronde genomen, zelfs wanneer de geïntimeerde geen incidenteel beroep zou ingesteld hebben (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 338 ; — Garsonnet et Cézar-Bru., *o.c.,* VI, nr 106, blz. 196, voetnoot 11 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile,* nr 634 ; — Cass. fr., 10 aug. 1885, *Rec. Dall.,* 1886, 1, 212). Inderdaad, de partijen kunnen aan de rechter in beroep zijn evocatierecht niet ontnemen door niet te concluderen of verstek te laten gaan en anderzijds is het geschil voldoende omschreven door de besluiten in eerste aanleg (Dalloz, *Répertoire pratique, l.c.* ; — zie boven, nr 561).

600. — De rechter in beroep heeft het recht, aan de partijen te bevelen ten gronde te concluderen, alvorens hij uitspraak doet over het ingestelde beroep, met het oog op een eventuele evocatie (Luik, 18 febr. 1925, *Jur. Liège,* 1925, 121 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 106, blz. 197, en voetnoot 13).

601. — In principe moeten beide partijen ten gronde geconcludeerd hebben. Laat de geïntimeerde of de gedaagde echter na, ten gronde te besluiten, dan kan de tweede rechter nochtans bij verstek de zaak tot zich trekken, en ten gronde uitspraak doen (Luik, 18 febr. 1925, *Jur. Liège,* 1925, 121). De mogelijkheid van evocatie kan niet afhankelijk worden gemaakt van de willekeur van één der partijen (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 106, blz. 197, en voetnoot 16). Dit zal in het bijzonder het geval zijn, wanneer de rechter in beroep aan de partijen reeds bevolen had, ten gronde te concluderen (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 340 ; — zie verder, nr 604).

Aldus werd zelfs beslist : wanneer op beroep tegen een vonnis dat uitsluitend uitspraak doet nopens een opgeworpen incident, beide partijen dienaangaande besluiten genomen hebben, en één hunner bovendien besluiten heeft genomen ten gronde, kan

de rechter in beroep de zaak tot zich trekken, indien hij aan de hand van deze besluiten in staat is een definitieve beslissing te vellen, d.w.z. een beslissing die zijn rechtsmacht over de grond uitput. De evocatie geschiedde dan bij verstek, en er kan verzet aangetekend worden (Brussel, 31 dec. 1931, *Pas.*, 1932, II, 94 ; *B.J.*, 1932, 163).

In elk geval ware het hier echter voorzichtig, dat de rechter in beroep steeds vooraf aan de in gebreke blijvende partij zou bevelen ten gronde te besluiten vooraleer over de grond uitspraak te doen. Immers, volgens artikel 192 *bis* (*a contrario*) van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering hebben de partijen steeds het recht besluiten te nemen nopens de excepties alleen, en te weigeren onmiddellijk over de grond te concluderen, tenzij de rechter uitdrukkelijk beveelt ten gronde besluiten te nemen.

AFDELING IV

Noodzakelijkheid van evocatie en einduitspraak in één vonnis of arrest.

A. — *Beginsel.*

602. — De evocatie, een uitzondering uitmakend op het beginsel van de dubbele graad van rechtsmacht, werd door de wetgever ingevoerd om een belang van openbare orde, met het doel aan de partijen een vluggere en minder kostelijke rechtspleging te verzekeren. Zij zou dan ook haar reden van bestaan verliezen, wanneer de rechter in beroep niet tegelijk met de evocatie, definitief ten gronde uitspraak deed (Verbr., 5 mei 1949, *R.W.*, 1949-50, 315 ; *Pas.*, 1949, I, 339 ; *J.T.*, 1949, 362 ; — zie ook Rb. Antwerpen, 5 apr. 1949, *RW.*, 1949-50, 330 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, nr 106, blz. 196). Dergelijke handelwijze zou aanleiding geven tot verbreking (Verbr., 8 nov. 1882, *Pas.*, 1883, I, 5 ; — zie boven, nr 383).

603. — Het is dus de rechter in beroep niet toegelaten, eerst een instructievonnis of arrest te vellen, ten einde alle nodige inlichtingen nopens de zaak te bekomen, en pas nadien in een tweede vonnis of arrest, definitief uitspraak te doen over de grond. Indien hij een onderzoeksmaatregel noodzakelijk acht, is hij verplicht, ook na hervorming van het vonnis *a quo*, de zaak terug naar de eerste rechter te verwijzen voor behandeling ten gronde (Luik, 2 febr. 1927, *Pas.*, 1927, II, 84 ; *Jur. Liège*, 1927, 51 ; — Rb. Brussel, 27 apr. 1881, *Pas.*, 1882, III, 9 ; — *P.B.*, Tw. *Evocation (matière civile)*, nr 293).

B. — *Afwijkingen.*

604. — De rechtspraak heeft de toepassing van het hierboven aangehaalde beginsel (zie boven, nrs 602 - 603) nochtans op tweeërlei wijze verzacht :

1) De tweede rechter kan, alvorens het vonnis *a quo* te hervormen, een onderzoeksmaatregel bevelen of aan de partijen bevelen nopens alle punten, en o.m. nopens de grond van de zaak, besluiten te nemen. Het zou dan volstaan, dat hij nadien in één vonnis of arrest de zaak tot zich trekt en ten gronde uitspraak doet (Verbr., 8 juli 1835, *Pas.*, 1835, I, 109 ; — Cass. fr., 7 juli 1897, *Rec. Dall.*, 1898, I, 354 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, nr 641).

605. — Deze rechtspraak wordt door sommige auteurs bekritiseerd. Het zou hier volgens hen gaan om een jurisprudentiële spitsvondigheid : in plaats van eerst te hervormen en nadien de passende onderzoeksmaatregel te bevelen, wordt deze laatste eerst bevolen, vooraleer het aangevochten vonnis hervormd wordt (Van Lennep, *R.T.*, 1952, 38, n^r 84).

606. — 2). Anderzijds wordt niet vereist dat de beslissing van de tweede rechter volstrekt een einde zou stellen aan het proces, zodanig dat elke betwisting zou uitgeput zijn en er niets meer zou te vonnissen vallen.

Het volstaat dat de rechter in beroep zich definitief uitspreekt over de grond van de rechten der partijen. Is hieraan voldaan, dan kan de hogere rechter b.v. de partijen nog bevelen, de uitgebreidheid van de ingeroepen verbintenis aan te tonen (Verbr., 9 juli 1901, *Pas.*, 1901, I, 202 ; — Gent, 3 maart 1932, *Pas.*, 1932, II, 144 en noot ; *Jur. Comm. Fl.*, 1932, 14 ; — Brussel, 4 mei 1935, *Pas.*, 1935, II, 117 ; *J.T.*, 1935, 595 ; — *vgl.* Cass. fr., 21 febr. 1905, *S.*, 1905, I, 164 ; *Rec. Dall.*, 1905, 1, 431 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 343).

Ook wanneer de rechter in beroep sommige maatregelen beveelt in verband met de tenuitvoerlegging van zijn beslissing, wordt daardoor aan die beslissing geenszins haar definitief karakter ontnomen (Masius, *B.J.*, 1889, 78 ; — Meurisse, *L'exécution des arrêts et jugements d'appel*, *J.C.P.*, 1952, I, 1058, n^r 34).

607. — Zo is evocatie bij voorbeeld mogelijk :

— alhoewel de rechter in beroep, die zich in zijn beslissing definitief uitspreekt over het bestaan van de aansprakelijkheid, aan de partijen beveelt, nader uitleg te geven nopens de omvang van de opgelopen schade, waarvan hij trouwens het bestaan erkent (Verbr. 9 juli 1891, *Pas.*, 1891, I, 202 ; — Luik, 26 febr. 1913, *Pas.*, 1913, II, 186 ; *B.J.*, 1913, 365) ;

— alhoewel het hof, na definitief uitspraak gedaan te hebben nopens de grond van de rechten der partijen, aan één van die partijen beveelt, de rekening van de betalingen en interesten waaromtrent betwisting bestaat voor te leggen (Gent, 3 maart 1932, *Pas.*, 1932, II, 144 en noot) ;

— alhoewel de rechter in beroep, na verbreking van de overeenkomst met veroordeling van de appellant tot betaling van schadeloosstelling, deskundigen aanstelt om het bedrag dezer schadeloosstelling vast te stellen (Verbr., 28 okt. 1955, *Pas.*, 1956, I, 187 ; — Gent, 6 juli 1922, *Pas.*, 1922, II, 173, en noot ; — Brussel, 26 maart 1924, *P.P.*, 1924, 142 ; *J.T.*, 1924, 229 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r 3.661).

608. — Ook deze rechtspraak wordt door sommige auteurs bekritiseerd. Het onderscheid tussen grond van het recht en grond van het geschil zou in strijd zijn met de werkelijke strekking van artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Dit wordt aangetoond door de voorbereidende werken van deze wetsbepaling : artikel 473 bedoelde zonder twijfel een onmiddellijke en definitieve beslechting van het geschil (Van Lennep, *R.T.*, 1952, 39, n^rs 86 en volg.). De vroegere rechtspraak hield zich strenger aan deze strekking van artikel 473 (Van Lennep, *o.c.*, n^r 98, met verwijzing naar Cass. fr., 26 febr. 1823). Om practische redenen, dient echter de recente rechtspraak van het hof van verbreking volledig beaamd te worden.

C. — *Gedeeltelijke evocatie.*

609. — Kan de rechter die in beroep kennis neemt van een vordering die twee punten omvat, één daarvan tot zich trekken, en het andere voor beslechting naar de eerste rechter verwijzen ?

Vroeger bestond nopens deze kwestie betwisting. Slechts enkele auteurs en gerechtelijke uitspraken aanvaardden deze mogelijkheid, voor zover het

werkelijk om strikt van elkander onderscheiden betwistingen ging (zie *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 347, de aldaar aangehaalde referenties o.m., *ontkennend :* Brussel, 23 april 1885, *Pas.*, 1885, II, 230 ; — Luik, 31 maart 1849, *Pas.*, 1849, II, 239 ; — *bevestigend :* Brussel, 4 aug. 1852, *Pas.*, 1853, II, 101 ; — Gent, 9 juli 1862, *Pas.*, 1862, II, 338).

Sindsdien heeft het hof van verbreking eveneens de mogelijkheid van gedeeltelijke evocatie aangenomen (Verbr., 9 dec. 1937, *Pas.*, 1937, I, 376 ; *R.W.*, 1937-38, 845 : het ging hier om een vordering met een dubbel voorwerp ; betreffende het ene had de rechtbank zetelend in beroep de zaak tot zich getrokken en voor beslechting van het andere had zij de partijen terug verwezen naar de eerste rechter).

610. — Wanneer de hoofdvordering zich in staat van wijzen bevindt, en de wedereis niet, kan de rechter in beroep de uitspraak over de grond van de hoofdeis tot zich trekken, en terzelfder tijd de zaak voor beslechting van de wedereis naar de eerste rechter verwijzen. Dit op grond van hetzelfde beginsel : gedeeltelijke evocatie is mogelijk.

611. — Het spreekt natuurlijk vanzelf dat zulke gedeeltelijke evocaties, of evocatie van hoofdeis met uitsluiting van wedereis of omgekeerd, zich betrekkelijk zelden zal voordoen. Verknochte vorderingen, en natuurlijk ook onderscheiden punten van eenzelfde vordering, evenals hoofdeis en wedereis, dienen zoveel mogelijk samen behandeld te worden, vooral in de geest van de wetgever van 1932. Het zou dus slechts zijn, wanneer b.v. de rechter in beroep zonder meer gemakkelijk een eindbeslissing kan vellen betreffende één punt van de eis, of betreffende hoofdeis of wedereis afzonderlijk, en wanneer bovendien ten aanzien van dat punt of van die eis een zekere dringendheid bestaat, terwijl betreffende andere punten of andere eisen door de partijen nog nader dient geconcludeerd te worden, of bepaalde onderzoeksmaatregelen dienen bevolen te worden, dat het gewenst lijkt dat de rechter in beroep de zaak gedeeltelijk tot zich zou trekken.

Overigens dient opgemerkt te worden, dat de rechter in beroep steeds vooraf de partijen mag bevelen ten gronde te concluderen betreffende de punten waaromtrent de zaak nog niet in staat is om een eindbeslissing te ontvangen, of daaromtrent een onderzoeksmaatregel te bevelen, vooraleer de zaak in haar geheel tot zich te trekken (zie boven, nr 604).

AFDELING V

De rechter die de zaak tot zich trekt moet de normale rechter in beroep zijn.

612. — Opdat evocatie mogelijk zij, moet de rechter in beroep die de zaak tot zich trekt de normale rechter in beroep zijn van die rechtbank die werkelijk bevoegd was om van het geschil in eerste aanleg kennis te nemen, hetzij de zaak voor haar aanhangig gemaakt was en beslecht, hetzij zij voor een andere, onbevoegde rechter gebracht was, welke er ten onrechte uitspraak over gedaan heeft (*vgl.* Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile,* nrs 643 en volg.).

613. — Deze voorwaarde wordt nochtans betwist. Inderdaad, artikel 473, tweede lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (gew. door art. 13, w. 15 maart 1932) bepaalt dat de hoven en rechtbanken, zetelend in beroep, mits de andere voorwaarden vervuld zijn, de zaken kunnen tot zich trekken « welke ook de aard en het bedrag van de eis weze ».

Derhalve zou de rechter in beroep, die de grond van het geschil tot zich trekt, er zich dus niet hoeven om te bekommeren, of de waarde van het geschil ten opzichte van de eerste, bevoegde rechter, wel het bedrag van de laatste aanleg overschrijdt ; hij zou zelfs niet dienen te onderzoeken of de eerste rechter *ratione materiae* wel bevoegd was om van het geschil kennis te nemen (verslag volksvertegenwoordiger Sinzot, *Parlem. Besch.*, Kamer 1931-32, n^r^ 142, blz. 40 ; — *Pasin.*, 1932, blz. 81).

Daaruit wordt dan afgeleid, dat ingevolge het huidige artikel 473 de tweede rechter dus steeds de zaak zou kunnen tot zich trekken, indien de overige voorwaarden voor evocatie vervuld zijn (zie het advies advocaat-generaal Leperre voor Brussel, 10 apr. 1940, *R.W.*, 1939-40, 1279 en volg., vooral kol. 1286).

614. — Hierop doorredenerend wordt door sommigen aangenomen, dat het hof van beroep aldus een geschil, dat onder de bevoegdheid van de vrederechter valt, tot zich zou kunnen trekken, na het vonnis *a quo* van de rechtbank van eerste aanleg te hebben vernietigd als zijnde gewezen door een onbevoegde rechter, die ten onrechte de exceptie van onbevoegdheid, *in limine litis* opgeworpen, had verworpen (Van Lennep, *R.T.*, 1952, 68, n^r^ 167 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 702, blz. 374).

615. — Deze mening wordt echter verworpen door een auteur (Van de Velde-Winant, *J.*, *Du prétendu droit d'évocation qui appartient au tribunal civil jugeant en degré d'appel*, *Jur. Comm. Fl.*, 1938, 301), en terecht. De letterlijke interpretatie van artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, volgens dewelke de rechter in beroep steeds de zaak tot zich kan trekken, zonder rekening te moeten houden met de aard van het geschil, dus zelfs wanneer hij niet de natuurlijke rechter in beroep is van de rechtbank die van het geschil kennis moest nemen in eerste aanleg, leidt tot onaanvaardbare gevolgtrekkingen. Inderdaad, aldus zou niet alleen het hof van beroep een geschil dat tot de bevoegdheid van de werkrechtersraad behoort kunnen tot zich trekken, maar zelfs zou de werkrechtersraad in beroep, op beroep tegen een vonnis van de werkrechtersraad van eerste aanleg, dit vonnis vernietigend omdat het geschil van burgerlijke aard was en behoorde tot de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg, dit geschil kunnen tot zich trekken !

Anderzijds zou de rechtbank van eerste aanleg, ook wanneer zij oordeelt dat het geschil tot haar eigen bevoegdheid behoort, de zaak kunnen tot zich trekken, en ten gronde uitspraak doen in laatste aanleg : zij moet immers bij evocatie geen rekening houden met de aard van het geschil. Dit zou noodzakelijk leiden tot het besluit dat het tweede en het derde lid van artikel 473 met elkander strijdig zijn.

De opvatting, volgens dewelke de rechter in beroep, die een vonnis vernietigt, steeds de zaak tot zich kan trekken indien de overige voorwaarden tot evocatie vervuld zijn, zelfs indien hij niet de normale rechter in beroep is van de rechtbank voor dewelke de zaak in eerste aanleg moest aanhangig gemaakt worden (d.i. dus de werkelijk bevoegde rechter), wordt dan ook over het algemeen door de rechtspraak verworpen : wanneer de rechter in beroep niet de normale beroepsrechter is van diegene die in eerste aanleg kennis van het geschil moest nemen, is geen evocatie mogelijk (Luik, 23 juni 1887, *Pas.*, 1888, II, 29 ; — Gent, 3 maart 1932, *Pas.*, 1932, II, 144 ; —

Gent, 29 apr. 1932, *Pas.*, 1932, II, 181 ; — Luik, 8 nov. 1935, *Jur. Liège*, 1936, 82 ; — Brussel, 10 apr. 1936, *Pas.*, 1936, II, 113 ; — Verbr., 26 juni 1947, *Pas.*, 1947, I, 299 ; — Gent, 27 juni 1952, in zake R.M.Z. t./Welvis, *onuitg.*).

616. — Wat is dan de ware betekenis van artikel 473, tweede lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering ?

Dit artikel moet als volgt geïnterpreteerd worden : het hof van beroep en de andere rechtbanken, zetelend in beroep, kunnen de zaak tot zich trekken, welke ook het bedrag en de aard van het geschil zij, dus zelfs wanneer het bedrag dat van de laatste aanleg niet overschrijdt (Brussel, 10 apr. 1940, *R.W.*, 1939-40, 1279, met advies advocaat-generaal Leperre), op voorwaarde dat zij de natuurlijke rechter in beroep zijn van de rechtbank waar het geschil in eerste aanleg voor aanhangig moest gemaakt worden (*vgl.* boven, n^r^ 584 ; — Luik, 8 juli 1953, *Jur. Liège*, 1953-54, 187).

Deze interpretatie stemt beter overeen met de werkelijke zin van de evocatie : het uitschakelen van een kringloop van jurisdictie enerzijds, en anderzijds zo mogelijk beletten dat de eerste rechter, die wellicht het volle vertrouwen van de partijen niet meer geniet, terug kennis zou moeten nemen van het geschil. Er is echter geen reden tot evocatie, wanneer het hof van beroep beslist dat het geschil behoort tot de bevoegdheid van een andere rechter dan diegene die er aanvankelijk kennis van genomen heeft, en dat anderzijds het hof niet de natuurlijke rechter in beroep is van de rechtbank waarvoor het geschil had moeten aanhangig gemaakt worden ; het heeft geen belang of het hier gaat om bevoegdheid *ratione materiae*, of om bevoegdheid *ratione loci* (zie boven, n^r^ 585). De partijen zouden anders immers in zulk geval door de evocatie beroofd worden van hun natuurlijke rechter.

Opmerkingen :

617. — Wat ook de betekenis zij van de bewoordingen gebezigd in artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, onderstelt de evocatie in elk geval, dat het beroep ontvankelijk weze (zie boven, n^r^ 569).

Beroep tegen een in laatste aanleg gewezen vonnis, tenzij wanneer het rechtsmiddel gesteund is op de onbevoegdheid of machtsoverschrijding van de eerste rechter (zie boven, n^rs^ 106 en volg.), is niet ontvankelijk (zie boven, n^rs^ 48 - 49) ; derhalve is ook geen evocatie mogelijk (Van Lennep, *R.T.*, 1952, 69, n^r^ 172 ; — Van de Velde-Winant, J., *Plenitude de juridiction et droit d'évocation, J.T.*, 1949, 65).

618. — In sommige gevallen wordt door de wetgever bijzondere bevoegdheid toegekend aan bepaalde rechtbanken. In dat geval zal evocatie, zelfs indien de vereisten daartoe aanwezig zijn, niet toegelaten, en minstens ongewenst zijn (*vgl.*, ook verder, n^rs^ 846 en volg.).

Aldus behoort de kennisneming van de incidenten ter zake van scheiding en deling, naar luid van artikelen 837 en 1476 van het burgerlijk wetboek, 977 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, toe aan de rechtbank die kennis nam van de vordering tot scheiding en deling, en deze bevolen heeft, normalerwijze de rechtbank van eerste aanleg. Bijgevolg kan het hof van beroep, wanneer het een vonnis betreffende een incident naar aanleiding van de rechtspleging van scheiding en deling, in

eerste aanleg geveld, vernietigt, b.v. wegens onbevoegdheid *ratione loci* van de eerste rechter, de zaak niet tot zich trekken, doch moet ze verwijzen naar de rechtbank die de scheiding en deling bevolen had (Gent, 1 juni 1946, *Pas.*, 1947, II, 59).

Aldus werd eveneens beslist, dat, ter zake van gecontroleerd beheer (K.B. 15 okt. 1934), de wetgever daar een bijzondere bevoegdheid heeft willen toekennen aan de rechtbank van koophandel *(vgl.* art. 11, laatste lid, K.B. 15 okt. 1934), zodat wanneer het hof van beroep een vonnis desbetreffende vernietigt wegens niet naleving van bepaalde vormvereisten b.v., en de overige voorwaarden voor evocatie aanwezig zijn. het desondanks niet past dat het hof de zaak tot zich zou trekken ; het dient de zaak terug te verwijzen naar de rechtbank van koophandel, anders samengesteld (Brussel, 26 jan. 1935, *P.P.*, 1935, 231 ; — *Rev. Faill.*, 135, 107 en volg., met advies advocaat-generaal Leperre : in dit advies wordt er overigens vooral op gewezen, dat evocatie facultatief is voor de rechter in beroep, en het hof in beroep niet verplicht is de zaak tot zich te trekken, terwijl het *in casu* niet gewenst is).

HOOFDSTUK III

Rechtbank van eerste aanleg, zetelend in beroep, oordeelt dat het geding tot haar bevoegdheid behoort

(artikel 473, derde lid Rv.)

619. — Naar luid van artikel 473, derde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, doet de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in beroep, wanneer zij van oordeel is dat het geschil tot haar bevoegdheid behoorde, uitspraak over de grond van de zaak.

Mag men zeggen dat de rechtbank in zulk geval uitspraak doet ingevolge een bijzondere vorm van evocatie ?

Het hof van verbreking heeft hierop in een recent arrest ontkennend geantwoord (Verbr., 24 febr. 1949, *Pas.*, 1949, I, 164 ; — noot Van Reepinghen, *J.T.*, 1949, 561). Het derde lid van artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voert geen bijzondere vorm van evocatie in, en behelst dus geen afwijking van de gewone regelen der bevoegdheid. Deze wetsbepaling houdt enkel een afwijking in van de normale wijze waarop een geding voor de rechtbank van eerste aanleg kan aanhangig gemaakt worden (Verbr., 24 febr. 1949, *Pas.*, 1949, I, 164 ; — noot Van Reepinghen, *J.T.*, 1949, 561). Er is geen evocatie, daar er geen uitschakeling is van een graad van rechtsmacht (Van de Velde-Winant, J., *Plénitude de juridiction et droit d'évocation*, *J.T.*, 1949, 65, n^r 10). Niettegenstaande het huidige derde lid van artikel 473 deel uitmaakt van een artikel dat in zijn eerste twee leden de evocatie regelt, heeft ook het hof van verbreking in zijn arrest van 24 februari 1949 ter zake zijn vroeger standpunt gehandhaafd, volgens hetwelk er geen sprake kan zijn van evocatie (*vgl.* Verbr., 14 juni 1883, *Pas.*, 1883, I, 277 ; — Verbr., 3 mei 1906, *Pas.*, 1906, I, 212 ; — Verbr., 4 juni 1908, *Pas.*, 1908, I, 234 ; *P.P.*, 1908, 1035, en noot ; volgens al deze arresten was geen evocatie mogelijk in geval de rechtbank zetelend in beroep, en het vonnis *a quo* vernietigend wegens onbevoegdheid van de vrederechter, vaststelt dat het geschil tot haar bevoegdheid behoort ; — zie ook : Masius, *o.c.*, *B.J.*, 1889, 55).

620. — Artikel 473, derde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering ontslaat de appellant van de vroeger bestaande verplichting om in de beroepsakte, — indien hij wilde vermijden, opnieuw voor de rechtbank van eerste aanleg te moeten dagvaarden —, gelijktijdig de geïntimeerde voor de rechtbank van eerste aanleg te dagvaarden, voor het geval

dat deze rechtbank oordelen mocht dat de vrederechter onbevoegd was, en het geding integendeel tot haar eigen bevoegdheid behoort (zie hierover, *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 349).

621. — Het is nuttig hierbij aan te stippen dat, wanneer een zaak aanhangig gemaakt is voor de rechtbank van eerste aanleg ingevolge artikel 473, derde lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering en op de ingevolge deze wetsbepaling toegelaten wijze, de tussenkomst van pleitbezorger niet vereist is (zie Van de Velde-Winant, *o.c.*, *Jur. Comm. Fl.*, 1938, 306).

Dit wordt thans in de praktijk algemeen aanvaard.

622. — Een belangrijk gevolg van het onder nummer 588 uiteengezet beginsel is dat de toepassing van artikel 473, derde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering niet afhankelijk is van de door de eerste twee leden van dit artikel gestelde voorwaarden, die slechts gelden voor de werkelijke evocatie.

Meer in het bijzonder :

a) De toepassing van artikel 473, derde lid, vereist niet dat de rechtbank van eerste aanleg het vonnis *a quo* hervormt of de zaak in staat van wijzen is (*anders*, doch ten onrechte, Rb. Ieper, 20 juni 1945, *T. Vred.*, 1945, 374 ; — Rb. Gent, 31 jan. 1934, *Jur. Comm. Fl.*, 1934, 327 : het derde lid maakt deel uit van art. 473, dat in zijn geheel de evocatie regelt) ; anderzijds moet de rechtbank ook niet in één en hetzelfde vonnis definitief ten gronde uitspraak doen, zoals in geval van evocatie.

b) De rechtbank van eerste aanleg heeft de verplichting ten gronde uitspraak te doen wanneer zij oordeelt dat het geschil tot haar bevoegdheid behoort, dan wanneer evocatie facultatief is (Rb. Bergen, 7 febr. 1933, *B.J.*, 1933, 27 ; — *vgl.* Verbr., 9 maart 1951, *Pas.*, 1951, I, 164).

623. — De rechtbank van eerste aanleg die een vonnis velt bij toepassing van artikel 473, derde lid, zal in eerste of in laatste aanleg uitspraak doen volgens de gewone regelen van de bevoegdheid en de aanleg (Gent, 9 febr. 1955, *R.W.*, 1955-56, 751 ; — *anders*, doch ten onrechte : Rb. Gent, 31 jan. 1934, *Jur. Comm. Fl.*, 1934, 327).

De partijen zullen derhalve desgevallend de waarde van het geschil moeten schatten op een bedrag hoger dan 25.000 fr., indien de wet de schatting voorschrijft als voorwaarde voor de ontvankelijkheid van het beroep, dat zij of één hunner wensen in te stellen tegen het vonnis dat door de rechtbank van eerste aanleg zal geveld worden, m.a.w. wanneer er geen wettelijke schatting is.

624. — Er moet nochtans opgemerkt worden dat beroep tegen een beslissing van de rechtbank van eerste aanleg, die uitspraak doet ingevolge artikel 473, derde lid, aanleiding kan geven tot een onoplosbare toestand, indien het hof van beroep beslist dat de rechtbank van eerste aanleg zich vergist heeft, wanneer zij de vrederechter onbevoegd verklaarde, en verklaarde zelf van het geding kennis te kunnen nemen bij toepassing van artikel 473, derde lid.

Inderdaad, zo het hof in deze veronderstelling de uitspraak van de rechtbank van eerste aanleg over de grond van de zaak kan en moet vernietigen wegens onbevoegdheid van deze rechtbank, kan deze vernietiging zich echter niet uitstrekken tot de beschikking van het aangevochten vonnis van de rechtbank van eerste aanleg, waarbij de vrederechter onbevoegd verklaard werd. Deze laatste beschikking werd

immers in tweede en dus in laatste aanleg getroffen, zodat ze enkel door verbreking kan te niet gedaan worden.

Bovendien is evocatie door het hof van beroep in het besproken geval niet mogelijk, omdat het hof niet de natuurlijke rechter in beroep is van de vrederechter die bevoegd was uitspraak te doen (zie boven, n^rs 582 en volg.). Terugwijzing naar de burgerlijke rechtbank is eveneens uitgesloten, daar deze haar rechtsmacht uitgeput heeft, zowel als rechter van eerste aanleg dan als rechter in beroep. Er kan derhalve door het hof van beroep in zulk geval geen bevredigend eindvonnis ten opzichte van het geding uitgesproken worden (Gent, 14 juli 1952, R.M.Z. t./Gerek en N.V. Assganda ; — Gent, 27 juni 1952, R.M.Z. t./Welvis, *onuitg.* ; — *anders,* wat betreft de mogelijkheid tot terugwijzing naar de rechtbank van eerste aanleg : Gent, 8 juni 1951, R.M.Z. t./Lemaire, *onuitg.*).

De enige mogelijkheid om deze toestand op te lossen ware de regeling van rechtsgebied door het hof van verbreking. De voorwaarden daartoe zijn inderdaad vervuld : twee rechtbanken zijn door een in laatste aanleg gewezen vonnis onbevoegd verklaard om van de zaak kennis te nemen (zie hieromtrent o.m., Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 391, blz. 142-143).

625. — Worden door artikel 473, derde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering ook de geschillen bedoeld die tot de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg behoren, ingevolge de volheid van haar rechtsmacht (beter gezegd : de uitbreiding van rechtsmacht), overeenkomstig de wet van 15 maart 1932?

De rechtspraak antwoordt hierop bevestigend. De rechtbank van eerste aanleg zal nochtans van het geschil slechts kennis nemen, voor zover de verweerder niet *in limine litis* haar onbevoegdheid *ratione materiæ* opgeworpen heeft. Artikel 473, derde lid, dat enkel een afwijking inhoudt betreffende de wijze waarop een geding voor de rechtbank van eerste aanleg kan aanhangig gemaakt worden, ontneemt aan de verweerder het recht niet, *in limine litis* te eisen dat een geschil, waarvan het commercieel karakter erkend werd, aan de rechtbank van koophandel zou onderworpen worden (Rb. Gent, 28 dec. 1938, *Jur. Comm. Fl.,* 1938, 234, en noot ; — Van Lennep, *R.T.,* 1952, 51, n^rs 117, 119, 127 ; — *anders :* Rb. Tongeren, 31 jan. 1935, *Jur. Liège,* 1935, 268, dat de kennisneming van de zaak aanhoudt, zelfs wanneer de verweerder *in limine litis* de onbevoegdheid opwerpt, en bovendien in deze hypothese spreekt van een eigenlijke evocatie).

Wanneer geen der partijen de onbevoegdheid *ratione materiæ* van de rechtbank van eerste aanleg (b.v. ten opzichte van een geschil dat van commerciële aard is) opwerpt, en *a fortiori* wanneer beide partijen vragen dat de rechtbank er kennis zou van nemen ondanks dit commercieel karakter, mag de rechtbank natuurlijk uitspraak doen (zie ook boven, n^r 560).

626. — De rechtbank van eerste aanleg zal nochtans steeds bij toepassing van artikel 473, derde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering kennis nemen van een commercieel geschil, in rechtsgebieden waar geen rechtbank van koophandel is. Hier bezit de rechtbank van eerste aanleg een werkelijke volheid van rechtsmacht (Verbr., 23 jan. 1930, *Pas.,* 1930, I, 70) : haar jurisdictie strekt zich uit tot de handelsgeschillen, zonder dat deze uitbreiding van rechtsmacht het wezen of de natuur van de rechtbank verandert ; zij blijft burgerlijke rechtbank. In dit geval is de rechtbank van eerste aanleg derhalve *ratione materiæ* bevoegd om kennis te nemen van het geschil, alhoewel de zaak door de akte van beroep aanhangig gemaakt werd voor de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in

burgerlijke zaken (Rb. Dendermonde, 3 juni en 20 mei 1952, *R.W.*, 1952, 1195 en 1287).

Dit argument werd over het hoofd gezien door de rechtbank te Tongeren in het boven aangehaalde vonnis van 31 januari 1935, waarin zij zich ten onrechte steunde op de zgn. volheid van rechtsmacht, toegekend door de wet van 15 maart 1932 (*R.P.D.B.*, Tw. *Procédure civile*, n^r^ 474).

TITEL IX

INCIDENTEEL BEROEP

HOOFDSTUK I

Algemeenheden

627. — Belang van het incidenteel beroep voor de geïntimeerde.

Op het beroep, ingesteld door een der partijen, kan de tweede rechter het aangevochten vonnis slechts in het voordeel van de appellant hervormen, en niet in het voordeel van de geïntimeerde (zie boven, n^r 554). Om dit toch te bekomen, moet de geïntimeerde op zijn beurt de hervorming van het vonnis vorderen. Het beroep, ingesteld door de geïntimeerde nadat het hoofdberoep hem betekend werd, wordt incidenteel beroep of tegenberoep genoemd (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 26 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 709 ; — *P.B.*, Tw. *Appel incident*, n^r 6 ; — Crépon, *o.c.*, I, n^rs 4 en 5).

Incidenteel beroep onderstelt dat niet alleen de appellant, maar ook de geïntimeerde benadeeld werd door het vonnis in eerste aanleg, m.a.w. dat ook de besluiten van de geïntimeerde niet volkomen ingewilligd werden ; zoniet zou de geïntimeerde slechts de bevestiging van het vonnis *a quo* kunnen vragen.

628. — Het incidenteel beroep wordt uitdrukkelijk geregeld door artikel 443, laatste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering : de geïntimeerde kan in elke stand van het geding incidenteel beroep instellen, zelfs wanneer hij het vonnis zonder voorbehoud betekend had.

Ook artikel 85, zesde lid, van de wet van 9 juli 1926 erkent uitdrukkelijk het recht om incidenteel beroep in te stellen : de gedaagde mag bij ter terechtzitting genomen besluiten incidenteel beroep instellen.

HOOFDSTUK II

Voorschriften eigen aan het incidenteel beroep

629. — De wet kent aan de geïntimeerde, die op zijn beurt de hervorming van het vonnis *a quo* wenst te vorderen een driedubbel voordeel toe.

1) Het incidenteel beroep is niet onderworpen aan de voor het hoofdberoep voorgeschreven vormen ;

2) Het incidenteel beroep kan ingesteld worden in elke stand van het geding ;

3) Incidenteel beroep kan ingesteld worden, zelfs wanneer de geïntimeerde het vonnis *a quo* zonder voorbehoud had laten betekenen (*vgl.* Morel, *o.c.,* n^rs^ 642 en volg.).

AFDELING I. — *Vorm van het incidenteel beroep.*

630. — Het incidenteel beroep is niet onderworpen aan de door de wet voor het hoofdberoep voorgeschreven vormen ; het moet niet ingesteld worden door een aan de tegenpartij (d.i. aan de persoon of de woonplaats) betekend deurwaardersexploot.

Het incidenteel beroep kan ingesteld worden door een akte van pleitbezorger tot pleitbezorger ; eveneens door ter zitting genomen besluiten, strekkende tot hervorming van het vonnis *a quo* (Verbr., 17 okt. 1946, *Pas.,* 1946, I, 365 ; — Van Bauwel, *o.c.,* II, n^r^ 712 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, n^r^ 26, 3°).

631. — Voor het incidenteel beroep zijn geen sacramentele bewoordingen voorgeschreven. De besluiten moeten het woord « beroep » niet bevatten (Brussel, 28 april 1933, *Pas.,* 1933, II, 114 ; — Crépon, *o.c.,* II, n^r^ 4051 ; — *P.B.,* Tw. *Appel incident,* n^r^ 113). Het volstaat dat de besluiten of een akte der rechtspleging duidelijk de wil van de geïntimeerde doen blijken om op zijn beurt beroep in te stellen, d.w.z. de hervorming van het vonnis *a quo* te vorderen (Luik, 22 maart 1919, *Pas.,* 1919, II, 78 ; *Jur. Liège,* 1919, 169 ; — Brussel, 2 jan. 1931, *Pas.,* 1932, III, 53 ; — Verbr., 17 okt. 1946, *Pas.,* 1946, I, 365 ; — Verbr., 11 mei 1950, *Pas.,* 1950, I, 636 ; — Crépon, *o.c.,* II, n^r^ 4052 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 431).

632. — Besluiten genomen door de geïntimeerde, en strekkende tot bevestiging van het vonnis *a quo,* maar waarbij aan de tweede rechter

gevraagd wordt het bedrag der schadeloosstelling, in eerste aanleg berekend en toegekend volgens een vroegere muntwaarde, uit te drukken volgens de nieuwe muntwaarde, houden een incidenteel beroep in (Brussel, 27 mei 1931, *Pas.*, 1932, II, 90).

633. — Zelfs bij wijze van zittingsbesluiten, kan incidenteel beroep ingesteld worden, mits die genomen worden in aanwezigheid van alle partijen (Rb. Brussel, 2 jan. 1931, *Pas.*, 1932, III, 53).

Zo de appellant verstek liet gaan, is het incidenteel beroep slechts ontvankelijk mits het aan de tegenpartij betekend werd. De appellant in het hoofdberoep moet op de hoogte zijn van het ingestelde incidenteel beroep, ten einde er zich eventueel tegen te kunnen verzetten (Verbr., 2 dec. 1869, *Pas.*, 1870, I, 95 ; — Gent, 16 maart 1861, *Pas.*, 1861 ; II, 150 ; *B.J.*, 1861, 1590 ; — Luik, 26 juni 1879, *Pas.*, 1881, II, 124 ; — *P.B.*, Tw. *Appel incident*, nr 123 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, nr 736; — *vgl.* Crépon, *o.c.*, II, nr 4050). Deze regel is gesteund op het algemeen beginsel dat elke eis ter kennis dient gebracht te worden van de persoon tegen wie hij ingesteld wordt (Verbr., 2 dec. 1869, *l.c.*).

634. — Naar luid van artikel 70 van het decreet van 30 maart 1808, had de tegenpartij het recht, zelfs in een tegensprekelijk debat de mededeling van het ingestelde incidenteel beroep te eisen, en wel drie dagen voor de terechtzitting. De sanctie hiervan was echter niet het verwerpen van het incidenteel beroep, doch wel het uitstel van de zaak.

Artikel 70 van het decreet van 30 maart 1808 werd echter afgeschaft door artikel 5 van het koninklijk besluit nr 300 van 30 maart 1936.

635. — Incidenteel beroep kan echter ook ingesteld worden door middel van een deurwaardersexploot, als ware het een hoofdberoep. Geen enkele wetsbepaling verzet zich tegen een dergelijke handelwijze (Luik, 11 febr. 1914, *Pas.*, 1914, II, 295). De rechter in beroep zal dan de samenvoeging van de beide beroepen bevelen ; doch de nutteloze of tergende kosten worden niet begroot (Braas, *o.c.*, II, nr 1198, en noot ; — Grenoble, 9 mei 1909, *Pas.*, 1910, IV, 6).

AFDELING II

Termijn voor het instellen van incidenteel beroep.

636. — Naar luid van artikel 443, vierde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, kan het incidenteel beroep ingesteld worden in elke stand van het geding, d.w.z. tot aan de sluiting der debatten (Luik, 3 mei 1939, *J.T.*, 1939, 645; *Jur. Liège*, 1939, 209; — Luik, 23 okt. 1947, *Pas.*, 1947, II, 66; — Crépon, *o.c.* II, nr 4066; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, IV, nr 26, 2°), onder voorbehoud echter van eventuele berusting in het vonnis *a quo* sedert de betekening van het hoofdberoep (zie verder, nr 641). Zulke berusting kan o.m. blijken uit de tenuitvoerlegging van het aangevochten vonnis na betekening van de beroepsakte (zie o.m. Brussel, 10 mei 1952, *Pas.*, 1953, II, 22; — zie verder, nr 641).

Hetzelfde beginsel geldt voor de rechter in beroep die kennis neemt van de zaak na verbreking; daardoor worden de partijen immers teruggeplaatst in de toestand waarin zij zich bevonden vóór het verbroken arrest: zij kunnen dus alle nieuwe middelen aanwenden en (onder voorbehoud van berusting) o.m. ook incidenteel beroep instellen. (Crépon, *o.c.*, II, nr 4070; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, nr 743 en referenties).

De geïntimeerde kan ook, zolang de debatten niet gesloten zijn, een nieuw incidenteel beroep instellen betreffende een in het eerste incidenteel beroep niet bedoelde beschikking van het vonnis *a quo* (Verbr., 18 maart 1843, *Pas.*, 1843, I, 151; — *vgl.* verder, nr 643).

637. — De termijn binnen dewelke het hoofdberoep moet ingesteld worden is dus niet van toepassing op het incidenteel beroep; hiervan wordt niet afgeweken wanneer de appellant, b.v. gelijktijdig met het hoofdberoep, het vonnis aan de geïntimeerde betekend had (Crépon, *o.c.*, II, nr 4064; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, nr 740). De tegenovergestelde zienswijze, volgens dewelke het incidenteel beroep slechts ontvankelijk zou zijn binnen een termijn van twee maanden na de betekening van het vonnis aan de geïntimeerde, ware rechtstreeks in strijd met de tekst van artikel 443 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, alsmede met de doeleinden van deze wetsbepaling: vereenvoudiging der rechtspleging en vermindering der kosten (Gent, 14 febr. 1949, *R.W.*, 1949-50, 1120).

Afdeling III

Incidenteel beroep na berusting in het vonnis a quo.

638. — Naar luid van artikel 443, vierde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, kan incidenteel beroep ingesteld worden, zelfs wanneer de geïntimeerde het vonnis zonder voorbehoud betekend had.

Rechtsleer en rechtspraak hebben deze bepaling in ruime zin geïnterpreteerd: de geïntimeerde kan nog incidenteel beroep instellen, zelfs indien hij reeds in het vonnis berust had. De berusting van de geïntimeerde in het vonnis *a quo*, vooraleer hem het hoofdberoep betekend werd, was immers slechts voorwaardelijk. De partij, die de mogelijkheid verzaakt, door het instellen van beroep de hervorming van het vonnis in haar voordeel te vragen, hoewel zij in eerste aanleg geen volledige voldoening kreeg, neemt deze houding aan in de hoop dat de tegenpartij hetzelfde zal doen. Weigert echter de tegenpartij het « aanbod tot berusting » (Luik, 10 sept. 1930, *Pas.*, 1930, II, 172), en maakt zij het geschil toch aanhangig voor de hogere rechter, dan krijgt de geïntimeerde hierdoor opnieuw het recht, het vonnis *a quo* aan te vechten. Zo wordt het evenwicht tussen de beide partijen gehandhaafd (Crépon, *o.c.*, II, nrs 4009 en volg.; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 26, 1°; — Braas, *o.c.*, II, nr 1217; — Van Bauwel, *o.c.*, nr 710, blz. 381).

Artikel 443, vierde lid, kan gelezen worden als volgt: al had de geïntimeerde het vonnis uitgevoerd of willen uitvoeren zonder voorbehoud

(Brussel, 13 nov. 1926, *J.T.*, 1927, 240 ; *P.P.*, 1927, 106 ; *P.A.*, 1927, 33 ; — W.R. Ber. Luik, 11 dec. 1937, *Jur. Liège*, 1938, 87 ; — Verbr., 3 april 1941, *Pas.*, 1941, I, 117 ; — Luik, 23 okt. 1947, *Pas.*, 1947, II, 66 ; — Brussel, 13 juli 1951, *J.T.*, 1952, 107, met noot Lermusiaux ; — Brussel, 14 febr. 1951, *J.T.*, 1952, 107, met noot Lermusiaux ; — Brussel, 5 dec. 1951, *J.T.*, 1952, 323, met noot Lermusiaux ; — Brussel, 22 dec. 1951, *J.T.*, 1952, 120 ; — Gent, 18 nov. 1953, *R.W.*, 1953-54, 1922, waarin nog tal van andere gerechtelijke beslissingen in deze zin worden aangehaald).

639. — Bovenstaande regel geldt zowel voor de uitdrukkelijke als voor de stilzwijgende berusting in het vonnis *a quo* door de geïntimeerde (Crépon, *o.c.*, II, n^r^ 4016 ; — *vgl.* Garsonnet et Cézar-Bru, *l.c.* ; — zie ook Tw. *Berusting en inwilliging*).

640. — Zekere rechtspraak maakt hier nochtans een uitzondering voor het geval dat door de geïntimeerde, samen met de betekening van het vonnis, aan de tegenpartij bevel gedaan werd tot betaling van de sommen waartoe deze door het vonnis veroordeeld werd, binnen de door het bevel tot betaling bepaalde termijn, en op straf van tenuitvoerlegging door alle middelen (zie in die zin : Rb. Luik, 10 juni 1933, *Pas.*, 1935, III, 122 ; — W. R. Ber. Luik, 12 juli 1933, *Jur. Liège*, 1933, 264 ; — Brussel, 14 febr. 1951, *J.T.*, 1951, 325, met noot Lermusiaux ; — zie ook Brussel, 27 dec. 1888, *B.J.*, 1889, 94 ; — Brussel, 3 april 1891, met advies advocaat-generaal Staes, *B.J.*, 1891, 597 : indien het vonnis bij voorraad uitvoerbaar was en de geïntimeerde de tenuitvoerlegging vervolgd heeft).

Deze uitzondering lijkt echter noch logisch noch te verantwoorden. Inderdaad, wanneer, samen met de betekening van het vonnis *a quo* bevel tot betaling gedaan wordt, beduidt dit enkel, dat de betekenende partij in het vonnis berust. Er is derhalve geen reden, om af te wijken van het principe, dat, in geval van berusting, de geïntimeerde ondanks zijn berusting toch nog incidenteel beroep kan instellen. Ook hier was de berusting of inwilliging voorwaardelijk (zie Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 26, 4°, blz. 48 ; — Cass. fr., 28 juli 1857, *Rec. Dall.*, 1857, I, 444 ; — Cass. fr., 29 jan. 1894, *S.*, 1896, 1, 68 ; — W.R. Ber. Luik, 11 dec. 1937, *Jur. Liège*, 1938, 87).

Ook volgens de hier besproken rechtspraak is incidenteel beroep evenwel ontvankelijk, ondanks het gedane bevel tot betaling, indien bij de betekening van het vonnis *a quo* voorbehoud van beroep gemaakt werd : de geïntimeerde geeft in dit geval duidelijk te kennen, dat hij het vonnis onmiddellijk wil ten uitvoer leggen in de mate waarin zijn besluiten ingewilligd werden, en eventueel beroep te zullen instellen voor het overige ; in dit geval is trouwens volgens de meeste auteurs en gerechtelijke beslissingen zelfs hoofdberoep mogelijk door de betekenende partij (zie Brussel, 2 dec. 1952, *J.T.*, 1953, 522, met noot Lermusiaux ; — Cass. fr., 3 maart 1931, *Pas.*, 1931, II, 107 ; — *vgl.* Brussel, 24 nov. 1948, *R.W.*, 1948-49, 624 ; — zie Tw. *Berusting en inwilliging* ; — *anders*, doch ten onrechte : Luik, 29 nov. 1924, *Jur. Liège*, 1925, 99 ; — W.R. Ber. Luik, 12 juli 1933, *Jur. Liège*, 1933, 264 : volgens deze laatste beslissingen zou het voorbehoud alle uitwerking verliezen ten aanzien van een zo categorieke uitdrukking van de wil om onmiddellijk over te gaan tot de tenuitvoerlegging van het vonnis zoals het geveld werd).

641. — Wanneer de geïntimeerde echter in het vonnis *a quo* berust nadat hem het hoofdberoep betekend werd, is een eventueel incidenteel beroep niet meer ontvankelijk (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 415 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 689 ; — Van Bauwel, *o.c.,* II, nr 710, blz. 381).

Deze berusting kan o.m. blijken uit de omstandigheid dat de geïntimeerde, na het instellen van het hoofdberoep de tenuitvoerlegging van het vonnis *a quo* vervolgde. De omstandigheid dat in de betekening van het vonnis door de geïntimeerde, vóór het instellen van het hoofdberoep, voorbehoud gemaakt werd ten aanzien van het recht op beroep, of dat het vonnis uitvoerbaar was bij voorraad, doet geen afbreuk aan dit beginsel (Brussel, 10 mei 1952, *J.T.,* 1953, 671, met noot Lermusiaux : dit arrest schijnt nochtans ten onrechte beslist te hebben dat er berusting bestond vanwege de geïntimeerde ; inderdaad, de tenuitvoerlegging werd vervolgd onder voorbehoud van alle rechten, hetgeen in principe de berusting moet uitsluiten ; — *vgl.* Brussel, 22 dec. 1951, *J.T.,* 1953, 193, met noot Lermusiaux, waarbij het incidenteel beroep ontvankelijk verklaard werd, hoewel de geïntimeerde na de betekening van het hoofdberoep, onder voorbehoud van beroep de tenuitvoerlegging had voorgezet).

Berusting in het vonnis *a quo* nadat het hoofdberoep reeds aan de geïntimeerde betekend werd, kan eveneens blijken uit de omstandigheid dat de geïntimeerde in besluiten, genomen na de betekening van het beroep, de bevestiging van het vonnis *a quo* gevorderd had (Gent, 25 nov. 1891, *Pas.,* 1892, II, 118 ; — Gent, 21 dec. 1916, *Pas.,* 1917, II, 138 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.,* III, *question* 1576 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 26, blz. 51 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 691 ; — *vgl.* Tw. *Berusting en inwilliging ;* — *anders,* Luik, 13 aug. 1864, *Pas.,* 1865, II, 192 ; — Crépon, *o.c.,* II, nr 4037 : daar de wet aan de geïntimeerde uitdrukkelijk het recht toekent incidenteel beroep in te stellen in elke stand van het geding, zouden de gewone regelen der berusting hier niet kunnen toegepast worden).

In dit geval zou er berusting zijn, en zou het incidenteel beroep niet meer ontvankelijk zijn, zelfs wanneer de geïntimeerde zich uitdrukkelijk het recht op incidenteel beroep had voorbehouden (Verbr., 8 okt. 1936, *Pas.,* 1936, I, 181 ; — *vgl.* Verbr., 3 nov. 1949, *Pas.,* 1950, I, 116 ; — *anders :* Gent, 12 febr. 1887, *B.J.,* 1887, 1006 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 416 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Appel en matière civile,* nr 692 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* nr 26, blz. 51, voetnoot 23, en de aldaar aangehaalde rechtspraak).

642. — Wanneer de geïntimeerde echter bij verstek van de appellant concludeerde tot bevestiging van het vonnis *a quo,* blijft hij het recht behouden, incidenteel beroep in te stellen na verzet van de appellant (Luik, 15 febr. 1935, *Jur. Liège,* 1935, 139) ; de berusting in het vonnis *a quo* geschiedde immers slechts onder voorwaarde van afstand van elke betwisting door de verstekdoende appellant ; het verzet brengt de zaak opnieuw in de staat waarin ze zich bevond voor het verstek (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nrs 416-417 ; — Dalloz, *Répertoire*

pratique, Tw. *Appel en matière civile,* nr 696 ; — Beco, P., *Les rapports respectifs de l'appel incident et de l'appel principal en matière civile, B.J.,* 1920, 574). Het is nochtans aan te raden, gezien de betwisting die hieromtrent bestaat, uitdrukkelijk voorbehoud te maken nopens het recht tot instellen van incidenteel beroep, met het oog op het eventueel verzet vanwege de appellant tegen de bij verstek gewezen beslissing van de rechter in beroep (Crépon, *o.c.,* II, nr 4021 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 417 ; — *anders,* Beco, P., *l.c.).*

Het recht van de geïntimeerde, om op zijn beurt door middel van incidenteel beroep de hervorming van het vonnis *a quo* te vragen, vervalt nochtans in elk geval, wanneer de appellant nalaat verzet aan te tekenen, wanneer hij afstand doet van het aangetekende verzet, of wanneer het verzet van de appellant nietig, te laat ingesteld, of om een andere reden niet-ontvankelijk verklaard wordt (Beco, P., *o.c., B.J.,* 1920, 575).

643. — De berusting in het vonnis *a quo* door de geïntimeerde heeft slechts de niet-ontvankelijkheid van het incidenteel beroep ten gevolge, wat de beschikkingen waarin de geïntimeerde berust heeft aangaat. Het incidenteel beroep blijft mogelijk tegen de daarvan onderscheiden en zelfstandige beschikkingen, of wanneer het blijkt dat de geïntimeerde nooit heeft willen berusten in de beschikkingen van het vonnis, die hij door zijn incidenteel beroep aanvecht (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 418 ; — Brussel, 30 maart 1869, *Pas.,* 1870, II, 14 ; — Brussel, 22 mei 1871, *B.J.,* 1872, 103).

HOOFDSTUK III

Gevolgen van de noodzakelijkheid van een voorafgaand hoofdberoep

AFDELING I

Invloed van de niet-ontvankelijkheid of de ongegrondheid van het hoofdberoep op het tegenberoep.

§ 1. — Niet-ontvankelijk hoofdberoep.

A. — *Absolute zienswijzen.*

644. — 1) Theorie van de volstrekte ondergeschiktheid van het incidenteel beroep aan het hoofdberoep.

De niet-ontvankelijkheid van het hoofdberoep heeft de niet-ontvankelijkheid van het incidenteel beroep tot gevolg : het tegenberoep onderstelt noodzakelijk een geldig hoofdberoep (Brussel, 21 jan. 1918, *Pas.*, 1918, II, 91 ; — Rivoire, *Traité de l'appel et de l'instruction sur l'appel,* nr 305 ; — Talandier, *Traité de l'appel en matière civile,* blz. 492 ; — Glasson et Colmet Daage, *o.c.,* II, nr 976 ; — Beltjens, *Procédure civile,* art. 443, nr 293).

645. — 2) Theorie van het zelfstandig bestaan van het incidenteel beroep.

De wet kent op absolute wijze aan de geïntimeerde het recht toe, incidenteel beroep in te stellen in elke stand van het geding. Beide vormen van beroep hebben dezelfde waarde : de wet geeft slechts afwijkende bepalingen wat de termijn voor het instellen of de vorm van het tegenberoep betreft ; voor het overige is het incidenteel beroep onafhankelijk van de geldigheid (ontvankelijkheid) van het hoofdberoep. Een voorafgaand hoofdberoep is weliswaar noodzakelijk, maar eenmaal het tegenberoep ingesteld, vormt het hoofdberoep er een voldoende wettelijk basis voor ; het is zonder belang, of het hoofdberoep nadien nietig of niet-ontvankelijk verklaard wordt : de wet maakt hier geen onderscheid. Niet de respectievelijke belangrijkheid of afhankelijkheid van beide vormen van beroep, maar de volgorde waarin zij ingesteld worden verleent hun de respectievelijke benaming van hoofdberoep en incidenteel beroep. Het hoofdberoep geeft aan de geïntimeerde opnieuw het recht, op zijn beurt het vonnis in eerste aanleg gewezen aan te vechten, en geen omstandigheid kan deze partij van dit recht beroven, wanneer zij er gebruik van gemaakt heeft (Luik, 24 juli 1890, *Pas.*, 1891,

II, 20 ; — Brussel, 22 juli 1912, *Pas.*, 1912, II, 250 ; — Poitiers, 7 febr. 1951, *D.H.*, 1951, 261 ; — *P.B.*, Tw. *Appel incident*, nr 42 ; — Bioche, *o.c.*, Tw. *Appel*, nr 698 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, III, *question* 1580 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel incident*, nr 50 ; — *ibid.*, *Supplément*, nr 4 ; — Fuzier-Herman, Tw. *Appel*, nr 3932 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 915 ; — meestal wordt eveneens vermeld als deze theorie aanvaardend : Crépon, *o.c.*, II, nr 3932 (b.v. in *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 402), doch de zienswijze van de auteur is niet absoluut, zie Crépon, *o.c.*, II, nrs 3934 en volg.).

B. — *Gemengde zienswijze.*

646. — Bovenvermelde theorieën lijken beide onjuist, als zijnde te absoluut. Om de invloed van de ontvankelijkheid of niet-ontvankelijkheid van het hoofdberoep op de ontvankelijkheid van het incidenteel beroep te bepalen, moet een onderscheid gemaakt worden.

1) Het incidenteel beroep wordt ingesteld op een ogenblik waarop de geïntimeerde nog het recht zou gehad hebben, om door middel van een deurwaardersexploot zelf beroep in te stellen, indien de aanleg in beroep nog niet ingeleid ware geweest door de akte van beroep hem door de tegenpartij betekend.

In dit geval is het incidenteel beroep een vereenvoudigd hoofdberoep : ingevolge artikel 443, laatste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, is de geïntimeerde ontslagen van de verplichting, een deurwaardersexploot te laten betekenen aan de tegenpartij. Voor het overige heeft het incidenteel beroep dezelfde waarde als ware het ingesteld door middel van een regelmatig deurwaardersexploot. De geldigheid van het incidenteel beroep zal in dit geval dus niet beïnvloed worden door een eventuele niet-ontvankelijkheid van het eerst aangetekende hoofdberoep.

2) Het incidenteel beroep wordt ingesteld op een ogenblik waarop de geïntimeerde reeds vervallen was van het recht om door middel van een gewoon hoofdberoep zelf de zaak voor de hogere rechter te brengen, hetzij omdat de termijn van beroep reeds verstreken was, hetzij omdat de geïntimeerde reeds berust had in het vonnis *a quo*.

De geïntimeerde kan thans de hervorming van het reeds aangevochten vonnis nog slechts vorderen dank zij de omstandigheid dat er een voorafgaand hoofdberoep bestaat, en derhalve enkel voor zover dit hoofdberoep geldig is. Op deze wijze wordt het evenwicht tussen de belangen van de beide partijen verzekerd. Het incidenteel beroep is pas in dit geval een incidenteel beroep in de echte zin van het woord.

647. — Het belang van het onderscheid tussen de beide hierboven (nr 646) besproken gevallen werd voor het eerst duidelijk aangetoond door Tissier, in een noot onder een arrest van het hof te Algiers, van 18 december 1906 (*S.*, 1908, II, 57).

De nietigheid of de niet-ontvankelijkheid van het hoofdberoep heeft derhalve slechts dan de niet-ontvankelijkheid van het incidenteel beroep voor gevolg, wanneer dit laatste werkelijk incidenteel is, nl.

wanneer de geïntimeerde niet meer het recht zou gehad hebben, zelf hoofdberoep in te stellen (Beco, P., *Les rapports respectifs de l'appel incident et de l'appel principal en matière civile, B.J.*, 1920, 567 en volg. ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 711 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 394 ; — Luik, 4 juli 1945, *Pas.*, 1945, II, 47 ; — Luik, 9 nov. 1923, *B.J.*, 1929, 249 ; — Rb. Kortrijk, 6 mei 1949, *T. Vred.*, 1951, 102, met noot R.V. ; — Rb. Luik, 4 mei 1951, *Jur. Liège*, 1951-52, 44 ; — Morel, *o.c.*, nr 643 ; — Cass. fr., 5 maart 1928, *S.*, 1928, I, 169, en noot).

Deze oplossing wordt uitdrukkelijk voorzien door het Duitse burgerlijk procesrecht (art. 522 Z.P.O.).

648. — Opdat de ontvankelijkheid van het incidenteel beroep afhankelijk zou zijn van de ontvankelijkheid van het hoofdberoep, is echter vereist, dat de eventuele niet-ontvankelijkheid van het hoofdberoep voortspruit uit een bepaling van openbare orde, b.v. het verstrijken van de termijn van beroep (Bergen, 6 juli 1943, *Bull. Ass.*, 1943, 905 ; — Brussel, 12 maart 1952, 7e K. en Brussel, 12 maart 1952, 3e K., *J.T.*, 1953, 193, aangehaald door Lermusiaux ; — *vgl.* Cass. fr., 25 nov. 1935, *S.*, 1936, I, 129, met noot Lagarde : daar wordt echter blijkbaar een strakkere regel aangenomen, en de stelling, zowel van het arrest als van de commentator lijkt te zijn, dat de niet-ontvankelijkheid van het hoofdberoep ook de niet-ontvankelijkheid van het incidenteel beroep meebrengt ; — Crépon, *o.c.*, II, nrs 3934 en volg.), of het feit dat de waarde van de door het hoofdberoep aangevochten beslissing het bedrag van de laatste aanleg niet overtreft (Brussel, 1 juli 1929, *Pas.*, 1930, II, 33).

649. — De niet-ontvankelijkheid van het hoofdberoep heeft inderdaad geen invloed op de geldigheid van het nadien geformuleerd incidenteel beroep (zelfs zo het een eigenlijk incidenteel beroep is ; zie boven, nr 646), indien de niet-ontvankelijkheid van het hoofdberoep het gevolg is van een oorzaak, afhankelijk van de wil van de appellant zelf, nl. afstand van het hoofdberoep of berusting in het vonnis *a quo* door de appellant (Brussel, 24 febr. 1928, *P.P.*, 1928, 74 ; — Brussel, 12 maart 1952, *J.T.*, 1953, 193, met noot Lermusiaux ; — Cass. fr., 30 maart en 1 april 1925, *D.H.*, 1925, 348, 388 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 3942 ; — Japiot, *o.c.*, nr 1047 ; — Morel, *o.c.*, nr 643).

Dit is niet alleen het geval wanneer de tegenpartij reeds incidenteel beroep ingesteld had op het ogenblik van de afstand of de berusting, doch ook wanneer het tegenberoep slechts na de berusting of de afstand geformuleerd wordt (Verbr., 6 juli 1848, *Pas.*, 1848, I, 421, met besluiten procureur-generaal Leclercq ; — Brussel, 18 juni 1932, *J.T.*, 1932, 563 ; *P.P.*, 1932, 506 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 711 ; — *P.B.*, Tw. *Appel incident*, nrs 30 en 31 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 3938 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, nr 664 ; — *anders :* Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 28, blz. 55, noot 15 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, *question* 1453 ; — Verbr., 15 mei 1868, *Pas.*, 1869, I, 225, in welk geval de geïntimeerde echter concludeerde tot bevestiging van het vonnis *a quo* (zie verder, nr 650, *in fine*)). Afstand van beroep heeft inderdaad geen uitwerking, tenzij wanneer hij door de geïntimeerde aanvaard wordt (zie art. 403 Rv.).

650. — Anderen trachten, inzake afstand van beroep en berusting, een onderscheid in te voeren. Wanneer de afstand van het beroep werkelijk slechts een afstand van de aanleg betekent, zodat de appellant steeds de aanleg in beroep kan doen herleven door een nieuw hoofdberoep, verhindert hij het tegenberoep niet.

Onderstelt de afstand van het hoofdberoep evenwel een berusting in het vonnis *a quo* — en dus eveneens in geval van berusting, — dan is het proces definitief beëindigd, ongeacht de kwestie of de tegenpartij de afstand of de berusting al dan niet wenst te aanvaarden (Tissier, noot onder Algiers, 18 dec. 1906, *S.*, 1908, 2, 57 ; — Beco, P., *Les rapports respectifs de l'appel incident et de l'appel principal en matière civile, B.J.*, 1920, 567 en volg. ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 409).

Dit onderscheid dient verworpen te worden. De appellant kan, door afstand te doen van zijn beroep (zelfs indien dit een berusting zou betekenen in het vonnis *a quo*), aan de geïntimeerde het recht niet ontnemen, incidenteel beroep in te stellen. Nochtans wordt in deze laatste hypothese op onherroepelijke wijze een einde aan het geschil gemaakt indien de geïntimeerde concludeert tot bevestiging van het aangevochten vonnis. De geïntimeerde die niet de hervorming vraagt van het vonnis *a quo*, stelt geen incidenteel beroep in, en kan dus geen belang meer doen gelden bij een nieuwe uitspraak door de rechter in beroep (*vgl.* ook verder, n^r^ 795).

651. — Opmerkingen :

De afstand van de aanleg of zelfs de berusting kunnen blijken uit de omstandigheid dat de appellant voor de rechter in beroep verstek laat gaan (zie verder, n^rs^ 783 en volg.).

Afstand van aanleg of berusting hebben geen uitwerking wanneer de hogere rechter in het belang van de openbare orde verplicht is ambtshalve de regelmatigheid der hem voorgelegde vonnissen na te gaan (zie verder, n^r^ 785).

§ 2. — Ongegrond hoofdberoep.

652. — De beslissing nopens de gegrondheid van het hoofdberoep blijft zonder invloed op de ontvankelijkheid van het incidenteel beroep (Luik, 31 mei 1902, *Pas.*, 1903, II, 23 ; — Gent, 9 mei 1906, *Pas.*, 1908, II, 110 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 711 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, III, *question* 1580 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r^ 3942 ; — Beco, P., *Les rapports respectifs de l'appel incident et de l'appel principal en matière civile, B.J.*, 1920, 570).

653. — Wanneer het hoofdberoep niet-ontvankelijk verklaard wordt wegens gebrek aan belang vanwege de appellant, heeft deze niet-ontvankelijkheid geen gevolgen op de ontvankelijkheid op het incidenteel beroep (Brussel, 22 juli 1912, *Pas.*, 1912, II, 251).

Hierbij dient opgemerkt te worden, dat het betwist wordt, of de afwezigheid van belang nu de ontvankelijkheid of de grond van het beroep treft. Meestal wordt aangenomen dat de ontstentenis van een belang een grond van niet-ontvankelijkheid is van het beroep (zie boven, n^r^ 202 ; — Tw. *Rechtsvordering*). Doch door sommigen wordt de stelling verdedigd, dat hier door de rechtspraak een onnauwkeurige uitdrukking zou gebruikt worden, en in feite, in geval van afwezigheid van belang van de appellant, het beroep ongegrond dient verklaard te worden : in zulk geval heeft de appellant immers reeds in eerste aanleg bekomen wat hij gevorderd had ; en elk beroep moet gegrond zijn, d.w.z. bezwaren inhouden tegen het aangevochten vonnis ; ontbreken deze bezwaren, dan is het beroep ongegrond (zie aldus, noot onder Brussel, 22 juli 1912, *Pas.*, 1912, II, 251).

AFDELING II

Incidenteel beroep is alleen mogelijk door geïntimeerde tegen appellant.

A. — *Wie kan incidenteel beroep instellen ?*

654. — De mogelijkheid, incidenteel beroep in te stellen, bestaat enkel voor de geïntimeerde (zie art. 443, laatste lid, Rv. ; — Brussel, 12 dec. 1931, *Pas.*, 1932, II, 116 ; *J.T.*, 1932, 35 ; *P.P.*, 1932, 26 ; *P.A.*, 1931, 491 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 3954 en volg. ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, nr 699).

655. — De partij, aan wie geen hoofdberoep betekend werd, kan, eens dat te haren opzichte de termijn om beroep in te stellen bij wijze van hoofdvordering verstreken is, geen incidenteel beroep meer instellen door zich b.v. aan te sluiten bij het incidenteel beroep ingesteld door een andere partij, aan wie het hoofdberoep wel betekend werd, en die dus geïntimeerde is (Brussel, 12 dec. 1931, in nr 654 aangehaald), behoudens in geval van ondeelbaarheid of hoofdelijkheid (zie boven, nrs 245 en volg.).

656. — Wie in een geschil in een dubbele hoedanigheid b.v. in persoonlijke naam en als voogd, optrad, kan slechts incidenteel beroep instellen in de hoedanigheid waarin hem het hoofdberoep betekend werd (Brussel, 20 nov. 1903, *Pas.*, 1904, II, 166 ; — Cass. fr., 28 okt. 1919, *Rec. Dall.*, 1919, 1, 104).

B. — *Tegen wie kan het incidenteel beroep gericht worden ?*

657. — 1) Principe : de geïntimeerde kan het incidenteel beroep slechts richten tegen de appellant. Een tegenberoep, gericht tegen een medegeïntimeerde, is niet-ontvankelijk (Rb. Gent, 10 nov. 1937, *R.W.*, 1937-38, 928 ; — Rb. Hoei, 3 apr. 1942, *Pas.*, 1943, III, 33 ; — Brussel, 15 jan. 1916, *Pas.*, 1915-16, II, 333, en de daar aangehaalde auteurs ; — Riom, 24 mei 1938, *S.*, 1938, 2, 233 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 28 *bis*, blz. 56, en voetnoot 1). Doch deze niet-ontvankelijkheid is niet van openbare orde ; zij dient door de belanghebbende partij opgeworpen te worden, en wordt gedekt door besluiten ten gronde (Rodière, *Cours de compétence et de procédure en matière civile*, II, blz. 99 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *l.c.*, voetnoot 1).

658. — Het incidenteel beroep kan tegen de appellant slechts ingesteld worden, in de hoedanigheid die hij in de akte van beroep heeft aangenomen (Crépon, *o.c.*, II, nr 4004 ; — Bioche, *o.c.*, Tw. *Appel*, nr 690).
Heeft b.v. de voogd de akte van beroep laten betekenen als vertegenwoordiger van zijn pupil, dan kan het incidenteel beroep niet gericht worden tegen de voogd te persoonlijken titel, in zijn eigen naam.

659. — 2) Uitzonderingen : de geïntimeerde kan evenwel, door middel van de vereenvoudigde vormen van het incidenteel beroep, beroep instellen tegen een medegeïntimeerde, op voorwaarde dat zulks geschiedt binnen de termijn door de wet bepaald voor het hoofdberoep.

De bepalingen die een verlenging van de termijn inhouden voor het enkel geval van incidenteel beroep door de geïntimeerde tegen de appellant, sluiten geenszins de mogelijkheid uit, het beroep tegen een medegeïntimeerde door middel van eenvoudige besluiten te formuleren, indien het rechtsmiddel wordt aangewend binnen de wettelijke termijn van beroep (Verbr., 29 juni 1939, *Pas.*, 1939, I, 340 ; — Rb. Oudenaarde, 5 maart 1952, *R.W.*, 1952-53, 678 ; — Rb. Bergen, 20 nov. 1940, *Pas.*, 1941, III, 43 ; — Gent, 18 maart 1895, *Pas.*, 1895, II, 339 ; *B.J.*, 1895, 503 ; — besluiten van advocaat-generaal Dumont in *B.J.*, 1871, 1061).

Deze handelwijze wordt door sommige auteurs nochtans afgeraden, daar zij strijdig zou zijn met het begrip van het incidenteel beroep (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 422).

660. — Een geïntimeerde kan zich in elk geval bij de besluiten van de appellant aansluiten, indien hierdoor de toestand van de medegeïntimeerden niet verergerd wordt ; hij stelt immers in dit geval geen incidenteel beroep in (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 423 ; — Poitiers, 16 febr. 1885, *Rec. Dall.*, 1886, 2, 38).

Hij kan echter geen incidenteel beroep instellen tegen de appellant bij wie hij zich in eerste aanleg aangesloten heeft, doch enkel zich opnieuw bij diens besluiten aansluiten, opdat de te vellen beslissing hun gemeen zou zijn. Dit heeft echter niet zozeer verband met het incidenteel beroep dan wel met de tegenpartij tegen wie men beroep kan instellen in het algemeen (zie boven, titel III, hoofdstuk II).

661. — Hoofdelijkheid, ondeelbaarheid, tussenkomst. — Wat betreft de mogelijkheid, om na het verstrijken van de wettelijke termijn van beroep, nog op incidentele wijze de hervorming van het vonnis te vorderen in ondeelbare of hoofdelijke geschillen, of in geval van vrijwillige of gedwongen tussenkomst, weze verwezen naar wat daaromtrent vroeger gezegd werd (zie boven, n^rs 245 en volg.).

In geval van ondeelbaarheid of hoofdelijkheid tussen de appellant en sommige medegeïntimeerden, kan incidenteel beroep ingesteld worden tegen allen, appellant en medegeïntimeerden, waartussen een band van hoofdelijkheid of ondeelbaarheid bestaat (Cass. fr., 28 juli 1857, *Rec. Dall.*, 1857, 1, 444 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 28 *bis*, blz. 56-57) ; anders gezegd, het incidenteel beroep mag gericht zijn tegen een medegeïntimeerde terzelfder tijd als tegen de appellant, wanneer tussen beide beroepen ondeelbaarheid bestaat (Cass. fr., 29 apr. 1895, *S.*, 1899, 1, 459). Aldus ter zake van rangregeling, ter zake van evenredige verdeling (verdeling bij aanbedeling) (zie de beslissingen aangehaald door Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 28 *bis*, blz. 57, voetnoot 3), ter zake van scheiding en deling, enz.

In geval van vrijwaring dienen verscheidene gevallen onderscheiden te worden: wanneer beroep ingesteld wordt door de in vrijwaring geroepene partij tegen de oorspronkelijke eiser, dan kan deze incidenteel beroep instellen tegen de appellant, zonder daarbij zelf hoofdberoep te moeten instellen tegen de gevrijwaarde ; wanneer de oorspronkelijke eiser beroep instelt tegen de in vrijwaring geroepen partij en tegen de gevrijwaarde, kan deze laatste geen incidenteel beroep instellen tegen diegene die hij in eerste aanleg in vrijwaring geroepen had (Cass. fr., 9 april 1867, *Rec. Dall.*, 1867, 1, 210) ; wanneer de in vrijwaring geroepen partij beroep instelt tegen de gevrijwaarde, kan de oorspronkelijke eiser geen incidenteel beroep instellen tegen de gevrijwaarde partij ; wanneer de in vrijwaring geroepen partij beroep heeft ingesteld, kan de gevrijwaarde geen incidenteel beroep instellen tegen de oorspronkelijke eiser (Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw., *Appel en matière civile*, n^r 720) ; en wanneer ten slotte de oorspronkelijke eiser beroep instelde tegen de oorspronkelijke verweerder, en deze de in vrijwaring geroepen partij in zake roept, kan deze laatste eveneens slechts door middel van afzonderlijk hoofdberoep beroep instellen tegen de oorspronkelijke eiser (zie omtrent de verschillende gevallen Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 29, met de in voetnoot 4 aangehaalde rechtspraak ; — *anders*, wat het laatste geval betreft, Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, n^r 721 ; — Dijon, 17 mei 1871, *Rec. Dall.*, 1872, 5, 26).

AFDELING III

Beperking van het incidenteel beroep tot het reeds aangevochten vonnis.

662. — Een ander gevolg van de noodzakelijkheid van een voorafbestaand hoofdberoep is, dat incidenteel beroep slechts mogelijk is tegen het vonnis waartegen het hoofdberoep was ingesteld.

Werd het hoofdberoep echter beperkt tot enkele punten van het aangevochten vonnis, dan kan het incidenteel beroep evenwel ook gericht worden tegen de andere beschikkingen van het vonnis, zelfs al maakten deze niet het voorwerp uit van het eerst ingestelde hoofdberoep (Gent, 18 nov. 1953, *R.W.*, 1953-54, 1922 ; — Luik, 28 febr. 1944, *Pas.*, 1944, II, 27 ; — Brussel, 27 dec. 1939, *Pas.*, 1940, II, 38 ; — Brussel, 1 juli 1925, *Pas.*, 1925, II, 129 ; — Luik, 29 nov. 1915, *Pas.*, 1915-16, II, 204 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 396) en dit ongeacht of er tussen die onderscheidene punten van het aangevochten vonnis al dan niet samenhang bestaat (Gent, 24 juli 1907, *B.J.*, 1908, 22 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^rs^ 3913 en volg. ; — *P.B.*, Tw. *Appel incident*, n^rs^ 49, 54 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 659).

663. — Opdat het incidenteel beroep echter tegen niet door het hoofdberoep aangevochten beschikkingen van het vonnis zou kunnen gericht worden, moeten deze naar hun aard zelf vatbaar zijn voor hoofdberoep, d.i. voor beroep ingesteld door middel van een dagvaarding. Tegenberoep tegen de loutere voorbereidende beschikkingen van een vonnis is niet mogelijk (Brussel, 27 dec. 1939, *Pas.*, 1940, II, 38 ; — Brussel, 1 juli 1925, *Pas.*, 1925, II, 129 ; — Brussel, 4 juli 1913, *P.P.*, 1913, 925 ; — Brussel, 26 juli 1884, *Pas.*, 1885, II, 66).

664. — Wanneer twee vorderingen, door onderscheidene partijen tegen elkander ingesteld, door de rechtbank samengevoegd werden en in één vonnis beslecht, zelfs wanneer deze vorderingen voor het overige hun eigen karakter bewaren en afzonderlijk moeten beschouwd worden, maakt het hoofdberoep door een der partijen tegen het vonnis dat haar vordering afwees ingesteld, in geval nl. de rechtbank de respectievelijke vorderingen van de beide partijen afgewezen heeft, het voor de andere partij mogelijk, incidenteel beroep in te stellen wat betreft haar eigen vordering, zelfs wanneer te haren opzichte de wettelijke termijn van beroep verstreken is (Gent, 15 maart 1937, *Jur. Comm. Fl.*, 1937, 85 ; — Brussel, 1 juli 1925, *Pas.*, 1925, II, 129 ; — *vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 396).

In andere zin, doch ten onrechte, werd ooit beslist, dat, wanneer in één vonnis uitspraak gedaan wordt over onderscheidene geschillen, en het hoofdberoep slechts betrekking heeft op een van deze geschillen, de geïntimeerde niet door een eenvoudig incidenteel beroep de beschikkingen van het vonnis betreffende het andere geschil kan aanvechten (Brussel, 30 okt. 1931, *B.J.*, 1932, 74 ; *Ann. Not. Enreg.*, 1932, 50 ; *Rev. prat. not.*, 1932, 20).

665. — Zoals reeds gezegd, kan geen incidenteel beroep ingesteld worden tegen een vonnis dat niet het voorwerp is van een voorafgaand hoofdberoep (Crépon, *o.c.*, II, n^r^ 3900 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 27, blz. 56, en voetnoot 20).

Het incidenteel beroep kan volgens sommige auteurs en zekere rechtspraak nochtans wel gericht worden tegen een a n d e r v o n n i s dan datgene waartegen de appellant hoofdberoep ingesteld heeft, wanneer nl. de appellant dat andere vonnis tegen de geïntimeerde inroept, en op voorwaarde dat de termijn van beroep ten opzichte van dat andere vonnis nog niet verstreken is, en de geïntimeerde er nog niet heeft in berust (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 427 ; — *P.B.*, Tw. *Appel incident*, n^rs^ 58 en 59 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, III, *question* 1573 ; — *vgl.* Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, n^r^ 657, met de aangehaalde rechtspraak en rechtsleer, overigens zonder persoonlijke stellingneming).

HOOFDSTUK IV

Voorschriften gemeen aan elk beroep

666. — Behalve wat de onder hoofdstuk II en III behandelde punten betreft, zijn voor het overige dezelfde voorwaarden van toepassing op de geïntimeerde die incidenteel beroep wil instellen, als diegene die gelden voor de partij die beroep wil instellen door middel van een dagvaarding.

Aldus moet de geïntimeerde er belang bij hebben, op zijn beurt de hervorming van het vonnis *a quo* te vorderen (Crépon, *o.c.*, II, nr 3951 ; — *P.B.*, Tw. *Appel incident*, nr 60).

Hiertoe volstaat het echter, dat de geïntimeerde de hervorming van het aangevochten vonnis in zijn voordeel wenst, wat betreft de veroordeling tot de kosten (Crépon,*o.c.*, II, nr 3952 ; — *P.B.*, Tw. *Appel incident*, nr 63 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 669).

Incidenteel beroep kan niet gericht worden tegen de motieven alleen van het vonnis, met uitsluiting van het beschikkend gedeelte (Brussel, 27 mei 1853, *Pas.*, 1854, II, 29 ; *B.J.*, 1854, 390 ; — Brussel, 15 juli 1872, *Pas.*, 1872, II, 285 ; *B.J.*, 1872, 1049 ; *P.A.*, 1872, 298 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 3904 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 27, blz. 56 ; — Dalloz, *Nouveau répertoire de droit*, Tw. *Appel incident*, nr 9).

Anderzijds moet de geïntimeerde ook bekwaam zijn, en de vereiste hoedanigheid bezitten.

667. — Het is voor de geïntimeerde niet steeds noodzakelijk, incidenteel beroep in te stellen, wanneer hij een of andere grief heeft tegen het door de appellant aangevochten vonnis :

a) Wanneer er ondeelbaarheid of hoofdelijkheid bestaat, of in geval van vrijwaring, kan het incidenteel beroep, ingesteld door één der geïntimeerden, eventueel tot voordeel strekken van een medegeïntimeerde (*vgl.* boven, nrs 245 en volg., en nrs 258 en volg.).

b) Wanneer in beroep door de geïntimeerde een overeenkomstig artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering toegelaten nieuwe eis ingesteld wordt, dient zulks niet te geschieden bij wijze van incidenteel beroep.

c) Om argumenten die strekken tot bevestiging van het vonnis *a quo*, en die door de eerste rechter verwaarloosd of zelfs verworpen werden, opnieuw in te roepen voor de rechter in beroep, is geen incidenteel beroep vereist ; trouwens, zulk beroep ware in het besproken geval niet-ontvankelijk bij gebrek aan belang, daar de partij niet gegriefd is door het beschikkend gedeelte van het vonnis *a quo*, en er dan ook de bevestiging van vraagt.

d) Evenmin is het nodig incidenteel beroep in te stellen, om subsidiaire besluiten te doen inwilligen, die het in eerste aanleg niet werden, omdat de eerste rechter de in hoofdorde genomen besluiten heeft ingewilligd.

e) De rechter in beroep heeft steeds het recht, ook zonder dat incidenteel beroep ingesteld werd, aan de feiten hun juiste kwalificatie te geven, en het vonnis, wat zijn beschikkend gedeelte betreft, aldus te bevestigen (zie voor al deze gevallen, *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 412) ;

f) Betwist wordt of de rechter in beroep een vordering, die door de eerste rechter ongegrond verklaard was, niet-ontvankelijk mag verklaren, indien daartoe door de geïntimeerde geen incidenteel beroep ingesteld werd (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 413). Zulks lijkt echter wel mogelijk, vermits middelen van niet-ontvankelijkheid, als eenvoudige nieuwe middelen, steeds voor het eerst in beroep mogen ingeroepen worden (zie verder, nrs 690 en volg.).

HOOFDSTUK V

Gevolgen van het incidenteel beroep

668. — *Eerste veronderstelling:* het rechtsmiddel is gericht tegen beschikkingen van het vonnis, die reeds het voorwerp uitmaakten van een hoofdberoep.

In dat geval heeft het incidenteel beroep voor gevolg, dat de tweede rechter, die ingevolge het hoofdberoep het vonnis *a quo* slechts kon bevestigen of hervormen in het voordeel van de appellant (zie boven, n^rs^ 554-555), thans deze beschikkingen ook in het voordeel van de geïntimeerde kan hervormen (Brussel, 9 juni 1934, *Pas.*, 1935, II, 6 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r^ 2863).

669. — *Tweede veronderstelling:* het incidenteel beroep is ook gericht tegen beschikkingen van het vonnis *a quo,* die niet door het hoofdberoep aangevochten werden.

In dat geval heeft het incidenteel beroep, wat deze beschikkingen betreft, dezelfde gevolgen als het beroep ingesteld door middel van een dagvaarding, d.w.z. schorsing van de tenuitvoerlegging (behalve wanneer de tenuitvoerlegging bij voorraad toegelaten werd), en devolutie van de kennisneming van het geschil aan de rechter in beroep.

Het incidenteel beroep, ingesteld door de geïntimeerde in zijn eigen belang, laat de tweede rechter evenwel niet toe, de door de geïntimeerde aangevochten beschikkingen, die niet aangevochten werden door de appellant, te hervormen in het nadeel van de geïntimeerde (Limoges, 25 juli 1887, *Rec. Dall.*, 1888, 2, 103 ; — *vgl.* boven, n^rs^ 554-555). Daartoe is vereist, dat de appellant op zijn beurt tegen deze beschikkingen incidenteel beroep zou instellen (zie verder, n^r^ 670).

HOOFDSTUK VI

Incidenteel beroep op incidenteel beroep

670. — Wanneer incidenteel beroep ingesteld wordt tegen beschikkingen van het vonnis *a quo,* die niet aangevochten werden door het aanvankelijk hoofdberoep, is de oorspronkelijke appellant verplicht, op zijn beurt beroep in te stellen tegen deze beschikkingen, wil hij ze in zijn voordeel doen hervormen.

Het eerste, door de geïntimeerde ingestelde incidenteel beroep vervult ten opzichte van het tweede incidenteel beroep de rol van een werkelijk hoofdberoep (Luik, 22 dec. 1917, *Pas.,* 1918, II, 133 ; — Cass. fr., 11 juni 1903, *Rec. Dall.,* 1904, 1, 612 en noot ; — *P.B.,* Tw. *Appel incident,* nr 87 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 420, A ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c., VI,* nr 26 *in fine,* blz. 52 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.,* III, nr 916).

671. — Wanneer het incidenteel beroep gericht is tegen dezelfde beschikkingen als het hoofdberoep, is normaler wijze natuurlijk geen incidenteel beroep vanwege de appellant nodig.

Maar *quid* indien het hoofdberoep niet-ontvankelijk verklaard wordt ? Kan de appellant zich dan beroepen op het regelmatig ingestelde incidenteel beroep, dat in dit geval geldig blijft bestaan (zie boven, nrs 646 en volg.), en ongeacht of het incidenteel beroep bovendien ook gericht was tegen beschikkingen die niet aangevochten waren door het hoofdberoep, — om op zijn beurt incidenteel beroep in te stellen tegen beschikkingen van het vonnis, die reeds het voorwerp uitmaakten van zijn aanvankelijk (niet-ontvankelijk) hoofdberoep ? Meestal neemt men aan dat dit niet mogelijk is : het zou inderdaad een onaanvaardbare uitbreiding betekenen van artikel 443, laatste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. De geïntimeerde zal dus het voordeel blijven behouden, dat hij verworven heeft ingevolge het verdwijnen van het hoofdberoep. Dit is in elk geval zo, wanneer op het ogenblik waarop het tweede incidenteel beroep zou ingesteld worden, de termijn van beroep door middel van een dagvaarding verstreken is. Indien deze termijn nog niet verstreken is, en de appellant dus nog steeds (opnieuw) beroep zou kunnen instellen door middel van een dagvaarding, zou hij dit nieuw beroep ook bij wijze van incidenteel beroep kunnen instellen (zie omtrent dit alles : *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 24, A en B ; — Chauveau sur Carré, *o.c.,* III, *question* 1573 ; — *P.B.,* Tw. *Appel incident,* nr 90 ; — Beco, P., *Les rapports respectifs de l'appel incident et de l'appel principal en matière civile, B.J.,* 1920, 574).

TITEL X

NIEUWE EISEN IN BEROEP

HOOFDSTUK I

Beginsel, grondslag en sanctie

672. — Naar luid van artikel 464, eerste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, en artikel 46 van de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden, mogen in beroep geen nieuwe eisen ingesteld worden.

Dit verbod is een logisch gevolg van het beginsel van de dubbele graad van rechtsmacht: het heeft tot doel, de aanleg in beroep te houden binnen de perken die de partijen in eerste aanleg bepaald hebben, d.w.z. te beletten dat de tegenpartij zou beroofd worden, tegen haar wil in, van het voordeel van een tweede aanleg ten opzichte van de voor het eerst in beroep geformuleerde eisen (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^{r} 172, blz. 330 ; — *vgl.* Van Bauwel, *o.c.*, II, n^{r} 697).

De tegenpartij kan van dit voordeel niet beroofd worden, hoezeer ook de nieuwe eis gelijkaardig zou zijn aan de oorspronkelijke eis (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^{r} 443, met verwijzing naar Cass. fr., 16 febr. 1887, *Rec. Dall.*, 1888, 1, 28).

Ingevolge de devolutieve werking van het beroep, leidt dit wel een nieuwe aanleg in, maar heeft het steeds betrekking op het reeds in eerste aanleg behandelde geschil (Cass. fr., 25 juli 1923, *Rec. Dall.*, 1926, 1, 96 ; — zie boven, n^{rs} 9-10).

Het probleem van de nieuwe eisen stelt zich ook in de rechtspleging in eerste aanleg. Hierop kan in onderhavige verhandeling echter niet nader ingegaan worden ; er weze daarvoor verwezen naar de uitdrukkelijk daarover handelende werken (zie o.m. Tw. *Eis, wedereis, en nieuwe eis* ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Contrat judiciaire*, n^{rs} 3 en 66 en volg.).

Wel mag hier de aandacht gevestigd worden op het vaak voorkomende verkeerd gebruik van de begrippen « gerechtelijk contract » (*contrat judiciaire*), of *litis contestatio*. Dit is een begrip uit het Romeinse procesrecht, dat op geheel andere leest geschoeid was dan het onze, en waarin inderdaad een soort gerechtelijk contract gesloten werd, waarbij de betwisting werd omschreven. Dit is niet zo in ons recht : door de dagvaarding komt klaarblijkelijk geen enkel contract tot stand (*vgl.* de positie van de verweerder) ; de rechtsverhouding van de pleitende partijen wordt uitsluitend door de wetten betreffende het procesrecht bepaald ; en bovendien staat heel die verhouding onder controle van de rechter.

Overigens, het begrip van het gerechtelijk contract of de *litis contestatio* is ter zake onbruikbaar en overbodig : het verbod, in beroep nieuwe eisen in te stellen is eenvoudig gesteund op enerzijds de devolutieve werking van het beroep, en anderzijds het beginsel van de dubbele graad van rechtsmacht.

Hierbij mag nog aangestipt worden, dat het niet het geschil is, zoals het door het exploot van rechtsingang gesteld werd, dat aan de rechter in beroep overgemaakt wordt, maar wel het geschil zoals het door de dagvaarding alsmede de wederzijdse besluiten in eerste aanleg begrensd werd en moest gevonnist worden. Wanneer in eerste aanleg bij incidentele vordering het geschil uitgebreid of beperkt werd ten opzichte van de oorspronkelijke dagvaarding, wordt het natuurlijk aldus gewijzigd beslecht, en, in geval van beroep, aldus aan de rechter in beroep ter beslechting overgemaakt.

In hoever nu het aan de partijen toegelaten is, het geschil tijdens de rechtspleging in eerste aanleg te wijzigen, en nieuwe eisen in te stellen, zal het voorwerp uitmaken van andere trefwoorden (Tw. *Eis, wedereis, en nieuwe eis*).

Het probleem dat zich voor onderhavig trefwoord stelt, blijft dus beperkt tot de nieuwe eisen, die het geschil zoals het in eerste aanleg gevonnist werd, te buiten gaan : het geschil dat aan de rechter in beroep wordt onderworpen, is in principe begrensd door dagvaarding en besluiten in eerste aanleg.

673. — Het verbod, om tijdens de rechtspleging in beroep een nieuwe eis in te stellen, is niet van openbare orde.

De rechter in beroep kan derhalve niet ambtshalve de niet-ontvankelijkheid van zulke nieuwe eis opwerpen. Hieruit volgt, dat, wanneer de rechter in beroep, ingevolge de omstandigheid dat de nieuwigheid van de nieuwe eis gedekt werd door het verweer ten gronde van de partij tegen wie hij gericht was, kennis genomen heeft van de nieuwe eis, daaruit geen middel tot verbreking kan gehaald worden.

De rechtspraak is op dit punt unaniem en standvastig (Verbr., 13 nov. 1916, *Pas.*, 1917, I, 312 ; — Verbr., 3 juli 1919, *Pas.*, 1919, I, 172 ; — Verbr., 19 mei 1927, *Pas.*, 1927, I, 228 ; — Verbr., 15 febr. 1931, *Pas.*, 1931, I, 64 ; — Verbr., 9 juli 1953, *J.T.*, 1953, 621 ; — Luik, 14 juli 1920, *Pas.*, 1921, II, 157 ; — Brussel, 30 okt. 1935, *P.A.*, 1936, 101 ; — Luik, 9 juli 1937, *Pas.*, 1938, II, 21 ; — Brussel, 22 maart 1950 en 3 mei 1950, *J.T.*, 1950, 483, met noot Lermusiaux ; — Gent, 12 juni 1952, *R.W.*, 1952-53, 804 ; — Brussel, 24 dec. 1952, *J.T.*, 1953, 383, met noot Lermusiaux ; — zie ook Bioche, *o.c.*, Tw. *Appel*, n^r^ 577 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, IV, *question* 1676 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r^ 3308 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 697 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Compétence civile des Cours d'appel*, n^r^ 4 (*vgl.* n^r^ 5) ; — *ibid.*, Tw. *Demande nouvelle*, n^rs^ 20 en volg. ; — *ibid.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 34 ; — *P.B.*, Tw. *Demande nouvelle*, n^rs^ 151 en volg.).

674. — Theoretisch kunnen tegen deze rechtspraak bezwaren geopperd worden. Zij zou inderdaad leiden tot de miskenning van het karakter van openbare orde van de bevoegdheid *ratione materiae* van de rechtbanken. Ingevolge deze oplossingen kunnen immers geschilpunten, die het voorwerp niet uitmaakten van de vordering voor de eerste rechter, waaromtrent dus geen eerste aanleg heeft bestaan, rechtstreeks voor de rechter in beroep aanhangig gemaakt worden. Een geveinsd debat over een ondergeschikt geschilpunt voor de lagere rechter zou dan volstaan, opdat de pleitende partijen, bij gemeenschappelijk akkoord, door de hogere rechter betwistingen zouden laten beslechten, die in feite aan het voorafgaand oordeel van de lagere rechter hadden moeten onderworpen worden (Braas, *o.c.*, II, n^r^ 1228, en voetnoot ; — Van Lennep, *Belgisch burgerlijk procesrecht*, I, blz. 112 ; — *vgl. P.B.*, Tw. *Demande nouvelle*, n^r^ 160).

Omwille echter van de rechtszekerheid moet deze rechtspraak van het hof van verbreking, vooral gezien haar algemeenheid en vastheid, zonder meer gevolgd worden :

het gaat hier immers niet om een regel van behoren, en de rechtszekerheid is hier van groter belang dan de inhoud van de regel zelf. In zulke gevallen is het aangewezen, de vaststaande rechtspraak, in het bijzonder van het hof van verbreking, te volgen (Asser-Scholten, *Algemeen Deel,* blz. 121-122).

675. — De rechtspraak, en in het bijzonder de rechtspraak van het hof van verbreking, gaat echter nog verder. De zienswijze, dat de niet-ontvankelijkheid van voor het eerst in beroep ingestelde nieuwe eisen niet van openbare orde is, wordt niet alleen gevolgd wanneer er in beroep tussen de oorspronkelijke partijen, optredend in dezelfde hoedanigheid als voor de eerste rechter, in beroep een nieuwe eis geformuleerd wordt, maar ook, wanneer de appellant voor de rechter in beroep optreedt in een andere hoedanigheid dan diegene waarin hij in eerste aanleg is opgetreden (Verbr., 19 mei 1927, *Pas.,* 1927, I, 228 ; — *anders :* Brussel, 14 juni 1898, *B.J.,* 1898, 909).

Dit arrest van het hof van verbreking schijnt af te wijken van de vroegere rechtspraak (zie o.m. de arresten Verbr., 4 juni 1908, *Pas.,* 1908, I, 234 ; — Verbr., 3 mei 1906, *Pas.,* 1906, I, 212 ; — Verbr., 14 juni 1883, *Pas.,* 1883, I, 277), volgens dewelke de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in beroep tegen een vonnis van de vrederechter, na dit vonnis wegens onbevoegdheid vernietigd te hebben, de zaak niet kon tot zich trekken, zelfs niet met toestemming der partijen (deze rechtspraak werd sindsdien natuurlijk achterhaald door de nieuwe tekst van het derde lid van art. 473 Rv., gew. door w. 15 maart 1932, art. 13).

En anderzijds kan men tegen deze rechtspraak van het hof van verbreking van 1927 theoretisch ook opwerpen, dat zij in strijd is met het beginsel, dat vrijwillige verschijning van de partijen volgens de wet enkel mogelijk is voor de vrederechter (noot P.L. onder Verbr., 19 mei 1927, *Pas.,* 1927, I, 228).

Doch ook hier tegenover staat dan weer het beginsel der rechtszekerheid, op grond waarvan ook deze rechtspraak van het hof van verbreking dient gevolgd te worden (zie boven, n^r^ 642).

676. — Wanneer daarentegen de tegenpartij concludeert tot niet-ontvankelijkheid van de nieuwe eis, is de rechter in beroep verplicht deze nieuwe eis niet-ontvankelijk te verklaren, ook al zou de grondslag ervan de openbare orde aanbelangen. De rechter in beroep heeft immers de grondslag van de nieuwe eis niet te beoordelen, noch zijn eventueel karakter van openbare orde (Verbr., 29 febr. 1940, *Pas.,* 1940, I ,64).

HOOFDSTUK II

Verboden nieuwe eisen

AFDELING I. — *Beginsel. — Toepassingen.*

A. — *Beginsel.*

677. — Nieuw in beroep zijn de eisen die zich van de oorspronkelijke eis onderscheiden : a) hetzij door hun voorwerp ;

b) hetzij door hun oorzaak of juridische grondslag ;

c) hetzij door de persoon van de eiser of de verweerder, of door de hoedanigheid waarin zij optreden ;

d) hetzij door hun omvang of bedrag (zie Tw. *Eis, wedereis en nieuwe eis* ; — Brussel, 27 mei 1931, *Pas.*, 1931, II, 209 ; — Luik, 5 jan. 1933, *Pas.*, 1933, II, 144 ; — Brussel, 29 nov. 1941, *Pas.*, 1941, II, 3 ; — Brussel, 17 maart 1949, *Bull. Ass.*, 1949, 516 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 173, blz. 333 en volg. ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r 902, blz. 374 ; — *vgl.* Japiot, *o.c.*, n^r 1068 ; — Morel, *o.c.*, n^r 635 ; — Braas, *o.c.*, II, n^r 876 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 697 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Demande nouvelle*, n^rs 31 en volg.). Wat het begrip nieuwe eis in eerste aanleg betreft, zie Tw. *Eis, wedereis en nieuwe eis.*

678. — Men vindt hier, doch in omgekeerde zin, de voorwaarden terug voor het gezag van gewijsde. Een vordering is dus niet nieuw, wanneer zij, indien zij b.v. gebracht werd voor een afzonderlijke rechtbank, zou moeten afgewezen worden op grond van de exceptie van het gewijsde ; zij zal daarentegen wel nieuw zijn, wanneer zij in dezelfde veronderstelling niet zou kunnen afgewezen worden op grond van de exceptie van het gewijsde, nl. artikel 1351 van het burgerlijk wetboek (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r 902, blz. 374 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 697).

Het onderscheid tussen nieuwe eisen en andere, of tussen nieuwe eisen en nieuwe middelen, is zeer belangrijk, daar het verbod, in beroep nieuwe eisen te formuleren, beperkt blijft tot de waarlijk als nieuw te beschouwen eisen (zie verder, n^rs 690, 698 en volg.).

B. — *Toepassingen.*

679. — 1) Een eerste categorie nieuwe eisen onderscheiden zich van de oorspronkelijke eis door hun voorwerp, d.w.z. dat zij een voorwerp hebben, dat in eerste aanleg niet gevorderd werd (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r 902, blz. 374).

Aldus werden als nieuwe eisen beschouwd :

— de eis die, nadat in eerste aanleg geconcludeerd werd tot ontbinding van de overeenkomst, in beroep strekt tot de nietigverklaring van deze overeenkomst (Verbr., 29 febr. 1940, *Pas.*, 1940, I, 64).

— de eis tot ontbinding van een overeenkomst, daar waar in eerste aanleg de uitvoering van de overeenkomst gevorderd werd (Gent, 24 april 1929, *Jur. Comm. Fl.*, 1929, 108) ;

— de eis tot nietigverklaring van een verkoop op grond van nietigheid van de lastgeving wegens bedrog of geweld, welke niet geformuleerd werd in eerste aanleg (Brussel, 13 juli 1953, *R.W.*, 1953-54, 165) ;

— de vordering tot solidaire veroordeling, die in eerste aanleg niet geëist werd (zie verder, n^r 701 ; — Brussel, 31 aug. 1814, *Pas.*, 1814, 221 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r 902, blz. 375 ; — *anders :* Hrb. Antwerpen, 22 sept. 1950, *P.A.*, 1953, blz. 216 ; — deze vraag wordt verder uitvoerig behandeld) ;

— een nieuwe betwisting ter zake van scheiding en deling (Brussel, 6 febr. 1952, *Rec. gén.*, 1954, 425) ; hieromtrent kan echter betwisting bestaan, daar beide partijen eiser en verweerder zijn, en de betwistingen ter zake van scheiding en deling bijna steeds als verweermiddel tegen de oorspronkelijke eis kunnen beschouwd worden, en dus toegelaten nieuwe eisen zijn (zie verder, n^r 713).

680. — 2) Andere vorderingen moeten als nieuwe eisen beschouwd worden, doordat zij gesteund zijn op een andere oorzaak of rechtsgrond dan de oorspronkelijke eis.

Aldus :

— de eis tot schadeloosstelling gesteund op een aansprakelijkheid uit overeenkomst (b.v. art. 1787 B.W.), dan wanneer in de dagvaarding en de besluiten in eerste aanleg de schadeloosstelling gevorderd werd op grond van artikel 1382 en volgende (Brussel, 8 dec. 1941, *Pas.*, 1942, II, 38) ;

— een eis gesteund op artikel 1384, eerste lid, van het burgerlijk wetboek, dan wanneer de vordering in eerste aanleg gesteund was op de artikelen 1382 en 1384, derde lid (Cass. fr., 23 nov. 1927, *Pas.*, 1929, II, 5 ; — Cass. fr., 9 juni 1928, *Rec. Dall.*, 1928, 1, 153, met noot Savatier) ;

— de vordering gesteund op de zgn. oneigenlijke overeenkomst van zaakwaarneming, daar waar in eerste aanleg de lastgeving ingeroepen werd als grondslag van de eis (Brussel, 21 mei 1930, *J.T.*, 1930, 465) ;

— de vordering in beroep gesteund op vermogensverschuiving zonder oorzaak, wanneer zij in eerste aanleg gesteund was op een overeenkomst (Brussel, 3 jan. 1952, *J.T.*, 1952, 570) ;

— een vordering gesteund op onrechtmatige mededinging, wanneer in eerste aanleg de veroordeling gevorderd werd wegens namaking (Brussel, 4 dec. 1869, *B.J.*, 1870, 1533) ;

— een eis tot nietigverklaring van een verkoop van aandelen wegens wilsgebrek, daar waar in eerste aanleg de nietigverklaring enkel gevorderd werd op grond van sommige gebiedende wetsbepalingen (*i.c.* een bepaling van openbare orde van de besluitwet van 19 febr. 1942, volgens dewelke de machten van de algemene vergadering en van alle vertegenwoordigers van Belgische vennootschappen geschorst zijn, voor zover deze vergadering bijeenkomt of deze personen verblijven in bezet gebied, en voor zover het gaat over goederen, rechten of personen, die zich buiten deze gebieden bevinden) (Brussel, 13 juli 1953, *R.W.*, 1953-54, 165).

— de vordering tot vaststelling van het vermoedelijk vaderschap, die in beroep gesteund is op een ondubbelzinnige bekentenis van de verweerder, daar waar de eiser zich in eerste aanleg steunde op verleiding door huwelijksbelofte als rechtsgrond. Elk der door artikel 340 van het burgerlijk wetboek bepaalde gevallen vormt een verschillende rechtsgrond ten aanzien van de vorderingen die op grond van die wetsbepalingen kunnen ingesteld worden (Cass. fr., 29 okt. 1934, *B.J.*, 1935, 64). Wat overigens deze vraag zelf betreft, zie het Tw. *Afstamming*.

681. — Deze strenge rechtspraak geeft meer dan eens aanleiding tot betwistingen : b.v. moet ieder wilsgebrek (dwaling, bedrog, geweld) als een afzonderlijke oorzaak, dan wel als een afzonderlijk middel beschouwd worden ? Gewoonlijk neemt men aan dat elk wilsgebrek een afzonderlijke

oorzaak vormt ; veel hangt echter af van de wijze waarop de dagvaarding en de besluiten opgesteld waren (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 902, blz. 375-376).

Om elke betwisting te vermijden, bepaalt het nieuwe artikel 464, derde lid van het Franse wetboek van burgerlijke rechtsvordering (decreet 30 okt. 1935), dat niet als een nieuwe eis kan beschouwd worden, een eis die rechtstreeks ontstaat uit de oorspronkelijke eis, en strekt tot dezelfde doeleinden, hoewel hij gegrond is op een andere oorzaak of overweging. Aldus zal ontvankelijk zijn de eis in beroep gesteund op art. 1384 B.W., terwijl hij in eerste aanleg gesteund was op art. 1382 B.W. (zie Rutten, *De devolutieve werking van het appel,* blz. 226).

682. — 3) Een derde categorie eisen moet als nieuw beschouwd worden, omdat zij in beroep niet tussen dezelfde partijen geformuleerd worden, of omdat die partijen, indien het wel tussen dezelfde gaat, niet in dezelfde hoedanigheid optreden als in eerste aanleg. Aldus werden als nieuwe eisen beschouwd:

— de eis, waarbij de wettelijke vertegenwoordiger van een minderjarige, die in eerste aanleg in naam van die minderjarige schadeloosstelling vorderde, in beroep schadeloosstelling vordert voor zichzelf (Verbr., 19 mei 1927, *Pas.*, 1927, I, 228) ;

— de vordering geformuleerd door de man als vruchtgebruiker van een aan zijn vrouw toebehorend goed, daar waar hij in eerste aanleg optrad als eigenaar van dit goed (Rb. Verviers, 13 juli 1904, *B.J.*, 1905, 303) ;

— beroep ingesteld tegen de man alleen, laat niet toe, tijdens de debatten voor de hogere rechter besluiten te nemen tegen de vrouw, onder voorwendsel dat de man de gemeenschap vertegenwoordigt (Rb. Brussel, 14 mei 1909, *B.J.*, 1909, 988).

Er weze aan herinnerd, dat, volgens de heersende rechtspraak, ook in deze gevallen de rechter in beroep de nieuwe eis niet ambtshalve niet-ontvankelijk kan verklaren (zie boven, nr 675).

683. — Hierbij mag ook aangestipt worden, dat rechtbanken en hoven zich het recht toekennen, de processtukken, o.m. de akte van beroep, te interpreteren, en nl. te aanvaarden dat de partijen in een bepaalde hoedanigheid optreden, hoewel dit niet uitdrukkelijk door die partijen aangegeven wordt ; dit b.v. aan de hand van het voorwerp van de vordering, o.m. de verschillende gevorderde bedragen (zie Gent, 14 juli 1952, *R.W.*, 1952-1953, 600, met op dit punt deels strijdig advies van advocaat-generaal Matthijs, en noot Jan Ronse ; — Brussel, 10 nov. 1927, *Pas.*, 1928, II, 78 : de interpretatie, door de hoven van beroep van Gent en Brussel in deze arresten aan de processtukken gegeven, is echter zeer ruim : inderdaad, zij aanvaarden, dat de eisende partijen ook voor de persoonlijk door hen geleden schade schadeloosstelling vorderen, hoewel deze processtukken uitdrukkelijk vermeldden, dat zij optraden « als erfgenaam... » ; — zie ook, Ronse Jan, *Aanspraak op schadeloosstelling uit onrechtmatige daad,* nr 259, blz. 191-192). Eventueel zou volgens deze rechtspraak de rechter in beroep dus ook de beroepsakte en de besluiten in beroep kunnen interpreteren, en aanvaarden dat de appellant (of de geïntimeerde) in dezelfde hoedanigheid optreedt als in eerste aanleg. hoewel dit niet duidelijk uit deze processtukken zou blijken, en eerder een andere hoedanigheid zou aangenomen zijn (*vgl.* boven, nr 192).

684. — 4) Een vierde categorie eisen zal ten slotte als nieuw moeten beschouwd worden, omdat hun bedrag of omvang groter of ruimer is dan het bedrag of de omvang van de eis in eerste aanleg (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 173, blz. 333 en volg.). De kwestie zal hier echter zijn, in welke gevallen er een vermeerdering is van de eis (uitbreiding van bedrag of omvang), en in welke gevallen de bedoelde verhoging reeds begrepen was in de eis, zoals hij voor de eerste rechter geformuleerd werd.

Deze vraag is vooral van belang in verband met de vorderingen tot schadeloosstelling. Zij zal verder meer uitvoerig behandeld worden (zie verder, nr 700).

685. — In Frankrijk werd artikel 464 van het Franse wetboek van burgerlijke rechtsvordering gewijzigd, door een decreet van 30 oktober 1935, in die zin dat niet meer als een nieuwe eis kan beschouwd worden, een eis, voor het eerst in beroep ingesteld, die rechtstreeks ontstaat uit de oorspronkelijke eis, en strekt tot dezelfde doeleinden, hoewel hij gegrond is op een andere oorzaak of overweging. Praktisch betekent dit dat het niet meer nodig is, dat de in beroep geformuleerde eis ook dezelfde oorzaak zou hebben (op dezelfde rechtsgrond zou gesteund zijn) als in eerste aanleg, om ontvankelijk te zijn (zie boven, nr 681). In het Duitse procesrecht, bepaalt § 537 ZPO dat nieuwe *Streitpunkte,* d.i. o.m. de rechtsgronden van de vordering, en in het algemeen alle aangevoerde feiten die tot grondslag dienen van de eis, voor het eerst in beroep kunnen voorgelegd worden (zie hierover Rutten, *De devolutieve werking van het appel,* blz. 250). Ook daar is het dus niet nodig dat een eis gesteund zij op dezelfde rechtsgrond of op hetzelfde feit als in eerste aanleg, opdat hij in beroep ontvankelijk weze.

In Zwitserland daarentegen, is de regeling nog strenger dan bij ons: noch nieuwe vorderingen, noch nieuwe feiten, noch zelfs nieuwe bewijsmiddelen mogen voor het eerst in beroep aangevoerd worden, dit althans wat de beroepen betreft die bij het *Bundesgericht* ingesteld worden tegen uitspraken, in laatste aanleg gewezen volgens de regeling in de onderscheidene kantons (art. 80 van het *Bundesgesetz über die Organisation der Bundesrechtspflege* van 22 maart 1893 ; — Rutten, *o.c.,* blz. 260) ; bovendien zijn in de meeste kantonale *Zivilprozeszordnungen* nieuwe eisen, en zelfs nieuwe middelen, eveneens verboden (Rutten, *o.c.,* blz. 259).

In Nederland wordt de kwestie geregeld door artikel 348 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, dat in zekere mate overeenstemming vertoont met ons artikel 464 : « in hoger beroep kan geen nieuwe eis worden gedaan, tenzij het zaken ware :

1° Van interesten, renten, huren en andere zaaksgevolgen, sedert het vonnis van eerste aanleg verschenen of ontstaan ; 2° Van kosten, schade en interesten wegens geleden nadeel sedert dat vonnis ; 3° Van een eis bij voorraad. De oorspronkelijke verweerder kan echter nieuwe weren van rechte, in verdediging ten principale opleverende, inbrengen, tenzij dezelfde in het geding ter eerste instantie zijn gedekt, waaronder niet begrepen is het geval, dat het recht om ten principale te antwoorden ingevolge artikel 141 vervallen is, doch zal zelve al mocht hij ten principale in het gelijk gesteld, niettemin kunnen veroordeeld in de kosten der procedures tot op het voordragen dier weren van rechten gevallen, indien hij dezelfde in eerste aanleg had kunnen doen gelden ».

Artikel 141 van het Nederlands wetboek van burgerlijke rechtsvordering beveelt dat de verweerder alle excepties en zijn antwoorden ten principale te gelijk dient voor te dragen, op straf van verval der niet voorgedragene excepties, en, indien ten principalen niet geantwoord is, van het recht van zulks nog te doen.

Afdeling II. — *Bijzondere regelen.*

686. — Artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering verbiedt eveneens dat vorderingen, geformuleerd in het exploot van rechtsingang, maar opgegeven in de besluiten tijdens de rechtspleging in eerste aanleg, in beroep zouden hernomen worden (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 456 ; — Crépon, *o.c.,* II, nr 3206 ; — Riom, 21 mei 1886, *Rec. Dall.,* 1887, 2, 67). Hetzelfde geldt voor de vorderingen die betrekking hebben op andere punten dan diegene die het voorwerp uitmaakten van de akte van beroep, wanneer deze beperkt bleef tot sommige beschikkingen van het aangevochten vonnis (Crépon, *o.c.,* II, nr 3204), behalve natuurlijk in geval die andere punten

intussen het voorwerp uitmaakten van een incidenteel beroep van de geïntimeerde (zie boven, nr 670).

687. — Elke nieuwe eis in beroep ingesteld is niet-ontvankelijk, ook al werd hij in ondergeschikte orde geformuleerd.

Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de vordering tot terugbetaling van een documentair krediet, die in eerste aanleg gesteund was op een contract van lening, in beroep in ondergeschikte orde gesteund wordt op een overeenkomst van vennootschap (Brussel, 9 mei 1951, *R.W.*, 1951-52, 214).

688. — Wanneer in beroep besluiten genomen worden, strekkende tot verdubbeling van de als schadeloosstelling gevorderde som bij toepassing van artikel I, titel V, der wet van 10 vendemiaire, jaar IV, wordt daardoor een nieuwe eis ingesteld ; deze eis kan niet begrepen worden onder het voorbehoud van eventuele verhoging van het bedrag der gevorderde schadeloosstelling, en moet, bij gebreke van formulering in de oorspronkelijke dagvaarding, niet-ontvankelijk verklaard worden (Brussel, 16 dec. 1930, *Pas.*, 1931, II, 177).

De verdubbeling van de schadeloosstelling is inderdaad een private straf, en moet dus het voorwerp uitmaken van een bijzondere eis (*vgl.* Ronse Jan, *Aanspraak op schadeloosstelling uit onrechtmatige daad,* nr 403, blz. 281).

Hetzelfde zal o.m. het geval zijn ter zake van konijnenschade (art. 7 *bis*, w. 28 febr. 1882, aangevuld door art. 2, w. 4 apr. 1900), en ter zake van octrooien (art. 5, w. 24 mei 1854).

689. — De vaststelling door de rechter in beroep, dat een voor hem gebrachte vordering begrepen is of niet begrepen is in de oorspronkelijke dagvaarding of de besluiten voor de eerste rechter genomen, is soeverein, mits zij verenigbaar is met de termen van de oorspronkelijke dagvaarding of van de bedoelde besluiten in eerste aanleg (zie Verbr., 4 jan. 1951, *Pas.*, 1951, I, 271 ; — Verbr., 8 febr. 1954, *Pas.*, 1954, I, 508, en noot : het eerste dezer arresten betreft het geval waarin een in beroep geformuleerde vordering niet begrepen was in de oorspronkelijke dagvaarding, het tweede het geval waarin zulke vordering wel als in de voor de eerste rechter genomen besluiten begrepen beschouwd werd ; — *vgl.* in dit verband ook boven, nr 683, *in fine*).

HOOFDSTUK III

Nieuwe middelen

690. — Zoals hierboven gezegd, houden de artikelen 464, eerste lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, en 46 der wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden, verbod in, nieuwe eisen in te stellen in beroep. Deze bepalingen blijven echter beperkt tot de werkelijk nieuwe eisen. Het is aan de partijen geenszins verboden, hetzij om een reeds ingestelde vordering te doen toekennen, hetzij als verweer tegen de reeds ingestelde vordering nieuwe middelen te laten gelden.

691. — Vooraleer hierop nader in te gaan, lijkt het nuttig, een kort overzicht te geven van de verschillende middelen die door de partijen kunnen ingeroepen worden.

Daartoe dient een onderscheid te worden gemaakt tussen enerzijds middelen tot staving van de eis, door de eiser ingeroepen, en anderzijds de verweermiddelen, die door de verweerder aangevoerd worden. Deze laatste kunnen weer onderscheiden worden in: 1) processuele excepties: dit zijn verweermiddelen, gesteund op regelen van burgerlijk procesrecht, door dewelke de verweerder zich verzet tegen het onderzoek en de beslechting van de zaak, zonder dat de grond van het geschil dus ter sprake komt; b.v. exceptie van onbevoegdheid, van nietigheid, dilatoire exceptie; 2) middelen van niet-ontvankelijkheid: daarmee bestrijdt de verweerder evenmin het recht van de eiser ten gronde, doch wel zijn recht om de eis in te stellen; zij zijn gesteund op regelen van materieel recht, en niet van procesrecht, en brengen het verlies van het vorderingsrecht zelf van de eiser mee; b.v. verjaring, gezag van gewijsde, gemis aan hoedanigheid; 3) eigenlijke verweermiddelen; hierdoor wordt het recht van de eiser ten gronde bestreden: b.b. de door de eiser gestelde feiten worden ontkend, of de aan die feiten gehechte betekenis, of het daaraan door de eiser vastgeknoopte gevolg, enz.; 4) wedereisen.

Van nu af mag reeds opgemerkt worden, dat de processuele excepties in *limine litis* moeten ingeroepen worden, terwijl de middelen van niet-ontvankelijkheid, en de eigenlijke verweermiddelen in elke stand van het geding mogen worden ingeroepen (zie Tw. *Rechtspleging in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel*). Wat de wedereisen betreft, weze verwezen naar het Tw. *Eis, wedereis, en nieuwe eis* (*vgl.* ten aanzien van de rechtspleging in beroep, ook verder, n^{rs} 706 en volg.).

692. — Het verbod van in beroep voor het eerst nieuwe eisen in te stellen geldt niet ten opzichte van het inroepen van nieuwe middelen, hetzij tot staving van de gegrondheid van de eis zoals deze omschreven werd in de dagvaarding en de besluiten in eerste aanleg (Rb. Luik, 13 nov. 1935, *Pas.*, 1937, III, 3; — Hrb. Luik, 21 mei 1920, *Jur. Liège*, 1920, 195), hetzij als verweermiddel tegen de ingestelde vordering (Brussel, 2 apr. 1952, *J.T.*, 1953, 522, met noot Lermusiaux; — Rb. Antwerpen, 29 juni 1927, *Pas.*, 1928, III, 166; — *vgl.* art. 348, tweede lid, Ned. Rv., hierboven aangehaald, n^{r} 685).

693. — Aldus wordt algemeen aanvaard dat de eiser voor de eerste maal in beroep het bewijs van de door hem gestelde feiten aanbiedt.

Hij mag ook voor het eerst in beroep nieuwe titels of stukken voorbrengen om zijn eis te staven (Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 697, blz. 370) ; hij mag ook het bewijs aanbieden van nieuwe feiten die de motieven (rechtsgrond) van zijn eis staven (Van Bauwel, *l.c.* ; — zie ook Verbr., 25 juni 1896, *Pas.*, 1896, I, 229).

Hij zou eveneens voor de eerste maal in beroep het onderzoek naar de echtheid van onderhandse geschriften kunnen vragen, of een stuk van valsheid betichten (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale, n^r^* 448 ; — zie nochtans, wat het onderzoek naar de echtheid van geschriften betreft, verder, n^r^ 697, met de aldaar aangehaalde verwijzingen).

De eiser zou eveneens voor het eerst in beroep een deskundig onderzoek kunnen vragen ten einde de gegrondheid van zijn vordering te bewijzen.

Werd eveneens als een nieuw middel beschouwd, het inroepen van een andere wetsbepaling, tot staving van een eis tot betaling van uitwinningsvergoeding (Rb. Luik, 11 febr. 1953, *Jur. Liège,* 1952-53, blz. 166 ; *J.T.*, 1953, blz. 381 ; *Ann. not. enreg.* 1953, blz. 299). Hieromtrent zou betwisting kunnen bestaan, en zou nl. kunnen opgeworpen worden, dat het hier niet zo zeer gaat om een nieuw middel, doch eerder om een andere oorzaak, het inroepen van een andere rechtsgrond, zodat het wel degelijk een nieuwe eis zou betreffen (*vgl.* sommige toepassingsgevallen gegeven in n^r^ 680). Deze moeilijkheid bestaat echter niet, indien men als « oorzaak » van de vordering het huurcontract zonder meer beschouwt.

694. — Een nieuw middel van niet-ontvankelijkheid mag steeds voor het eerst in beroep ingeroepen worden (Brussel, 9 apr. 1952, *J.T.*, 1952, blz. 290, en noot ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 448 met verwijzingen).

Aldus mag de verjaring voor het eerst in beroep ingeroepen worden. Het gezag van het gewijsde kan aldus eveneens voor het eerst in beroep ingeroepen worden.

Ook het opwerpen van de ontstentenis van vereiste hoedanigheid bij de eiser is een nieuw middel, nl. een middel van niet-ontvankelijkheid, en kan derhalve voor het eerst in beroep geschieden (*R.P.D.B.*, Tw. *Action,* n^r^ 69 met verwijzigingen ; — Giverdon, C., *La qualité, condition de recevabilité de l'action en justice, Rec. Dall.*, 1952, *Chron.*, blz. 87). Dit geldt eveneens, ten opzichte van de ontstentenis van hoedanigheid van de persoon, in de dagvaarding aangeduid als wettelijk vertegenwoordiger van een vennootschap of een rechtspersoon in het algemeen (Brussel, 19 jan. 1952, *Jur. Comm. Brux.*, 1953, blz. 295, en noot).

De onrechtmatigheid van het gekrenkte belang ter zake van vordering tot schadeloosstelling uit onrechtmatige daad is eveneens een middel van niet-ontvankelijkheid, en kan dus voor het eerst in beroep ingeroepen worden. Zelfs, wanneer die onrechtmatigheid de openbare orde betreft, kan de rechter in beroep ambtshalve dit nieuwe middel van niet-ontvankelijkheid inroepen (Gent, 11 febr. 1956, in zake Versluys t./Stad Gent, *onuitg.*). Gemis aan belang kan eveneens voor het eerst in beroep ingeroepen worden (*R.P.D.B.*, Tw. *Action,* n^r^ 51).

De afwezigheid van rechtsverband tussen de partijen is eveneens een nieuw middel, en mag voor het eerst in beroep ingeroepen worden, aldus ook de exceptie van spel (Verbr., 12 mei 1893, *Pas.*, 1893, I, 221).

695. — Bewijsmiddelen die in eerste aanleg niet ingeroepen werden, worden toegelaten in beroep, vooral wanneer de nieuw aangeboden bewijsmiddelen slechts een verdediging zijn tegen de hoofdvordering.

Het beroep heeft niet enkel tot doel de dwalingen van de eerste rechter te herstellen, doch ook de dwalingen en vergetelheden van de partijen (Luik, 22 mei 1936, *J.T.*, 1936, 472, en noot ; *P.P.*, 1936, 468, met noot).

Waar de eiser gerechtigd is, voor het eerst in beroep het bewijs der gestelde feiten aan te bieden, geldt dit *a fortiori* ook voor de verweerder, wat de door hem gestelde feiten betreft. Hetzelfde dient gezegd te worden in verband met het voor de eerste maal in beroep gevorderde onderzoek naar de echtheid van onderhandse geschriften (*vgl.* echter hieromtrent verder, n^r^ 697), of de betichting van valsheid (zie boven, n^r^ 693).

Hetzelfde geldt ook het voorbrengen van nieuwe titels of stukken, het inroepen van nieuwe feiten en rechtsgronden, enz.

De exceptie *non adimpleti contractus* is eveneens een nieuw middel, en mag voor het eerst in beroep opgeworpen worden (Luik, 14 juli 1920, *Pas.*, 1921, II, 157).

De oorspronkelijke verweerder mag in beroep voorhouden, dat zijn contractuele aansprakelijkheid bepaald wordt door de regelen betreffende de koop-verkoop, ook wanneer hij, in eerste aanleg, zich verdedigd heeft op grond van de regelen der aanneming van werk: hij is niet gebonden door de mening die hij daaromtrent voor de eerste rechter heeft uitgedrukt (Brussel, 10 juli 1950, *J.T.*, 1951, 9 ; *Pas.*, 1951, II, 38 ; *Jur. Comm. Brux.*, 1951, 355, en noot).

Werd ook nog als een nieuw middel beschouwd, een eis strekkende tot wijziging van de veilingsvoorwaarden van de openbare verkoping van onverdeelde onroerende goederen : men neemt aan dat zulke vordering er eenvoudig toe strekt, de oorspronkelijke eis gedeeltelijk te doen afwijzen (Gent, 3 juli 1953, *R.W.*, 1953-54, 837, met advies advocaat-generaal Matthijs ; — zie ook : Verbr., 17 okt. 1946, *R.C.J.B.*, 1947, blz. 159, met noot Simont ; — Gent (verenigde kamers), 30 sept. 1943, *ibid.* ; — Cass. fr., 16 febr. 1925, *Rec. Dall.*, 1927, 1, 31).

Men zou zich, ten aanzien van dit laatste geval, kunnen afvragen of hier niet eerder sprake is van een toegelaten nieuwe eis : hij strekt immers tot verweer tegen de hoofdeis (en ter zake van scheiding en deling zijn alle partijen tegelijkertijd zowel eiser als verweerder ; — zie o.m. De Page, IX, n^r 1069, 2°, blz. 789 ; art. 464 Rv., eerste lid, *in fine* ; — zie verder, n^r 713).

Hier weze er nog op gewezen, dat het aan de oorspronkelijke verweerder zelfs toegelaten is, in beroep ook alle nieuwe eisen voor te brengen, indien zij tot verweer tegen de vordering van de eiser strekken : te zijnen aanzien zal het onderscheid tussen nieuwe eis en nieuw middel aldus practisch een veel geringer belang krijgen (zie verder, n^r 706, vooral n^rs 709 en volg.).

696. — Kortom, elk middel, waardoor noch het voorwerp, noch de oorzaak, noch de omvang van de eis veranderd wordt, en mits de partijen dezelfde blijven en in dezelfde hoedanigheid optreden, kan voor de eerste maal in beroep ingeroepen worden, van welke aard het ook weze, of welke benaming er ook aan gegeven worde (Verbr., 17 okt. 1946, *J.T.*, 1946, 549 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 174, blz. 337 ; — zie ook Crépon, *o.c.*, II, n^rs 3244 en volg. ; — Brussel, 25 mei 1932, *P.A.*, 1932, 247).

697. — Sommige nieuwe middelen kunnen nochtans niet voor het eerst in beroep ingeroepen worden. Aldus in het bijzonder de processuele excepties : zij dienden immers reeds in eerste aanleg *in limine litis*, of zelfs voor elk ander middel opgeworpen te worden. *A fortiori* kan men ze dus niet voor de eerste maal in beroep aanwenden.

Aldus de nietigheid van het exploot van rechtsingang in eerste aanleg (art. 173 Rv. ; — Brussel, 3 dec. 1927, *Rev. Acc. Trav.*, 1928, 12 ; — Brussel, 8 jan. 1930, *P.A.*, 1930, 18).

Aldus ook de exceptie van onbevoegdheid (« verwijzing », art. 168-169 Rv.), dit voor zover zij niet van openbare orde is. Is zij echter van openbare orde, nl. wanneer het de onbevoegdheid *ratione materiae* van andere rechtbanken dan de rechtbank van eerste aanleg betreft, dan kan zij in elke stand van het geding, o.m. voor het eerst in beroep, ingeroepen worden, en moet zij zelfs ambtshalve door de rechter opgeworpen worden (zie Tw. *Bevoegdheid en aanleg in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel*).

Hetzelfde geldt ook ten aanzien van de dilatoire excepties, bestaande ten voordele van erfgename, weduwe, of uit de echt of van goederen gescheiden vrouw

(art. 174 Rv.), voor het opmaken van de inventaris, en eveneens voor diegene die een derde tot vrijwaring wil oproepen (art. 175 en volg. Rv. ; — zie art. 186 Rv.).

Aldus is eveneens niet-ontvankelijk de voor de eerste maal in beroep opgeworpen betwisting nopens de hoedanigheid van bediende van een werknemer (art. 65, w. 9 juli 1926 ; — W.R. Ber. Luik, 11 juli 1931, *Pas.*, 1933, II, 35).

Volgens de rechtspraak mogen ook sommige andere middelen niet voor de eerste maal in beroep ingeroepen worden : b.v. ontkenning van geschrift (onderhandse akte) (Verbr., 4 febr. 1904, *Pas.*, 1904, II, 122 ; — Luik, 22 nov. 1902, *Pas.*, 1903, II, 115 ; — De Page, III, n^r 789, A, blz. 775).

Volgens het Duitse burgerlijk procesrecht (§ 529, tweede lid, Z.P.O.) worden nieuwe middelen zo zij een vertraging in de behandeling van het geschil kunnen veroorzaken, in tweede aanleg niet aanvaard, indien blijkt dat zij niet opgeworpen werden in eerste aanleg uit grove nalatigheid of met het klaarblijkelijk inzicht de procesgang te vertragen. Het Zwitserse procesrecht verbiedt zelfs eenvoudig alle nieuwe middelen in beroep (zelfs nieuwe bewijsmiddelen) (zie boven, n^r 685).

HOOFDSTUK IV

Niet als nieuw te beschouwen eisen

698. — Alleen werkelijk nieuwe eisen zijn niet-ontvankelijk wanneer ze voor het eerst in beroep ingesteld worden. Zijn niet als nieuwe eisen te beschouwen, diegene die in de oorspronkelijke vordering begrepen zijn, de draagwijdte er van beperken, of er noodzakelijk uit voortvloeien. Voor zulke eisen verbiedt artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering niet, ze voor de eerste maal in beroep in te stellen. De eiser kan steeds zijn vordering uitbreiden of wijzigen in besluiten, waarvan de basis virtueel reeds begrepen is in de inleidende dagvaarding (Gent, 6 april 1932, *Pas.*, 1933, II, 43), d.w.z. hij kan alle vorderingen instellen die zich voordoen als de voortzetting van de inleidende dagvaarding of er impliciet in begrepen zijn, of de gevolgen er van nader aanduiden (Gent, 24 febr. 1906, *P.P.*, 1912, 264).

Geen middel van niet-ontvankelijkheid kan aanvaard worden tegen besluiten in ondergeschikte orde die logisch afgeleid worden uit het exploot van rechtsingang (Gent, 18 mei 1889, *B.J.*, 1889, 849, met advies eerste advocaat-generaal M. Hynderick).

699. — Voorbeelden. — Er wordt geen nieuwe eis, in de zin van artikel 464, eerste lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering ingesteld wanneer :

— de huurder van een weide, die in eerste aanleg gevraagd heeft terug het genot van de weide te bekomen, in beroep besluiten neemt opdat het geoogste hooi te zijner beschikking zou gesteld worden (Verbr., 18 maart 1943, *Pas.*, 1943, I, 99) ;

— de eis tot verklaring van medeëigendom herleid wordt tot een eis tot erkenning van een erfdienstbaarheid van doorgang (Cass. fr., 16 maart 1908, *Rec. Dall.*, 1908, 1, 373) of tot erkenning van een recht van gebruik (*anders :* Crépon, *o.c.*, II, n^{r} 3324) ;

— de appellant, die in eerste aanleg gevorderd had dat het bewakingsrecht over zijn kind aan zijn echtgenoot zou onttrokken worden, in beroep slechts bezoekrecht vordert, zelfs wanneer deze vraag niet aan de eerste rechter voorgelegd werd (Brussel, 18 maart 1942, *Pas.*, 1942, II, 83) ;

— de appellant provisionele schadeloosstelling vordert (Brussel, 12 juni 1895, *Pas.*, 1895, II, 333) ;

— in beroep besluiten genomen worden tot uitvoerbaarheid bij voorraad van het vonnis, zelfs wanneer deze niet gevraagd werd aan de eerste rechter (Brussel, 25 febr. 1865, *Pas.*, 1865, II, 123), want deze vraag heeft slechts betrekking op een uitvoeringsmodaliteit en is slechts een accessorium van de hoofdvordering (Amiens, 19 mei 1931, *Rec. Dall.*, 1933, II, 69 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^{r} 351) ;

— wanneer in beroep de verbreking van de verdeling gevorderd wordt, daar waar de oorspronkelijke vordering strekte tot scheiding en deling : de vordering tot verbreking is immers impliciet begrepen in de oorspronkelijke vordering tot scheiding en deling

(Gent, 31 mei 1954, *T. Not.*, 1954, blz. 138 en noot ; *Ann. not. enreg.*, 1954, 321, met noot E.D.S.) ;

— de vordering tot scheiding en deling van een nalatenschap die gedeeltelijk toekomt aan een andere nalatenschap, waarvan de scheiding en deling gevorderd werd (Gent, 27 nov. 1952, *J.T.*, 1953, 122) ;

— wanneer in beroep een hoger bedrag als schadeloosstelling gevorderd wordt dan in eerste aanleg, mits oorspronkelijk in principe het volledig herstel van de bedoelde schade werd gevorderd ; deze vraag wordt hierna meer uitvoerig besproken (zie verder, n^r 700).

700. — Zoals reeds gezegd kan in beroep de oorspronkelijke eis (d.i. zoals die aan de eerste rechter voorgelegd werd) in principe ook niet vermeerderd worden (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 173, blz. 333 en volg. ; — zie boven, n^r 684). Hierbij dient nochtans opgemerkt te worden dat de partijen wel het recht hebben, in de loop van de rechtspleging, en eventueel zelfs voor de rechter in beroep, het bedrag van de gevorderde schadeloosstelling te verhogen : de appellant (of de geïntimeerde die op zijn beurt incidenteel beroep instelt) wijzigt immers in dat geval noch het voorwerp van zijn oorspronkelijke eis, noch de rechtsgrond ervan (Brussel, 28 mei 1925, *P.A.*, 1926, 425 ; — Gent, 12 juni 1952, *R.W.*, 1952-53, 804) ; en bij veronderstelling blijft de hoedanigheid van de eisende partij dezelfde.

De regel, dat het bedrag van de gevorderde schadeloosstelling in beroep mag verhoogd worden, is gesteund op het beginsel, dat de rechter er toe gehouden is, de schadeloosstelling te begroten op de dag van de einduitspraak (zie hieromtrent Tw. *Schade en schadeloosstelling (onrechtmatige daad)*).

Opdat de aanvullende eis tot verhoging van de schadeloosstelling ontvankelijk zou zijn, is het voldoende dat hij in de oorspronkelijke vordering zou zijn begrepen, en dat nl. de schade, waarvoor vergoeding gevorderd wordt, als dusdanig in eerste aanleg gesteld weze : eisen, die in de oorspronkelijke vordering begrepen zijn, zijn geen nieuwe eisen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 451 ; — Verbr., 29 juli 1954, *Pas.*, 1954, I, 1007). Het is slechts, wanneer in beroep schadeloosstelling zou gevorderd worden voor een nieuwe schadepost (d.i. een schadepost die in eerste aanleg niet gesteld werd), dat de vermeerdering van het totaal bedrag van de gevorderde schadeloosstelling als een nieuwe eis zou dienen beschouwd te worden, welke niet-ontvankelijk zou zijn ; en dit dan nog slechts voor zover deze schadepost niet na het vonnis *a quo* zou ontstaan zijn (art. 464, tweede lid, Rv., *in fine*).

Het spreekt inderdaad vanzelf, dat er geen nieuwe eis geformuleerd wordt, wanneer de eiser in beroep voorhoudt dat zijn in feite gelijk gebleven schade op een hoger bedrag moet begroot worden (zie Tw. *Schade en schadeloosstelling* ; — Mazeaud, III, n^r 2424, blz. 559). Dit is mogelijk, b.v. wanneer, ingevolge een devaluatie, de overigens gelijkgebleven schade slechts door een hoger bedrag kan uitgedrukt worden (zie verder, n^r 727), of nog, wanneer sommige bestanddelen van de begroting der schade gewijzigd zijn, b.v. de vermoedelijke levensduur. Dit is eveneens mogelijk, wanneer b.v. ingevolge een eerst in beroep bevolen onderzoeksmaatregel, het bedrag waarop de schade moet begroot worden hoger blijkt te zijn dan het door de eiser in eerste aanleg gevorderde bedrag, mits blijkt dat volledig herstel van de ganse schade gevorderd werd, en b.v. een onderzoeksmaatregel gevraagd werd of het juiste bedrag van de schade vast te stellen (Verbr., 12 juni 1952, *Pas.*, 1952, I, 666 ; — zie ook Verbr., 29 juli 1954, *Pas.*, 1954, I, 1007).

Het is zelfs niet nodig, in dit laatste geval, uitdrukkelijk voorbehoud te maken, om eventueel het gevorderde bedrag ingevolge de uitslag van de onderzoeksmaatregel, te verhogen, hoewel het natuurlijk voorzichtig is, dergelijk voorbehoud van vermeerdering van de eis te maken (zie Tw. *Schade en schadeloosstelling*).

Overigens heeft het in de dagvaarding gemaakte voorbehoud betreffende een eventuele verhoging van het als schadeloosstelling gevorderde bedrag, geen ander gevolg, dan aan de eisende partij uitdrukkelijk het recht te vrijwaren (dat zij echter,

zoals gezegd, zonder zulk voorbehoud ook heeft), om dienaangaande binnen de hierboven aangehaalde perken in de loop van het geding, en eventueel na beroep, zulke verhoging te vorderen. Het geeft haar echter niet het recht, nieuwe eisen in de zin van artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering in te stellen (Brussel, 24 maart 1949, *J.T.*, 1950, 57 ; — *vgl.* Gent, 12 juni 1952, *R.W.*, 1952-53, 804).

Wanneer de schade sinds de uitspraak van het aangevochten vonnis vergroot is, zelfs wanneer die vermeerdering het gevolg is van het ontstaan van een nieuwe schadepost, is de vordering tot verhoging van het bedrag der schadeloosstelling een toegelaten nieuwe eis (art. 464, tweede lid, Rv., *in fine* ; — zie verder, n^r^ 721).

701. — Het wordt betwist of een vordering tot hoofdelijke veroordeling als een nieuwe eis te beschouwen is (geen nieuwe eis : Hrb. Antwerpen, 22 sept. 1950, *P.A.*, 1953, blz. 216 ; — wel nieuwe eis : *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 456, verwijzend naar Brussel, 31 aug. 1814, *Pas.*, 1814, II, 221).

Het lijkt niet goed aanvaardbaar, de vraag tot hoofdelijke veroordeling als besloten in de oorspronkelijke eis te beschouwen : het voorwerp van de vordering wordt er blijkbaar door uitgebreid en gewijzigd (zie boven, n^r^ 679).

702. — Een vordering, waaromtrent de eerste rechter uitspraak gedaan heeft, zelfs zo dit ambtshalve geschiedde, kan in geen geval een nieuwe vordering in beroep uitmaken, waarop het verbod van artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering zou kunnen van toepassing zijn (Verbr., 9 juli 1953, *Pas.*, 1953, I, 902 ; *J.T.*, 1953, 621).

HOOFDSTUK V

Uitzonderingen - Ontvankelijke nieuwe eisen

703. — Nadat artikel 464 als beginsel vooropgesteld heeft dat in beroep geen nieuwe eisen mogen ingesteld worden, worden onmiddellijk daarop de uitzonderingen op dit beginsel opgesomd : « tenzij wanneer de nieuwe eisen tot schuldvergelijking strekken, of wanneer zij een verweermiddel uitmaken tegen de hoofdvordering ».

Deze in het eerste lid van artikel 464 opgesomde uitzonderingen bestaan enkel ten voordele van de partij die in eerste aanleg verweerder was.

In het tweede lid van artikel 464 wordt nog een andere reeks uitzonderingen opgesomd, die echter gelden voor alle partijen, of zij in eerste aanleg als eisers of als verweerders optraden.

Dit tweede lid luidt als volgt : « de partijen zullen eveneens interesten, achterstallen, huren en andere accessoria, vervallen sedert het vonnis in eerste aanleg, kunnen vorderen, evenals schadevergoeding voor de sedert het vonnis *a quo* geleden schade ».

De toepassing van artikel 464 is ten deze evenwel facultatief : de belanghebbende partij kan derhalve de interesten, achterstallen enz. vorderen, ofwel voor de rechter in beroep die kennis neemt van de hoofdvordering, ofwel, nadat het geding beëindigd is, overeenkomstig de gewone regelen der rechtspleging (*P.B.*, Tw. *Demande nouvelle,* n^r^ 150).

704. — Artikel 46 van de wet van 9 juli 1926 op de werkrechtersraden herhaalt slechts de door artikel 464, eerste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, vermelde uitzonderingen. Desondanks neemt men nochtans aan, dat ook het tweede lid van artikel 464 van toepassing is op de werkrechtersraden van beroep (*Nov., Droit social,* II, n^r^ 348).

Het tweede lid van artikel 46 van de wet van 9 juli 1926 bepaalt dat de voor de werkrechtersraden ingestelde wedereisen, wat de bevoegdheid en de aanleg betreft, geen invloed hebben op de behandeling van de hoofdeis.

Om deze redenen vult het derde lid van artikel 46 aan : « wanneer, in de gevallen toegelaten bij het eerste lid, deze tegeneisen als nieuwe eisen voor de raad in hoger beroep worden gebracht, worden zij door deze aangehouden, ofschoon hun bedrag beneden dit van zijn bevoegdheid zij. »

De rechtsleer neemt overwegend aan, dat artikel 46, tweede lid, van de wet van 9 juli 1926 impliciet opgeheven werd door artikel 8 van de wet van 15 maart 1932 ; de rechtspraak is echter in tegenovergestelde zin gevestigd (zie boven, n^r^ 193, met de aangehaalde rechtsleer en rechtspraak).

705. — Ter zake van echtscheiding, mogen door de verwerende partij in beroep steeds wedereisen tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed ingesteld worden, zonder dat die als nieuwe eisen zullen beschouwd worden : zij zijn dus steeds ontvankelijk (art. 262 B.W., gew. w. 14 dec. 1935, art. 4).

Dit geldt ook voor de vordering tot scheiding van tafel en bed (art. 875 Rv., gew. door art. 40 K.B., nr 300 van 30 maart 1936, door hetwelk art. 262 B.W. toepasselijk gemaakt wordt op de scheiding van tafel en bed).

Hierbij dient echter aangestipt te worden, dat een *in extremis* ingestelde wedereis de beslissing over de hoofdeis niet mag vertragen (Gent, 26 nov. 1955, *R.W.*, 1955-56, 1490 ; — De Page, I, nr 888, voorlaatste lid, blz. 964).

AFDELING I

Uitzonderingen ten voordele van de oorspronkelijke verweerder.

§ 1. — Eisen die strekken tot schuldvergelijking.

706. — De partij die in eerste aanleg verweerder was, kan, ook voor de eerste maal in beroep, de schuldvergelijking inroepen, in welke hoedanigheid hij ook in de rechtspleging in beroep betrokken is, d.w.z. ongeacht de kwestie of hij appellant dan wel geïntimeerde is. De wet bedoelt hier niet de wettelijke schuldvergelijking, die immers van rechtswege optreedt, en dus een nieuw middel is, en reeds om deze reden in beroep toegelaten (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 176, blz. 343, voetnoot 1 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, IV, *question* 1674 *ter* ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 903, blz. 378-379 ; — *P.B.*, Tw. *Demande nouvelle*, nr 367 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Demande nouvelle*, nr 385 ; — Laurent, XVIII, nr 474, blz. 484).

Wat hier bedoeld wordt, is de gerechtelijke schuldvergelijking ; deze onderstelt inderdaad noodzakelijk een wedereis (*vgl.* De Page, III, nr 666, blz. 626). Wanneer ze derhalve voor het eerst in beroep ingeroepen wordt, maakt ze werkelijk een nieuwe eis uit : de rechter in beroep moet inderdaad eerst de gegrondheid van deze eis, d.i. het bestaan en het bedrag van de voor het eerst ingeroepen schuldvordering, onderzoeken en beoordelen, en eventueel het bedrag van deze schuldvordering vaststellen. En ten opzichte van deze beoordeling wordt de tegenpartij beroofd van de eerste aanleg (zie de hierboven aangehaalde verwijzingen).

Er weze hier aan herinnerd, dat de gerechtelijke schuldvergelijking, wat de voorwaarden daartoe betreft, verschilt van de wettelijke schuldvergelijking, doordat de schuldvordering die ter compensatie wordt ingeroepen, niet effen dient te zijn (en dus, zowel wat haar bestaan als wat haar bedrag betreft, betwist kan zijn) (De Page, III, nr 667, blz. 627-628 ; — Laurent, XVIII, nrs 473 en volg., in het bijzonder nrs 474, blz. 484, en 482, blz. 495-496). De andere vereisten, nl. het bestaan van twee respectievelijke schulden tussen dezelfde partijen, met als voorwerp geld of vervangbare zaken, en die bovendien eisbaar zijn, blijven bestaan (De Page, *l.c.*).

Voor het overige weze hier verwezen naar de Tw. *Schuldvergelijking*, en *Eis, wedereis en nieuwe eis.*

707. — Wanneer de bij wijze van schuldvergelijking ingeroepen schuldvordering in bedrag hoger is dan de schuldvordering waarvan door de oorspronkelijke eiser betaling gevorderd werd, zal de belanghebbende partij een veroordeling bekomen tegen de oorspronkelijke eiser, in de mate waarin deze oorspronkelijke schuldvordering overtroffen wordt. Er is geen reden tot verwijzing naar de rechter in eerste aanleg voor de beslechting van die wedereis ; artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering maakt dienaangaande geen onderscheid (Crépon, *o.c.*, II, nr 3387 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, IV, *question* 1674 *ter* ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 903, blz. 379 ; — Japiot, *o.c.*, nr 1071 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 698 ; — *P.B.*, Tw. *Demande nouvelle*, nr 372).

708. — De bij wijze van schuldvergelijking ingeroepen schuldvordering mag ontstaan zijn na het vonnis *a quo*, of zelfs na het ogenblik waarop het beroep werd ingesteld.

Vanzelfsprekend moet deze schuldvordering eisbaar zijn op het ogenblik van de uitspraak in beroep (zie boven, nr 706, kleine druk). Bovendien werd soms beweerd en beslist, dat deze voor het eerst in beroep ingeroepen schuldvordering ook effen moet zijn, d.w.z. niet mag betwist worden (zie Chauveau sur Carré, art. 464, *Question* 1674 *bis* ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 3388 ; — Cass. fr., 23 maart 1870, *S.*, 1870, 1, 392 ; — *vgl.* Luik, 24 mei 1382, *Pas.*, 1832, II, 149). Deze opvatting lijkt echter verkeerd, daar enerzijds de bewoordingen van de wet in artikel 464 algemeen zijn, en geen uitzondering toelaten, en anderzijds er geen sprake meer kan zijn van gerechtelijke schuldvergelijking, doch wel van wettelijke schuldvergelijking, wanneer de ter compensatie ingeroepen schuldvordering ook effen is (zie boven, nr 706 ; — *P.B.*, Tw. *Demande nouvelle*, nr 371 ; — *vgl.* Laurent, XVIII, nr 482, blz. 495-496).

§ 2. — Eisen strekkend tot verweer tegen de hoofdvordering.

A. — *Beginsel. - Toepassingen.*

709. — Artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, eerste lid, *in fine*, laat ook toe, in beroep nieuwe eisen in te stellen, wanneer die een verweermiddel uitmaken tegen de hoofdvordering.

De verweerder heeft dus het recht, ook al heeft hij zelf het initiatief genomen om het geschil aan de rechter in beroep voor te leggen (en is hij dus appellant), niet alleen zonder beperking alle verweermiddelen te laten gelden die hij nuttig acht voor de verdediging van zijn belangen (zie boven, nrs 690 en volg.), maar ook alle nieuwe eisen in te stellen, voor zover zij een verweer uitmaken tegen de hoofdvordering.

Opdat de door de verweerder in eerste aanleg in beroep ingestelde nieuwe eisen als dusdanig (d.i. als verweermiddel tegen de hoofdeis) zouden kunnen gelden, moet er samenhang bestaan tussen deze nieuwe eisen en het reeds door de hoofdvordering aanhangig gemaakte geschil (Crépon, *o.c.*, II, nr 3391 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 698 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 465).

710. — Aldus werd beslist dat een wedereis tot ontbinding van een verkoop wegens niet-naleving van zijn verplichtingen door de verkoper, oorspronkelijke eiser, ingesteld als verweer tegen de oorspronkelijke vordering tot uitvoering van de overeenkomst, ontvankelijk is, al werd die wedereis voor het eerst in beroep ingesteld : hij maakt inderdaad een verweermiddel uit tegen de oorspronkelijke vordering (Gent, 2 maart 1953, *R.W.*, 1953-54, 574, met advies van advocaat-generaal

Matthijs ; — *vgl.* Gent, 3 juni 1953, *R.W.*, 1953-54, 838, met advies advocaat-generaal Matthijs).

Aldus kan de oorspronkelijke verweerder ook voor de eerste maal in beroep in plaats van het eigendomsrecht waarop hij zich beriep in eerste aanleg, een recht van gebruik doen gelden (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 463).

Aldus ook zal diegene die door de eigenaar van een erf waarover hij een uitweg gebruikt, gedagvaard wordt om zich het recht daartoe te horen ontzeggen, in beroep voor het eerst een erfdienstbaarheid van doorgang kunnen opeisen, waar hij zich in eerste aanleg uitsluitend beriep op een recht van gebruik of medeëigendom (en omgekeerd).

Diegene, tegen wie de uitvoering van een overeenkomst van verdeling van een feitelijke vennootschap gevorderd wordt, of tegen wie eenvoudigweg een eis ingesteld wordt steunend op zulke verdeling, kan voor het eerst in beroep de vernietiging van deze verdeling wegens benadeling vorderen : deze wedereis strekt immers tot verweer tegen de hoofdeis (*vgl.* Gent, 20 jan. 1956 in zake De Wulf t./De Wulf, *onuitg.*, hoewel de kwestie daar niet *ex professo* onderzocht werd, daar de niet-ontvankelijkheid van de in beroep voor het eerst ingestelde wedereis niet expliciet betwist werd, minstens niet wegens zijn karakter van « nieuwe eis »).

B. — *Opmerkingen.*

711. — Ook wanneer het geding in eerste aanleg onderworpen werd aan een scheidsgerecht, kan de verweerder tegen de hoofdeis in beroep voor de gewone rechtbank voor de eerste maal alle verweermiddelen laten gelden die hij wenst, ook diegene die niet aangeduid waren in het compromis (Gent, 18 nov. 1936, op scheidsrechterlijke uitspraak van 30 dec. 1933, *Jur. Comm. Fl.*, 1936, 304, en noot).

712. — De verweerder kan eveneens in beroep de bij wijze van wedereis gevorderde sommen verhogen, wanneer deze verhoging een rechtstreeks en onmiddellijk gevolg is van feiten in verband met het aan de rechtbank voorgelegde geschil (Luik, 1 april 1914, *Jur. Liège,* 1914, 179).

713. — Ter zake van scheiding en deling zijn de partijen wederzijds eiser en verweerder wat betreft, de vaststelling van actief en passief en, in het algemeen, van hun rechten. Elke eis met betrekking tot de vereffening heeft derhalve het karakter van een verweermiddel ten opzichte van de hoofdvordering, en kan dan ook voor de eerste maal in beroep ingesteld worden (Luik, 8 dec. 1931, *Pas.*, 1933, II, 92 ; — Crépon, *o.c.*, II, nr 3404 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, nr 175, blz. 340, noot 2 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 903, blz. 381 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Demande nouvelle,* nr 29).

714. — Een wedereis in beroep is echter niet geldig, zo hij ingesteld werd door een appellant, verweerder in eerste aanleg, wiens hoofdberoep niet-ontvankelijk is (Brussel, 19 febr. 1941, op Hrb. Brussel, 22 juli 1936, *Pas.*, 1941, II, 81).

715. — Meer bepaald met betrekking tot de werkrechtersraden, beslist de rechtspraak (W.R. Ber. Brussel, 3 juli 1945, *T.S.R.*, 1946, 117) dat de wedereisen ontvankelijk zijn, ook wanneer zij niet aan de voorafgaande rechtspleging der verzoening onderworpen werden (W.R. Ber. Brussel, 4 mei 1942, *T.S.R.*, 1942, 189 ; — W.R. Charleroi, 20 mei 1937, *Pas.*, 1937, III, 105), dit geldt ook wanneer de wedereis voor het eerst in beroep ingesteld werd (W.R. Ber. Brussel, 3 juli 1945, *T.S.R.*, 1946, 117).

AFDELING II

Uitzonderingen ten voordele van alle partijen.

§ 1. — Interesten, achterstallen, huren en andere accessoria, vervallen sedert het vonnis in eerste aanleg.

716. — Het tweede lid van artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalt in de eerste plaats dat de partijen de interesten, achterstallen, huurgelden en andere toebehoren, die sedert het vonnis *a quo* vervallen zijn, mogen vorderen.

Dit zijn klaarblijkelijk nieuwe eisen, vermits zij niet het voorwerp uitmaakten van de vordering zoals ze oorspronkelijk ingesteld werd. Doch krachtens gemelde wetsbepaling, zijn deze nieuwe eisen ontvankelijk, ook indien zij voor het eerst in beroep ingesteld worden.

Deze oplossing is logisch en billijk: zij vermijdt dat telkens nieuwe processen moeten begonnen worden, om betaling te bekomen van die accessoria, waarvan de rechtsgrond dan toch dezelfde is als die van de oorspronkelijk ingestelde vordering.

717. — De eis tot het bekomen van een onderhoudspensioen, of van het bewakingsrecht over de kinderen, of van een bezoekrecht, enz., ingesteld tijdens een geding tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed, zijn accessoria ten opzichte van de hoofdvordering: zij kunnen dus voor de eerste maal gevorderd worden tijdens de aanleg in beroep.

718. — Wat de provisie *ad litem* betreft, is de vraag tot het bekomen daarvan, voor het eerst gedaan tijdens de aanleg in beroep, slechts ontvankelijk voor zover zij betrekking heeft op de kosten van de tweede aanleg of de latere kosten, met uitsluiting van diegene die betrekking hebben op de rechtspleging vóór de akte van beroep (tot en met het vonnis *a quo*) (Brussel, 23 mei 1953, *J.T.*, 1953, 588, met noot Lermusiaux ; — Luik, 7 jan. 1937 ,*Pas.*, 1937, II, 134 ; — Luik, 21 dec. 1888, *Pas.*, 1889, II, 160 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 473 ; — *P.B.*, Tw. *Provision ad litem,* n^r^ 11).

719. — Gerechtelijke interesten, die niet gevorderd werden in eerste aanleg, kunnen voor het eerst in beroep gevorderd worden, doch zullen slechts ingaan van de dag waarop ze gevorderd werden (Luik, 1 juli 1916, *Pas.*, 1919, II, 118 ; — Luik, 27 juli 1925, *Jur. Liège,* 1925, 305, beide arresten aangehaald door *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 472).

Hierbij dient onderstreept te worden dat de vergoedende interesten gevorderd en toegewezen op een eis tot schadeloosstelling uit onrechtmatige daad, deel uitmaken van de schadeloosstelling aan dewelke slechts een bepaalde vorm, nl. die van interesten gegeven wordt.

Hieruit volgt o.m. dat de gevorderde vergoedende interesten mede berekend worden bij de hoofdsom om de bevoegdheid en de aanleg te bepalen, vermits het gezamenlijk bedrag het voorwerp van de eis uitmaakt (Verbr., 22 febr. 1952, *Pas.*, 1952, I, 366). Hun oorzaak is trouwens ouder dan de eis.

Dit is niet het geval voor de gerechtelijke interesten die slechts uit de eis zelf voortspruiten (*R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* n^rs^ 958 en volg.).

Het wordt algemeen aangenomen, dat de rechter de vergoedende interesten niet mag toewijzen waar ze niet gevorderd zijn in de mate dat daardoor het bedrag van de eis zou overschreden worden ; dit ware echter het geval niet, wanneer niet gevorderde vergoedende interesten toegekend zijn, op voorwaarde dat de som van de hoofdveroordeling en de interesten samen binnen de perken van het gevorderde bedrag blijft (Ronse, Jan, *Aanspraak op schadeloosstelling uit onrechtmatige daad,* n^r^ 477, blz. 325).

Op dezelfde gronden zullen voor het eerst in beroep de vergoedende interesten mogen gevorderd worden waar zij in eerste aanleg niet gevorderd waren, in de mate dat het oorspronkelijk gevorderde bedrag daardoor niet overschreden wordt. Dit ware het geval waar de appellant berust in het bedrag dat hem als hoofdsom toegekend is, maar bovendien de vergoedende interesten vordert op dit bedrag, en indien de som van de aldus gevorderde interesten en de hoofdsom binnen de perken van het oorspronkelijk gevorderde bedrag blijft.

De eis is dan inderdaad niet nieuw. Hij strekte oorspronkelijk tot schadeloosstelling, terwijl door het vorderen van de vergoedende interesten aan deze schadeloosstelling slechts een bijzondere vorm, nl. die van interesten, gegeven wordt (over de vergoedende interesten zie Tw. *Schade en schadeloosstelling (onrechtmatige daad)*).

720. — Is ontvankelijk in beroep, de eis tot bekomen van een hoger onderhoudsgeld dan geëist werd in eerste aanleg, op grond van een wijziging in de basiselementen van de betwisting sedert de uitspraak van het vonnis *a quo,* b.v. vermogensvermeerdering of inkomstenverhoging van de schuldenaar na het vonnis in eerste aanleg (Gent, 25 mei 1849, *Pas.,* 1849, II, 223), of verhoging der kosten van levensonderhoud, of vermindering van de inkomsten van de oorspronkelijke eiser (*i.c.* appellant) na het vellen van het aangevochten vonnis (Brussel, 18 nov. 1927, *B.J.,* 1928, 75).

§ 2. — Schadeloosstelling wegens schade, geleden sedert het vonnis *a quo.*

721. — Naar luid van het tweede lid, *in fine,* van artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, kunnen de partijen ook vergoeding vorderen voor de schade sedert het vonnis *a quo* ondergaan.

Opdat echter zulke vordering tot schadeloosstelling ontvankelijk zou zijn, is vereist, dat dit nieuwe nadeel ontstaan zij uit feiten, die begrepen waren in de oorzaak van de eis waarvan de eerste rechter diende kennis te nemen (Gent, 20 mei 1926, *B.J.,* 1927, 150 ; — *vgl.* Brussel, 29 jan. 1935, *Jur. Comm. Brux.,* 1935, 129 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 468 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Demande nouvelle,* n^r^ 208).

Het volstaat dus niet dat de nieuwe eis zou steunen op feiten van dezelfde aard, indien deze feiten voortspruiten uit een oorzaak vreemd aan de oorspronkelijke eis (Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Demande nouvelle,* n^rs^ 208-209). Opgemerkt weze dat hier geen sprake is van incidenteel beroep, doch wel van een voor het eerst in beroep gestelde nieuwe eis, die in de gegeven omstandigheden ontvankelijk is.

722. — Kan niet beschouwd worden als « schade » ontstaan na het vonnis *a quo,* het nadeel dat voor de geïntimeerde voortvloeit uit het instellen van beroep als dusdanig, en de verlenging van het geding die daaruit voortspruit, behoudens kwade trouw vanwege de appellant. Het zal dus niet volstaan, dat de rechter in beroep, om een verhoging van de schadeloosstelling (« of een schadeloosstelling *tout court* ») toe te kennen, vaststelt dat het beroep aan de geïntimeerde nadeel berokkent, of de door hem ondergane schade aanzienlijk verhoogt : zulke beslissing zou moeten verbroken worden (Cass. fr., (Crim.), 6 april 1954, *Rec. Dall.,* 1954, J, 572).

Trouwens, zelfs in geval van kwade trouw van de appellant, zal de door de verlenging van de rechtspleging ingevolge het beroep ontstane schade in

veel gevallen hetzij door de vergoedende, hetzij door de gerechtelijke interesten hersteld worden.

723. — Wanneer in beroep schadeloosstelling gevorderd wordt op grond van de onrechtmatigheid van het beroep (tergend en roekeloos beroep), is zulks een nieuwe eis, die zijn oorsprong vindt in een schade, ontstaan na het tussen de partijen gewezen vonnis *a quo* ; en deze nieuwe eis is tevens een gevolg van het geschil tussen de partijen. Hij is derhalve ontvankelijk (Charleroi, 9 nov. 1928, *Rev. dr. min.*, 1929, 46 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 177, blz. 345, voetnoot 10 ; — Crépon, *o.c.*, II, n^r^ 3341 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Demande nouvelle*, n^r^ 212).

Voor het vorderen van schadeloosstelling wegens onrechtmatig beroep moet de geïntimeerde geen incidenteel beroep instellen : deze vordering strekt immers niet tot hervorming van het vonnis *a quo*, doch is een nieuwe eis, die ingevolge artikel 464, tweede lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering ontvankelijk is (Gent, 10 mei 1954, *R.W.*, 1954-55, 673).

Wat de verdere behandeling van het onrechtmatig beroep betreft, weze verwezen naar wat daaromtrent hierboven gezegd werd (zie boven, n^rs^ 22 en volg.), en naar het Tw. *Onrechtmatige eis en verweer.*

724. — Indien echter het hof van beroep kennis neemt van het beroep tegen een beschikking in kortgeding, is het onbevoegd, kennis te nemen van een door de geïntimeerde geformuleerde eis strekkende tot het bekomen van schadeloosstelling wegens onrechtmatig beroep (Brussel, 18 mei 1953, *J.T.*, 1953, 589, met noot Lermusiaux ; — Gent, 18 mei 1917, *Pas.*, 1917, II, 239 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Référés*, n^rs^ 294 en 507 ; — Moreau, *De la juridiction des référés*, n^r^ 430).

De regel dat de voorzitter, zetelend in kortgeding, slechts kennis kan nemen van vorderingen met voorlopig en dringend karakter (art. 11 en 12 *bis* bevoegdheidswet), is van openbare orde, en duldt geen uitzondering).

725. — De eis, in beroep geformuleerd, tot herstel der schade ontstaan ingevolge onrechtmatige tenuitvoerlegging van het vonnis *a quo*, dat ten onrechte uitvoerbaar bij voorraad verklaard werd (met of zonder borgstelling), wordt door de rechtspraak en rechtsleer over het algemeen beschouwd als een nieuwe eis, vallende onder toepassing van het tweede lid van artikel 464 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Hij wordt dus door dit artikel niet verboden, en is, ingesteld in beroep, ontvankelijk. Het gaat hier inderdaad om schade ontstaan na het vonnis *a quo*, en zijn oorzaak vindend in het aan de eerste rechter voorgelegde geschil (Verbr., 24 mei 1878, *Pas.*, 1878, I, 274 ; — Rb. Antwerpen, 9 juni 1906, *B.J.*, 1910 ; — Luik, 4 maart 1908, *Jur. Liège*, 1908, 243 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^rs^ 390 en 470 ; — *anders :* Brussel, 5 maart 1930, *Pas.*, 1931, II, 44 ; *B.J.*, 1930, 353).

726. — Wanneer in beroep voor het eerst schadeloosstelling gevorderd wordt wegens schade, geleden vóór het vonnis in eerste aanleg, is deze eis niet-ontvankelijk, ingevolge artikel 464, eerste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Het geschil dat aan de rechter in beroep voorgelegd wordt, is immers begrensd door de dagvaarding, eventueel gewijzigd en aangevuld door de besluiten die in eerste aanleg

gewisseld werden (Brussel, 22 juni 1942, *Bull. Ass.*, 1942, 718, en noot ; — *P.B.*, Tw.*Demande nouvelle*, n^r 449 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Demande nouvelle*, n^r 206 ; — zie boven, n^r 672).

Is niet-ontvankelijk, indien zij voor de eerste maal ingesteld wordt in graad van beroep, de vordering van de onteigende tot het bekomen van schadeloosstelling uit hoofde van een foutieve (onrechtmatige) vertraging in de rechtspleging, indien die beweerde vertraging zich heeft voorgedaan vóór het vonnis in eerste aanleg (Gent, 8 april 1937, *Rev. Comm. B.*, 1937, 187).

727. — Een speciaal geval is datgene waarbij in beroep als schadeloosstelling een hoger bedrag gevorderd wordt dan in eerste aanleg, op grond van een intussen opgetreden devaluatie (vaststelling van een nieuwe wettelijke waarde van de munt).

Een deel van de rechtspraak nam vroeger aan, dat het hier zou gaan om een nieuwe eis, voor het eerst in beroep geformuleerd, strekkende tot herstel van een reeds vóór het vonnis *a quo* bestaande schade ; zij verklaarde deze vordering dan ook niet-ontvankelijk (Luik, 23 maart 1931, *Pas.*, 1931, II, 123 ; — Brussel, 31 dec. 1931, *J.T.* 1932, 235 en 346 ; *P.P.*, 1932, 215 en 304 ; — Brussel, 12 okt. 1932, *J.T.*, 1932, 631 ; *P.A.*, 1933, 478 ; *P.P.*, 1932, 605) ; en dit zelfs wanneer de devaluatie zich had voorgedaan, en de nieuwe wettelijke waarde van de munt werd vastgesteld, nà het vonnis *a quo* (Brussel, 12 okt. 1932, voormeld).

Dit is klaarblijkelijk verkeerd. Afgezien nog van het feit dat, wanneer men zelfs zou aannemen dat het om een nieuwe eis zou gaan, deze in elk geval zou ontvankelijk zijn wanneer de devaluatie zich na het vonnis *a quo* voorgedaan heeft, dient inderdaad vastgesteld, dat hier geen nieuwe eis ingesteld wordt in de zin van artikel 464, eerste lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering : zowel de oorzaak als het voorwerp van de vordering zijn dezelfde gebleven ; wat gevorderd wordt, is het herstel van de schade, en de gevorderde verhoging is dan ook begrepen in het voorwerp van de oorspronkelijke eis ; het is alleen de numerieke uitdrukking van de schade en schadeloosstelling die verandert (Luik, 5 jan. 1933, *Pas.*, 1933, II, 144 ; — Brussel, 27 mei 1931, *Pas.*, 1932, II, 209 ; — Brussel, 10 dec. 1930, *J.T.*, 1931, 4 ; *P.P.*, 1931, 23 ; *P.A.*, 1933, 376 ; — Tw. *Schade en schadeloosstelling (onrechtmatige daad)*, met verwijzingen ; — zie boven, n^r 700, met de aldaar aangehaalde referenties).

TITEL XI

TUSSENKOMST IN BEROEP

HOOFDSTUK I

Vrijwillige tussenkomst

AFDELING I. — *Algemeenheden.*

728. — Het beginsel betreffende de vrijwillige tussenkomst in beroep wordt geformuleerd door artikel 466 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering : geen tussenkomst is in beroep ontvankelijk, tenzij vanwege diegenen die het recht zouden hebben, verzet door derden te doen.

729. — De reden waarom de vrijwillige tussenkomst van een derde tijdens de aanleg in beroep verboden is, is het beginsel van de dubbele graad van jurisdictie.

Er is echter een uitzondering bepaald, ten voordele van diegenen die het recht hebben verzet door derden te doen. Derhalve kan een persoon, die het recht heeft derden-verzet te doen tegen de in het bedoelde geding te vellen beslissing, naar keuze ofwel na het vellen van het vonnis in beroep het buitengewoon rechtsmiddel van verzet door derden aanwenden (art. 474 en volg., Rv.), ofwel onmiddellijk tussenkomen tijdens de aanleg in beroep.

Deze uitzondering laat toe te vermijden, dat na de aanleg in beroep, het geding een tweede maal gerechtelijk zou moeten behandeld worden, wanneer een derde aanvoert dat zijn rechten geschaad werden (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 474 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Intervention en matière civile,* n^r^ 104). Om dezelfde reden laat de Belgische rechtspraak aan de partijen zelfs toe, de derden, die geen gebruik maken van het recht vrijwillig tussen te komen, tot gedwongen tussenkomst te dagvaarden tijdens de aanleg in beroep (zie verder, n^rs^ 753 en volg.).

730. — De ontvankelijkheid van de tussenkomst tijdens de aanleg in beroep tegen een beschikking in kortgeding werd vroeger betwist. Men nam overigens destijds aan, dat tegen beschikkingen in kortgeding het rechtsmiddel van verzet door derden niet kon aangewend worden (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, n^r^ 182, blz. 355, voetnoot 7 ; — zie de rechtspraak aangehaald door *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 492 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Référés,* n^rs^ 534 en volg.).

Tegenwoordig wordt echter algemeen erkend, dat tegen beschikkingen in kortgeding wel verzet door derden mogelijk is, en derhalve ook de tussenkomst tijdens de

aanleg in beroep. Deze oplossing moet thans alleszins bijgetreden worden, sinds art. 809, tweede lid van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (K.B. nr 300 van 30 maart 1936) uitdrukkelijk de mogelijkheid van verzet erkend heeft tegen de beschikkingen in kortgeding: hierdoor wordt op onrechtstreekse wijze ook de mogelijkheid van het verzet door derden tegen een beschikking in kortgeding aanvaard (*R.P.D.B.*, Tw. *Référés*, nr 528 ; — Van Lennep, *Het kortgeding*, blz. 458 ; — *vgl.* Cass. fr., 5 jan. 1926, *S.*, 1926, 1, 313, met noot Costes).

731. — Het openbaar ministerie kan voor het eerst tussenkomen tijdens de aanleg in beroep tegen een beschikking die de openbare orde aanbelangt, zonder echter een nieuwe eis te kunnen formuleren (Gent, 31 juli 1903, *B.J.*, 1903, 1063 ; *P.P.*, 1903, nr 1323).

732. — Wanneer echter tijdens de aanleg in beroep een nieuwe eis ingesteld wordt door een der partijen (in de voorwaarden waaronder die overeenkomstig art. 464 Rv. ontvankelijk is), is de tussenkomst ten aanzien van deze nieuwe eis (op deze nieuwe eis) niet onderworpen aan de voorwaarden van artikel 466 : de eis die tot grondslag dient voor de tussenkomst werd immers zelf voor het eerst tijdens de aanleg in beroep geformuleerd (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 476 ; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, *question* 1679 *ter*).

AFDELING II. — *Vereisten voor de tussenkomst in beroep.*

733. — Opdat, uitzonderlijk, de tussenkomst in graad van beroep ontvankelijk weze, moeten de volgende voorwaarden vervuld zijn :

1) Wat betreft de persoon van de tussenkomende partij :

a) De tussenkomende partij moet een derde zijn ;

b) De tussenkomende partij moet het recht hebben, verzet door derden te doen.

2) Wat betreft het voorwerp van de tussenkomst :

c) De tussenkomst moet een bewarend karakter hebben.

3) Wat betreft de aanleg in beroep tussen de oorspronkelijke partijen :

d) Het beroep moet ontvankelijk zijn ;

e) De tussenkomende partij moet het geding aanvaarden in de stand waarin het zich bevindt.

A. — *De tussenkomende partij moet een derde zijn.*

734. — Dit betekent, dat de tussenkomende partij geen partij mag geweest zijn in eerste aanleg, noch er mag vertegenwoordigd geweest zijn.

Wie reeds in eerste aanleg tussenkwam, of tijdens het geding in eerste aanleg in de zaak geroepen werd, is tijdens deze eerste aanleg partij geweest, en kan dus niet meer als tussenkomende partij optreden in beroep. Het enige rechtsmiddel dat deze partij kan aanwenden om haar middelen voor de hogere rechter te laten gelden, is het beroep, hetzij bij wijze van hoofdvordering, hetzij incidenteel (Brussel, 16 dec. 1949, *J.T.*, 1950, 111, met noot Lermusiaux ; — Brussel, 2 mei 1931, *J.T.*, 1931, 361 ; *P.P.*, 1931,

321 ; — Cass. fr., 5 jan. 1926, *Pas.*, 1927, II, 26 ; — zie echter verder, n^rs 739 en 741).

735. — De schuldeisers van een in het geding betrokken partij kunnen geen verzet door derden doen, en ook niet tussenkomen in de aanleg in beroep : zij worden immers in het geding vertegenwoordigd door hun schuldenaar (Crépon, *o.c.*, I, n^r 1819).

Het beginsel geldt evenwel niet wanneer de schuldeiser een persoonlijk recht kan doen gelden, nl. wanneer de schuldenaar bedrieglijke handelingen verricht tot benadeling van de rechten van zijn schuldeiser. Deze heeft dan het recht, ingevolge artikel 1167 van het burgerlijk wetboek, in persoonlijke naam de door de schuldenaar verrichte bedrieglijke handelingen te bestrijden (Cass. fr., 31 mei 1937, *Pas.*, 1938, II, 56 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 479 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Intervention en matière civile*, n^r 128 ; — Crépon, *o.c.*, I, n^rs 1832 en volg.).

736. — De gehuwde vrouw, die, ingevolge het tussen de echtgenoten bestaande huwelijksvermogensstelsel (b.v. wettelijke, gemeenschap of gemeenschap van aanwinsten), door haar echtgenoot vertegenwoordigd wordt, kan in beroep niet tussenkomen. Haar tussenkomst moet, indien zij in eerste aanleg vertegenwoordigd werd door haar echtgenoot, niet-ontvankelijk verklaard worden, zelfs wanneer intussen de scheiding van goederen uitgesproken werd (Brussel, 14 juli 1938, *Ann. not. enreg.*, 1939, 96, en noot ; *Rev. Prat. Not.*, 1939, 55, en noot ; — De Paepe, *o.c.*, I, blz. 492).

737. — Kunnen om dezelfde reden eveneens niet in beroep tussenkomen :

— de schuldeisers van een gefailleerde, naar aanleiding van betwistingen tussen de curator en de andere partijen, vermits zij vertegenwoordigd worden door de curator (Brussel, 4 juni 1884, *J.T.*, 1884, 917) ;

— een verzekeringsmaatschappij, in het geding tussen haar verzekerde en een derde, tenzij in geval van bedrieglijke verstandhouding tussen de derde en de verzekerde : in dat geval zou de verzekeringsmaatschappij een eigen recht verdedigen, ten opzichte waarvan zij niet vertegenwoordigd wordt door haar verzekerde (*vgl. R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 480 ; — Parijs, 23 juni 1898, *Rec. Dall.*, 1899, 2, 256).

738. — De partij die in eerste aanleg is tussengekomen, is, wanneer zij in het ongelijk gesteld werd, in de mogelijkheid zelf het rechtsmiddel van beroep aan te wenden. Het is dus redelijk, dat zij, wanneer zij geen beroep instelt, niet meer als tussenkomende partij kan optreden in tweede aanleg, of zich bij het beroep van een der partijen aansluiten. Zij zal dus het vonnis niet meer kunnen aanvechten, wanneer zij de termijn van beroep liet voorbijgaan (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^rs 482-483).

739. — Dit kan echter slechts gelden voor zover de tussenkomende partij samen met de hoofdpartij ten verzoeke van wie ze in de zaak geroepen werd of ten voordele van wie ze tussenkwam in het ongelijk gesteld werd. De in eerste aanleg tussenkomende partij mag in beroep opnieuw tussenkomen, wanneer die tussenkomst er slechts toe strekt de rechten te bewaren haar door de eerste rechter toegekend (Gent, 9 aug. 1861, *Pas.*, 1862, II, 58 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r 181).

Werd dus de vordering tegen de oorspronkelijke verweerder, eiser tot tussenkomst (vrijwaring of gemeenverklaring) of in wiens voordeel de tussenkomende partij vrijwillig in het geding optrad, afgewezen, dan dienen zij natuurlijk geen beroep in te stellen, noch zouden zij dat zelfs kunnen wegens gebrek aan belang. En indien de oorspronkelijke eiser beroep instelt tegen het vonnis dat zijn vordering afwees, dan moet hij meestal dit beroep enkel richten tegen de oorspronkelijke verweerder (zie boven, n^r 271). Deze kan er echter belang bij hebben, dat het vonnis of arrest in beroep tegenstelbaar zou zijn aan de tussenkomende partij, of zelfs dat deze, in geval van ver-

oordeling van de geïntimeerde, oorspronkelijke verweerder, op haar beurt tegenover haar zou veroordeeld worden. En anderzijds zal ook de tussenkomende partij er belang bij hebben, dat het vonnis *a quo* bevestigd wordt. In dat geval kan ofwel die oorspronkelijke verweerder, thans geïntimeerde, de tussenkomende partij in beroep tot tussenkomst of gemeenverklaring dagvaarden, ofwel kan deze laatste ook in beroep opnieuw vrijwillig tussenkomen (*vgl.* hieromtrent, boven, n^rs^ 271-272) : de tussenkomende partij kan aldus op haar beurt de bevestiging van het vonnis vragen, of zich verweren tegen de eis tot vrijwaring. Deze tussenkomende partij kan hier inderdaad geen beroep instellen (evenmin als trouwens de eiser tot tussenkomst), daar zij door het vonnis niet geschaad is. Dezelfde regel geldt, ook wanneer de tussenkomende partij in eerste aanleg door de eiser in de zaak geroepen werd, of in diens voordeel tussenkwam, en de vordering van de eiser ingewilligd werd, en het beroep van de oorspronkelijke verweerder alleen aan de hoofdeiser betekend werd : ook hier is geen beroep mogelijk, bij ontstentenis van grieven, doch de geïntimeerde kan de reeds in eerste aanleg tussengekomen partij opnieuw in de zaak roepen, tot tussenkomst of gemeenverklaring van de in beroep te vellen beslissing, ofwel kan deze partij ook in beroep vrijwillig tussenkomen om de bevestiging van het vonnis te vragen (zie boven, n^r^ 273).

Hierbij mag opgemerkt worden dat in de besproken gevallen de gedwongen oproeping in tussenkomst evenals de vrijwillige tussenkomst kan geschieden, ook wanneer de termijn van beroep reeds verstreken is (*vgl.* boven, n^rs^ 272-273) : het gaat immers niet om een beroep.

Dit alles geldt zowel voor de vrijwillige als voor de gedwongen tussenkomst (zie ook, verder, n^rs^ 756 en volg.).

740. — Bij uitzondering wordt door een bijzondere wetsbepaling aan zekere schuldeisers het recht toegekend tussen te komen in elke stand van het geding, en dus ook tijdens de aanleg in beroep. Dit wordt verleend :

— door artikel 882 van het burgerlijk wetboek, ten voordele van de schuldeisers van de medeërfgenaam tijdens het geding tot scheiding en deling der nalatenschap (Verbr., 22 dec. 1859, *Pas.*, 1860, I, 53 ; — zie eveneens art. 2, eerste lid, w. 15 aug. 1854 op de gedwongen onteigening, wat betreft de schuldeisers van een in onverdeeldheid zijnde schuldenaar) ;

— door artikel 1447 in het burgerlijk wetboek ten voordele van de schuldeisers van de man tegen wie een gerechtelijke scheiding van goederen gevorderd wordt.

741. — Ter zake van faillissement dient eveneens opgemerkt te worden dat de gefailleerde, hoewel in principe vertegenwoordigd door de curator, toch zal kunnen tussenkomen in het geding (art. 452, tweede lid faillissementswet). Algemeen wordt zelfs aanvaard, dat deze tussenkomst voor het eerst in beroep zal kunnen geschieden (Fredericq, *Traité,* VII, n^r^ 89, blz. 187-188, met verwijzing naar het verslag van de kamercommissie).

B. — *De tussenkomende partij moet het recht hebben, verzet door derden te doen.*

742. — Het volstaat niet dat de tussenkomende derde een materieel of moreel belang laat gelden, zoals vereist is voor de tussenkomst in eerste aanleg. Er wordt bovendien vereist dat de te vellen uitspraak, die aanleiding geeft tot de tussenkomst, van zulke aard is dat zij de rechten van de derde kan aantasten (Gent, 19 mei 1926, *J.T.*, 1926, 525 ; *P.P.*, 1926, 303 ; — Rb. Dinant, 3 maart 1932, *Pas.*, 1933, III, 75 ; — Luik, 8 juni 1938, *Bull. Ass.*, 1938, 216).

743. — Het volstaat evenwel dat de nog te wijzen beslissing in tweede aanleg een onrechtstreeks of zelfs een eventueel nadeel zou kunnen berokkenen aan de tussenkomende partij (Luik, 19 maart 1940, *Jur. Liège,* 1940, 37 ; — Brussel, 29 april 1940, *Pas.,* 1940, II, 116 ; — Cass. fr., 8 juli 1889, *Rec. Dall.,* 1890, 1, 382 ; — De Paepe, *o.c.,* I, nr 496 ; — Crépon, *o.c.,* I, nr 1761). De tussenkomst in graad van beroep kan eveneens gegrond zijn op een moreel nadeel.

744. — De tussenkomst in beroep kan niet gericht worden tegen de motieven van de uitspraak ; zij kan niet tot voorwerp hebben de bekrachtiging van een doctrinale stelling (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 486, en de daar aangehaalde rechtsleer en rechtspraak ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 182, blz. 355), of de vestiging van een gunstige rechtspraak (Luik, 31 maart 1949, *Pas.,* 1950, II, 5). Al deze redenen geven immers aan een niet bij het geding betrokken partij niet het recht om verzet door derden te doen.

C. — *De tussenkomst in beroep moet een bewarend karakter hebben.*

745. — De tussenkomst in beroep kan niet ten gevolge hebben dat de rechter in beroep kennis moet nemen van een geschil , dat zich naar voorwerp of oorzaak onderscheidt van het geschil waarover de eerste rechter uitspraak deed (Crépon, *o.c.,* I, nr 1787 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 182, blz. 356 en voetnoot 11 ; — De Paepe, *o.c.,* I, blz. 497). De tussenkomst mag dus geen agressief karakter hebben, m.a.w. de tussenkomende partij mag geen eigen recht opeisen, of de veroordeling vorderen tegenover haarzelf van een der reeds in het geding betrokken hoofdpartijen (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 475 ; — noot R.H., onder Verbr., 4 maart 1955, *Pas.,* 1955, I, 732, *in fine* ; — *anders,* doch ten onrechte : Brussel, 23 juni 1927, *B.J.,* 1927, 549).

De niet-ontvankelijkheid van de agressieve tussenkomst in beroep kan echter niet ambtshalve opgeworpen worden (zie boven, nrs 673 en volg ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Intervention en matière civile,* nr 122).

746. — Bij wijze van voorbeeld weze aangehaald :

De eis, die, onder vorm van tussenkomst, er toe strekt de eigendom op te eisen van titels, dan wanneer tussen de oorspronkelijke hoofdpartijen het eigendomsrecht niet ter sprake kwam, is een zelfstandige nieuwe eis (agressieve tussenkomst), en als zodanig niet-ontvankelijk tijdens de aanleg in beroep (Luik, 3 apr. 1930, *B.J.,* 1930, 397).

Anderzijds kan een derde tussenkomen tijdens de aanleg in beroep, teneinde de verwijdering te doen bevelen van te zijnen opzichte lasterende geschriften, zonder nochtans bij wijze van tussenkomst schadeloosstelling te kunnen vorderen (*R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 475 ; — De Paepe, *o.c.,* I, blz. 497 ; — *anders :* Chauveau sur Carré, *o.c., question* 1681 *quater*).

747. — De besluiten van de tussenkomende partij moeten dus aansluiten bij de tussen de hoofdpartijen gewisselde besluiten, en nl. bij de besluiten van één van hen (Crépon, *o.c.,* I, nr 1789). Wanneer het beroep van de appellant, bij wiens besluiten de tussenkomende partij zich had aangesloten, ongegrond verklaard wordt, zal ook de tussenkomst ongegrond verklaard worden (Luik, 8 juni 1938, *Bull. Ass.,* 1938, 216).

Wel kan de tussenkomende partij eventueel steeds nieuwe middelen inroepen, die van aard zijn de door een der oorspronkelijke hoofdpartijen genomen besluiten kracht bij te zetten (*R.P.D.B.,* Tw. *Intervention en matière civile,* nr 163 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 475).

D. — *Het beroep moet ontvankelijk zijn.*

748. — De rechter in beroep kan slechts uitspraak doen op de eis tot tussenkomst, voor het eerst in beroep gesteld door de tussenkomende partij, indien vooraf het door de appellant ingestelde beroep ontvankelijk verklaard werd (Brussel, 20 juni 1864, *Pas.*, 1865, II, 385 ; — Gent, 2 juni 1927, *Pas.*, 1927, II, 170 ; *B.J.*, 1928, 24).

749. — Daartegenover is echter niet vereist dat het belang van de tussenkomende partij het bedrag van de laatste aanleg zou overtreffen, opdat haar tussenkomst in beroep ontvankelijk zou zijn (Luik, 11 dec. 1858, *Pas.*, 1859, II, 157 ; — De Paepe, *o.c.*, I, nr 496 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 490).

E. — *De tussenkomende partij moet het geding aanvaarden in de stand waarin het zich bevindt. - Gevolgen der tussenkomst.*

750. — De regel dat de tussenkomende partij het geding moet aanvaarden in de stand waarin het zich bevindt, houdt verband met het beginsel dat de tussenkomst enkel bewarend kan zijn (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 475). Hij wordt door de rechtspraak en rechtsleer overigens onbetwist aanvaard (Verbr., 8 dec. 1932, *Pas.*, 1933, I, 48 ; — Verbr., 12 jan. 1933, *Pas.*, 1933, I, 68 ; *B.J.*, 1933, 182).

Aldus kan de tussenkomende partij b.v. nietigheden die reeds gedekt zijn ingevolge verweer ten gronde, niet meer opnieuw inroepen (De Paepe, *o.c.*, I, nr 497).

751. — Diegene die aldus tussenkomt wanneer het geding tussen de oorspronkelijke partijen reeds in beroep behandeld wordt, doet afstand van een aanleg, en kan dan ook geen beroep meer instellen tegen de uitspraak die op de tussenkomst zal gewezen worden (*R.P.D.B.*, Tw.*Intervention en matière civile*, nr 163). De tussenkomst is immers een incident van de hoofdvordering, en kan dus niet het voorwerp uitmaken van een afzonderlijke aanleg.

Daarentegen is het verzet door derden, ingesteld bij hoofdvordering voor de bevoegde rechtbank, na de uitspraak van het door het derden-verzet aangevochten vonnis, een nieuw en afzonderlijk geding, waarop de gewone regelen betreffende bevoegdheid en aanleg van toepassing zijn ; het op het derden-verzet gevelde vonnis is dus eventueel aanvechtbaar door beroep (zie boven, nr 38). Hierbij dient echter opgemerkt te worden dat het verzet door derden dient gebracht te worden voor de rechter (eventueel de rechter in beroep) die de aangevochten beslissing velde, zodat, wanneer het derden-verzet gericht is tegen een in beroep gewezen beslissing, er natuurlijk geen beroep meer mogelijk is (zie boven, nr 39).

752. — De tussenkomst heeft ten gevolge dat degene die tussenkomt, partij wordt in de zaak, zodat het vonnis of arrest hem tegenstelbaar is, en tegen hem gezag van gewijsde heeft. Aldus, wanneer op grond van artikel 1167 van het burgerlijk wetboek de vernietiging van een schenking wordt uitgesproken tegen de schuldenaar die aldus zijn schuldeisers benadeelde, en wanneer, nadat de schuldenaar beroep had ingesteld, zijn gerechtelijke likwidator in de aanleg in beroep tussenkomt, brengt de bevestiging van het vonnis *a quo* mee, dat de vernietiging van de schenking ingevolge die tussenkomst, ook zal gelden tegenover de massa der schuldeisers, die door de likwidator vertegenwoordigd worden (Cass. fr., 5 apr. 1954, *S.*, 1954, I, 192).

HOOFDSTUK II

Gedwongen tussenkomst

AFDELING I. — *Is gedwongen tussenkomst mogelijk?*

753. — Mag men uit artikel 466 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, dat vrijwillige tussenkomst tijdens de aanleg in beroep toelaat ten voordele van derden die het recht hebben verzet door derden te doen, afleiden, dat omgekeerd, ook de gedwongen tussenkomst voor het eerst in beroep kan opgelegd worden aan derden, die vrijwillig zouden kunnen tussenkomen, maar nalaten van deze mogelijkheid gebruik te maken ?

Verschillende oplossingen werden hieromtrent voorgesteld :

a) *Eerste theorie :* er bestaat een essentieel onderscheid tussen beide vormen van tussenkomst. Een derde, die tijdens de aanleg in beroep vrijwillig tussenkomt, doet uit vrije wil afstand van de wettelijke waarborg van de dubbele graad van rechtsmacht, die behouden zou blijven wanneer een verzet door derden als een afzonderlijk en nieuw geding voor de rechtbank zou worden aanhangig gemaakt. Bij gedwongen tussenkomst daarentegen wordt de derde verplicht tot iets wat hij niet gewild heeft, en beroofd van het voordeel van de dubbele graad van jurisdictie, zonder zijn toestemming (Rb. Luik, 18 juni 1930, *Pas.*, 1930, III, 68 ; — Colmar, 12 dec. 1928, *D.H.*, 1928, 121). Welnu, het recht op de dubbele graad van rechtsmacht behoort tot de beginselen van openbare orde ; de derde kan er slechts van beroofd worden mits een uitdrukkelijke wettekst, die ten opzichte van de gedwongen tussenkomst niet bestaat (Braas, *o.c.*, II, n^r 1231, voetnoot 1). Derhalve zou geen gedwongen tussenkomst voor het eerst in beroep mogelijk zijn (zie in dezelfde zin : Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, I, n^r 250 ; — noten 1) en 2) onder Cass. fr., 23 juli 1930, *S.*, 1931, 1, 84).

b) *Tweede theorie :* de rechtspraak, vooral van recente datum, heeft een ander standpunt ingenomen : zij gaat uit van de vaststelling dat het doel en de geest van artikel 466 is, de rechtspleging van verzet door derden te vermijden, en aldus de oplossing van de geschillen te bespoedigen ; om dezelfde reden moet ook de mogelijkheid aanvaard worden, een derde gedwongen tot tussenkomst op te roepen, indien hij verwaarloost vrijwillig tussen te komen (Verbr., 10 juli 1884, *Pas.*, 1884, I, 266, met besluiten van procureur-generaal Faider ; — Verbr., 21 apr. 1910, *Pas.*, 1910, I, 195 ; — Verbr., 18 sept. 1947, *Pas.*, 1947, I, 359 ; — Verbr., 23 nov. 1950, *Pas.*, 1951, I, 169 ; *R.W.*, 1950-51, 743, en noot ; — Cass. fr., 23 juli 1930, *S.*, 1931, 1, 84 ; — Cass. fr., 21 okt. 1935, *S.*, 1936, 1, 27 ; — Luik, 24 juni

1922, *Jur. Liège,* 1922, 266 ; — Luik, 11 jan. 1924, *Pas.,* 1925, II, 180 ; — Gent, 17 dec. 1925, *Pas.,* 1926, II, 94 ; — Rb. Aarlen, 2 dec. 1908, *Pas.,* 1910, III, 10 ; — zie Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 185 ; — Crépon, *o.c.,* I, nr 1791).

754. — Over het algemeen wordt dus aanvaard, dat ook gedwongen tussenkomst voor het eerst in beroep mogelijk is. Kan echter de rechter in beroep de tussenkomst ambtshalve bevelen ? M.a.w., kan de rechter in beroep ambtshalve aan de partijen opleggen, een derde in de zaak te roepen ?

De Belgische rechtspraak neemt meestal aan, dat de hogere rechter, zowel als de rechter in eerste aanleg, ambtshalve het in zake roepen van een derde kan bevelen, wanneer hij deze maatregel noodzakelijk acht voor een vlugge en doeltreffende beslechting van het geschil, of wanneer hij in het belang is van alle bij het geschil betrokken partijen, of nog, wanneer hij van aard is, de oplossing van het geschil te vergemakkelijken (Verbr., 10 juli 1884, *Pas.,* 1884, I, 268 ; — Verbr., 21 apr. 1910, *Pas.,* 1910, I, 195 ; — Rb. Gent, 6 april 1938, *Jur. Comm. Fl.,* 1938, 120, en noot ; — Luik, 11 juli 1939, *Jur. Liège,* 1940, 140 ; — Luik, 19 maart 1940, *Jur. Liège,* 1940, 137 ; — Rb. Oudenaarde, 21 febr. 1951, *R.W.,* 1951-52, 736 ; *J.T.,* 1952, 121 ; — Crépon, *o.c.,* I, nr 1650).

755. — Deze zienswijze van de Belgische rechtspraak wordt echter niet algemeen aanvaard. Sommige auteurs wijzen er op, dat het aan de partijen behoort, het proces te leiden, en de besluiten te nemen die zij nodig of nuttig achten (De Paepe, *o.c.,* I, blz. 512 ; — Cass. fr., 9 jan. 1923, *Rec. Dall.,* 1925, 1, 52 met noot Garsonnet et Cézar-Bru ; — Morel, *Traité élémentaire de procédure civile,* nr 376). Wanneer derhalve de rechtbank ambtshalve de tussenkomst van een derde beveelt, zou zij uitspraak doen nopens punten die niet gevorderd werden, en zou zij bijgevolg de perken van het debat te buiten gaan (Gent, 29 april 1862, *Pas.,* 1862, II, 218 ; — Braas, *o.c.,* II, nr 1001, voetnoot 2).

Hiertegenover dient echter opgemerkt te worden, dat de regel, aangenomen door de rechtspraak, alleszins om praktische redenen dient goedgekeurd te worden : door het vermijden van processen, en vooral van het opnieuw voorbrengen van hetzelfde geschil, komt deze oplossing de rechtsbedeling ten goede. Anderzijds, zoals elders uiteengezet, is de theorie van het gerechtelijk contract onhoudbaar (zie boven, nr 672).

Afdeling II. — *Vereisten.*

756. — Daar de mogelijkheid van de gedwongen tussenkomst in beroep haar grondslag vindt in artikel 466 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (zie o.m. Cass. fr., 21 okt. 1935, *S.,* 1936, 1, 27), zal zij in principe slechts ontvankelijk zijn in geval dezelfde voorwaarden vervuld zijn als diegene vereist voor de vrijwillige tussenkomst (noot onder Verbr., 4 maart 1955, *Pas.,* 1955, I, 732).

757. — Aldus zullen slechts tot tussenkomst kunnen gedagvaard worden, derden die het recht hadden vrijwillig tussen te komen, maar nagelaten hebben, van deze mogelijkheid gebruik te maken. M.a.w., alleen derden die het recht zouden hebben, verzet door derden te doen, kunnen tot tussenkomst opgeroepen worden (Verbr., 23 nov. 1950, *Pas.,* 1951, I, 169 ; — Rb. Dinant, 3 maart 1932, *Pas.,* 1933, III, 75 ; — Rb. Gent, 6 apr. 1938,

Jur. Comm. Fl., 1938, 120, en noot ; — Luik, 19 maart 1940, *Jur. Liège*, 1940, 137 ; — Rb. Oudenaarde, 21 febr. 1951, *R.W.*, 1951-52, 736).

Hier dient echter dezelfde opmerking gemaakt te worden als voor de vrijwillige tussenkomst : in het algemeen zal de eis tot tussenkomst niet kunnen afgewezen worden, wanneer de tot tussenkomst gedagvaarde partij ook reeds in eerste aanleg als dusdanig bij het geding betrokken was geweest (zie boven, n^rs 738-739). Dit vooral wanneer de eiser tot tussenkomst (of de partij bij wiens besluiten de in eerste aanleg vrijwillig tussenkomende partij zich aansloot) tegenover diens tegenpartij in het gelijk gesteld werd : de tussenkomende partij kan dan immers geen beroep instellen ; en evenmin kan de eiser tot tussenkomst tegen de in de zaak geroepen of vrijwillig tussenkomende partij beroep instellen bij gebrek aan belang. En nochtans is het van het grootste belang voor een goede rechtsbedeling, en ter vermijding van processen, dat de beslissing in beroep ook tegenstelbaar zou zijn aan de in eerste aanleg tussengekomen partij, en dus dat deze partij ook tijdens de aanleg in beroep zou in de zaak geroepen worden. Derhalve zal een vrijwillige of gedwongen tussenkomst in eerste aanleg geen beletsel zijn voor de gedwongen tussenkomst in beroep, mits natuurlijk geen nieuwe eis worde ingesteld tegen de tot tussenkomst opgeroepen partij.

Hieromtrent werd zelfs beslist, dat de tussenkomst in eerste aanleg als een voorwaarde moet beschouwd worden voor de ontvankelijkheid van de gedwongen tussenkomst in beroep, wanneer die strekt tot gemeenverklaring van het in beroep te wijzen vonnis of arrest : dit op grond van het beginsel, dat de tot gemeenverklaring gedagvaarde partij in principe recht heeft op twee aanleggen (Brussel, 22 jan. 1951, *Pas.*, 1951, II, 89 ; *J.T.*, 1951, 522 ; — Brussel, 13 juni 1951, *J.T.*, 1951, 522). Deze rechtspraak is echter onaanvaardbaar, en gaat in tegen artikel 466, zoals dit algemeen door de rechtspraak van het hof van verbreking geïnterpreteerd en toegepast wordt.

Anderzijds wordt, ter zake van ondeelbare geschillen, door de rechtspraak algemeen aangenomen, dat de appellant verplicht is de partijen die voor de eerste rechter dezelfde belangen als hij verdedigden tot tussenkomst of gemeenverklaring van het in beroep te vellen arrest of vonnis moet dagvaarden (Verbr., 18 sept. 1947, *Pas.*, 1947, I, 358 ; — zie boven, n^r 249).

Hierbij dient nog aangestipt te worden, dat deze oproeping tot tussenkomst of tot gemeenverklaring van de in beroep te wijzen beslissing niet moet gedaan worden binnen de wettelijke beroepstermijnen, en zelfs nog tijdens de debatten voor de hogere rechter kan geschieden (zie boven, n^r 233). Hetzelfde geldt trouwens ook wanneer de tot tussenkomst of gemeenverklaring gedagvaarde partij in dezelfde hoedanigheid (d.i. als tussenkomende partij) in eerste aanleg in het geding betrokken was (zie boven, n^rs 272-273).

758. — Opdat de gedwongen tussenkomst voor het eerst in beroep ontvankelijk zou zijn, is verder vereist dat de te wijzen beslissing de tot tussenkomst opgeroepen derde zou kunnen schaden (Brussel, 5 mei 1951, *J.T.*, 1951, 516, motieven ; de aldaar geformuleerde eis tot tussenkomst was in feite een vordering tot vrijwaring, en werd reeds uit dien hoofde door het hof als niet-ontvankelijk afgewezen, doch het arrest voegt er aan toe dat, zelfs indien deze eis tot vrijwaring als een gewone vordering tot tussenkomst zou kunnen beschouwd worden, hij dan nog niet ontvankelijk zou zijn, daar het resultaat van de procedure de in vrijwaring of tot

tussenkomst opgeroepen derde niet zou kunnen schaden ; — Luik, 2 juni 1949, *R.W.*, 1951-52, 1502).

Doch indien het te wijzen vonnis van aard is de belangen van de derde te benadelen, is de vordering tot gedwongen tussenkomst ontvankelijk, ook al verklaart deze derde dat het te wijzen vonnis of arrest hen geen nadeel zal kunnen berokkenen : het is immers niet die derde, maar de rechter in beroep die de draagwijdte beoordeelt van de te vellen beslissing (Verbr., 21 nov. 1929, *Pas.*, 1930, I, 27 ; — *anders :* Brussel, 21 apr. 1863, *Pas.*, 1865, II, 415).

759. — Opdat de gedwongen tussenkomst ontvankelijk zou zijn, is het bovendien vereist (zie boven, n^rs^ 745 en volg.), dat zij e e n b e w a r e n d k a r a k t e r zou hebben, d.w.z. dat het voorwerp ervan zou zijn, ofwel de derde te verplichten zich bij de besluiten van een der partijen aan te sluiten, ofwel hem de te vellen beslissing gemeen te horen verklaren, zodat ze hem zal tegenstelbaar zijn en de mogelijkheid van verzet door derden voor hem uitgesloten wordt (Brussel, 11 febr. 1950, *Rev. Prat. Soc.*, 1950, 146 ; *J.T.*, 1950, 179, met opmerking Lermusiaux). M.a.w. de vordering tot tussenkomst mag geen verkapte eis tot vrijwaring zijn : dit is immers een nieuwe eis, die niet ontvankelijk is wanneer hij voor het eerst in beroep ingesteld wordt (Brussel, 5 mei 1951, *J.T.*, 1951, 516).

Het beginsel van de dubbele graad van rechtsmacht wordt hier in zoverre geëerbiedigd dat de oproeping tot gedwongen tussenkomst geen veroordeling van de derde mag beogen ; de gedwongen tussenkomst mag voor de hogere rechter geen nieuw geschil aanhangig maken, voor hetwelk de derde van de waarborg van de dubbele graad van jurisdictie zou beroofd worden.

760. — Om deze reden wordt meestal aangenomen, dat een v o r d e r i n g t o t v r i j w a r i n g, of een vordering tot tussenkomst, waarbij v e r o o r d e l i n g v a n e e n d e r d e gevorderd wordt, niet voor de eerste maal tijdens de aanleg in beroep kan ingesteld worden (Verbr., 4 maart 1955, *Pas.*, 1955, I, 732 ; — Rb. Dendermonde, 1 dec. 1928, *Pas.*, 1929, III, 133 ; — Brussel, 10 juli 1935, *Jur. Comm. Brux.*, 1935, 355 ; — W.R. Ber. Antwerpen, 3 nov. 1936, *R.W.*, 1936-37, 646 ; — Brussel, 5 mei 1951, *J.T.*, 1951, 516 ; — *R.P.D.B., Tw. Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 495 ; — De Paepe, *o.c.*, I, blz. 505).

Sommige beslissingen schijnen evenwel dergelijke vordering tot vrijwaring, ook voor de eerste maal in beroep geformuleerd, in principe te aanvaarden, doch blijkbaar ten onrechte (Brussel, 22 jan. 1951, *J.T.*, 1951, 522 : zie het aangehaalde motief van dit arrest : een vordering tot vrijwaring zou voor het eerst in beroep mogelijk zijn, voor zover de tot vrijwaring opgeroepen partij ook in eerste aanleg in het geding betrokken was).

761. — Wanneer men de vordering tot gedwongen tussenkomst, of zelfs de vordering tot vrijwaring, voor het eerst in beroep geformuleerd, in principe als ontvankelijk erkent, dan zijn deze vorderingen evenwel alleszins niet-ontvankelijk indien de r e c h t s p l e g i n g n i e t m e e r o n g e s c h o n d e n is, d.w.z. indien de zaak reeds het voorwerp uitgemaakt heeft (in eerste aanleg of in beroep) van een interlocutoir vonnis, dat de rechten van de inzake geroepen derde aanbelangt, of wanneer reeds een deskundig onderzoek gehouden werd waarbij de belangen van de derde eveneens betrokken waren (Luik, 7 juli 1938, *Jur. Liège,* 1938, 277 ; — Brussel, 22 jan. 1951, *Pas.*, 1951, II, 89).

AFDELING III. — *Vorm en kosten van de tussenkomst.*

762. — De gedwongen of vrijwillige tussenkomst tijdens de procedure in beroep geschiedt volgens dezelfde regelen als de tussenkomst in eerste aanleg (zie Tw. *Tussenkomst en vrijwaring in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel* ; — Crépon, *o.c.*, I, nr 1860).

Hier weze even herinnerd aan deze regelen :

a) *Vrijwillige tussenkomst :*

1. Rechtspleging waarbij het ambt van pleitbezorger verplicht is : de tussenkomst geschiedt hier door een verzoekschrift (akte van pleitbezorger tot pleitbezorger), betekend aan de pleitbezorgers van de reeds in het geschil betrokken partijen. Tussenkomst door eenvoudige besluiten is niet-ontvankelijk.

2. Rechtspleging waarbij het ambt van pleitbezorger niet vereist is : de tussenkomst geschiedt door middel van een deurwaardersexploot.

b) *Gedwongen tussenkomst :*

Deze geschiedt door middel van een dagvaarding. Dit exploot moet voldoen aan de vereisten opgesomd in de artikelen 61 en volgende van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering ; het moet niet enkel het voorwerp van de hoofdeis laten kennen, maar ook het voorwerp van de tegen de derde ingestelde vordering.

763. — De kosten van de vrijwillige of gedwongen tussenkomst in beroep worden eveneens op dezelfde wijze geregeld als ter zake van vrijwillige of gedwongen tussenkomst in eerste aanleg (Tw. *Tussenkomst en vrijwaring in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel*).

TITEL XII

ANDERE REGELEN NOPENS DE RECHTSPLEGING IN BEROEP

HOOFDSTUK I

Beginsel

764. — De rechtspleging in beroep geschiedt overeenkomstig de regelen bepaald door de artikelen 461 tot 470 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

In principe, en behoudens afwijkende bepalingen (zie verder, nr 765), gelden dus voor de rechtspleging in beroep dezelfde regelen als diegene die van toepassing zijn op de procedure voor de lagere rechtbanken (art. 470, Rv., gew. art. 22, K.B. nr 300 van 30 maart 1936).

Worden evenwel niet toegepast, de regelen die slechts reden van bestaan hebben, voor de rechtspleging voor de lagere rechtbanken, en onverenigbaar zijn met de aard en de bevoegdheid van de rechtbanken zetelend in beroep (Verbr., 21 juni 1855, *Pas.*, 1855, I, 296 ; — Verbr., 7 mei 1903, *Pas.*, 1903, I, 192 : deze arresten hadden in het bijzonder betrekking op artikel 172 Rv., hetwelk echter door art. 49, 1°, K.B. nr 300 van 30 maart 1936 afgeschaft werd ; doch het beginsel, door die arresten vooropgesteld, blijft natuurlijk gelden).

HOOFDSTUK II

Bijzondere regelen

765. — De artikelen 461 en volgende, alsmede artikel 470 *in fine,* van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, bepalen ook regelen die in het bijzonder de rechtspleging in beroep betreffen. Enkele van deze artikelen hebben een algemene draagwijdte, en zijn van toepassing op elke rechtspleging in beroep. Zij behandelen :

a) Het instellen van nieuwe eisen tijdens de aanleg in beroep (art. 464-465 Rv.; — zie boven, n^rs^ 672 en volg.).

b) De tussenkomst in graad van beroep (art. 466 Rv. ; — zie boven, n^rs^ 728 en volg.).

c) De verplichting, het aangevochten vonnis in regelmatige vorm over te leggen (art. 463 Rv., in verband te brengen met art. 143 Rv. ; — zie verder, n^rs^ 771 en volg.)

De artikelen 464, 565 en 566 werden reeds vroeger behandeld, respectievelijk in de titels X en XI. Alleen artikel 463 blijft in deze titel te behandelen.

766. — De overige voorschriften daarentegen betreffen enkel de rechtspleging voor de hoven van beroep; zij hebben in het bijzonder betrekking op :

a) De verplichte vertegenwoordiging van de partijen door pleitbezorgers, zelfs wanneer deze voor de rechtbank van eerste aanleg (en — altijd — voor de rechtbank van koophandel) facultatief was (art. 470 *in fine,* Rv.; — zie verder, n^r^ 767).

b) De betekening van de grieven door de appellant aan de geïntimeerde (art. 462 Rv.; — zie verder, n^rs^ 768-769).

c) De niet-toepasselijkheid van artikel 152 *bis,* in geval de pleitbezorger van de tegenpartij nalaat te concluderen, om aldus na aanmaning aan de tegenpartij zelf, een tegensprekelijk geachte uitspraak te bekomen (art. 470 Rv. ; — zie verder, Titel XIII, n^r^ 801).

d) Tenslotte weze hier opgemerkt, dat de voor het hof van beroep aanhangig gemaakte zaken mededeelbaar zijn aan het openbaar ministerie, overeenkomstig de voorschriften van artikel 83 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, daar waar de mededeling aan het openbaar ministerie voor de rechtbank van eerste aanleg geregeld wordt overeenkomstig de wet van 25 oktober 1919, enig artikel, § VI, gewijzigd door de wet van 12 mei 1937 (zie verder, n^r^ 775).

A. — *Tussenkomst van pleitbezorger.*

767. — 1) Voor de hoven van beroep : ingevolge artikel 470 *in fine* van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, moet elke partij zich voor het hof van beroep door een pleitbezorger laten vertegenwoordigen, zelfs wanneer ingevolge een bijzondere wetsbepaling de tussenkomst van de pleitbezorger voor de rechtbank van eerste aanleg facultatief was.

Artikel 470 is aldus in het bijzonder van belang ten aanzien van de echtscheidingsprocedure, waarvoor in eerste aanleg geen tussenkomst van pleitbezorger vereist is.

De tussenkomst van pleitbezorger is evenmin vereist voor de rechtbanken van koophandel en voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zetelend in kortgeding. Doch op beroep tegen vonnissen van de rechtbank van koophandel of tegen beschikkingen van de voorzitters in kortgeding is het ambt van pleitbezorger als verplicht voorgeschreven (art. 94, wet jaar VIII ; — decreet 19 juli 1810 ; — art. 440 Rv.).

2) Andere rechtscolleges, zetelend in beroep:

Voor de rechtbanken van eerste aanleg, die kennis nemen van het beroep tegen de vonnissen van de vrederechters, is het ambt van pleitbezorger facultatief; de kosten van hun optreden, zo zij toch tussenkomen, worden niet begroot.

De partijen die geen pleitbezorger gesteld hebben, verschijnen in persoon of door een advocaat, houder der stukken (art. 82 *bis*, Rv., art. 5, gew. K.B. n^r^ 300 van 30 maart 1936).

Voor de werkrechtersraden in beroep is geen tussenkomst van pleitbezorgers voorzien.

B. — *Betekening der grieven voor het hof van beroep.*

768. — Vooreerst weze er hier aan herinnerd, dat de geïntimeerde binnen de acht dagen na de betekening van de akte van beroep moet verschijnen, d.w.z. pleitbezorger stellen (zie boven, n^r^ 439).

Ingevolge artikel 462 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering moet de appellant, binnen de acht dagen na de stelling van pleitbezorger door de geïntimeerde, hem zijn grieven tegen het vonnis betekenen, onder vorm van besluiten. De geïntimeerde zal hierop dan antwoorden binnen een nieuwe termijn van acht dagen. Nadien wordt de zaak dan voortgezet zonder verdere rechtspleging.

769. — De door artikel 462 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voorgeschreven betekeningen dienen evenwel niet op straf van nietigheid te geschieden op de wijze en binnen de termijnen door dat artikel voorgeschreven ; in de praktijk geschiedt het zelfs vaak, zowel in beroep als in eerste aanleg, dat deze betekeningen niet gedaan worden : de partijen laten dan hun middelen gelden door de zgn. zittingsbesluiten (*R.P.D.B., Tw. Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 439 ; — Braas, *o.c.,* II, n^r^ 1222, voetnoot 2). En het gebeurt zeer zelden, dat besluiten betekend worden binnen de door artikel 462 voorgeschreven termijnen (*vgl.,* ter zake van rechtspleging voor de rechtbank van eerste aanleg, *R.P.D.B.* Tw. *Procédure civile,* n^rs^ 74-75 ; — zie ook Tw. *Rechtspleging in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel).*

C. — *Inleiding der zaak.*

770. — 1) Voor de hoven van beroep: na de inschrijving van de zaak op de algemene rol wordt zij door de eerste voorzitter van het hof van beroep verwezen naar een der burgerlijke kamers. De vaststelling geschiedt dan door de zorgen van de pleitbezorgers (art. 19 en volg., decreet 30 maart 1808).

De eerste voorzitter van het hof van beroep kan de zaak ook terug onttrekken aan de aangewezen kamer, en ze verwijzen naar een andere. Indien moeilijkheden oprijzen, verschijnen de pleitbezorgers van beide partijen voor de eerste voorzitter, die uitspraak doet (art. 23-25, decreet 30 maart 1808 ; — Gent, 13 jan. 1853, *Pas.*, 1853, II, 119).

2) Voor de andere rechtscolleges, zetelend in beroep: de beroepsakte, die dagvaarding inhoudt voor een bepaalde kamer van de rechtbank van eerste aanleg zetelend in beroep, en tegen een bepaalde datum, blijft zonder uitwerking, indien de appellant de zaak niet ingeleid heeft op de in de akte van beroep aangeduide terechtzitting (art. 82 *bis*, § 5, Rv., gew. art. 5, K.B. n^r^ 300 van 30 maart 1936 ; — zie boven, n^rs^ 448 en volg.).

Wat de werkrechtersraden in beroep betreft, weze verwezen naar wat hierboven, in n^rs^ 463 en volg., werd gezegd.

D. — *In beroep over te leggen stukken.*

771. — De rechtbank in beroep zal slechts uitspraak doen na overlegging van :

a) Een expeditie of regelmatige uitgifte van de aangevochten beslissing (art. 143 Rv., gew. door art. 1, K.B. n^r^ 224 van 24 dec. 1935).

De expeditie van het vonnis moet vermelden: de namen der rechters, van de ambtenaar van het openbaar ministerie, indien dit gehoord werd, de namen, beroep en woonplaats van de partijen, en, in voorkomend geval, de naam en de hoedanigheid van de personen die hen vertegenwoordigen, de motieven, het beschikkend gedeelte, en de datum van het vonnis, evenals de vermelding dat het in het openbaar uitgesproken werd (art. 141 tot 146 Rv., en in het bijzonder art. 142 Rv., gew. door art. 1, K.B. n^r^ 224 van 24 dec. 1935). Zij wordt afgeleverd door de griffier en moet dus door hem ondertekend worden (zie Tw. *Vonnissen en arresten).*

Zo de overgelegde expeditie tevens de formule van tenuitvoerlegging bevat, voorzien door de artikelen 146 en 545 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, wordt zij grosse genoemd. Het is echter niet noodzakelijk, dat de aan de rechter in beroep voorgelegde expeditie deze formule van tenuitvoerlegging zou bevatten.

Het aan de appellant regelmatig betekende afschrift van de expeditie van het vonnis heeft hetzelfde authentieke karakter als die expeditie zelf. De rechter in beroep kan dus, zo het vonnis door de tegenpartij aan de appellant betekend werd, uitspraak doen mits overlegging van dit afschrift.

b) Het beschikkend gedeelte der besluiten, en, in voorkomend geval, de uittreksels van de andere akten van rechtspleging die nodig zijn om het voorwerp en de gronden van de vorderingen te bepalen (art. 143 Rv., gew. K.B. n^r^ 224 van 24 dec. 1935).

772. — Wat het in regelmatige vorm overleggen van het aangevochten vonnis betreft, is een bijzondere sanctie voorgeschreven : indien de appellant geen regelmatige uitgifte of afschrift van het vonnis overlegt, kan verstek met verval van de aanleg verleend worden (art. 463 Rv., gew. door art. 22 K.B. nr 300 van 30 maart 1936).

773. — Welk is de aard der door artikel 143 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voorgeschreven pleegvormen ?

Deze door artikel 143 voorgeschreven formaliteiten hebben enkel tot doel, de rechter in beroep in staat te stellen, met kennis van zaken uitspraak te doen over de regelmatigheid van het ingestelde beroep, en kennis te nemen van de aan de eerste rechter voorgelegde betwistingen.

Zij hebben niet het karakter van substantiële pleegvormen, waarvan de naleving door het vonnis of arrest in beroep in elk geval zou moeten vastgesteld worden.

Wanneer de rechter in beroep meent, door andere hem overgelegde stukken der rechtspleging, over de regelmatigheid van het vonnis *a quo* en over de aan de eerste rechter voorgelegde betwistingen voldoende ingelicht te zijn, en anderzijds geen der partijen in het belang van haar verdediging de overlegging van de door artikel 143 bepaalde documenten gevraagd heeft, kan hij regelmatig uitspraak doen, zonder te moeten vaststellen dat hij kennis gekregen heeft van de door artikel 143 voorziene stukken.

Alleen wanneer de rechter in beroep de inzage dier stukken noodzakelijk acht, of de geïntimeerde zulks vordert, zal of moet hij de overlegging ervan bevelen, en vaststellen dat ze door hem gezien werden (Verbr., 12 juni 1941, met besluiten van eerste advocaat-generaal Cornil, *Pas.*, 1941, II, 224 ; — Verbr., 19 juni 1941, *Pas.*, 1941, I, 247).

774. — Indien de aan de hogere rechter overgelegde stukken het voorwerp en de motieven van de eis vermelden, heeft deze rechter niet de verplichting, alvorens het beroep niet-ontvankelijk te verklaren als zijnde in laatste aanleg gewezen bij gebreke van schatting door een der partijen, aan de appellant de overlegging te bevelen van enig ander stuk, b.v. de dagvaarding, waaruit een dergelijke schatting blijken zou. De rechter in beroep heeft ongetwijfeld wel het recht, deze overlegging te bevelen (zie verslag aan de koning, voor het K.B. nr 224 van 24 dec. 1935, *Pasin.*, 1935, blz. 858-859), maar de wet legt hem daartoe geen verplichting op : de termen van artikel 143 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, waarbij de overlegging der stukken geregeld wordt (en beperkt tot het voorwerp en de motieven van de eis), kunnen niet uitgebreid worden tot de schatting van de vordering (Verbr., 18 okt. 1951, *Pas.*, 1952, I, 87, en noot ; — *vgl.* boven, nr 86).

E. — *Mededeelbare zaken.*

775. — De hiernavolgende voor het hof van beroep aanhangig gemaakte zaken zijn mededeelbaar, en het openbaar ministerie dient daarover advies te geven (zie ook, Tw. *Openbaar ministerie*) :

1) De zaken die de openbare orde, de staat, het openbaar domein, de gemeente, de openbare instellingen, de giften en legaten aan de armen betreffen.

Onder de betwistingen die de openbare orde betreffen, kan o.m. aangehaald worden, betwisting nopens de ontvankelijkheid van het ingestelde beroep.

2) De zaken die de staat der personen en de voogdijen betreffen.

3) De excepties van onbevoegdheid; hierbij moge ook vermeld worden, de exceptie van niet-ontvankelijkheid van het beroep *defectu summae,* die immers de bevoegdheid betreft.

4) Elke regeling van rechtsgebied, elke wraking, elke verwijzing wegens bloed- of aanverwantschap.

5) Het verhaal op de rechter.

6) De zaken waarin niet door hun echtgenoten gemachtigde gehuwde vrouwen betrokken zijn, en, zelfs in geval van echtelijke machtiging, wanneer het geding de bruidschat betreft, of wanneer zij gehuwd zijn onder het dotaal stelsel; de gedingen waarin minderjarigen betrokken zijn, en in het algemeen, elk geding waarbij een der partijen verdedigd wordt door een voogd of curator.

7) De zaken die betrekking hebben op, of belang hebben voor afwezig geachte personen.

Bovendien kan de procureur-generaal kennis nemen van alle andere zaken, waarin hij zijn tussenkomst nodig acht; het hof van beroep zal de mededeling zelfs ambtshalve kunnen bevelen (art. 83 Rv.).

Er weze hier nogmaals aan herinnerd dat voor de rechtbank van eerste aanleg een andere regeling in voege gebracht is door de wet van 25 oktober 1919, enig artikel, § VI, gewijzigd door de wet van 12 mei 1937.

F. — *Mededeling der stukken tussen partijen.*

776. — De stukken die in eerste aanleg bij de debatten gevoegd waren, zijn onherroepelijk gemeen geworden aan de partijen, en moeten in de aanleg in beroep bewaard blijven (Luik, 2 mei 1864, *Pas.,* 1865, II, 17; — Brussel, 28 jan. 1870, *Pas.,* 1870, II, 241; — Chauveau sur Carré, *o.c.,* II, *question* 789, 2°; de kosten van deze mededeling zullen naargelang van het geval, ten laste van degene die er om verzoekt, of ten laste van de verliezende partij gelegd worden).

De appellant heeft het recht, mededeling te bekomen van deze stukken, vooraleer nog te concluderen.

Hij kan evenwel, vooraleer te besluiten, de mededeling niet eisen van stukken die de geïntimeerde voor de eerste maal voor het hof van beroep zou willen inroepen, want slechts na kennis genomen te hebben van de bezwaren van de appellant, zal de geïntimeerde in staat zijn te oordelen welke stukken hij moet voorbrengen en mededelen (Brussel, 4 febr. 1931, *Pas.,* 1931, II, 83; *B.J.,* 1931, 273; *P.A.,* 1931, 133).

Hier weze echter rekening gehouden met andere voorschriften die ter zake op het mededelen der stukken kunnen van toepassing zijn, b.v. beroepsregelen van advocaten (zie daaromtrent, Tw. *Advocaat*).

G. — *Ambtshalve onderzoek van de ontvankelijkheid van het beroep.*

777. — De rechter in beroep zal steeds, alvorens kennis te nemen van de grond van het geschil, nagaan of hij niet ambtshalve de niet-ontvankelijkheid van het beroep moet uitspreken (*vgl.* o.m. boven, n^r^ 523). Dit natuurlijk voor zover die niet-ontvankelijkheid van openbare orde is, b.v. ingevolge het verstrijken van de termijn, of omdat het vonnis in laatste aanleg was.

778. — Is de beoordeling van de rechter in beroep betreffende de ontvankelijkheid van het rechtsmiddel onafhankelijk van de grond van het geschil, of moet hij eventueel voorafgaandelijk het geding ten gronde onderzoeken, ten einde de ontvankelijkheid van het beroep vast te stellen ?

Dit zal van belang zijn, b.v. wanneer de eerste rechter een hoofdelijke veroordeling heeft uitgesproken, en tegen dit vonnis door één der hoofdelijk veroordeelde verweerders beroep ingesteld werd, terwijl de anderen vervallen waren van het recht op beroep (b.v. door het laten verstrijken van de termijn) : in dit geval strekt het beroep van de ene partij in principe mede tot voordeel van de andere medepartijen (zie boven, n^rs^ 252 en volg.). Wat zal echter de toestand zijn, indien de rechter in beroep van oordeel is, dat de eerste rechter ten onrechte de hoofdelijkheid heeft aangenomen ? Zal het beroep van de ene dan nog tot voordeel van de andere strekken ? M.a.w. zal de ontvankelijkheid van het beroep van deze laatste partijen afhankelijk zijn van de grond van de zaak, nl. van de beslissing betreffende de hoofdelijkheid ?

De rechtsleer heeft zich in het algemeen over dit probleem niet uitgesproken. Slechts één auteur heeft daaromtrent uitdrukkelijk stelling genomen, nl. Crépon, die voorhield, zonder evenwel zijn mening te verantwoorden, dat het beroep van een der hoofdelijke schuldenaars in elk geval tot voordeel der anderen strekt, zonder dat moet rekening gehouden worden met de vraag of de hoofdelijkheid te recht of ten onrechte uitgesproken werd (Crépon, *o.c.*, I, n^r^ 1702). De enkele, zeldzame beslissingen van de rechtspraak traden dit standpunt bij (Lyon, 14 jan. 1870, *S.*, 1871, 2, 853 ; — Rb. Antwerpen, 18 mei 1927, *Pas.*, 1928, III, 146).

In een recent arrest heeft het hof van beroep te Gent echter de tegenovergestelde stelling aanvaard (Gent, 18 okt. 1951, *R.C.J.B.*, 1952, 112). Het hof besliste in dit arrest, dat, wanneer het eerste vonnis ten onrechte de hoofdelijkheid onder de schuldenaars aanvaard heeft ,het beroep van een hunner aan de anderen, die van het recht op beroep vervallen waren, niet kan te goede komen. M.a.w. de ontvankelijkheid van het beroep ingesteld door deze andere partijen is afhankelijk van de beslissing nopens de grond van de zaak.

Alfred Bernard (noot onder Gent, 18 okt. 1951, *R.C.J.B.*, 1952, 126-127), keurt deze oplossing van het hof van beroep goed, gezien het karakter van de openbare orde dat de rechtspraak toekent aan het verval van het recht op beroep wegens het verstrijken van de termijn (laattijdigheid). De rechter in beroep heeft dus het recht, en zelfs de verplichting, de grond van de zaak te onderzoeken, wanneer de kwestie der ontvankelijkheid van het beroep verbonden is met de grond van het geding.

Dit belet niet dat deze juridisch juiste oplossing in feite tot paradoxale toestanden kan leiden. Aldus zal in het bovenvermelde geval de appellant, die vervallen verklaard wordt van het recht van beroep wegens het verstrijken van de termijn, omdat hij een schuldenaar *in solidum* is en geen hoofdelijke schuldenaar, zodat het beroep van één der medeveroordeelden hem niet tot voordeel strekt, juist ingevolge de niet-ontvankelijkheid van zijn beroep definitief veroordeeld blijven als hoofdelijke schuldenaar.

Als regel dient dus aangenomen te worden, dat, waar de ontvankelijkheid van het beroep daarvan kan afhangen, de rechter in beroep eventueel vooraf de grond van de zaak moet onderzoeken, ten einde nopens de ontvankelijkheid van het beroep uitspraak te kunnen doen (*vgl.* ook boven, n^r^ 523).

779. — Artikel 343 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is ook toepasselijk op de rechtspleging in beroep. Derhalve doet het hof van beroep, en de rechter in beroep in het algemeen, uitspraak volgens de ter zitting genomen besluiten. Zelfs wanneer het ingestelde beroep algemeen is (d.w.z. wanneer het strekt tot hervorming van het aanvochten vonnis op alle punten), kan de rechter in beroep, wanneer de appellant (of de geïntimeerde) ter zitting alleen maar besluiten neemt nopens een incident, slechts ten gronde uitspraak doen na de appellant (of eventueel de geïntimeerde) aangemaand te hebben, ook ten gronde te concluderen (Verbr., 30 april 1857, *Pas.*, 1857, I, 356 ; *B.J.*, 1857, 705 ; — Verbr., 7 april 1853, *Pas.*, 1857, I, 356 ; — Verbr., 21 nov. 1872, *Pas.*, 1872, I, 483 ; — Luik, 28 febr. 1873, *Pas.*, 1873, II, 189 ; — Luik, 3 juni 1876, *Pas.*, 1876, II, 383 ; — Brussel, 23 febr. 1880, *B.J.*, 322).

Hier weze echter verwezen naar wat vroeger gezegd werd ter zake van evocatie: in dat geval zou het niet nodig zijn dat er voor de rechter in beroep besluiten ten gronde zouden zijn genomen, en ware het voldoende, dat zij alleen in eerste aanleg zouden genomen zijn (zie boven, n^r 591, met de kritiek van Van Lennep).

In elk geval zal een uitspraak ten gronde ten aanzien van een partij die geen besluiten genomen heeft over de grond van de zaak, bij verstek gewezen zijn (zie boven, n^r 601).

780. — Het is anderzijds echter alleszins zeker, dat de rechter in beroep het recht heeft, de partij die nalaat te concluderen over de grond van de zaak, te bevelen daaromtrent besluiten te nemen. Aldus, wanneer de geïntimeerde enkel de niet-ontvankelijkheid van het beroep opwerpt, kan de rechter in beroep het incident bij de grond van de zaak voegen, en de geïntimeerde bevelen, vooraf ten gronde te concluderen en al zijn middelen ter gelijker tijd voor te brengen (Brussel, 1 mei 1915, *Pas.*, 1915-16, II, 41). Blijft deze partij dan nog in gebreke, dan zal eventueel tegen haar verstek verleend worden.

TITEL XIII

VERSTEK EN VERZET IN BEROEP

781. — Bij de studie van het verstek en het verzet tijdens de rechtspleging in beroep, dient noodzakelijkerwijze verwezen te worden naar de algemene regelen betreffende verstek en verzet in burgerlijke zaken. Hiervoor weze verwezen naar de behandeling van dit onderwerp in onderhavige verzameling (zie Tw. *Verstek en verzet in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel).*

In de volgende nummers wordt de toepassing van die regelen op de rechtspleging in beroep besproken; tevens zullen de afwijkingen daarvan en de bijzondere regelen die gelden voor het verstek en verzet in beroep aangestipt worden.

Grosso modo kan een onderscheid gemaakt worden tussen het verstek tegen de appellant (waarbij de grond van de zaak al dan niet onderzocht wordt), en het verstek tegen de geïntimeerde (waarbij steeds de grond van de zaak, d.i. de juistheid van het aangevochten vonnis, moet onderzocht worden).

782. — Vooraf dient echter de aandacht gevestigd te worden op een bijzondere regeling, ingevoerd door artikel 5 van het K.B. n^{r} 300 van 30 maart 1936 (art. 82 *bis* Rv.), betreffende het verstek voor de rechtbank van eerste aanleg zetelend in beroep.

Wanneer een der partijen bij de inleiding van de zaak niet verschijnt, kan onmiddellijk verstek verleend worden, en dan worden de hierna uiteengezette regelen toegepast (zie verder, n^{rs} 783 en volg.). Wordt echter niet onmiddellijk verstek gevorderd, doch de zaak uitgesteld, terwijl een der partijen ter zitting noch aanwezig noch vertegenwoordigd was, dan kan tegen haar (op de volgende zitting) geen verstek verleend worden, tenzij wanneer haar door de griffier bericht gegeven werd van dag en uur der terechtzitting waarnaar de zaak verwezen werd. Dit bericht moet haar gestuurd worden bij een ter post aangetekend schrijven, dat portvrij en ten minste vijf dagen voor die terechtzitting verzonden wordt (art. 82 *bis,* laatste lid, Rv.).

Wanneer de zaak opnieuw uitgesteld wordt, zal, naar de geest van deze wetsbepaling, een nieuw aangetekend bericht moeten gestuurd worden, vooraleer verstek kan verleend worden.

Anderzijds is het niet nodig dat onmiddellijk vonnis geveld wordt, hetgeen trouwens vaak niet mogelijk zal zijn (b.v. bij verstek van de geïntimeerde dient de rechtbank de gegrondheid van het beroep vooraf te onderzoeken). Het is voldoende dat verstek verleend wordt, terwijl de uitspraak kan uitgesteld worden naar een latere zitting: in dat geval zal de griffier niet verplicht zijn bericht te sturen van de datum waarnaar de zaak voor uitspraak verschoven werd.

HOOFDSTUK I

Verstek van de appellant

AFDELING I. — *Verstek met ontslag van aanleg.*

783. — Naar luid van artikel 470 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, zijn in principe de artikelen 154 en 434, die het verstek met ontslag van aanleg (*défaut-congé*) regelen ten opzichte van de eiser in eerste aanleg, ook van toepassing voor de rechtspleging in beroep, en meer bepaald op de appellant die niet verschijnt of geen besluiten neemt voor de rechter in beroep.

De rechter in beroep kan zich derhalve beperken tot de vaststelling dat de appellant ter zitting niet verschijnt, en, zonder de gegrondheid van het aangevochten vonnis te onderzoeken, hem bij verstek vervallen verklaren van het door hem ingestelde beroep (Brussel, 28 febr. 1945, *Pas.*, 1945, II, 4), m.a.w. de geïntimeerde (zoals in eerste aanleg de verweerder) wordt ontslagen van de aanleg (zie wat de terminologie betreft, art. 75 Ned. Rv.).

Op te merken valt, dat het verstek van de appellant er steeds een zal zijn, bij nalatigheid te concluderen, evenals het verstek van de eiser in eerste aanleg (behoudens uitzonderlijke gevallen, b.v. bij ophouden van het ambt van de pleitbezorger) (zie Van Bauwel, *o.c.*, II, n^{r} 657, blz. 344 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^{rs} 250 en volg. ; — zie ook Tw. *Verstek en verzet in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel*).

784. — Ter zake van het beroep tegen vonnissen van de vrederechter bepaalt artikel 82 *bis*, zesde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (art. 5 K.B. n^{r} 300 van 30 maart 1936), dat de appellant die niet verschijnt, in zijn beroep kan afgewezen worden. Blijkbaar is hier een verstek met ontslag van aanleg bedoeld : deze bepaling sluit immers in, dat de geïntimeerde de ongegrondheid van het beroep niet hoeft aan te tonen; anders zou zij inderdaad geen zin hebben.

785. — De appellant wordt echter volkomen gelijk gesteld met de eiser in eerste aanleg. Op het bovenvermeld beginsel wordt door de rechtspraak nl. een uitzondering gemaakt en de rechter in beroep, dient de grond van de zaak te onderzoeken wanneer de door het beroep aangevochten beslissing de openbare orde aanbelangt (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^{r} 210, blz. 405 ; — zie verslag raadsheer Féraud-Giraud, *Rec. Dall.*, 1890, 1, 397), b.v. indien het aangevochten vonnis uitspraak deed nopens een faillietverklaring (Brussel, 28 febr. 1945, *Pas.*, 1945, II, 4), de echtscheiding tussen de partijen toestond (Verbr., 20 febr. 1947, *Pas*,

1947, I, 73 ; — Verbr., 24 maart 1927, *Pas.*, 1927, I, 186 ; — Luik, 13 dec. 1928, *Jur. Liège*, 1929, 33 ; — Brussel, 25 jan. 1924, *Pas.*, 1925, II, 44 ; *B.J.*, 1924, 267), of de scheiding van tafel en bed uitsprak (Gent, 30 juli 1920, *Pas.*, 1920, II, 223), wanneer het de ontzetting uitsprak (*R.P.D.B.*, Tw. *Désistement*, n^r^ 16), of de scheiding van goederen toestond, enz.

Deze uitzondering wordt nader omschreven, wanneer men vooropstelt dat geen verstek met ontslag van aanleg kan verleend worden, indien het door de appellant aangevochten vonnis een wijziging inhield van rechten of van een toestand die de openbare orde betreffen (zie verder, n^r^ 786).

De rechter in beroep dient eveneens de grond van de zaak, en nl. de juistheid van het aangevochten vonnis te onderzoeken, wanneer de appellant een onbekwame is, en het niet-concluderen of niet-verschijnen aan zijn wettelijke vertegenwoordiger te wijten is (Luik, 7 dec. 1950, *Pas.*, 1951, II, 81 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 210, blz. 405 : deze auteur stipt aan dat in zulk geval immers de onbekwame zou kunnen opwerpen dat hij niet verdedigd werd en dat hij zich door rekwest-civiel zou kunnen voorzien tegen de in beroep gevelde beslissing, waarbij de gegrondheid van het ingestelde beroep niet werd onderzocht).

Deze uitzondering, gesteund op algemene beginselen, geldt evenzeer voor het beroep tegen vonnissen van de vrederechter. Artikel 82 *bis*, zesde lid, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, zegt trouwens uitdrukkelijk dat de appellant die niet verschijnt in zijn beroep kan afgewezen worden; de rechtbank zal dan ook steeds de zaak ten gronde kunnen aanhouden en onderzoeken; en wanneer het geschil de openbare orde raakt of er onbekwamen in betrokken zijn, zal zij verplicht zijn, zulks te doen, krachtens het hierboven (zelfde n^r^) uiteengezette beginsel.

786. — Er bestaat dus een verschil tussen de toestand van de appellant die verstek laat gaan, en die van de verstekdoende eiser in eerste aanleg.

Deze uitzondering wil men veelal verklaren door de overweging dat de niet-verschijning van de appellant, vastgesteld door het vonnis of arrest van verstek met ontslag van aanleg, vanwege deze partij afstand zou inhouden van de tegen het aangevochten vonnis opgeworpen bezwaren, m.a.w. de niet-verschijning of het niet-concluderen van de appellant zou een berusting in het aangevochten vonnis impliceren. Welnu, berusting in een vonnis dat de openbare orde betreft, kan niet aanvaard worden (besluiten advocaat-generaal Hayoit de Termicourt, en Verbr., 20 febr. 1947, *Pas.*, 1947, I, 73 ; — Verbr., 24 maart 1927, *Pas.*, 1927, I, 186 ; — Cass. fr., 23 okt. 1889, en verslag raadsheer Féraud-Giraud, *S.*, 1890, 1, 134 ; *Rec. Dall.*, 1890, 1, 397 ; — Cass. fr., 25 dec. 1890, *Rec. Dall.*, 1892, 1, 182).

Deze verklaring lijkt evenwel te absoluut. Inderdaad, slechts in bijzondere omstandigheden zou de niet-verschijning van de appellant berusting in het aangevochten vonnis kunnen impliceren, in alle andere gevallen slechts afstand van de aanleg (Braas, *o.c*, II, n^r^ 1245, voetnoot 2 ; — Brussel, 17 juni 1938, *Pas.*, 1938, II, 119) ; en ook deze laatste interpretatie kan nog betwist worden, de niet-verschijning betekent immers vaak slechts een tijdelijke verwaarlozing van belangen (zie verder, n^r^ 792).

De onmogelijkheid, om in bovenvermelde gevallen verstek met verval van aanleg te verlenen, vindt haar verklaring eerder in de omstandigheid dat, eens dat aan de hogere rechter op regelmatige wijze een vonnis (of beter, het

beroep tegen een vonnis) werd voorgelegd dat een wijziging inhoudt van rechten of van een toestand die de openbare orde aanbelangen, de hogere rechter de verplichting heeft, ambtshalve na te gaan of het hem voorgelegde vonnis regelmatig gewezen werd. Alle middelen die de openbare orde betreffen moeten immers ambtshalve door hem opgeworpen worden (Cass. fr., 23 okt. 1889, *Rec. Dall.*, 1890, 1, 397 ; — Brussel, 28 febr. 1945, *Pas.*, 1945, II, 4 ; — *vgl.* boven, n^r 556). Het kan niet van de appellant afhangen, door nl. niet te verschijnen op het door hem ingestelde beroep, het openbaar ministerie en de rechter in beroep in de onmogelijkheid te stellen, een toezicht uit te oefenen dat hun door de wet wordt opgelegd (Dijon, 7 maart 1929, *D.H.*, 1929, 277).

Deze uitzondering zal dan ook niet gelden, indien het aangevochten vonnis, de vordering van de eiser in eerste aanleg afwijzende, de toestand bevestigt zoals deze bestond vóór de inleidende dagvaarding, en de openbare orde niet geschaad wordt door het voortbestaan van deze toestand, b.v. indien het vonnis *a quo* de echtscheiding weigerde toe te staan (Gent, 4 maart 1908, *B.J.*, 1908, 421 ; *Jur. Comm. Fl.*, 1908, 55). Om deze reden wordt trouwens aangenomen, dat, behoudens verzet vanwege de verweerder, de eiser in eerste aanleg in principe steeds afstand kan doen van zijn eis (zie Gent, 4 dec. 1928, *Pas.*, 1929, II, 40).

787. — Het wordt betwist, of er verzet kan aangetekend worden tegen een vonnis, geveld in eerste aanleg, dat verstek met verval van aanleg verleent. Dezelfde twistvraag vindt men terug ter zake van verstek met verval van aanleg in graad van beroep. Ten opzichte van de in beroep gewezen beslissing waarbij verstek met verval van aanleg verleend wordt, worden dezelfde argumenten voor en tegen de ontvankelijkheid van het verzet aangevoerd (zie Tw. *Verstek en verzet in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel).*

788. — a) Volgens een deel der rechtspraak is geen verzet mogelijk tegen een vonnis of arrest waarbij verstek met verval van aanleg verleend wordt (dit natuurlijk in de gevallen dat de rechter in beroep zulk verstek met verval van aanleg kan verlenen, zie boven, n^rs 782-783) ; een eventueel door de appellant aangetekend verzet zou niet-ontvankelijk zijn. Het verstek van de appellant onderstelt, volgens deze beslissingen, afstand van de aanleg. Welnu, afstand van de aanleg, aangeboden door de appellant en aanvaard door de geïntimeerde (nl. doordat deze het verstek met verval van aanleg heeft gevorderd) is definitief. De appellant kan de geïntimeerde niet meer beroven van het voordeel van de afstand van de aanleg, door verzet aan te tekenen tegen de beslissing die zich er toe beperkt heeft deze afstand vast te stellen (Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 657 ; — Brussel, 15 april en 17 juni 1938, *Pas.*, 1938, II, 117 en 119 ; — Brussel, 24 juni 1939, *Pas.*, 1940, II, 44 ; *B.J.*, 1940, 73, en noot ; — Brussel, 3 mei 1939, *B.J.*, 1939, 391).

789. — Het is dienaangaande zonder belang of tijdens het debat volgende op het verzet, de geïntimeerde in ondergeschikte orde ten gronde heeft geconcludeerd, ten einde incidenteel beroep in te stellen (Brussel, 24 juni 1939, *Pas.*, 1940, II, 44 ; *B.J.*, 1940, 73 en noot).

790. — Afstand van aanleg betekent niet noodzakelijk ook afstand van eis of berusting in het vonnis. De

appellant kan eventueel een tweede maal beroep instellen, wanneer hij zich nog binnen de wettelijke termijn bevindt. Alleen wanneer deze mogelijkheid uitgesloten is, brengt de afstand van de aanleg in beroep van rechtswege mede, dat het vonnis *a quo* kracht van gewijsde verkrijgt (Brussel, 7 juni 1938, *Pas.*, 1938, II, 119 ; — Braas, *o.c.*, II, n^r^ 1245, voetnoot 2).

791. — Doch zelfs indien men deze eerste theorie bijtreedt, moet het verzet tegen het vonnis of arrest waarbij verstek met verval van aanleg verleend wordt, alleszins ontvankelijk verklaard worden, wanneer de appellant die verstek liet gaan ,tot niet te rechtvaardigen kosten veroordeeld werd (Brussel, 17 juni 1938, *Pas.*, 1938, II, 119).

792. — b) Volgens een ander deel van de rechtspraak en de rechtsleer is het verzet tegen een vonnis of arrest waarbij verstek verleend wordt met ontslag van de aanleg, wel ontvankelijk.

Het recht van verzet tegen een vonnis bij verstek wordt immers op algemene wijze door de wet erkend. Bovendien wordt afstand van aanleg niet vermoed ; hij kan slechts uitgesproken worden, wanneer de partij, die verstek liet gaan, duidelijk haar inzicht te kennen heeft gegeven, afstand te doen van de aanleg in beroep, en haar handelwijze nl. niet kan verklaard worden door een andere beweegreden, zelfs al ware het enkel de bedoeling tijd te winnen, of een tijdelijke verwaarlozing van haar belangen (Cass. fr., 31 juli 1923, *Gaz. Pal.* 1924, 1, 201 ; — Cass. fr., 4 nov. 1902, *Rec. Dall.*, 1903, 1, 46 ; — Brussel, 1 maart 1941, *Pas.*, 1941, II, 96, bij welk arrest het hof te Brussel dus zijn vroegere afwijkende rechtspraak, hierboven, n^rs^ 788 en 790, aangehaald, gewijzigd heeft ; — zie ook, advies advocaat-generaal Verhaegen, *B.J.*, 1940, 74, met menigvuldige verwijzingen naar rechtsleer en rechtspraak ; — Brussel, 27 april 1928, *B.J.*, 1928, 550 ; — Rb. Brussel, 19 juni 1939, *B.J.*, 1939, 614 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Procédure civile*, n^r^ 177 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 253 : volgens deze auteur is het echter ook mogelijk, de aanleg gewoon te herbeginnen, voor zover bij het verstekvonnis geen kennis genomen werd van de grond van het geschil, doch uitsluitend ontslag van de aanleg verleend werd aan de verweerder of geïntimeerde).

793. — Naar Nederlands procesrecht kan de eiser, tegen wie verstek met ontslag van de aanleg verleend werd, geen verzet aantekenen, hij kan enkel de aanleg opnieuw beginnen, na betaling van de kosten van het verstek (art. 139 Ned. Rv. verwijzend o.m. naar art. 75 Ned. Rv.). Dit artikel 139 van het Nederlands wetboek van burgerlijke rechtsvordering is toepasselijk gemaakt op de rechtspleging in beroep door artikel 353 van hetzelfde wetboek. Op die wijze zijn daar dus alle moeilijkheden zoveel mogelijk uitgeschakeld. Op te merken valt nog dat, bij verstek van de eiser (dat naar Nederlands recht wel een verstek wegens niet-verschijnen is), de zaak in geen geval ten gronde onderzocht wordt, en b.v. geen wedereis of incidenteel beroep mogelijk is (Van Rossem, *Het Nederlands wetboek van burgerlijke rechtsvordering*, uitg. 1924, art. 75-76, blz. 159).

794. — Er zal geen verstek met ontslag van de aanleg uitgesproken worden tegen de appellant, die na van de tweede rechter een onderzoeksmaatregel gevorderd en bekomen te hebben, nalaat het nodige te doen voor de uitvoering van deze maatregel. Dergelijke houding zou in een debat over de grond van het geding niet kunnen ingeroepen worden, ten einde de aanspraken, die de appellant aldus verwaarloost te behartigen, te doen verwerpen (Brussel, 8 jan. 1938, *Pas.*, 1938, II, 165).

AFDELING II

Verstek tegen de appellant met onderzoek van het aangevochten vonnis.

795. — De geïntimeerde dient zich, bij niet-verschijning van de appellant, niet noodzakelijk te beperken tot het vorderen van verstek met ontslag van aanleg. Hij heeft inderdaad niet alleen het recht, een afstand van aanleg te weigeren, maar bovendien kan hij (voor zover het verstek als dusdanig zou beschouwd worden, zie boven, nrs 788 en volg.), in elk geval besluiten nemen tot bevestiging van het aangevochten vonnis, indien hij er belang bij heeft, nl. om te verhinderen, dat de appellant een tweede maal zou kunnen beroep instellen (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, V, blz. 382, nrs 9 en 15 ; — Beltjens, *o.c.*, art. 154, blz. 9 ; — *P.B.*, Tw. *Jugement par défaut*, nrs 157, 162, 165, 182, e.a.). In dit geval moet de tweede rechter overgaan tot een volledig onderzoek der zaak, en de besluiten van de geïntimeerde toekennen indien ze hem gerechtvaardigd en gegrond toeschijnen (Luik, 28 nov. 1931, *Pas.*, 1932, II, 196 ; — Luik, 7 dec. 1950, *Pas.*, 1951, II, 81). Kan de appellant evenwel geen tweede maal beroep instellen, dan kan de geïntimeerde slechts verstek met verval van aanleg vorderen ; hij kan dan, bij ontstentenis van belang, geen nieuwe uitspraak ten gronde vragen (zie boven, nr 650).

Indien de geïntimeerde zich bovendien eveneens benadeeld acht door het vonnis *a quo*, belet de afstand van aanleg, of in het algemeen het verstek vanwege de appellant — al blijkt uit de omstandigheden dat deze in het vonnis *a quo* berust — hem geenszins, op zijn beurt door middel van incidenteel beroep, de hervorming van het aangevochten vonnis te vorderen (zie boven, nrs 649 en volg.).

796. — Wanneer de geïntimeerde de rechter in beroep verzocht heeft bij verstek uitspraak te doen ten gronde, kan de verstekdoende appellant natuurlijk het rechtsmiddel van verzet aanwenden (Brussel, 17 juni 1938, *Pas.*, 1938, II, 119).

797. — Indien de appellant het aangevochten vonnis in beroep niet in regelmatige vorm overlegt, kan tegen hem verstek met ontslag van de aanleg verleend worden (art. 463 Rv., gew. door art. 22, K.B. nr 300 van 30 maart 1936 ; — zie boven, nrs 771-772). En in geval hij verzet aantekent, zal dit afgewezen worden wanneer hij in gebreke blijft deze overlegging te doen (art. 463 Rv., tweede lid).

798. — Hier weze tenslotte aangestipt, dat het huidige artikel 462 van het Franse wetboek van burgerlijke rechtsvordering een bijzondere rechtspleging voorschrijft, indien de appellant niet verschijnt voor de hogere rechter, of nalaat besluiten te nemen.

HOOFDSTUK II

Verstek van de geintimeerde

A. — *Beginsel.*

799. — Ingevolge artikel 470 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, moeten alle regelen, voorgeschreven voor de rechtbanken van eerste aanleg, ook nageleefd worden voor de rechtspleging voor de hoven van beroep.

Aldus moet, overeenkomstig de artikelen 150 en 434, de rechter de gegrondheid van de eis van de appellant nagaan, alvorens deze toe te wijzen, in geval van verstek van de geïntimeerde.

800. — Artikel 153 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, betreffende de hernieuwde dagvaarding van diegenen onder de gedaagden die verstek laten gaan, is ook van toepassing op de rechtspleging in beroep (zie verslag aan de koning voor K.B. n^r^ 300 van 30 maart 1936), en zulks zowel voor de rechtbank zetelend in beroep als voor het hof van beroep : artikel 153 is inderdaad ook toepasselijk op de rechtspleging voor het vredegerecht.

Deze rechtspleging (*défaut-jonction*) is slechts voorgeschreven, wanneer een eisende partij of een appellant besluiten wil nemen tegen de beide verweerders of geïntimeerden, en één hunner niet verschijnt. De eiser en appellant zijn dus geenszins verplicht tot zulke herdaging over te gaan. Zij zullen dit enkel doen wanneer zij er belang bij hebben, b.v. wanneer zij wensen dat het vonnis als op tegenspraak geveld zou beschouwd worden ten opzichte van alle partijen (zie verslag aan de koning voor K.B. n^r^ 300 van 30 maart 1936).

Deze rechtspleging is ook volstrekt niet vereist, wanneer, bij verstek van een der geïntimeerden, de andere er zich toe beperkt, aan de rechter in beroep te vragen, de appellant vervallen te verklaren van zijn beroep, wegens nalatigheid te concluderen (Brussel, 6 mei 1933, *Pas.*, 1933, II, 197).

Wanneer twee onderscheidene akten van beroep betekend zijn, de ene door sommige oorspronkelijke verweerders tegen de oorspronkelijke eiser, en de andere door de oorspronkelijke eiser tegen een andere oorspronkelijke verweerder, en wanneer deze laatste geen pleitbezorger stelt, en voor zover er slechts één geschil is (vorderingen met hetzelfde voorwerp zowel ten opzichte van de verschijnende partijen als ten opzichte van de partij die verstek laat gaan, terwijl deze partijen hetzelfde belang hebben) kan de partij die niet verschijnt, reeds vóór de rechter in beroep de zaken samengevoegd heeft, opnieuw gedagvaard worden overeenkomstig artikel 153 ; de beslissing in beroep zal dan als op tegenspraak geveld beschouwd worden en zal nl. niet meer vatbaar zijn voor verzet (Verbr., 21 juni 1951, *Pas.*, 1951, I, 726).

B. — *Uitzondering.*

801. — Artikel 470 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering sluit echter uitdrukkelijk de toepassing van artikel 152 *bis* (art. 9, K.B. nr 300 van 30 maart 1936) uit. Het is dus aan de appellant niet toegelaten, (en vice-versa ook niet aan de geïntimeerde), aan de geïntimeerde de door artikel 152 *bis* bedoelde uitdrukkelijke aanmaning om te concluderen te betekenen, met vermelding, dat, bij gebreke daaraan binnen een termijn van 15 dagen te voldoen, vonnis tegen hem zal gevorderd worden, dat als op tegenspraak gewezen zal beschouwd worden.

Artikel 152 *bis* is evenmin van toepassing op de rechtspleging van de rechtbank van eerste aanleg, wanneer zij zetelt in beroep tegen vonnissen van de vrederechters. Het geldt alleen voor de zaken die in eerste aanleg voor deze rechtbank gebracht zijn (Verbr., 26 mei 1955, *R.W.*, 1955-56, 1078 ; — *R.C.J.B.*, 1956, blz. 149 en volg., met instemmende noot E. Gutt en A. Bernard : in deze noot wordt echter één der door het hof van verbreking ingeroepen motieven bekritiseerd, nl. de opmerking dat verstek bij nalatigheid te besluiten niet zou bestaan voor de rechtbank van eerste aanleg, zetelend in beroep).

TITEL XIV

MOTIVERING VAN DE BESLISSING IN BEROEP

---

802. — De rechter in beroep moet eerst en vooral onderzoeken of het ingestelde beroep regelmatig is. Alleen wanneer het beroep tijdig en regelmatig ingesteld is, kan de tweede rechter uitspraak doen nopens de regelmatigheid en juistheid van het aangevochten vonnis (zie boven, nrs 522 en volg.).

803. — Welke ook de uitspraak weze, in elk geval moet het vonnis of arrest van de rechter in beroep, zoals elke gerechtelijke uitspraak, gemotiveerd zijn of met redenen omkleed, d.w.z. de gronden vermelden waarop het gesteund is (art. 97 Grondwet ; — *vgl.* art. 7, wet 20 april 1810). De algemene regelen die dienaangaande voor alle gerechtelijke beslissingen gelden, zijn ook voor de beslissingen in beroep van toepassing. Hiervoor weze verwezen naar Tw. *Vonnissen en arresten.*

804. — Aldus dient elke nieuwe beslissing van de rechter in beroep (b.v. nopens een toegelaten nieuwe eis), de hervorming van het vonnis *a quo,* de beslechting van de voor de rechter in beroep opgerezen incidenten, de uitspraak nopens een voor het eerst in beroep gedane tussenkomst, enz., met eigen motieven, die aan alle voorwaarden van een zelfstandige motivering moeten voldoen, omkleed te worden (zie o.m. Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 201, blz. 386).

805. — De door de partijen voor de hogere rechter ingeroepen middelen moeten door hem beantwoord worden (zie o.m. Verbr., 26 nov. 1953, *Pas.,* 1954, I, 243 ; — Verbr., 29 mei 1953, *Pas.,* 1953, I, 753 en noot).

Aldus is niet gemotiveerd, en schendt derhalve artikel 97 van de grondwet, de beslissing, geveld in beroep, waarbij besluiten verworpen worden die voor de eerste maal tijdens de aanleg in beroep door een der partijen genomen werden, of waarop de eerste rechter niet geantwoord had, zonder dat op die besluiten geantwoord wordt, en waarbij de rechter in beroep er zich toe beperkt, de overwegingen van het aangevochten vonnis over te nemen (Verbr., 21 nov. 1929, *Pas.,* 1930, I, 29 ; — Verbr., 9 jan. 1930, *Pas.,* 1930, I, 58 ; — Verbr., 17 maart 1932, *Pas.,* 1932, I, 111 ; — Verbr., 16 okt. 1941,

Pas., 1941, I, 378 ; — Verbr., 8 sept. 1943, *Pas.*, 1943, I, 339 ; — Verbr., 7 dec. 1944, *Pas.*, 1945, I, 60 ; — Verbr., 21 febr. 1935, *Pas.*, 1935, I, 166 ; — Verbr., 9 febr. 1939, *Pas.*, 1939, I, 72).

806. — Indien de partijen geen andere middelen laten gelden dan diegene die zij reeds voor de eerste rechter hadden ingeroepen, en de tweede rechter volledig, zonder wijzigingen in de motivering van het aangevochten vonnis, het standpunt van de eerste rechter wenst bij te treden, en diens oplossing te bevestigen, kan hij zich beperken tot het overnemen van de overwegingen van het vonnis *a quo*, voor zover die op de voor de rechter in beroep genomen besluiten een adequaat antwoord uitmaken (Verbr., 24 jan. 1952, *Pas.*, 1952, I, 297).

Het is echter wenselijk, dat de rechter in beroep zich niet beperkt tot de formule op grond van de overwegingen van de eerste rechter. Dergelijke wijze van motiveren verschaft aan de verliezende partij niet de waarborg dat de rechter werkelijk het hem voorgelegde geschil persoonlijk onderzocht heeft. Zulke motivering zou dan ook aanleiding geven tot verbreking op grond van de artikelen 96 en 97 der grondwet : elk vonnis moet de overwegingen bevatten die de overtuiging van de rechter bepaald hebben (Verbr., 24 okt. 1889, met besluiten advocaat-generaal Melot, *Pas.*, 1889, I, 324).

807. — De rechter in beroep kan de overwegingen van de eerste rechter overnemen, en er bovendien nog andere bijvoegen. Dit is een loutere faculteit, indien de rechter in beroep, de overtuiging van de eerste rechter delend, de motivering meer kracht wil bijzetten ; wanneer echter de partijen voor hem argumenten inroepen die in eerste aanleg niet of slechts onvolledig ontwikkeld werden, is deze aanvullende motivering een verplichting (*vgl.* boven, n^r 805).

De rechter in beroep zou in dit geval de formule kunnen aanwenden : « op grond van deze overwegingen en die van de eerste rechter ». Doch deze formule, hoewel zij op zichzelf geen ontstentenis van motivering meebrengt, laat het gevaar bestaan, dat de partijen tegenstrijdigheden zouden vinden of menen te vinden tussen de overwegingen van het vonnis *a quo* en die van de beslissing in beroep. Is dit het geval, dan kan een voorziening in verbreking ingesteld worden op grond van de afwezigheid van motivering. De door de rechter in beroep aangehaalde overwegingen zouden dan immers met elkander strijdig zijn, en strijdigheid tussen de verschillende overwegingen van een gerechtelijke uitspraak staat gelijk met afwezigheid van motivering zodat artikel 97 van de grondwet geschonden wordt (*vgl.* noot P. L. onder Verbr., 28 jan. 1932, *Pas.*, 1932, I, 48 ; — zie o.m. Verbr., 4 juni 1954, *Pas.*, 1954, I, 854).

808. — Om deze moeilijkheid te voorkomen ontstond een nieuwe formule : « op grond van deze overwegingen en de daarmee niet tegenstrijdige overwegingen van de eerste rechter » ; deze formule zou elk gevaar van werkelijke of ingebeelde tegenstrijdigheid tussen de overwegingen uitsluiten.

In deze laatste formule kan evenwel opnieuw een grond van verbreking gevonden worden : inderdaad, welke overwegingen van het vonnis *a quo* werden overgenomen door de beslissing in beroep, en welke werden verworpen ? Reeds het feit alleen dat het hof van verbreking in ieder bijzonder

geval moet onderzoeken welke overwegingen uit het vonnis *a quo* overgenomen werden, toont aan dat ook deze formule af te raden is (zie Verbr., 2 okt. 1930, *Pas.*, 1930, I, 312, en noot P.L. ; — Verbr., 28 jan. 1932, *Pas.*, 1932, I, 48, en noot P.L.).

De voorziening in verbreking moet afgewezen worden, indien uit de bestanddelen der zaak kan nagegaan worden, welke overwegingen de rechter in beroep van de eerste rechter heeft willen overnemen (Verbr., 11 dec. 1930, *Pas.*, 1931, I, 14 ; — Verbr., 3 jan. 1946, *Pas.*, 1946, I, 2), b.v. indien de rechter in beroep uitspraak deed over twee vorderingen of over twee punten van de eis, en uit de beslissing blijkt, dat zijn persoonlijke overwegingen de ene vordering betreffen, en de overwegingen van de eerste rechter de andere vordering of het andere punt (Verbr., 26 jan. 1933, *Pas.*, 1933, I, 86 ; — Verbr., 25 nov. 1937, *Pas.*, 1937, I, 353 en 355).

809. — De formule « op grond van deze overwegingen en de daarmee niet tegenstrijdige overwegingen van de eerste rechter », onderstelt niet noodzakelijk dat de beslissing in beroep niet alle overwegingen van eerste rechter overneemt (Verbr., 28 mei 1936, *Pas.*, 1936, I, 280). Wanneer geen der overwegingen van het vonnis *a quo* tegenstrijdig is met die van de beslissing in beroep, kunnen ze allen als door rechter in beroep overgenomen beschouwd worden.

Het is ook mogelijk dat in feite alle overwegingen van de eerste rechter strijdig waren met de overwegingen van de rechter in beroep. In zulk geval geeft de hier bedoelde formule (« op grond van deze overwegingen en de daarmee niet tegenstrijdige overwegingen van de eerste rechter ») geenszins aanleiding tot verbreking. De uitspraak in beroep steunt immers, behalve op de niet tegenstrijdige overwegingen van de eerste rechter, die niet bestaan, op overwegingen die haar eigen zijn (zie noot onder Verbr., 2 okt. 1930, *Pas.*, 1930, I, 312).

810. — Een ander gevolg en nadeel van de formule « op grond van deze overwegingen en de daarmee niet tegenstrijdige overwegingen van de eerste rechter » is dat de eiser tot verbreking, op straf van niet-ontvankelijkheid van het rechtsmiddel, tot staving van de voorziening in verbreking niet enkel de bestreden beslissing van de hogere rechter moet overleggen, doch ook het vonnis in eerste aanleg geveld, dat een geheel vormt met de uitspraak in beroep (*R.P.D.B.*, Tw. *Jugements et arrêts*, n^r^ 456 ; — Verbr., 15 okt. 1931, *Pas.*, 1931, I, 252, en noot).

811. — De rechter in beroep is niet verplicht op andere besluiten te antwoorden dan diegene die voor hem genomen werden : wanneer een der partijen besluiten die zij genomen had voor de eerste rechter niet herneemt voor de rechter in beroep, wordt zij vermoed van de daar ingeroepen middelen afstand gedaan te hebben (Verbr., 3 nov. 1892, *Pas.*, 1893, I, 16 ; — Verbr., 21 juni 1934, *Pas.*, 1934, I, 356 ; *B.J.*, 1934, 534 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Jugements et arrêts*, n^r^ 479 ; — *P.B.*, Tw. *Motifs d'arrêts et de jugements*, n^r^ 45).

Aldus wordt de geïntimeerde, die de bevestiging van het aangevochten vonnis vordert, niet vermoed, op stilzwijgende wijze de voor de eerste rechter in ondergeschikte orde genomen besluiten, waarop deze niet geantwoord heeft ingevolge de inwilliging der in hoofdorde genomen besluiten, opnieuw voor de rechter in beroep te hernemen ; de geïntimeerde kan derhalve in zulk geval de hogere rechter, die het vonnis *a quo* gewijzigd heeft, niet verwijten de in beroep niet herhaalde besluiten niet te hebben beantwoord (*R.P.D.B.*, Tw. *Jugements et arrêts*, n^r^ 480, met verwijzingen naar : Cass. fr., 4 dec. 1901, *Rec. Dall.*, 1904, 1, 460 ; — Cass. fr., 24 okt. 1910, *Rec. Dall.*, 1912, 1, 51).

812. — Wanneer de besluiten van de partijen in beroep in algemene termen verwijzen naar de overwegingen van de eerste rechter, is de rechter in beroep niet verplicht, elk dezer

overwegingen in het bijzonder te behandelen (Verbr., 13 jan. 1938, *Pas.*, 1938, I, 6 ; *J.T.*, 1938, 219 ; *Jur. Comm. Fl.*, 1938, 62 ; *Rev. Prat. Not.*, 1938, 439).

813. — Wanneer de rechter in beroep nieuwe getuigen heeft gehoord, spreekt hij zich geenszins tegen, wanneer hij nadien verklaart, in de overwegingen van de eindbeslissing, zijn overtuiging te steunen op de overwegingen van de eerste rechter (Verbr., 5 mei 1936, *Pas.*, 1936, I, 244).

TITEL XV

TENUITVOERLEGGING VAN DE IN BEROEP GEVELDE BESLISSING EN VOORTZETTING VAN HET GEDING

HOOFDSTUK I

Algemeenheden

814 — Artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalt dat, wanneer het aangevochten vonnis in beroep bevestigd wordt, de tenuitvoerlegging van de beslissing in beroep behoort aan de rechtbank die het vonnis velde waartegen het beroep ingesteld was ; wordt het vonnis gewijzigd, dan behoort de tenuitvoerlegging, tussen dezelfde partijen, aan het hof van beroep dat uitspraak gedaan heeft, of aan een andere rechtbank die het hof in zijn arrest aangeduid heeft. Dit echter behoudens de gevallen van vorderingen tot nietigverklaring van gijzeling (opsluiting), van vorderingen tot gedwongen onteigening, en andere gevallen waarin de wet aan sommige rechtbanken een bijzondere bevoegdheid opdraagt (art. 472 Rv.).

Dezelfde regelen gelden natuurlijk wanneer de rechtbank van eerste aanleg uitspraak doet als rechter in beroep (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n[r] 907, blz. 386).

815. — Hier moet onderscheid gemaakt worden tussen verschillende soorten van tenuitvoerlegging (zie ook Tw. *Tenuitvoerlegging*) :

a) De gedwongen tenuitvoerlegging: deze heeft tot doel, de verwezenlijking der uitgesproken veroordeling te bekomen, door middel van beslag tot tenuitvoerlegging, ambtsbeslag, onroerend beslag, enz., m.a.w., de gerechtelijke uitwinning (*expropriation forcée*) in het algemeen. Zij gaat uit van de partijen zelf, buiten tussenkomst van de rechter.

Betwistingen betreffende de gedwongen tenuitvoerlegging van een vonnis behoren tot de uitsluitende bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg (art. 51 bevoegdheidswet ; — art. 6, 14 bevoegdheidswet ; — art. 1020-1021 Rv. ; — art. 472 Rv., *in fine*). Dergelijke betwisting kan, zelfs wanneer het de tenuitvoerlegging van een wijzigend arrest betreft, in geen geval voor het hof van beroep gebracht worden (of voor de werkrechtersraad in beroep). De betwistingen in verband met gedwongen tenuitvoerleggingen vormen

inderdaad een van het oorspronkelijk geding onafhankelijke rechtspleging, waarop artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering niet van toepassing is (art. 472 Rv., *in fine* ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 88 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Exécution des jugements et actes en matière civile,* nr 350 ; — Pierson, *Nov., Procédure civile,* I, nr 530 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 520 ; — Bormans, *o.c.,* II, art. 51, blz. 287, nr 969 ; deze laatste auteur vermeldt uitdrukkelijk de arresten van de hoven van beroep als vallende onder toepassing van art. 51 bevoegdheidswet).

816. — b) Tenuitvoerlegging bij wijze van voortzetting van het geding: deze heeft tot doel een vonnis aan te vullen, te verbeteren, uit te leggen, onderzoeksmaatregelen te bevelen en te doen plaats hebben, de schadeloosstelling definitief vast te stellen, enz., ten einde de volledige tenuitvoerlegging van het vonnis te verzekeren. Zij geschiedt voor de rechtbank zelf.

De tenuitvoerlegging bij wijze van voortzetting van het geding valt niet onder toepassing van de artikelen 6, 14 en 51 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, derhalve is ook een uitzonderingsrechtbank, b.v. de rechtbank van koophandel of de vrederechter, of de werkrechtersraad, bevoegd om uitvoeringsmaatregelen te bevelen, in verband met de tenuitvoerlegging van het door haar gewezen vonnis, b.v. met het oog op verdere kennisneming van het geschil voor definitieve beslechting (b.v. na enkwesten), en van de betwistingen daaromtrent kennis te nemen ; zij zal eveneens het door haar gewezen vonnis aanvullen, verbeteren of interpreteren (*R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 93 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* I, nr 506, blz. 791 ; — Brussel, 4 mei 1896, *P.P.,* 1897, nr 482 ; — Verbr., 1 mei 1919, *Pas.,* 1919, I, 136 ; — Hrb. Luik, 15 mei 1924, *Jur. Liège,* 1924, 207).

De tenuitvoerlegging van niet definitieve vonnissen, in het bijzonder van interlocutoire vonnissen, en dus het uitvoeren van bevolen onderzoeksmaatregelen (expertises, enkwesten, persoonlijke verschijning van de partijen, enz.) dient gelijk gesteld te worden met de tenuitvoerlegging bij wijze van voortzetting van het geding. Hoewel het hier wel gaat om de werkelijke tenuitvoerlegging van een vonnis, is er toch geen sprake van veroordeling en dus ook niet van gedwongen tenuitvoerlegging, daar een interlocutoir vonnis per definitie als dusdanig geen beslissing inhoudt nopens de grond van het geschil, en betreft het anderzijds toch de normale voortzetting van het geding, door het tenuitvoerleggen van de maatregelen die door de rechtbank bevolen werden, ten einde het geding in staat van wijzen te stellen.

Derhalve zullen de uitzonderingsrechtbanken kennis nemen van de uitvoering der bevolen onderzoeksmaatregelen (aldus zal b.v. het getuigenverhoor gehouden worden voor een rechter-commissaris aangesteld door de rechtbank van koophandel, of door de vrederechter zelf, of zal het verslag door de aangestelde deskundige neergelegd worden ter griffie van de uitzonderingsrechtbank die het interlocutoir vonnis geveld heeft, enz.), alsook van de betwistingen die dienaangaande zouden kunnen oprijzen (zie art. 38 bevoegdheidswet ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Compétence en matière civile et commerciale,* nr 92 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* I, nr 505, blz. 791 ; — Pierson, *Nov., Procédure civile,* I, nr 531).

817. — Het is de tenuitvoerlegging bij wijze van voortzetting van het geding ten aanzien van in beroep gewezen beslissingen, die geregeld wordt door artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Dit bij uitsluiting van de gedwongen tenuitvoerlegging, waarvoor de gewone regelen van toepassing zijn (Rb. Antwerpen, 24 april 1931, *Pas.,*

1932, III, 16 ; — zie boven, n^r 815 ; — zie ook de referenties verder in onderhavig nummer aangehaald).

Dit artikel bepaalt welke rechtbank bevoegd is om over te gaan tot de bevolen onderzoeksmaatregelen, tot aanvulling of verbetering van de beslissing, in één woord, tot verdere kennisneming van het geding : hetzij de rechtbank in eerste aanleg, hetzij de rechter zetelend in beroep (Chauveau sur Carré, *o.c., question* 1698 *bis* ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r 521 ; — Van Bauwel, *o.c.,* II, n^r 707 ; — Beltjens, *Procédure civile,* art. 472, n^r 11 : deze auteur neemt echter aan, dat daarnaast ook de eigenlijke gedwongen tenuitvoerlegging onder toepassing valt van art. 472 Rv.).

Ter zake is het nuttig, te wijzen op een belangrijk verschil van opvatting in de rechtsleer, in het bijzonder tussen de Belgische en Franse auteurs.

Inderdaad, in de Franse rechtsleer wordt meestal aanvaard, dat artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering wel degelijk van toepassing zou zijn op de gedwongen tenuitvoerlegging, althans in principe (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.,* III, n^r 907, blz. 387 en volg. ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, n^r 204, blz. 296 ; — zie, in dezelfde zin, een overigens blijkbaar alleenstaand vonnis van Antwerpen, 13 jan. 1931, *Pas.,* 1931, III, 102, volgens hetwelk art. 472 zowel op de gedwongen tenuitvoerlegging als op de tenuitvoerlegging bij wijze van voortzetting van het geding van toepassing is). Deze auteurs zijn trouwens van oordeel, dat de tenuitvoerlegging bij wijze van voortzetting van het geding niet valt onder de toepassing van het artikel 472. Dus precies de tegenovergestelde interpretatie van die gegeven in de Belgische rechtsleer (zie boven, n^rs 815-816).

Doch enerzijds moeten deze auteurs erkennen dat praktisch de geschillen betreffende de gedwongen tenuitvoerlegging (in het bijzonder dan de gerechtelijke uitwinning of gedwongen onteigening) buiten het toepassingsgebied van artikel 472 blijven, daar de wet daaromtrent bijzondere bevoegdheid heeft opgedragen aan de rechtbank van eerste aanleg (art. 472 *in fine,* waar de gerechtelijke uitwinning uitdrukkelijk uitgesloten wordt ; — zie vooral ook ons artikel 51 bevoegdheidswet). Zou het toepassingsgebied van artikel 472 aldus niet al te zeer beperkt worden ? Anderzijds lijkt het wel, dat deze auteurs, om hun interpretatie te staven, de betekenis van zekere termen uit artikel 472 moeten verdraaien : de zinsnede : « *l'exécution appartiendra au tribunal dont est appel* » worden verklaard als « de rechtbank, die (voor de kennisneming van de geschillen betreffende de tenuitvoerlegging) zou bevoegd geweest zijn indien geen beroep ingesteld ware » (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.,* III, n^r 907, blz. 387 ; — Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Jugements et arrêts,* n^s 868). Deze alleszins gezochte interpretatie (die overigens in het kader van de theorie noodzakelijk is, lijkt in te gaan tegen de voor de hand liggende betekenis van de tekst, en kan dan ook moeilijk aanvaard worden.

De interpretatie gegeven door de Belgische rechtsleer schijnt dan ook verkieslijker, hoewel ze sommige problemen laat bestaan, nl. betreffende de tenuitvoerlegging van vonnissen of arresten op andere wijze dan door gerechtelijke uitwinning, b.v. betreffende betwistingen ter zake van scheiding van goederen na toelaten van echtscheiding of uitspreken van scheiding van tafel en bed, betwistingen betreffende het bewakingsrecht der kinderen na uitspraak betreffende echtscheiding of scheiding van tafel en bed, vorderingen tot schadeloosstelling wegens het niet-uitvoeren van bepaalde veroordelingen, enz. Doch het ware wellicht het eenvoudigste, en het blijkt overigens niet onmogelijk, deze tenuitvoerleggingen onder te brengen ofwel bij de gedwongen tenuitvoerlegging, of wel de tenuitvoerlegging bij wijze van voortzetting van het geding naar gelang van het geval ; veel hangt af van een juiste indeling en bepaling van de soorten van tenuitvoerlegging. Het is hier echter niet de plaats om daar op in te gaan (zie Tw. *Vonnissen en arresten* ; — Tw. *Tenuitvoerlegging*).

In elk geval mag hierbij nog aangestipt worden, dat, in de theorie van de meergenoemde Franse auteurs, de tenuitvoerlegging van de interlocutoire vonnissen buiten de toepassing van artikel 472 moet vallen (Glasson, noot in *Rec. Dall.,* 1887, 1, 409 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.,* III, n^r 907, blz. 387-388 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, n^r 204, A, blz. 395 : deze auteur houdt trouwens vast aan deze opvatting, daar waar Glasson, Morel et Tissier erkennen dat zij in de rechtspraak

niet gevolgd wordt, en zich daarbij neerleggen). Welnu zulks wordt ook in de Franse rechtspraak niet aanvaard, welke steeds beslist dat artikel 472 wel degelijk van toepassing is op de interlocutoire vonnissen, mits inachtneming van het artikel 473 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (Cass. fr., 6 juli 1863, *Rec. Dall.*, 1864, 1, 27 ; *S.*, 1863, 1, 442 ; — Cass. fr., 21 dec. 1886, *Rec. Dall.*, 1887, 1, 409, met afkeurende noot Glasson ; *S.*, 1887, 1, 199 ; — Cass. fr., 4 juli 1887, *Rec. Dall.*, 1887, 1, 393 : *S.*, 1890, 1, 503 ; — Cass. fr., 26 maart 1888, *Rec. Dall.*, 1888, 1, 465 ; *S.*, 1888, 1, 297 ; — Cass. fr., 13 febr. 1894, *S.*, 1898, 1, 397 ; — Cass. fr., 20 okt. 1925, *S.*, 1925, 1, 269 : het Franse hof van verbreking heeft dus volhard in zijn rechtspraak, ondanks de uitvoerige afkeurende noot van Glasson onder Cass. fr., 21 dec. 1886 ; — *vgl.* Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, n^r^ 907 ; — zie verder, n^r^ 836).

In de Nederlandse rechtsleer wordt aanvaard dat artikel 354 van het Nederlandse wetboek van burgerlijke rechtsvordering (dat dezelfde inhoud heeft als ons artikel 472), toepasselijk is zowel op de « maatregelen van executie die voor de rechter moeten plaats hebben » (= tenuitvoerlegging bij wijze van voortzetting van het geding), als op de geschillen betreffende de gedwongen tenuitvoerlegging van een vonnis (Van Rossem, *Het Nederlandsche wetboek van burgerlijke rechtsvordering,* uitg. 1909, art. 354, blz. 387).

818. — Ten aanzien van de toepassing van artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, wordt opgemerkt dat ook dient rekening gehouden te worden met de d e v o l u t i e v e w e r k i n g van het beroep. Wanneer de eerste rechter uitspraak gedaan heeft over de grond van de zaak, en aldus zijn rechtsmacht over de grond van de zaak heeft uitgeput, zou de rechter in beroep in principe de zaak niet opnieuw verwijzen naar de rechtbank zetelend in eerste aanleg, voor tenuitvoerlegging van de beslissing in beroep. Ingevolge de devolutieve werking van het beroep zou immers de kennisneming van de zaak overgedragen zijn aan de rechter in beroep, en behoort het aan hem alleen, zijn beslissing verder ten uitvoer te leggen (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 518 ; — *vgl.* boven, n^rs^ 535 en volg. ; 549 en volg.).

De draagwijdte van deze opmerking is echter relatief. Zij geldt vooreerst niet voor het geval dat het vonnis *a quo* bevestigd wordt. In dat geval immers, heeft de rechter in beroep op zijn beurt zijn rechtsmacht (en de devolutieve werking van het beroep) uitgeput (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 203, blz. 392 ; — Beltjens, *Procédure civile,* n^r^ 1), en kan hij in geen geval kennis nemen van de tenuitvoerlegging van zijn arrest (die in feite neerkomt op de tenuitvoerlegging van het bevestigde vonnis) (*vgl.* Verbr., 28 april 1932, *Pas.*, 1932, I, 136 ; — *vgl.* Cass. fr., 20 febr. 1912, *S.*, 1912, 1, 569).

In geval van hervorming van het aangevochten vonnis, dient er op gewezen te worden, dat de devolutieve werking van het beroep, meer bepaald als overbrengende werking (in tegenstelling met het andere aspekt, nl. de onttrekking van het geschil aan de eerste rechter), lang niet altijd volledig is : enerzijds wordt het geschil aan de rechter in beroep overgemaakt zoals het voor de eerste rechter hangende was, en anderzijds kan de rechter in beroep er slechts kennis van nemen in de mate dat het hem door de partijen (in het bijzonder door de appellant) onderworpen wordt : *tantum devolutum quantum appellatum* (zie boven, n^rs^ 553 en volg.).

Derhalve zal ook bij hervorming van het aangevochten vonnis de rechter in beroep in vele gevallen naar een rechtbank zetelend in eerste aanleg kunnen verwijzen (doch, krachtens art. 472 Rv. zelf, kan hij zich in dat geval steeds zelf de kennisneming van de tenuitvoerlegging van het wijzigende arrest of vonnis voorbehouden).

819. — De devolutieve werking van het beroep heeft in elk geval voor gevolg, dat, wanneer de rechter in beroep, v o o r a l e e r u i t s p r a a k t e d o e n over het beroep tegen een eindvonnis, vooraf een o n d e r z o e k s m a a t r e g e l beveelt (m.a.w. een interlocutoire beslissing velt), hij alleen zal kunnen kennis nemen van de tenuitvoerlegging van deze beslissing ; de enkwesten b.v. zullen voor de rechter in beroep moeten gehouden worden, en de zaak zal nadien voor hem dienen voortgezet te worden. In dat geval heeft de rechter in beroep immers zijn rechtsmacht niet uitgeput, en is nl. de devolutieve werking van het beroep nog niet uitgeput, daar de rechter in beroep nog geen uitspraak heeft gedaan over het geschil zoals het aan de eerste rechter voorgelegd was (Verbr., 13 juli 1843, *Pas.*, 1843, I, 325 ; *B.J.*, 1845, 86 ; — Brussel, 21 nov. 1855, *B.J.*, 1857, 1153 ; *Pas.*, 1856, II, 229 ; — Brussel, 20 nov. 1863, *Pas.*,

1864, II, 44). Trouwens, in zulk geval is er in feite noch bevestiging noch hervorming van de aangevochten beslissing, zodat artikel 472 niet kan toegepast worden (Beltjens, *Procédure civile,* art. 472, nr 29 ; — *vgl.* Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Jugements et arrêts,* nr 885). De rechter in beroep kan dan eventueel wel een andere rechtbank al dan niet zetelend in eerste aanleg, aanstellen om de onderzoeksverrichtingen te houden ; doch zulks op grond van een geheel ander beginsel, nl. dat van artikel 1035 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, dat zulke delegatie toelaat omwille van de afstanden.

820. — Men heeft de vraag gesteld, of artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering al dan niet van openbare orde is.

Sommige auteurs nemen aan, dat dit artikel niet van openbare orde is ; zij worden gevolgd door een deel van de Franse rechtspraak (Chauveau sur Carré, *o.c., question* 1696 *quater* ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 203, blz. 393 ; — Cass. fr., 11 juli 1904, *Rec. Dall.,* 1904, 1, 398 ; — zie ook Gent, 22 mei 1886, *Pas.,* 1886, II, 382 ; — Rb. Brussel, 20 jan. 1913, *P.P.,* 1913, nr 789 ; *B.J.,* 1913, 288, en noot ; — *vgl.* ook, Glasson, Morel et Tissier, *o.c.,* III, nr 907, *in fine,* blz. 390, waar echter opgemerkt wordt dat Glasson van oordeel was dat art. 472 wel van openbare orde was). Volgens deze stelling zouden de partijen derhalve afstand kunnen doen van de speciale bevoegdheidsregeling van dit artikel ten opzichte van de tenuitvoerlegging van de (bevestigende of hervormende) beslissing in beroep.

Door de jongste Belgische rechtspraak wordt echter in het algemeen aangenomen dat artikel 472 wel degelijk van openbare orde is. De rechter in beroep, die het vonnis *a quo* bevestigt, kan dus in geen geval kennis meer nemen van de tenuitvoerlegging van zijn beslissing, en is verplicht, de zaak opnieuw te verwijzen naar de eerste rechter. Wanneer hij toch verder kennis nam van de zaak, dient zijn beslissing verbroken te worden ; dit middel kan zelfs voor het eerst in verbreking opgeworpen worden (Verbr., 28 april 1932, *Pas.,* 1932, I, 136). En anderzijds, wanneer een wijzigend arrest van het hof van beroep de zaak verwijst naar een andere rechtbank zetelend in eerste aanleg, of naar dezelfde rechtbank anders samengesteld, zal het vonnis betreffende de tenuitvoerlegging, dat geveld werd door een rechtbank waarin een rechter zetelt die ook deel uitmaakte van de rechtbank (in de zin van het vonnissend rechtscollege) die het aangevochten vonnis geveld had, nietig zijn (Brussel, 20 jan. 1903, *Pas.,* 1903, II, 258 ; *J.T.,* 1903, 688 ; *P.P.,* 1903, 690).

821. — In verband met de tenuitvoerlegging bij wijze van voortzetting van het geding moet een onderscheid gemaakt worden tussen drie gevallen :

1. Het aangevochten vonnis wordt bevestigd ;

2. Het aangevochten vonnis wordt gewijzigd ;

3. Het aangevochten vonnis wordt op zekere punten bevestigd, doch op andere gewijzigd.

Elk dezer gevallen zal hierna afzonderlijk onderzocht worden in de hoofdstukken II, III en IV.

HOOFDSTUK II

Eenvoudige bevestiging van het aangevochten vonnis

822. — Wanneer het aangevochten vonnis door de rechter in beroep bevestigd wordt, behoort de tenuitvoerlegging van het aangevochten vonnis bij wijze van voortzetting van het geding, aan de rechtbank die het vonnis *a quo* geveld heeft (art. 472 Rv.). Door deze bevestiging heeft de rechter in beroep zijn rechtsmacht over de zaak uitgeput ; de devolutieve uitwerking van het beroep houdt hiermee op.

Aldus zal b.v. een getuigenverhoor dat door de eerste rechter bevolen was, voor een rechter-commissaris van deze rechtbank moeten gehouden worden wanneer het vonnis dat dit getuigenverhoor beval in beroep bevestigd is (Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 707, blz. 378).

De tenuitvoerlegging geschiedt niet krachtens het bevestigend arrest of vonnis, maar wel krachtens het vonnis *a quo* zelf, dat volle uitwerking heeft, alsof er geen beroep geweest ware (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, V, blz. 325).

823. — Er is geen hervorming van het aangevochten vonnis, wanneer de rechter in beroep, die overigens het vonnis in zijn geheel bevestigt, bovendien ook uitspraak doet over sommige punten die hem als nieuwe eisen onderworpen werden (art. 464 Rv.). In dat geval is dus de rechtbank die het vonnis *a quo* velde, bevoegd om van de tenuitvoerlegging van de beslissing in beroep kennis te nemen (Dalloz, *Répertoire pratique,* Tw. *Jugements et arrêts,* n^r^ 872 ; — Chauveau sur Carré, *o.c., question* 1697 *bis* ; — Beltjens, *o.c.*, art. 472, n^r^ 3 ; — *vgl.* Brussel, 20 maart 1900, *Pas.*, 1902, II, 85).

824. — Wanneer, ter zake van overlegging van rekeningen, de eerste rechter nagelaten had een rechter-commissaris aan te stellen om de rekeningen in ontvangst te nemen, is het derhalve die eerste rechter die deze vergetelheid dient te herstellen (Brussel, 6 maart 1877, *Pas.*, 1877, II, 267 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 525).

824. — Ook bij bevestiging van een interlocutoir vonnis zal de rechter in beroep de kennisneming van het geding niet kunnen aanhouden, en moet de tenuitvoerlegging ervan gebracht worden voor de eerste rechter (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* n^r^ 524). Inderdaad, de grond van het geschil wordt door het beroep tegen interlocutoire vonnissen niet aan de kennisneming van de hogere rechter onderworpen (zie boven, n^r^ 528). En bij veronderstelling is er geen evocatie mogelijk, vermits het vonnis *a quo* niet vernietigd wordt (zie boven, n^rs^ 574 en volg.).

826. — Hoewel de tenuitvoerlegging van een bevestigend arrest of vonnis in beroep door de eerste rechter dient te geschieden, blijft de rechter in beroep echter bevoegd om zijn beslissing te interpreteren.

Het is immers in principe alleen de rechtbank die een uitspraak geveld heeft, die bevoegd is om deze uitspraak te interpreteren in geval van betwisting (*Nov., Procédure civile,* I, nr 533-534 ; — Verbr., 8 nov. 1945, *J.T.,* 1945, 635 ; — zie Tw. *Vonnissen en arresten*). Artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering doet daaraan geen afbreuk, en kent aan de eerste rechter geen bevoegdheid toe tot het interpreteren van het bevestigend arrest of vonnis (Verbr., 12 dec. 1889, *P.P.,* 1890, 318 ; *J.T.,* 1889, 1508 ; — Verbr., 17 juli 1879, *Pas.,* 1879, I, 360 ; — Van Bauwel, *o.c.,* II, nr 707, blz. 378 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.,* VI, nr 204, blz. 396, en noot 8 ; — *R.P.D.B.,* Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 526).

Aldus zal de rechter in beroep, hoewel hij geen kennis kan nemen van de betwistingen in verband met de tenuitvoerlegging van een bevestigend vonnis, toch bevoegd zijn om uitspraak te doen over de zin waarin de tenuitvoerlegging moet plaats hebben: dit komt immers neer op een interpretatie van het in beroep gewezen arrest of vonnis (Verbr., 17 juli 1879, *Pas.,* 1879, I, 360).

827. — Anderzijds is de rechter in beroep ook bevoegd om zijn beslissing eventueel aan te vullen, ook al was het de eenvoudige bevestiging van een (aldus eveneens aan te vullen) vonnis in eerste aanleg.

B.v. is het hof, dat een vonnis bevestigt waarbij in principe schadeloosstelling toegekend werd, bevoegd om deze schadeloosstelling te bepalen en te vereffenen (Cass. fr., 12 juni 1861, *Rec. Dall.,* 1861, 1, 259).

HOOFDSTUK III

Volledige hervorming van het aangevochten vonnis

AFDELING I. — *Beginselen.*

828. — Voor het geval dat de rechter in beroep het vonnis *a quo* volledig wijzigt, heeft de wetgever niet gewild dat de voortzetting van het geding zou geschieden voor de rechtbank die de gewijzigde uitspraak gewezen heeft, uit vrees dat deze rechtbank, uit een zeker vooroordeel ingevolge het wijzigend arrest, neiging tot obstructie of nalatigheid zou vertonen. Ook de partijen zouden wantrouwig zijn tegenover de eerste rechtbank. Deze gevaren moeten vermeden worden.

Het verbod de uitvoering van het hervormde vonnis aan dezelfde rechtbank van eerste aanleg toe te vertrouwen is derhalve van openbare orde (zie boven, nr 820).

829. — De uitvoering van het wijzigende arrest behoort derhalve, overeenkomstig artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering :

1) aan de rechter in beroep zelf;

2) ofwel aan een andere rechtbank dan diegene die het gewijzigde vonnis gewezen heeft ; deze wordt dan aangeduid door de rechter in beroep. Het hof van beroep zal aldus het wijzigend arrest voor uitvoering verwijzen naar een andere rechtbank van eerste aanleg, indien deze dichter gelegen is bij de plaats waar tot de uitvoering moet overgegaan worden dan het hof zelve.

De rechtspraak neemt aan dat de verwijzing ook kan geschieden naar dezelfde rechtbank als diegene die het gewijzigde vonnis gewezen heeft, op voorwaarde dat de kamer, die kennis neemt van de uitvoering en verdere rechtspleging, bestaat uit andere rechters dan diegene die het aangevochten vonnis geveld hebben (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 907, blz. 386).

De rechter in beroep is niet verplicht de beslissing die hij te dien einde neemt, te motiveren. Hij beschikt over een discretionaire bevoegdheid (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 531).

830. — Artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalt uitdrukkelijk dat, in geval van hervorming van het aangevochten vonnis, de kennisneming van de tenuitvoerlegging «tussen dezelfde partijen» het aan de rechter in beroep behoort of aan een rechtbank in

eerste aanleg door hem aangewezen. Voor de toepassing van het artikel is dus vereist dat de tenuitvoerlegging en de betwistingen daaromtrent zouden plaats hebben, respectievelijk oprijzen, tussen dezelfde partijen. Daarbuiten gelden de regelen van artikel 472 niet.

Wanneer dus derden bij de tenuitvoerlegging betrokken worden, zal het gemeen recht van toepassing zijn : die derden hebben immers recht op twee aanleggen, zodat zij niet kunnen verplicht zijn, onmiddellijk voor de rechter in beroep te verschijnen om er te pleiten betreffende een tenuitvoerlegging waarin zij voor het eerst gemengd zijn ; en anderzijds kan hun het recht, te pleiten voor hun normaal bevoegde rechter in eerste aanleg (*ratione materiae* of *ratione loci*) niet ontnomen worden. Derhalve zullen zij moeten gedagvaard worden, (of zullen zij eventueel zelf kunnen laten dagvaarden) voor de gewone bevoegde rechtbank (Beltjens, *o.c.*, art. 472, n^r^ 23). Hetzelfde geldt wanneer een partij, die in eerste aanleg in de rechtspleging betrokken was, geen partij meer is in beroep, doordat zij nagelaten heeft beroep in te stellen, of doordat tegen haar geen beroep ingesteld werd. Ook voor hen blijft de normaal bevoegde rechter in eerste aanleg, die overigens meestal om evidente redenen de rechter waarvoor de zaak in eerste aanleg behandeld werd zal zijn, bevoegd (Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 204, blz. 397-398 ; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r^ 907, blz. 390).

831. — Werd geen rechtbank aangeduid om kennis te nemen van de uitvoering van de wijzigende beslissing, dan moet de rechter in beroep zelf de betwistingen beslechten betreffende de zin, de draagwijdte en de gevolgen van deze beslissing (Gent, 7 juli 1876, *B.J.*, XXXIV, 929 ; — Beltjens, *o.c.*, art. 472, n^r^ 47, met verwijzingen ; — Brussel, 12 febr. 1885, *Pas.*, 1885, II, 181 ; *J.T.*, 1885, 350 ; *B.J.*, 1885, 371 ; — *vgl.* echter, ter zake van gedeeltelijke hervorming, verder, n^r^ 845).

832. — De tweede rechter kan slechts terugwijzen naar een rechtbank binnen zijn eigen rechtsgebied (Cass. fr., 24 dec. 1862, *Rec. Dall.*, 1863, 1, 28 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 203, noot 13).

833. — De rechtbank waarnaar het geding voor voortzetting verwezen werd, kan deze opdracht niet weigeren (Cass. fr., 24 dec. 1862, *Rec. Dall.*, 1863, 1, 28 ; — Garsonnet et Cézar-Bru, *o.c.*, VI, n^r^ 203, noot 13).

AFDELING II. — *Enkele bijzondere gevallen.*

1. *Kortgeding.*

834. — Wegens de bijzondere aard van de rechtspleging in kortgeding kan het hof, na hervorming van de aangevochten beschikking, de betwisting voor verdere uitvoering verwijzen naar de voorzitter, zetelend in kortgeding, die de hervormde beschikking gewezen heeft (Cass. fr., 8 maart 1916, *Rec. Dall.*, 1916, 1, 73).

Deze oplossing kan bijgetreden worden, omdat artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering slechts de verwijzing regelt van een hervormd vonnis der rechtbank, en niet van een hervormde beschikking in kortgeding ; zij is bovendien doeltreffend, daar de voorzitter van de plaats waar de dringende maatregelen werden bevolen, hun uitvoering moet kunnen verzekeren (Van Lennep, *Het kortgeding*, blz. 462).

2. *Invloed van de devolutie ten gronde.*

835. — Evenals bij bevestiging, kan ook bij wijziging van het aangevochten vonnis, de rechter in beroep het geding voor verdere behandeling echter niet verwijzen naar een andere rechtbank, noch naar de rechtbank zelf, anders samengesteld, die het aangevochten vonnis velde, indien de eerste rechter zijn rechtsmacht had uitgeput. Het hof van beroep b.v. moet de zaak in dat geval aanhouden, en kan het geschil niet verwijzen naar een der lagere rechtbanken (zie boven, n^rs^ 535 en volg. ; zie ook, n^rs^ 818-819). Maar de hogere rechter kan, alhoewel hij het geschil aanhoudt, aan een lagere rechter opdracht geven over te gaan tot de door hem bevolen onderzoeksmaatregelen (Brussel, 20 nov. 1863, *Pas.*, 1864, II, 44). Deze rechter beperkt er zich alsdan toe, te handelen in delegatie van de rechter in beroep (art. 1035 Rv.). De hogere rechter zelf beslist op het zicht van de onderzoeken waartoe overgegaan werd (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r^ 533).

Er weze aan herinnerd dat de eerste rechter zijn rechtsmacht uitput, niet alleen wanneer hij uitspraak doet over de grond van de zaak, doch eveneens wanneer hij een rechtsvernietigende exceptie aanvaardt (n^rs^ 535 en volg.).

3. *Interlocutoire vonnissen.*

836. — Is artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, behalve op de eindvonnissen, eveneens van toepassing op de interlocutoire vonnissen ? Dit punt wordt betwist. Artikel 472 maakt geen onderscheid tussen eindvonnissen en interlocutoire vonnissen.

De kwestie die zich stelt is of b.v. wanneer de rechter in beroep een getuigenverhoor toestond dat door de eerste rechter geweigerd was, hij de zaak voor uitvoering van deze beslissing en verdere kennisneming mag aanhouden.

a) Eerste theorie: volgens een deel van de rechtsleer is artikel 472 niet van toepassing op de interlocutoire vonnissen. De uitvoering van een interlocutoir vonnis behoort steeds tot de bevoegdheid van de rechter die het aangevochten vonnis gewezen heeft, behalve wanneer de hogere rechter, die het vonnis *a quo* hervormt, mits de voorwaarden van artikel 473 vervuld zijn, de zaak tot zich trekt (Garsonnet et Cézar-Bru., *o.c.*, VI, n^r^ 204, blz. 395; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r^ 907, blz. 387, 388, waarbij echter naar de andersluidende rechtspraak verwezen wordt ; — noot Glasson onder Cass. fr., 21 dec. 1886, *Rec. Dall.*, 1887, 1, 409).

b) Tweede theorie: de rechtspraak in België en Frankrijk neemt evenwel aan dat artikel 472 wel degelijk van toepassing is op interlocutoire vonnissen (Cass. fr., 21 dec. 1886, *Rec. Dall.*, 1887, 1, 409 ; — Cass. fr., 8 april 1910, *Rec. Dall.*, 1914, 1, 323 ; — 20 okt. 1925, *S.*, 1925, 1, 269 ; — Luik, 16 nov. 1901, *Pas.*, 1902, II, 165 ; *Jur. Liège*, 1901, 336 ; — zie ook Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r^ 707, blz. 379 ; — zie boven, n^rs^ 816-817). Deze rechtspraak dient overigens bijgetreden te worden, al was het maar om redenen van rechtszekerheid.

Men moet evenwel artikel 472 in verband brengen met artikel 473. Bij hervorming van een interlocutoir vonnis kan de tenuitvoerlegging niet door de rechter in beroep aangehouden worden wanneer de zaak niet in staat

is een eindbeslissing te bekomen. De rechter in beroep moet de zaak voor verdere behandeling en uitvoering verwijzen naar een andere rechtbank van dezelfde rang als diegene die de aangevochten beslissing gewezen heeft of naar dezelfde rechtbank anders samengesteld (Van Bauwel, *o.c.*, II, nr 707 ; — Beltjens, *o.c.*, art. 472, nr 27 ; — Dalloz, *Répertoire pratique*, Tw. *Appel en matière civile*, nr 602). Zoniet zou op onrechtstreekse wijze een evocatie verwezenlijkt worden in omstandigheden waarin zij door de wet niet wordt toegelaten.

Wanneer dus de hogere rechter de zaak niet wil of niet kan tot zich trekken, moet het geschil voor verdere behandeling opnieuw naar een lagere rechtbank verwezen worden (Chauveau sur Carré, *o.c.*, *question* 1698 *bis* ; — Cass. fr., 4 juli 1887 en 21 juli 1887, *Rec. Dall.*, 393, 391 ; — Cass. fr., 20 okt. 1925, *S.*, 1925, 1, 269).

4. *Expertise.*

837. — De veronderstelling is dat de rechter in beroep, het aangevochten vonnis hervormend, een expertise beveelt en deskundigen aanstelt ; dat hij daarbij een andere rechtbank zetelend in eerste aanleg aanduidt, waarnaar hij de zaak verwijst, en die er verder kennis zal van nemen : het verslag moet ter griffie van deze rechtbank neergelegd worden, het is voor die rechtbank dat de partijen nadien zullen moeten concluderen, en zij zal over hun aanspraken uitspraak moeten doen.

Voor welke rechtbank dienen in dat geval de incidenten en moeilijkheden gebracht te worden die zich in de loop van dit deskundig onderzoek kunnen voordoen ? Is het de rechter in beroep die de expertise bevolen heeft of is het de lagere rechter waarnaar de zaak voor verdere behandeling verwezen werd ?

De kwestie wordt betwist.

Volgens sommige uitspraken is alleen de rechter in beroep bevoegd : de aangeduide lagere rechtbank heeft slechts bevoegdheid tot kennisneming van het geschil binnen de grenzen van de bevolen verwijzing. Zij zou dus niet bevoegd zijn om kennis te nemen van b.v. een vraag tot vervanging van de aangestelde deskundige, noch van een betwisting nopens de betaling van de provisie voor de kosten van expertise (Brussel, 9 febr. 1878, *Pas.*, 1888, II, 86 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, nr 540).

Andere beslissingen nemen aan dat deze verwijzing voor de aangeduide rechtbank ook de bevoegdheid kan meebrengen, b.v. een nieuwe deskundige aan te stellen, indien de aangestelde expert zijn opdracht zou weigeren, of zou verhinderd zijn (Brussel, 13 febr. 1926, *Pas.*, 1926, II, 57 ; *J.T.*, 1926, 196 ; *P.P.*, 1926, 108 ; *P.A.*, 1926, 161).

Het lijkt aldus in elk geval gewenst, dat de rechter in beroep zich zo volledig en nauwkeurig mogelijk zou uitdrukken, en zou bepalen door welke rechter de betwistingen die in de loop van de expertise zouden kunnen oprijzen, moeten worden beslecht.

838. — Wanneer het hof van beroep een vonnis hervormt, en een scheidsrechter-verslaggever aanduidt, waarvan het de bevoegdheid omschrijft, kan het ook bevelen, dat hij de eed zal afleggen voor de voorzitter van het hof, en dan de zaak voor verdere uitvoering van het

arrest bij wijze van voortzetting van het geding, verwijzen naar de rechtbank die uitspraak deed in eerste aanleg, anders samengesteld (Gent, 22 juni 1925, *B.J.*, 1926, 51 ; *Jur. Comm. Fl.*, 1926, 284).

5. *Notaris.*

839. — Wanneer de rechter in beroep een vonnis, gewezen overeenkomstig de wet van 12 juni 1816, betreffende de aanduiding van een notaris, hervormt, kan hij een nieuwe notaris aanduiden ; deze aanduiding maakt immers het voorwerp uit van het ingestelde beroep, en betreft geenszins de uitvoering van het vonnis *a quo* (Verbr., 9 jan. 1851, *Pas.*, 1851, I, 188 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^r 541).

840. — Daartegenover werd ook gevonnist dat, wanneer het hof van beroep een vonnis dat de echtscheiding toelaat, gedeeltelijk hervormt, het niet bevoegd is om de notaris aan te duiden, die zal belast zijn met de vereffening van de huwgemeenschap (Cass. fr., 21 juni 1935, *Pas.*, 1936, II, 147).

HOOFDSTUK IV

Gedeeltelijke bevestiging en hervorming van het aangevochten vonnis

841. — Artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering lost het geval, waarbij een vonnis in beroep deels wordt bevestigd en deels wordt hervormd, niet op.

Daaruit wordt algemeen door rechtspraak en rechtsleer afgeleid, dat de rechter in beroep over een discretionaire bevoegdheid beschikt, om, bij zulke gedeeltelijke hervorming van de aangevochten beslissing, de zaak ofwel voor verdere voortzetting aan te houden, ofwel ze te verwijzen naar een andere rechtbank, ofwel zelfs ze terug te verwijzen naar de rechter die het vonnis *a quo* velde (Cass. fr., 3 dec. 1908, *Rec. Dall.*, 1909, 1, 215 ; — Chauveau sur Carré, *question* 1697 ; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 543 ; — Beltjens, *Procédure civile,* art. 472, nr 15).

842. — Practisch zal de rechter in beroep de zaak terug verwijzen naar de eerste rechter, wanneer het aangevochten vonnis slechts op bijkomende punten hervormd wordt, of wanneer de eerste rechter alleen maar vergeten had over een bepaald punt van het geschil uitspraak te doen ; in zulk geval kan men inderdaad niet zeggen dat het vonnis *a quo* werkelijk hervormd werd (Brussel, 23 jan. 1919, *Pas.*, 1919, II, 132 ; — Cass. fr., 8 mei 1901, *Rec. Dall.*, 1905, 1, 79 ; — Cass. fr., 20 okt. 1925, *S.*, 1925, 1, 269 ; — Cass. fr., 16 mei 1927, *S.*, 1928, 1, 69).

843. — Indien de aangevochten beslissing echter betreffende een essentieel punt hervormd wordt, moet de rechter in beroep de zaak voor uitvoering bij wijze van voortzetting van het geding aanhouden, of ze toevertrouwen aan een andere rechtbank (*R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale,* nr 545).

Volgens sommige auteurs maakt artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering trouwens geen onderscheid, en is het van toepassing op de gedeeltelijk gewijzigde vonnissen zowel als op de volledig vernietigde (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, nr 907, blz. 389).

844. — Bovendien wordt in het algemeen aanvaard dat de rechter in beroep de zaak gedeeltelijk kan aanhouden, en kennis nemen van die punten die door hem gewijzigd werden, en de zaak voor de andere punten voor uitvoering bij wijze van voortzetting van het geding naar de eerste rechter verwijzen (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III,

n^r 907, blz. 389 ; — Luik, 30 mei 1882, *Pas.*, 1882, II, 278 ; — Van Bauwel, *o.c.*, II, n^r 707, blz. 379).

Dit is echter alleen maar mogelijk, wanneer de verschillende punten van de zaak gemakkelijk kunnen gesplitst worden ; wanneer er echter onverdeeldheid, of zelfs maar verknochtheid tussen die verschillende punten bestaat, is zulke splitsing niet mogelijk : de rechter in beroep moet in dat geval de zaak ofwel in haar geheel aanhouden, ofwel ze in haar geheel verwijzen naar de eerste rechter of naar een andere rechtbank (Cass. fr., 29 april 1861, *Rec. Dall.*, 1861, 1, 461 ; — Toulouse, 27 aug. 1864, *Rec. Dall.*, 1864, 2, 162 ; — Brussel, 12 juli 1869, *B.J.*, 1869, 961 ; — Van Bauwel, *o.c.*, *l.c.*). De rechter in beroep zal dan daaromtrent soeverein beslissen (Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^r 907, blz. 389-390).

845. — Wat is de toestand wanneer de rechter in beroep, in geval van gedeeltelijke hervorming van een vonnis, nagelaten heeft de uitvoering van zijn beslissing bij wijze van voortzetting van het geding aan te houden ?

In dat geval is de eerste rechter, die het vonnis *a quo* geveld heeft, bij stilzwijgen van de beslissing in beroep, bevoegd voor verdere kennisneming van de beschikkingen die bekrachtigd werden, alsook van de hervormde beschikkingen, in het bijzonder wanneer die verschillende punten met elkander verknocht zijn, en de instructie der zaak niet beëindigd is (Brussel, 4 jan. 1939, *R.W.*, 1938-39, 1174, waarbij een vonnis van Rb. Antwerpen, 29 nov. 1935, *R.W.*, 1938-39, 1177, hervormd werd ; — Beltjens, *Procédure civile*, art. 472, n^r 15).

HOOFDSTUK V

Bijzondere bevoegdheid opgedragen aan sommige rechtbanken

846. — Zoals hierboven werd uiteengezet, geeft artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering aan de rechter in beroep, die het voor hem aangevochten vonnis hervormt, de keuze, ofwel de zaak voor verdere kennisneming aan te houden, ofwel ze te verwijzen naar een andere rechtbank, zetelend in eerste aanleg.

Op dit beginsel bepaalt artikel 472 echter zelf verscheidene uitzonderingen: vorderingen tot nietigverklaring der opsluiting (gijzeling), vorderingen tot gedwongen onteigening, en alle andere gevallen waarin de wet bijzondere bevoegdheid toekent. Hierdoor wordt de draagwijdte van artikel 472 in ruime mate beperkt.

Wat de eerste twee gevallen betreft, bestaan er natuurlijk geen moeilijkheden.

847. — De slotbepaling van artikel 472 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (« alle andere gevallen waarin de wet bijzondere bevoegdheid toekent ») wordt door de rechtspraak echter op verschillende wijzen geïnterpreteerd :

a) Volgens een eerste interpretatie is het niet voldoende dat de wet aan een bepaalde rechter opdracht zou geven, van een bepaald geschil kennis te nemen, opdat artikel 472 *in fine* toepasselijk zou zijn. Daartoe is vereist, dat de wet zulke bijzondere bevoegdheid toekent aan een bepaalde rechtbank, zelfs na een eventuele beslissing in beroep waarbij het vonnis door deze rechtbank geveld hervormd wordt.

Dit wordt uitdrukkelijk aldus door de wet bepaald voor de gedwongen onteigening (art. 472 Rv.), voor het doen van rekening (art. 528 Rv.), verdeling bij aandelen (art. 670 Rv.), rangregeling (art. 765 Rv.) (Cass. fr., 28 maart 1849, *S.*, 1849, 1, 353 ; *Rec. Dall.*, 1849, 1, 97 ; — Verbr., 11 dec. 1852, *Pas.*, 1853, I, 257). In de andere gevallen zouden de gewone regelen van artikel 472 toepasselijk zijn (zie boven, hoofdstukken I tot IV van deze titel).

b) Volgens een andere interpretatie, is artikel 472 *in fine* van toepassing, in elk geval waarin de wet een andere rechter aanduidt dan de gewone, zonder dat daarbij nog zou vereist zijn, dat de wettekst in het bijzonder de veronderstelling van een wijzigende beslissing in beroep zou hebben voorzien en geregeld.

Artikel 472 *in fine* is derhalve ook van toepassing ter zake van revindicatie van in beslag genomen meubelen (art. 608 Rv.: de rechter van de plaats waar het beslag gelegd is), opheffing van een beslag onder derden (art. 567 Rv.: rechtbank van de woonplaats der beslagen partij), verdeling van een huwgemeenschap of een nalatenschap (art. 822 en 1476 B.W.: rechtbank van de plaats waar de erfenis is opengevallen) (Cass. fr., 17 dec. 1923, *S.*, 1924, 1, 262; — Cass. fr., 10 dec. 1919, *S.*, 1920, 1, 326), faillissement (art. 440 W. 18 april 1851 faillissementswet: rechtbank van de woonplaats van de gefailleerde) (Cass. fr., 20 okt. 1924, *S.*, 1925, 1, 105 en noot).

Deze laatste oplossing wordt in het algemeen door de rechtspraak en rechtsleer aanvaard (Verbr., 9 dec. 1909, *Pas.*, 1910, I, 40; — Cass. fr., 15 juli 1908, *Rec. Dall.*, 1909, 1, 63; — Cass. fr., 2 maart 1910, *Rec. Dall.*, 1911, 1, 380; — Cass. fr., 22 mei 1911, *Rec. Dall.*, 1911, 1, 325; — Glasson, Morel et Tissier, *o.c.*, III, n^{r} 908, blz. 391; — Chauveau sur Carré, *o.c.*, *question* 1699 *bis*, *question* 1700; — noot Capitant, 3) en 5) onder Cass. fr., 20 juni 1898, *Rec. Dall.*, 1899, 1, 441, voetnoten 3 en 5; — noot Maquet, onder Cass. fr., 5 febr. 1906, *S.*, 1908, 1, 9, voetnoot 1; — *R.P.D.B.*, Tw. *Appel en matière civile et commerciale*, n^{r} 549).

Beroep in Burgerlijke Zaken en in Zaken van Koophandel

ONTWERPEN VAN AKTEN

door

R. SOETAERT

Rechter in de Rechtbank
van eerste aanleg te Gent

Aanwijzingen voor het gebruik

1) Met gewone marge zijn gedrukt : de bedingen en vermeldingen, die in de akte krachtens enigerlei wetsbepaling moeten voorkomen, b.v. omdat ze een essentieel bestanddeel van de overeenkomst regelen, omdat ze eenvoudig door de wet opgelegd zijn, enz.

Met brede marge zijn gedrukt : de andere bedingen en vermeldingen.

2) In kleine letter zijn gedrukt : noten en verwijzingen.

3) Cursief zijn gedrukt :

1. De bij wijze van voorbeeld ingelaste namen, beroepen, enz.
2. De volzinnen of zinsdelen, die een variante uitmaken van de voorgaande ; veelal wordt hierbij de variante nog tussen haakjes geplaatst of voorafgegaan door het voegwoord « of ».

Dagvaarding in hoger beroep

Onderworpen aan alle voorschriften van een exploot van rechtsingang (art. 61 Rv.). Dagvaarding in hoger beroep van een vredegerechtsvonnis vergt geen stelling van pleitbezorger (art. 82 *bis* Rv.) en geschiedt tegen een vaste datum (*ibid.*). Motivering van het hoger beroep in de dagvaarding is slechts uitzonderlijk verplicht (zie Tw., n^rs^ 429, 430).

Heden, op .....

Ten verzoeke van de heer *Frans Bruyneel, drukker,* wonende te .... aan de .....straat, n^r^ .....,

voor wie tot pleitbezorger is gesteld en als zodanig voor hem zal optreden, Meester ..... *licenciaat*-pleitbezorger bij het hof van beroep te *Gent, er* kantoor houdende aan de .....straat, n^r^ .....,

Heb ik, ondergetekende, ... deurwaarder bij ..... wonende te .....
1° Aan de heer *Bauwens Christiaan, brouwer,* wonende te ..... aan de .....straat, n^r^ ....., aldaar zijnde en er sprekende met .....,
2° aan mevrouw .....

AANGEZEGD :

dat de rekwirant (verzoeker) in hoger beroep komt van het vonnis op ..... *195*... door de *eerste* kamer van de rechtbank van eerste aanleg te ..... tegensprekelijk (*bij verstek*) gewezen tussen de rekwirant (verzoeker) als eiser (*verweerder, gedaagde*) en de gerekwireerde(*n*) als verweerder(*s*) (*gedaagden(n), eisers(s)*).

En heb ik hem (*hen*) GEDAGVAARD,

om, na het verstrijken van de wettelijke termijn, zijnde *acht* dagen (art. 456, 72, 73, Rv.), 's *voor*middags te ..... uur stipt, vertegenwoordigd door pleitbezorger, te verschijnen voor de *eerste* kamer van het hof van beroep te ....., in het gewoon lokaal der openbare terechtzittingen, Gerechtsgebouw, ...straat, n^r^ .....,

TEN EINDE :

nadat ..... door haar echtgenoot zoniet door het Hof gemachtigd zal zijn om in rechte te staan,

het Hof,

op de gronden, die vóór de eerste rechter werden aangehaald en hier voor herhaald worden gehouden, en op alle nader aan te voeren gronden,

of: Overwegende dat .....

het voormeld vonnis te horen vernietigen *in zover het de rekwirant veroordeelt om ..... met verwijzing in de kosten,* en, opnieuw recht doende, aan de rekwirant de conclusiën te horen toewijzen, die hij voor de eerste rechter heeft genomen (*of: de gedaagde te horen ver-*

oordelen om ....., *of: de zaak te horen verwijzen naar de (een andere) rechtbank van eerste aanleg te* ..... *(anders samengesteld)*), met verwijzing van de geïntimeerde(*n*) in de kosten van beide instantiën.

En opdat de gedaagde hiervan niet onwetend zij, heb ik hem, zijnde en sprekend zoals boven gezegd, een afschrift ter hand gesteld van onderhavig exploot, *onder gesloten omslag,* overeenkomstig de wet.

handtekening van de deurwaarder.

Verzoekschrift houdende hoger beroep

Zie Tw., n^rs 456 en volg.

Aan *(de Heer Eerste Voorzitter en Raadsheren in)* het Hof van beroep te .....

Brengt met verschuldigde eerbied ter kennis :

Bruyneel Frans, drukker, wonende te ....., aan de .....straat, n^r ....., voor wie tot pleitbezorger gesteld is en als zodanig optreden zal, Meester ....., *licenciaat*-pleitbezorger, kantoor houdende te .....,

Dat bij beschikking van ..... *195.*, waarvan een voor eensluidend verklaard afschrift hierbij is gevoegd, op het daartoe door de rekwestrant gedaan verzoek, de rechtbank van eerste aanleg te ..... aan de rekwestrant de ..... heeft geweigerd ;

Dat de rekwestrant zich door deze beslissing gegriefd acht, daar toch .....

REDENEN waarom hij Uw Hof verzoekt de voormelde beschikking te vernietigen *in zover ze* .....

opnieuw recht doende, het verzoek van de appellant in te willigen, met verwijzing van ..... in de kosten.

Indien het Openbaar Ministerie vooraf moet worden gehoord :

REDENEN waarom hij U verzoekt, Heer Eerste Voorzitter,

te bevelen, dat dit rekwest met de stukken tot staving aan het Openbaar Ministerie zal worden medegedeeld en een dag te bepalen, waarop over dit beroep zal worden beslist ;

en concludeert : dat het Uw Hof behage, het Openbaar Ministerie gehoord, de aangevochten beschikking te vernietigen, opnieuw recht doende, het verzoek van de appellant in te willigen met verwijzing van ..... in de kosten.

handtekening van de pleitbezorger.

Conclusie van verweer *met incidenteel hoger beroep*

voor ....., pleitbezorger Mr .....
tegen ....., pleitbezorger Mr .....

Het behage den Hove,

Overwegende dat .....

OP DEZE GRONDEN,

alle andere conclusies van de hand wijzende ;

het hoger beroep (*het principaal beroep*) niet ontvankelijk, op zijn minst niet gegrond te verklaren ;

het vonnis a quo te bevestigen en de appellant in de kosten te veroordelen.

of : recht doende op het incidenteel beroep, het vonnis a quo te vernietigen in zover het de geïntimeerde veroordeelt om ..... met verwijzing in de kosten en opnieuw rechtdoende desaangaande, de appellant te veroordelen om ....., het vonnis a quo voor het overige te bevestigen (of : de zaak te verwijzen naar de rechtbank van eerste aanleg te ..... (anders samengesteld)) ; de appellant in al de kosten van beide instantiën te verwijzen.

Conclusie met oproeping in hoger beroep tot uitvoerbaarverklaring van het vonnis a quo bij voorraad

Dit is mogelijk en nuttig, in geval de eerste rechter zijn vonnis ten onrechte als in eerste aanleg heeft gewezen (art. 457 Rv.) of ten onrechte niet uitvoerbaar heeft verklaard bij voorraad (art. 458 Rv.) (*).

Aangezien het vonnis, waartegen beroep is aangetekend, door de eerste rechter niet uitvoerbaar is verklaard bij voorraad en zonder borgstelling ;

Aangezien nochtans de uitvoerbaarheid zelfs ambtshalve moet worden uitgesproken, wanneer de eis gegrond is op een authentieke titel (*een erkend onderhands geschrift* .....) (art. 135 Rv.) ;

of : Aangezien de eerste rechter ten onrechte heeft geoordeeld, dat het vonnis in eerste aanleg was gewezen, hoewel de eis op minder dan 25.000 frank was geschat (of : hoewel het gezamenlijk bedrag der op dezelfde rechtsgrond gevorderde sommen 25.000 frank overschreed) ;

Aangezien de rechter in hoger beroep in dit geval, overeenkomstig artikel 458 burgerlijke rechtsvordering, de uitvoerbaarheid van het aangevochten vonnis kan bevelen ;

OP DEZE GRONDEN,

Zij, ten verzoeke van de heer ....., wonende te ....., vertegenwoordigd door Meester ....., pleitbezorger bij het Hof van beroep te ....., geïntimeerde,

AANGEMAAND :

Meester ....., pleitbezorger bij hetzelfde Hof, optredend voor de heer ....., appellant,

Om te verschijnen op ..... 195... om negen uur 's *voor*middags, ter terechtzitting van de *eerste* kamer van het Hof van beroep te *Gent,*

TEN EINDE :

Het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te ..... de dato ..... uitvoerbaar te horen verklaren bij voorraad ongeacht elk rechtsmiddel en zonder borgstelling, met verwijzing van de appellant in de kosten van het incident.

(*) Zie Tw., nr 515.